

קומט, אין וועלכער די הויז איז געווען
אינגעוואלט, פארשטאנען, אז מען
שלאפט שוין דארט.
ער איז א וויילע פאר דער טיר גע-
שטאנען און גיט געוואוסט וואס צו
טאן. ענדליך האט ער אנגעקלונגען.
מרים, בראון אליין איז צום טיר צור-
עקומען.

— ווער איז דארט? — האט זי פון
הונטער'ן טיך געפרעגט.
— דאס בין איך, מר. גרין! —
האט ער מיט אן אויפגעשטען קול
געענטפערט.
— מר. גרין? ! וואס איז געשעהן?
— האט מרים. בראון די טיר האסטו
אויפגעפענט און איהם צושאקען
אנגעקוקט. — ווי קומט איהר איצט
אדער?
— איר קומט, איר בין געקומען
נאר מיין פעני. איר בין געקומען זי
אחים געמען.
— איהר זינט זיי געקומען געמען
אחים?
— נו יעס, וואס וואונדערט איהר
זיך אזוי?
— איר פארשטעהט נישט... פון וואנען
קומט איהר איצט אדער, פון אייער
היים?
— יעס, פון מיין היים! וואס
איז?

— ווי שפעט איז דאס איצט?
— עס איז שוין שפעט גענוג. איר
האב זיך פארשעפטיגט... עס איז שוין
ארום איינס נאך האלבע נאכט.
אז מר. בראון האט דערהערט די
שטימען ביים טיר, איז ער, שוין אין
די פארזשאפטע, צום טיר צוגעקומען.
— מארים, — האט זיך מרים.
— בראון צו איהר מאן א קער געטאן, —
וואס וואסנט גיט דערצו? מר. גרין
איז געקומען פעני'ן אחים געמען. געד-
דעקסטו ווי שפעט עס איז געווען ווען
פעני איז פון אונז אונזע?
— געוויס געדענק איר. עס איז
נאך גיט געווען מיין יצהו אויגער.
— וואוהי! איז זי אונזע? — האט
מר. גרין געפרעגט און זיי שטרענג
אנגעקוקט.

— וואוהי? אהיים!
— אהיים?
— יעס, אהיים. זי האט געוואנט, אז
זי געלט אהיים, — האבען די בראונס
כמעט בירדע אויף אמאל באהויפטעט.
(פארשטעצונג סארעו)

וואו איז פעני?

רעמאן פון מרים קארפילאוו

בערגעמען פאר ווייבער, אבי גיט פאר
מאנסכיל...

פעני איז בין פיליפ גרין די דריטע
ווייב.

די ערשטע ווייב זיינע און שוין לאנג
אויף יענער וועלט. זי האט איהם גע-
האלפן זיך ווערען, איבערגעלאזען
איהם א ווה מיט א טאכטער און איז
אלין געשטארבען.

ער ווינט איהר א לויכטיגען גיטער-
מילך נאנצען הארצען ווינטער ער האט
איהר, זי האט דאס ביי איהם כשר
פארדינט. א געטריע ווייב געווען בין

דעם לעצטען טאג פון איהר לעבען.
די צווייטע ווייב זיינע איז גיט
געשטארבען. מיט דער צווייטער ווייב
האט ער זיך גע'לט. זי האט זיך

ארויסגעוועזן צו זיין פאליש צו איהם.
געהאט קאזינס. צופיל קאזינס. און ער
האט זיי, מיט איהר צוזאמען, גיט גע-
וואלט מעהר האבען.

באצאהלט איהר ווייפל זי האט געד-
פארטריט פאר'ן גוט, און — פטור.
איצט האט ער זי, זיין פענילע,

און ער איז מיט איהר צופרידען. מיט
איהר ווינטער ער וויל אויסלעבען די
יארהרען. זי האט ער ליב. עס איז זיין
ערשטע ליבע.

זיין ערשטע ליבע און זיין לעצטע.
ער שטעלט זיך אפ פון זיין ארומ'ן
שפאנען און נעמט זי גוט באטראכטען.

ער נעמט פון איהר "א מאס":
הויך און שלאנג. גוט צושלאנג,

גיין. זי איז ביי איהם אזוי רונד, אזוי
פיין אויסגעפילט און אלע גלידער, זי
האלט הויך איהר קאפ מיט די קופער-

רויסע געריכטע האר. זי קוקט אזוי ווי
גייערדיג מיט איהרע טונקעל-בלאע
אויגען. און איהר הויט? בלוט און

מיכל! פישטע מיט קרום! איהר געד-
וועל איהר, אזא פיין קורץ געווען, איהר
העלועל, די ליבעלעך, און די ציינלעך,

ווען זי צושטייבעלט זיך!
יא, זי איז שעה, שעה און יונג
און געזונט, אהן עיז'הרע, פריש און

זאפטיג.
איהר שעהנקייט טוט איהם עפעס
אזוי ווי וועה. זי בלענדט איהם די

אויגען. עס ציטערט אין איהם איבער
דעם זיין הארץ. ווי איבער א זאך וואס
מען האט מורא צו פארלירען.

ער וויל גיט טאכטען ווענען פאר-
לירען זיין פעני'ן. דאס וואלט זיין
צווייטע קלייד. ווען. ער פארלירט זי.

הילילה, וואלט דאס פאר איהם, אויסער
וואס א וועהטאג, איר זיין א שאנדע.
מעשען האבען איהם אפגעטריט פון

איהר. זיינע קרובים האבען אויפגעד-
הויבען א גוואלד: ווי קומט ער, אז
עלטערער מענטש, צו נעמען זיך א מיר-

דעל, און נאך א זא? יונגע מירדלע-
דערצו!
קרוכים! גוטע פרויען! גיט פאר-
גייער! ...

אבער זיי זיינען געבליבען ביי זייער
געמיינע, ויר געווארען מיט זייער
רע דיד. ער האט זי דוקא יא גענומען,

און—ער האט זי, זי איז זיינע, און
איז זי האט איהם נאך דערווייל
גיט אזוי שטארק ליב, ווי ער—איהר,

וועט זי איהם מיט דער צייט ליב בא-
מערן אזוי ווי ער וויל...
דערווייל האט זי פאר איהם גרויס

געפפעט. ער ווירקט אויף איהר מיט
זיין פערזענליכקייט, מיט זיין נאמען.
ער האט א נאמען, א גוטע נאמען.

און ער לאזט דאס איהר פיהלען.
— איר וויל, — זאגט ער צו איהר,
ווען ער וויל אויף איהר ווירקען מיט

זיין נאמען, — אז דו, מיין טייערע,
וואלטסט מיר העלפען מיין גוטע נאמען
אנהאלטען: דו וואלטסט אויף א מינוט

גיט פארגעסען, אז דו ביזט מרים.
פיליפ גרין. זאג דאס מיר צו, פענילע,
אז דו וועסט עס אלע מאל געדענקען.

און זי זאגט עס איהם, צו, איהר
ארט גיט, אז ער איז ביי'יך גרויס
מיט זיין נאמען. זי האט צו איהם א

סך געדעלט. ער איז גוט צו איהר און
זי וויל גיט זיין שלעכט צו איהם. ער
גיט איהר וואס זי וויל. ווען די צייט

וועט קומען, וועט ער איהר זיין נאך
צען פארמענען איבערגעזען. ער האט
דאס איהר אזוי גענוצט, ווען זיין

ערשטע ווייב איז געשטארבען, האט ער
אויף די קינדער'ס נעמען אוועקגע-
לייגט אזוי פיל געלט, אז זיי זאלען

ביי איהם מעהר גיט דארפן נעמען.
אבי זיי זאלען זיך פיהרען ווער איר
גענעם לעבען און לאזען איהם לעבען

ווי ער פארשטעהט.
ער פארשטעהט ווי צו לעבען. ער
ווייסט וואס עס איז גוט פאר איהם און

פאר איהר.
איהר גוטשקייט איז זי זיך, צייטענ-
וויין, אפילו גיט צושטארק מקנא.

און זי זאגט עס איהם, צו, איהר
ארט גיט, אז ער איז ביי'יך גרויס
מיט זיין נאמען. זי האט צו איהם א

סך געדעלט. ער איז גוט צו איהר און
זי וויל גיט זיין שלעכט צו איהם. ער
גיט איהר וואס זי וויל. ווען די צייט

וועט קומען, וועט ער איהר זיין נאך
צען פארמענען איבערגעזען. ער האט
דאס איהר אזוי גענוצט, ווען זיין

ערשטע ווייב איז געשטארבען, האט ער
אויף די קינדער'ס נעמען אוועקגע-
לייגט אזוי פיל געלט, אז זיי זאלען

ביי איהם מעהר גיט דארפן נעמען.
אבי זיי זאלען זיך פיהרען ווער איר
גענעם לעבען און לאזען איהם לעבען

ווי ער פארשטעהט.
ער פארשטעהט ווי צו לעבען. ער
ווייסט וואס עס איז גוט פאר איהם און

פאר איהר.
איהר גוטשקייט איז זי זיך, צייטענ-
וויין, אפילו גיט צושטארק מקנא.

און זי זאגט עס איהם, צו, איהר
ארט גיט, אז ער איז ביי'יך גרויס
מיט זיין נאמען. זי האט צו איהם א

סך געדעלט. ער איז גוט צו איהר און
זי וויל גיט זיין שלעכט צו איהם. ער
גיט איהר וואס זי וויל. ווען די צייט

וועט קומען, וועט ער איהר זיין נאך
צען פארמענען איבערגעזען. ער האט
דאס איהר אזוי גענוצט, ווען זיין

ערשטע ווייב איז געשטארבען, האט ער
אויף די קינדער'ס נעמען אוועקגע-
לייגט אזוי פיל געלט, אז זיי זאלען

ביי איהם מעהר גיט דארפן נעמען.
אבי זיי זאלען זיך פיהרען ווער איר
גענעם לעבען און לאזען איהם לעבען

ווי ער פארשטעהט.
ער פארשטעהט ווי צו לעבען. ער
ווייסט וואס עס איז גוט פאר איהם און

פאר איהר.
איהר גוטשקייט איז זי זיך, צייטענ-
וויין, אפילו גיט צושטארק מקנא.

און זי זאגט עס איהם, צו, איהר
ארט גיט, אז ער איז ביי'יך גרויס
מיט זיין נאמען. זי האט צו איהם א

סך געדעלט. ער איז גוט צו איהר און
זי וויל גיט זיין שלעכט צו איהם. ער
גיט איהר וואס זי וויל. ווען די צייט

וועט קומען, וועט ער איהר זיין נאך
צען פארמענען איבערגעזען. ער האט
דאס איהר אזוי גענוצט, ווען זיין

ערשטע ווייב איז געשטארבען, האט ער
אויף די קינדער'ס נעמען אוועקגע-
לייגט אזוי פיל געלט, אז זיי זאלען

ביי איהם מעהר גיט דארפן נעמען.
אבי זיי זאלען זיך פיהרען ווער איר
גענעם לעבען און לאזען איהם לעבען

ווי ער פארשטעהט.
ער פארשטעהט ווי צו לעבען. ער
ווייסט וואס עס איז גוט פאר איהם און

פאר איהר.
איהר גוטשקייט איז זי זיך, צייטענ-
וויין, אפילו גיט צושטארק מקנא.

און זי זאגט עס איהם, צו, איהר
ארט גיט, אז ער איז ביי'יך גרויס
מיט זיין נאמען. זי האט צו איהם א

סך געדעלט. ער איז גוט צו איהר און
זי וויל גיט זיין שלעכט צו איהם. ער
גיט איהר וואס זי וויל. ווען די צייט

וועט קומען, וועט ער איהר זיין נאך
צען פארמענען איבערגעזען. ער האט
דאס איהר אזוי גענוצט, ווען זיין

ערשטע ווייב איז געשטארבען, האט ער
אויף די קינדער'ס נעמען אוועקגע-
לייגט אזוי פיל געלט, אז זיי זאלען

ביי איהם מעהר גיט דארפן נעמען.
אבי זיי זאלען זיך פיהרען ווער איר
גענעם לעבען און לאזען איהם לעבען

ווי ער פארשטעהט.
ער פארשטעהט ווי צו לעבען. ער
ווייסט וואס עס איז גוט פאר איהם און

פאר איהר.
איהר גוטשקייט איז זי זיך, צייטענ-
וויין, אפילו גיט צושטארק מקנא.

און זי זאגט עס איהם, צו, איהר
ארט גיט, אז ער איז ביי'יך גרויס
מיט זיין נאמען. זי האט צו איהם א

סך געדעלט. ער איז גוט צו איהר און
זי וויל גיט זיין שלעכט צו איהם. ער
גיט איהר וואס זי וויל. ווען די צייט

וועט קומען, וועט ער איהר זיין נאך
צען פארמענען איבערגעזען. ער האט
דאס איהר אזוי גענוצט, ווען זיין

ערשטע ווייב איז געשטארבען, האט ער
אויף די קינדער'ס נעמען אוועקגע-
לייגט אזוי פיל געלט, אז זיי זאלען

ביי איהם מעהר גיט דארפן נעמען.
אבי זיי זאלען זיך פיהרען ווער איר
גענעם לעבען און לאזען איהם לעבען

ווי ער פארשטעהט.
ער פארשטעהט ווי צו לעבען. ער
ווייסט וואס עס איז גוט פאר איהם און

פאר איהר.
איהר גוטשקייט איז זי זיך, צייטענ-
וויין, אפילו גיט צושטארק מקנא.

און זי זאגט עס איהם, צו, איהר
ארט גיט, אז ער איז ביי'יך גרויס
מיט זיין נאמען. זי האט צו איהם א

ווען פיליפ גרין האט ערוואכט פון
זיין דרעמלע און דערזעהן ווי שפעט
עס איז. האט ער מיט כעס גערופען
זיין שאופער און איהם גוט אויסגע-
וועלט, פאר וואס ער האט איהם גיט
אויפגעוועקט.

דער שאופער האט זיך פארענט-
פערט:
ער האט איהם גיט אויפגעוועקט,

ווייזט ער האט איהם גיט געוואנט צו
וועקען. ער האט געוואנט ביי ער וועט
אלוין אויפשטעהן.

„געווארט, געווארט!“ — האט פיל-
ליפ גרין געברושטעט — „געווארט!“
ג, איהר וואס ווארט ער איצט? זעהט

ער דען גיט, אז ער איז'ט זיך וואס
געדען צו פארהען?“
— דאריאפ!

און איז א וויילע ארום האט זיך
מר. גרין אין זיין לינקאן קאר מיט
אויספנט איבער פארק עוועניו צום
געדע קאנקורס, אין די בראונס, געד-
טראנען.

ווען פיליפ גרין איז צוגעקומען צו
דער הויז וואו די בראונס האבען געד-
לאווינט, האט ער, לויט דער פינטסטער

ווען פיליפ גרין איז צוגעקומען צו
דער הויז וואו די בראונס האבען געד-
לאווינט, האט ער, לויט דער פינטסטער

יי געפירענטע האבען איהם פארזוארן צון מיט פראגען : זיי האבען געוואלט ייזען. יי דאס קומט דערצו, אז ער יא' ניט ייזען וואו פעני איז? ער איז יא' אלץ מאל מיט איהר, ער לאזט יי דאך איז ערנען ניט אליין, וואס יאמען די בראונס? אפשר איז זי ביי איהר מיזינע אויף דער איסט סאד? יי דאס א קראנקע מומע איבער' עלענדיג בדרוש בירדוש. אפשר איז זי נאך צו איהר טאטען אויפ'ן פארם ייזענעפארען? אפשר וואלט ער עס גע'אזט וויסען אין פאליסטישלאן? און אזוי. אנשטאט אויסצוגעמינען פון זיי וואו פעני איז, דאס ער נאך ווי אויף וייזעע פראגען באדארפט ענטפערען. ער האט צו זיי, פאר וייער געזאגט. --- „פון אונטער דער ערד וועל איך מיין פענעלע'ן אויסגעפינען און ייזען זיי. אז וו האט מיר ניט פאר' יאזען: אז זי איז מיט מיר געווען און יועט אלע מאל פארברייבען מיט מיר!“

ער האט באשלאסען אפצורופשן צו פעני'ס קראנקע מומע. פעני האט ניט לאנג צוריק געזאגט, אז זי וויל די יומע איהרע געוואר ווערען. זי איז זעהר סראנק, זי האט א שוואכע הארץ. ווער ווייסט ווי לאנג זי וועט זיך נאך מאטענען...

דער מומע'ס קראנקע הארץ האט איהם אפגעהאלטען פון קלינגען אין טעלעפאן אזוי שפעט נאך האלבט נאכט. דאס ער אפגערופען די קווינע פון דער איסטיסאד.

עס האט זיך ארויסגעווינען, אז פעני'ס איסטיסאדינער קווינע האט גוט ביי זיך און דער דירה קיין טעלעפאן ; אז „איהר“ טעלעפאן איז ביי א שכנה, וואס איז אזוי גוט צו רופען זי צום טעלעפאן, ווען מען רופט זי אפ.

ביז וואנען גיין האט עס אבער אויסגעפונען, האט ער זיך גענוג אנגע' מאסערט.

אויף זיין איינגעהאלטענעם, ווי א שולדינער, „האלאו“, איז איהם געקוקטען אין ענטפער א האסטינער, כדי פענדינער, אנגעשפאלטענער „האלאו“ און א :

— ווער רעדט דאס? הורדאס? דאס בין איך. פעני'ס מאן.
— פעני'ס?
— יעס, פעני'ס מאן... מר...
— וואס ווילט איהר? (אוי הארט, בייז).

ב'צוויל וויסען, אויב מיין פעני איז ביי איך... ענטישולדיגט מיר פאר וואס איך האב איך אויפגעוועקט. איך וויל נאך וויסען אויב זי איז ביי איך. דאטסאל...
— נבטא ביי מיר קיין פעניס! (פארטעצונג מארגען)

צופיל אויפגענען, לאמיר האפען, אז...

עס וועט זיין אלראיט. זי איז דאך ניט קיין בעיבי.

„ניס קיין בעיבי!“ — טראכט מר, גיין מיט ביטערקייט. —"א גרויסע טייטש פאר איהם! און אז ניס מיי בעיבי, קען מיט איהר קיין אויפגלייב ניט געשעהן? איין גאט ווייסט וואס מיט זיין פענילע'ן האט אויפ'ן וועג אהיים פאסירט. עס קען זיין, אז איצט, איז דער מינוט, שטערמט זי פון ערנעץ וואו אויס צו איהם די הענט און בעט זיך. אז ער זאל איהר קומען צו הילף און ער —

גרויסען אינטערעס וואס זיי האבען גענומען איז ווין פעני'ן, נאך בא' דארפט זיין העפליך, זאגען ווי א דאנק פאר באאומרוהינען זיך אזוי פון ווינטווענען.

פיליפ גיין האט געפיהלט, אז דער אויסדרוק פון זיינע פרויג'ס אומער הונקייס איז א היבש בוסעל איבער' טריבעל. ער האט איז די פראגען פון אייניגע געפיהלט אנצוהערעניש אויף דעם, אז פעני איז ניט אזוי זיך, פון העלער הויט, פארשוואנדען: אז זי האט איהם געמוזט פארלאזען...

„אז ניט דערלעבען זאלען זיי דאס ביי מיר!“ — האט גיין ביזן פאר זיך ער ווייסט אפילו ניט וואו זי איז! ער וויל מעהר מיט די בראונס ניט

ריידען. ער דאנקט זיי פאר זייערע גוטע ווערטער. ער זאגט צו אז ער וועט זיין אלראיט, ער וועט ניט פארקלערען אויף קיין ביזו און --- נאר, אפגערעדט מיט זיי.

וואס זאל ער איצט טאן? זיצען אוריא מיט צונויפגעלייגטע הענט? גיין, ער קען דאס ניט! און ער האט זיך א נעם געטאן אפ' רופען אנדערע פריינד, אפשר ווייסען זיי וואו זיין פעני איז.

בלויז איין פראגע האט גיין זיינע פריינד וועגען. זיין פעני'ן באדארפט פיענען: צי איז פעני ניט ביי זיי, ווי

דער אינהאלט פונ'ם אנפאנג פונ'ם ראמן

פעני, א שטעטע ווינע גרוי, פון א יאהר דריי און צוואנציג, האט חתונה געהאט מיט איהר באס, יעס ווינען פאנאנסטיקער פיר ריפ גיין וועטער איז אלס גרוי און געזיג'ט יאהר, פעני איז ביים ווינען עלטערען כאט די דרייסיג ווייב, וועלע איז איהם געווען געטריי און העס איהם גע האלפען זיך ארויסארבייטען און ריין ווערען. איז געשטארבען, איבערגעזעריג איהם א ווען מיט א טאטעלע, גרוי דערשטאמט זיין קרעפט ווייב מיט דאנקבארקייט. מיט דער צווייטער ווייב האט ער זיך געלט, זי איז איהם געווען ניט יעהר טאגס איבערגעשטען. ער האט איהר אויסגעשאלטט זייער נעלם זי האט געוואלט אריין גס און פארמיט.

גיין איז פארליבט אין זיין שטעטער פני גיין, ער איז צו איהר יעהר גוט, אבער זי צוהלט זיך ווי און א גאלדענער טייגל. זי וויל איהם זיך טאטעלע וויל הערען האספליי פענטען, וויל אריינלייגען, טאגנען, האבען אויפגענוגט. פיליפ'ס פריינד האבען איהם איינגערעדט צו ערלויבען פעני'ן אריינצוטערטען אין א וואוינטעטינער פרויען געוועל מאס, פיליפ האט אנגעשיינט זיין יונגע אויסגעפונען גרוי. אין זיין קאר צו די בראונס, ווייב פריינד, וואו דער מיטינג דארף פארקויפען. דר האט געשטעקט אין איהנעם ער יאמ'ס קומען איהר אפגימען. ער ווערט אן דערפעלט, און ווען ער נאכט זיך אויף איז טיין נאך אלבער נאכט, ער פיהרט צו די בראונס, וועקט זיי אויף פון שלאף, אבער די בראונס, ערשטערען איהם מיט פארוואונדערונג אז זיין פעני איז אוריא פון זיי נאך איהם געהא וויינער אין צוועגט, און זי האט גע' נעמט, אז זי פארהאט אהיים.

און יעצט לעזט ווייטער

ביי פיליפ גיין איז איצט קיין צוויי' פעל' ניט געווען, אז זיין פענעלע לייגט שוין לאנג ביי זיך אין בעט און שלאפט מיט'ן שלאף פון א הייליגער. ער איז געווען זיכער, אז זי האט זיך דאס מיט איהם אויף א שטיפערזשען אופן אפגעדעכענט דערפאר, וואס ער האט אזוי, ויצענדיג אין שטול, איינגעשלא' פער.

עס איז איהם מיט אמאל אזוי לויכט געווארען אויפ'ן הארצען, ווי א שטיין וואלט זיך פון הארץ אראפגעקייקעלט. איהם האט זיך שוין וואס גיכער גע' וואלט זיין ביי זיך אין אפארטמענט.

ער האט זיך ענטשולדיגט פאר, די בראונס, פאר וואס ער האט זיי אויפ' געוועקט, זיי געזאגט „גור בא' און איז אין גרויס איילעניש צוריק אהיים געפאהרען.

צופרידען, כמעט דאנקבאר צו זיין יונג ווייבעל, דערפאר וואס זי האט איהם אזא געלונגענעם שפיעלע אפגע' טאן, טראכט פיליפ גיין וואס אזוינס ער זאל איהר דערפאר אפטאן.

ער טראכט און טראכט און קען זיך ניט דערטראכטען. ענדליך גיט ער אויף דאס טראכטען און פארלאזט זיך אויף דעם ווי עס וועט זיין. ער וועט שוין האנדלען לויט די אומשטענדען. אז שטיפען, זאל זיין געשטיפט! ער וועט איהר איז דעם קיין בעל-חוב ניט בלויז בען.

מיט שטילע־שטילע טריט, אויף די שפיץ פינגער, גנב'עט זיך מר, גיין צו זיין פעני'ס שלאף־ציעל... איז דער מיכמער...

ער דערנעהנט זיך צום בעט, ער שטעלט זיך ביים צופוסענס פון בעט אויף די קני : ער וועט אונטערלוינען זיין האנט אונטער'ן זיידענעם צודעק און אזוי לייכט, כדי זי גיט איבערצור' שרעקען, אין פראטע א קינעל טאן...

גיטא קיין פראטע...

ער הויכט זיך שוין אויף פון זיין קנהענדיגער פאזיציע און באטאפט די בעט:

גיטא קיין פעני! א ליידיגע בעט!! ווי א פאראזיזירטער בלייבט ער שטעהן:

„וואס טוט זיך דא? גיטא? וואר זשע איז זי? וואו איז פעני?“ ער פיהלט, אז ער הלש'ט באלד אוועק.

ער קומט צו זיך, ער הויכט זיך אן צו באוועגען, זיין פארבליווערטקייט גיט נאך. ער ווכט זי אין אנדערע צי' מערען, ער זוכט זי אומעטום, איבער דער גאנצער הויז.

גיטא:
גיטא פעני! ער טראכט ניט וועגען דעם ווי י'שפעט עס איז, ער פאלט צו צום טעלעפאן און רופט אפ די בראונס.
מרס, בראון ענטפערט אויף זיין „האלאו“. עטליכע מאל קומט איהר אויס צו זאגען „האלאו“ ביז ער קלייבט זיך אויף אטעם צו זאגען איהר פאר וואס ער טעלעפאנירט.
מרס, בראון גלויבט איהם ניט: וואס הייסט זי איז גיט אין דער היים? וואו דען איז זי? זי קען דאס גיט פארשטעהן.
און מר, גיין הערט ווי מרס, בראון זאגט עפעס צו איהר מאן, און ווי ער געמט ביי איהר איבער דעם רעסיוועד און פרעגט וואו פעני איז. אז גיט איז בעט, איז וואו... וואו איז פעני? געה זאל איהם וואו זי איז, אז ער ווייכט דאס אליין גיט!
וויידער רעדט צו איהם מרס, בראון: — מר, גיין, איהר מוזט זיך בא' רורויגען. איהר מארט זיך גיט לאזען

אויפגעטרעט ארויסגעטרעט. — מיין גען, און זי איז אין מיר שטערבליך	אבער אריבער מענטשען. און איך האב א סך פון זיי געשטעלט אויף די פיס, פארליבט; זי האט מיך אבער נישט פיינט. זי איז מיר דאנקבאר פאר אײַן וואָס איך האב איהר געגעבען, אין פאר דאָס וואָס איך האב געטאָן פאַר איהר פאַכער און פאַר איהר משפּחה. זי האט אַ גרויסע משפּחה. אַרענטליכע
אויפגעטרעט ארויסגעטרעט. — מיין גען, און זי איז אין מיר שטערבליך	אבער אריבער מענטשען. און איך האב א סך פון זיי געשטעלט אויף די פיס, פארליבט; זי האט מיך אבער נישט פיינט. זי איז מיר דאנקבאר פאר אײַן וואָס איך האב איהר געגעבען, אין פאר דאָס וואָס איך האב געטאָן פאַר איהר פאַכער און פאַר איהר משפּחה. זי האט אַ גרויסע משפּחה. אַרענטליכע

דער אינהאלט פונ'ם אנפאנג פונ'ם ראמאן

פעני, א שטעטלעכע יונגע פרוי, פון א יאהר דריי און צוואנציג, האט חתונה געהאט מיט איהר באב, דעם הייזען מאנאפעסטערער פון דעם גרויסן שטעטלעך און אלט דריי און צעכציג יאהר. פעני איז כיום הייזען עלטערען יאן די דריטע ווייב, דו טריטע ווייב, וועלכע איז איהם געווען געשריין און האט איהם גע'האלפן'ן זיך ארויפצוהייטן און רייט ווערן. איז געשטארבען. איבערלאזנדיג איהם א וואן מיט א ספעציעלן גרויסן דערשטען זיין ערשטע ווייב מיט דעקאדעווייט. מיט דער צווייטער ווייב האט ער זיך געטאן. זי איז איהם געווען נישט זעהר שטארק אויסגעזעהן. ער האט איהר אויסגעזעהן וויביל נעמט זי האט געוואלט פאר'ן נש און פארבירן. גרויסן פארליבט איז זיין שטעטלעך פון גרויסן, ער איז צו איהר זעהר גוט. אבער זי היילט זיך ווי און א געלדערער שטייג. זי וויל ארום זיך מביטען, וויל הערן קאמפלימענטן, וויל אויפלוזען, שאנצען, הערן אויפגענוגן. פיליפ'ס פריינד האבן איהם אויסגעזעהן צו ערלויבען פעני'ן ארויסצוגיין. טאן און א וואוילעכטיגער פרויען געווען. פיליפ האט אפגעשטעלט זיין יונגע אויסגעזעהן פרוי אין זיין קאר צו די בראשן, ווען פריינד, האו דער סיסינג דארף פארשטען. ער האט שפעטער אין וועגן גע'זאגט'ן קומט איהר אפגעזעהן. ער ווערט אן דערפאלג, און ווען ער כאפט זיך אויף, איז שוין גאר האלבער. נאכט, ער פלייט צו די בראשן, וועט זי אויף פון שלאג, אבער די בראשן ערלערען איהם מיט פארזאנדענע. אז זיין פעני איז אוועק פון זיי גאר ארום צעהן אויפגען אין וועגן, און זי האט גע'זאגט, אז זי פאחרט איהם.

ער פלייט צוריק איהם. אפשר האט זי איהם געפונען א דרויסנעדיגען און האט דאס א שטיק געטאן מיט איהם. זיך באהאנדען? ער קומט ארויף אין איהר שלאגציעסער. זי איז נישט. ער שטעלענדיג ווירט צו די בראשן. זיי באהאנדען איהם: אפשר זי אהענענענדיג צו איהר סיסינג, דער צו איהר קוויט? ער שטעלענדיג צו דער קוויט. ווען ער פארט איהר דאס גלייך נישט געזאגט?

— כ'האב געוואלט זאגען, גאר איהר. איך האב אייך אויפגעוועקט פון שלאג, זיין?

— שור; אבער ס'מאכט נישט. וואס... וואס איז געשעהן מיט — מיט פעני'ן?

— יעס, מיט פעני'ן! — איך האב געמיינט, אז זי איז ביי איהר קוויטע.

— אזוי. איינט פארשטעה איך שוין וואס דא איז! איהר ווילט ריידען צו מרס. סיסינג, וואס איהרע א יונגע קוויטע האט חתונה געהאט מיט אן... מיט א רויכען סאן!

— ...יעס... יעס, זייט איהר דאס נישט מרס. סיסינג?

— נאן, סער. איך בין מרס. סיי מאנ'ס א שכלה. מרס. סיסינג האט נישט אין איהרע רומס קיין מעלעפאן. איך רוח זי צו מיין מעלעפאן ווען מען רופט זי אפ. איהר ווילט צו איהר ריי דען?

— יעס, פליי, מרס. — מרס. צוויי. מיין נאמען איז מרס. צוויי. וואס זאל איך איהר זאגן?

— זאגט איהר, אז מר. גרויס, פון פארק עוועניו, וויל צו איהר ריידען. ס'איז זעהר וויכטיג!

— אלאוויט, מר. גרויס. האלד דע וואינער. איך וועל צו איהר אנקלאפען. ס'איז געקסט דא. זי וועט באלד זיך קומען. ווארט!

און ער האט געווארט. א פוס האט ביי איהם, ווארטענדיג, אויפגעשלאפען. די ראנט, וואס האט געהאלטען דאס מעלעפאן שרייבעל ביים אויער, האט איהם אפגענומען, ביז ער האט דער'לעבט און די מרס. סיסינג, זיין פעני'ס קוויטע, זאל צום מעלעפאן צוקומען. פון דער קוויטע'ס ערשטע ווערטער האט מר. גרויס פארשטאנען, אז די שכלה איהרע, ווער עס רופט איהר. זי איז גלייך צוגעפאלען צום מעלעפאן מיט אן אויסגעשריין:

— מר. גרויס! וואס איז געשעהן!?

— ...גארנישט... נא... נישט גארנישט. איהר... כ'האב אייך געטעלעפאנירט צו

און יעצט לעזט ווייטער

און נאכדעם אביסעל ווייטער:

— מיטטער, וואס פאר א נומער רופט איהר?

— מר. גרויס האט געזאגט דעם נומער פון טעלעפאן און די פרוי האט צוגע'געבען, אז דאס איז דער נומער.

— זערט איהר שוין, — האט מר. גרויס געזאגט און איהר ווי פארענט'פערט: — איהר וויט פארשלאפען... — וועל, איך מיינ, אז דאס איז די צייט ווען מענטשן דארפן שלאפען און נישט האקען א קאפ מיט'ן טעלעפאן. — ענקשולדיגט, איך האב בלויז געוואלט וויסן — — וואס? (אזוי אומערדלידיג.) — כ'האב געוואלט פרעגען, אויב פעני איז ביי איהר.

— נישטא ביי מיר קיין פעניס; איך האב אייך דאס שוין געזאגט, ניין?

— יעס, אבער... ווארט, זייט איהר פעני'ס קוויטע?

— וועלכע פעני'ס? איך האב דרוי קוויטעס מיט'ן נאמען פעני.

— איך מיינ די קוויטע וואס רופט זיך מרס. גרויס, מרס. פיליפ גרויס.

— איהר, הערט נאר א מעשה, פאר וואס האט איהר דאס גלייך נישט געזאגט?

— כ'האב געוואלט זאגען, גאר איהר. איך האב אייך אויפגעוועקט פון שלאג, זיין?

— שור; אבער ס'מאכט נישט. וואס... וואס איז געשעהן מיט — מיט פעני'ן?

— יעס, מיט פעני'ן! — איך האב געמיינט, אז זי איז ביי איהר קוויטע.

— אזוי. איינט פארשטעה איך שוין וואס דא איז! איהר ווילט ריידען צו מרס. סיסינג, וואס איהרע א יונגע קוויטע האט חתונה געהאט מיט אן... מיט א רויכען סאן!

— ...יעס... יעס, זייט איהר דאס נישט מרס. סיסינג?

— נאן, סער. איך בין מרס. סיי מאנ'ס א שכלה. מרס. סיסינג האט נישט אין איהרע רומס קיין מעלעפאן. איך רוח זי צו מיין מעלעפאן ווען מען רופט זי אפ. איהר ווילט צו איהר ריי דען?

— יעס, פליי, מרס. — מרס. צוויי. מיין נאמען איז מרס. צוויי. וואס זאל איך איהר זאגן?

— זאגט איהר, אז מר. גרויס, פון פארק עוועניו, וויל צו איהר ריידען. ס'איז זעהר וויכטיג!

— אלאוויט, מר. גרויס. האלד דע וואינער. איך וועל צו איהר אנקלאפען. ס'איז געקסט דא. זי וועט באלד זיך קומען. ווארט!

און ער האט געווארט. א פוס האט ביי איהם, ווארטענדיג, אויפגעשלאפען. די ראנט, וואס האט געהאלטען דאס מעלעפאן שרייבעל ביים אויער, האט איהם אפגענומען, ביז ער האט דער'לעבט און די מרס. סיסינג, זיין פעני'ס קוויטע, זאל צום מעלעפאן צוקומען. פון דער קוויטע'ס ערשטע ווערטער האט מר. גרויס פארשטאנען, אז די שכלה איהרע, ווער עס רופט איהר. זי איז גלייך צוגעפאלען צום מעלעפאן מיט אן אויסגעשריין:

— מר. גרויס! וואס איז געשעהן!?

— ...גארנישט... נא... נישט גארנישט. איהר... כ'האב אייך געטעלעפאנירט צו

3.

א אויבראכענער, אן אויפגעמאטערטער פון א נאכט נישט שלאפען און פון ריידען דורכ'ן טעלעפאן, האט מר. גרויס אפגערופען זיין לאיער:

— קאנסלער סעקס. איך בין אייך וואס נאכער זעהן! עס איז זעהר ווייב טיג. קענט איהר צו מיר צוקומען?

איך בין מיט אייך ריידען.

— איך קום גלייך, מר. גרויס! — האט לאיער סעקס געזאגט און — איז א קורצע וויילע נאר דעם קורצע געשפרעך איז לאיער סעקס געווען סען ביי מר. גרויס און אויסגעזעהן פון דעם וואס עס איז מיט מרס. גרויס גע'שעהען.

לאיער סעקס האט מיט זיינע שאר'פע, דורכדרינגליכע בליקען מר. גרויס אזוי ווי דורכגענומען.

מר. גרויס האט זיך געפיהלט ווי כא' לידיגט פון די ווערטער, וואס וויינען פון לאיער סעקס. נאר די שטייגנע בליקען, צו איהם אין פארמע פראגען געקומען.

— אזעלכע פראגען, — האט מר. גרויס געזאגט. — ווארטען אפשר גע'מענט קומען פון א דאקטאר; אבער נישט פון א לאיער... — זאגט דאס נישט, מר. גרויס, — האט זיך לאיער סעקס ביי איהם ווי געבעטען. — א לאיער דארף אפמאל מעהר וויסען פון די זאכען ווי א דאקטאר. איין קליינע פאסירונג איבער אינמיטע באציהונגען פון אייער פער'זענליכען, פרוואנטען לעבען, קען מיר העלפען אויסצוגעפינען מעהר וועגען מרס. גרויס, ווי... ווי הויזערט דע'מעקטיווס!

— אלאו, זאגט איך אייך, קאנסלער, אן איך האב וועגען די זאכען גארנישט וואס צו זאגען, — האט מר. גרויס

וועל פון די בראונס קומען; קוקט אים
בער מרס. גרינ'ס פאפירען; קוקט דורך
איהרע בריק, בילדער, אפער וועט זיך
צווישען דעם אלעם געפינען עפעס,
וואס זאל אונז דעם שליסעל צו דער
געהוימנישע געבען... מ'קען נאך אמאל
ניט וויסען וואס צווישען אזעלכע זא-
כען ליגען פארבראנען... גרייט די אלע
זאכען צו פאר מיר אויף איבערצוקור-
קען.
— און איהר ווילט טאקע אליין צו-
פארהען צו די בראונס?
— יעס, מר. גרין, גאנץ אלליין.
איר מיינ, אן מיט מיר אליין וועלען זיי
קענען ריידען מער פריי ווי ווען איהר
וועט זיין דערביי.
— די בראונס זיינען מיינע אלטע
פריינד, קאונסלער.
(ווייטערעם מארגען)

— איהר מוזט, מר. גרין, איהר
מוזט, איהר זעהט אויס מיר.
— א נאנצע נאכט ניט געשלאפען.
— איז שלאפט זיך איצט דורך.
— כ'קען ניט! מיינע געדאנקען —
— לאזט מיר דענקען פון אייערס
ווענען, מר. גרין. — האט לאיער סעקס
מיט א מוועטש פון די ליפען ברייט א
שמייעל געטאן. — און טראכט ניט,
היט אפ אייער געוונט, איהר וועט עס
דארפן...
דער טעלעפאן האט צו דער צייט גע-
קלונגען.
דאס האט פעני'ס קווינע פון דער
איסט סייד אפגערופען:
"וואו איז פעני?" — האט זי נאך
איהר און זיין העלאו געפרעגט, "איר
ווייל... קען איר ריידען צו פעני'ן?"
"נאו, וואס איז?" — האט מר. גרין
געווען געפרעגט, — וואס —
"ווי איז נאך ניט געקומען אהיים?
מר. גרין, דאס רעדט פעני'ס קווינע,
מרס. סימאן!"
"איר ווייס, איר ווייס!"
"כ'האב אפגערופען איהרע חבר
טעס, מר. גרין, און זיי ווייסען ניט און
הויבען ניט אן צו וויסען וואו זי איז.
זי איז ביי קיין איינער ניט געווען.
מר. גרין, ע פ ע ס האט מיט אונז
זער פענעלע'ן געמוזט געשעהן. מיין
הארץ זאגט מיר — מיין הארץ,
זאגט מיר, אז ס'איז ניט אומזיסט וואס
זי איז ניטא. וואס דענקט איהר ווע-
גען דעם?"
"כ'ווייס ניט, כ'ווייסט ניט וואס צו
דענקען."
"איהר טארט וועגען דעם ניט שוויי-
גען!"
"כ'שווייג ניט."
"איהר מוזט עפעס טאן."
"איר טו!"
"וואס טוט איהר?"
"נאו, נעה דערצייל איהר וואס איר
טו!" — האט מר. גרין צום לאיער פון
דער זייט א זאג געטאן. און צוריק אין
טעלעפאן:
"איר טו וואס איר קען."
"האט איהר שוין געמערקט אין
פאליס סטיישאן?"
"נאו... נאך ניט."
"פאר וואס ניט, מר. גרין. פאר וואס
ניט?" — האט מרס. סימאן פעני'ס
קווינע, שיר וואס ניט געוויינט. — "איהר
מוזט לאזען וויסען דער פאליציי ווער
ווייסט, אפער האבען זי ווייסע שקלא-
פער-הענדלער אין זייער געץ אריינגע-
כאפט? אזא יוגענט, אזא פארשוין?
ווי אויף האט איהר זי געקענט לאזען
געהן אינע אליין?"
"לאיער סעקס, זעהנדיג אז מר. גרין
קען שוין מער ניט ריידען, אז די
בנות געהען איהם אויס, האט ביי
איהם פון האנט איבערגענומען דאס
טרייבעל, זיך צו מרס. סימאן'ס קלא-
גענדיגען קול צוגעהערט, און פאר מר.
גרין אויף איהר "גורבאי" מיט א
"גורבאי" אפגעשטערט.
— און איצט, מר. גרין, — האט לא-
יער סעקס, אויפהענגענדיג דעם רעס-
דער, געזאגט, — איצט זעה איר איין,
אז איהר דארפט נויטיג אין הויז פאר-
בלייבען. ווער ווייסט, אויב עס וועט
זיך פון די אלע, וועלכע איהר האט אפ-
גערופען, ניט געפינען כאטש איין
פערזאן, וואס וועט איר לאזען וויסען
עפעס וויכטיגעס וועגען דעם וואס איר
מיט איהר געשעהן? און צו דעם האב
איר פאר איר נאך אז ארבייט, ביז איר

— ווי שפעט איז דאס געווען, נעכ-
טען, ווען מרס. גרין האט די הויז פאר-
לאזען?
— ארום 9 אווענט, סער, — האט דער
שאופר געזאגט.
— וואס האט פאסירט, ווען — זי איז
שוין געפארהען?
— גארנישט, סער!
— האסטו זיך אויפ'ן וועג מיט'ן
מאשינע אפגעשטעלט?
— נאו, סער.
— איז ווער דער מאשינע נאכגע-
פארהען?
— נאו סער, אויף וויפיל איר האב
דאס געקענט באמערקען.
— האט מרס. גרין וואס געזאגט?
— נאו סער, זי האט די נאנצע צייט
געשוויגען.
— האסטו מרס. גרין געבראכט צו
די בראונס ביו'ן הויז?
— יעס, סער.
— און אוועקגעפארהען בעפאר זי
אוז אהין אריין?
— נאו, סער. כ'האב געווארט ביז
די טיר האט זיך פאר איהר געעפענט
און, נאך איהר אריינגעהן אין הויז,
צוגעמאכט.
— און רן ביזט גלייך צוריק אהיים
געפארהען?
— יעס, סער!
— האסטו זיך גלייך געמערקט צו
מר. גרין?
— נאו, סער. מר. גרין איז געוועסן
אין שטול און געשלאפען, האב איר
איהם ניט געוואגט אויפצוואועקען.
נאך א פאר אומבאדייטענדע פרא-
גען און דער לאיער האט דעם שאופר
אפגעלאזען.
— וואס, איצט? — האט מר. גרין
זיין לאיער אנגעקוקט נאך דעם ווי
דער שאופר איז פון זיי אוועק.
— איצט... איצט ניט מיר דעם איר-
דעם פון אייער פריינד, די בראונס. איר
ווייל זיי זעהן און זיי אויספרעגען.
— איר קען מיט איר, אז איהר
וויילט, צו זיי צופארהען.
— ניין, מר. גרין. איהר זייט צו
מיד פאר דעם. איר וועל זיי אליין זעהן.
פארלאזט זיך אויף מיר, מר. גרין, און
גלייבט-מיר, אז איר וועל ניט רוהען
ביז איר וועל מרס. גרין צו איר, צו
איהר אהיים ניט בריינגען!
— די פראגע, קאונסלער, איז
ווען? — האט מר. גרין מיט א ביר-
טערען שמייעל געפרעגט.
— עס קען זיין באאלד, מר. גרין, און
עס קען זיין — מארגען!
— זאל איר טאקע ויצען אין דער
היים און ווארטען?
— יעס, מר. גרין. רוהט זיך אויס.
— ווי אזוי קען איר רוהען —

דער אינהאלט פונ'ם אנפאנג פונ'ם ראמאן

בעני, א שטעטל יונגע שוין, פון א יאהר
דריי און צוואנציג האט חתונה געהאט מיט
איהר באב, דעם רייכען מאנפעסטערער פון
ליפ גרין, וועלכער איז אלס דריי און זעכציג
יאהר, פעני איז ביים רייכען עטערען מאן
די הויזע ווייב, די טיטע ווייב, וועלכע
איז איהם געווען געטריי און האט איהם גע-
האלפען זיך ארויפצוהייבען און זיך ווערען
אין געשטארבען איבערלעבנדיג איהם א
זונדן מיט א טאכטער, מרס. דעמאנס וויין
ערשטע ווייב מיט דאנקבארקייט, מיט דער
ציוויסער ווייב האט ער זיך געליבט. זי איז
איהם געווען ניט נעהר שטארק איבערגעבען
ער האט איהר אויסגעשאלט יופיל געלט ווי
האט געוואלט פאר זי און פארטיי.
גרין איז פארליבט אין זיין שטענער פון
גריין, ער איז צו איהר געהער געבן זי
פיהלט זיך ווי איר א גאלדענער שטיין. זי
ווייל ארום זיך משכנען, ווייל ערען קאמפליר
מענטש, ווייל ארויסלויפען, טאנצען, האבען
אויסגענוגט, פיליפס פריינד האבען איהם
איינגעדעקט צו ערלויבען פעני'ן אריינצוטרע-
טען אין א וואוילעטיגער פרייען געווען
שאפט, "פיליפ האט אפגעשיקט זיין יונגע
אויסגענומען פרוי אין זיין קאר צו די
בראונס, זיינע פריינד, וואו דער מיטגליד הארץ
פארקומען. ער האט שפעטער אין אווענט גע-
זאלט קומען איהר אפגעטען. ער ווערט אן
רעכענעלע, און ווען ער כאפט זיך אויף, איז
שוין נאך האלבער נאכט. ער פלייט צו די
בראונס, וועקט זיי אויף פון שטאף, אבער די
בראונס ערקלערען איהם מיט פארוואנדערונג
אז זיין פעני איז אזעל פון זיי נאך ארום
צעהן אויבער אין אווענט, און זי האט גע-
זאגט, אז זי פארהט אהיים.
ער פלייט צוריק אהיים, אפער האט זי
איהם גענומען א דרימטענדיגע און האט דאס
א שטיין געטאן מיט איהם, זיך באהאלטען?
ער קומט אריין אין איהר שלאפזימער, זי
איז ניטא. ער טעלעפאנירט ווירער צו די
בראונס, זיי באוואונגען איהם: אפער
זי אויסגעשטארבען צו איהר מומען, אדער צו
איהר קווינע? ער טעלעפאנירט צו דער קר-
זיינע עפעס א פרוי ענטפערט איהם מיט קעס.

און יעצט לעט ווייטער

— אלזא, וועגען דאס, פון וואס
איהר רעדט, איז ניטא וואס צו הער-
רען. מיין פרוי, יונג ווי זי איז, האט
ניט אין זיך די ליידיגעשאפט, וואס
אנדערע אין איהרע יאהרען זיינען
"סופאוווד" צו האבען. זי אליין האט
מיר וויפיל מאל געזאגט, אז זי איז פון
נאטור א קאלטע, אז זי האט זיך אפילו
ניט ליב צו קוישען; אז איהר מאמע
איז אויך אזוי געווען. און דעריבער,
קאנסלער, איז אייער פארדאכט וועגען
אומבאפריידיגטע ליידיגעשאפטען אויף
גארנישט באגרינדעט געמ'ט זיך. ניט
אריין אין זינען אז מיין פעני, מיין
פריי, איז פון מיר אוועק; אז זי האט
מיד פארלאזען. זיי האט אזוינס ניט
געקענט טאן! עפעס האט מיט איהר
פאסירט. און איר וואלט געגעבען ווער
ווייסט וויפיל אויסצוגעפינען וואס
לאיער סעקס האט געהאט א טבע
צונויפצוקוועטשען די ליפען, אנשטע-
לען זיי און קוקען אזוי שטרענג. דאס
האט איהם געמאכט אויסזעהן זעהר
וויכטיג, מר. גרין האט געווארט צו הער-
רען וואס ער וועט נאך זיין לאנגען
פארטראכטען זיך האבען צו זאגען.
— מר. גרין, — האט לאיער סעקס
צו איהם הארט א קוק געטאן, — איר
ווייל זעהן אייער שאופר. איר ווייל
איהם וואס פרעגען, האט איהר וואס
דאגעגען?
— ניין, אדדבה! איר רוף איהם
שוין אריין אהער.
מר. גרין האט מיט'ן פונגער אז
עלעטרישען קנעפעל א דריק געטאן,
און עס האט ניט גענומען מער ווי א
פאר מינוט, ווי דער שאופר איז פאר
זיי ערשינען.
מר. גרין האט זיין שאופער געהיי-
טען ענטפערען אויף אלעס וואס דער
קאונסלער וועט איהם פרעגען.
דער לאיער האט מיט זיינע שפרענג-
גע, פארשענדע בליקען ווי געזוכט
אויפ'ן שווארצען שאופר א מורא אג-
צוואווארפען. ער האט איהם ווי דורכ-
גענומען אויף דורך, אפגעמאכטען פון
קאפ ביז די פיס. אנגעשטעלט די ליפען,
זיי איינגעצויגען און צונויפגעפרעסט,
געשוויגען און נאכדענקען, און אנגע-
הויבען זיינע פראגען:

אנעלכע, אין ביידינג בומס, ביים ברעג ים גענומען, זיין פענילע א האלם נאר קעסט מיט יונגע חברה, מיידלעך און יונגעלייט ארומגענומען. פרעכע פאר זעם, פארשייטע, שטיפערישע, אפשר האבען זיי זיך אמאל געפאסט צו פער גלין ווען זי איז געווען א קינד, א יונג מיידעלע, אבער וואס מ'האט געפאסט פאר פעני'לען פון אמאל, פאסט ניט פאר דער פעני'ל פון איצט, פאר מרס. פיליפ גרין! ווער זיינען זיי, די יונגע האלערדאנצעס, וואס זאליען האבען די עהרע, אז זי, מרס. פיליפ גרין, זאל מיט זיי שטעהן, ויצען און אפילו ליי גען אויפ'ן זאכר ארומגענומען!

די אלע בילדלאך מיט די הויזלע פאלקעס,—מראבט גרין צו זיך,— וואלט זי, פעליקע, באדארפט שוין לאנג צוריסען, ארויסווארפען און פארגע'סן!

ווען זי איז איצט דא, וואלט ער דאס איהר זאגען. ער וואלט איהר,—מראבט עה—מיט גוטען, געעכען צו פארשטען אז זי דארף אזוי פיל דושאנע ניט האל'ט מען, זי קען איהרע באקסעלעך און שפלאדיקלעך מיט שעהערע און בער שרע זאכען אנפילען, זי קען זיך קויר פערן, וואס גאר זי וויל, און דאס אלץ וואס מ'דארף ניט—ארויסשמיסען. אבער, זי איז ניטא און ער קען דאס איהר ניט זאגען, זיין יונג ווייבעלע, זיין ערשטע און זיין לעצטע ליבע, איז פון איהם אזוי פלוצלינג פארשוואונדן דען!

און די טעלעפאנס? קיינער, פון די וואס רופען אפ, זאגט ניט וואו פעני איז, נאר מ'פרעגט „וואו איז פעני?“ וואס וואלט ער ניט געבענען, אז איימי צער זאל דאס איהם זאגען!

פארוואס זאמט זיך אזוי לאנג דער לאיער ביי די בראונס? ווער ווייס וואס זיי ווירען דארטען ווענען איהם... די געדאנקען ענבען מר, גרויס'ס מה, ער הייבט אן צו פארדעכטיגען זיינע בעסטע פריינד אין א פארשווע'ן רונג געגען איהם. א פארשווערונג אוועקצורויבען פון איהם פעני'לען, זיי פארגינגען איהם ניט אזא גליק. זיי האבען דאס איהם קיינמאל ניט פאר'גלען. ער האט דאס אלע מאל געפיהלט. זיין הארץ האט איהם געזאגט, אז עפעס וועט געשעהן, אז עפעס —

אח, דער לאיער! ער, לאיער פעקס אליין ערשט צו איהם אויפ'ן טעלעפאן!

„מח, גרין, מ'האט פאר אייך גייעס...“

„גייעס! ? גוטע גייעס?“ „מ'האף אזוי... מ'האב גענומען ביי אייערע פריינד, די בראונס, אלע אר'רעסעס פון די געסט וואס זיינען ביי זיי געכטען אווענט געווען.

„יעס? איז וואס—“ „אויף איין גאסט... איין גאסט האפט ארויס מיין פארדאכט“,

(היימערעס מארגען)

אויף דעם ענטפערען, האט מר. גרין ניט געוואלט. האט ער אליין געוואלט הערען יעדען קול, יעדען ווארט, וואס אזי דורכ'ן טעלעפאן צו איהם נעקט מען, טאמער וועט ער דורך דעם א שפור צו דער פארשוואונדענער פער געלען זינער געפינען.

עס האט דאך געקענט פאסירען, אז פעני אליין זאל פון ערנען וואו צו איהם אפרופען!

צווישען איין טעלעפאן און א צווייטן האט מר. גרין אריינגעכאפט אַכיר סעל צייט אין זיין ווייבעל'ס פרוואטע קעסטעלעך און שופ'אדוקעס אריינגעדוקען.

ער האט שוין א סך מאל געוואלט זעהן וואס זי באהאלט דארטען. זיין געפיהל פון אייפערזוכט האט איהם וויר פיל מאל גערייצט אין די פאריבארגען נע ווינקעלעך אריינצוקוקען. אבער ער האט דאס ניט געוואנט צו טאן. ער האט עס מ'ר א געהאט צו טאן ווען זי איז דא, מיט איהם, זייט ביי זייט מ'דערהיים געווען.

איצט, אבער, נאר דעם ווי דער לאר יער האט איהם אויף דעם א הכשר ארויסגעגעבען, האט ער אויף דעם גע'האט, אזוי צו זאגען, א לענאלע רעכט. איצט, אז ער האט עס געטאן, איז דאס געווען ניט אזוי ארויס זיין אייפער זוכט ווי פון איהר טובה וועלען.

ער האט געזוכט, געזוכט שפורען פון עפעס, וואס זאליען קענען דינען אלס שליסעל צו דער געהוימנים פון איהר פארשווינדען, און ווי איהם האט אויס'געוועהן, האט ער אזוינס ניט געפונען פונדעסטוועגען האט ער איינגע'ברוה, אדעסען און בילדלאך באשלאך סען צום לאיער באווייזען: די אויגען פון א לאיער זעהען דאס, וואס אויגען פון א פשוט'ן, בשר ודם קענען ניט זעהן. לאיערסקע אויגען זיינען ווי די אויגען פון א קאץ, וואס זעהען אין דער פינסטער....

א גאנץ היבשער פעקעל בילדלאך איז ביי איהר, ביי זיין פעני'ן, געלעך גען מיט א רויטער סטענע ארומגער בונדען. די דאזיגע בילדלעך זיינען איהם ניט געווען געפעלען, סנעש'שאטס

דער אינהאלט פונ'ם אנפאנג פונ'ם "אמאן"

פערט א שטעטע וועט פרוי גוט א יאהר דריי-און-צוואנציג. האט חתונה געהאט מיט איהר באב. עס רויבען סאנעסשטינדע'ן זיי לויב'מדיק העלפער איז אלט דריי און זאכציג יאהר. פעני איז ביים רויבען עלטערען מאל רוב דעבען ווייב, די טריטען ווייב, וועלכע איז איהם געווען געטרוי און האט איהם גע'האלטען זיך ארויסצורייסען און דורך יעדען, איז געשטאנען. איבערלאזענדיג איהם א זון, מיט א טאכטער, גרין דעיסטאנט וויין ערשטע ווייב מיט דאנקסארטיג. מיט דער צווייטער ווייב האט ער זיך געטאן. זי איז איהם געווען ניט דער שטאם אינגעניערען. ער האט איהר אויסגעצאלט ווייזיל געלט וי האט געוואלט פארן גס און מארגען.

גרין איז סאליכט אין זיין שעהערע פער גלין, און איז צו איהר זעהר גוט אבער די פיהלעך לויב ווי און א גארערער שטייג. זי וויל ארום זיך מלכעסן. וויל הערען געשפילן מיטשפילן וויל ארומלופען, טאנצען, האבען אריינלעגן. פיליפ'ס פריינד האבען איהם איינגעדעקט צו ערוויכען פעני'ן איינצוטייער טען און א וואוילעשטיגער פרויען געזעל שטאמ. פיליפ'ס האט אפגעשיקט זיין ווילע אלדעקעלעכען פרוי און זיין מאר צו די באשולע'דיגע פריינד, וואו דער מיטינג דארף פארברענען. ער האט שפעטער איז אונזעס גען זאכט קומען איהר אפגעשטען. ער הערט אן דעקסטעלען, און ווען ער כאפט דור איהר איז שוין גאר האלכט גאט. ער מליהט צו די בראונס וויכעס זיי איהר פון ערשען. אבער די בראונס ערלערען איהם מיט פארזוואונדענען. און זיין פעני איז אונזען פון זיי גאר ארום צעהן אהינדער און אונזעס, און זי האט גע'זאגט, און זי שפארהט אהיים.

ער גלייבט צוריק אהיים. אפשר האט זי איהם געפונען א דרייטענדיגע און האט דאס א שטוב געטאן מיט איהם, זיך באהאלטען? ער קומט אריין און איהר שטויטשטער. זי איז געווען גאר ערשטענדיק ווייטער צו די בראונס. זיי באהאלטען איהם. אפשר זיך אהענקענעמען צו איהר מיכעל, אריבע צו איהר מווינע? ער טעלעפאנירט צו דער זון ובער טעמט א פרוי ענטפערט איהם מיט גוט. זיי שטענדיגען פרוי, פעני'ס קווינע'ס א

שבת, רופט פעני'ס קווינע צום טעלעפאן. די קלענע, זאגט מר. גרין'ען, אז פעני איז גיט ביי איהר, און פרעגט א י ה ס צושרעקען „וואו איז פעני?“

קום דערלעכט טאן, רופט מר. גרין וויין לאיער. דער לאיער קומט און הויבט אן שטעלען מר. גרין'ען אגיטירטע פראגען ווענען זיין פארהייראטען לעבען.

גרין ערלערט דעם לאיער, אז ער מיט פעני'ן לעבען זעהר גוט צווישען זיך. דער לאיער פרעגט אויס גרינג'ס שווער און שפארהט צו די בראונס, כדי זיי אויך אנצופרעגנען.

גרין ערלערט דעם לאיער, אז די בראונס זיינען זינען אלטע פרויען.

און ענצט לעזט ווייטער

—אלאזיט, אידי'ל ווי אלס אנעלכע באטראכטען. איך וויל גאר וויסען ווער עס איז ביי זיי געכטען אווענט געווען. און אויב איך וועל עפעס פארדעכטיר לעס'אין אימינען פון זייערע געסט, זייערע'ן גייט פריינד, געפינען, וועל איך מיט זיי רירענען.

—וויילט איהר, אז מיין שאופיר זאל איך צופיהרען אין מיין קאר, קאונסט לער?

—וועלל, מ'געדענקט צו געהענע א טעקסט, גאר אז איהר ווילט זיין אזוי גוט...

—איך וויל זיין גאד בעסער ווי גוט, אביי איהר זאלט זי מיר וואס גיכער געפינען.—האט מר. גרין מיט הארץ געזאגט.—אט די קווינע איהרע האט מיר צודורערט מיין מה. אפשר, זאגט זי, האבען ווייסע שכלאפער הענדלער אונזער פענעלעך'ן אין זייער גען אריינגעכאפט! אזא יונגענט און טאש פארשניין! קאונסלער, איהר פאר'שטעמט וואס דאס מיינט?

—מ'פארשטעהט, מר. גרין, מ'פאר'שטעהט, און, מ'וועל טאן דאס בעסטע וואס מ'קען, אייער פרוי וויינטמארגען אהיים צו בריינגען! פארפלאזט זיך אויף מיר! איך בין גיט בלוזי א לאר יער, מ'בין א דעמטעקטיוו אויך, צוויי אונזאניגט. מר. גרין, און מ'וועל אר'ר

בייטען פאר צעהן.

4.

צוראנג האט מר. גרין גיט געקעמט שטעהן ביים פענסטער, גאכצוקוקען לאיער'ס סעקס, ווי ער איז אין זיין ליני'ס מאל'ס לאר, פון זיין שאופיר געטריבען צו זייער פריינד, די בראונס, אוועקער פארהרען. דאס קלינגען פון טעלעפאן האט איהם פון פענסטער אוועקגענו'ר מען.

„וואו איז פעני?“

ווינער האט איהם פעני'ס קווינע אָפּגערופען: ווייס ער שוין וואו פעני איז?

„גיין“, האט מר. גרין בייז געענט'פערט און אויפגעהאנגען דעם דעס'ווער.

אבער די קווינע פעני'ס איז גיט גע'ווען די, איינציגע וואס האט געפרעגט „וואו איז פעני?“ גאד א סך אנדערע האבען דאס געפרעגט, אלע האבען דאס געוואלט וויסען.

עס האבען איהם אָפּגערופען די פריינד, וועלכע ער האט אָפּגערופען, און עס האבען איהם אָפּגערופען אַדעל'כע, וועלכע זיינען פון די אָפּגערופענע פריינד זיינע אָפּגערופען געווארען. גאר גיט קיין פריינד, בלוזי באקאנט טען, זיי האבען קיינעם גיט געוואלט גלויבען, אז מרס. גרין איז פארשוואונדן דען געווארען. זיי האבען דאס פון איהם אליין געוואלט הערען.

איבערלאזען דעם טעלעפאן, אז די

האט מר. גרין געזאגט און גלייך נאכ'ן גורבאיי געגעבען מיט כעס א היינט אויף דעם רעסיווער.

ער האָט באַראַפּט האַבען אימיצען אויף וועמען צו זיין בייז, אויף וועמען זיין ביטערקייט אויסצולאָזען. איהם האט זיך אימיצען געוואלט וועה טאן. ווען דאָס זאָל ניט זיין מרס. בראון, וואָלט עס געקענט זיין אַן אַנדערע. נאָך אַלעמען האָט טאַקע מרס. בראון כשר פאַרדינט א פאַרציע אַזאַ פון איהם: זי האָט ניט געטאַרפּט זיין פעני'ן איינע אַליין פון הויז אַרויסלאָזען. זי איז זיין פריינד און ווייס ווי טייער פעני איז איהם. אויב זי האָט אין איהר ליידים פאַראיין אַזעלכע פרויען, וואָס קענען אַרויסרופען פאַרדאַכט, אַז זיי זוכען שעהנערע און אינגערע פון זיך ווער ווייסט אין וואָס פאַר א וומפ אַרוינצור פיהרען, האָט זי פעני'ן, זיין פעני'ן אין דעם פאַראיין ניט געטאַרפּט אַרוינצ נעהמען ווען אפילו ער וואָלט זיך דאָס ביי איהר בעטען!

ער האָט מעהר ניט געגלייבט און פריינד. ווען זי, מרס. בראון, רעדט מיט איהם נאָך אַביסעל, וואָלט ער דאָס איהר זאָגען. ער וועט זיך שוין זעהן אַהן פריינד צו העלפען זיין פאַרלאָרע נעם גליק צוריק געפינען. געלט וועט דאָס אַרט פון פריינד פאַרנעהמען. ס'איז ניט אויס פריינדשאַפט—האָט מר. גרין פאַר זיך שפּאַמיט אַ לאַך גע- מאָן, וואָס לאָיער סעקס זוכט פאַר איהם זיין פעני צו געפינען. דאָס איז דערפאַר, וואָס ער ווייסט, אַז ער וועט איהם גוט באַזאַהלען.

המ... פריינד! באַרידער, ניט פאַר- גינער! ווער ווייס וויפיל אַזעלכע גוטע פריינד האַבען. פון איהם- געזוכט זיין גליק, זיין פעני, פון איהם אַוועקצור נעמען!

שפעט אין אַווענט האָט לאָיער סעקס אַפּגערופען מר. גרין כדי איהם צו זאָגען אַז ער. האָט נאָך קיין באַ- שטימטעס צו באַריכטען, אַז ער אַר- ביט אַבער ווי אַ טיפּעל! ער האָט שוין געזעהן אַ צאָהל מענשען און וועט זעהן נאָך. זיין פאַרדאַכט אויף א געוויסער פערזאָן איז געווען אַ פאַל- שער. ער האָט עס שוין אויסגעפונען און ער איז צופרידען וואָס ער האָט דער באַטרעפּענדער פערזאָן'ס נאָמען ניט דערמאָנט, ווען ער האָט מיט איהם דורכ'ן טעלעפאָן גערעדט. אומשוואַרץ גע טאַרען ניט ליידען. מען מוז זיך נעמען צייט כדי דעם אמת וועגען א זאך אויסצוגעפינען. אַזעלכע זאכען ווערען ניט געמאָן אין איין טאָג. מען מוז זיך געבען מעהר צייט...

„צייט, צייט!“—האָט מר. גרין מיט ביטערקייט געטראכט. — וואו נעמט מען דאָס, ווען מען איז שוין אַריבער 60 יאָהר אַלט! ... — — —

אויגער 9 איז אַווענט פונקט צום מעת לעת וואָס פעני האָט איהר הויז פאַרלאָזען כדי צו די בראַנסס צו פאַהרען, האָט מר. גרין באַקומען דעם בריף איהרען, געשיקט ספעשעל דע- לינערע, מיט'ן פאַלגענדען אינהאַלט:

טייערע פיליפּ, ביפאַר דו וועסט לייענען די ווייז טערדיגע שורות, בעט איך דיר, אַז דו זאָלסט זיך צו שטאַרק ניט איר בערשרעקען און ניט אויפּרעגען איבער דעם נאָם עס האָט מיט מיר פאַסירט. „מיט מיר איז געשעהן אַ אומ- גליק... „אַז מ'ווייז, איז דאָס ניט קיין אומגליק... ווייל מ'קען נאָך ניט וויר סען מיט וואָס דאָס וועט זיך אויס- לאָזען... ווי אזוי דאָס וועט זיך ענ- דיגען... „מיין טייערע, מ'האָט מיר געקידנעט! „איך געפיין זיך אונטער א וואַר פון מענשען מיט שוואַרצע מאַס- קעס אויף זייערע פנים/ער... (ווייטערעס מאַרנען)

„א, ס'וועט זיין וואָס צו וויסען, מר. גרין, וועט איהר פון מיר באַלד הע- רען. „ווען באַלד? “

„נאָך דעם ווי איך וועל רירען מיט דער דאָמע. איך פאַהר איינע צו איהר. גוד באַי, ביז שפעטער!“—האָט לאָיער סעקס געזאָגט און אויפּגעהאַנגען דעם רעסיווער, און מר. גרין האָט שוין צו איהם מעהר גאַרנישט געקענט זאָגען. אַ זי, א פרוי, ווערט פון לאָיער סעקס פאַרדעכטיגט אַלס שולדיגע אינ'ם פאַרשווינדען פון זיין פעני'ן? מר. גרין האָט עס עפעס ניט געקענט פאַרשטעהן. אויב דאָס זאָל זיין א פרוי פון דעם סאַרט, וואָס זוכט צו פאַרפיהר רען יונגע מיידלעך אַדער יונגע פרויען, איז ווי קומט זי צו די בראַנסס אין הויז אַרוינצוקומען?

אַבער ווער קען דאָס וויסען וואָס ווער ס'איז? אַ סך אַזעלכע באַהאַל- טען זיך אונטער אַ מאַסע פון אַנ- שטענדיגקייט ביז מ'געפינט זיי אויס... מיט אויסערגעווענהליכער נייגעריג- קייט האָט מר. גרין געוואַרט ווייטער- דיגע נייעס פון לאָיער וועגען דער פאַרדעכטיגטער פרוי צו הערען. ניט קענענדיג זיך אויף דעם דערוואַרטען, האָט ער דערווייל די בראַנסס אַפּגעריר פיל.

מרס. בראון איז צום טעלעפאָן צו- געקומען, און דערקענענדיג מר. גרין'ס קול, האָט זי זיך דערפּרעהט:

— אַה, דאָס זייט איהר, מר. גרין. גוט וואָס איהר האָט מיר אַפּגערופען. כ'האַב ערשט געקלערט צו איך אַנצו- קלינגען. איהר מוזט דאָך וויסען ווער ס'איז ביי מיר געווען. איהר האָט איהם געשיקט צו אונז...

— איהר מיינט לאָיער סעקס? — יעס, איהם. מיין איד. איהר האָט באַדאַרפּט הערען ווי ער האָט עס אונז גענומען אויף אַ קרייזפאַרהער! כ'גלויב, אַז ער וועט עפעס אויפמאַן. — האָט ער געפונען אַ שפור? — ...מעגליך. ער האָט מיר פאַרוואַגט אַז איך זאָל דערווייל וועגען דעם אַ וואַרט ניט רירען. — מיט מיר? — מיט קינעם ניט... — איך וואָלט נאָר וועלען וויסען, מרס. בראון, ווער דאָס איז די... פער- זאָן וואָס ער פאַרדעכטיגט.

— וועלל, דאָס איז די זאך וועגען וועלכער איך דאַרף פאַרלויפונג שוויי- גען... — ווי קומט צו איך אין הויז אַזאַ... — אַזאַ... וואָס? — אַזאַ פרוי... א פרוי פון די פרויען וואָס מען פרעגט זיך נאָך אויף זיי...

— מר. גרין, איך פאַרשטעה ניט וואָס איהר רעדט! — וואָס באַהאַלט איך פון איך? — איהר ווייסט שוין וואָס... — נא, איד ווייס ניט! זאָגט וואָס איהר מיינט דערמיט. אפּשער וואָלט איהר צוקומען צו אונז, מר. גרין?

— נא, אַ דאַנק, מרס. בראון. ס'איז מיר גוט ביי זיך... קומט צו מיר, אַז איהר ווילט. — איך וויל, נאָר איך קען ניט כ'האַב אַ סך וויכטיגע זאכען צו ער- לעדיגען. איך מוז היינט זיין אין הויז. — נו, אַז איהר מוזט, מוזט איהר—

דער אינהאַרט פֿונעם אַנפֿאָנג פֿונעם ראָמאַן

פעני, אַ שעהע יונגע פרוי, פון א יאהר דריי און צוואַנציג, האָט חתונה געהאַט מיט איהר באַס, דעם רייכען סאַנאָפעקטשורער פיל- ליפּ גרין, וועלכער איז אַלט דריי און זעכציג יאָהר. פעני איז ביים רייכען עלטערען מאַן צו דרייסיג ווייב. די ערשטע ווייב, וועלכע איז איהם געווען נעשריי און האָט איהם גע- באַלעט זיך אַרויפאַרבייטען און ריר ווערען, איז געשטאַרבן. איבערלאָזענדיג איהם אַ זון מיט אַ טאכטער. גרין דערמאָנט זיין ערשטע ווייב מיט דאַנקבאַרקייט. מיט דער צווייטער ווייב האָט ער זיך געטאָן. זי איז איהם געווען ניט זעהר שטאַרק איבערגעגען. ער האָט איהר אויסגעצאָהלט וויפיל געלט זי האָט געוואָלט פאַר'ן גט און פאַרטיג. גרין איז פאַרליבט אין זיין שעהנער פיל- ליפּ. ער איז צו איהר זעהר גוט. אַבער זי פיהלט זיך ווי אין אַ גאַלדענער שטייג. זי וויל ארום זיך מענשען, וויל הערען קאמפּלי- מענטען, וויל אַרומקליפּען, טאַנצען, האַכען אויפּרענגונג, פיליפּ'ס פריינד האַכען איהם איינגעדעקט צו ערלויבען פעני'ן אַרוינצוטרי- טען אין אַ וואַילטעטיגער פרויען געוועל- שאַפט. פיליפּ האָט אַפּגעשיקט זיין יונגע אויסגעפּוצטע פרוי אין זיין קאַר צו די בראַנסס, זיינע פריינד, וואו דער מיטינג דאַרף פאַרקומען. ער האָט שפעטער אין אַווענט גע- זאָלט קומען איהר אַפּגעמען. ער ווערט אַנ- דערמעלט, און ווען ער כאַפט זיך אויף, איז שוין נאָך האַלבער נאָכט. ער פלייט צו די בראַנסס, וועקט זיי אויף פון שלאָף, אַבער די בראַנסס ערקלערען איהם מיט פאַרוואַנדערונג, אַז זיין פעני איז אַוועק פון זיי נאָך ארום צעהן אויגער אין אַווענט, און זי האָט גע- זאָגט, אַז זי פאַהרט אַהיים.

ער פלייט צוריק אַהיים. אפּשער האָט זי איהם געפונען אַ דרויסלענדיגען און האָט דאָס

אַ שטיף געמאָן מיט איהם, זיך באַהאַלטען? ער קומט אַרויף אין איהר שלאָפּזימער. זי איז ניטאָ. ער טעלעפאָנירט ווירער צו די בראַנסס. זיי באַרהייגען איהם: אפּשער זי אַוועקגעפאַהרען צו איהר מוסע'ן, אַדער צו איהר קווינע. ער טעלעפאָנירט צו דער קור- זיגע עפעס אַ פרוי ענטפערט איהם מיט כעס. די כעס'דיגע פרוי, פעני'ס קווינע'ס אַ שוכה, רופט פעני'ס קווינע צום טעלעפאָן. די קווינע זאָגט מר. גרין'ען, אַז פעני איז ניט ביי איהר, און פרעגט אַי הַם צושראָקען „וואו איז פעני?“

קוים דערלעכט טאָג, רומט מר. גרין זיין לאָיער. דער לאָיער קומט און הויבט אַ שטעלען מר. גרין'ען אינטימע פראַגע וועגען זיין פאַרהייראַטע לעכען. גרין ערקלערט דעם לאָיער, אַז ער מיט פעני'ן לעבען זעהר גוט צווישען זיך. דער לאָיער פרעגט אויס גרינס שאַפּער און פאַהרט צו די בראַנסס, כדי זיי אויך אויסצופרעגען. גרין ערקלערט דעם לאָיער, אַז די בראַנסס זיינען זיינע אַלטע פריינד.

ביז דער לאָיער וועט איהם לאָזען וויסען וואָס ער'האָט פון די בראַנסס וועגען פעני'ן אַויפּגעפונען, קומט מר. גרין איבער זיין ווייב'ס בריף און אַלבאָמען צו געפינען אַ שפור פון איהר פאַרשווינדען. דער טעלעפאָן האָלט דערווייל אין איין קלינגען. אַלע די וועמען ער האָט אַפּגערופען צו פרעגען אויב זיי ווייסען וואו פעני איז, פרעגען אַי הַם איצט: „וואו איז פעני?“ דער לאָיער סע- לעפאָנירט צו מר. גרין, אַז ער האָט פאַר איהם נייעס. איין פערזאָן וואָס איז נעכטען אַווענט געווען ביי די בראַנסס רומט אַרויס זיין פאַרדאַכט...

און יעצט לעיזט ווייטער

„ווער איז דאָס? זאָגט, פיליפּ, קאונס' לער!“

„זייט ניט אויפּגערעגט... רעגט זיך נישט אַנגיף, וועל איך אייך זאָגען.“ „אַלראַיט... זאָגט, ווער איז ער?“ „ער? ווער האָט אייך געזאָגט אַז ס'איז אַן ער, ווער? ס'איז דוקא אַ זי.“ „אַ זי!?“ — האָט מר. גרין ווי ניט מיט זיין קול אויסגערופען: „ווער איז זי, וואָס איז זי?“ „מר. גרין, איך קען מיט איך דורכ'ן טעלעפאָן צופיל וועגען דעם ניט דיר- דען.“ „איז קומט שוין צו מיר! איך מוז וויסען.“

— יעס, זיכער, דאס איז איהר
האנטשדריפט; דער אינהאלט, אבער —
— וואס איז מיט'ן אינהאלט?
— דער אינהאלט איז א דוקטור-
טער.
— נאטורליך —
— מען האט איהר, הייסט עס, גע-
הייסען שרייבען, אז איר זאל נישט זא-
גען גארנישט צו דער פאליציי. מען
דארפט דאך אבער אליין פארשטעהן...
— וואס קומט דא ארויס פון פאר-
שטעהן, אז מען ווייסט נישט וואו זי, די
קידנעפערס, זיינען.
— אפשר וואלט זי די פאליציי גע-
פונען?
— עפעס א סך קידנעפערס האט די
פאליציי אויסגעפונען? ווייזט מיר
איינעם פון זיי וואס די פאליציי האט
געכאפט! ניין, מר. גרין, עס איז בעי-
סער זיך מיט זיי נישט אנצוהויבען.
אגריינען די פאליציי אויף זיי, מיינט
שטעלען אייער פרוי'ס לעבען אין גע-
פאהר, ליינענט נאך אמאל וואס זי
שרייבט.
— איר דארף דאס נאך אמאל נישט
לייענען. איר געדענקט נאך פון דעם איין
מאל.
— איז אלראיט. און איר זעט נישט
אויס, מר. גרין, צוליב וואס איהר האט
זיך דא אזוי צו ערגערען. שרייבט זי
דען נישט אז די קידנעפערס באהאנד-
לען זי ווי דזשענטעללייט, פיין און
אנשטענדיג.
— יעס, שור! פיין און אנשטענ-
דיג! מיט די רעוואלוציערען ביי די זיי-
טען! גאט, מיינ גאט! פאר וואס קומט
דאס מיר, און איהר, מיינ ארימע פע-
דלע, אזא מין בראד? ווארטען ביז
זי וועלען איהר נאך א בריף ערלויבען
צו שרייבען! זיצען דא און ווארטען,
ווען זי דארטען —
— מר. גרין! שטעלט זיך נישט פאר
אזעלכע זאכען וואס זיינען נישט גע-
שטוינען און נישט געפלייגען. מאכט נישט
אלץ ערגער ווי דאס איז. איר ווייסט,
איר פארשטעה ווי איהר פיהלט;
אבער, נאך אלעמען, זייט איהר דאך א
מאן! עס פאסט נישט פאר איר אז
איהר זאלט האנדלען ווי א אינגעל.
דער טעלעפאן האט געקלונגען.
"האלא! האלא!" האט מר. גרין
ביזן אריינגעשריען. "וואס? וואו איז
פעני? צו וואס דארפט איהר דאס
וויסען? ווער זייט איהר? מרס. הו?
א, מרס. פלאטקין, א קווינע, יע... איר
ווייסט. יעס. מרס. סימאן האט איר גע-
זאגט. יעס, איר האט דאס איהר טע-
לעפאנירט. נא, נאך נישט, גוד בא!"
(ווייטערעס מארגען)

איר וועל מוזען איבער דעם אפברעכען
א וויכטיגען אפאיינטמענט, אבער דאס
וועט מיר נישט אפהאלטען, מר. גרין, צו
קומען צו איר. איר האב אייער שאר-
פער מיט דער קאר אפגעשיקט אהיים
שוין לאנג צוריק. כ'וועל נעמען א
טעקסי.
— יעס, קאנסילאר, נעמט א טעקסי
און קומט. איר ווארט. וויכטיגע
נייעס.
— פון איהר אליין?
— יעס, יעס. זי שרייבט צו מיר
וועגען... אלץ... אז איהר וועט
זיין דא, וועט איהר שוין וויסען וואס
ס'איז מיט איהר געשעהן. איר מוז
עפעס טאן וועגען דעם. איר ווייסט נישט
וואס. כ'ווארט צו הערען וואס איהר
וועט זאגען.
* * *
אין ארום א האלבע שעה נאך דעם
געשפערד, וואס מר. גרין האט געהאט
מיט לאיער סעקס, איז דער לאיער מיט
פעני'ס בריף אין האנט געזעסען און
מר. גרין האט פון איהם (מיט'ן בריף)
די אויגען נישט ארויסגענומען.
פון לאיער'ס מינעס, פון זיין אנט-
שטעלען און איינציהען די ליפער, פון
זיין קנייטשען דעם שטערען האט גרין
געזוכט אראפצוליינען דעם איינדרוק,
וואס זיין פעני'ס בריף מאכט אויף
איהם.
"אזוי!..." האט לאיער סעקס, פאר-
טיג ווערענדיג מיט'ן בריף געזאגט פאר
זיך. "אזוי, עס איז פונקט ווי איר האב
געקלערט..."
— קאנסילאר! — האט גרין אויס-
גערופען — וואס רעדט איהר צו זיך,
רעדט צו מיר... וואס האט איהר גע-
קלערט?
— איר האב גלייך פארשטאנען,
מר. גרין, אז דאס איז א קידנעפינג
קעיס.
— יעס? — האט זיך מר. גרין
שפאטיש א קרים געטאן. — איהר האט
וועגען דעם גארנישט געזאגט.
— עס איז מיינ פרינציפ נישט צו
זאגען א קלאיענט דאס וואס איר ווייסט
נישט אויף באשטימט. איר האב אבער
געהאט א פארדאכט.
— אויף עפעס א זי...
— וועלל —
— מילא, נישט וואס צו ריידען ווע-
גען דעם. זאגט מיר בעסער, קאנסיל-
אר, וואס איר זאל איצט טאן.
— איר מיינט, מר. גרין, אז דער
בריה פון אייער פרוי זאגט איר וואס
איהר האט צו טאן: איהר דארפט
ווארטען אויפ'ן צווייטען בריף. איהר
קענט דאך אייער פרוי'ס האנטשדריפט.
נא? עס איז איהר האנטשדריפט?

איר בין: ווען מ'האט מיר ארויפ-
געכאפט אין אטאמאביל, האט מען
מיר גלייך פארבונדען די אויגען,
כ'זאל נישט קענען זעהן וואוהין מען
פיהרט מיר...
"איר ווייסט אפילו נישט אויב איר
בין אין ניו יארק, ווייל מיר זיינען
געפאהרען א לאנגע צייט.
איר ווייסט נישט אויף וואס פאר
א וועלט איר בין...
"אבער, איר בעט דיר, מיינ מיר
ערער, אז דו זאלסט זיך צופיל נישט
ערנערען. דו זאלסט נישט מיינען אז
מ'פייניגט מיר. נא, מ'פייניגט מיר
נישט. מען באהאנדעלט מיר דוקא
זעהר פיין און אנשטענדיג.
"די קידנעפערס זיינען צו מיר ווי
אמת'ע דזשענטעללייט.
"און איצט שרייבט איר דיר דאס
וויכטיגעס, וואס מ'הייסט מיר
שרייבען:
"פיליפ טייערער, אויב מיינ לע-
בען איז דיר לייב, זאלסטו נישט לא-
זען וויסען דער פאליציי, אז איר בין
פארשוואונדען געווארען, ווייל דאן
איז מיינ לעבען אין גרויס געפאהר...
"ווארט, מיינ טייערער, בין דו
וועסט פון מיר הערען. אין צוויי-
טען בריף וועלען זי מיר ווארשיינ-
ליך הייסען שרייבען וויפיל זי פאר-
לאנגען פון דיר אויסלעידעלט פאר
מיר.
"איר בעט דיר נאך אמאל, מיינ
טייערער פיליפ, אז דו זאלסט נישט
מאכען קיין טומעל, ווייל דאס וועט
מיר קיין נאטש נישט טאן און דיר
אויך נישט...
"דערווייל, טייערער, זיי געזונט
און גיב אויף זיך גוט אכטונג...
"ווארט אויפ'ן צווייטען בריף פון
דיין פעני."
* * *
אזוי גיך ווי פיליפ גרין האט פעני'ס
בריה איבערגעלייענט, איז ער צוגעפאר-
לען צום טעלעפאן און זיין לאיער אפ-
גערופען.
— קאנסילאר! דאס זייט איהר?
מר. גרין רעדט!
— יעס, מר. גרין, וואס איז? פאר-
וואס אזוי עקסאיטעד?
— קאנסילאר, כ'האב נייעס! א
בריה!
— פון וועמען?
— פון איהר! פון מיינ פרוי! א
גרויסער בריף. א ספעשעל דעליווערי.
קומט גלייך אריבער. כ'ווייל, אז מיר
זאלען איהם ביידע ליינען. קענט איהר
גלייך קומען?
— יעס, מר. גרין, איר קום גלייך.

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפילאוו

וועמען ער האט אפגעוועזען צו פרענען אויב
זי ווייסען וואו פעני איז, פרענען א י ה ה
איצט: "וואו איז פעני?" דער לאיער טע-
לעפאנירט צו מר. גרין, אז ער האט פאר-
אויפט געווען ביי די בראונס רובס ארויס
זיין פארדאכט...
שפעטער האט דער לאיער טעלעפאנירט, אז
ער האט געדעמט מיט דער פערזאן, וועלכע ער
האט פארדעכטונגט, און עס שטעלט זיך ארויס,
אז די פערזאן איז אויסשולדיג זאל מר. גרין
זיין גערולדיג.
גרין האט קיין ברייה נישט געהאט און האט
געזוכט ווארטען. ערשט אין אווענט, א פרי-
לען מעהלעך נאכדעם, ווי פעני איז צום לעצ-
טען מאל ארויס פון הויז, האט ער באקומען
פון איהר א ספעשעל דעליווערי בריף, אז ער
זאל זיך נישט שרעקען, זי לעבט, אבער מען
האט זי געקידנעפט, און זי געפינט זיך אויך
טען דער אויפזיכט פון מענישען מיט שוואר-
צע מאכעס.
* * *
"איר יעצט לענט ווייטער
"מיינ האנט ציטערט פון גרויס
אויפגענונג איבער דער שטרענגער
וואר וואס שטעהט מיט רעוואלוציע-
רען אין די הענט און קוקט ווי איר
שרייבט צו דיר.
"איר טאך נישט ארויסשרייבען
די איינצעלעייטען ווי אזוי מ'האט
מיר געקידנעפט.
"פאר ו א א ס מ'האט מיר
געקידנעפט, קענטו אליין פאר-
שטעהן...
"מען ערלויבט מיר בלויז צו זא-
גען, אז דאס האט פאסירט אויף
מיינ וועג צוריק אהיים. נאך דעם
ווי איר האב די הויז פון די בראונס
פארלאזען.
"איר האב דיר געוואלט מאכען
א סורפרייז: וואס פריהער אהיים
קומען, נישט ווארטען ביז דו וועסט
נאך מיר קומען, כדי אהיים צו גע-
מען.
"יעס, עס איז געשעהן דאס וואס
ס'איז געשעהן. און דא בין איר.
"אייגענטליך ווייסט איר נישט וואו

דער אינהאלט פונעם אנהאלט
-נישט דאמאן-
פעני, א שעהע יונגע פרוי, פון א יאהר
דריי און צוואנציג, האט התונה געהאט מיט
איהר באס, דעם רייכען מאנפעסטשטודענט פון
לייב גרויס וועלכער איז אלט דריי און זעכציג
יאהר. פעני איז ביים רייכען עלטערען מאן
די דריטע ווייב. די ערשטע ווייב, וועלכע
איז איהם געווען נעכטן און האט איהם נע-
האפטען זיך ארויפארבייטען און רייד ווערען
אין געשטארבען. איבערלאזענדיג איהם א
זעהר מיט א טאכטער. גרין דערמאנט זיין
ערשטע ווייב מיט דאנקסאדקייט. מיט דער
צווייטער ווייב האט ער זיך געלט. זי איז
איהם געווען נישט זעהר שטארק איבערגעבען.
ער האט איהר אויסגעזעהלט וויפיל נעלט זי
האט געוואלט פאר'ן נישט און פארטיג.
גרין איז פארקויפט אין זיין שעהנער פער-
ניץ. ער איז צו איהר זעהר גוט. אבער זי
פיהלט זיך ווי און א גאלדענער שטייג. זי
ווייל ארום זיך מענטשען, ווייל הערען קאמפלי-
מענטען, ווייל ארומקלויבען, טאנצען, האבען
אויפגענונג. פיליפ'ס פריינד האבען איהם
איינגעדעמט צו ערלויבען פעני'ן אריינצוטער-
טען אין א וואוילקעמטער פרויען געזעל-
שאפט. פיליפ האט אפגעשיקט זיין יונגע
אויסגעצויגען פרוי אין זיין קאר צו די
בראונס, זיינע פריינד, וואו דער מיטינג דארף
פארקומען. ער האט שפעטער אין אווענט גע-
זאלט קומען איהר אפנעמען. ער ווערט איר
דערמעלט, און ווען ער כאפט זיך אויף, איז
שוין נאך האלבער נאכט. ער פליהט צו די
בראונס, וועקט זיי אויף פון שטאה, אבער די
בראונס ערקלערען איהם מיט פארשוואונדענדיג,
אז זיין פעני איז אוועק פון זיי נאך ארום
זעהן אויפער אין אווענט, און זי האט גע-
זאגט, אז זי פארהאט אהיים.
ער פליהט צוריק אהיים. אפשר האט זי
איהם געפונען א דרימלענדיגען און האט דאס
א שטיף געטאן. מיט איהם, זיך באהאלטען?
ער קומט ארויף אין איהר שלאג-זימער. זי
איז נישט. ער טעלעפאנירט ווידער צו די
בראונס. זיי בארודינען איהם: אפשר
זי איז געקענעפאהרען צו איהר מוטער, אדער צו
איהר קווינע.
קוים דערלעכט טאן, רופט מר. גרין זיין
לאיער.
גרין ערקלערט דעם לאיער, אז די בראונס
זיינען זיינע אלטע פריינד.
ביז דער לאיער וועט איהם לאזען וויסען
וואס ער האט פון די בראונס וועגען פעני'ן
אויסגעפונען, קוקט מר. גרין איבער זיין
ווייב'ס בריף און אלכאמען צו געפינען א
שפור פון איהר פארשווינדען. דער טעלעפאן
האלט דערווייל אין איין קלינגען. אלע די

און אידענעם ביים כותל מערבי און וויינען אויפ'ן חורבן בית המקדש? ניין!—האט זיך פיליפ גרין גע' זאגט:—די שטיפערזשע פאנעם וואס זיין פעני'לע האט גענומען ווען זי איז נאך ניט געווען מרס, גרין, ווען זי האט עס נאך אפילו ניט גע'הלומ'ט צו זיין, טאר מען איהר ניט רעכענען פאר קיין פארברעכען, אפילו קיין שטאטען דארף מען דערפון אויף איהר פארגאנגענ' היים ניט לאזען פאלען, זיין פעני'לע איז צו איהם געקומען ריין און אומ' שולדיג ווי א מלאה, און דאד...

דאך האבען די ביילדלאך אין איהם געוועקט א מארגע אויפעררוכט, די האלביגאקעטע, יונגע קערפערס האבען איהם געשטאכען די אויגען... זיי האר בען איהם געווינען וינע יאהרען, זיי האבען זיך ווי געוויצט מיט איהם און געשפאט פון איהם און זיך אויסגע' לאכט פון איהם, מיט דער גאנצער וועלט.

זייער וועלט! און דאס האט איהם וועה געטאן. ער איז דאך געשטאנען אזוי נאהענט צו זייער וועלט! זיין פעני איז א מייל פון אט דעם יונגוואַלד און א טייל פון איהם—מאן און ווייב.

מר, גרין האט געלויבט, אז די הארמאני פון צוואמענלעכען דאךר אפזוישען דעם אונטערשטיוד פון יאהר רען, ווי גרויס דאס זאל גיט זיין; א זאם טריישאפט איז די הויפט זאך וואס האלט אויף דאס פאמיליען לעבען, טריישאפט און אכטונג און קאמפאזט, שטרענג ווי ער איז געווען אין זיינע פרינציפען, האט זיך גרין געמוזט גע' בען „קערעריס" פאר זיין קענען זיך, לויט זיין מינונג, צופאסען צו זיין פעני'ס יונגקייט. ער האט געקענט אזוי גוט דערזעהלען א וויי, אז פעני זאל לאכען.

מע! ווער ווייסט צי זי וויינט גיט איצט אין די הענט פון די קירנע' פערס!

ווען מר, גרין האט די זעלבע ביל-דער צווישען איין טעלעפאן־רוד און אן אנדערען געאיילט, איז דער היים איבערגעקוקט, האט ער א סך זאכען פארזעהן.

ער האט איצט געפונען אוועלכע

ביילדלאך וואס ער האט גאר אין רעד'

היים גיט באטערקט, נייע גרופעס, נייע פנים'ער, פרעכער אזעלכע, ארויסריר'

פענדע.

איין יונגערמאן האט זיך אויסגע' טיילט פון די אלע אנדערע מיט זיינע קונצען. אויף איינ בילד איז ער גע' שטאנען אויף די הענט מיט די פיס אין דער לופטען, אויף א צווייטען בילד איז ער געשטאנען „אויף אלע פיר" און אויף איהם זיינען געשטאנען דריי מיידלאך.

און איינע פון די רריי—זיין פעני! נאך א בילד מיט'ן זעלבען יונגעני מאן: ער, איינער אליין מיט א גאנצע באפטע מיידלעך, בלויז זיין פרעכער פנים זעהט זיך פון צווישען זיי ארויס. זיי זיינען איהם עפעס אזוי ווי באפאך לען, אלע אויפ'ן זאמך, אין ביידינג סוט, מיט ארונטערניקוטע „שאלדער סטרעפס" נאקעטע פאלקעס, אבריר' קעס: אפגעפליקטע גענולעך. אהן חרפה און אהן בושה!

און זיין פעני אויך צווישען זיי! וואס פאר א יוכטיוניג פאלק די מיידלאך, די יונגע מיידלאך זיינען! מר, גרין קוקט אויף זיי און וואונ' דערט זיך, וואס האבען זיי דא אין דעם קונצענאכער דערוועהן, וואס זיי הענגען זיך אלע אזוי אויף איהם! (ווייטערעס מארגען)

שטעה אויף מייענע פיס —

— האט מ'יך ווער אפגערופען, ספעציעל מיך?

— נא... יעס, מר, גרין, מיט א וויילע פרידער האט אימיצער אפגע' רופען און געוואלט ריידען צו איהר, ב'האב געבעטען א מעקעדזש, אבער ער האט גיט געוואלט געבען.

— זיין נאמען?

— גארנישט. ער האט געזאגט, אז ער וועט אן אנדער מאל אפרופען, ער האט געזאגט, אז ער איז א פריינד, אז אלטער, אלטער פריינד, ווען ער פרענט מ'יך, זאג איך איהם אז ער איז אן אלטער גורניק, ער האט מיך אפגע' האלטען אפשר א שעה צייט ביים טע' לעפאן און אפילו זיין נאמען גיט גע' וואלט אויסזאגען.

— א שעה צייט! צו וואס האט ער געוואלט אזוי לאנג ריידען?

— ער האט געוואלט גודיען, יעס, מר, גרין, אלע ווילען וויסען וואוהין איהר זייט אוועקגעפאהרען. איהר — — א, מעירי, ב'טו שוין זאגען גוד באי, אז גיט וועל איך די טרעין אויך פארשפעטיגען.

— גוד באי, מר, גרין, גיט אפ א גרוס צו מרס, גרין, לאזט וויסען ווען איהר קומט, פלין!

— אלראים, גוד באי!

פארמיט מיט דעם אפרופען זיין היים, האט זיך מר, גרין געפרעגט וואס ער זאל איצט טאן? זאל ער זיך טאר קע ליינען שלאפען? ליינען זיך קען ער, אבער שלאפען? ווי קען ער שלאפען מיט אזוי פיל גע' דאנקען וואס טומלען זיך אין זיין מוח! פון די אלע זאכען וואס זיין הוירד מירדעל, סעדי, האט איהם דורכ' טעלעפאן געזאגט, איך דער „אלטער גורניק" געבליבען שטעקען אין זיין זכרון. דאס איז געווען א צוגאב צום „פאסקורנעס אנטיסעמיט" דעם אווענט.

„פאסקורנער אנטיסעמיט" און „אלי סער גורניק"...

ער וועט עס געדענקען...

ער האט זיך פארגעשטעלט וואס עס וועלען זאגען ווענען איהם די מיטגליי דער פון זיין טייערע משפחה איבער דעם וואס זיין יונגע ווייבעל איז ביי איהם פארפאלען געווארען. און ביזן צונויפגעדריקט די ציינער, די אלע פרעמדע מוס די עטליכע אייגענע... ער וועט זיי ווייזען, די גיטפארליי גער, אז זי האט איהם גיט פארלאזען, נאך דעם ווי ער וועט זי פון די קיד' נעפערס' הענט אויסלייזען, וועלען זיי ביי איהם וויסען אז מען האט זי גע' קירנעפט.

זיי קענען זיין רוחני מיט זייערע ווייבער, אזעלכע אלטע מיאוסקייטען, ווי זיי האבען, קירנעפט מען גיט...

ער וועט זיי דאס זאגען!

„און איצט", האט זיך מר, גרין, אג' האלטענדיג זיך מיט בירדע ה'ענט אן די ארעמס פון שטול, שווער אויפגע' הויבען, „וועל איך מיך ליינען שלא-פען. איך מוז אפהיטען מיין געזונט, מיין פענעלע בעט דאס מיר אין איהר בריף, די טייערע נשמה, זי איז אליין איז אזא צרה און זי זארגט זיך ווענען מיר, זי בעט מיר, אז איך זאל זיך צופיל גיט זארגען. יעס, איך וועל פאר דיר, מיין יונג ווייבעלע, אפהיטען מיין געזונט, נאך פאר דיר, איך וועל פאלגען א... א אינגערער!..."

טראכטענדיג אזוי ווענען זיין גע' זונט פון זיין יונגער ווייבעל'ס ווענען, האט זיך מר, גרין פון האטעל'רעס' טאראן געהייסען ארויפברענגען א ווא' רימע גלאז מילך, דאס איז געווען א סגולה צום איינשלאפען.

ער האט ארויסגענומען פון סוטקעיס די ווידענע פארושאמעס ויינע. זיין פעני'ס פעקעל בריף מיט די פאטאגראף פישע בילדלעך זיינען דערביי פאר זיי' גע אויגען אין זייער אונפארשעהמטער נאעטקייט ערשינען.

ער האט מיט פארוואורף אין זיין בליק א צייט אויף דעם געקוקט און פאררייסליך מיט'ן קאפ געדערהט.

ער האט גיט געוואוסט וואס דער' מיט צו טאן. איבערלאזען דאס אין טשעמאדאן אדער געמען דאס מיט זיך איז בעט צו קוקען, ביז ער וועט וועלען איינשלאפען.

ענדליך האט ער דעם קליינעם אבער שווערען פעקעל אויפ'ן טישעל וואס געבען בעט אוועקגעשטעלט, אז טא' מער וועט זיך איהם דאס יע' וועלען אנקוקען, זאל ער צוליב דעם פון בעט גיט דארפען ארונטערקריכען.

פון די שטורמדיגע געדאנקען האט זיך ביי איהם דער מה געהויבען, אבער די מידקייט און עלטער האבען זיין קערפער ווי מיט בליי געלאדען אין עס האט איהם צום בעט געצויגען.

רעדט ער שוין פריי.

— האלאו... סעדי? איז דהאט זי?

— האלאו, ווער דערס דאס?

— דערקענטס גיט?...

— וועלל... יעס ענד גא... וואס איז רער נאמען, פלין.

— שוין צייט צו וויסען, מר, גרין,

— א, מיסטער גרין! איך האב

טאקע געמלערט או דאס זייט איהר, באט מיר האט זיך גיט געלויבט, ווייל... איהר זייט דאך צוועקגעפאד' רעז... צו...

— איך פאהר שוין... באלד, איך האב פארשפעטיגט איין טרעין, אבער ס'איז אלראיט. די טרעין וואס איך קריג איצט איז א בעסערע, א שנע' לערע.

— דאהט'ס גוד!

— האט מיר ווער אפגערופען דורך דער צייט —

— א, מר, גרין, ווער האט גיט

אפגערופען! דער טעלעפאן הערט גיט איהר צו קלינגען. זינט איך לעב און

דער אינהאלט פונ'ם אָנפאַנג פונ'ם ראָמאַן

קופערניג אויף דערר סטנראל סטויטען, האט מר, גרין איבערגעגעבען זיין קאר מיט'ן שאופער צו לאזער כענס אין צוגעדופען א פארשער, אריינצוטרענען זיינע זאכען אין סטויטען. דעיהאך האט ער זיך ארויסגע' גיכ'עס פון אן אנדער מיר, גענומען א פנקס צו צאהרען אין א העכסל.

דעם טעכטרימאן האט ער געוויסען ער זאל

איהם פיהרען אין א העכסל, וועלכער לאזט גיט ארויף קיין אירען, און ער האט געהערט, ווי דער טעקסיטאן זאגט: „פאסקורנער אבן מיסקמיט".

ס'יז נארווייניגן זיך אין העכסל, האט ער מיט א פארטעלסטער טיטעס אפגערופען זיין אייגענע דוין, איינשלאפען האט ער אבער אלץ גיט געקענט.

און יעצט לעזט ווייטער

כדי צו פארטרייבען די פינסטערע געדאנקען וואס רופען ארויס א פיג' ליכע נאגונג אין זיין הארצען, נעמט זיך מר, גרין ווידער צום טעלעפאן.

ער רומט ווידער אפ די היים, איצט שוין אלס מר, גרין, ער אליין, איצט

די ווארימע גלאז מילך, וואס מר, גרין טרינקט אויס, כדי בעכער צו קע' נען שלאפען, העלפט גיט.

ער קען גיט איינשלאפען.

ווען מיט פעני'ן ביים זייט, האט ער אהן מילך געקענט שלאפען: אהן פעני'ן העלפט קיין מילך גיט.

ער איז א האלכער מענטש אהן פער גי'ן, אויס מענטש, נאר קיין מענטש גיט. ער האט חרטה, וואס ער האט זיך פאר'ן שלאף גענומען פאגאנדערקיר' קען די ביילדלאך, וואס זיין פעני האט מיט די יונגווארג, מידעלזוייס, געגרי מען.

די דאוונע בילדלאך, פארטייט ווי די פאזעס זיינען געווען, האבען גיט גע' טארט אויסגעטייטשט ווערען צום ביי' זען:

ינגווארג ביים ברעג ים, ינגווארג צווישען די בערג, אויף די בערג און אין די טאלען,—וואס האט מען פון זיי געקענט ערווארטען? זיי זאלען זיך דארט אויסשטעלען ווי אלטע אירען

די אויבער און קומט זיך צווישן. ער
 געטענצט זיכונג, ער פארשטעקט דעם
 זינט. ווי קומט ער געטענצט און קלינג-
 ען? קיינען זיי וויסן נישט אז ער אין
 געוואלט זינט. אפשר האבען איהם
 געדארפט אנגעזעהן, שפעטער נאכער-
 פאלטן, שפעטער וועט אייביגען פאר
 ער קינדערשט, און וועמען הענט זיין
 פעני וועגטן זיך.
 ער קען נישט הערען ווי ער טועט
 פאר זיכונג. ער מוז איהם געבן
 געפערען? ... ניי, וועל איהם איהם
 געקערט. קלינגען. עס הייבט שוין אז
 צו טאגן. ער צוליב.
 (זייטערעס מאדעל)

דער אינהאלט פונ'ם אנפאנג
פונ'ם דאמאל

בני פיליפ גריין, ארייבער כאן
פון א יאהר 65, ווערט פאר-
שטיאנדען וויין ווייב פעני, אהר
25 יאהר אלט.

אויף צומארגענס נאך איהר
פארשווינדען באקומט ער פון
איהר אס בריוו, אז זי איז געקומען
נעמט און אז זי קונדענפער היי-
סען איהר שרייבען, אז אייב ער
וועט וועגן דעם לאזען וויסען
דער פאליציי, איז איהר לעבן
אין געפארה.

די יענגע ביי וועמען פילד
גריין האט פאר'ן קרוגען דער
ווייב'ס ברוי, אגעפיענט דורכ'ן
טעלעפאן, אויב פעני איז זיי
געדען, העלטיג איצט איז און
אפרופען מר. גרין איז אירם פרוי-
גען: וואי איז פעני?

כדי ארבעצומידען דאס שמען
דינע קלינגען פון מעדעפאן, זאגט
ער ווי שטופער, קעכט אין הייז-
מידעל, אז ער פאָהרט צוועק פון
ניו יארק און ווי צוויי, יעדן אין
אמתן באהאלטן ער זיך אין א
האטעל.

אין האמעל איז ער מאַכע
פֿאַר געהאָרען פֿאַר קלינגען פֿון
טעלעפֿאָן, מיט דער פֿראַגע:
„וואו איז פֿעני?“ אָבער ער קען
נישט אַנטוויפֿען פֿון זיינע געדאַנ-
קען וועגען איהר.

ער קוקט איבער די בילדער
וואס זיין פעני האט מיידעלייזן
גענומען מיט יוגעווארג ביים ים
אין און די בערג ער איז אויפער-
וואכט. ער לידט. ער קען נישט
שלאפען. ער קען נישט רוהען.

אני איצב לייעגם ווייטער!

און ער? דער יונגעמאן? ווי ער
 זאגט צווישן היינער, אזוי נעמט ער זיך
 איבערן פאר אים. ער גרויסט ווי מ'זיט
 וויאזוי אויסזעהן טראגט פאר דעם שווער-
 זיין. ווייבערשטען נעשטלעכט, ווי ער
 ווייכט ווי דאס יונגע סומקען; ער מאכט
 זיך פאר ווי קעגנען, נעמט זיך איבער מיט
 זיין עטלעכע, מיט זיין וועגל!
 "איד", טראכט זיך גיין, האר זיך
 צוויי מיטלעך אים אומגעבן זאכען זיך
 איבערצוגעבן, ער נעמט זיך דאס
 אייבער מיט זאכען וואס קומען אליין
 פון זיך?"
 אבער, דאס איז נישט אמריגאנצער

יוגענט. די פויסטעז העלרען, די פראויר
עמיטערס און די באָל שפּילער, די
פּוֹסטע ספּאָרטס. זייער נאַנעזן לעבען
ניבען זיי זיך אַפּ מיט ענטוויקלען דעם
רעפערע אױס'ן רעכענינג פֿון זייער
גייסט. גראַבע יונגען, דאָמעטע,
פרעכע. פֿע!"

ווען זי פענ'לע, טראכט גרין, איז
איצט דא, זאגט ער דאס איהר אלץ
וואס ער טראכט וועגען זיי.
זיין פענ'לע...

וואו איז וו? וואו?
און קוקענדיג אויף דער פאטאגראף
פירטער וועגט. פארשטענדליך וועלען
זיין פנימליך, האט זיך גיין צו צו זי
נאכאלעס פון הארטאטום וואס ס'שטעט
אירם צו זיין עלעמט. זי, "שעלעט",
זעט, זי האט אראפגענומען, זיי האט
אמען. ס'פרייען, בעסען זיך אד' אראפ
זיי אריבער. אז ער וועט זיך גוט
אין אן אומפונעם שפיל, און איהר
שווער זיך אראפצוברענגען. אז ער
שטעט זיך, איז זיך שווער צו וועלען.
זי קען זיכענען און וועלען. זיי ווילען זיך
גוט בריינגען.

איצט ליגט ער שוין, און ס'איז איהם
אויך נישט גוט. עס קעמפט אירס א
זיס, א האנט שלאפט איין, עס קלינגט
אין אן אויער. עס צופט א ברעם, און
אזא ווערער שפירט זיך אין מילך.
די ווער האט זיך צוגעפונען. נישט
בארעכט דאס טרינקען.

ניין. ס'איז נישט דער מילד'ס שולד
—טרעטסט גרין ווייטער, —ס'איז דא
עלטער, די אימפארטידליכע רעזולטאט
מען פון דער קללה, וואס ווערט געגעבן
בען אלס ברכה צו לעבען לאנגע
יאָרען!.....

ער שארט פון זיך אפ די בילדלעך
זיין געבן אנגעקומען אויף זיי, ווי
גייען דארטנישט. גארנישט, אויסער
האצטוראמאט. נישט ווילן זיי וועט
זיכעניג דעם וועג זיין פארזאמלט
פארזעכערט, דעם שליסל צו דער
נעגיימיגקייט, ווי דער לאזער זאגט.
זי נעגיימיג איז שוין, אייגענליך
נישט מערד קיין נעגיימיגקייט. ער ווייס
גאר שוין, אז מ'האט זיי, פנימליך
נאך אים געקלידענעם.

זיין פעני' האט מען געסידנעפט!
וויי פעני'!

און גרין דערמאנט זיין, ווי זיין
נאָרץ האט איהם געזאגט, אז ער זאל
פענ'ן יענעם אווענט פון הויז נישט
לרויסלאזען. ער האט איהר געבעטען
דלויבט מיט איהם אין דערהיים און
זי :

„איר וויל זעהן מענשען!“
אט ראסטו דיר מענשען!

עס פגערדריכט איהם איצט אויף זיך
פאר וואס ער איז נישט ארויס דעם
אויף-דע-האנט ווען! מיטערע, צו
מיטערזאכט פארשטעלונג, צי יואם,
נאר נישט זיין אזוי מיט זיך אליין, איז
געפאנגענשאפט ביי זיך. עפעס אזוי ווי
ער וואלט זיך אליין געקענענט און ער
האט אפילו נישט וועמען צו שרייען!
אז מ'זאל איהם אויסלייזען...

ווי שרעקליך לאנג עס ציהט זיך די
אכט ווען מ'ווארט אויף טאג!

פיליפ גרין האט געהאט אן אויס-
וואוינע, שלאפלאזע נאכט. די פרעמדע
ומגעבונג אין דאטעל האט שטארק
עוורקט, און דאס ביסעל צייט, וואס

ר. האט באוויזען איינצודרעמלען
אל. ביט ווין צו גומען פון זיינע ציר
הרופטע נערווען. ווי נאר ער האט
געוויינעפיהרט מיט די איינע, דאס
זאל איהם געדאכט, אז אלע טרען פון
לע זעמערע אין לאנגע קארדא-
וועפענען זיך, און עס קריכען פון
אירט ארי- קעפ מיט ארויסעשטעק-
ען צינגער.

די קעג טרויסלען זיך, די צינגער
טאקאליי יוד און קלינגער. עס שפרייט
זי ארויס אויפ'ן שווארצען הינטער-
יי פון דער נאכט פייערדיגע ביי-
בען, וואס מעלען זיך אויס אין
ערטער מיט דער פראגע :

„וואו איז פעני?
 „וואו איז פעני?
 „וואו איז פעני?
 „וואו איז פעני?“

די פראגע „וואו איז פעני?" צו
וואקסט זיך אין א משונה'דיגער גווייז
בער ראד. די ראד דרעהט זיך אהער
און און.

מ.ר. גרין באפס י"ד או"ה, צועפענט
א"ויערטייטענט

דער אינהאלט פֿונ'ם אנפאנג פֿונ'ם ראטאן

ביים רייכען אַטמען פֿירטו גרין איז פֿלוצלינג פֿארשוואנדען גע-וואָרען זיין שעהנע, זינגע וויי-בעלע, פעני.

גריין קלאפט טרעטונגען: ער רופט אָפּ וועמען ער קען, צו פרעגען אויב זיין פעני איז ביי די אָפּגעזעצטע רייכען נישט פֿון האָט צו זאָגען, זיי זיינען איבערדראַטש און האַלטען שוין אַהנט אין איין אַפּרופּע צו פרע-גען: „וואו איז פעני?“

אויף צומאָנגענס נאָך איהר פֿארשווייבליך באַהיטט ער פֿון איהר אַ ברירה, אַז מען האָט זי געקירענעט. זיי די קירענעכער, שטענען אין מאַסקעס מיט רע-וואָלוציערן אין הייטען איהר שרייבער, אַז אויב ער ווילט זיך גרין אָפּ זיין לאַיער און פֿאָדערט היינטן דער קירענעכע באַהיטען צי מעלדען דער פּאָליציי, איז איהר לעכטע אין גרויס געפֿאָהר.

ער זאָל האַרמקען, שרייבט זי, ביז ער וועט פֿון איהר ווייטער הערען.

גריין רופט זיין לאַיער אין זיי ביירע באַשריבער, אַז ביי דער צווייטער ברירה וועט קומען, זאָל ער, גרין, אויסמידען צו הערען כסדר דאָס קלינגען פֿון מעלע-פּאָן: זאָגען די הויז-באָהניגען, אַז ער פֿאהרט אוועק פֿון ניו יאָרק צו מרס. גרין... אזוי זאָלען זיי ענטפֿערען יענע יואָם

וואו איז פעני?

ר א מ א ל

פון מרים קארפילאוו

וועלען זיי פרעגן, ייִא איז פעני?

ער הייסט זיין שאַפער צי-פיהרען איהם צו ברענג סענע-ראל, שוקט איהם אָפּ מיט'ן לאַיער אַז באַפֿט זיך אַריין אין אַ האַפּלעך.

די האַפּלעך קוקט ער איבער זיין פעני'ס בילדלעך, ייאָס זי האָט מידעלעווייט מיט וועגנאָרג ביים ים און אין די בערג געג-מען. ער איז אויפֿגעזוכטג, זיי זיינען אלע אזוי יונג אין ער—

ער הערט זיך צו צו די סיג-נאָלען פֿון רומאַניזם, לאַטמאַנע, זי יאָס די קלינגען שיקט איהם צו די עינטלעך, דער אַפּאָרמאָרג כּער ערזיבמאָס פֿון דער קהלה וואָס ווערט געניכליך אַרם אַ כּרכל לאַנג צו לייכט! —

און איצט ליינעט ווייטער!

אויב, האָט גיין געקלערט, דער גרויסער לאַיער מינער מיינט, אַז כּלועל דאָ זיצען ווי אַ לעטעלע אין רעטעל און וואַכען אויף איהם ביז ער וועט זיינע ביזנעס פֿאַר אַנערע אַטענדע, דאָט ער געבאָר אַ גרויסע טעות, אַז ער מוז זיך נישט אויס פֿאַר מיינע כּונגע, קען איהר פֿאַר מין

גייט קיינען אַן אַנדערע, אַ נעכטלעך אויב בעסערע ראייע זיי ער איז. „פֿאַר געבט מען איהר אַלץ קריגען?“ דער כּח פֿון בעלט האָט איהם צו זאָגען מיט זיין כּעס אויפֿ' לאַיער און אויף דער נאָצער וועלט צונענער בען כּח אויף זיינע פֿיה צו שטעהן און זיין גרויס צו, פֿאַרטען“. ער האָט אַרומאָס אַ פּאָלי נעחאָס אַ וואונטע, אַ דער לאַיער זאָל אזוי גיך נישט כּונגע, כּדי ער זאָל איהם האַבען פֿאַר וואָס מער אומצופֿירענדיקייט אַרויסצו ווילען.

**

לאַיער סעקס האָט זיך, אמת, בלויז אַביסעליע פֿארשפּעטונגס. פּונדעסטווער געז האָט ער נישט געקענט פֿארשטעהן פֿאַרוואָס מיר גיין בינדט זיך צו איהם אזוי. איז ער שולדיג וואָס מ'האָט ביי איהם זיין זינגע ווייב אַוועקגע-גנבֿלעט? ער איז נישט שולדיג, ער וועט אַ מיטעל אויף אומצונענערע זי צו איהם צוריק, כּוט אַנדערש, אַז ער האָט געמוזט דאָבען אַ שלעכטע נאָכט, דער אַלמעט...

און לאַיער סעקס האָט איהם וויר דער אַמאָל געפרעגט ווי ער פּוהלט אין אויב ער האָט נישט געשלאָפען.

— איך זאָגן אייך ווער, סאנפֿלער, יאָס! נאכפֿרעגען זיך אזוי אויף מיר...

— האָט איהם מיר גרין מיט איבער-טרייבענע דעפֿיזיטקייט געזאָגט.

כּע אַביסוואַרשען נישט לאַזט בלייבען מיט פּוכטע צערעפֿאַנגען. איך דאָב אייך נישט גערופֿען אום צו זאָגען ווי

איך פּוהל און ווי אזוי כּהאָב די נאָכט געשלאָפען, איך, פֿאַר זיך אַזיין, פֿאַר

מיין ענווט, דאָרף נישט קיין לאַיער, וואָס איך וויל פֿון אייך און — ער שאָר דאָנר לונג, קאָסילע, ה א כ ד כ ל ו ג!

— אַזעז, מיר, גרין, וואָס פֿאַר אַ האַנדלונג קען איצט זיין, וואָס קען איך מאַכן ביז פֿון מרס. גרין וועט דער צווייטער ברירה אַקומבן? יאָס? — איהר פרעגט מיר? ווער איך דאָ דער לאַיער?

— אַ לאַיער איז נישט קיין נאָמ, מיר, גרין.

— דאָס ווייס איך און אייך אייך, אויך, פֿאַלז... — ?

— אַלוא, הייסט עס, זאָלען מיר זיצען, אזויא, מיט צונויפֿעלינגטע רענט און וואַרטען! וואַרטען ביז די כּאָנדיטען וועלען מיין ווייב ערלויבען

נאָך אַ ברירה צו שרייבען? — ווילט איהר נישט וואַרטען, ווילט

איהר לאַזען וויסען דער פּאַליציי און אזוי שטעלען איהר לעבען אין קאָו?

אויב א י ה ר ווילט עס. —

— א י ה ר ווייסט אַז איך וויל ר'ס נישט!

— געויערס ווייס איך דאָס. דעריי ר'יר זאָג איך דאָס, אַז מ'דאַרף וואַר-טען.

— קען מען אַבער נישט טאָן עפעס

וואָס זיי טען אַרום? קען מען נישט ווי עס איין, מיט אַ זייטליגע וועג, דערשלאָגען זיך צו די קירענעכער און, כּעפֿאַר איהר בען ווערט געשטעלט אין געפֿאָהר, זיי פֿון וועט אַפֿראַמען? דער לאַיער האָט זיך גענומען

אָרס. בײַזאָן איז געווען אויסער זיך. אַר, בראַזן אייד. זיי האָבען ניט ער- יאָרס איז אַ אַיטעני וויטני פּיינד אַיינעם צו הערען. — יעס? און איך האָר ניט ער- וואָרט, אָז צו זיי אין הויז זאָלען אַייניגן כּוּשען אזערעכע ערעפּענטען. אינערע פּאַרדאָבענע תּוֹרַת וואָס וואָס? אומב' טיילדיגע פּרוּווען גו פּאַפּיררען. איך קען דאָס זיי זאָגען איי די אַרניקע, ניט נאָר דורכ'ן טעלעפּאָן! —איין כּר, גרין אויפגעטרענט געווארען.

— מר, גרין, —האַט לאַיער סאַקס פאַרדרייפּליך געזאָגט, —אויב איינ' וועט זיך אזוי אויפדענען, וועל' איך מוזען שווייגען... איך וועל' איך מעהר גארנישט קענען זאָגען. איהר מוזט זיין רויז.

— גו, אַלראַיט, קאָנסלער, מ'וועל' שוין ווין רוחי. רערט.

— אַלואו, וואו האַלט איך? יעס. די געוויסע דאָסע, וועמעס נאָמען איך בין ניט ערלויבט, זאָגאר שטרענג פאַר- באַטען, צו דערמאָנען, האָט מיר גע- זאָגט אזוינס, וואָס וואָרפט אַ ליכט אויף דער געשיכטע, די זעהר טונגריק' יע געשיכטע מיט'ן פאַרשווינדען פון מרס. גיין. איך דאָב געמיינט פּייהער די זאָך אַליין גוט אונטערוועזן און דערנאָך וועגען דעם אייך דערזעהלען. איהר צווינגט מיר, אָבער צו ריידיק' און איך... גיב איך נאָר, אָבער, מר. גרין, מיט'ן באַדינג, אָז איהר זאָלט שווייגען... ניט אַ וואָרט וועגען דער ראַזינער דאָסע צו אייערע פּרוּוידה, די כּראַונכ, אדער צו וויסנען ניט איין זאָגט איהר דאָס מיר צו?

— יעס, יעס. כ'האָב דאָס שוין אייך צוגעזאָגט.

— און איהר וועט דאָלמען וואָרט? — אַ ברייה וועל איך דאָבען, ...

— אַלואו, די דאָסע וואָס האָט אַליין מיט איהרע אויגען געזעהן ווי די קינד' געפינג איז אַרענקעמוען, איז אַ דאָסע

זאָן געזעשטאָפּט. זי וויל' ניט שעריגען איהר גוטען נאָמען... איך האָב זיך געכטען מיט דער דאָסע געזעהן און אַ לענגערען געשפּרעך מיט איהר געזאָגט. יערפאַר, מר, גרין, האָט איהר מיר ניט געקראָגען אויף צום ריידיק' דורכ'ן טע' לעפּאָן. אייער שאַופיר האָט מיר מיט יער דאָסע איז אייער מאַשיין אַ צייט אַרומגעפירט. מיר זיינען געפאָהרען און געשטאָנען אַ צייט צווישען אַטאַר מאַכילען, וואָס שטעלען זיך אָפּ אין עוויסע פּלעצער, כּדי צו „מאָכען" יואָס מ'רופּט „ליבען"... די דאָסע האָט געדענקט, און מיר וועלען דארט, אין איינע פון די פּילע אויטאָמאָבילען אייער פּרוי מיט די קירנעפער טרעפּען. יעס, קירנעפער, צייזי זייערע...

— די דאָסע קען זיי! ? זי ווייס...

— וואָרט, מר, גרין, לאָזט מיך רוי- ון קען זיך אָבער ווען זי זעהט זיי אָר אַטאַל, וואָלט זי זיי דערקענען.

ווי אזוי דאָס זי דאָס געזעהן? אזוי. די דאָסע איז כּיי די כּראַונכ אין הויז זעהר אַ קליַעַר אַוילע' געווען.

גרין, האָט זי גאר, מעגליך, אַפּילו ניט געזעהן. די דאָסע האָט גאר דעם גיטנינג געוואָלט מאַכען פאַר אַן אויס- ייך, אָז זי האָט איהם באַזוכט. אין אַפּטל' האָט זי זיך דעם אוועגט גע- זאָלט טרעפּען מיט... מיט איהרען אַ אַרנינג... וועגען וועלכען דער דא- גע'ס מאַן טאר ניט וויסען...

— גו, גו, דערציגהלט ווייטער, האָט יוט מורא, איך וועל דער דאָמע'ס מאַן געזעהן דעם פּריינד איהרען ניט דער' כּעהלען...

— ד"רעטס אויב. ס'איז געווען, ווי איהר קענט זיך אַנשטויסען ניט קיין פּרוּוידה, נאָר אַ געליבטער. די דאָסע האָט זיך דאָס ניט ווייט פון די כּראַונכ זיין געוואָלט טרעפּען מיט איהר... געליבטען, איין, ווי זי אין אזוי גע- שטאָנען און געקוקט צו דער זייט, אָן ווענקער דער געליבטער האָט בא- יארפט אַנקעמוען, האָט זי דערזעהן אייער פּרוי, זי דאָס ויד, נאָמירליך, צאָרגנומען אָן אַ זייט, אין שטאָנען, כּדי אייער פּרוי זאָל זי ניט זעהן. איז שטעט

זענדיג אזוי און קוקענדיג. האָט זי געזעהן ווי מרס. גרין איז מיט לאַנגי זאָמע סריס געגאנגען, געגאנגען ביז'ן יאָג נאָג, ביז'ן סוף בלאַק און האָט זיך אָפּגעשטעלט...

— יעס, וואָס ווייטער? ציהט עס

ניט אויס אזוי לאַנג, לאַנסלער, וואָס איז געשעהן? — וואָס ס'איז געשעהן, מר, גרין, יויסען מיר שוין; די פּראַגע איז דאָ י ר י דאָס איז געשעהן!...

— יעס, ווי אזוי, זאָל זיין ווי אזוי, יי אזוי? —

— ס'איז געווען אזוי: די דאָסע האָט געמיינגט, און מרס. גרין האָט זיך אָפּגעשטעלט כּדי איבערצוגעהן די סטריט. זי וואָרט גאר אויפ'ן טרעפּיק קינגאַל, אויף דער רויטער ליכט, און זי זאָל מענען איבערגעין, אדער זי וויל

צירופּען, אַ פאַרבייאַרענינגע טעק' מ, ווי איבעראַשט זי איז אָבער גע- וואָרען ווען זי האָט דערזעהן, אָן מרס גיין שטעט'ס גאר אין יערט מיט צייזי כּעגנער וואָס האָבען זיך אויפ'ן ראָג נאָס אין זייער מאַשיין אָפּגעשטעלט! זי דעם ווי דער מאַן וואָס האָט גע- טריבען די קאָר האָט גערעדט און גע- מאַכט מיט'ן האַנט, האָט די דאָסע צאָרעכטאָנען, און ער בעט איהר, ביים גיין, אין אַטאָמאָביר אַיינטייגניג' מרס. גרין אדער יאָט, ערדעט מיט'ן קאָפּ: „גיין". די דאָסע איז גייגעיגן געווען צו זיין מיט ייאָס וועט זיך ענדיגען. זי האָט בלייבן אָפּגע- קערט די קאָפּ צו דער זייט, פון יועלי

גער איהר געליבטער האָט געדאָרפט אַנזימען. און ווען זי האָט איהר קאָפּ גרייך צו דעם אויטאָמאָביל אַ קער גע- זאָן, האָט זי געזען, ווי דאָס טירעל אָן דער מאַשיין האָט זיך נאָר מרס. גיין פאַרבייאַפּט און — איי די צוויי זענער זיינע מיט איהר גיין, זיך און עקעפאָרדען.

(ווייטערעם — פאָרגען)

א זוערמאן, איז דאָס מיר אויך אַ שאַנדע. כ'טאר ניט שרייען, ווייל ס'איז מיר אַ מורא פאַר איהר לעכען, און כ'מוז שווייגען, ווייל כ'דאָרף שאַנען ווען מיין כבוד... און טאָמער איז פאַראן אין מיין האַרצען אַ געפיהל פון ליבע, דאָרף איך דאָס אין זיך פאַרדריקען גומען, אין די משה'ס איהרע דאָט איהר געיאָגט, אָז זי דאָרף זיך איי גערעכענען. זיי, די כּרובים איהרע, האָבען איך שטאַרק צוגעשריט צום

ליאָער סאַקס האָט אַוועקגענומען די אייגען פון די בילדלאָר, אויף וועלכע די וועגעט האָט זיך שטייפער'ש געקרי- ליכט, געלאָפּען, געשפּרונגען, געלאָכט, און זיך אַרומגענובען, און געקוקט אויף מר. גרין.

ער האָט איצט געזעהן פאַר זיך אַ נירערגעשלאַנגענס, מאַכטלאָזען אַלטען מאַן, און פאַרהאַרטעוועט ווי די לאַך יערסקע האַרץ איז געווען אין באַצוג צו פּרעמדע צרות, דאָס זיך איז איהר אַ געפיהל פון רחמנות אויפגעכאַפּט. ער האָט אַנגענומען מר, גרין'ס דאָטס און פּיערליך צוגעזאָגט, און ער וועט אַנווענדען אַלע זיינע כּוחות אומ מרס. גרין וואָס ניכער צו איהם צו ברענגען. ווי אזוי, קאָנסלער, ווי אזוי? — האָט מר. גרין געפרעגט.

— איהר וועט שוין שפּעטער זעהן ווי אזוי. דערווייל, טור, גרין, לאָמיר עפעס איבערכאַפען, לאָמיר צוכייסען. מ'דאָרף זיך ניט אַפּלאָזען, אָון, מ'ווייל אייך בעטען, און איהר זאָלט מיר ער לויבען עטליכע בילדלאָר ביי מיר צו האָבען. כ'האָב זיי דאָ אָפּגעשליבען... —לאָזט זעהן וועלכע.

דער לאָיער האָט איהם געוויזען וועלכע בילדלאָר ער וויל' ביי זיך האָר גען און מר. גרין האָט זיך ווי דער פּרעהט:

— זעהט נאָר, פונקט די, איהר וועל' כע כ'האָב אייך באַזונדערס געוואָלט אַנווויזען! ווי געפעלט ער אייך, דער קונצערמאָכער? אַ רעגעלער אַפּראַי כאַט!

— מיר דאָכט, מר, גרין, און כ'האָב איהם ערגעץ וואו געזעהן... איך געדענק נאָר ניט וואו און מיט וועמען... אָבער איך וועל זיך דאָס דערמאָנען... — ניט מיט... מרס... גרין? —האָט כ'ר. גיין ווי צושראקן געפרעגט. —אה, נאָ, נאָ! וואָס אייך פאַלט איין!

— איך ווייס? איהר מיינט כ'ווייס וואָס מיר קען איינפאַלען? איך זאָג! איך קען איצט חושד ווין אַפּילו דעם מאַן איז דער ליבנה!

— יע, ווען מ'קען דעם מאַן איז דער ליבנה שטעלען אַלס ערות פאַר זאָכען וואָס ווערען דורך די נעכט אָפּגעטאן, וואָלט ער אַ הויבש ביסעל גע- קענט דערציגהלען...

— אמת... אָבער וואָס עפעס, קאָנע' גער, פאַלט אייך איין ד ע'ס מ בילד' לעד ביי זיך צו האָבען? עפעס אַ מיין סון דאָך דאָ דערביי זיין...

— וועלל, און איהר ציהט מיר אזוי ביי דער צונג, —האָט לאַיער סאַקס גע- זאָגט, וועל איך דאָס שוין אייך מסתמא מוזען זאָגען. אָבער, מר, גרין, איך בעט אייך, און איהר זאָלט מיר קיין איבעריגע מראַגע ניט שטעלען... זאָגט איהר דאָס מיר צו?

— יעס, איך זאָג דאָס צו...

11.

— די זאָך איז דאָ, מר, גרין, אזא... דאָס לאַיער סאַקס גאָר אַ הויבשע וויר- לע פון מראַכמען פעסט געזאָגט.

איהר גערעקט וואָס כ'האָב אייך, דורכ'ן טעלעפּאָן, גאָר מיין באַזוך צו אייערע פּריינד, יי כּראַונכ, דערמאָנט וועגען אַ זי, אַ דאָסע, איינע פון די געסט, וואָס איז יענעם אוועגט ביי די כּראַונכ געווען...

— יעס, קאָנסלער! — האָט מר. גרין אויסגערופּען. —איהר האָט עפעס גערדעהט מיט'ן צונג, אָן ער, אַ זי, און שפעטער צו האָט איהר מיר געזאָגט,

אן דאָס איז געווען אַ טעות. ס'האָט זיך אייך עפעס אויסגעראַכט. איך געדענק דאָס זעהר גוט!

אַלואו, דאָס איז גיט געווען קיין טעות. איך האָב דאָס אייך געמוזט זאָגען, כּדי די דאָסע ניט אריינצושלעך פּען אין אַ צרה, אין אייערע רייד צו מרס. בראַיי דייכ'ן טעלעפּאָן האָט איהר שוין באַזויגען פינען עטליכע שטעכניגע ווערטער אריינצואַנעזן...

(פאַרטיצעונג פון נעכטען)

— איבערגענומען? וועלל, יעס. איך גלויב, און זי האָט זיך איבערגענומען דערמיט וואָס זי איז מרס. גרין, זי האָט דערמיט, זוכער, ניט געהאָט פאַר וואָס צו זיין אראָפּגעפאַלען. איהר משה'ס האָט זיך מיט דעם איבערגע- גומען, אין די משה'ס איהרע דאָט איהר געיאָגט, אָז זי דאָרף זיך איי גערעכענען. זיי, די כּרובים איהרע, האָבען איך שטאַרק צוגעשריט צום

ליאָער סאַקס האָט אַוועקגענומען די אייגען פון די בילדלאָר, אויף וועלכע די וועגעט האָט זיך שטייפער'ש געקרי- ליכט, געלאָפּען, געשפּרונגען, געלאָכט, און זיך אַרומגענובען, און געקוקט אויף מר. גרין.

ער האָט איצט געזעהן פאַר זיך אַ נירערגעשלאַנגענס, מאַכטלאָזען אַלטען מאַן, און פאַרהאַרטעוועט ווי די לאַך יערסקע האַרץ איז געווען אין באַצוג צו פּרעמדע צרות, דאָס זיך איז איהר אַ געפיהל פון רחמנות אויפגעכאַפּט. ער האָט אַנגענומען מר, גרין'ס דאָטס און פּיערליך צוגעזאָגט, און ער וועט אַנווענדען אַלע זיינע כּוחות אומ מרס. גרין וואָס ניכער צו איהם צו ברענגען. ווי אזוי, קאָנסלער, ווי אזוי? —

— יעס, יעס. כ'האָב דאָס שוין אייך צוגעזאָגט.

— און איהר וועט דאָלמען וואָרט? — אַ ברייה וועל איך דאָבען, ...

— אַלואו, די דאָסע וואָס האָט אַליין מיט איהרע אויגען געזעהן ווי די קינד' געפינג איז אַרענקעמוען, איז אַ דאָסע

זאָן געזעשטאָפּט. זי וויל' ניט שעריגען איהר גוטען נאָמען... איך האָב זיך געכטען מיט דער דאָסע געזעהן און אַ לענגערען געשפּרעך מיט איהר געזאָגט. יערפאַר, מר, גרין, האָט איהר מיר ניט געקראָגען אויף צום ריידיק' דורכ'ן טע' לעפּאָן. אייער שאַופיר האָט מיר מיט יער דאָסע איז אייער מאַשיין אַ צייט אַרומגעפירט. מיר זיינען געפאָהרען און געשטאָנען אַ צייט צווישען אַטאַר מאַכילען, וואָס שטעלען זיך אָפּ אין עוויסע פּלעצער, כּדי צו „מאָכען" יואָס מ'רופּט „ליבען"... די דאָסע האָט געדענקט, און מיר וועלען דארט, אין איינע פון די פּילע אויטאָמאָבילען אייער פּרוי מיט די קירנעפער טרעפּען. יעס, קירנעפער, צייזי זייערע...

— די דאָסע קען זיי! ? זי ווייס...

— וואָרט, מר, גרין, לאָזט מיך רוי- ון קען זיך אָבער ווען זי זעהט זיי אָר אַטאַל, וואָלט זי זיי דערקענען.

ווי אזוי דאָס זי דאָס געזעהן? אזוי. די דאָסע איז כּיי די כּראַונכ אין הויז זעהר אַ קליַעַר אַוילע' געווען.

גרין, האָט זי גאר, מעגליך, אַפּילו ניט געזעהן. די דאָסע האָט גאר דעם גיטנינג געוואָלט מאַכען פאַר אַן אויס- ייך, אָז זי האָט איהם באַזוכט. אין אַפּטל' האָט זי זיך דעם אוועגט גע- זאָלט טרעפּען מיט... מיט איהרען אַ אַרנינג... וועגען וועלכען דער דא- גע'ס מאַן טאר ניט וויסען...

— גו, גו, דערציגהלט ווייטער, האָט יוט מורא, איך וועל דער דאָמע'ס מאַן געזעהן דעם פּריינד איהרען ניט דער' כּעהלען...

— די דאָסע קען זיי! ? זי ווייס...

— וואָרט, מר, גרין, לאָזט מיך רוי- ון קען זיך אָבער ווען זי זעהט זיי אָר אַטאַל, וואָלט זי זיי דערקענען.

ווי אזוי דאָס זי דאָס געזעהן? אזוי. די דאָסע איז כּיי די כּראַונכ אין הויז זעהר אַ קליַעַר אַוילע' געווען.

גרין, האָט זי גאר, מעגליך, אַפּילו ניט געזעהן. די דאָסע האָט גאר דעם גיטנינג געוואָלט מאַכען פאַר אַן אויס- ייך, אָז זי האָט איהם באַזוכט. אין אַפּטל' האָט זי זיך דעם אוועגט גע- זאָלט טרעפּען מיט... מיט איהרען אַ אַרנינג... וועגען וועלכען דער דא- גע'ס מאַן טאר ניט וויסען...

— גו, גו, דערציגהלט ווייטער, האָט יוט מורא, איך וועל דער דאָמע'ס מאַן געזעהן דעם פּריינד איהרען ניט דער' כּעהלען...

— די דאָסע קען זיי! ? זי ווייס...

— וואָרט, מר, גרין, לאָזט מיך רוי- ון קען זיך אָבער ווען זי זעהט זיי אָר אַטאַל, וואָלט זי זיי דערקענען.

ווי אזוי דאָס זי דאָס געזעהן? אזוי. די דאָסע איז כּיי די כּראַונכ אין הויז זעהר אַ קליַעַר אַוילע' געווען.

גרין, האָט זי גאר, מעגליך, אַפּילו ניט געזעהן. די דאָסע האָט גאר דעם גיטנינג געוואָלט מאַכען פאַר אַן אויס- ייך, אָז זי האָט איהם באַזוכט. אין אַפּטל' האָט זי זיך דעם אוועגט גע- זאָלט טרעפּען מיט... מיט איהרען אַ אַרנינג... וועגען וועלכען דער דא- גע'ס מאַן טאר ניט וויסען...

— גו, גו, דערציגהלט ווייטער, האָט יוט מורא, איך וועל דער דאָמע'ס מאַן געזעהן דעם פּריינד איהרען ניט דער' כּעהלען...

— די דאָסע קען זיי! ? זי ווייס...

— וואָרט, מר, גרין, לאָזט מיך רוי- ון קען זיך אָבער ווען זי זעהט זיי אָר אַטאַל, וואָלט זי זיי דערקענען.

ווי אזוי דאָס זי דאָס געזעהן? אזוי. די דאָסע איז כּיי די כּראַונכ אין הויז זעהר אַ קליַעַר אַוילע' געווען.

גרין, האָט זי גאר, מעגליך, אַפּילו ניט געזעהן. די דאָסע האָט גאר דעם גיטנינג געוואָלט מאַכען פאַר אַן אויס- ייך, אָז זי האָט איהם באַזוכט. אין אַפּטל' האָט זי זיך דעם אוועגט גע- זאָלט טרעפּען מיט... מיט איהרען אַ אַרנינג... וועגען וועלכען דער דא- גע'ס מאַן טאר ניט וויסען...

— גו, גו, דערציגהלט ווייטער, האָט יוט מורא, איך וועל דער דאָמע'ס מאַן געזעהן דעם פּריינד איהרען ניט דער' כּעהלען...

— די דאָסע קען זיי! ? זי ווייס...

— וואָרט, מר, גרין, לאָזט מיך רוי- ון קען זיך אָבער ווען זי זעהט זיי אָר אַטאַל, וואָלט זי זיי דערקענען.

ווי אזוי דאָס זי דאָס געזעהן? אזוי. די דאָסע איז כּיי די כּראַונכ אין הויז זעהר אַ קליַעַר אַוילע' געווען.

גרין, האָט זי גאר, מעגליך, אַפּילו ניט געזעהן. די דאָסע האָט גאר דעם גיטנינג געוואָלט מאַכען פאַר אַן אויס- ייך, אָז זי האָט איהם באַזוכט. אין אַפּטל' האָט זי זיך דעם אוועגט גע- זאָלט טרעפּען מיט... מיט איהרען אַ אַרנינג... וועגען וועלכען דער דא- גע'ס מאַן טאר ניט וויסען...

— גו, גו, דערציגהלט ווייטער, האָט יוט מורא, איך וועל דער דאָמע'ס מאַן געזעהן דעם פּריינד איהרען ניט דער' כּעהלען... יעס, יעס. כ'האָב דאָס שוין אייך צוגעזאָגט. — און איהר וועט דאָלמען וואָרט? — אַ ברייה וועל איך דאָבען, ... — אַלואו, די דאָסע וואָס האָט אַליין מיט איהרע אויגען געזעהן ווי די קינד' געפינג איז אַרענקעמוען, איז אַ דאָסע זאָן געזעשטאָפּט. זי וויל' ניט שעריגען איהר גוטען נאָמען... איך האָב זיך געכטען מיט דער דאָסע געזעהן און אַ לענגערען געשפּרעך מיט איהר געזאָגט. יערפאַר, מר, גרין, האָט איהר מיר ניט געקראָגען אויף צום ריידיק' דורכ'ן טע' לעפּאָן. אייער שאַופיר האָט מיר מיט יער דאָסע איז אייער מאַשיין אַ צייט אַרומגעפירט. מיר זיינען געפאָהרען און געשטאָנען אַ צייט צווישען אַטאַר מאַכילען, וואָס שטעלען זיך אָפּ אין עוויסע פּלעצער, כּדי צו „מאָכען" יואָס מ'רופּט „ליבען"... די דאָסע האָט געדענקט, און מיר וועלען דארט, אין איינע פון די פּילע אויטאָמאָבילען אייער פּרוי מיט די קירנעפער טרעפּען. יעס, קירנעפער, צייזי זייערע...

(ווייטערעם — פאָרגען)

קערעניין זיי פון לאזער, צום שאָפּיך ויך געווענדעט:

— מיט יאָאָס פאַר אַ וועלטער האט מיס, גיין געזאגט, אָו וי וויל צו מיר דיידען? אָה, נאָם וו נים געזאגט, אי זי וועט ווידער אמאל מעלעפאנירען?

— איך ווייס ניט, כער, — האט דער שאופיד ווי אַ פארשולדיגטער געזאגט. — ניט איר, נאר די תוויר מירדעל, מיט סעדי, האט דאך מיט מרס. גרין גערעדט. די מירדעל, כעדי, איז געווען וער עיבאיטע, סער: זי האט געזאגט, אַז עפעס אַז אימללי האט מיט מר, גרין געמוזט אויפ' יענע צו מרס. גיין פאסירען בעפאר ער איי צו איר געיומע? אַז ניט יואלס מיס. גרין ניט אפגעריפען צי פֿענען יואו ער איה...

— האסטו איהר ניט געזאגט, אַז איך בין דאָ?

— נאָ, סער... אַז מען זאגט מיר כ'זאל טייווען, טייויג איר... איז עניר ווען, איז דאָס שוין געווען צושפעט צו זאגנן: ווייל ווען איר בין אין הויז געקומען, האט שוין די מירדעל מיט מרס. גרין געהאט אפגע'ערט... און איר בין דאָס גלייך געכאָרען אַנר זאנע'י.

— האָסטו גוט געטאן, — דאט גרין געזאגט.

— יעס, סער! — האט דער שווארצער צופירדען צוגעגעבען. ויענליג צופירדען וואס מר, גרין שרייט אויף איהם ניט...

ווייטערעס - מארגען

איז דאָר ווין ווייב, נאָר אלעמען —

מיס. גרין

דער לאיער האט טויי כמעט ווי הרטד געהאט אויף דעם, ויאס ער האט מר, גרינ'ען ווענע'י דער דאמע געלאזט וויסען.

ער דאט ויר ניט געדארפט לאזען צי'ל דען ביי דער צונג — ניט געטאירט!

ער האט ויך איצט געטרייבט דער- מיט, יואס ער האט ניט רערצעהיט מערר זאכען, וועלכע וואלטע'י רעם אל' טע' נאך כעהר אויפגע'ענט. ג'י דאט

ויר איצט געקענט פארשטעלען, ווי צו' לאכט מר, גרין וואלט געווארען, ווען ער דערוויסט זיך, אַז זיין אפגע'לע'ע ווייב ווייסט דערפון, וואס זי „ג'י רויט טע פעני" (ווי זי רופט מרס. גרין), איז פארשוואונרען געווארען, און אַז די געוויסט דאמע איז דער אפגע'לע'ר'ס ווייב'ס בעסטע פרייכדי, און אַז די ביידע וואלטען איהם וועלען גוט אַנר לערנען, דעם אלטען, פאר אַפ'לע'ן איין ווייב, כרי צו געבען זיך אַז אַנר לערען, א טעהנערע און א אינגערע, דאס זייענע אלץ געווען זאכען, וואס דער לאיער האט דאשלאסען דאכלענן פאר ויך. אויסצוגעפינען סעהר דערפון און ויך מיט זיי באנוגען, ווען די פאר סענדע צייט וועט פאר דעם קומען. דערווייל האט ער געוואלט אפשטאך

כען דעם אינדרוק, וואס יי ארויסגעד זאגטע ווערטער האָבען אויף מר, גרין געמיאגט. ער האט פארזיכערט גרינ'ען, אַז איר ער האט ניט קיין איבריגס גרויסע צוטרוע'י צו דער דאטע, אַז ער איז זיכער, אַז ווען זי האט אפגע' קערט דעם קאפ, כדי צו זעהן אויב איהר „פריינד" קומט שוין, האָבען די קידנעפער מרס. גרין'ען אין אויטאר מאָביל מיט געוואלד אַיינגעגאָפּט. ווייל מיט'י גוטען ווילען וואלט מרס. גרין קינמאל אין אַז אויטאמעביל צו פרעסערע מנערע ניט אַריינגעהן. אַזעל' כע דאטע, וואס זייענע אלטין פעחוי אויף אַזעלכע זאכען, ווילען דוירכאויס ווארפען אַ שטאטט אויף אַזעלכע, וואס זייענע אויף דעם ניט פעחוי. ווי פיהלען אַ באפרידיגונג פון אַרויסרופען ביי מענטשען פארדאגט גענען אַזעלכע, וואס זייענע ריין און אומערפאָהרען, זייער'י דיג אַללין פול מיט זינד, פארניגען. זיי די אַנערעע ניט זייער אַנטיטור'י. די דאָוונג רייך, זייענע שוין מר, גרינ'ען געווען צום הארצען, און ער וואלט זיך שוין געקענט באַרוה'ינען, ווי דער שאופער זייער אין אַנגעסר מען און מיט די גייעס, וואס ער האט אירם געבראכט, שיער'וואס ניט גע' ריהרט מוי זינען. ער האט ויך גי' כאפט מיט ביידע הענט פאר'ן קאפ, ווי אַ משונגענער גענומען אַרומלויפען און געהאלטען אין איין מענה'ן, אַז ער יועט דאס ניט אַריבערטראגען.

12.

פון די האַלכע, אפגעזאָלטע י'ע'טער י'אס מ'י, גרינ'ס שיוארצער י'אופער דאָט געאייזט אַרויסגערעט, זאָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז מרס. גרין, י'א, מ'י ס'י ג'י'ה, האט אַפּגער'ר גען פון ערגעץ צו זיך אַהיים. זי האָט געוואלט ריידען צו מר, גרין און מר. גרין איז, נאטירליך, ניט געווען אין דער תיים צו קענען מיט מרס. גרין ריידע'י...

— מרס. גרין?¹ — האט מר. גרין אָוויף זיין שאופער א פאר אויגען מיט פארצווייפלונג אַנגעשטעלט. — ביזנס ויכער, אַז מרס. גרין דאָט צו מיר גע' גוואלט ריידען?²

— יעס, סער!

מר, גרין דאט מיט פארצווייפלונג אין ווין בליק אויף ווין לאיער גע' סומט

זי האט מיט מיר געוואלט ריידען. ייער ווייסט וואס זי האט מיר געהאט צי זאנען, און איר, איר בין דאָרט ניט געווען!³ דער לאיער האט געעס געזאגט ווע גען דעם, וואס איין מענטש קען דאך גוט ווין פאר איין מאל און צוויי ער' סער: אַ מענטש איז ענטוועדער אין איין אָרט אדער אין אַז אַנדערען. דאָס איז געווען זעכר לאזיש: אַבער מ'י גיין איז כון אַט דער לאזיש אי אַנגעצונערנע'י געווארען און געזאגט, אַז אַ לאיער וואלט געמענט פאַר'אויס זעהן, דאָס אזא זאך (ווי א טע'יפאר רוח מוי אַ גערידנעפער זאל קענען פאסירען, אין דעריבער ניט דאטען יי הויז צו פאַרלאזען. אויף דעם האט דער לאיער געענטפערט, אַז אַ לאיער איז ניט מיי'י מ'איר, ער אַ מענטש ווי אירע מענטשען, און

— עט, — האט מר. גרין צורייצט מיט'ן האַנט אַ מאַר געטאן, איז אַפּ'י

דער אינהאַלט פון ראָמאַן

ביים רייכען, אַיביק פיריף גרין איז פּעלילונג פארשייאַנדען גע' האָרען ווין שיקנע, יונגע ווייב' בער, פעני.

גרין קלאפט טרייטליג, ער ריפט אַפּ וי'סען ער קען, צו פּרעניין אויב ווין פעני איז בוי יי' די אַפּגעריפענע ווייסען גיט פון וואס צי לאַזען, זיי זיינען איבעראַשט אי' דאָסטען שוין אַהם איי איין אַפּרופּען צו פּריל גי'י. „וואי איז פעני?"

איר ציטאָרגענט נאָך איהר פארשיינדען באַקומט ער פון איהר אַ בריף, אַז מען האָט זי געקידנעפערט, ווי, די קידנעפערס, שמעיתען אין מאַסקעס מיט רע' וואָלדערען אין הייסקי איהר שרויב'י, אַז אייב ער ווילט זיך וועגען דער קידנעפליג באַוועגען צו מעלדען דער פאליציי, איז איהר לעבען אין גרויס געפאָהרע.

ער יאָל וואַרטע'י שרויבט זי ביז ער ווילט פון איהר ווייטער הערע'י.

גרין ריפט ווין לאיער אין זיי ביידע ראשליסען, אַז ביי דער צווייטער בריף וועט קיבען, זאָ קען זיי זענען אויסצוהרען וויי' טייער וועגען דורך וועלכע פעני'ן צי געפינען.

אין איצט הכט מען זי!

— גנאָ, — האט לאיער סאָס ווינע לפען אַנגעשטעלט, — אַבער איך וועל' ניט זאנען, אַז ווי געמען זיך דאס צושטארק צום הארצען. מיר געמען זאכען ווי ווי קומען. אלס ווי די אינסטימוציע פון הייראט, אַזוי אלס איז דער לינען, וואס רינגעלט זי אַרום. מענער נאָרען פרויען, פרויען נאָרען מענער.

— איי איהר פארטיידיגט זיי. — מיר פארטיידיגען, אדער באַשול' דינען, לויט די באווייזע, וואס ווערען געגען זיי אַנגעגעבען. דאטסאל.

מר. גרין האט טרויעריג געשאקעלט מיט'ן קאפ און ווי פאר זיך געזאגט, אַז עס איז אַ מיאוסע וועלט, פול מיט מיאוסע מענטשען, וואס מוען'אפ אַלער' ליי מיאוסע זאכע'י.

דער לאיער האט עס ניט געליקענט.

ער האט נאָר געזאגט, אַז אזוי איז די וועלט און אזוי איז דאס לעבען. אַז וויפיל מען זאָל עס ניט וועלען, קען מען דאס גיט איבערמאכען. דאָרף מען זיך דעריבער צופיל איבער זאכען גיט ערגערען. מען דאָרף היטען דאָס גע' וונט, אַלערליי צרות פאלען אויס אויף אַ מענטשעם לעבע'י, דאָרף מען זעהן דאכען אַ גרויסען זאפאָס פון כחות, כדי די צרות צו קענען אַריבערקומען.

— דערווייל, — האט דער לאיער,

אנוויונערדיג אויף די מאכלים, געזאגט, — דאָרף מען אַ ביסעל צובייסען. אַז מען לעבט, דאָרף מען עסען, גיט אַזוי, מר, גרין?

— יעס, יעס, אַזוי איז דאָס, — האט מר. גרין, גיט קוקענדיג אויף די שפיר זען צוגעגעבען, אַזוי איז דאָס און אזוי דאָרף דאָס מסמא זיין. סאָקע אַ פאסקורנע וועלט, נאָר מען קען זי גיט איבערמאכען.

ער האט געגעסען מיט אַ האַלבען מויל'י. ער האט דעם לאיער מקנא גע' ווען דעם אַפעטיט, מיט וועלכען ער האָט געגעסען. אַזעלכע גרויסע בוי' סענס איז גרויסען מויל אַרײן געלייגט, אויף גיך געקייט און נאָך גיכער גע' שלונגען. ער האט געגעסען און דער' ביי אַרײנגעקוקט אין אַ צייטונג אַראַפּ' געכאָפּט מיט די אויגען די „קעפ" פון די דויפּטגרייטעס.

— זעהן, — האט דער לאיער מיט אַ פינגער אויף איינע פון די גייעסען אַנגעוויזען, — קוקט, מר, גרין, נאָך אַ קודנעפינג קעיס! עס איז גי' סא דער טאָג, וואס זאָל גיט רערענען אַזעלכע גייעס. אַ מנפץ פוי קידנע' פונקס! אַ גינע פּרנסה, אַ ביזנעס יאָבע'י ז'ד מענטש'י אויסגעפונען — מינשטען! — האט גרין מיט

פאַראַכטונג אויסגעשריען, — איהר רופט זיי מענטשען! חיות וויעזע דאָס. יעמינען, בלוטורדשטינגע געלטגייציגע חיות אין מענטשען'דעשטאָלט. צו כאַר גען סענטען, אויטיליריגע פאַרבייגע' דער אין סתרים, אַרייטשלעפּע'י זיי אין אַ פאשיין און מאַטע'ען זיי און אויס' פּרעסען געלט גי' די וואס — וואס דא' בען אַ רעכענ'לאַנג פאַר יעם געקעספּט כדי זיך אויף יער עלטער צו באַזאָר גען! יאָנטשען וואייט מען זיי גע' דאָרפּט, לינטשען! צורייכען אויף טייקער אוי וואַרבען פאַר חייט!

לאיער סאָס האט איין קיק געגען בען אויף ווין בייזען, צו'כעס'טען קלי' גנב, איז געוועהן אַז עס וועט זיין בע' סער איצט צו שוויינען, לאזען זיך אים אויסטרייען. ער האט מורא געהאט, אַז ווין רייכער קליענט זאָל גיט קריגען זיין הארץ'שלאַג. ער האט שוין גע' וערן אַזעלכע זאכען. ער האט הרסח געהאט אויף דעם, וואס ער האָט איהם, מר. גרינ'ע, געזעכען אַנצו'ערעניש אויף זיי ווייב'ס לייכטער האַנדלונג, אויף איהר אַפּשטעלען זיך ריידען מיט אויסבאָקאנטע סענער, פאַרפאַלען ווע' יען מיט זיי, גיט קומען אַהיים. דאָס דאָט געווארפען אַ מיאוסע יאָנט' אויף איהר באַראַסטער. און זי

וויי לאיער, אריינגענומען אינמיטען און געשטעלט פראגען. אייבערערט איהרע ענטפערס און זיך צווישען זיך אַזוי מאַדנע איבערגעקוקט.

און אויב דאס אויסהערען זי אַזוי אין נאך געווען וועגן, דאָט דאָס דער לאיער מיט זיין משונה'דיג גרויסער פאונטעײַפען אין זיין ביכעל אַריינגע שריבען.

— לאַמיר אנדריבען פיר רעכטען אַנהויב, — האָט מר. גרין געזאָגט, נאכדעם ווי זי האָט זיך איבער איהר געװעזענעם געפּוטעט — דער טעלע פאן האָט געקלונגען —

— יעס! — דאָס סייד געזאָגט — דער טעלעפאן האָט געקלונגען, כ׳בין צוגעקומען צום טעלעפאן, כ׳געזאָגט דאָס, —

— האָט זי געזאָגט מרס. גרין? — ינאָו סער, ניט אַזוי גיך. ס׳דאָס געטוען אַ לאַנגע צייט ביז זי האָט געזאָגט, אַז זי איז מרס. גרין...

— און אַליין האָסטו דאָס ניט גע׳קענט דערקענען?

— כ׳האָב געוואלט זיין זיכער, כ׳דאָכ דער מאַדאם׳ס טיטשע צוײַרטיט נאָרגיט דערקענט.

! — דענקענטו קיינמאל ניט, אַלץ זאָ?

— אַלזא, האָט זי געזאָגט, געפרעגט ווער ס׳עפּינט זיך אין הויז, האָב איר געזאָגט: „שינער ניט“. „וואו זינען זיז?“ „אונגעפּאַהרען“. דאָס זי גע׳פרעגט: „וואוהין?“ „האָב איר גע׳זאָגט, אַז איר ווייסט ניט, האָט זי גע׳פרעגט: „ווען קומען זיז?“ „האָב איר ווייטער געזאָגט, אַז איר ווייסט ניט, און געפרעגט ווער זי איז, זאָל זי זאָגען איהר נאָכען. האָט זי מיר געפרעגט וועס כ׳וואָלט זאָגען, ווען זי זאָגט מיר, אַז זי איז מרס. גרין און אַז זי וויל יוײַרען צו מר. גרין, זאָג איר: „איז ניט מר. גרין מיט איר?“ „סאָכט זי: „דערווילע ניט...“ און פרעגט: „ווי קומט ער צו מיר?“ „האָב איר איהר געזאָגט, אַז איהר ווייסט צו איהר טוועט געפאַרען, איין, וויבאַלד אַז זי רופּט איר אַה, איז דאָר א סימן, אַז איהר אַז מיט איר — האָט געטראָפּען אַן עקסידענט. איר בין געווארען וועהר עקסאמעד!

— און זי? מרס. גרין?

— זי אויך.

— וואָס האָט זי געזאָגט, ווען זי איז געווארען עקסיטעד?

— כ׳זערענט ניט —

— דערמאן זיך — האָט איהר גרין געזעען. — ס׳איז וועהר וויכטיג!

דער לאיער האָט געוואָרט, אַז זי זאָל זיך דערמאנען, אױ דערביי צו מר. גרין אַ זאָג געטאן, אַז כ׳וואָלט איהר הױר (זײַ) כּראַדאָפּט זאָגען פאַרוואָס דאָס איז אַזוי וויכטיג. מר. גרין האָט עס איהם געפאַלעט און געזאָגט אַז-כּהאַט מרס. גרין געקירנעמט.

— געקליינעמט?! — האָט סייד מיט די הענט אַ פּאטש געמאַן — גע׳קירנעמט?

— יעס, געקירנעמט. פאן איהר איז געווען אַ בריף, מיט אַ פאַרזאג וועגען דעם קינעם ניט צו זאָגען, ווייל די קירנעפּערס וועלען זיין מיט איהר דער-פאַר אַפּרעכענען. כ׳בין אין זײַנען גע׳פאַרען, מיטענדיקן, אַז זי איז דאָרטען. אבער כ׳בין אומזיסט געפאַררען.

סייד האָט מיט אָנגעשטעלעטע אויך גע׳מויל און אייערען געקוקט אויף מר. גרין. איצט האָט זי זיך שוין ניט געוואונדערט וואָס כ׳פרעגט איהר אַזוי אויס, איצט, אַז זי האָט זיך גענומען דערמאנען ווי איהר יונגע מאַדאם האָט געײַדעמט. האָט זי פאַרשטאנען פאַרוואָס זי האָט איהר ריידען געמוזט אינמיטען אפּהאָקען. די לעצטע ווערטער ווינען געווען אַרױסגעזאָגט אַזוי ווי אימיצער וואָלט איהר מיט אַ האַנט דאָס מויל פאַרשטעלט. זי האָט זיך מיט די לעצ׳טע ווערטער ווי געווארען.

מר. גרין האָט זיך סײַנ'ן לאיער איר געגעקוקט און שווער אַפּגעטופּט.

— דאָס איז מיר אַ לעסאן! — האָט גרין געזאָגט — אַז כ׳זאָל ווייטער פאן זיך אַליין ניט זוכען צו אַנטלופּען. זאָל איר גאָר פאַר דעם לעסאן צו טייַער ניט דארפּען באַצאלען...

(ווייטערעס — מאַדנען)

און מר. גרין איי דאך צוועקענעפּהרען צו מרס. גרין, און ווער ווייסט וואָס פאַר אַן אומגליק מיט איהם האָט געטראָפּען. קאַנסלער... איהר ווייכט וואָס צו טאן איז אַזאָ קעיס. איר ווייסט ניט. איר... איר —

— לאָז מיר ריידען! — דאָט דער לאיער גערויען געזאָגט. — איר ווייס אַלץ. איר ווה איצם אַפּ צו זאָגען — שלאָגט מיר ניט איבער! איר... אַ גאָר! מר. גרין קומט באַלד אַהײם. געט מי? יעס, יעס, מיכטער גרין! און זייט ניט אַזוי עקסאטעד.

ער האָט געוואלט אויפּזינגען דעם רעסיווער; אָבער די ריידעוודיגע סעײַז האָט אידם ניט געוואלט אַפּלאַר יען.

— קאונסלער! קאונסלער! קען איר ריידען צו מר. גרין? פרעגט מר. גרין, אויב ער וויל צו מיר ריידען. פלייז, קאונסלער פלייז!

— זי וויל מיט א י י ד ריידען — האָט זיך דער לאיער פון טעלעפאן צו מר. גרין אַ קעהר געסאן — ווילט איהר?

— יעס—דאָט גרין האָרט געזאָגט, און האָט איבערגענומען דאָס טרױר בעל:

— העלאו! דאָס הערט מר. גרין. — אַה, מר. גרין!!

— יעס. וואָס —

— מר. גרין, איר בין אַזוי גליקליך צו הערען, אַז איהר לעבט! מאַי גאָל, מרס. גרין האָט געפרעגט וואו איהר זינט, און איר —

— איר קום באַלד אַהײם און כ׳וועל אויסהערען אַלץ וואָס מרס. גרין האָט געזאָגט.

— מר. גרין, אויב מרס. גרין וועט יודער אַפּרופּען, וועל איר איהר הױר

גען האַלטען די וואַיער?...

— יעס, יעס אויב זי וועט אַפּער זען!...

— גור-באָי!

מר. גרין האָט אויסגעקרימט זיינע לײַפען אין אַ שפּאַטישען שמייכעל:

— אַ גוטע מידעל, די סייד, נאָר אַ נאָר.

— אַזוי ווינען זיי — האָט דער לאיער צוגעשטימט.

— איהר, קאונסלער, פאַהרט מיט זיך. איהר וועט מיר העלפען געדען הען אַלץ וואָס די מידעל וועט ווענען זיין פרוי'ס טעלעפּאָניסאַל האַבען צו יערצערלען — האָט מר. גרין געזאָגט.

— אַלראַיט, מר. גרין. כ׳וועל אַלץ פאַרשטייבען.

— איר מיין, אַז אַזאָ קעיס קען מען אַזוי געדענקען!

— דאָס איז ניט מיין איינציגע קעיס, מר. גרין. סױט נאָר אַ קוק אין די צייטונגען וועט איהר זעהן וואָס פאַר אַן עפּידעמיע ס׳איז געווארען אויף קירנעשיכט. לאַיערס, אפּילי ביר געכלייט און ד ז ש א ד ז ש ס! — עס, ס׳איז אַלץ אויסגעטראַכטע זאכען! ס׳איז אַ סברה, אַז די רושע'דיגשעס האַבען זיך אַליין געקירנעמט, און, כּרי אויסצובאַהאַלטען זיך פון גע׳רעכטיגקייט, אַליין אַרױסגעבראַכט אַזאָ קלאַנג, אַז מ׳האָט זיי געקירנעפּט! — יעס. עס ווינען געווען אַנעלכע פּעלע אויך — דאָט דער לאיער צונגע געבען — אָבער ס׳זיינען אױך פאַרזאן אמת'ס סידיפּיניום

— די אמת'ע שווינגען! די אמת'ע האַבען מורא פאַר דער עפענטליכקייט —האָט מר. גרין געזאָגט.—וויסען די אייגנזינגען פון זיין קעיס? קען איר דאָס לאָזען וויסן דער פּאליציי, ניט אַייגנשטעלענדיג דערגיזי מיין ווייב'ס לעבען? נו, געפּינט זיין קעיס אין די פעיפּערס, מר. קאונסלער!

דער קאונסלער האָט זיי אַ געשלאָ גענער פון זיין קליענט'ס אַרומגענטען מיט שטייף-פאַרקוועטשעטע לײַפן האָרט געשווינגען.

מיט אַ קוק אויף איהם, וואָס האָט געזאָגט, אַז זאָל ער שוין טאקע געסער שווינגען, דאָט זיך מר. גרין אַפּגע׳הערט, געהייסען זיין שאַופּער געמען ווין טשעטאַראַן מיט די זאכען אין מאַ שײַז אײַיז.

ער האָט זיך פּאַנאָנדערנעזאַלט אין יאַטעל, אַריין מיט'ן לאַיער אין זיין אויטאמאביל און געהייסען דעם שאָר צער זיי פּײַהען אַהײם.

פּאַהרענדיג, האָט זיך מר. גרין צור יערט ווענען דער אומגעלומפּערטער, הױסיסער נאָרשיקייט וואָס ער האָט אַפּ געטאן. אַוועק פון דער הויס! אַנט לאַפּען פון טעלעפּאן, און אַזוי אַרומ אַרפּעלט צו האַבען אַזאָ וויכטיגען קאָל! וואָס פאַר אַ נײַטגיכער האָט עס איהם אָנגערעדט פּין הויז אַוועקצור געהן! אַז טאמער האָט זיך איהר געבאד, מיט סחירת נפּש, אַינגעגעבען איהם אַפּצורופּען, איז ער גאָר אין דערהױס גיטא! צו איהר אַוועקגעפאַרען! זי רופּט איהם און ער, ער זיצט זיך איז האַטעל און שטויסט וואכער.

די געאייילטקייט, ערנסטקייט און שטרענגקייט מיט וועלכע מר. גרין דאָס אויפּגעפּאַדערט ווין הויז-טירעל, אַז זי זאָל איהם מיט אַלע איינצעלעווייטען איבערנעבען וואָס און ווי אַזוי מרס. גרין האָט דורכ'ן טעלעפּאן גע׳רעדט, האָט דער מידעל צוטומעלט, ווי צוויי פּאליסלייט, ווי דעטעקט טױסן, האַבען איהר די צוויי, גרין מיט

דייַס רייכטן, אַלטען פּיליפּ גרין איז פּונדלינג פאַרשוואַנדען גע׳וואָרען זיין שעהנע יונגע ווייב בעל-פּעני.

גרין קלאַפּט טרייטאַנע: ער רופּט אַפּ וועמען ער קען, צו פרעבען אויב זיין פּעני איז ביי זי. די אָפּגערופּענע הייכען ניט פון האָס צו זאָגען. זיי ווינען איבערזעט און האַלטען שוין איהם אין אַרופּען צו פרען גען: „וואו איז פּעני?“

אויף ציבאַרגענט גאָר איהר פאַרשווינדען באַקומט ער פון איהר אַ בריף, אַז מען האָט זי געקירנעפּט. זיי, די קירנעפּערס, שטיינען אין מאַסעקעס מיט רע׳וואָלוציערען און הייכען איהר שרייבען, אַז אויב ער וועט זיך ווענען דער קירנעפּינג-טריינען צו מעלדען דער פּאליציי, איז איהר לעבען אין גרויס געפּאַהר.

ער זאָל וואָרטען, שרייכט זי, באַן ער וועט פון איהר ווייטער הערען.

גרין רופּט זיין לאַיער און זיי ביינען באַשרייכען, אַז באַײַער צווייטער בריף וועט קומען, זאָל קען זיי זעהן אויסציווכען זיין טינע וועגען דורך העלכע פּעני'ן צו געפּינגען.

און איצם זוכט מען זי!

יענט ליינענט ווייטער

— קאונסלער, — האָט מר. גרין

טיט אַ באַפּעהלענדען טאן צום לאַיער געזאָגט, — איר געה צוריק אַהײם, גאָר בעפאַר כ׳ומם אַהײם, וויל איר, אַז איהר זאָלט אַרופּען מיין הויז צו זאָגען גרין וועט דאָרט אַרופּען, זאָל זי איהר זאָגען, אַה, אַז —

ער האָט זיך אַפּגעהאַקט אין מיטען גיט געוואוסט וואָס דעם לאיער צו זאָגען צווענען דעם, וואָס ער זאָל זאָגען דער הוידימידעל, וואָס זי זאָל צו מרס. גרין זאגען.

דער לאיער האָט געוואָרט:

— וואָס זאָל זי איהר זאגען?

— אַ, געווער מאַיכר! — האָט

מר. גרין צורייכט אַ זאג געמאײַט — טיטנא יוה, איצט. דוקא דאן ווען זי וואָלט איהר ראָבען וואָס צו זאָגען, וועט יענע ניט אַרופּען.

— זאָל איר איהר גאָרנישט זאָ

גען?...

— גאָרנישט! —

— איין, דאָרף מען ניט אַפּער

פען?...

— מיין גאַט! יעס, יעס, אַרופּען

מױז מען! בין איר וועל קומען אַהײם וועט די מידעל פאַרשפּרייטען אַ קלאַנג, אַז איר בין פאַרלארען גע׳גאנגען. מען וועט גאָר מיינען, אַז מען האָט מיר אויך געקירנעפּט. זאָגט איהר דארטען, אַז מר. גרין איז שוין דאָ, צוריק דאָ מוה... פון וואָגען ער איז געקומען, און אַז ער קומט גלייך אַהײם. דאָטכאַל!

דער לאיער האָט זינען שטאַרק פאַרקוועטשטע לײַפען אַנטקענען מע׳לעפּאַרטרױבעל אָנגעשטעלט און מר. גרין'ס אַפּאַרטמענט אויף פאַרק עווע׳ניז אַפּגעטרופּען.

— דאָלאו! — האָט ער געזאָגט, אַזוי גיך ווי ער האָט דער הויז-מיר דעל'ס קול דערהערט. — לאיער סאָכט, קאונסלער סאָכט רעט. איר וויל זאָ גען—

— אַ, קאונסלער! — האָט איהם די מידעל ווייטער גיט געלאָזט ריר דען. — מאונסלער, איר ווער משונען.

מרס. גרין... הערט, איהר הערנט? מרס. גרין האָט אָפּגערופען און גע׳פרעגט צי זי קען ריידען צו מר. גרין,

אויף אלץ האט זי זיך געריכט, נאר גיט אויף אזא זאך. קיין געפען נאר! — גיין, עפעס איז מיר דא גיט ליאט, — האט מרס. פאט אין א וויילע טפעטער געזאגט — זי האט געכוזט פון איהם אוועקגעהן, און אזוי ווי ער טעמט זיך דאס אויסצוזאגען, האט ער דאס אויסגעטראכט...

— ער האט פון איהר באקומען א בריף, אז מ'האט זי געקידנעפט. — האט סעידי געזאגט.

— ריענעס? כ'וואלט זיין א בעלן צו זעהן דעם בריף.

זאגט עס איהם. אפשר וועט

ער דאס אייך ווייזען. אוי, ער איז געביר אזוי צוטראגען—כ'איז פון איהם א תל געווארען.

— ווארט, דאס איז ערשט אז אכר הויבט... דאס זיינען ערשט די בליימער, לער, די יאגעריקעס וועלען נאר ערשט קומען.

—כ'איז א רהמנות.

— אסור לרחם! ווי ער האט זיך אויסגעבעט, אזוי וועט ער זיילאפען.

ס'האט זיך איהם אויף דער עלטער פארוואלט א יוגניקע ווייבעלע, האט עס דאס! אויב מ'האט זי טאקע גער קידנעפט, וועט ער מוזען זאגען גור באי צו פיגע עטליכע טויווענד דאלער, זיי הייסן זיך גוט באצאהלען, די קיד-געפער, און זיי קענען זייערע קאסטאד מער. הלואי פארדינען מיר דאס ביידע אין א יאחר, וואס זיי געהמען אפ פאר אויב טרבן אויף איין מאל. געקסט צו כומלעניגן איז קידנעפעריי איצט גער ווארען די בעסטע ביזנעס. אטעריקע! שטארק ווי מרס. פאט האט א מענר

שען געקענט פאר עפעס וואס גיט איז באשולדיגען, אזוי פיל האט זי אין אז עת צרה ליב געהאט איהם מיטצופירן לען. זי האט ערדיבער גיט געווארט ביז איהר בעל-הבית וועט נאך איהר שיקען, כדי איהר זיין געקידנעפטער ווייב'ס בריף צו ווייזען, נאר זי איז צו איהם אליין אריינגעגאנגען.

עס פארשטעהט זיך, אז זי איז צו איהם גיט געגאנגען מיט לעדיגען. זי זאט איהם געטראגען אויף א טאץ מאכלים פון דאס בעסטע און דאס טעהנסטע.

מר. גרין, דערוועהנדיג מרס. פאט מיט דער טאץ גוטע זאכען, און דער הערענדיג אידר:

„מר. גרין, אייך איז שוין צייט עפעס-וואס אין מויל צו געהמען“, האט ער זיך אין זיין שטול א ביסעל אויס-געלייכט און אפגעזיפעט:

— מיר ווילט זיך קיין זאך גיט...

— זאגט דאס גיט. — האט מרס.

פאט געזאגט — איהר טארט זיך אזוי גיט אפלאזען. דאס גענוגד קומט פריי זער פאר אליי, מר. גרין.

— יע, צו די צרות דארף מען האר

בען גענוגט. — דאט זיך גרין אפי' געזיפעט.

— אז ס'איז באשערט אז אומגליק!

—'האט מ'רס. פאט'אנגעהויבען.

— קומט דאס! — האט מר. גרין

הערענדיגט.

— אפשר, מר. גרין, אפשר וואלט

איהר דאס געלאזט וויסען די פאר פים?

— איך קען דאס גיט טאן. איך

טאר גיט . . .

— פאר וואס גיט, מר. גרין?

— דערפאר וואס . . . זי שרייבט אזוי...

— דאס איז, מר. גרין, וואס זי זי

האבען איהר געצוואנגען צו ישריי בען?

— יעס, זיי זיינען געשטאנען פון

ביידע זייטען מיט רעוואלווערען און איהר דאס געצוואונגען צו שרייבען.

— אויב אזוי, מר. גרין, דארף מען

זיך אפשר רעכענען מיט'ן פשוט'ן טבל און גיט דערמיט וואס זי שרייבט?

— איך קען נארנישט טאן ביז

כ'וועל פון איהר א צווייטען בריף באקומען.

— ווען?

— היינט, מארגען. ס'איז מיר שווער צו ריידען וועגען דעם...

— עכט עפעס, מר. גרין, פליז,

פארשעמט גיט די גוטע זאכען וואס כ'האב פאר אייך געמאכט...

— אז מ'קריכט מיר גיט אין האלץ...

— פארזוכט. איין ביכען וועט מאד

בען וועג גאר א צווייטען. לאזט זיך גיט אפגעשוואכט ווערען.

— כ'ביז שוין אפגעשוואכט.

— שטארקט זיך, מר. גרין!

— אפשר... שפעטער — האט ער

זיך געלאזט בעטען.

— שפעטער וועט זיין נאך.

— ווי אזוי קען איך —

— איהר מ ו ז ט.

— כ'דאב א יאפ'וועהטיג.

— דאס איז פון גיט דערעכען.

(ווייטערעס — מארגען)

דער אינהאלט פון ראמאן

“ביים רייכען, אלטען פיליפ גרין איז פלוצלינג פארשוואונדען גע-ווארען זיין שעהנע, יונגע וויי-בעל, פעני.

גרין קלאפט טרעוואגע: ער רופט אפ וועמען ער קען, צו פרעגען אויב זיין פעני איז ביי זיי, די אפגערופענע ווייסען גיט פון וואס צו זאגען. זיי זיינען איבערזעט און האלטען שוין איהם אין איין אפרופען צו פרע-גען: „וואו איז פעני?“

אויף צומארגענס נאך איהר פארשווינדען באקומט ער פון איהר א בריף, אז מ'ען האט זי געקידנעפט. זיי, די קידנעפערס, שטעהען אין מאסקעס מיט רע-וואלווערען און הייסען איהר שרייבען, אז אויב ער וועט זיך וועגען דער קידנעפינג דערוועגן צו מעלדען דער פאליציי, איז איהר לעבען אין גרויס געפאהר.

ער זאל ווארטען, שרייבט זי, ביז ער וועט פון איהר ווייטער הערען.

גרין רופט זיין לאיער און זיי ביידע באשליסען, אז ביז דער צווייטער בריף וועט קומען, זא-לען זיי זעהן אויסצוהויכן זיי-טיגע וועגען דורך וועלכע פעני'ן צו געפינען.

און איצט זוכט מען זי!

יעצט לייענט ווייטער

13

אפילו מיט די אלע צרות וואס איז דא — האט מר. גרין געטראכט — איז גיטא, אין ערגעץ קיין בעכערער ארט ווי. ביי זיך איז דערהייב.

עס האט איהם געריכט, אז ער האט זיך מיט זיך דא, אין דערדיים, שוין לאנג! זעהר לאנג גיט געזעהן.

נאכדעם ווי ער מיט'ן לאיער האבען סייד'ן וועגען מרס. גרין'ס טעלעפאן דורף אויסגעפרעגט, האט מר. גרין זיין לאיער אליין דערמאנט וועגען דעם, אז ער דארף אוועקגעהן. ער דארף זיך דאד-אין א באשטימטער צייט זעהן מיט אימיצען...

דער לאיער איז אוועק כדי צו טרער פען זיך מיט יענער דאמע. ווייזען איהר די בילדלאך. אפשר וועט זי אין זיי דערקענען דיזעלכע פארשיינען וואס האבען מרס. גרין צו זיך אין קאר ארוינגענומען.

מר. גרין האט זיך גלייך נאכ'ן לא-יער'ס אוועקגעהן געמאכט היימיש: ער האט אנגעטאן זיין שלאפראק, אריין אין זיינע אלטע שטעקשויך, אריינגעזעצט זיך אין טיפען שטול, וואס איז געשטאנען צווישען לאכץ און טעלעפאן, גענומען א צייטונג און דאס אפילו גיט אנגעהויבן צו ליינענען.

די אלע זאכען וואס זיינען צו דער צייט אויף דער וועלט פארנעקומען, זיינען איהם גיט אנגעגאנגען. די איינ-ציגע זאך וואס ער האט צו דער צייט געוואלט וויסען, איז געווען אויב פעני, ווי'ן פעני, וועט איהם נאך אמאל אפי' רופען.

מיט'ן טעלעפאן האט מר. גרין איינ-געארדענט, אז די הויז-מיידעל זאל ענטפערען ווען מ'וועט קלינגען. ער אליין זאל אראפנעמען דאס טרייבעל פונ'ם עקסטענשאן טעלעפאן, וואס גער בען איהם. און צוהערען זיך וואס דאס

און אזוי ביז ווי א פארוואנדעלטע
ייביג געבויט.
ער האט אייד נישט געדערט אין גוי
געווערן ווי זיינע דריי איבערגעבעני
דינער זיינען נישט ווייט פון איהם גע
שטאנען און מיט אויסדרוקען פו
שרעק אין די אויגען געקוקט אויפן
איהם.

די דרייז דער שאופער, די עכני
און די הויזמיידעל האבען זיך מיט
באזונדערער באדייטונג אין זייער
בליקען איבערגעקוקט.

עפעס איז זיי דעם אלטענ'ס אויב
לאזען ריהרען, איך בין גרייט אויף
אלץ, אום מיין פענעלע'ן פון איהר
געפגעניש צו באשיינען!

„מיינ פערעלע!“ —
„נאך גוט, טייערינקע, — האט ער

צו איהר ווייטער איז די געדאנקען גע
יאנט — וואס מ'זיט זיך גוט עסען
און וואס מ'באהאנדעלט זיך גוט, און
וועזען אפעטיט —

אז דער בריה האט געהאט צו טאן
מיט וויער געקידנעפטער וונגער מא'
דאס האבען זיי אויך געקענט פאר
שמעהן, נאר וואס אין דעם בריה איז
געווען געשריבען האבען זיי זיך נישט
געקענט פארשטעלען. דאס האט זיך
זיי שטארק געוואלט וויסען.

דער שווארצער דאס שטארק געווי
זען די וויסלען פון זיינע אויגען, וועל'
כג ער האט געדעהט צו דער זוימ,
וואו גרין איז געווען.

סעדי'ס פנים האט אויף זיך גע'
האט אן אויסדרוק פון שרעק און פאר'
וואונדערונג מיט טרויער אויסגעמישט.
זי האט מיט דעם אויסדרוק אויפ'
פנים אויסגעוועזן זעהר עהנליך צו דער
באזואיסטער אקטריסע, די קאמיקערין,
זאוו פייטס.

די איינציגע פון די דריי, וואס האט
נישט אזוי שטארק דעמאנסטירט איהר
מורא פאר דאס, וואס מיט מר. גרין
האט געטראפען אדער געקענט מרעפען
איז געווען די עכני, מרס. פאט.
(ווייטערעס — סארנעז)

בייב. ס'לאפט אין זיך געבאר זיין
הערגערע ווען די שרייבסט צו מיר
האבט מירא, אז זיי זאלען זיך נישט
באפען ביים שרייבען.

„אווו! האכטן זיי פון זיך געוויכט
אויסצוגעפינען ווי זיך איך בין! איז
דו ווילסט נישט, אז זיי זאלען מיר רר
אנייען...“

„... ניי, ניי, מיין וויסע, כ'האב
זיינען זיי נישט געדערט צו דער פאליר
ציי, זיין לעבען איז מיר צו טייער אז
מ'זאל איהם שטעלען אין געפאהר.
אפילו א דאר וועל איך פון זיך נישט
לאזען ריהרען, איך בין גרייט אויף
אלץ, אום מיין פענעלע'ן פון איהר
געפגעניש צו באשיינען!

„מיינ פערעלע!“ —
„נאך גוט, טייערינקע, — האט ער
צו איהר ווייטער איז די געדאנקען גע
יאנט — וואס מ'זיט זיך גוט עסען
און וואס מ'באהאנדעלט זיך גוט, און
וועזען אפעטיט —

„וועסט שוין קיינען אז אפעטיט
צום עסען, צום שלאפען און צו אלץ,
ווען דו וועסט צוריק צו דיין מאן, צו
דיין פיליף גרין, אהיים קומען.“

„אוי, ווי דערלעב איך שוין צו
ווען זיך דא, נעכען מיר, מיין פעניר
לע! ווי לאנג נאך וועלען זיי, די פאר'
דארבענע, זיך האלטען אין געפאנגענ'
שאפט?

„אוי, ווען איך ווייס וואו די ביזנ!
א גאנצע ארמיי סאלדאטען מיט האר'
מאטען וואלט איך מיטגענומען אום
זיי אויסצושיסען, די קידנעפערס!
קיינ איין איינציגען פון זיי וואלט איך
אפילו אויף א סימן נישט איבערגעלא'
ווען, ווי הינט וואלט איך זיי פארזיאנט,
זיי מיין וואלט איך זיי אויסגע'סמ'ט!“

אזוי ווייט איז מר. גרין איז די גע'
דאנקען וועגען זיין פענע'ן מיט איהרע
קידנעפער פארזונגען געווארען, אז ער
האט נישט געהערט ווי ער האט פאר
רציחה, פאר כעס, די פויסטען צונויפ'
געדריקט, מיט די ציינער געסקרייעט
ווייטען, וואס אלץ נישט וואו די

די פארשטעהט שוין וואס דאס
טייטט.

די זעלבע —
עני —

מר. גרין'ס בריקען זיינען צו די
לעצטע שורות פון זיין פעני'ס בריה
ווי צוגעשמירט געווארען.
איהר פארזיכערען איהם, שוין צום
צווייטען מאל, אז זי פארנעסט נישט צו
געדענקען דאס זי איז מרס. פיליף גרין,
איז ווי א הילענדער באלזאם פאר זיין
באטרייטער דארזי געווען.

— זי היט מיין גוטען נאמען, —
זאגט ער זיך געמראכט. — זי איז גרייט
צו פארמיידנען איהר עהרע, די עהרע
פון א פרוי וואס באלאנגט צו א מאן,
צו איהר אייגענעם מאן!

עס איז איהם אנגענעם געווען אויף
דעם געדאנק איבער פעני'ס עררייב'
קייט זיך וואס לענגער אפצושטעלען.
ער האט זיך געעבען „קרעדיט“ פאר
קענען אין זיין פעני'ז אזוי פיל אבי'
טונג צו זיך מיט'ן נאמען אַוויקער'
פער...
מרס. פיליף גרין פאר עווער ענד

כדי זיך בעכער אפצונעבען צום גר'
טען געפיהל וואס די לעצטע שורות
דאבען אין איהם ארויסגעריפען, האט
גרין ויינע אויגען צוגעמאכט און זיך
אינגאנצען צו די געדאנקען וועגען פער'
ניין אפגעגעבען:

„מיין טייערער מאן“, שרייבט זי,
האט ער געמראכט — „מיין טייערער
מאן!“...
פון טראכטען וועגען איהר, איז ער

אריבער צו טראכטען צו איהר:

„ווייט, ווי וויסע, מיין פעני'לע, אז
דו וועסט קיינמאל נ'ערנען קיין בע'
סערען מאן ווי זיין פיליף נישט געפיר
נען. ביי מיר קענסטו אויספיהרען
אלץ וואס דו ווילסט. אבער, וואו
בייטו איצט, מיין טייערע? וואו?
וואו? וואו???

„ווייט, נעבאר אלץ נישט וואו די

14
אויפ'ן פינפטען טאג נאך דעם ווי
פעני איז פארבליבן געווארען, האט
מיר גרין פין אייר דעם צווייטען בריה
באקומען.

מיט פיכדהאפטער שנעלקייט האט
גרין דעם בריה א כאפ געטאן. זיינע
פינגער האבען זיך גערווען אן קאני'
ווערט געקלאמערט. פארזיכטיג האט
ער דעם קאנויערט אויפגעשניטען. זיך
נע הענט האבען ביי איר'ס שטארק
געציטערט ווען ער האט דעם הארטען
פאפיר פון גראבען קאנווערט ארויס
געשטעפט.

זיין הארץ האט שטארק געקלאפט
ווען ער האט דעם בריה אנגעהויבען
צו ליינען:

„מיין טייערער מאן: —
ווען איך שרייב זיך איצט,
קלאפט אין מיר מיין הארץ ווי מיט
האמערס...
איך שרייב און בין אין איין
שרעק, אז מ'זאל מיר נישט באפען
ביים שרייבען...“

איך ראב אלץ געזוכט א וועג ווי
אזוי צו זיך א בריה ארויסצושמוגן
לען און איך האב ענדליך, גלויב
איה, אזא וועג געפונען...
איך קען נישט רוהען, וויסענדיג

אז דו ביזט אמרהיג, אז דו
ווארטסט געוויס מיט אומגעוואלד
פון מיר גיכער צו הערען.

אבער מ'מוז הארען געדולה.
מ'מוז ווארטען ביז —

ביז זיי (מינע קידנעפערס) ווע'
לען מיר צו זיך צוריק אומקערען.
ווי איר פארשטען, קענען זיי זיך
נישט איינציגען אויף דעם פרייז, אויף
דער סופע אויסלייגנעלט, וואס זיי
וואלען פאר מיר פון זיך ארויסקריי'
גען...
זיי האבען פון מיר געזוכט אייסי'
צוגעפינען אויף ריכטיג ווי זיך די

ביזנ. אבער איך האב זיך אפגע'
זאגט וועגען דעם אז איבעריגע'
ווארט ארויסצורידען. זיי וועלען
פון מיר גאנצ'ן שט'ס אויסגע'
פינען!...
און וועגען דעם. טייערער פיליף,

ווייל איך זיך דאס ווארענען: עס
וואס דו קענסט. נישט ארויסצואוויי'
זען זיך מיט דיין ריכטיקייט... איך
ווייל נישט, אז זיי זאלען זיך איבער
מיר רואנירען.

איך ראה, טייערער, אז דו האסט
געטאן ווי כ'האב זיך געבעטען:
האסט גיט געלאזט וויסען
דער פאליציי. האפט נישט געשטעלט
מיין לעבען אין געפאהר!...
ווייל ווען די קידנעפערס זאלען

זיך דערוויסען אז מ'פארמאגט זיי,
בין איך גיט זיכער מיט מיין
לעבען!...

זיי האבען מיר דאס אלץ אויס'
דריקליך געזאגט. און, איך קען
דאס זיי גלויבען...

איך וואלט זיך וועלען שרייבען
וועגען דעם פלאץ, וואו איך געפין
זיך, ווייט איך אלץ נישט וואו דאס
איז. פון די סיגנאלען, וואס איך
הער פון שופען, מוז עס זיין נאך
הענט צו א האפען.

אפשר איז דאס אין ברוקלין?
איך ווייס נישט וואו איך בין. אלץ
ארבס מיר איז אזוי געהיימיכפול!
עס איז קיינעם נישט ערלויבט מיט
מיר אז איבעריגען ווארט אונטער
וירידען. מיר איז נישט ערלויבט צו
לעזען צייטונגען. איך מעג לעזען א
כור, א דאמאז, אז דאס איז
בלויז אזא, וואס זיי געפעלט...
עסען גיט מען מיר דא פון דאס
בעסטע און דאס שענסטע, אכער

מיין אפעטיט —
קענסט פארשטעהן וואס פאר אן
אפעטיט מ'קען הארען א מענטש,
וואס איז געפאנגען!...

די פרוי וואס זיי האבען איר
געשטעלט מיר צו בארייגען, איז
זעהר א פייער פריי.
אזא פייער פרוי זאל דאס זיין
פארבונדען מיט אזעלכע, וואס הא'
בען קידנעפינג געמאכט פאר א
ביזנעס!

איך ווייס נישט, טייערער, אויב
איך האב אנגעשריבען דאס, וואס
כ'באדארף. אבער פאר'ן מוז איך
וואס ניכער דעם בריה פארענדיגען
און דאס פון זיי באדאלמען,
כדי ביי דעם עינטער בעכטער גע'
לעגענרייט דאס צו זיי אייבערצו'
שיקען.

אזוי זיך ווי כ'וועל נאך קענען,
וועל איך ווידער שרייבען. דערווייל
באנוגען זיך מיט דעם. גיב איה'
זיך גוט אכטונג, פארהיט דאס גע'
זונגט און, ווארט מיט געדולד ווי'
דער צו הערען פון דיין —
פערני —

גידעריגען, אונטער דעם איינטער'
שריפט, זיינען, ווי איך גרויס איילע'
נישט, געווען צוגעגעבען די פאליערי'
עטליכע שורות:
„איך ווייל דא דערמאנען נאך
אכאל, אז איך פארנעם נישט צו גע'
דענקען דאס איך בין מרס. פיליף
גרין“

ער דאס אויף איהר אנגעשטעלט
זיינע מירע אויגען און געקוקט אויף
איהר —
מרס. פאט האט צו איהם גוטמוטיג
און וועגטליך געשמייכלט:

נ, איהר וועט שוין אמאל עפע'
צי נישט?

— וועל, — האט ער זיך אפגע'
זיפט און —

און ער האט זיך גענומען עפען.
פהרעך מיט א האלבען מויל און דער'
נאר אויף ביידע באסען. ער האט גע'

געסען און זיך באלעקט און געטראכט
אז ער האט גוט געטאן וואס ער איז
פון האטעל אהיים געקומען. אין הא'
טעל וואלט ער אזוינס נישט געקענט
קריגען צום עסען. און שלאפען וואלט
ער דארט אויך נישט קענען.
שלאפען —

דער געדאנק וועגען שלאפען האט
אירם געבראכט געהענטער צום גע'
דאנק וועגען זיין פעני, און א שווע'
דער זיפ'ן האט זיך פון זיין הארצען
ארויסגעריסען. ווייטער האט צו איהם
מרס. פאט ווי א מאמע צו א זוהר, גע'
נומען ריידען, און זיך אזוי דעררעדט
צום בריה, צו מרס. גרין'ס בריה, וועל'
רעט ער האט איהר געוויזען, אז זי זאל
זעהן אין וואס פאר א קלעם ער איז.
אז שטארק ווי די זאך טוט איהם וועה,

מוז ער נאר שווייגען, מורא האבען די
קאץ פון זאק ארויסצולאזען. זיי זיינ'
נען ביטערע וינגען, די קידנעפערס
זיי ווייסען זיך ווי אויסצוהייטען פון
דער פאליציי. מ'טאר זיך מיט זיי נישט
אנהייבען, מ'איז ביי זיי אין די הונגט...

מרס. פאט האט געקענט מאכען א
מינע פון איינער, וואס ווייל זיך אייני'
האלטען פון וויינען, ווען איהר האט
זיך נאר געוואלט לאבען. זי האט ביי

מר. גרין מיט דער וויינענדיגער גרין
איהם אזוי צוגערעדט צו עסען. ער
איז איהר געווען אז אייגענעם מעני'
שען, א פריינד פאר וועמען מ'קען זיך
אביסעל פון הארץ אראפריידען.
און ער האט פאר איהר געהערט. ער
האט זיך באקלאגט אויף דעם קלאפ,
וואס דאס געשעהענע דאט איהם גע'
געבען און געזאגט, אז איין נאט ווייט
אויב ער וועט דעם דאזיגען קלאפ ארי'
בערטראגען.

דער אינהאלט פון ראמאן
ביים רייכען, אלטען פיליף גרין
איז פולעניג פארשיינאנדען גע'
ווארען זיין שעהען, וינגע וויי'
בעל, פעני.

גרין קלאפט טריטוואנגען: זיך
רופט אפ וועמען ער קען צו
פרעגען אויב זיין פעני איז ביי
זיין די אפגערופענע ווייסען נישט
פון וואס צו זאגען. זיי זיינען
אייבערזעט און האלטען שוין
איהם אין איין אפרופען צו פער'
גער: „וואו איז פעני?“

אויף צומארגענס נאך איהר
פארשווינדען באקומט ער פון
איהר א בריה, אז מען האט זי
געקידנעפט. זיי, די קידנעפערס,
שטייערען אין מאכטעם מיט דע'
וואלדערען אין הייסען איהר
שרייבען, אז אייב ער וועט זיך
וועגען דער קידנעפינג דערוועגען
צו מעלדען דער פאליציי, איז
איהר לעבען אין גרויס געפאהר.

ער זאל ווארען, שרייבט זי,
כיו ער וועט פין איהר ווייטער
הערען.

גרין רופט זיין זאיער און זיי
ביידע באשליסען, אז ביי דער
גייטליכער בריה וועט קומען, זא'
לען זיי זעהן אויסצוהיבען זיך
מיט וועגען דורך וועלכע פעני'ן
צו געפינען.

און איצט זוכט מען זי!

יעצט ליינענט ווייטער

— און נישט דערשלאפען. — ראט
ער צוגעגעבען.

— יעס, כ'איז פון ביידע זאכען.
לעסט אפ, וועט איהר זעהן ווי איהר
אענט שלאפען. כ'וועל אייד פאר'
שלאפן געבען א ווארימע גלאז מילך.
— דאס וועט נישט העלפען.

עס איז איהם געווען אנגענעם,
היימליך. דערפון, וואס די פרוי האט
איהם אזוי צוגערעדט צו עסען. ער
האט זיך צוליב דעם געפיהלט ווייב'
מינער אין זיין צער, וואס איז איהם
באפאלען. טראץ דעם וואס די דאזיגע
גוטע פרוי איז געווען איינגער פון
איהם, האט ער, איבער איהר הייסען
איהם עסען, נישט געפיהלט אזוי ווי
עלטער. אזוי וואלט צו איהם אפשר
זיידען זיין מאמע, ווען זי וואלט איצט
געווען נעכען איהם...

דער אינהאלט פון ראמאן

ביים רייכען, אלטען פיליפ גרין איז פונדלינג פארשיידאנדיק גע-ווארען זיין שעהענע, יונגל וויי-בעל, פענע.

גרין קלאפט טרענייאנען, ער רופט אפ דעמקען ער קען, צו פרגען אויב זיך פלעג אזו ביז זיי די אפגעריפענע הייסען ניט פון וואס צי זאגען. זיי זיינען איבערהאפט אין האלבען שוין איהם אין איין אפארשען צו פרעגן: „וואו איז פעני?“

אויף צומאנהייגעם נאך איהר פארשווינדענע באקומט ער פון איהר א בריוו, אז מען האט זי געקויפנעם. זיי די קינדעפערס, שטעהען אין מאכעקעס מיט רעד וואלווערען איין הייסען איהר שרייבען, אז אויב ער וועט זיך הייגען דער קינדעפינג דערייגענען צו מעלדען דער פאליציי, איז איהר לעבען אין גרויס געפאהר.

ער זאל ווארטען, שרייבט זי, ביז ער וועט פון איהר ווייטער הערען.

גרין רופט זיין לאיער און זיי ביהבי באשליסען, אז ביז דער צוהיטער בריף וועט קומען, זאל לען זיי זעהן איינצוהאלטן זיי מינע ווענען דורך וועלכע פעניען צו געפיגען.

אין איצט זוכט מען זי!

יעצט לייענט ווייטער

מרס. פאט האט שוין געראט די ערפאהרונג צו זעהען ווי א מאן שטארבט. אז אייגענער מאן דערצו, איז זי ניט געווארען נתפעל פון צוזהען ווי א פלא, שוין איז די יאהרען, מאכט ויך פאר א שטאטע. איבער וואס? איבער וועמען?

איבער א יונגער ציג, וואס האט איהם געטאן די געוואלדיגע טובה, פאר זיין געבען איהר א פארמעגען, צו טראגען זיין נאמען!

די ווידע פון דער מיטעליעהריגער פרוי האט זיך איבער דעם ראפאנטיר שען סענטומענט פונ'ם עלטערען מאן פאר דאס יונגע, געפיהלט באלידיגט. ווידער איז אין מרס. פאט, צוגלייך מיט איהר גרייט זיין מיטצופיהלען, געקומען דאס געפיהל פון נקמה...

דאס ערשטע אויף צו דעמאנסטרירען, אויף ארויסצוואוייזען, און דאס צווייטע אויף צו האלטען פאר ויך, אין זיך. . . כדי די אנגעטראגענע פון לער בען וואונדערן אין אייגענעם הארצען צו פיהלען.

שטיף, פארויכטיג ווי די רריי באדי-נער האבען זיך אין זייער האר'ס פריי נאנטען קאבינעס אריינגערוקט, אזוי שטיל האבען זיי זיך פון דארט ארויס געשלייכט...

— מ'מוז עפעס טאן פאר איהם.— האט דער שאפזיף שטיף געזאגט און מיט די וויסלען פון די שווארצע אוי-גען אזוי כאריגע געקלאנגט. — ס'איז ניט גוט צו לאזען איהם אזוי, ער זעהט אויס ווי א גייכט...

— איך האב מורא, — האט סעודי מיט'ן זאזן „ניטס טראגן" — קאמישען אויסדרוק אויף איהר פנים געזאגט.— אז ער זאל גאר אזוי ניט אוועקשטאר-בען.

מרס. פאט האט זיי ביידען בארוי-היגט:

— מ'שטארבט ניט אזוי, מ'מא-טערט זיך גענוג אז ביז מ'שטארבט. — דאטסראגט, — האט דזשימ, דער שאפזיף, צוגעגעבען. — און דאך, דאך איז מיינער אז אנקעל אזוי גע-זעמען ביז ער האט געגעבען א פאל צו דער ערד און — אויס, דזשאסט לאיך דאט!

— ווי אלט איז געווען דער אַנקעל?

— האט מרס. פאט געפ'עגט. — וועלך, — האט דזשימ פויל די ברעמען אוועגהויבען, — אי דא נאך. ער אליין האט עס אויך ניט געוואוסט. ער איז שוין געווען אלט אַלראַיט, אַלראַיט, קען זיין אַרומ 90.

— יעס? און מר. גרין איז נאך זעהר ווייט דערפון, און ער דאט א יונגע ווייב...

— מיינע א מומע, — האט סעירי אנגעהויבען און ניט געענדיגט, ווייל דער טעלעפאן האט צו דער צייט אכ-געהויבען קלינגען און זי איז עס גע-לאפען גיכער ענטבערען.

זאלען זיינט ביידע עיגענע אויב-נעהן?

— אויסגעהן? — האלט עס אזוי שמאל?.. — האט ער געלאכט.

— אויספארדען? — האט ער געלאכט.

— דאס איז שוין בעסער, יעס, כא-ווערטע, איך וויל מיט אייך, ווי איהר זאגט, „אויספאהרען". כ'וויל אייך קירנעפען!

— אה, מר. הוק, איך מיון כאווער, איהר רעדט אזעלכע מאדנע ווערטער. — איך רייך אזוי ווי א נאשיבראט

קען דיי'לען. איז הערט, כאווערטע סי-ר, זייט איז פולען שפאז, אזוי אז ווען איך וועל נאך אייך קומען, זאל איך ניט דארפען ווארטען.

— וואוהיט ווילט איהר מיד נעמען? — דאס, כאווערטע, וועט איהר שוין וויסען שפעטער. ס'איז א קאנספירא-טיווע זאך...

— איך וואלט עס וועילען וויכען פרייער.

— צו וואס דארפט איהר דאס וויי-סען פריהער?

— כדי צו וויסען וואס אַנצוטאן. — וואס איהר וועט אויף זיך אַנ-טאן, וועט זיין אַל-אייט, אונזערע יא-סען מיט די יאטיכעס קוקען ניט אויף די זאכען. מ'דארף ניט זיין קיין שקלאף צו דער כאדע וואס ווערט ארויסגעגעבען פון דער קאפיטאליסט'שער געוועלשאפט. נאוסטער!

— איך בין ניט קיין שקלאף — — אה, נאך? זאגט עס אייער הער שער פאר וועמען איהר שקלאפט! — איך זאכען. מ'דארף ניט זיין קיין שער פאר וועמען איהר שקלאפט. — פאר א קאפיטאליסט! א בור-זשוא!

— פאר א מענשען וואס צאהלט מיר פאר מיין ארבייט.

— אה, יע—ע—ע—ע—עס? איהר מיינט וואס ע ק ס פ ל א ט י ר ט אייך!

— אה, פלויז, מיסטער — — כאווער!

— אַלראַיט, איך גלייך ניט, אז מען זאל אזוי ריידען אויפ'ן טעלעפאן. עס איז זעהר ניט העפל'יך — — —

— נא? אט וועל איך זיי, די פאר-דאסטע קאפיטאליסטען, נעמען אַרױס ווויזען העפליכקייט אויפ'ן טעלעפאן! אזוי לאנג רעכנען ווי פריהער אויף איין זייט, און נאכדעם אויפ'ן אנדער זייט, אדער אויף ב י י ד ע זייטען מיטאמאל, ביז וואנען א י ד וועל זיי נעמען ג'עטען! א פייער זאל קו-ארדונג זייערער, א פינסטערער סוף אויף זיי מיט — —

— סעירי האט דאס שוין לענגער ניט געזענט אויס-אלטען. זי האט מיט איהם! שוין מיט איהר גארנישט! — האט זי מיט ביטערקייט געטראכט, — אז ס'איז ניטא קיין מול! מאמער טרעפט ויך שוין און אזא איינער וואס מ'מיינט, אז מיט איהם וועט טוין עפעס זיין, ווייזט ער זיך אַרױס צו זיין אזא... געכאַפּ-טער, מיט אזא גרויסען מויל!

געזענט אויס-אלטען. זי האט געגעד בען א היינט אויף דאס טעלעפאן-טרייך בעל און זיך שטארק אפגעזיפעט:

„אויס! אויס מיט איהם! שוין מיט ד ע ס אויך גארנישט! — האט זי מיט ביטערקייט געטראכט, — אז ס'איז ניטא קיין מול! מאמער טרעפט ויך שוין און אזא איינער וואס מ'מיינט, אז מיט איהם וועט טוין עפעס זיין, ווייזט ער זיך אַרױס צו זיין אזא... געכאַפּ-טער, מיט אזא גרויסען מויל!

„ווי דאס רעדט! וואס וויל ער, וואס? אז פון מיר זאל זיך אנהויבען די רעוואלוציע אין אמעריקע?" „קירנעפען! גאר קירנעפען אנשטאט אויסנעהמען!"

„אויב מר. גרין האט דאס געהערט... איהר האט זיך ניט געוואלט אויף מר. גרין'ס אויגען איצט ווייזען. איהר האט זיך געוואלט, אז ס'זאל איבער-געין אביסעל צייט דורך וועלכער מר. גרין זאל אן דעם טעלעפאן געשפרעד פארגעבען. נאך דא דאט, ווי צו ל'הכעים, דער טעלעפאן ווידער גענומען קלינגען.

— ווידער דאט סעירי דעם קול פון איהר לינסען יונגענמאז, דעם כאווער, ווען צייט, אז זי זאל איהם ווין גלאז

מענטען" דער טעלעפאן אפערירטארוין פאר וואס זי האָט איהם אינמיטען די רייר אפגעהאקט.

סעירי דאט שטיף, פארויכטיג אַדאַפּ-גענומען דעם רעסיווער און געדערט ווי מר. גרין האט מיט כעס געפרעגט ווער דאס רעדט. דער כאווער האט געזאגט, אז דאס רעדט א פריינד פון מיס גלעס. סעירי גלעס. אויף וואס מר. גרין דאט מיט ביוויקייט געענט'טערט, אז דער טעלעפאן קען ניט פאר-נומען ווערען פאר... פאר ווייטגע גע-שפרעכען פון זייטיגע מענשען.

דאס אפגעזאגט, האט מר. גרין אויפ'ן געהאנגען דעם רעסיווער. און באַלד נאך דעם איז טאקע געקומען א טעלע-פאן-קאל פון לאיער סעקס מיט א טענה צום טעלעפאן: ער האט גע-קלונגען און באקומען צו וויסען, אז דער טעלעפאן איז פארגומען. די ווא-יער איז געווען ביזן, עפעס גייעס? מר. גרין האט דעם לאיער געבעטען באַלד קומען: יעס, גייעס...

סירי האט אביסעל פרייער אפגע-אטעמט, אויף מר. גרין'ס אויגען האט זי, פונדעסטוועגען, נאך מורא געהאט זיך צו ווייזען. און עס איז שוין גע-ווען צייט, אז זי זאל איהם ווין גלאז

מיי אריינגברענגען. זי איז אוועק פרע-גען מרס. פאט אויב זי וועט עס פאר איהר טאן. זי האט, אבער, מרס. פאט איי און ארום קיך ניט געפונען. איז זי דעריבער אויף די שפיץ פינגער צו מר. גרין'ס טיר צוגעקומען.

זי דאט פון הינטער'ר טיר מרס. פאט'ס וויכען קול דעררערט:

— מר. גרין, עס לוינט זיך ניט איי-בער א יעדע קליינגקייט אויפצורעגען.

און מר. גרין'ס הארמען קול:

— א קליינגקייט? עפעס א געמיי-נער יונג פארגעמט מיון טעלעפאן אויף שעה'ן-לאנג מיט אזעלכע פאס-קודנע רייד און אז מ'רופט, מ י ד , קען מען מיר ניט קריגען! ווער ווייס ווער עס האט מיד דורך דער צייט, אויסער דעם לאיער, געוואלט אַפּרױ-פען!

ווידער מרס. פאט, אזוי ווייך:

— מר. גרין, אייער טיי ווערט'ן קלאַט. פלויז, מר. גרין, טרינקט אייער טיי —

— וועמען קריכט עס איצט אין האלז? —

— מר. גרין, איהר מוזט אַפּהײַטען א י י ע ר געזונט.

(ווייטערעס — פארגעז)

דער טעלעפאן איז געווען פון סעיר-די'ם וונגענמאז. פון כאווער סעם דוס.

— אזוי! און וואס האט ער גע' וואלט פון אייער הויז־ביידעל?

— יאל איד אזוי וויסען פון איהם, ווי איד ווייס וואס ער האט געוואלט פון איהר!

— פאר וואס וואלט אידר דאס גיט אויסגעצייגען?

— צו וואס איז ווי אזוי?

— מ'קען גאר גיט וויסען וואס פאר

א גוצען דאס קען אונז ברענגען. ער לויבט מיר, מר. גרין, אייער הויז־מיי'רעל עטליכע פראגען צי שטעלען.

— אלראיט, קאנסלער. נאר בעפאר

איד וועל זי אריינרופען וויל איד איד

וויזען דעם בריף וואס כ'האב פריער, מיט דער לעצטער פאטיטס, פון מיין פרוי באקומען.

— וואס!? — האט זיך לאיער

סקעס א באפ געטאן, — א בריף פון

אייער פרוי, און איהר האט מיר גאר גיט געזאגט וועגען דעם?

מ'דאכ געוואלט פריער יעדע

וואס איהר האט מיר צו זאגען— האט זיך גרין פארענטפערט.

— מען איד זעהן דעם בריף?

— יעס, קאנסלער, אידר מענט איהם אפילו לעזען... איד וויל איד

בעמען דעם בריף צו לעזען אזוי, אז איד זאל איהם נאר אכאל הערען.

דער לאיער האט פעני'ס בריף גע'

געזען לייענען און גרין איז איהם איך מיטען מיט באמערקינגען אריינגעפאר לען:

„באמערקט איהר, קאנסלער, ווי זי שרייבט צו מיר: „מיין טיערער מאן“ אזוי אינמיט. גיט אזוי?

(ווייטערעס — מארגען)

איהם עפעס וואס ווינט ינעס צו זאגען?

סיידו האט זיך צואווייגט:

— איד ווייס גיט וואס צו זאגען.

פריהער בין איד געווען זיכער, אז דאס

איז געווען מרס. גרין. איצט אבער, אז מ'לויבט מיר גיט, גלויב איד שוין זיך אליין אידר גיט!

מרס. פאט האט איהר פארענטפערט.

— ס'איז טאקע שווער צו וויסען

יער ס'רופט. גיט אלע קענען יעדער נען: א כול אויפ'ן טעלעפאן.

גרין האט אנגעוויזען אויף זיין פער

ג'יט, בריף, וואס איז איהם מיט א וויי'לע פריהער אנגעקומען:

זי דערמאנט גיט א יוארט וועגען

טעלעפאן! גיט איין ווארט!

— גיין? — האט זיך מרס. פאט

איבערמיינען שטארק געוואונדערט.

— איז דאס פעגליך אז זי זאל דאס

זאגן דאס פארנעמען!? אבער אפשר

האט זי עס דאך בארגעסען?

— אפשר! — דאט, גרין געזאגט

און שוין גיט געוואלט מערר וועגען דעם היידען.

דער קאנסלער, לאיער סעקס, איז צו דער צייט צו איהם געקומען.

16

פון לאיער סעקס' בליקען ביים בא' גרויסען זיך, פון זיין פארזיכטיגען ארומקוקען זיך און קנייטשען דעם שטערען. האט גרין פארשטאנען, אז ער האט אירם עטוואס וויכטיגעס מיט'ע צוטיילען.

גרין האט איהם, דעריבער, צו זיך אריינגענומען און די טיר צוגעשלא'ט סען.

— איד וויל, מר, גרין, — האט לא'יער סעקס געזאגט, — אז קיינער זאל גיט הערען וואס איד וועל מיט איד היידען.

מר. גרין האט דעם לאיער אויף דער פארשלאסענער טיר אנגעוויזען:

— מיר וויען דא נאניז אליין, קאנסלער, קיינער וועט אונז דא גיט

הערען און גיט שטערען. זאגט גיכער, קאנסלער, וואס איהר האט צו זאגען.

— איילט מיר גיט, מר. גרין, איד

בין נאך צירודערט פון דער עטערע'קונג, וואס איד דאכ געמאכט. מר.

גרין, איד האב ווי!

— איהר האט זיין? אידר, מייןט

די — די קידנעפערס!

— קאנסלער! ווירקליך?? — האט

גרין דעם לאיערס האנט אנגעכאפט.

— ווירקליך, מר, גרין, ווירקליך! איד'האב אויסגעפונען ווער-פלאץ.

ס'א נאנצער נעכט פון מירנעפערס און ווייסע שקלאפעך הענדלעך מיט איינ'

פאכע גענעטשטערס און בוטלענערס! — און אין זייערע דענט געפינט

זיך מיין —

— אייער פרוי, יעס, מר, גרין, ליי'דער!

— ווי אזוי, קאנסלער, דודר וועמען

דאט איהר דאס אויסגעפונען?

— וועלך, מר, גרין — האט לאיער

סקעס נאכרענקענדי געזאגט, — כ'האב געמחט געבען מיין עהדעווארט, א

צייט וועגען דעם צו שווייגען. דער פאקט איז, אז כ'האב זיי געפונען!

— איז דאס א פאקט?

— איהר צוויפעלט אין דעם, מר.

גרין?

— נא... איד צוויפעל גיט...

מ'גלויבט... כ'ווייל דאס גלויבען... איז דאס דוידר יענער דאמע?

— וועלל... יעס!

— ווי, זי איז איינע פון זיי?... —

אה, נא! ס'איז גענוג, אז זי קען

זיך מיט איינעם פון דער באגנער. דער

איינער און צו איהר גיט גלייכטייליג...

זי קען פון איהם מיט א שמיכעל, מיט א נעכט אין מיט עטליכע דאלאר דעם

גאנצען ס'ר ארויסקריגען. ער האט בלוין א טייל פון דער געזיכטיגט

ארויסגעבען דאס אייעריגע וועט ער זאגען ווען ער וועט קריגען געלט...

— ער וויל, הייסט עס, געלט.

— יעס. ער איז געבראכען...

— וויפיל וויל ער?

— דאס, מר, גרין, קע' איד וויסען

מארגען אדער היינט ביינאכט אין א געוויסען נאכטיקלייב.

— איד וויל, אז איהר זאלט איהם זעהן היינט.

— אלראיט, מר. גרין!

— איז אידר זאלט מיר טעלעפאר גידען פון נאכטיקלייב. נא, בעסער

קומט אליין אהער, אימיצער קען נאך אונטערהערען אונזערע הייד אויס'ן

טעלעפאן אט דאכ איר היינט אונטער געהערט הייד צווישען מיין הויז־מיי'

דעל מיט עפעס א ייִראט וואס האט איהר געזאגט, און ער וויל זי היינט

קיינעבען — קידנעפען? מר, גרין, האט ער

געזאגט קידנעפען? — יעס, אבער ער דאט עס גיט גע'

מייןט — וואס מיינט איהר מיט'ן גיט

געמיינט? מר, גרין, מיר איז א גרייכער וואונדער אויף אייך! איהר

הערט איינעם ארויסזאגען אזא ווארט און לאזט עס פארביי אייערע אויער'ן.

— ער האט געזאגט נאך א סך ווער'טער.

ער האט געוועלט און געטאל'טען די קאפיטאליסטע' מיט דער ארד'גונג מיט אלץ.

— וואס איז ער, א פאשעליסט?

— א. כאווער!

דער אינהאלט פון דאמאן

ביים היינטיקן אומגען פירט גרין איז פלוצלינג פארשייאנדען ג' ווארען זיין שידוך וינגע וויי'כלע פני.

גרין קלאפט טרעניאנען: ער רופט אפ ייטען ער קען צו פרענען אויב וויל פעני און ביי זיך אפגרייפלעך הייבן גיט פון ייאס צו זאגען זי ווילען אלבערשט איי האלבען שוין איהם אין איין אפרעקן צו פער'גן: „ווא איז פעני?"

אויף צומארגענס נאך איהר פארשייאנדען באקומט ער פון איהר א בריף, אז כיי האט זי גיךידנעפט זיי, די קידנעפערס, שטעהען אין מאסקעס מיט רע'ן וואלווערען אין הייסען איהר שרייבען, אז אויב ער העט זיך וועגען דער קידנעפינג דערוועגען צו מעלדען דער פאליציי, איז איהר לעבען אין גרויס געפאדער.

ער זאל ווארשען, שרייבט זי ביז ער וועט פון איהר ווייטער היירען.

גרין רופט זיך לאיער און זיי ביידע באשליסען, אז כיי דער צווייטער בריף וועט קומען, זא'לען זיי זעהן איינציגהעק זיי'טע היינטיקן ייך וועלכע פעני'ן צי געפינען

און איצט זוכט מען זי!

יעצט לייענט ווייטער
— שפעטער. איד וויל זעהן די מ'ירעל.
— ואל איד זי אריינרופען?
— יעס, רופט זי אריין!
סיידו איז פון דינטער'ן טיר און א ווייט אפגעטראטען. מרס. פאט האט איהר גלייך דערוועהן:
— געהערט? — דאט מרס. פאט כסוד געהירענט.
— אה, מרס. פאט, מרס. פאט, — האט זיך סיידו געבראכען די פינגער— ער וועט צו מיר אויסלאזען אלדאס ביזו פאר דאס, וואס יענער האט צו מיר אויפ'ן טעלעפאן אזוי גערעדט. מרס. פאט —
פארפאלען, האט מרס. פאט זי הענט צונעמען. — איהר וועט איהם מוזען לאזען זאגען וואס ער'ס וועלען. מ'איז זיין טעלעפאן, ער איז דער באס!
— קומט מיט, מיר, מרס. פאט, אפשר וועט איהר מיר ארויסהעלפען, — דאט זיך סיידו געבעטען.
— אלראיט, קומט. איד געה מיט אייך!
א אןאשראקענע אין סיידו נאכגעגאנגן קען דער מרס. פאט, און איז הינטער איהר שטענען געבליבען.
די שארפע בליקען, וועלכע מר, גרין האט אויף סיידו'ן אנגעשטעלט, הא'בען איהר ווי דורכגעשטאכען.
צו אויף גרויס איבערדאשונג אבער האט ער זיך אויף איהר טעלעפאדירע'ט שפירען, וואס מיט'ן כאווער, לאנג גיט אפגעשטעלט. ער האט אירם בלוין אנגערופען אידיאט און פארוואגט, אז ער זאל דורך דעם טעלעפאן גיט זאגען בערר אפצורופען!
גלייך אבער נאך דעם „אדער?" האט ער זי גענומען סאטערען אויף דאס גיי וועגען דעם טעלעכא' פון מ'ס. גרין:
איז זי זיכער אז גיט מיין אכ'רערע ווי מרס. גרין דאט דאס יענעם זאל אפגערופען?
קען זי זיך דערמאנען יעדען ווארט וואס זי האט צו איהר גערעדט?
איז זי, סיידו, זיכער, אז מרס. גרין האט געוואלט היידען צו מר, גרין?
אז זי האט געזאגט דאס זי האט אדירער טייטשענס

וואו איז פעני?

ר א מ א
פון מרים קאפילאוו

דער אינהאלט פון ראמאן
ביים וויכעל, אלטען פירן גרין
זיין פלוצלינג פארשוואנדן גרין
הארטן זיין שטענדיק יונגער וויי
כעל, פעני.

דער קלאפט טרייבט: ער
רופט אפ ווייכעל ער קען זי
פרעגן אויב זיין פעני איז ביי
זי. די אפגעריסענע ווייטען גיט
פון וואס זי זאגט ווי ווייטען
אויפערשט און האלטען שוין
איהם און אויף אפרישען צי פריי
גען: "וואו איז פעני?"

אויף צושטעלענע נאך איהר
פארשיידענע באזוכט ער פון
איהר א ברית, אז מען האט זי
געקויפט. זי, די קינדערס, שטענדיק
אין מאסקע מיט רעד
ווארטעלען און הייסען איהר
שטייבעל, אז איהר ער וועט זיך
ווערען דער קינדערס דערוועגן
צו מענלעך דער פאליציי, און
איהר לעבען אין גרויס געפארהר.

זי קען זאגן ווארטעלען, שטייבעל זי
בין ער וועט פון איהר ווייטער
הערען.
גרין רופט זיין לאיער און זי
צווייטער ברית וועט ליבען, אז
לען זי זעהן אויסצושטעלן זייר

ווייט פון א דאפען. אפער איז דאס
טאקע אין ברוקלין?
ג. וואס זאגט איהר גיט יעדע?
בלויז א דאפען. וואס זי וועט
ערלויבען זי איהר צו ליינען, נאר
קינדע צייטונגען! אויב מ'זאל אפילו
אריינשטעלען און א צייטונג א נאכטיק
ווערען איהר פארפאלען ווערען, וועט
זי דאס אפילו גיט אנוועהן אין די אויך
נע."

זי האט פארלארען דעם אפערעט
צום עסען. זי ביינעט נאך מיר...
— איהר זעהט, קאנבלער, וואס זי
שטייבט? — זי דארבעט קינדעפונג
נעמאכט פאר א ביזנעס. די ק פ פ
ווערען וואלט מען זי פאר אזא ביזנעס
בארפער ארוםגע-דאקט?
— א, ווען זי וואלט אין דעם ברוך
שטייבעל איהר אהרעם!
— וואס זאגט איהר, קאנבלער, צו
די לעצטע שורות? — זי פארנעמט
גיט צו גענענען, אז זי איז מרס. פיר
ליפ דרין! זי איז מיר געטריי ווי היט
איהר עהרע. זי איז אזוי ווי זי דארף
זיין. און איהר, קאנבלער, האט מיר
עפעס אזוי ווי גיט געלויבט, אז מיר
וויינען אויסגעבען אוינס צום אהרע
נע. איהר דאס געשטעלט אונזערע
בראנען ווענען אונזער פארדייטאטען
לעבען, ווענען אונזערע פערזענליכע
אינטימע באציהונגען...

— א לאיער, מר, גרין, מוז ווייטע
ליינענען א ל פ פיענען. דאס איז
אין דער פראפעסיע.
— מילא, נא, אלדאט, כ'האב אויף
איהר דע-דאך קיין פארבייל נים!
— עס וואלט זיין זעהר קינדערש, מר.
גרין, ווען איהר זאלט פארבייל
דאכען.
— עס באדייט, קאנבלער, אז

נא, ווארט! איהר וויל ווייטען
אויב איהר נישט ווילט צו ווארטען
אויף מיר. ב'וועל רינגען די בעל
ד ר י מאל, וועט איהר ווייטען, אז
דאס בין איהר, און ענטפערען דעם
בעל, וועל איהר אריינקומען. אלדאט?
— נא...
— פאר וואס?
— דערפאר וואס... איהר בין פאר
נומען, דאטשא.
— בייטאג און בייטאכט פארמיר
מען?
— יעס!
— אזוי פארשיקאט זיט איהר!
און איהר שווייגט?
— יעס, כ'שווייג. שווייגען
איז נאלד...
אזוי, איהר ווילט זיך האלטען
אויפ'ן גאלד סטענדארד!
— נארד סטענדארד, צי גיט נאלד
סטענדארד, איהר וויל אזוי גיט ריידען,
און פליען גורבא. יעס, אויב איהר
וועט מיר ווידער וועלען רופען, דאן
רופט מיר אפ אויפ'ן טעלעפאן וואס
איז אין דאל, פאר אלעמען...
און זי האט אויס געגעבען דעם
נומען פון האלבעלעפא.
דע-לאיער האט שטיל אויסגעהאנגן
נען דעם רעסיווער.

מ'איז גארנישט, - האט ער צו
מ'. גרין, געזאגט — ער איז גיט
קיין קינדעפער, בונדעסוועגן וואלט
איהר איהר דאטען צו ע ר ל ו י ב ע
איער הויזמיינדעל צו נוצען איער
טעלעפאן און צו-קלענען זיך ווענען
וואס, זי וועלען ריידען, אמאל מען
מען גיט ווייטען וואס מ'טען זיך דורך
זי דערווייטען.

— יעס... דערווייט, - דאס זיך
גרין א כאפ געטאן — האט איהר מיר
גארנישט געזאגט ווענען מ'ווייט
ברית, וואס פאר אן איינדרוק ער
מאכט אויף א י ד ?
— דער בריק, מר, גרין, מאכט
זעהר א גוטען איינדרוק... מיט דער
אויסנאמע פון אייניגע שטענען, קען
זיך רובענען, אז דאס איז א געמיט
ליכער בריק צו א מאן פון זיין ווייב,
וואס פארברענגט איהר צייט אין די
קאנטרי... ווירטליך, איהר דארפט זיין
זעהר צופרידען מיט אזא בריק, מר.
גרין...

— איהר בין צופרידען! מ'איז
שטאלק אויף מיין פרוי! ב'בין איהר
דאנקבאר מיין נאכגען דארטען
דערפאר וואס זי פארנעמט גיט צו גע-
רענקען דאס זי טראגט מיין נאכגען.
אז מ'טוט א טראכט ווענען דאס אויף
ווייל זי איז טאקע איינער פון מיר,
און דאס ז ע ת ד פון פון איהר!

זי האט פארלארען דעם אפערעט
צום עסען. זי ביינעט נאך מיר...
— איהר זעהט, קאנבלער, וואס זי
שטייבט? — זי דארבעט קינדעפונג
נעמאכט פאר א ביזנעס. די ק פ פ
ווערען וואלט מען זי פאר אזא ביזנעס
בארפער ארוםגע-דאקט?
— א, ווען זי וואלט אין דעם ברוך
שטייבעל איהר אהרעם!
— וואס זאגט איהר, קאנבלער, צו
די לעצטע שורות? — זי פארנעמט
גיט צו גענענען, אז זי איז מרס. פיר
ליפ דרין! זי איז מיר געטריי ווי היט
איהר עהרע. זי איז אזוי ווי זי דארף
זיין. און איהר, קאנבלער, האט מיר
עפעס אזוי ווי גיט געלויבט, אז מיר
וויינען אויסגעבען אוינס צום אהרע
נע. איהר דאס געשטעלט אונזערע
בראנען ווענען אונזער פארדייטאטען
לעבען, ווענען אונזערע פערזענליכע
אינטימע באציהונגען...

— א לאיער, מר, גרין, מוז ווייטע
ליינענען א ל פ פיענען. דאס איז
אין דער פראפעסיע.
— מילא, נא, אלדאט, כ'האב אויף
איהר דע-דאך קיין פארבייל נים!
— עס וואלט זיין זעהר קינדערש, מר.
גרין, ווען איהר זאלט פארבייל
דאכען.
— עס באדייט, קאנבלער, אז

נא, ווארט! איהר וויל ווייטען
אויב איהר נישט ווילט צו ווארטען
אויף מיר. ב'וועל רינגען די בעל
ד ר י מאל, וועט איהר ווייטען, אז
דאס בין איהר, און ענטפערען דעם
בעל, וועל איהר אריינקומען. אלדאט?
— נא...
— פאר וואס?
— דערפאר וואס... איהר בין פאר
נומען, דאטשא.
— בייטאג און בייטאכט פארמיר
מען?
— יעס!
— אזוי פארשיקאט זיט איהר!
און איהר שווייגט?
— יעס, כ'שווייג. שווייגען
איז נאלד...
אזוי, איהר ווילט זיך האלטען
אויפ'ן גאלד סטענדארד!
— נארד סטענדארד, צי גיט נאלד
סטענדארד, איהר וויל אזוי גיט ריידען,
און פליען גורבא. יעס, אויב איהר
וועט מיר ווידער

<div>וואו איז פעני?</div> <div>ר א מ א</div> <div>פון מרים לארפילא</div>	
<div>— א דזשענטערמען?</div> <div>גריי האט געזעט ווי דער „רושענ” טעמע, — האט זיך אפגעריסט אוי געזאגט, אז אימינער וויל רידען צו מיסטע — גריי, זאל וי איהם רויפען צום טעיעפאן.</div> <div>— אלראיט, — האט כידי געזאגט.</div> <div>— „האלד די וואיער, פליז!”</div> <div>— העלאו, מר. גרין! — דאט גרין דעקענט זיין לאיערס קול. — קאנטייער מענס רערט</div> <div>— א, האיצא! וואס הערט זיך?</div> <div>— מר. גרין, עפ וועט אפשר נעמען א טאג צו ווייזן און אייער וואונש וועט ערפילט ווערען.</div> <div>— איהר מיינט, קאנסלער, אז —</div> <div>— איהר ווייסט וואס איך מיינ!</div> <div>— „זועל אייך מארגען פריה זעהן. האט מיר א גוטע נאכט.</div> <div>— ווארט, ווער האט עס בעפאר אייך געזעט אויף? טייעפא?</div> <div>— ווער? — דאט לאיער סעקס א לאר געסטאן. — „זועל דאט אייך זאגען מארגען..</div> <div>— וועלל, אלראיט. כ’וואלט אייך אפילו בעסער וועלען דיינס זעהן.</div> <div>— זאל דאט בעסער זיין! כארגען, א גוטע נאכט! האט גיטע חלומות!</div> <div>— וואס טוינען מיר חלומות! — דאט גרין א זאג געטאן. — איך וויל די גוטע זאכען אויפ’ן וואר!</div> <div>— און איהר וועט זיי האבען! אלזא, כ’דארף צוריק געהן צו זייער טישעל... זיי ווינען אונט טאנצען, האב איך זיך באנוצט מיט דער צייט אייך אפצורירפען. איהר ווייסט דאך וואו איך בין.</div> <div>— יעס, איך נאט קלאב — — ? — עקועקמלי!</div> <div>— מיט די צוויי... קאנצאריאלאר?</div> <div>— יעס! — האט זיך לאיער סעקס צולאכט. זיי פאסט זיך דער גאנצער! אמת’ע נאכט’וויגעלאך!</div> <div>— ר ג ר ג — פוינלען!! דאט אין וואס זיי ווינען!</div> <div>— זיי דעפפען אונט אויפט, מר. גרין..</div> <div>— זיי העפפען זיך אלליין.</div> <div>— דאט אין אויך אמת..</div> <div>— וויפיל וועט די הילף קאסטען?</div> <div>— ..גיט צופיל, מר. גרין. איך ווינען זיך מיט זיי.</div> <div>— נאר עטליכע ווערטער און דער געדשיפער ראט זיך געענדיגט די רייד פון מרס. פאט דאבען זיך אויף דאט כיי אנטהויבען. זי האט צוריק אויפגעזאגט דעם איבערגעריסענעם פארזיס פון געשפערע ווענען חתונד האבען, און ווענען מרס. גרין :</div> <div>— דאלזא איז וי שוין צוריק אין דערהיים און זי איז דא, איז ליכטיג אין אלע ווינסעלאך. אהן איינר אין פייסטען.</div> <div>— ויסע ווערטער, וואס האבען פון מרס. פאט’ס מויל געטריפט ווי האכני, און גרין דאט זיי וויליג אויסגעלערט. עס האט זיך איהם גאנצן עפען געוואלט שלאפען. ס’איז געווען גוט אזוי אין באקוועמען שטול צו ווענען און לויבענעזאנגען אויסרערען. גיט טראכט טען ווענען דער ערשער און ווענען רער יונגער ווייב וואס איין נאט ווייס וואו זי איז!</div> <div>— אומבאגרייפליך ווי דאט אין פאר מרס. גרין צו דער מינוט געווען, האט ער דאך געוואוסט, אז עפעס פערט זי איהם איצט גיט אזוי שטארק, די יינגע ווייב ווינען. אז איז א געוויסען זיין פירלט ער זיך עפעס ווי פרייער צו איהר..</div> <div>— ער האט זיך דעם אווענט און די נאכט געקענט פארדינען צו ווין אלט.. ער האט מיט א באזונדער פארגנגיגען הויך גענענעצט</div> <div>— ער דאט גענימען א הייסע וואנע. געדווארען רויט ווי א ברויט. הוי, געקעכט פון גרויס הענגי וואס די זינגע וואכער דאט איהם פארשאפט.</div> <div>— ער האט ארויסגענומען די פארשע צייגער פון מייל אין זיי איי א נלאז וואסער אריינגעלייגט. צו זיך אליין האט ער געקענט בעבען אהן ציינער. ווען ער דאט זיך שוין אין בעט אריינגעלייגט, דאט ער זיך דערמאנט אויף דעם כארט איבונג וואס א דאקטאר דאט איהם געראטען מאכען כרי דעם גען פון מאגען ארויכצופרעסען. צו דעם פארט עסטעסאז (איבונג) האט זיך געפארעם פלאר אויפ’ן בעט, מיט’ן פנים ארויף, זיך אוועקצולייגען. דאן די פיס ביי די קני מיט ביידע הענט אונטערהייבען, זיך אזוי אייפועצען, אביסעל אחין און צוריק אונטערווינען, דאן זיך ווידער גלייך אוועקלייגען, זיך ווידער אויפועצען און אזוי ווייטער, און אזוי ווייטער.</div> <div>— (ווייטערעס — מארגען)</div>	<div>דער אינהאלט פון ראמאן</div> <div>כיים רייכער, אלטען פיליפ גרין איז פרינציפ פארשוואנדען געווארען זיין שטייגער וונגע ווייבעל פערט.</div> <div>גרין קלאפט טייעריאגע. ער רופט אפ זייערען ער קען צו פרענען אייב זיין פערט און כיי זיין. די אפגעריפענע ווייסען גיט פון ראט צו זאגען זיי ווינען איבעראשט און האלטען זיין איהם אין איי אפרופען צו פרענען: „וואו איז פעני?”</div> <div>איהר צימארגענע נאך איהר פארשיידענען באקומט ער פון איהר א ברוי, אז מען האט זי געקוינעפט. זיין די קינדעפערס, שטעהען אין מאכקעס מיט רער וואלדערען און הייסען איהר שרייבען, אז אויב ער וועט זיך ווענען דער קינדעפערס דערווענען צו מעדען דער פאליציי, איז איהר לעבען איי גרויס געפאהר. ער זאל ווארטען, שרייבען זיין ביי ער וועט פון איהר ווייטער הערען.</div> <div>גרין רופט זיין לאיער איי זיין ביידע באשליסען, אז ביי דער צווייטער ברוי וועט קומען, זאל קען זיי זעהן אויסצוויבען זיין טינג ווענען דורך וועלכע פענין צו געפירען.</div> <div>— און איצט זוכט מען זי!</div> <div>יעצט ליינענדי ווייטער</div> <div>ער האט געקענט איהר מאן, מר. פאט, א פיינער מאן געווען, א גאנצער מאכער אין דער ארבייטער באוועגונג. נאר א הוסטער און גיט קיין צי גרויסער פארדינער.</div> <div>גיט באשערט איהם געווען לאנג צו לעבען, אונטערגעשטאנען און איבערגעלאזען זי אן אלמנה און א פאליסי, אהן גארנישט.</div> <div>ער באטראכט זי:</div> <div>גיט קיין טראכטע פרוי, א גוטע באלעבאסטע. נאר א גאנצ וונגע אויך, מרס. פאט ווערט ווי גרין קוקט אויף איהר און זי פרענט איהם:</div> <div>— פאר וואס קוקט איהר אויף מיר אזוי, מר. גרין?</div> <div>— איך קוק אויף אייך, — ענטפערט ער, — און וואגנער זיך פאר וואס איהר — — מאכט גיט פאר זיך צי אייגענע היים.. איהר ווייסט וואס איך מיינ..</div> <div>— וואס אין, אייך וויילט פון מיר פאר ווערען?...</div> <div>— גיין, מרס. פאט, פאר וואס זאל איך דאט וועלען? נאר כלייב, אז אונא פרוי ווי איהר ווייט, וואלט דאך פער עפעס טאן פאר איהר צוקונפט.</div> <div>— אה, מיינ צוקונפט! — דאט מרס. פאט א ויפן געטאן. — וואס קען איך, אין מיינע יאהרען, ערווארטען פון דער צוקונפט?</div> <div>— איהר קענט ערווארטען זעהר פיל — כ’דאג מורא, מר. גרין, אז ס’איז שוין צורישפעט.</div> <div>— ס’איז קיינמאל גיט צורישפעט! — פאר א מאן, אפשר! אבער גיט פאר א פרוי, כלייב שוין צו אלט פאר דעם. מר. גרין, ציאלט!</div> <div>— ווי אלט זינט איהר דען, מרס. פאט? ענטשולדיגט מיר וואס איך פירען דאט.</div> <div>— ס’איז אלראיט, מר. גרין, ווי אלט, דענקט איהר, גיט איך?</div> <div>— וועלל, גיט צוראלט נאך אמאל חתונה צו האבען.</div> <div>— ווער וועט מיר וועלען נעמען?</div> <div>— איך מיינ, אז ס’קענען זיך נאר אויף אייך געפינען א סך בעלייב.</div> <div>— א סך טויג גיט, מר. גרין. ס’איז בעסער און עס זאל זיך געפינען איינער א רעכטער.</div> <div>— א סאן מיט... מומן?</div> <div>— יעס, פאר וואס גיט?</div> <div>— איז זוכט זיך אפ א מאן, אז ער כערען און א רייכער.</div> <div>— יע, א רייכער מאן, ווי אלט ער זאל גיט זיין, וויל דוקא חתונה האבען מיט א ווינער מיידעל.</div> <div>— מר. גרין האט זיך פון זיי ווערטער ווי פארלארען. דאט אין עפעס געווען ווי אז אנצוהערעניש אויף דעם וואס ער האט אפגעטאן... ער איז דעריבער צומירדען געווען וואס דער טעלעפאן דאט גענומען קלינגען.</div> <div>— ער האט פארויסטיי אראפגענומען דעם רעכיווער און זיך צוגעהערט וואס סיידי, די הוידימירעל האט דארט, ביים צייטיגע טיעפאן, געזעט:</div> <div>— מר. ווער? — האט די מיידעל איבער עפענט.</div> <div>— א פריינד, א באקאנטער.</div> <div>— וועמעס?</div> <div>— וואס מיינט איהר וועמעס? — איך מיינ — מרס. גרין’ס אדער מיסטער גרין’ס?</div> <div>— פון איך דאט אייך זאגען?</div> <div>— יעס, אויב איהר וויילט יאזען א סעסען ווען.</div> <div>— יאזייל גיט לאזען קינע מעסער יושעס. כלייב איהר אללי זאגען.</div> <div>— וואס ווייט א היי זאגען?</div> <div>— דאט אין מיינע ביזנעס. רופט זי צו צום טעלעפאן!</div> <div>— וועלל — — כ’קען זי איצט גיט רופען... —</div> <div>— פארייאט גיט?</div> <div>— דאט אין מיינע ביזנעס..</div> <div>— סען, ווער ווייט איהר דארטען?</div> <div>— איז דאט דער ווען צו רידען מיט א דישענטעלען?</div>

— יאזייל גיט לאזען קינע מעסער יושעס. כלייב איהר אללי זאגען.

— וואס ווייט א היי זאגען?

— דאט אין מיינע ביזנעס. רופט זי צו צום טעלעפאן!

— וועלל — — כ’קען זי איצט גיט רופען... —

— פארייאט גיט?

— דאט אין מיינע ביזנעס..

— סען, ווער ווייט איהר דארטען?

— איז דאט דער ווען צו רידען מיט א דישענטעלען?

— מ'קען נארניס פארשטען? —
זאָט איהר מר. בראון נעקובעצט, —
וואָס מיט איהם אין געשעהן, ווי אַזוי
זאָט ער דאָס זי נעקעמ אײנע אַליין
פון הויז אַרויסלאָזען.
— אַה, שווייז שוין בעכער, שווייג,
— האָט מרס. בראַון נוטבוטיג אויף
איהר מאַן אַנגעשריען, — מר. גרין
ווייס וואוהי, צו וועמען ער שיקט
איהר אַליין.

און צו פעני'ן:
— ער דאָט דאָך אײַך אַחער מיט
אײער קאר געלאָוט צופיררען, איהר
ווייס ניט גענומען מיט אַ טאָקסי?

פעני האָט צוגעגעבען, און זי איז
טאָקע געקומען אין איהר פאר, און
אַז מר. גרין וועט שפעטער צוקומען,
דאָ האָט סײַ ווי צום מיטגינג ניט וואָס
צו טאָן. ער וועט רעסער דערווייז
באָפּען אַ דרעמקל.
— אַט דאָס איז אַ נוסע ווייב פאר
יוד'! — האָט בראַון אויבערויבן,
ווי קומט אַליין נאָך די פריכטען צי
דער געזעלשאַפט. געבענדיג דערביי
אַ געלעגענהייט דעם מאַן אַפצוהוהען
ויד'.

מרס. בראַון דאָס פעני'ן שוועסי
סערליד אַרומגענופּען און געוואָנט, אַז
זי האָט זעהר גוט געטאָן וואָס זי איז
פארפּרעה געקומען, וועלע זיי ניד
דעם מיטינג אראפּפּאָר'ן און אַזוי
אַביסעל צווישען זיך פארברענגען.

— באַרוידען, מיינט עס, די יעניגע
פון דער ליידיס אַמזילערי, — דאָס
מר. בראַון געלאָמט, — וואָס דאָבען
פארפּרעלט חייבט צו קומען.
(ווייטערעס — מאַרנעז)

און פעני איז ניט געווען קיין נאָר.
זי איז שוין געווען אויף אַזוי פיל
קלוג, אַז זי האָט אַפילו אַליין אויס-
געמיידט וועגען געלטיזאָכען מיט מר.
גרין צו ריידען. זי האָט אַנגעשטעלט
אויף דעם איהר טאָטיסן.

און דער טאָטע איהרער האָט מיט
איהם גערעדט און דאָס ביי איהם
געפונען, און ער זאָל אַפּשרייבען
כאָטש איינע פּוי זיינע גרויסע הייזער
אויף פענעלעס נאָמען, און אויב ניט
אַ הונדערט טויזענט דאלאר, איז
כאָטש אַ פערטעל דערפון...

און זיך אַליין האָט דערביי איהר
טאָטע אויך ניט פאָרגעכען. ער האָט
פון דעם רייכען איידיס אַרויסגע-
קראַגען געלֵט אויף צו קויפּען ניד אַ
שטיקעל פאַרם.

קורץ, פעני'ס משפּחה האָט זיך פון
איהר שידוך מיט פיליפּ גרין ניט
גענאָרט.
ווער נאָר ס'איז צו איהם געקומען
נאָר אַ טובה, האָט ער ניט אָפּגעזאָגט.
וואָס מעהר זיין משפּחה איז איהם
דערנאָנטן די יאהרען, דערפאר וואָס
ער האָט זיך אויף דער עלטער אַזאָ
יונגע ווייב גענומען, אַליץ מעהר האָט
ער זיך צו זיין יונגער ווייב'ס משפּחה
דערגעהענגט.

דערפאר וואָס זי ער פעני איז
געוואָרען זיינע, איז ער געוואָרען
זייערער.

פעני האָט אָפּט פאר זיך אַליין גע-
מוזט שטייכלען ווען זי האָט געטראַכט
מיט וואָס פאַר אַ באַנייטמערונג איהר
משפּחה דעמט וועגען איהר מאַן. איז
זייערע אויגען איז ער גאר ניט געווען
אַלמ. ניט אַזוי אַלמ.

די ווערטער: „מ'ווייס ניט וואָס
מאָרגען קען זיין,“ זיינע פּעני'ן אָפּט
אויף די געדאַנקען געקומען.

זי האָט איהר מאַן ניט געוואונשען
דעם טויט, גיין. זי האָט ניד געגרייס
דערצו ווי צו אַ גאטוירליכער זאך וואָס
פון מיהער אדער שפעטער קומען.

זי האָט זיך אַפילו ניט אָפּגעשטעלט
לאָנג אויפ'ן געראַנק וועגען דעם ווי
זי וועט נאָך זיין טויט לעבען. מיט
אַזוי פיל מיטלען צום לעבען האָט זי
שוין געוואוסט, אַז זי וועט ניט פאַר-
פאַלען ווערען, זי וועט שוין מיט זיך
וויסען וואָס צו טאָן.

דערוויילע איז עס ניט געווען
שלעכט, ווען ער איז נאָר ניט אַזוי
אויפּערזיכטיג, ווען ער שטעלט ניט אַן
זיינע אַנגעשטעלטע אויף איהר אַכטונג
צו געבען, צווערען זיך מיט וועמען
זי רעדט דריב'ן סעליפּפּאַ, צי פּיין ווער
מען זי באַקומט אַ מאָל אַ בריוו, אַ סך
פון איהרע באַקאנטע מיידלאַך איז
פרויע זיינען איהר מקנא. זי דאָט,
זאָגען זיי, אַליץ וואָס זי וויל.
יע, זי דאָבען געוואוסט וואָס זי

האָט, אָבער —

זי, זי האָט געוואוסט, זי וווייס
וואָס זי האָט גיט...

און וועגען דאָס וואָס זי דאָט גיט,
האָט זי מיט קיינעם ניט געוואלט
ריידען. צו וואָס? קיינער וועט איהר
ניט מיטפּהילען. יעדער וועט זאָגען,
אַז זי איז שוין געווען אַלמ גענוג צו
וויסען דאָס ער איז ניט יונג...

גו, — האָט זי זיך געטרייסט, —
מ'קען אַזוי אויך לעבען. און מ'קען
גאָרניט וויסען וואָס מאָרגען קען
זיין...

זי האָט געקוקט אויף איהר מאַן ווי
אויף אַ באַם, און אויף חתונה האָבען
מיט איהם ווי אויף אַ דושאַב.

און אַט זיצט זי זיך אין איהר באַם
קאר, וואָס ווערט געטריבען פון זיין
שאַופיר.

זי זעהט ווי דער שאַופיר וואָרפט
אויף איהר אַן אויג דורכ'ן שפיגעלע
יאָס היינט איהם ביי דער ווינט, צו
זעהן די אטאמבאליען וואָס פאחרען
הינטער איהם. ער וואָנט צו איהר ניט
אַ וואָרט אויסצורידען... זי שוויינט
אויך.

דאָס שווייגען גיט איהר, ווייס זי,
צו אַ סך וויכטיקייט. זי ווייס, אַז זי
באָרויער און אַפילו דער באַם האָבען
פאַר איהר, ציליב אויך שווייגען,
אַ סך אַכטונג, און אַביסעל אַפילו ווי
מורא...

ווען זי רעדט שוין עפּעס, רעדט זי
אַס שטיל. די מאַנערע פון ריידען
שטיל האָט פעני איבערגענומען פון
די אַייסנאָקראַטישע לעידיס וועלכע
זי האָט געזעהן אין די גרויסע האַ-
טעלען.

ווען דער אטאמבאלי איהרער דאָט
זיך פאַר'ן רויז פון די בילדונג אָפּגע-
שטעלט און דער שאַופיר האָט זיך
אַרויכעכאָפּט פון קאר פאַר איהר
דאָס טיידעל אויפצוגעבען, איז פעני,
מרס. פיליפּ גרין, פון קאר לאַנגזאַם
אַרויב.

דער שאַופיר האָט זיך באַ- איהר
גענוגט, ביז זי איז ריכטיג'ן טיידעל
פון בראַונס הויז פאַרטייאָנדען.

די בראַונס האָבען פּעני'ן מיט אַ
הויכען „זאָי די יו דו2“ אייפּגע-
נומען.

זי האָבען זיך מיט איהר דער-
זעהט און צוגלייך געוואונדערט:
— אַליין? און וואָס איז מר. גרין?
— מר. גרין, — האָט פעני געזאָגט.
— וועט שפעטער קומען.
— ווען שפעטער?
— אַה, שפעטער!

(פארזעצונג פון נעכטען)
גרין האָט זיך קיינמאל אין ווין יוד
זעהר ווייב'ס אַנטווענהייט די דאָזיקע
איביג ניט געקענט ערלייבען צו מאַר-
בען. ער האָט זיך דאָס פשוט געשטעלט
אַז טאָן.

האָט ער איבער דעם כסדר די גע-
אַס זיך געקליבען, און דאָס האָט איהם
באַריטעט זיך, קיין געיונט ניט צו
גענערען.
...און לאַזענדיג זיך איצט אַזוי וואויל
געזיין, האָט גרין געטראַכט אַז צו דער-
בען אַ גלונגע ווייב בייים זייט איז טאָקע
אַ פּלענשור, אָבער, אויף דער עלטער,
לאַזיך אַן אַנטערנענונג. צייטעווייז
זעהר אַ גרויסע אַנטערנענונג! ...

18
...צו דער צייט וואָס דער אַלטער מר.
גרין איז איינער אַליין אין זיין בעט
געלעגען און זיך, פאַר צרות, געקוויקט
מיט מסכען דעם געוויסען עקסערסאָי,
איז ווין יונגע ווירטל פעני, געלעגען
אין אַן אַנדער בעט, און געטראַכט ווי
אזוי זי וואָל האַנדלען, כדי אַזא און
עפּענסליכען סקאנדאַל זיך אַרויסצו-
דרעהען פון דעם גרויסן פּלאַנטער,
איז זייערען זי האָט זיך אַזוי שטאַרק
אַריינגעדריעהט...

ווען פעני איז און יענעם היסמאָרי-
שען אָננעגט פון איהר פאַרק שוועני
פאַרשקמענט אַרויס און זיך אין איהר
מיינען אטאמבאלי אַריינגעזעצט, כדי
צו פאָרלען צו די בראַונס, האָט זי זיך
אַפילו ניט פאַרזעטעלט, אַז מיט איהר
לעזט, דעם אַווענט פאסירען עפּעס
אַזויגוט, וואָס וועט אַ גרויסע ענדערונג
אין איהר לעבען אַרוינטראָגען.

„אַרומגענומען פון איהר לייכטען
פאַרקאָנט, וואָס איז געווען אַזוי וויד-
אַנג וואָרם פאַר אַ קיהלען פריהלינג-
אונטער, איז זי איז דעם קאסטבאַרען
אַטאמבאלי געזעסען און פיל לע-
מאָנט פון איהר אייגענער וויכטיג-
קייט.

זי פּעני איז פון קינדווייז און געווען
קלוג מיט אַכטונג און באַוואונדערונג
פאַר רייכקייט.

זי האָט צו דייער אַרויפגעקוקט מיט
באַוונדערען אינטעסעס און דרך ארץ
טאָקעל דערפאַר, וואָס זי זיינע דיין.
„אַז וויש אַז וואָר ריכטיג!“ (איך
ווישט זיך, אַז איך זאָל זיין דיין!) איז
געווען אַן אַכטער אויסגעשריי צווישען
די מיידלאַך ציווישע וועלכע זי האָט
געאַרבייט.

כמעט יעדע איינציגע מיידעל פון
פעני'ס באַקאנטע דאָט געיאָרעכט צו
קלינגען אַ רייכען מאַן. זאָל זיין אַן
עלעטערעל, אָדער אַפילו אַן אַלטע, אַזי
אַאייכעז!

די אומגעבונג, די מיטגעשען און
דער אייגענבאַרענער געפיהל צו די רייד
בען צו רייכקייט און אַלגעמיין, האָט
דער אַרומער פעני'ן געמאכט גרייט
אויפצונעמען מיט אונטערטעניגער צו-
שטימונג דעם פאַרשלאָג, וואָס איז צו
איהר פון פיליפּ גרין געקומען, אַז זי
זאָל ווין ווייב ווערען.

צו דעם האָט נאָך דער טאָטע איהר

דער מיט די קיינזיס צוגעלאָפּען:

„גוט פאַר דיך! — האָבען איהרע
קרובים געוואָנט. — דיך פאסט טאָקע
חתונה צו האָבען נאָר מיט אַ רייכען
מאָן! אי, וואָס ער איז ניט איין יונגל
גו, מילאַ! אפשר איז דאָס נאָר בע-
סער... מען קען גאר ניט וויסען, וואָס
מאָרגען וועט זיין...

זי האָבען איהר נאָר שטילערהייט,
פון דער ווינט, געראַטען ניט ווין קיין
נאָר און פועל'ן ביי איהם, און ער
זאָל איהר צו דער חתונה אַפּשרייבען
אויף איהר נאָמען כאָטש אַ הונדערט
טויזענט דאלאַר.

נאָך אַלעמען, האָבען די גוטע און
די קלונע קרובים איהרע געזאָגט, האָט
ער דאָך גענוג מיטגלידער פון ווין
פאַמיליע וואָס וועלען איהם וועלען
ירשר'נען. די רייכע האָבען אַ גרויסען
אַפּעטיט צו געלען. וויפיל זיי האָבען
צוילען זיי נאָר און נאָר.

אַזי זאָל זי ניט ווין קיין נאָר...

„כען, שוועסטער, — האט זיך איינע צו א צווייטער א זאג געטאן, לײַנע אויף מיטונגען צופיל צייט ניט אויסברענגן. כ׳האב איבערגעלאזען אַ יונגען כא׳ אין דער הויס...“

א צײַטעט איז געשאַנגען נאָר ווײַל יעדע דערהײַ.

„כײַ מײַר אין פּלעזשור ביפּאַר-בױנגעס. אירד האָב הײַנט אַ וויכטיגען אַפּאָינטמענט.“

„מיט וועמען?“

„אד, אירד ווילט צופיל וויסען!...“

זײ האָבען זיך ווײַ געפּלייבט פאַר איהר, פאַר פעני׳ל, מיט „מאַכען אַפּאָינטמענטס“, און שפּילען זיך מיט ווערטער וועגען ליבע.

כערה פון אַלע אַנדערע האט זיך צווישען זיי געווארען און די אויגען איינע אַ מרס. נאָל.

ווען נאָר די מרס. נאָל האט געפירט נען א געײַענדײַט אַרױסצוואַנען איהר מיינונג וועגען ליבע, האט זי דאס ניט דורכגעלאזען, זי האט זיך אױַנגעײַכטען אַרױסצוואוויזען איהר באַדאווענטקײַט אין דאס וואס זי האט אנגערופען „אײַ...“

מײַס, בראײַ האט פּעני׳ן פאַרטױט אַ סײַד וועגען דער מײַס, נאָל, אַז זי האט שוין געהויבען איהר פנים, נערהאָרען וועגען דעם עקסטערע איינפירן. זי האט שוין פאַר אױַן גאנגען איבערקעפּאַרכט די האר און וואס ניט! קורן, זי האט זיך דאַרט אױס־געבײַטעט אױף אַן אנדערער, ס׳איז איהר נאָרניס צו דערקענען. זי איז פריהער מיט יאָהרען געווען קיילעכדיג ווי אַ פעסעל. די דאָר, שוואַרץ ווי פער, דאָס פנים צוקניטשט, און איצט איז זי געווארען אַזױ דיג. די דאָר שײַנט אַזױ ווי גאָלד, זי איז נאָרניס דינעלעכע יואם געווען!

דעם נאָמען, — האט מרס. בראון געזאָגט, — האט זי דאַרטען אױך געענדערט. אַכאַל אין זי געווען נאָלד־סמיון, דערנאָך גאָלד, און איצט איז שוין נאָל אָדער האָל! דער רות ווייס וי!

אַט די מרס. נאָל האט זיך דאָס צו פעני׳ן צוגערופט און אַזױ זײַס, מיט אַ שטייכעלע, געפירענט, פאַרוואס זי ווערט פעטער, וואס זאָל דאָס באַרײַטען? עסט זי ניט אַסאַל צופיל זיסע זאָכען? זאָל זי דאָס ניט מאַן. פעט־קיט מאַכט אויסוועהן עלמער, אַט האט זי (מײַס, האָל), אַלעמאַל גע־קעכט גענעײַ פעטקײַט

אין שוין מערה צו מר. בראון ווי צו פעני׳ן:

„אַז מײַר האט ניט געהאַלפּען די דינענט, האט איר מיר געמוגען אַ געליכטען...“

„האט עס אױך געהאַלפּען?“ — דאָס מר. בראון געפרעגט.

„נאָך אַ מײַן געהאַלפּען!“ — האט מרס. נאָל אויפגערופען, — „דאָס איז איינער פון די בעסטע מיטערן אױף צו פאַ־רײַען יואָל!“

„און צו געווינען...“ — האט מר. בראון צײַגענגעבען.

„און צו געײַגען...“ — האט זיך מרס. גאָל צולאָגט. — אָבער אױף צו געווינען וואָג אנשטאט פאַרלירען, מוז מען האָבען אַ יוגענטאַן. ס׳איז אַנטמעגליך מיט אַז אַלעטען.

„די אַלעטע געליכטע“, — האט מר. בראון געזאָגט, — „האַבען זיך אױך ניט וואָס צו שעהמען.“

און צו פעני׳ן:

„וואָס זאָגט איהר, מרס. גרין?“

פעני האט מערר ניט געוואלט תערען די ציטישע רייד, און זי דאָס זיך גענומען אײַלען צו געהן אַרײַם. ניט וואַרטען ביז גרין וועט זי קומען גע־מען.

און מרס. בראַו דאָס אירד צו דעם נאָר צוגעדערט, סאָסע אַזױ, זאָל זי איהם סורפריזען, קומען אַהײַם ביר פאַר ער וועט באַווייזען נאָר איהר צו קומען!

•
19.

פעני האט פרוי אַפּגעאַטעמט ווען זי דאָס זיך אױף דער אַנדער זײַט טהיר פון בראַונס וואוינונג געפונען.

אין דרויסען איז געווען שעה. עס האָט געשמעקט מיט פריהלנג.

דער גרינער - קאנקורס אין פאַר איהר, אין זײַן זאָגענע ברויט און לעג, געײַענעײַ אויסגעשפּייט, די אַטאַמאבילען זײַנען צו אײַן זײַט קאנץ קורס און צום צווייטען אין צוויי באַ־זוגערע לײַטעס געלאָכט. די גרינע און דרויסע סיגנאַלען־פיערלאַך האָבען זיך מיט זיי ווי געשפּילט; אַט האט זיך באַוויזען דאָס רוינט פיערל און — אַלע ווי איינער האָבען זיך די אַטאַמאבילען אָנגעשטיצט

אַט יטערעײַ זיי זיי פאַר־לייטשופּע און וואַרטען ביז דער רויטער פלעק, וואָס שײַנט ווי אַ טיערער שטײַן אײַפֿן הויטערגורלד פון דער טונקלע־לע נאכט, ייַטעט פאַר־זײַנדיג, און דער גרינער צייכען וועט זיך ווײַזען. יט.ן. דע. גרינער סיגנאַל איז דא. זיי אַטאַמאבילען רײַדען זיך רײַד־צײַטען זיך. זיי רײַסען צו אײַ טוען זי אַ רײַס פֿון זײַער ייַ פאַרלירען־מען צושטאנד. יעדע גרינער סיגנאַל איז באַ־זי, אַז זיי מענען שוין פאַר־דען, און זיי פארהען! נאָמען לײַדיגע ייִד די גיכענע רעדע איבערן נאָכטען אַכפאַרס, זיי מורטלען נאָר צו אַכײַסל ווי פון פאַרגעניגען ווענען. זיי זיפּצען אונטער, זיי פרעכען זיך צום אַסמאַל און אַט רײַפּע, איבערלאָזענדיג נאָר זיך אַ שוואַכען אַפּדרוק, וואָס ווערט באַרד אַבגעײַיטעט אַרײַל אַפּגעברײַשט פֿי די גיכענע רעדער פון אַנדערע אַטאַמאבילען.

(ווייטערעס — פּאַרנען)

דאָרטען זיי מיט אַן אייגענע־.

— איהר ווייסט, פעני מיינענע, —

האַט צו איהר מרס. בראון איינמאַל געזאָגט, — ווען כ׳טו גום אַ טראַכט, ווײַזט מײַך שוין אױס, אַז איהר האט געמאַן אַ קלונע זאָך דערמיט וואָס איהר זײַט געווארען מרס. גרין. דאָס האָט אױף אײַך געווירקט זעה־גוט. איהר ווערסט שעהנער און אינגער פון טאָג צו טאָג.

— איר פירל מיר גוט, — האט פעני אױף דעם קורצן אַ זאָג געטאן.

— און ער? זוי פיהלט ער? — האט מרס. בראון אַזױ שטיל גע־פּרעגט.

פעני איז רויט געוואָרען און גע־זאָגט, דאָס זי גלױבט, אַז ער פּיהלט זיך זעהר גוט, און איבער־געבט אױס זי. מרס. בראון, וויל דאָס זעהר גענוי ווײַסען, זאָל זי דאָס בעסטע־איהם אַליין פרעגען.

פון יענעם מאל אַז האט שוין מרס. בראון ביי דער יונגער פעני׳ן אױף איהר אַלעטען מאַן ניט אַזױ אַפּט נאָכ־געפרעגט. דערפאַר אָבער האט זיך מר. בראון צו איהר אַפּטער געבונדען, געשען ווי איהר מאַן׳ס עלטער וואַלט איהם אױף דעם אַ רעכט געגעבען. מרס. בראון איז געווען אייפער־זיכטיג אױף איהר מאַן, און האט עס שלעכט באַהאַלטען.

איהר אייפערזוכט האט פעני׳ן דעם אַווענט געראַלפּען באַלד נאָך דעם, ווי מען האָט אַפּגע אַלעטע דעם סיטינג, די בראַונס הײַן צו־פאַרלאזען. מרס. בראון האט איהר אַזגעגעבען חשק מר. גרין! צו איבערראשען: קומען אַליין אַהײַם ביפּאַר ער וועט פון זײַן זיכען דרעסעל געוואָפען אין זי קומען אַהײַם געהמען.

— זאָל ער זעהן, — האט מרס. בראון געזאָגט, — אַז ער קען זיך אױף אונז מיט איהר פאַרלאזען. זאָל ער זעהן, אַז, מײַך געזען ניט קיין איר בערײַגע צײַט פאַר אַ מיטינג אױפֿן־רעכענונג פון זײַן פאַרגעניגען... דאָס אַלץ האט מרס. בראון געזאָגט דערפאַר וואָס מר. בראון האט איהר, פעני׳ל, אױף אַ מײַנט דעם אַווענט פון זיך ניט געוואַלט אַפּלאזען, ער האט זי איבערײַגע פּוּרען גאָר קיין אויפּבעקזאָכקײַט געטייגנט.

אײַן פרוי האט דערפאַר־שפּאַסירט באַמערקט: „אַ שלעכטע ערצײַהונג האָט אונזער מרס. בראון איהר מאַן געגעבען: ער ווייכט, ווײַט אױס, גאָרניט וואָס דאָס הײַסט „עידזש ביפּאַר בױטס־עלסטער ביפּאַר שטיינטייט.“

„זיי ערצײַהען זיך אַליין, די מענער, און זיי האָבען זעהר ניט לײַב ווען מען דערמאָנט זיי ווי אַלט זיי זײַנען.“

פעני האט קוקענדיג אױף די פרויען זיך אָפּט ווי געוואונדערט אױף דעם ווי אַזױ זי קומט צווישען זיי.

די אינגסטע פון זיי איז געווען אַלט גענוג צו זײַן אירד מאַמע. זי האט זיך אָבער ניט באַדאַרפט וואונדערען ווען זי האט אַ טראַכט געמאַן ווען עס האט איהר אײַ דעם פאַראױף אַרױנגענומען.

אײַן וואַלט ער, אירד „באַס“, ניט ערלױבט איהר אַרױנגוטוטעטען. אָפּט האט אין פעני׳ן ערוואַכט אַ לײַקעניש נאָך איהר יוגענט־פאַראײַן.

צו יענע טומערדיגע מײַדלאַך מיט כאַרעס, פון וועלכע זי האט זיך שוין געפּיהלט אַזױ פיל עלטער.

יע, אױב אירד מאַן דאָס זיך פון איהר, ווי ער האט געזאָגט, אָנגענומען מיט זינענט, האט זי זיך פון איהם אָבער ניט אָנגענומען מיט עלטער.

זי האט זיך צווישען די מיטעל־יערדיגע און עלטערע פרויען ניט גע־קענט אַרױטפאַסען. זי איז זיי געווען אַ פּרעכערע אַ צוטיטעצפּעניײַ פון זײַן לײַבען נאָמען. איהר יונקײַט, אירד־נאַטירליכע פּרײַטקײַט, איז געײַען ווי אַן אנצוואַהערניש אױף זייער עלטער, וועלכע זיי ראַבען געײַבט גו באַ־האַרטען.

צײַטגעוויס האָבען זיי איהר „נע־טאן אַ טובה“, און זיך מיט איהר באַנומען אַזױ ווי זי וואַלט געווען ויער גלײַכען. אָפטער אָבער, דאָס אײַן פרוי אַדער אַנאַנדערע, אױינגע־בראַקט אַ ווערטעל וואָס פעני דאָס אַ צײַט ניט געקענט פאַרנעכען. אַכער, געזאָגט איז דאָס געוואָרען ניט ייִ־רעקט צו איהר, געמיינט האָט עס אָבער אירד.

— הער נאָר אױס, מױשען! —

האַט מרס. בראון אירד געלאָכט, — איר זאָג דיך אַן מײַסֿן האַרבעי וואָרט, אַז דו זאָלסט זיך אין די ווייבערשע בױזנעס ניט מישען!

— אַלײַים, — דאָס מר. בראון געזאָגט, — מיט אײַן באַדינג.

יעס, און וואָס זאָל דאָס זײַן?

— דאָס: דו זאָלסט מײַר לאָזען

פאַרברענגען מיט מרס. גרין, כ׳לײַן דיר מוחל אַלע ווייכער, אַכזי זי זאָל בײַ מײַן זײַט ווערען.

— נו, האט איהר ווען געהערט אַזאַ מײַן זאָך פון אַז אַלעטען —

כ׳זאָל ניט זאָגען וואָס! כ׳געלוכט זיך איהם נאָר אַ יונגען! איר וואַלט גאָר וועלען ווייסען וואָס זײַן אַלעמער פריינד, מר. גרין אַלײַן, וואַלט אױס־דעם־געזאָגט!

די ווערטער האט מרס. בראון גע־זאָגט ערוואַרמענדיג, קענטיג, צו דען־דעלן וואָס פעני וועט זאָגען, אָבער פעני האט בלױז צוגעשטייכעלט. עס איז פאַר איהר ניט געווען קיין צײַטעס, אַז אַט די עלטערע פאַר פאַלק זאָל אַזױ שפּאַסען.

— כד. בראון האט אין איהרע אויגען אַרױסגעזעהן אַזױ ווי פערלמוטער (פון פאַטאָש און פערלמוטער), און די־מרס. בראון איז געווען אַזױ עהנגליך צו חערא נאָרדאָן! אַזאַ מאַכע־רײַגער שטייכעל איז איבער איהר רונדען פנים געווען צוגאַסען. זי האט זיך צווישען דער פאַר געפיהלט ווי אַן אייביגענע.

״זיי האָבען זי שוין גערופּען פעני, אונזער פעני, און זיך מיט איהר גע־

א גרויסע פרייד ארויסגעלאזט, האט זיך אָפּגעשטעלט האָרט ביים טראַטואַר און דאס טירעל פון זיין אטאמאביל אן עפען געטאן: „סטעט אין!“

פעני האט זיך אין דעם איצט שוין נישט אַלטען, נאָר יונגען מאן, איינ-געקוקט: וואו האט זי איהם אמאל געזעהן?

— איהר דערקענט מיר נישט? — האט ער מיט לאכענדיגע אויגען צו איהר געקוקט.

— ...נא.

— א, מים —

— איך בין נישט קיין מים —

— מיסים?!

— יעס...

— וועלל, וועלל, אין אזא פורצע

צייט פון א מים געווארען א מיסים!

— האט זיך דער יונגערמאן געוואוי-

דערט און באדויערט. — אזוי ווערען

דאס די שעהנסטע כלומען פון אינזער-נארטען אויסגעפליקט! אלזא, דער-קענט איהר מיר נישט?

— ערגעץ, — האט זי געזאגט, —

האט זי איהם, דאכט זיך, געזעהן; נאר זי געדענקט נישט, וואו און ווען.

ער האט איהר דערמאנט:

— אין בעלמאר, ביים ים. איהר געדענקט, ווי מיר האָבען ביידע אין וואַ-פער, און אויפ'ן זאמר געשטימט. איך האב אייך א סך מאל פאטאגראפירט. — א, יעס! — האט זיך פעני דער-מאנט — איך געדענק שוין. איך בין אויף אייך געווען ביז.

— ביין אויף מיר?!

— דערפאר, וואָס איהר האט מיר אָפּגעזאגט!

— יא, איהר האט מיר פאָטאָגראַ-פירט, צוואַגענדיג צו געבען מיר די בילדער; צום סוף זייט איהר מיט זיי פארשוואנדען געווארען.

— א, יעס. עס איז געווען זעהר א וויכטיגע אורזאכע, וואָס איך האָב דאָן דעם פּלאַן אזוי גיך געמוזט פאַ-לאָוען. איך האָב אָבער ביי זיך אַלע בילדער און איך קען זיי אייך איצט געבען. זיי זיינען וואונדערבאר גוט אַרויסקעזיר מען! ווער נאר עס האט זיי ביי מיר געזעהן, האט מיר געפרעגט, ווער די שעהנדיקט איז און וואו זי געפינט זיך...

— איך וואלט וועלען האבען. מיינע בילדער, — האט פעני, פארביילאזענ' דיג מיט געמאכטער גלייכגילטיגקייט די קאמפלימענטען, ערנסט געזאגט. — אַלר אים! — האט דער יונג-גערמאן ענערגיש זיין קאפ א בויג געדאָן און אויפ'ן טירעל פון דער מאשין אָנגעוויזען. — זעצט זיך אריין, וועל איך מיט אייך צופאָהרען צו מיין סטור-דיאָ און זיי אייך אַלע ביז איינעם אָפּ-געבען. איך וואָלט פון אייך איצט נאָר בילדער וועלען מאַכען. איהר זייט זינט דאָן נאָר שעהנער געווארען.

— א, די קאמפלימענטען!

— איך ווייס. איהר הערט זיי געוויס גענוג, — האט דער יונגערמאן א לאַך געמאָן. — דאס באווייזט, אַז אויף אמת'ער שעהנקייט זיינען פאראן מכינים.

... איך וויל-מיינע בילדער! — האט פעני ווידער געזאגט.

— אַלר אים! זעצט. זיך נאר אריין אין מאשין. סאי ווי טאר איך דאָ צוילאָנג נישט שטעהן; דער פאליסמאן קען מיר מכבד זיין מיט א טיקעט. פעני האט געקוקט פון דעם יונגענ' מאָן צום טירעל פון מאַשין און נישט געוואוסט וואָס צו טאן. זי האט ביי זיך עפעס נישט געקענט פועל'ן אריינצוועצען זיך אין אַ מאַשין מיט אַ האַלב־פאַ-קאנטען יונגענסאָן צו פאָהרען.

— ווי ווייט איז דאָס צו אייך צו פאָררען... צו זעהן די בילדער? — האט פעני געפרעגט. — א, עס איז זעהר נאהענט! — וועט איהר מיר פון דארט צור-פיהרען אַהיים? — מיט'ן גרעסטען פאָרגעניגען! — דאָס איז נישט ווייט... — מיר אַרט נישט, אַז עס איז יאָ ווייט, — האט ער צו איהר אַ שמייעל געטאָן. — אַדרבה, וואָס ווייטער, אַלץ בעסער!

— מיט וואָס אזוי בעסער?

— דערמיט, פארשטעהט זיך, וואָס

מיר וועלען האבען דעם פלעזשור לעבן-

גער צו פאָהרען.

— א!

— יעס, „אַ!“ — האט ער מיט אַלע

דערווייל האט זי געזעהן טעקסיר-קעבס וואָס זיינען געווען פאָרנומען מיט, מעהרסטענס, פאָרלעד. זיי זיינען געזעסען אַרומגענומענע, אַז פון דער-ווייטענס האט זיך געדאכט, דאָס איין פאָרשויז ויצט דארט, נישט צוויי. זי האט אַפילו געזעהן ווי זיי האָר-בען זיך געקושט. אַ מאַדנער אומעט איז איהר פון דעם באַפאַלען: מענשען לעבען, מענשען ליבען זיך, — האט זיך פון איהר האַרצען אַ זיפּץ אַרויסגעריסען. — און זי וואָס? זי שטעהט אין גאָס און וואַרט ביז זי וועט דערוועהן אַ לידיגע טעקסיר, וואָס זאָל זי צופיהרען אַהיים.

צו וואָס? צו וועמען?

צו אַן אַלטען מאַן, וואָס ויצט און שלאָפט.

„וואָס“, האט זיך פעני געפרעגט, „וועל איך איצט טאן ביי זיך אין דער הויס? אַנשטעלען די ראדיאָ? עט! דאָס איז אַ פּלעזשור פאַר אַזעלכע, וואָס קענען נישט זעהן אַדער הערען די גוטע זאכען אויפ'ן אַרט, פון וואַנען זיי ווער-רען געבראָדקעכטעט.“ „לייענען? וואָס? צייטונגען? אַ בוך? ווער האָט עס געדולד צו לייענען ווען... ווען עס ווילט זיך עפעס זעהן, הערען, זיין צווישען מענשען!“

אַ טראַכט טוענדיג ווענען מענשען: ווען זי כאַפט זיך דאָס אַרײַן אין דעם יונגענט-קאָב, צו וועלכען זי האט מייד-דעלויזן באַלאַנגט! נאָט, וואָס פאַר אַ גאָסט זי וואָלט עס דארטען זיין! בלוין אויף עטליכע מינוט זיך אַהין אַריינכאַפען און דאָן — אַ היים. „זאָל איך?“ — האט זי זיך געד-פרעגט — „זאָל איך, אָדער זאָל איך נישט?“

די האַרץ האט געוואָנט: יאָ; און די קאָפּ האט געזאָגט: נײַן.

און זי אַליין, פעני, שטעהענדיג אזוי צווישען קאמף פון האַרץ און קאָפּ, האט געזעהן ווי מענשען קוקען אויף איהר; מענשען, פאָרבייגעהענדע און פאָרבייפאָהרענדע אַין אַטאמאבילען.

זי האט באַקומען פון אַ מאַן אַן איינלאָדונג זיך דורכצופאָהרען. אַן על־טערער מאַן. ער האט צו איהר אַזוי פּעט צוגעשמייכעלט...

אַ כּעס האט פעני'ן אָנגענומען: וואָס ווילען זיי פון איהר, די אַלטע? נאָר זיי ווילען זי! אַזעלכע —

זי איז שוין גרויס געווען דעם אַלטען געבען צו פארשטעהן, אַז ער האט נישט געטראַפען דעם אַרט, ווי דער סיגנאַל פאַר'ן אַטאמאָביל־פאָדקער האט זיך פון רויט אויף גרין געביטען און זי האָט אַריינגעכאַפט בלוין איין וואָרט איהם נאָכצוואוואַרפען: „אַלד פּול“ (אַלטער נאר).

זי איז אַוועק פון דעם ראָג גאָס צום צווייטען ראָג און, וואַרטענדיג אויפ'ן רויטען סיגנאַל, געווען גרייט די גאָס איבערצוגעהן, ווען אימיצער האָט צו איהר פון אַ מאַשין מיט'ן האָנט אַ מאַך געטאָן:

„העללאָ! איך דעמט יו!?!“

און דער וואָס האט די ווערטער מיט

אזוי פאָרגעסען ווי צו נוצען די פיס!

זי כאַפט אַ קוק אויף איהר פיס, פער-ני, און זיי געפעלען איהר.

איין פרוי האט איהר פון צייט צו צייט אַ וואונק געטאָן, אַז זי זאָל אַראַפּ-רוקען די קלייד איבער די פיס...

עס איז, הייסט עס, נישט אַנשטענדיג, די פיס צו ווייזען.

איז גאט אייך נישט אַנשטענדיג! —

האָט פעני, פאָרנעמענדיג איהר לייב-טען, ווייכען פוטערנעם כאַנטעל, מיט'ן קלייד אינאיינעם, און ביידע זאכען אונטערגעהויבען. זאָל, מען. זעהן די פיס. זי וועט זיי נישט באַהאַלטען!

„ניט“, האט פעני צופרידען גג-טראַכט, „וואָס כ'בין פון דארט אַוועק.

נישט געלאָזען זיך דעם גאַנצען אַווענט אויף זיי אַוועק'פּטור'ן. זיי זיינען צו אַלט פאַר מיר, צו אַלט און ציניש! די מרס. גאָל, מיט איהר געהויבענעם פנים און נירעריגע רייך! מ'וועט איהר אַמאָל דאַרפען זאָגען, אַז זי זאָל צום געהויבענעם פנים אונטערהויבען אַביר-סעל איהר גייסט..."

„נאר צו וואָס אייגענטליך דאָרף אַזא פרוי אַ גייסט? זי דאָרף נאר אַ געד-ליכטען, אָדער געליכטע!“

און ווערליג זי אַליין דערט ווענען זיך, האט זי זיי אויך. זי נעמט זיך דערמיט איבער. זי האָט, מיינט זי,— „איט!“

און איהר מאַן, דער געזעצליכער מאַן איהרער, שווייגט איהר!

אָבער דער מאַן, האָט פעני געהערט, איז אַזא מילכיגער לעבעדיג־ארויכערונג אָנענט. און דאס איז אַ דאנק איהר, זיין ווייב, וועלכע מיטשט זיך אין אַלער־לוי כאַסיוועסיס, וואָס ער שרייבט אַ סך פאָליסיס. ער פאָרויכערט, פריהער פון אַלץ, די לעבענס פון איהרע געד-ליכטען...

אַ געלעכטער, כ'לעבען!

און מר. בראַון? ער אויך! נאר ער טשעפעט זיך. „ער מיינט, מסתמא“, טראַכט זיך פעני, „אַז דערפאַר וואָס איך האב חתונה געהאַט מיט איינעם אין זיין עלטער, האט ער אין מיר אַ חלק“.

אוי זי, די מרס. בראַון, איז אייפער־ווכטיג. דאָס איז קאָמיש!

טראַכטענדיג אזוי, האט פעני איהר דע טריט אָפּגעשטעלט, און געהאַלטען גרייט אַ האנט, כדי אָפּצושטעלען אַ טעקסיר־קעב, וואָס וועט אין לידיגען האַלטען ביים פאָרבייפאָהרען.

(פאָרטזעצונג פון נעכטען)

פעני האט פון זיך געלאַכט: ווי זי קוקט עס אזוי ווי אַ פאָרמערקע אויפ'ן גרויס־שטאָטישען אויטאמאביל פאָר-קעהר. אַזא עפעס ווי זי האט דאסן קיינמאָל אין די אויגען נישט אָנגעזעהן! זי, וואָס האָט שוין באלד פאָרגעסען די צייט פון פאָהרען אין דער סאָבוועי, וואָס ווען זי וואַרט נאָך אַביסעל, ויצט זי אויך אין איינער פון דער לאַנגער רייהע אויטאמאבילען.

דאָס דערמאנט איהר, אַז זי דאַרף געקמען אַ טעקסי און פאָהרען אַהיים. דערווייל אָבער פיהלט פעני ווי די פיס הייבען זיך איהר צו געהן שפאַר-צירען. אין דרויסען אין אזוי שעהן! אזוי פריש די לופט!

זי טראַכט ברונוז'דיג: „פון הוין איז אויטאמאביל, פון אויטאמאביל ווידער אין הוין, גאט מינער, מ'קען נאָר

— אבער, מוז איך צו אייך צווייפֿן קומען? ?

— איהר מוזט. אויב איהר ווילט זעהן אייערע בילדער.

— קענט איהר זיי ניט ארונטער־ברענגען? איך וועל ווארטען.

— גיין, איך קען אייך דא אליין אין מאשין ניט איבערלאזען. עס וועט מיר מוזען נעמען צייט די אלע בילדער צוואַסענצוקלייבען. פארטן אייך אויפֿל כע, וואס איך האב פארטרעסערט, נעץ מאַכט פארטרעטען אין פארבען. ווי אזוי קען איך דאס אַלץ ארונטערטראָגן? ?

— אַבער, — דאָס שוין פעני נאָכ־געביג געזאגט, — איך וועל לאָנג ניט דארפֿען פארזאמען?

— אזוי לאַנג ווי איהר וועט עס וועלען! !

— איך מוז זיין צו א באַשטימטע צייט אין דערהיים. ווען איך ווילל, אָן עס איז צוויי ווייט. וואָלט איך ניט גען פארהערן. איהר דאָס ניט געזאגט, אָן עס איז דא, ביי דער גרינער קאץ —

— האָב איך ניט געזאגט, אָן איך וואוין אין ווילעדורש? ?

— יגס, אַבער ערשט דא, נאָך דעם ווי מיר זיינען אַ שטיק וועג אפּגעפּאָהרן.

— עס סױט מיר לײַד! ! — האָט ער געזאָגט: „אין שוין דאָס צווייטע מאל וואָס איהר ווערט אין מיר ענטווישט. און אַלץ איבער די בילדער. אויב איהר באַפּעהלט מיר אייך שוין די מינוט אַהיים צו פּיהרען, פּאָלג איך אייך און, אַז איהר וועט מיר ערלױבען, וועל איך די בילדער צו אייך אַהיים מאַרעזן צוברענגען.

— סײַהר וואָלט מיר ניט געפּעהלט! ! — האָט פעני גערווען אַ לאַר געטאן — ווען מײַן מאָן זאָל זיך דערוויסען... — א, ער איז אייפֿערויכטיג? !

— זעהר! ! — האָט ער, קוקענדיג אויף איהר, אַייִסענצויפּצט.

דער סוף פון די אַלע דינגענישען און רייך אין געווען, אַז פעני דאָס ענדליך דאָר באַשלאָסען אויף אַ ווילע, אַבער טאָקע בלוין אויף אַ קורצע, קורצע ווילע, צו איהם אַרױפּצײַעהן. איך וועל בלוין אַ קוק טאָן אויף די בילדער, — האָט זי געזאָגט, — און דאָן וואָס גיבער פּאָהרען אַהיים. איך וועל אייך ניט לאָזען סױך אַהיים פּוהר! רען; איך וועל געמען אַ מעקסי, יעס, יעס... אַ ט ע ס י! !

— דאָס איז, ווילל איהר ווילט ניט אָן איך זאָל וויסען וואָן איהר וואוינט? ! — האָט ער זיך ווי באַלײַד דינט. — און אייער ערלױבניש וועל איך דאָך צו אייך סאָרױניט ניט וואַנען צו קומען. איך וואָלט אייך פּרוּהער טעלעפּאָנירעט.

— טעלעפּאָנירען? א, נאָ! ! — אַפּילו טעלעפּאָנירען טאר מען צו אייך אױך ניט? וואָס מעג מען יאָ? ! — גארנישט! !

— מײַן גאט, דאָס איז דאָך שרעקליך! !

(ווייטערעס מאַרעזן)

וואו איז פעני?

(פא. טעגלעך פון נעכטען)

פעני האָט ניט געוואָלט, אָן ער זאָל ווענען איהר אַ פּאָלשע מיינונג אַרױס־בראַנגען, דערפֿאַר וואָס זי דאָס איינגען צילינגט מיט איהם צו פארהערן, און זי דאָס געיאָגט, אָן זי איז דאָס געשטאנען און געוואָרט אויף אַ טעקסיס נאָר וויר פיל טעקסי־קעבס זי דאָס געזעהן, זייר גען ווי אַלע געווען פארגימער.

— אַי עס גלעד! ! (איך בין צופֿריר דען) — האָב דער יונגערמאַן אַ זאָג געטאן.

— וואָס? !

— ביקאוו! !

און. נאָר. אַ קורצער פאזנע, צו פעני'ן:

— ווייט איהר ניט צופֿירידען? ?

— איך? ! — האָט פעני איבערנען־פרעגט — וועלל, איך בין גיגענדיג צו זעהן מײַנע בילדער...

— דאָס אַלעס? ! — וועלל, וואָס נאָך? !

— א, גארנישט... איך רעכען זיך גיט...

— גיט... טערגענומען...

— יעס, און דערפֿאַר אַליין בין איך, לאַפּער, גלויבען, ווערט צו לעבען אויף דער וועלט.

ער דאָט דערייז אויף איהר נענעכען אַ קוק און זיי האָבען בילדע אַ לאַר געטאן.

— דאָס גענענדיגנישער לאַר האָט ווי דערנעהנטערט אויף אזוי פיל, אָן פעני זאָל זיך מין איהם ניט אַוועקרוקען, ווען ער האָט זיך געהנגער צו איהר צוגערוקט...

אויפֿן וועג צו דעם יונגערמאַנ'ס סטריזאָ דאָט זיך פעני אפּגעלאָמען פון זיירען. זי האָט געזעהן ווי פאָר־זיכטיג ער טרייבט זיין קאַר, און זי האָט איהם אין דעם ניט געוואָלט שטערען.

זייר פאָרויכטיגקייט איז פעני'ן גען פּעלען געווען. אייסער דעם וואָס דאָס לעבען איז איהר געווען טייער, דאָס זי'ן זיך ניט געקענט ערלויבען צו האָבען אַן עקסידענט אין אַ קאַר מיט אַ פרעגט דען ייגענמאן.

פעני האָט צוגיט פאַרשטאַנען, אָן אומשולדיג ווי זי זאָל מיט זיין איז דעם דורכפאַהרען זיך מיט איהם אַ ביסעל, וואָלט עס קיינער ניט גלויבען. מען וואָלט איהר פאַררעכטיגען אין האָבען אַ געליבטען, און קיין צרות וואָלטען איהר שוין דערפֿאַר ניט פעהר לען!.

זי'ן האָט נאָר געטראַכט יוואָס צוצו־טראַכטען פאַר אַ תּירוץ, וואָס איהר וועט געמין אַ ביסעל מער צייט פון די גראַנסס אַהיים צו קומען... אויב עס וועט געדויערען אַביסעל מער צייט די בילדער אַפּציעמפֿען, וועט זי לאָנען אין דער הויט, אָן זי איז געפארהען באַווען איהר קווינע אין

— 20.

אויפֿן וועג צו דעם יונגערמאַנ'ס סטריזאָ דאָט זיך פעני אפּגעלאָמען פון זיירען. זי האָט געזעהן ווי פאָר־זיכטיג ער טרייבט זיין קאַר, און זי האָט איהם אין דעם ניט געוואָלט שטערען. זייר פאָרויכטיגקייט איז פעני'ן גען פּעלען געווען. אייסער דעם וואָס דאָס לעבען איז איהר געווען טייער, דאָס זי'ן זיך ניט געקענט ערלויבען צו האָבען אַן עקסידענט אין אַ קאַר מיט אַ פרעגט דען ייגענמאן.

פעני האָט צוגיט פאַרשטאַנען, אָן אומשולדיג ווי זי זאָל מיט זיין איז דעם דורכפאַהרען זיך מיט איהם אַ ביסעל, וואָלט עס קיינער ניט גלויבען. מען וואָלט איהר פאַררעכטיגען אין האָבען אַ געליבטען, און קיין צרות וואָלטען איהר שוין דערפֿאַר ניט פעהר לען!.

זי'ן האָט נאָר געטראַכט יוואָס צוצו־טראַכטען פאַר אַ תּירוץ, וואָס איהר וועט געמין אַ ביסעל מער צייט פון די גראַנסס אַהיים צו קומען... אויב עס וועט געדויערען אַביסעל מער צייט די בילדער אַפּציעמפֿען, וועט זי לאָנען אין דער הויט, אָן זי איז געפארהען באַווען איהר קווינע אין

— 20.

— איך בין, איך וויל ניט זיין מיט פאַרשטאַנען. ווער ווייסט וואָס איהר קלערט שוין ווענען מיר, דערפֿאַר וואָס איך פאָהר מיט אייך, — האָט פעני שטיל געזאָגט.

— איך קאָב פאַר אייך די גרעסטע אַכטונג און — דאָ ווײַנען מיר! !

ער האָט אָפּגעשטעלט דעם אַטאָמאָר ביל געבען אַז אַלטער הויז מיט אַ טיר דינטער איינערען גראַטעס. אַ מונקעלער שוין האָט זיך פון ערשט מען שטאק דורך פארהאנגענע פענסט מער קיים דורכגעשלאָנען, און אַ שטיר לער טומעל האָט זיך פון דארט צום נאָס דערטראַגען.

— וואָס איז דאָ? ! — האָט פעני גיגענדיג אַ פרעג געטאן.

— דאָ איז אַ פּלאַץ, — האָט איהר באַגלייטער געענטפֿערט, — וואוהי מ'לויבט שעשען אַריפּאל אַטמאָספֿערע „די גרינע קאץ", דופּט זיך דער פּלאַץ.

— די גרינע קאץ?

— יא, די גרינע קאץ! איהר זעהט איבער'ן מיר אַ קאץ? דארט־אָן אונטער'ן זיין סונ'ם פאנאָרמישק! !

— יא... איך זעה... זי איז, דאָכט זיך, אַ שוואַרצע.

— ביינאָכט זערט זי אויס שוואַרץ, — וועלל, דאָס איז ניט וויכטיג, — האָט פעני אַ לאַר געטאן.

ער האָט לאַכענדיג צוגעגעבען:

— יא, דאָס איז ניט וויכטיג.

און ער דאָט איהר געוואָלט דעלפּען אַרױסנעהן פון מאַשין, דורך אַרױס־ליינען זיין אַ־עם אַרױס איהר טאָליע.

פעני האָט זיך לײַכט צוריקגעצויר גען.

— וואָס איז דער מער? ! — דאָס ער געפֿענט.

— ערלויבט מיר, — דאָס פעני גען בעטער, — צו וואַרטען דא, און אייער קאַר, בין איהר וועט מיר מיינע בילדער אַרױסברענגען.

— אַבער, פארוואָס —

— איך בעט אייך! מיר ווילט זייר

ניט געהן אין דער גיינער קאץ, דער שוואַרצער, צי וואָס פאַר אַ קאץ דאָס זאָל ניט זיין? איך האָב מיינט קעץ...

ער האָט גוטסאָמיג אַ לאַר געטאן:

— איך וואוין נאָר איבער דער קאץ! און דער אַריינגאַנג צו מיר איז אַ גאַנץ באַזונדערער, פון יאָרד (הויף). קומט גו, קומט! !

— אפֿשר וײַז דאָס אַ הונט, צ אַ ווי שרױען נײַט „פּײַער“, אײַז אַלדאָס. פֿון אַלע וײַטען לעשען דעם פּײַער ; זאָך ? אײַנמאָל האַלבען זײַ דאָס נעטאָן אױן עס ערשט וואו פּײַער, ווען פּײַער אַ פּאַל־— עס אײַז דאָס וואָס זײַ ווײַלע, אַז שער אַלאָרם ! דערווײַל אײַז געווען זען זאָל מײַנען... אָבער יײַ וועלען זײַ האָט געגעבען אַ פּײַער־אַלאָרם אײַן „פּרעהלײַך“. וײַז דאָס מײַנען נײַט־רענדיג. אָבן פּײַערלײַט האָבען זײַך אַ יאָג געטאָן (וײַטערשט מײַרעטז)

(מארטועצינג פון נעכטען)

— יעס, — האט ער ווי שולדיג צו־געשטייכעלט, — מינע הענט האבען דעם פארברעכען באזאנגען. און נישט בלויז די, נאר נאך א סך אנדערע. איר האב א וועלט מיט אנגערויבענע ביל־דער, וועלכע איר וועל מסתמא קיינ־מאל נישט פארענדיגען. זיי שטעהען ביי מיר אין א זייטיגען צימערעל מיט'ן פנים צו דער וואנט.

— איר וואלט זיי וועלען זעהן, — האט פעני געזאגט און גענוכט מיט די אויגען דעם זייטיגען צימערעל.

- איר דאס נים דארטען, הינטער יענעם פארהאנג ?

— דארטען איז עס.

פעני האט זיך געלאזען אהין געהן, און ער האט איהר דעם וועג פאר־שטערט.

— שטרעג פארבאטען !

— פארוואס ? האלט איהר מיר פאר אזא נאר, פאר וועלכען מען מאר קיין דאלכג ארבייט נישט ווייזען ?

— איר האלט אייד פאר זעהר א קלונע. אבער דאס האט מיט'ן אנקור קען די בילדער נארניט צו טאן. - איהר מאכט מיר זעהר נוינעריג, — דאט פגני מיט א לייכטען לאך גען זאגט, — מיר ווילט זיך זעהן די ביל־דער. איר מוז זעהן יענע בילדער! איר מוז ! אויב איהר זועט זיי מיר נישט לאזען אנקוקען, וועל איר אייך פאררעכטיגען אין עפעס...

— לאמיר הערען אין וואָס איהר וועט מיר פאררעכטיגען.

אה, אין מארלען בילדער, וואס מען דארף זיך שעהמען צו ווייזען...

און זי האט זיך דערנעהנטערט צו יענעם פארדאנג. און ער האט איהר וויינטער ווי ברוין פארהאנג נישט גען לאזען געהן. עס איז צווישען זיי אנטשטאנען א לייכטער קאמה, א שטופערישער, דורך וועלכען פעני איז אין זיינע שטארקע ארעמס איינגע־שלאסען געווארען.

און ער דאס זיך מיט איהר ווי גען רייצט :

— איצט געהט וועס יענע בילדער! — און איר וועל, יעס, מר. ארטיסט, איר וועל זיי זעהן !

ער האט זי צו זיך א דריק געמאן און זי האט אויסגעשריען:

— אָה, אומשן... איהר וועט מיר באלד צוברעכען !

— אפשר וועל איר, אויב נאר איהר וועט זיך נישט לאזען בויען...

— לאזען זיך בויען ? געווער ! — געווער ? נה, וועל איר אייר מווען ברעכען.

—איהר וועט פאר דעם טייער בא־צאלען ..

— איר בין גרייט אויף יעדען פרויז.

ניט זיך אונטער, גיטאויף דעם קאפ! — ניו, איר וועל קעמפען !

— צו וואס ? דער זיג וועט דאך סארווי ויין אויף דער זייט פון דעם שטארקער'...

— ווער איז דא דער שטארקערער?

— איר, — האט ער געזאגט.

— וועל, איר בין איר, נישט פון די שוואכע.

— זאלען מיר זיך פארמעסטען מיט רוחות ? נוס. איר וועל אייד טאקע ווייזען ווי שטארק איר בין.

— ווייזט מיר געסער יענע בילדער, — פארוואס עפעס יענע ?

— דערפאר, וואס איהר באדיאלט ווי

זון מיר. איר גלויב, אז דאס זיינען בילדער פון פרויען.

— מוז פרויען ?

—יעס, פון געטע פרויען. — אה, פון נאקעטע !

— יעס, סער, פון נאקעטע, נאקעטע, נאקעטע!

און איהר ווילט זיי דעריבער זעהן.

— יעעס !

— פאראן גענוג בילדער פון נאקעטע פרויען אין מיין סטודיא אויף די ווענט.

קייטס אויף די ביידער: איין נאקעטע פרוי מיט די הענט אויף איהר פנים זי שעמט זיך דערמיט, וואס זי ווייזט זיך דא אזויא, אין דער מיר טער חוה'ס קליידער. און אט איז דא אַליון. דא איז נאך איינע אזוי ווי די מאַכער דאט זי געדאנט. מיט'ן זי אַני רופען „פרייהלינג“, פאראן נאך גענוג הענליכע צו די. דאס זיינען אלץ ביל־דער, וואס איר האב געמאכט אין פאַר־רין.

- איר זענט גרייט איי פארוי ? — און נאך א מיט געווען. — איר קלייב זיך... מיר ווילט זיך אהין צופאהרען.

— נוס. פאהרע און געמט מיר מיט לאמיר ביידע פאהרען.

מיט'ן גען ווענען דעם. פרייהגראזט מיר אַנקוקען יענע בילדער.

— גאט מיינער, וואס פאר צו איינ־געשפארטע איהר זענט !

— איר, אז איר וויל עפעס, — האט פעני געזאגט, — מוז איר דאס אויס־פיהרען !

— איר אויך אזוי, — האט ער גען לאַכט, — אט ווילט זיך מיר פון אייר טאהלען א ביל־. איר בין זיכער, אז מיר וואלט זיך דאס זעהר איינגענען בען. איהר אין טונקעלידונעם פאר־מעט ! טונקעלידון איז אייער פארהבן לויט איהר אין פאר מיר צו זיצען ? — ניו! איר וועל פאר אייר אפילו קיין איין מינוט מעהר נישט שטעהן !

— דאט זי שטיפעריש געזאגט, און דא: ערנסטער :

— איר מוז טאקע שוין געהן...

— שוין גערן ? אזוי גיך ? לאזט מיר אייד ווייזען נאך בילדער. איר וויל אויף אייר סאכען אן אייגנדרוק...

איר וויל אייער אנערקענונג. מיט א בילד פון איד, מאר איר מיר א גרוי סען נאמען. פון אלע ווייטען וועט מען מיר קומען בעסער מאַכען בילדער. איר ווער זיך אבער טאקע רייך ! איר ווארדזאועק קאר קאמטור און פאר טאגדאפען, איר ווידכע מיר אינגאנצן צען צו דער קונסט. צו קונסט איר צו ליבע !

ער האט קוים דאָס לעצטע ווארם אַרויסגערעדט, ווי קלעפ, שטארקע קלעפ פון עטליכע הענט אויף אַמאל האבען זיך אין מיר פון זיין סטודיא פאגאנדענדענטראנען.

ער איז צו דער מיר צוגעקומען:

— ווער איז דארטען ?

עטליכע שטימען האבען גלייכצייטיג אַנגעגעבען זייערע נעמען, און געפאר דערט, אז ער זאל זיי אריינלאזען.

מיט א קוק פון דער זייט אויף פעני'ן, האט ער צו זיי אויסגעשריען:

— איר בין נומא אין דער היים !

זיי האבען דארטען אויסגעשאַסען אין א געריכטער און געשריען, אז ער זאל עפענען די מיר.

איר וועל נישט עפענען, — האט ער געזאגט, — און גוד נאָמיס, איר וועל איר זעהן מאַרגען !

— פארוואס ? — האט איינער פון דער טומעלידנער קאמפאניז דינטער'ן מיר געפרעגט, — איז ביי דיר אַנעלי בע אילובענשאַציעס. צו וואס ברענסטו די עלעקטרוק ?

— איר וועל עס גלייך פארלעשען.

— אבער צו וואָס האכטו דאָס נאר אַנגעצונדען, און אזוי געגעבען אונז אז ארבייט די אלע טרעפ צו קריכען ?

— איר האב געזאָגט אַ קוואדער, יואס איר האב פארלארען! דאט ער געזאגט.

די חברה הינטער דער מיר האט ייִטייער געלאכט.

— סעי, אויב דו וועסט נישט מאַ בען פונסטער, וועסטו נאך געבט באַלד קיינען. זיי ויצען אונטען, אי דער „גרינער קאץ“, מיר'ן זיי ארויפשיי קען...

— נוד נאָמיס. איר לעג מיר שוין שלאפען. איר מאַך שוין פונסטער.

דאט ער געזאגט אין טאקע אזוי גען טאן אייך.

פעני האט זיך פֿרוצלונג געפֿלען אין דער פונסטער. ער איז צו איהר באלד צוגעקומען און אויף שטיל געבעטען, אז זיי זאלען ביידע שווייגען.

וויילעך חברה, — דאט ער צו איהר שטיל געזאגט, — מען מוז פון ווי די מיר פארשפארען, אז ניש וויסען זיי זיך ארויף, און דאס און און עסס ביו'ן טאג ארויף. זיי שטעהען נאך דינטער דער מיר אַרעט אונטען, אויף די טרעפ. שטעהען און ווארטען טאג סער וועלען זיי דערזעהן אויב עס וועט פון מיט'ן סטודיא ווער ארויסקומען ;

לצים, קיבעצערס !

פעני האט אין דער פונסטער זיין האנט אַנגענומען:

— ווי אזוי וועל איר איצט אַרויס־געהן פון דאנען ?

— ניט איצט שפעטער...

— ווי קענען מיר דערזעהן ..

— מיר'ן ווארטען בין זיי וועט דער עסען דארטען צו שטעהן...

— און דאס איז אלץ איבער מיר...

איבער מיין וועלען די עלעקטרוק...

— אה, עס איז אַלדאָמיס !

— ווי שפעט איז עס ?

— עס איז נישט שפעט...

— איר מוז געהן אהיים.

— שפעטער, שפעטער...

איר וועל דאן מורא האבען צו געהן אליון.

— איר וועל מיטגעהן. איר וועל — שא... זיי שטערען נאך דארטען, די באנדיטען...

אין דער פונסטער דאט ער זי פון אומטאקויעמען שטיל צו דער ברייטער באקויעמער „דערער“ צוועטהירט, זי אויף דעם האלבט אוועקגעלייגט און זיך אַליון הארט לעכען איהר אזוערזענעצט.

— מיר וועלען דא אַזוי זיצען, — דאט ער שטיל געזאגט, — בין זיי ווען לען אינערהען.

— און זיי וועט זיין, — דאט פעני געפרעגט, — אז זיי וועלען דארטען שטערן אזוי לאַנג, ווי מיר וועלען דא זיצען ?

— זיי וועלען דאס נישט קענען מאַן.

די פוס וועלען זיי פארהלש'ען ווערען.

— זיי קענען זיך אויף די טרעפ אוועקנעצען און ווארטען —

שאַט־א־שאַ. זיי קענען נאך אומן דערהערען, ווי מיר זיידען, און אַפֿי טאן עפעס אַ שפּיצעל.

— וואס קענען זיי אונז טאן ?

דאט בעני געווארט ווי בען.

— וואס ? זיי קענען זיך דארטען אוועקטיטעלען אַפּשפּילען אַ התנבן.

— ווער זיינען זיי, אייערע פרוינט ?

— זיי זיינען אַלעמענס פרוינט און ריינעכט נישט. זיי זיינען מיטהעלפער

פון אלע ליידיגנעהער, מיטאַרבייטער מן ארבייטסלאזע. זיי זוכען צו מאכען אַטמאספערע און צו געפינען עקסאָמיס מענט.

זיי רופען דאס „שאפּען גען יטיכטען“ דערט, הערט, וואס זיי מווען. — דאט ער שטיל געזאגט.

— וואס טוען זיי ? — האט פעני דערשיאַקען געפרעגט.

— זיי דראפּען די מיר...

שטייבעל־ראט באַלאַנגט צו איהר . . .
פּעני־ראַט איהרע ווייט־זעכענע
אויגע פֿין איהר פינגערלעך אויף זיינע
שאַפֿונגען אַיבערגעטראַגען.
די בילדער האבען זיך אויף די
וועגס פון דער נאָכמיגער פינסטער־
קייט אויסגעשוילט. זיי זיינען פאַר'ן
ליכט פון מאַג אין זייערע נאָט־רליכע
געשטאַלען צײַטיגען. אַפּגעפּאַלען אין
פון זיי־ראַס פּאַנטאַסטישע זאָגס די
טייט פֿון חלבֿ'ע ליכט דאַט זיי נע־
געבן.
(זייטערעס מאַרגען)

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קאפיליאן

(פארטוועונג פון געכטען)
— שוין, זיי דראַפּען שוין גיט מער
די טיר, אימינער לאַכט, — האָט פעני,
ציהענדיג זיך שטיל, געזאָגט, — וואָס
טוט מען ?
— טיי־טייט, זיי וועלען באַרד
אונזעקערן.
— ווי שפעט אין דאָס ? — דאָט
פעני ווידער געפרעגט, — איך מוז
שוין געהן —
— גיט שוין... שפעטער, — האָט
ער זיך ביי איהר געבעטען, — שפע־
טער, שפּנטער...
קאָפּיליאַן 22
דער שפּעכער, אויף וועלכען פעני
מיט אַ אַרטיסט האַבען צוגעטליענע
איינס צום אנדערען, געוואָרט, האָט
זיך גישט געאיינלט צו קומען...
דער איצט, וואָס אין מיט ווי געווען,
האָט זיי דערויכער דיקטירט אויסצוגור
צען די צייט אַווי, אַז עס זאָל זיך גיט
מערקען ווי זי געהט.
און די צייט אין נישט בלויז געגאַנג
גען, זי איז געלאָפּען. געלאָפּען
אין אויך גיך די בלוז אין זייערע אַדער
רען. גיך האַבען געקלאָפּט זייערע
הערצער, און כדי אויסצוריקט, די
געפּוילען אהן ווערטער, האָט ביי זיי
געדאַנעלט מיט קושען.
זיי האָבען זיך געהאַט אַהן ווערטער
אַזויפיל צו זאָגען...
דעם אַרטיסט'ס „דעי־בער“, וואָס
דאַס איהם געדינט אויך אַלס זיין
נאָכשכּטע, האָט אין זיך געדאַט אַזאָ
מאָדנע קראַפּט אַרייַנצוכאָפּען אַ מענ־
שען און דערנאָך פון זיך גיט אַפּלאַר
ווען.
די אַלטע, אַפּגעצויגענע טיפּונגער
נעם דאַבען זיך נאָכגעבונדענדיג צו
דער ערד אַראַפּענעלאָזען. דערויכער, אַז
מען האָט זיך אויף דעם אַונעקגעזעט,
אין אַנגעקומען זעהר שווער זיך פון
דעם אויפצוהריבען.
און דערפאַר אין פון פעני'ס פאַר־
זיך פון דער דאָזיגער מאָדנער בעס
אַראַפּצוקריכען, גארנישט אַרויסגעקור
מען. זי איז נאָך טיפּער און טיפּער
אין איהר געוונקען.
אַ דושענטעלאַמאָ, ווי יער טעהגער,
יונגער אַרטיסט האָט איהר אויסגעזעהן
צו זיין, האָט ער איהר, לידער, אין
אַרויסהויבען זיך פון דער געוונקענ־
היים גיט געהאַלפּען. ער האָט איהר
דוקא געדאַלען זינקען...
אה! ווידער פון זיין זייט, און מיט
אַפּגעשוואַכטע פּראָטעסט פון איהר
זייט, האָבען זיי זיך ביידע ווי צונויט
גערינגט צו שווינגען...
עס האָט אויסגעזעהן צו זיין אַרויס־
געוואָרפּען די אַנטשטענדונג צו שטען
לען זיך געגען דעם געכטענע געפּוילע,
וואָס מען רופּט לייב.
אַ געדאַנק האָט זיך, ווי אַ
בליץ, דורכגעשניטען דורך פעני'ס מה,
אַז עס איז אַרױס מיט איהר, גויס, און
עס האָט איהר עפּעס גישט געאַרט :
אויס אין אויס. זאָל זיין אויס !
איהר האָט זיך געוואָלט וויינען און
לאַכען. זי האָט זיך פון איהם איין
רגע געזוכט אונעקצורייסען און אין אַ
צווייטער רגע זיך אַליין פון זיך אין
זיינע אַרעמט באַהאַלטען...
מיט וואָס פאַר אַ לוסט און קראַפּט
ער האָט זי דאָן אין זיינע אַרעמט אייב־
געשלאָסען ! מיט וויעל באַגייסטער
רונג ער האָט זי געקושט.
פעני דאַט שוין מעהר גיט געוואָלט
טראַכטען וועגען דארפּען געהן אַהױס,
די קיים האָט זיך אין איהר געדאַנק
אַפּגערוקט ווייט, ווייט. עס איז דער
פון געבליבען אַ ציפּער אויף פאַרק
עווענינג... גיטאָ קיין היים, גיטאָ קיין
נער, צו וועמען זי באַלאָנגט. זי איז
איצט איהר אייגענער „באָס“, זי איז
די הערשערין, וואָס קעניגט אין די
אַרעמט פון דעם, וועלכער האָט זי באַ־
דערשט...
ער רעדט גישט. ער זאָגט גישט „די
ביום מינע“, זיין שפּראַך באַשטעהט
פון צערטליכקייטען, פון קושען. זי
פאַ־שטעהט די שפּראַך, טראַץ דעם,
וואָס זי האָט נאָך אַזוינס בױט איצטער
גישט געריכט. אַזוי דארפּע געליב־
טע זיידען, אַזוי, אַזוי —
ווי שפעט איז דאָס ? וועמען אַרט
עס ! ווער האָט דאָס וועמען געגעבען
אַ רעכט צו צעחלען די שטונדען פון
די גליקליכע ? וויר דרעגט פאַ־זי
אַז דעם זיינער פון דער וועלט ? אויס
מיט'ן זיינער ! די זון וועט קומען
זאָגען, ווי שפעט אַדער ווי פריה דאָס
איז !
פעני האָט געטראַכט, אַז... מ'דאַרף
גישט טראַכטען. פיהלען — דאָס יע.
אַבער גישט טראַכטען. אַזוי ווי מען
ווייסט גישט וואָס מאַינען קען זיין,
לוינט זיך גיט צו ברעכען דעם מוח
אויף מאַכען פּלעגער. היינט
אַיזט אין דאָס, גיט וואָס מ'לעכט,
און מען דאַרף זיך לאַזען לעבען.
זי האָט. טראַכטנדיג אויף וועגען
גיט טראַכטען, דערהערט. זי ער האָט
פאַר זיך אַ לאַך געטאן און זי לייכט
„אַנגעשמיטען“.
— פאַרוואָס קומט עס מיר? — דאָט
זי, זיי אַ נאָכגעגעבענע קינה, מיט גע־
מאָכטען קאַפּיין געפּענט.
— דערפאַר, — האָט ער איהר גע־
געטפּערט — וואָס דו האַפּסט מיר אַפּ־
געטראָט...
— אַפּגעטראָט ?

— יעס, אַפּגעטראָט !
— ווי אַזוי, מיט וואָס ? — דאָט
זי געפרעגט.
— אַה, דאָרלינג, ווייסט מיט וואָס...
— גיין, איך ווייס גיט, זאָגט.
— „זאָגט“... האַבען מיר גיט קיין
רעכט צו זיין אויף „די“ ? איצט, אַז
מיר זיינען —
— אַלדאָרט, דו, זאָג, פליען !
— דאָסטו מיר גיט געזאָגט, אַז דו
בױט גיט מיס, נאָר מיסעס ?
— יעס ? —
— אַלזאָ, דאָס איז דאָר גיט אמת,
גיין מיס.
— מיסטער —
— ראַמען. רוח מיר ראַמען.
— ראַמען, איך —
— גאָט מיינער, ווי ערנסט דו בױט!
— האָט ער געלאַכט.
— איך בין ערנסט, איך האָב דיר
גישט געטראָט.
— וועלל, טייערע, פאַמען ריידען
העכער פון ווערטער !
— פאַמען ?
— יעס, און איך זעה גיט אויף, טיין־
ערע, פאַרוואָס דו זאָלסט זיך פאַרענעם־
זערען. צו וואָס ? „איך בין גרייט
אויף דעם, וואָס עס ווערט ערוואַרטעט
פון אַ דושענטעלאַמאָ נאָך דעם, ווי ער
— פאַרפירט אַ מידעל, מיר וועלען
גענען חתונה האַבען.
— חתונה האַבען ! ?
— יעס ! פאַרוואָס גיט ?
אַ לאַך געטאן, — פאַרוואָס גיט! עס
איז פאַרזאָגט אַז אורזאָכע, אַ גרויסע
אורזאָכע פאַר גיט אַזאָ גיט.
הלוואי וואָלט עס גישט געווען קיין
אורזאָכע, אַדער אַז עס איז שוין דאָ,
וואָלט זיין גוט, ווען מען קען זי אַפּ־
שאַפּען.
— אבער וואָס איז די אורזאָ־
כע ? — האָט ער געוואָלט וויסען.
— אַה, איין קלייניגקייט. אַ מאָג, אַ
געזעצליכער מאָג.
— גאָ !
— יעס. איך בין מיסעס לידען!
— חמ... וואָס פאַר אַ מאָג איז ער?
— אַה, זעהר אַ טייער מאָג.
— איז ער אַ קראַנקער, אַ קריפּעל,
צי וואָס ?
— גיין. ער איז.. אַלדאָרט.
— חמ... עפעס אַז אייפערזוכטליכען.
— פון וואָגען ווייסט אירר ?
— דאָס האָב איך שוין אַמאל גע־
זערג.
— ווען ?
— אַה, אַ געוויסע צייט צוריק, נעב־
טען אַווענט, און איך האָב אַגילן גע־
זאָגט, אַז — „אי דאָנט בלעיים היים“,
— אַה, יעס, איך דערמאָן מיר.
נאָמ, ווי ווייט צוריק דער געכטען איז
פון מיר וואָגען !
— וואָס עס דאָווייט אונז, אַז עס
איז גיט ווי לאַנג מען לעבט, נאָר ווי
פיל, ווי שטאַרק, ווי אינטענסיוו מען
לעבט. אַט דוכט זיך מיר, אַז מיר זיך
נען שוין אַזוי צוזאַמען אַ לאַנגע, לאַנג
גע צייט ! איך זאָגנדר זיך נאָר,
פאַרוואָס מיר זאָלען אַזוי ווייטער גיט
קענען זיין, אַפּילי אַז דו בױט אַ טאָג'ס
גויב, אין פאַרזי אין דאָס אַזאָ געווייט
ליכע זאָך צו ראַכען אַ געליבטען.
— איז פאַרזי ! דאָ איז גיט פאַ־
ריון, דאָ איז אַסעריקע. נאָר אַז אַנדער
לאַנד.
— דאָס לאַנד, אמת, איז אַז אַנדער־
רע, אבער די מענשען, טייערע, די
מענשען זיינען די זעלבע.
— די זעלבע, נאָ, אַט האָב איך בױט
איצט גאָר גיט געוואוסט אַז ב'בז
זאָא... אַזאָ ווי אַנדערע, און מיר האָט
גיט געאַרט...
— האָבט זיך דאָס איינגערעדט !
— ין, טייערע, בױט צו־לעכענסלאָסט, צו־
נאָרמאַל, יונג און צורשעהן צו איינ־
זידען זיך אַזוינס וואָס פאַסט, וואָס
קען געשיקט זיין פאַר אַלעס אַדער פאַר
קונהנער, אַה, האָט ער זי צערטליך,
זי מיט דאָמבאַרקייט אַרומגענומען,
ווייסט נאָר גיט וואָס דו בױט !
— איך ווייס גיט, — האָט פעני
נאָכגעקער געזאָגט, — וואָס איך זאָל
איצט טאָן.
— איי ייעל־דיר זאָגען וואָס, מיין
ליבסטע, — האָט ער זי געזעט אין
איינגעדעכט. — מאַך צו דינע שערנג,
בלויז אויגען און לאַז זיך אַביסעל
איינשלאָפּען. מוֹזט זיך אַביסעל
ירכשלאָפּען, און איך אויך. איך ווער
נאָ־א נייער מענש ווען ב'שטעט אויף
זאָל ע'לאָז און עס קומען צו מיר פרי־
טע, גיט, גוטע געדאַנקען אין קאַפּ.
איך וועל זעהן וואָס מיר האַבען צו
טאָן. ווייס נאָר, מיין טייערע, אַז איך
האָב דיר זעהר, זעהר ליב, מיר אַרם

— אַפּגעטראָט ?

[illegible]

איד מיט עס וואס גיבער צוריק אפגע-
בען דעם, ביי וועמען איז דאס עס
גענומען. ס'איז א בוך וואס איז פאר-
באטען, שטערענ פארבאטען צו ליי-
ענען.

— פארוואס איז דאס פארבאטען ?
— האט פעני גייערדיג געזענט.
— לויט דאס, — האט ער געזאגט,
— וועסטו שוין זעהן פארוואס.
און פעני האט דאס בוך געלייענט
און געזעהן פארוואס דאס איז געווען
פארבאטען... דער אינהאלט פון דעם
בוך האט איהר געגעבען וועגען וואס
צו טראכטען. זי האט אין דעם בוך
געזוכט פאר זיך בארעכטיגונג פאר
האבען א געלייטען און זי האט עס
געפונען.

אויך די העלדין פון דעם בוך האט
געהאט אז אלטען מאן, נאך דערצו
א פאדאליוירטען, ווען זי אליין איז
געווען שעהן, יונג, און זי האט גע-
וואלט לעבען, לעבען און געלייט זיין,
האבען א קינד — — —
זי האט געהאנדעלט אזוי ווי זי
האט געוואלט האנדלען, און — האט
פעני ביי זיך געטראכט, — זי האט גע-
האט א רעכט אזוי צו האנדלען.
פעני האט פון דעם דאזיגען בוך
א סך פאר זיך געלערענט. זי האט
שוין אויף זיך גיט אזוי שטארק ווי
פריהער געקוקט ווי אויף א זינדער.
ניין, זי איז אויך יונג, שעהן און איהר
מאן איז גיט איהר גלייכען. ער איז
צו אלט פאר איהר !

טראכטענדיג וועגען איהר אלטען
מאן האט זי איהם איצט מעהר מיט-
געפיהלט ווי פריהער. זי האט איהם
באדויערט וואס ער איז צו אלט
ארויסצורופען אין איהר אזעלכע וואס
רימע געפיהלען ווי א ווייב דארף צו
איהר מאן האבען.

אפגעבענדיג זיך צו איהר גליי, האט
זי זיך פאררעכטעלט ווי איינזאם
און פארלאזען ער, איהר געוועזענער
מאן, מוז זיך דארט, אין דער היים,
אליין, אהן איהר, פיהלען, און איהר
האט באגן געטאן פאר איהם. זי האט
געוואלט זיין גלייכער. זי האט איהם,
גיט ווילענדיג, דורך דעם געמוט וועה
טאן. און זי האט געטראכט עפעס צו
טאן וועגען דעם. עפעס וואס ואל
איהם, אין זיין פארלאזענקייט, אין
זיין איינזאמקייט, וויפיל גיט איז
פריד אריינגעגענגען.

זי האט באשלאסען איהם נאך א
בריוו צו שרייבען. געבען איהם וואס
צו לייענען, וועגען וואס צו טראכטען
און וואס צו ווייזען צו די יעניגע וואס
מוזען זאגען, אז זי איז פון איהם
אנטלאפען...

שרייבענדיג דעם בריוו האט זי זיך
געהיט גיט אוועקצולעזען פון דעם
ליגען וועגען איהר זיין געקירנעפט.
זי איז געקירנעפט, נאך זי קלייגט
זיך פאר'גנב'עטערהייט צו איהם א
בריוו ארויסצושיקען.

זי האט איהר געלייטען דעם בריוו
וואס צו איהר באן געוויזען און ער
האט גוטמוטיג געלאכט :

— נאך אביסעל צייט, און דו, מיין
פענס, וועסט זיך טאקע באלד אויף
צו' אמת'ען איז דיין אייגענעם מאן
פארלייבט... אפשר האסטו איהם שוין
לייב ?

— לייב אזוי ווי מ'דארף לייבען א
מאן, טאקע גיט, — האט פעני מיט א
מינע פון באדויערען צוגעשמיכעלט,
— אבער אכטונג האב איהר פאר איהם.
יעס, ער פארדינט מיין אכטונג.

— איד ווייס אפילו גיט פארוואס, —
האט דער ארטיסט איינגעהאלטען א
שמיכעל געטאן, — נאך אז דו זאגסט
אזוי, גלייב איהר דיר, ווען עס קומט
צו פרעמדע פאמיליע-אנגעלעגעהייט
טע, האב איהר מיך אין דעם פיינט צו
מישען . . .

— הער נאך ווער ס'דערט ! — דאט
פעני אויסגערופען. — ווער ס'ווייב
גיט, קען טאקע מינען, אז — — —
— אז וואס ?
— אז דו ביזט גאט די נשמה שול-
דיג !

(ווייטערעס — מארגען)

כדי זיינע פריינט און באקאנטע זא-
לען איז דער טיר פון זיין סטודיא מער
נישט קלאפען, האט דער ארטיסט א
„גיטא אין דער היים“ מיט גרויסע,
שווארצע בוכשטאבען אויף א ווייסען
קארטאן ארויסגעהאנגען.

דער דאזיגער קארטאן איז זיך אויף
דער אנדער זייט טיר געהאנגען. טריט
האבען זיך צו דער טיר דערנעבע-
טערט און דערווייטערט, און זי, די
געלייטע, האבען געפיערט זייער זיג
איבער די, וועלכע זיי האבען געזאגט
און אפגעזאגט...

א גלייכע, ווען איז די שטארקע
ארעמס פון איהר געלייטען, האט פער-
ני איז זיך געזוכט די פעני, וואס זי
איז פריהער געווען. און — זי נישט
געקענט געפיענען...

— איד האב גארניט געוואוסט, —
האט זי איהר געלייטען מודה געווען,
— אז איד בין אזא, אזא —

— אזא וואס ?
— אזא לעבעדיגע, איד האב מיך
גערעכענט פאר א קאלטער, א פארפרא-
רענער, אז איינבארג !
— ס'איז נישט געווען די זון, וואס
זאל דעם איין צושמעלצען.

— נא, ס'איז נישט געווען.
— און מיטאכאל איז עס געקור-
מען !
— יעס, מיטאכאל, און איד בין געד-
ווארען אז אנדערע. איד פיהל מיך אזוי
יונג, אזוי יונג !

— דו ביזט יונג ! ביזט נאך גאר
א קינד. ווי אלט ביזטו, פענס ?
— ווי אלט זעה איד אויס צו זיין ?
— א יאהר גייענדיג, העכסטענס
צוואנציג.

— נישט מעהר ?
— נישט איין טאג מעהר !
פעני האט צופרידען געשמיכעלט:
דער געלייטער האט פינג יאהר פון
איהר עלטער פארזעהן...

זי איז געווען צופרידען דערמיט,
וואס זי האט זיך נישט געלאזען אלט
ווערען. וואס כאטש זי איז דעם אל-
טען מאן איהרען אזוי אויך געפעלען,
אהן איהר פוצען זיך און האלטען אין
„גור שעיף“, האט זי זיך נישט אפ-
געלאזען. אט האט זי איצט דערפאר
דעם פארגעניגען צו הערען אזעלכע
ווערטער פון איהם, דעם ארטיסט, איהר
געלייטען.

גיד, מאדנע גיד - איז איצט ביי
פעני'ן די צייט געפלויענען. אפילו די
ציט וואס זי איז פארבליבען אין
סטודיא ביז וואגען ער פלעגט אראפ
עפעס וואס צום עסען ארויפברענגען.

בלויז אין דער צייט ווען ער איז א
וויילע אוועק האט זי אביסעל געד-
לייענט.

זי האט געלייענט בלויז די קעפ
פון די נייעס אין די צייטונגען און
אפגעשטעלט ייד אביסעל לענגער אויף
נייעס וואס האט געהאט צו טאן מיט
קידנעפינג.

זי האט געהאט אז אינטערעסאנטע
בוך צו לייענען. ער, דער ארטיסט
איהרער, האט עס איהר אזוי ווי בסוד
געגעבען. א פארבאטענער בוך. דאס
האט זיך גערופען „לעדי טשאטער-
לעי'ם לאווער“ — (לעדי טשאטער-
לעי'ם געלייטער).

— פענס, טייערע, — האט דעם
ארטיסט צו איהר געזאגט, ווען ער
זאגט איהר דאס בוך געגעבען, —
לייען עס איבער אזוי גיד ווי דו
קענסט, ווייל דאס איז גיט מיין בוך.

(פארטויעניג פון נעכטען)

— ווער ווייסט, אויב ער האט שוין
נישט געמאכט א טומעל ?

— מען קען דאס אויסגעפינען.

— ווי אזוי ?

— אפרופען אויפ'ן טעלעפאן. פרעד-
גען וואו דו ביזט און הערען וואס ער
וועט זאגען. רוח אפ.

— ניין, איד האב מורא. איד וועל
זיך מיט מיין קול געוויס ארויסגעבען.
ער וועט דערקענען.

— אלזא, איז גלייך צום בריף !
לאמיר שוין צוטרעטען צו דער אר-
בייט !

און זיי זיינען צוגעטראטען צו דער
ארבייט.

פעני האט געהאלטען די פען אין
דער האנט און ער האט איהר דיקטירט
וואס צו שרייבען.

פעני האט זיך אפט געמוזט אפהאל-
טען פון שרייבען כדי זיך אויסצולאז-
כען. דער אינהאלט פון דעם בריף
האט ביי איהר, ווי זי האט געזאגט,
דעם אטעם אוועקגענומען.

אויב זי האט איהם מיט א וויילע
פריהער פארדעכטיגט. אז ער זוכט א
מיטעל פון איהר גיכער פטור צו ווער
רען, כדי אפשר א פריהערדיגע געליי-
טע צו קענען ביי זיך אויפנעמען, האט
זי זיך איצטער געקענט איבערצייגען,
אז ער זוכט דוכא אזא מיטעל, דורך
וועלכען וואס-לענגער צו קענען זי לע-
בען זיך פארהאלטען. וואריים, א קינד
געפינט איז א ביזנעס, וואס האט צו
טאן מיט פארהאנדלונגען. מען קען עס
פארציהען אויף ווילאנג נאך מען זאל
עס וועלען...

מיט א באזונדערען געפיהל האט זי
דעריבער אונטער דעם ארטיסט'ס דיק-
טעישאן דעם בריף צו איהר מאן געד-
שריבען. זי האט כמעט ווי געפיהלט
די אלע גוטע ווערטער, וואס ער, איהר
געלייטער, האט איהר אונטערגעזאגט
אין בריף צו איהר מאן ארויסצושטעל-
לען.

— ער וועט די ווערטער זיין צופרי-
דען צו לעזען, — האט זי געזאגט און
איהר געלייטער האט צוגעגעבען:

— נאך א מין צופרידען !...

— איד האב איהם קיינמאל אזא
מין וואריימקייט, ווי איז דעם בריף, גיט
ארויסגעוויזען.

— עס איז געוויס נישט געווען פאר-
וואס !

— אה, ער איז אלע מאל געווען אזוי
גוט צו מיר !

— אי זער ? וועלל, דארלינג, איהר
גלייבט זיך מיר, קען זיין בעסער... נא ?
— נאטירליך.

— יעס, נאטירליך איז דאס ווארט
פאר דעם.

פארטיג געווארען מיט'ן אנשרייבען
דעם בריף, האט ער איהם פארקלעפט
און צו דעם געוויינליכען סטעמפ נאך
א ספעשעל דעליווערי סטעמפ אויפ'ן
קאנווערט אנגעקלעפט.

! — ער זאל דאס נאך היינט באקור-
מען !

* * *

צופרידענע און בארוהיגטע פון דעם,
וואס זיי האבען אזא בריף צו פיליפ
גרינ'ען אוועקגעשיקט, האבען זיי, די
צוויי געלייטע, פעני און דער ארטיסט,
מיט נאך מעהר לוסט, ווי פריהער, צו
זייער לייבע זיך אפגעגעבען.

זיי האבען אז דער גאנצער וועלט
געוואלט פארגעסען. זיי האבען זיך
פון אלעמען געוואלט באהאלטען.

יִשְׂרָאֵל, אַה, נאָ! מיר שטעהט גאר
ניט אַר, עס באַליידיגט מיר אַז זי, אַט
די מרס, „אינס“ זאל זיין מיין קאַמפּור
רעכטקע אין ליבע!

— זי קען דאָס קיינמאל נישט ווילן!
— איר זי געניען!
— וואָס ס'איין געווען איז לאַנג
אַוועק...

— אַבער ס'קערט זיך אום צוריק!
ניין, איך זאָג דיר אַז נישט! —
האַט שוין דער אַרטיסט אומגעוילדיג
אויסגעשריען. — דאָס וואָס זי איז
היינט אַהער צו מיר געקומען, איז נעך
ווען נישט ווייל זי האָט געוואָלט באַר
מיינען די ליבע, נאר צי שטערען, צו
שטערען מיר —

— זי איז דאָ היינט געווען? זי איז
אַהער געקומען? — האָט זיך פעני
ווי אַ גנביסענע פון אַ שלאַנג, האָסטיג
אַ כאַפּ געטאָן. — דאָס ביזנטו צו
א י ד ר פון סטודיאַ אַרויסגעגאָר
גען, כדי מיט איהר צו ריידען!

— יעס, צו איהר בין איך, דאָס
אַרויסגעגאָנגען ריידען, און וויסטו
פאַרוואָס? דערפאַר וואָס איך האָב נישט
געוואָלט אַז זי זאָל אַדער אַריינקומען
אין דיר דערוועגן.

— האָסט איהר געזאָגט אַז איך בין
דאָ... איך מיין אַז... און אַז אַנדער
פרוי געפינט זיך אין דיין סטודיאַ?

— איך האָב דאָס איהר נישט באַר
דאַרפֿט זאָגען. זי האָט עס אַליין פאַר-
שטאַנען. זי האָט עס מ י ר געזאָגט!

— און דו... האָסט עס פון איהר
געייקענט!

— ניין, עס וואָלט געווען אוממיסס
דאָס צו לייקענען, אַז ס'האַנדעלט זיך
וועגען די זאכען, קען מען ד ע ר
ראַסע נישט נארען.

— וואָס האָט זי געוואָלט? נאָך
וואָס איז זי געקומען? — האָט פעני
אויפגערעגט געפרעגט.

— אַט, אַט, — דאָס דער אַרטיסט
מיט אַ שמייעלע געזאָגט, — א י צ ט
ריידען מיר!

— ריידען מיר? — האָט איהם
פעני אַנגעקוקט, זערינדיג ווי ער האָט
זיך פאַרטראַכט. — אויב דאָס הייסט
נישט געשוויגען —

— איך וויל זיך דערמאָנען און
איבערנעמען דיכטיג דאָס וואָס זי האָט
געזאָגט פריהער פאַר אַלץ האָט זי
מיד געפרעגט, — האָט דער אַרטיסט
קרום אַ שמייעלע געטאן, — אויב איך
וואָלט נישט ווילן אַ בעלן צו געהן מיט
איר צו אַ מאַסקען באַל. אַ פרויוועט
אַסערי, דאָ, אויב איך וואָלט נישט
זיין, אַ בעלן צו מאַכען אַ גרינגען דאָר-
לאָר, נישט פאַר אַ געמאַלטער, נאר פאַר
אַ לעבעדיגער שעהננהייט...

פעני האָט ביזן אַ בליץ געטאָן מיט
איהרע בלויע אויגען און אַ מאַך גע-
טאָן מיט'ן קאַפּ:

— ווייטער!
— ווייטער האָט זי געזאָגט, צו עס
איז איצט פאַראַן אַ יונגער מאַן אין
כין יארען, וואָס איז רייך און ווייס נאר
אַליין נישט ווי רייך ער איז...

— דו ווייסט ווי רייך דו ביזט! —
האַט פעני צו איהר געליבטען מיט
אויפגעחויבענע ברעמען אַ לאַך געטאן,
און ער האָט צושאַק'ענדיג מיט'ן קאַפּ,
פאַרטגעזאָגט:

— זי האָט עפעס געזאָגט וועגען אַ
יונגע ווייבעל וואָס איז פון איהר ריי-
כען מאַל'ס היים פאַרשוואונדען, אַוועק
צו פריינד און צוריק נישט געקומען.
— ווען? — האָט זיך פעני אַ באַפּ

געטאָן.
— לעצטע וואָר, פעני, מאַקע אין
דעם נעלבוען אַוועגט וואָס מיר האָבען
זיך ביידע געטראַפֿען. זי האָט אויך גע-
זאָגט, אַז זי איז פאַראינטערעסירט די
פאַרשוואונדענע יונגע פרוי צו געפינען.
„דער דייכער מאַן פון דער יונגער פרוי
איז גרייט צו לאָזען זיך קאסטען אַ
פאַרשטענעם, אַכזי נאר זיין פאַרשוואונד-
דענע פֿרוי צוריק צו קיינען, ער איז
זיכער, אַז מ'האָט זי געקורגעפֿט...
אַ לאַיער מיט דעטעקטיווס אַרבייטען
איצט אויף דער קייט.

— דאָמיען! — דאָט פעני אַנגע-
כאַפט די האַנט פון אידר געליבטען, —
מיינסטו אַז מ'זוכט מיר?
— יעס, מיינער. די פאַקטען שטיי-
מען —

— זי, די מרס, גאָל, ווייס —?
נ י ס. אַבער, איך פאַרשטעט אַז זי
פאַררעכטיגט... זי פאַררעכטיגט
איצט געוויס יעדען איינעם, יאָגט זאָגט
אַז ער קען זי צו זיך נישט אַריינלאָזען...
און זי איז פון דעם פאַרעם, וואָס וועט
פון אונזער דער ערד אויסגראַבען
דאָס, וואָס מ'וויל פון אידר באַהאַלטען.
איצט פאַרשטעמטו שוין, מיינער,
פאַר וואָס איך בין אַזוי אויפגערינגט
געווארען ווען איך האָב דיר אַזוי
האַרט ביים טיר דערנעגן?

— יעס, איך פאַרשטעט —
— און דו ביזט נישט ביין אויף מיר?
— ניין, ווי קען איך? אַבער, וואָס
זאָגען מיר איצט מאַן?
— מיר מוזען ווילן פאַרוויכטיגן מיר
מוזען געפינען אַ וועג צו זיכערהייט
מיט אונזער פריידייט. פון דעם שפּאַס
וועגען קידנעפֿען קען, האָב איך מורא,
אדוויסקומען אַ טרויעריגער ערנסט. איך
בער דער קידנעפֿינג פון די לינדבערג-
בערגי איז די שטראַפּ פאַר קידנעפֿינג
— טויט.
— מיין גאט! — האָט פעני פאַר-
צווייפֿעט אויסגערומען, — וואָס מוט
מען?
— דער געליבטער איהרער האָט גע-
זאָגט:
— די מוט פאַרשווינדען פון דיין
נע „קידנעפֿערס“, מיינער. דאָרפֿסט
פון „וויי“ אַנטלויפֿען!
— אַנטלויפֿען! ?
— (ווייטערעס — פּאַרנען)

(פארטעצונג פון געכטען)

דאָס לעצטע בילד, וואָס איז ביים
רעכטען וואַנט געשטאַנען, האָט פֿע-
נ'ס אויפֿגערקומסקייט אויף זיך גע-
צויגען. זי איז בין אַהער צום לעצטען
בילד נישט דערנאָנגען.

— ערנען, טראַכט פעני, דאָס זי דעם
פֿנים געזעהן, נאר זי קען זיך נישט דער-
מאַנען וואו און ווען.

— דו קענסט זי? — האָט פעני
היינטער זיך איהר געליבטענ'ס קול
רעָהערט. דאָס איז געווען אַזוי אומס-
ערוואַרעט: אַז זי האָט זיך אַזוי אַ
צאָפֿעל געטאָן, זי האָט אַנשטאָט צו
געכפערען אויף דער פראַגע, זיך גע-
נומען פאַרענטפערען אַז זי זוכט
איהרע פערל וואָס דאָכען זיך אַהער
פאַרקייקעלט, ער האָט אַבער ווידער גע-
שטעלט די זעלבע פראַגע:

— דו קענסט זי?

— איך גלויב, — דאָט שוין פעני
געעכטפערט, — אַז כ'האָב זי ערנענ-
וואו געזעהן. — ווי רופֿט זי זיך?
"דער אַרעסט זאָט זי פאַר זיך צור-
געשטייבעלט און געזאָגט, אַז זי האָט
זיך צאָמל גערופֿען גאלדשטיין, דאָ
דאָט זי אַפּגעוואַרפֿען דעם שטיין און
ס'איז געבליבען גאלד, איצט איז זי
קרום. גאָל אַדער האָל, ווי צאָמל, מיט
דער צייט וועט עס, וואַרשיינליך, דער-
געהן צו נאָ.

— איך קען זי! — האָט פעני גע-
זאָגט. — כ'האָב זי געזעהן אין אַ הויז.
— אין וואָס פאַר אַ הויז און ווען?
— אין דער הויז פון באַקאָנסט.
מאַקע אין דער הויז פון וועלכער כ'בין
אַוועק געפאַר איך בין אַהער געקומען.
— וואָס האָט זי דאָרט געטאָן?
— זי איז געווען צו אַ מיטינג, ווי
נאָר אַנדערע, דאָרטע.

— איז... ווען איז זי פון דאָרט
אַוועק?

— ווען? וואָס הייסט ווען?
— יעס, פֿליי, דערמאָן זיך!
האַט ער געכטען.
— איז דאָס אַזוי וויכטיג?
— ז ע י ר וויכטיג. איז זי פון
דאָרט אַוועק פאַר דיר אַדער נאָר דיר?
— נאָר מיר, איך האָב זי דאָרט איר
גערגעלאָזען. אַבער איך פאַרשטעה נישט
די פראַגע.

— פעני, מיינער —
— יעס, ראַסען, וואָס איז? —
דאָט זי איהם אין די אויגען אַיינגע-
קוקט. — וואָס איז? קוקסט אַזוי
ערנסט

— קום, מיינער, לאָמיר זיך אַוועק!
געזען און גוט אַרומטראַכטען אונזער
לאַגע. כ'גלויב אַז מיר מוזען עפעס
באַשליסען צו טאָן, עפעס וואָס זאָל
אָלע פון אַן עפענטליכען סאָנדאל אין
צייט אויכדיטען.

— זי האָבען זיך ביידע אַוועקגעזעצט.
פעני האָט איהם פראַגענער און אַכיסעל
וואָ צושראָקען אַנגעקוקט. ער האָט
אויסגעזעהן זי זיין געוועזן. ער האָט
זיך אַנגעשטרענגט צי שטייכלען און
זי באַווייגט:

— שרעק זיך נישט, קינד, דערווייל
איז נאָר פאַר דעם קיין געפאַר נישט.
דאָס איז, אויף וויפּיל איר ווייט, איך
דאָב נאָר אַ פאַרדאָכט אַז אַט זי מרס.
גאָל שפּיאַנירט מיר נאָך... זי איז
אַזאָ פרוי וואָס קען נישט לעבען אַהן...
עקסאַטמענט. זי זוכט צו פיהרען

אַקטימעס כוכהאַטעריע... מיטן מו-
זיק פאַר איהר היטען ווי פאַר פּויער!
פון אונזער רער ערד וועט זי אויסנע-
פינען דאָס וואָס זי וויל וויסען. פון
אַלי ה ר איז שווער, כמעט אונ-
מעגליך, עפעס וואָס צו באַראַטיגען.

— פּאַני האָט איר אַרטיסט מיט פֿינ-
סטערע בליקען אַנגעקוקט ווען זי האָט
איהם געפרעגט:

— זי קוקט אָפּט אַדער? ...
ער האָט פֿעני'ס האַנט צו זיינע ליד-
פֿען ציגערדיקט און מיט'ן קאַפּ גע-
דעקט:

— נישט אַהער, נישט צו מיר, אונטען
אַבער, צו דער „גרינער קאָל", אין
גרינגיט ייִלעדזש, קוקט זי אָפּט
אפּטער ווי דאָס איז גוט פאַר אונז...
— אַבער, — האָט פעני איהר האַנט
פֿאַן זיינע ליפֿען אַוועקגעקוקען. — זי
פֿלעגט אַהער, איז דער סטודיאַ אָפּט
קומען?
— זי פֿלעגט קומען בלויז דאָן, ווען
זי האָט פאַר מיר נאָדאָפֿט יוצען.
ווען איך האָב איהר בילד געמאַכט.

— זי איז געווען דיין געליבטע...
— פעני!
— אַה, יעס!
"דער אַרטיסט האָט פאַרדריסליך אַ
לאַך געטאָן:
— וואָס פאַר אַ קינד דו ביזט! ווי
אַזוי קענסטו זיין אייפֿערזוכטיג אויף
דע ר פרוי —
— אייפֿערזוכטיג! ? — האָט פעני
גלייט אַ שפּאַטישער גרימאַסע אויסנע-

(פארטועצונג פון נעכטען)

— יע, טייערע, ניט ווארטען ביז וואנען עס וועט קומען צו טראכעל. אין דיין בריף, נומער צוויי, האסטו געשריבען, אז די קידנעפערס קענען זיך ניט אייניגען וועגען דער סומע פון די אויסלייזגעלט, וואס זיי ווילען פאר דיר פאדערען... יעס?

— יעס, וועל? —

— וועל, איז צו דער צייט וואס זיי-שפארען זיך איבער דעם, כאפסטו זיך ארויס דורך א זייטיגער טיר אדער כון א פענסטער און אנטלויפסט... דאס איז די זאך וואס דו וועסט דערצעהלען דיין מאן.

— אזוי, און ער וועט מיר דער-פאר-וואס?

— ער וועט זיין זעהר צופרידען. נא?

— אה, יעס, ער וועט זיין צופרידען, דען, זעהר צופרידען. אבער איך? וואס וועט זיין מיט מיר? איך וויל וואס: איך וועל פון איהם נאך מעהר ווי פריהער געהאלטען ווערען אונטער א שטרענגער וואך. איך וועל שוין מעהר קיינמאל די ליכטיגע וועלט ניט קענען אנזעהן.

זי האט פארשטעלט די אויגען און זיך פון איהר געליבטען אן א זייט אפ-געקערט.

— פענס, טייערע, האט ער זיך ביי איהר געבעטען—קוק אהער. פאר שטעה דאך אז דא צו-זיין איינגע-שפארט, מורא האבען אז אימיצער זאל דיר ניט דערזעהן, איז דאך אויך שלעכט. איך האב דאס דיר פריהער ניט געוואלט זאגען, אבער איצט זאג איך דיר, אז מ'קוקט אויף מיר מיט פארדאכט. מ'פארשטעהט אז איך בא-האלט ביי זיך אימיצען און—

— און, האט זיך פעני מיט א שפאטישען טאן אפגערופען, דאס קען שערדיגען דיין רעפוטאציע... דאס מוז דאך זיין ס'ערשט מאל וואס דו באהאלסט ביי זיך אימיצען!... אזא גייעס איז אן ארטיסט'ס סטודיא אין גריניטש ווילעדזש אימיצען ביי זיך צו באהאלטען! דער אמת איז אז...

אז דו ווילסט זיך שוין פון מיר וואס ניכער באפרייען. איך בין צופיל פאר דיר! איך מאך דיר צו ענג דיין סטודיא פאר... פאר אנדערע, וואס זיינען דא בעפאר מיר געווען און פאר נייע וואס ווילען נאך קומען! צו וואס מאך כען אן אנשטעל פון ערנסטקייט און מורא פאר... פאר טויט-שטראף?!

פון וואנען ווייסען מיר, נאך אלעמען, אז יענע פרוי וואס איז פארשוואונדען, אדער געקידנעפט געווארען פון יענעם מאן, בין איך? זי האט ניט געזאגט דעם נאמען. זי האט גע-וואלט טרעפען! אנטאפען דעם דופק, אויסגעפינען הינטער ארום פאר וואס זי ווערט ניט אריינגעלאזען אין דער סטודיא אין וועלכער זי איז אן אפ-טער גאסט געווען און, מסתמא, יענע „זויבערע" קימאנע ניט איינמאל אויף זיך געטראנען. זי איז א האלב גאקעטע געוועסען פאר דעם שעהנעם ארטיסט, וואס האט פון איהר א בילד געמאכען! באגייסטערט איהם מיט זיך, מיט איהר „איט!" איך האס זי. אה, ווי איך האס זי!

זי האט זיך א הייב געטאן פון איהר ארט, וואס געבען איהם, און גענומען איבער'ן סטודיא ארומנעהן, שרייענדיג אז זי האסט מרס. גאל. זי האסט אלץ מיט אלעמען! די גאנצע קינסטלערישע אטמאספערע מיט די קינסטלער, מיט אפילו איהם אליין אויך אריינגערעד-כענט, האסט זי! זי וועט פון זיי אנטלויפען און קיינמאל צוריק צו זיי ניט קומען. קיינמאל ניט!

און, ער, דער געליבטער, איז גע-זעסען און נאכגעקוקט איהרע באווע-גונגען. ער האט זי באוואונדערט, זי האט אויסגעזעהן שעהן, ווילד שעהן, ווי זי איז אזוי ארומגעלאפען. זי האט איהם דערמאנט אן דער באריהמטער אקטריסע גארמא שירער אין א-סצע-נע ווי ווי האט זיך געקריגט מיט איהר געליבטען.

— איך געה אוועק! איך „אנט-לויף!"—האט זיך פעני האסטיג אנט-קענען איהם פון איהר ארומלויפען אפגעשטעלט. איך מאך פרוי דעם וועג צו דעם ארטיסט'ס סטודיא פאר

אנדערע! איך לאז זיי פרייוויליג איך בער די גאנצע פארפעסטעטע אטמא-ספערע זייערע!

אזוי ווי דער ארטיסט האט ניט ארויסגעוויזען קיין שום צייכען פון פראטעסט געגען איהר באשלוס אוועק-צוגעהן, האט זיך פעני א ריס געטאן אין דער ריכטונג וואו איהר טייערע העט און קאסטנארער קאנט האבען זיך געפונען.

דארט, דערביי, איז געהאנגען אן אנטיק פון א שפיגעל: א שפיגעל גלאז וואס האט געמאכט אויסזעהן געל, איז א ראם, וואס האט אויסגעזעהן ווי פארשימעלט.

פעני האט זיך געאיילט, די העט אויף איהרע קופער-רויטע האר ארויפגעוואר-פען. זי האט צוגעפויגערט ס'נעזעל. די ליפען האט זי מיט איהר ליפסטיק אפילו ניט אנגעהערט. זיי זיינען איהר געווען גענוג רויט פון דעם וואס זי האט זיי געביסען.

ווען שוין אין איהר קאנט, איז זי האסטיג צוגעקומען צום טיר. זי האט א דרעה געטאן דעם שליסעל, די טיר אן עפען געטאן און זי א קלאפ צוריק פארמאכט: אימיצער איז דארט, היינטער טיר, געשטאנען... זי איז פון טיר האסטיג אפגעטראטען און זי וואלט אפער אומגעפאלען, ווען דער ארטיסט וואלט זי אין זיינע ארמס. ניט אריינ-געכאפט....

25.

צו דער צייט וואס פעני איז מיט'ן ארטיסט געווען אין איין שרעק מ'זאל זיי ניט כאפען, איז זיך פיליפ גרין אנגעגאנגען מיט זיינע איבונגען, מיט זיין אויסרוהען זיך און ווארטען אויף גוטע נייעס.

דער לאיער האט איהם געהאלטען אין איין פארזיכערען, אז אויב ניט היינט, איז מארגען. און מרס. גרין וועט גאנץ און אומבאשעדיגט צוריק צו איהם קומען.

גרין האט זיך געהייסען זיין אפטיי-מיסטיש. די חלומות, וועלכע ער האט לעצטע גאכט געזעהן, האבען איהם געוויזען, אז זיין פעני טראכט וועגען איהם.

פעני האט צו איהם אין חלום גע-רעדט, געלאכט און געשטיפט. ווי שעהן זיין פעני האט זיך מיט איהם אין חלום געשפילט אין בא-העלטעניש!

„זיך מיר, האט זי געזאגט, און דו וועסט מיר געפינען. „זיך מיר."

ער האט זי געזוכט. צוגעמאכט די אויגען. זיי פלוצלינג געעפענט און דערזעהן זי דא אין איין ווינקעל און דא איז א צווייטע ווינקעל פון זייער צימער.

זי האט איהם אזוי צוואווארימט און צוהיצט מיט איהרע ארומשטיפען, אז ער האט גאר פארגעסען ווי אלט ער איז.

זיין הארץ האט נאך געקלאפט פון דער אנגענעמער אויפגענונג, וואס

דער חלום האט איהם פארשיאפט. ער האט געהאפט, אז דער חלום וועט זיך אייניכען פארזיכעליכען.

דער געפיהל פון ליידיגעשאפט, וואס איז צו איהם אין חלום. אזוי רעאליס-טיש, אזוי ווארהאפט'יג געקומען, האט איהם גייעס מוט אויף ווייטערדינען צוזאמענלעבען מיט זיין פעני'ן געג-ען.

נאר געזונט, נאר לאנג לעבען-און געזונט זיין, האט מר. גרין געטראכט, וועט שוין אלעס זיין גוט. אי, ווען מ'קען זיך דאס פארזיכערען מיט יאהרען, מיט לאנגע, לאנגע יאהרען! פיליפ גרין האט אין די צייטונגען קיינמאל ניט דורכגעלאזען אן ארטי-קעל וועגען געזונט און לאנג לעבען. וואס נאר ס'האט געהאט צו טאן מוט מיטלען צו פארלענגערען די יאהרען, האט ער געלעזען.

אמאל, ווען ער איז נאך געווען יונג, האבען אועלכע ארטיקלען ווי איבערי-גע זאכען אין זיינע אויגען אויסגעזעהן. די וויסענשאפטסלייט זיינען, לויט זיין מיינונג, געווען אויסען. וואס מעהר געלט אויסצופרעסען פון די, וואס הא-בען געגלויבט אין דאס, וואס זיי הא-בען געפריידיגט. איצט אבער, אויף דער עלטער, האט ער זיי אנגעהויבען צו גלויבען.

עס האט זיך איהם געוואלט גלויב-בען, אז דאס וואס זיי זאגען, איז אמת. אט האט ער, טראכטענדיג אזוי, דערזעהן אזא „קאפ" אויף אן ארטי-קעל אין „זיין" צייטונג:

„יעדער מענטש דארף לעבען מיט דעםטענס הונדערט מיט זעקס און צוואנציג יאהר."

און דאס איז באהויפטעט געווארען פון ניט קיין אנדערע ווי פון פראפע-סאר וואראנאו, דער גרויסער ספעציאל-ליסט, וואס האט זיך דורך מאנטי גלענדס אנגענומען פון אלט מאכען יונג!

נו, די מאנקינגלענדס, האט זיך גרין געטראכט, — קען ער האלטען פאר זיך. אבער די 126 יאהר, אויב מ'ען זאל זיי אהן מאנטי גלענדס קענען אדורכשטופען, איז ניט שלעכט.

איז אן ארטיקעל פון אן אנדער ווי-סענשאפטסמאן, האט גרין געלייענט און זיך געהייסען געדענקען גוט די כללים, וואס יענער האט אויסגערעד-כענט, וואס מ'דארף נאכפאלגען כדי לאנג צו לעבען.

„ס'איז זיכער", האט דער וויסענ-שאפטסמאן געזאגט, — אז אין אל-געמיין לעבען לענגער יענע מענשען, וואס גיבען גוט אכטונג אויף זייער גע-זונט.

„עס לעבען אויך לענגער אועלכע וואס פיהרען, אין אלע באציהונגען, א ריינעם לעבען.

„מ'דארף איינהאלטען די מאס פון עסען און טרינקען.

„מ'טאר צופיל ניט נאכגעבען יעדען פאדלאנג.

(ווייטערעס — מארגען)

— מיר זאבען זיך מיט אינזער ידוע, ברוך השם, ניט וואס צו שע מען. דאס מיכ מיינאן ציגענע רען

— זאגט איהם נאר, דעם מר. גרין, דאס מרס. צוויק סידי'ן געהויסען, — אן דריי ליידיס זיינען געקומען און זיי ווילען איהם זעהן.

— אבער, — האט מידי מיט איהר וויינענדיגע מינע געזאגט, — ווי אזוי זאל איך דאס איהם זאגען, אז ער איז נישט?

— וואו איז ער? — דאט די קא- מיטע פון די דריי כמעט איינציגט געפרעגט.

ער איז אזועק. ער איז אויסער'ן שטאט...

ו ו ו ע י איז ער אזויכ? — ווען? — פריה, זעהר פריה. ו ו ו א ו ה י ז איז ער אזועק? וואס ווייס איך וואוירן? — ווען וועט ער צוריק קומען? — איך ווייס ניט!

„וי ווייס ניט!“ — האט איין פרוי צו דער אנדערער אויף סידי'ן מיט'ן קאפ א מאך געמאן. — ז י ווייס ניט!“

און דירעקט צו סידי'ן: — ווער דען קען דאס גאך אזוי גוט וויסען ווי איהר? — איך ווייס כללוד דאס וואס מען זאגט מיר, — האט סידי געזאגט. — וואס מ'זאגט מיר ניט, ווייס איך גיט און כללוד ניט וויסען!

די דריי פרויען האבען זי'ן איבער געקוקט און בייוליד ציגעשטימעלט. מרס. צוויק האט געוואלט ווייזען מרס. גרייכ'ס קווינעס, ווי ז י רערט, און זי האט זיך צו סידי'ן א געם געטאן: — מיס — ווי מ'דופט אייך דארטען, אדער מיסעם, מיינט ניט, אז מיר זיינען אהער געקומען כדי אויף אויך א קוק צו טאן. מיר זיינען געקר מען זעהן דעם מיסטער גרין. און גיט פאר זיין שעהנעם פנים אויסזעט. מיר ווילען וויסען, פאר וואס ער האט מיר דער געמאכט אזא מאראראט וועגען פעני'ן און פאר וואס ער איז מיט אכטל אנטשוויגען געווארען. מיטאנע שרד (משהפישער), ווייס ער וואו זי איז, זאל ער דאס אונז אויך זאגען. ווייס ער גיט, זאל ער זי אויסגעפינען. מיר וועלען מיר'ן גיט לאזען שווייזען. מיר וועלען געווארען. מיר'ן לאזען וויסען די פאר לויס, מיר וועלען אריינשטעלען איהר פיקטשור אין אלע פעזשערס, מיר וועל לען — —

אויף דעם לעצטען „מיר וועלען“ איז מרס. פאט צוגעשויסען.

— וואס איז דא, — דאט זי גע- פרעגט. — עלעקשאנס פאר א פרעויד רענט?

— עלעקשאנס, — האט מרס. צוויק געענטפערט. — פאר'ן אמת, מיר וויר לען וויסען וואו איז פעני, און זי (אנ) ווייזענדיג אויף סידי'ן), זי זאגט, אז זי ווייס גארנישט! אפשר ווייסט א י א י ר?

— איך ווייס אויך גיט, — האט מרס. פאט געזאגט.

— ו ו ע ר זאל אזוי לעבען!? — האט מרס. צוויק האסטויט געפרעגט. — ו ו ע ר?

— פען! — האט זיך מרס. פאט א קריס געטאן. — פען! אזוינס צו זאל גען! גיט שעת!

דא האט זיך שוין מרס. פלאטקין אנגערופען:

— אונז איז א ווייכאג אין הארצען און מיר זיינען גיט געקומען אויספיר גען זיך מיט שעהנע רייד.

— מעני, מרס. גרין, איז אונזערע א ליכליכע קווינע, — האט מרס. סיימאן געזיפצט. און זי איז אונז אלעמען ליב און מיער, ווילען מיר וויסן וואו זי איז, וואס ס'האט מיט איהר פאסיגט. — מיס גלעס, — האט זיך מרס. פאט געווענדעט צו סידי'ן, — געם פון די פרויען זייערע ארדיקען מיט די טעלעפאן נאמבערס.

און צו די פרויען:

— אזוי גיך ווי מ י ר וועלען וויר סען וואו מרס. גרין איז, וועלען מיר דאס אייך לאזען וויסען. מיר ווארטען כין זי וועט שרייבען...

צו דער צייט איז לאיער סאקס גע- קומען. מרס. פאט האט סידי'ן א וואונט געטאן, אז זי זאל איהם צו מר. גרין באגלייטען, וי אלליין איז מיט די פרויען געבליבען.

מרס. צוויק האט ביז א קאר גע- טאן:

— פאר דעם א, איז דע" מיסטער אין דער היים. ווער איז ער דאס אוי, וואס מ'פיהרט איהם גלייך צום באם? מרס. פאט האט צו די פרויען פאר- טרויליך צוגעוואונקען:

— א גרויסער לאיער, א קאפ מענטש. און גאך שטילער:

— מינע ליבע פרויען, איך פאר- טרוי אייך א מור: מרס. גרין איז גע- קינעשט געווארען!...

„געקירנעט!!!“ — האבען די דריי גרויען מיט די רענט א פאט'ן געטא'. — „אוי, א בראד!“

זיי האבען זיך דערצו דערוואוסט פון מרס. פאט, אז מרס. גרין אלליין קאט וועגען דעם צו מר. גרין געשרי בען, און אז זי האט איהם געבעטען ראם ער זאל גיט געבען צו וויסען דער פאליציי, ווייל דאס קען איהר לעכען שטעלען אין געפאהר. די קירנלופער

פענען איהר דערפאר ווער-ווייס וואס אפסטא. ווארט איצט, מר. גרין, ביו ער וועט הערען וויפיל אויסליידנעלט ווי וועלען זיך פאר איהר דייסע' גע- בען!

און די פרויען זיינען מיט דעם וואס ווי האבען געהערט פון מרס. פאט, אזוע זעהר צופרידען.

„גאך אלעמען“—האבען זיי אזועק געהערדיג צווישען זיך געזאגט.—„איז אונזער פארען גיט געווען ארייגע- ווארפען. מיר האבען דאך אויבמער גען וואו פעני איז!“

(ווייבערעם — פארנעז)

ס'פאסירען איז לעבען אזעלכע זאכען

אפילו ביי אינגערע מענער, מיט זייערע ווייבלעך, נאך בפרט ביי עלטערע...

אלץ אזעלכע פראגען. אזעלכע בייד וויליגע באמערקונגען און אנצוהערע- נייטען!

וואס, אז ער, וואלטע' די גרויסע וויסענשאפטסלייט געראטען אין אזא פאל צו טאן?

יעם, ס'איז גרינג צו נעכען עצות י ע נ ע ב! אבער, אז ס'קומט צו זיך — —

די צורה מיט די קרובים, וואס הא' בען טעלעכאנירט, איז נאך גיט געווען אזוי גרויס. ערנער איז געווען מיט די גוטע קרובים, וואס זיינען אלליין גע- קומען כדי אויסצוגעפינען אלץ וואס און ווען און ווי אזוי דאס איז גע- שעהן.

גרין האט זיך פון זיי באהאלטען. ער דאט געהויסען זיינע הוידמענשען זאגען, אז ער איז ג'דערהיים גיטא. זא- לען זיי קומען אז אנדערש מאל. אדער, ואלען זיי בעסער ג י ט קומען. אז ס'וועט זיין וואס, וועט מען זיי אנזא- גען... זיי מוזען האבען געדולד צו וואר- טען.

פעני'ס קווינעס, מרס. סיימאן און מרס. פלאטקין, האבען נאך מיט זיך געבראכט א פרעמדע, א מרס. צוויק. (דינעלכע מרס. צוויק וואס פלעגט רי- פען מרס. מיימאן צום מעלעפאן, ווען נאך מ'האט זי אפגערופען). זיי זיינען געקומען מ א נ ע ז זייער פעני'ן: — מיר ווילען אונזער פעני'ן. — האט מרס. סיימאן געזאגט. און די מרס. פלאטקין האט צוגעגעבען:

— מיר מוזען וויסען וואס מיט איהר איז געשעהן!

די מרס. צוויק האט זיך אריינגע- מישט:

— מרס. גרין איז זייערע א לייבליי- בע שוועסטערקינד און מר. גרין מ ו ז ווי זאנען וואס מיט איהר האט פא- טירט!

סידי האט זיך ביי די דריי פרויען געבעטען:

— פליי, שרייט גיט אזוי, פליי! אז מר. גרין וועט אייך האבען וואס צו זאגען, וועט ער דאס אייך זאגען דורכ'ן טעלעפאן.

— ס'איז אלראיט, — האט מרס. פלאטקין געזאגט, — ס'מען איהם אבי שטיין מיט אונז „פערוועגליך" צו ריי- דען.

י (פארטוועצונג פון נעכסטן)

„מ'דארף יעדען טאג טאכען עקסער- מאין (איבונג).

„מ'דארף זיך א פאר אדער עטליכע מאל אין טאג גוט אפרוהען באזונ- דערס, נאך גרעסערע מאלצייטען.

„מ'דארף זיך באמיהען צו זיין גייס- בויג פריש.

„מ'דארף אויסמירען טרויער.

„מ'דארף אויסמירען אויספרגונג און אויסטרויכלונגען.

„מ'דארף זיך באמיהען צו בלייבען כסדר רוהיג.

„מ'דארף זיך קענען אין שווערע מאמענטען דאלטען אין די הענט, גיט עפען זיך דאס הארץ.

„א הארץ איז זעהר אן ערעלע זאך.

דארף מען עס זעהן אפהיטען פון זא- כען, וואס ווירקען שלעכט אויפ'ן גע- זונט.

„מ'דארף זיך גיט איבערארייטען, מ'דארף זיך אויסשלאפען, מ'דארף גיט פראכטען וועגען זאכען, וואס ווירקען

שלעכט אויף די געזונט.“

איבערגעלייענט די אלע זאכען וואס מ'דארף און מ'דארף גיט, האט יוה מר- גרין אפגעוויפצט און געפרעגט, איז די

געדאנקען, פארשטייט זיך, ביי די גרוי-

סע וויסענשאפטסלייט, וואס מ'דארף טאן ווען מ'וויל צוריק די ווייב, וועל' בע מ'האט ביי דיר געקירנעפט און מ'וויל דאס שטארק און טאקע וואס גיכער אויך.

און וואס דארף מען טאן צו א קרוב וואס רופט דיר אפ אויפ'ן טעלעפאן און שטעלט דיר, מעשה גוטער פריינד, אזעלכע פאטקורנע פראגען, ווי:

„זאג דעם אמת, ברודער לעבען, איז זי (ראם הויפט, די יונגע ווייבעל) טא- קע אט אזוי א, מיר גיט, דיר גיט, גיט

געווארען און א קל' איבערגעלאזען?

האסטו גיט געזעהן אויב ס'פעלט וואס, קעלט אדער דימענטען?... פון אן איי- גענעם, א גארענטען קרוב דארף מען זיך אזוי גיט באהאלטען.

„האסטו שוין געמעלעט די פאל- ליג גא? פאר וואס'נשע שוויגסטו?

„פאר וואס זאלסטו גיט אריינשטע- לען איהר פיקטשור איז די פייערעס?

„אפשר זאלסטו צוזאגען א באלוי?

גונג פאר דערקענען זי און אנטאנען דיר-וואו זי איז?

„האסטו קינמאל גיט באמערקט אימיצען וואס זאל זיך געווען דרעהען ארום, איהר? זאג, שעהם זיך גיט.

האסטו שוין געמעלעט די פאל- ליג גא? פאר וואס'נשע שוויגסטו?

„פאר וואס זאלסטו גיט אריינשטע- לען איהר פיקטשור איז די פייערעס?

„אפשר זאלסטו צוזאגען א באלוי?

גונג פאר דערקענען זי און אנטאנען דיר-וואו זי איז?

„האסטו קינמאל גיט באמערקט אימיצען וואס זאל זיך געווען דרעהען ארום, איהר? זאג, שעהם זיך גיט.

ווייזט נישט איין געקענט בארוהיגען.

עס האט זיך, האט ער איהר געזאגט, אז קיינער איז נאר דארט, היינט טייער, נישט געווען. איינער האט זיך דאס סתםא אפגעראכט. אבער גענוי האט אירם בארויכערט, אז אימיצער איז הינטער'ן טיר יע געווען. דער איר מיצער האט אויף אירך מיט צוויי וועלפטיגע אויגען א בלייז געמאלן. איר, וואס פאר אויגען! זיי האבען איהר אזוי גרויס ווי די אטאטאכיל לאפפען איז דער פינפטערקייט פון דער נאכט אויסגעזאגן.

אבער, ווער האט עס געקענט זיין? דאס זיך שוין דער ארטיסט געוואונן רערט. קיינער האט דאס צו יענער צייט נישט אנגעקלאפט.

און אפסער, האט ער געזאגט, האט מען יע אנגעקלאפט אין זיי האבען נישט געהערט איבער דעם ארגומענט וואס זיי האבען צווישען זיך געהאט. זאל דאס זיין אן אנלערנונג אויף ווייטער נישט אזוי הויך צו רוייען, נישט מערן קריגען זיך. אז ס'איז דאך נישטא פאר וואס זיך צו קריגען! קען זי נישט פארן שטעהן, אז דאס איז די נאטירליכסטע זאך, אז אונזליכע, וואס קומען זיך צו נויט, זאלען זיך אמאל מווען פארנאנט דערגען? אז מענשען קענען זיך פון דעם נאכזער וועלט נישט באזאגלען. פרידער שפעטער יוכט מיט נאך, אוי ס'לעניגט אויס און, ס'איז זעהר מייאוס...

און ער האט איהר מיט גוטען איינ-געזעט און צוגערעדט, אז זי זאל מאן ווי ער זאגט: געהן צו איהר מאן, נישט ווי א שולדיגע אפילו, נין, נאר ווי א העלערן ווי אזוי וואס האט איהם, אירך מאן, דורך איהר געוואנטקייט אויסגע-לייזט פון צאללען אויסליידעלט, און זיי דארף נישט מורא האבען פאר זיין שטרענגער וואך נאך דעם, ווען זי וועט איהם זאגען, אז זי האט א בייטש געגען די קינדעפער, אז זי קען זיי אומ-בליקליך מאכען ווען זי זאל זיי ארויס-געבען. זאל זי אויף זיי אויסמאראכען אז זיי זיינען גנבים. זאל זי אויף זיי זאגען, אז זיי זיינען אהען קינדעפערס אויך בוסלענערס און די רעגירונגס-אגענטען יאגען זיך נאך זיי, זי קען אפילו זאגען, אז ווען מ'האט אויף זיי געמאכט דעם איבערפאל, אין זי אנטלאפען. זיי זיינען אלע ארעסטירט געווארען. נישטא זיי, און ס'איז דאריי בער נישטא מערער פאר וועמען מורא צו זאכען.

און נאך א זאך: זאל זי זיך אליין אויסלערנען טרייבען אז אויסמאכביל, א סך פרויען טוען דאס. זיי קענען זיך גערעמען די פרייהייט צו פאהרען ווען און וואוהין זיי ווילען. אז זי וועט אליין טרייבען א קאר, וועלען זיי זיך קענען טרעפען אין געוויסע ערטער, אפילו נישט אפגערעדטערהייט, צופער ליג'... און קיינער וועט זיי אין קיין זאך נישט פארדעכטיגען. קיינמאל נישט זאל זי ווייזען איהר מאן אז זי קען זיך נעמען אין די הענט, אז זי האט איהר אייגענעם ווילען. ער וועט איהר געוויס נישט שטערען איהרע פארזעני-גענס, ער האט דאך זי ליב. ציזי? זעיר ליב! נו, אז מ'זאג זעהר ליב, נישט מען נאך. ביי א פארליבטען מאן קען מען אלץ אויספוהרען אויב מען ווייסט נאך ווי, איז פארוואס זאל זי דאס נישט וויסען?

די רייד דאכען געהאט וויער גע' ווינשטע ווירטונג. פעני דאס געמונט צוגעבען, אז אירר געליבטער ווייסט וואס ער זאגט. איהר דאט זיך אבער אין דעם איהם נישט געוואלט נאכגעבען. צו שטארק האט ער איהר געוואלט זעהן שטעהן אויף איהרע אייגענע פיס. עפעס אזוי ווי ער וואלט מורא דאכען אז זי זאל זיך אן אירם וועלען אנה שפארען

אן אומיוסטע מירא. פעני האט צו גוט געוואוכט, אז זי קען זיך נישט פארן לאזען אויף דעם געליבטען איהרען

אז מעהר ווי ליבע קען ער איהר נישט געבען. און דאס אויך בלייז אויף אזוי פיל, וויפיל זיין ארטיסטישע נאך טור, זיין קינסטלערישער סעכשפער-א מענס ערלויבט איהם. אדער אויף ווי פיל די אנדערע פרויען, אויסער איהר

ערלויבען איהם...

(ווייטערעס מארען)

איין מיין יידישטייט.

— איז דאס אויער פרוי? — האט דער דעטעקטיוו פארוואונדערט גע-פיענט.
— יעס, מר. דעיוויס. דאס איז זי. נישט פונקט אזוי ווי זי איז, אבער עתגליך צו אירר. מיין פרוי האט זיך נאך נישט איינגעגעבען צו געהמען אזא בילד, וואס זאל ווייזען ריכטיג ווי שעהן זי איז.

— איז זי נאך שעהנער ווי אויפ'ן בילד? — האט דער דעטעקטיוו גע-פיענט און געוואלט צוגעבען: „און אזא זינגע'ן“, אבער ער דאט זיך דער-פון איז צייט אפגעהאלטען. ער האט נאר געזאגט, אז ער וואונדערט זיך נישט, וואס מ'האט זי געקוינענט.

— מ'האט זי נישט געקוינענט פאר אירר שעהנטייט, — האט גרין גע-זאגט, — נאר איבער מיין רייזקייט. די קינדעפערס ווילען געלט. זיי קען גען זיך נאך נישט אייניגען אויף דער כומע, וויפיל אויסצוגעבען זי דאט מיר ווענען דעם אליין געשריבען. אויב אונז זאל זיך אבער איינגעבען מיי פרוי אזוי פון זייערע לאפעס ארויס-צורייבען. וועלען זיי קיי צובאכטען געס סענט נישט קיינען! ווען איר קען נאר גלייבען אלע, וואס מיין לאטער-זאגט מיר! די צורה איז אבער, וואס ער מ'זינט, אז ער האט דעם ריכטיגען שליסעל צו דער געוויספנים און ווען סקייפט צו זעפענען די טיר, זעהט ער זיך ארום, אז ס'איז א פאלשער שליסעל. ער מיינט נישט. אבער ער לאזט זיך פאררעדענען א קאפ פון עפעס א דאטע, וואס טאפט אויך אין דער פינטער. זי, די דאמע האט זיך איהרע טורוח. זי האט א געזעצליכען סאז און מאכט אפאניטמענטס אויף די קארגערס מיט געליבטע. מיר הא' בען א פייגע וועלט מיט זעהר ליבס-כענשען, — האט גרין איראנזש א לאך געמאן. — א וועלט מוז באפאלאפ. ס'איז נישט זיכער מיט קיין זאך, וואס מ'האט. מיט קיין זאך נישט!

— יעס, — האט דער דעטעקטיוו היל'עוויג א שמויכעל געמאן און פון פעני'ס בילד די אויגע' נישט אדאפענד-מען, — אזוי איז דאס לעבען.
— ראטטן! — האט גרין ביזן אויסגעשריען, — ווען מ'פיענט מיר, אויב מ'זאל נאר אטאל געבאדען ווער רען. —

ער האט נישט דערוואנט, וואס ער האט געוואלט זאגען. דער טעלעפאן דאט ווידער געטלינגען. ווייסער דאט לאטער סאקס אפגערופען:

— די געוויכע פערזאן, — האט ער מר. גרין'ען געלאזט וויסען—ווייל האלב פון די פינף טויזענר היינט אַווענט, און האלב, די צווייטע העלפט, אין דעם אַווענט פון דער .מאסקען-פארטי, שטימט איהר איין דערצו?
— וועט א ששעק זיין אלראים? ...
— דאט גרין מיט א וואונק צום דער טעכטיי געהערענט.

— איר גוויס נישט...
— פרגעט ביי איהר!
— זי איז איינע. איר קען זי ערשט זעהן אין אַווענט, וואו זי וועט ווארמען, אז איר זאל איהר דאס געלך צובריינגען.
— וואו וועט זי ווארטען?
— אין א פלאץ.
— טאר איר נישט וויסען וואו דער פלאץ איז? אפסער וועל איר אליין אהין דאס געלך צובריינגען...
— איהר אליין!
— נו, פארוואס נישט?
— איהר וועט געדן איז א נאכט' קליב, אין א קאכאדעי אויף בראדוועי?
— יעס! פארוואס נישט?
— אליין?

— איהר וועט דאך דארט זיין. אנה האב איר נישט מורא צו געהן אליין. קיינער וועט מיר נישט צוכאכען...

— וועל, וועל, איהר האט פרוהער אזוי נישט גערעדט...

— ווייל... נו, ווייל איר האב עפעס אביסעל ווי מורא געהאט, אבער איצט, איצט פירט איר נישט קיין מורא. איר פיהל ווי צו געהן און צו פאהרען אובעטויס. אלזא, זאגט מיר, קאנטאקט, וואו איהר וועט זיך טרעפן מיט דער געוויסער פערזאן, און איר וועל אהין צוקיינען מיט קעניג... אז איהר וועט שטארק וועלען, וועל איר מיר זעצען ביי א זייטיגען טיכער, אליין, און איר וועל אין אייער דא-מע'ס וויס נישט קוקען.

— איר צווייפעל, מר. גרין, אויב די דאמע וועט איינגעדן אויף דעם, אז אירר זאגט וויסען ווער זי איז.

— זאגט איהר, אז זי דארף פאר מיר קיין מורא נישט האבען. איר וועל איהר מאן נישט אויסזאגען. אזוי גיט זי זי וועט אונז דעלענען דורכפיהרען וואס מיר וויילען, וועל איר אויף איהר פארזעכען, — דאט גרין געזאגט, אין צוגעטריבען דעם קאנטמער, אז ער זאל איהם זאגען נאכער. אין וועיכע פלאץ איז צו וועלכער צייט זיי וועיען זיי היינט אַווענט טרעכען.

און דער לאיג' האט זיי נישטייג' ענדיג געזאגט:

איז א רעכטאראן, וואס הייסט די „גד גע קאז'ן", אין גריניטש וויי לענדזש. וועט איהר וויסען, וואו דאס איז?

— יעס, מיין שאפער וועט עס געפאן פאר געשייגן.
— וועט אירר קומען מיט גע'...
— יעס, דאכטער, מ'וועט קיינער מיט גע'...
— היינטס איז היינעם! אנה-ראטסער דער-אין מ'איז!

8.

פעני דאט זיך פאר דער פליזע' לונגן געשיינענער געניטארט אזוי שטארק דערשראקען, אז ווען איהר געליבטער וואלט זי אין זיינע ארעמס נישט אריינכאפען, וואלט זי געוויס אוועק געפארען אירר געייכטען דאט געגריסען א היכשע ווייטע ביי ער האט זי

נישט אפהאלטען גון צו זעהן גלייך יעד

— ביי וועמען, מר. גרין, וואלט איהר דאס געלט וועלען איינלייגען?

פון מיינטווענען, קאסלער, אפילו ביי איר...

— א פיל? ביי מיר! — דאט

דער קאנטלער אין טעלעפאן א לאך

געמאן און שוין ערנסטער צוגעמעכען.

אז ער וועט נישט קענען באווייזען צו

יענער מינוט דער געוויסער פערזאן

דאס געלט אפגעבען, ווייל ער וועט דאך

זיין מיט מרס. גרין. ער וועט דאך זי

אז איהר מאן אהיים דארפען ברענגען.

— דאס קענען מיר, פויסקען,

דאט גרין מיט א קוק אויף זיין דעמנער

סייז געזאגט. — איהר וועט זי נישט מיר

זען ברענגען אהיים. איר, וועל מיט

מיין קאר ווארטען אויף א באשטימט

מען פלאץ. איהר וועט זי בלייז דאריי

פען צום קאר צובריינגען.

— איהר אליין וועט ווארטען?

— איר אליין.

— איר אליין, איר מיט מיין

שאפער. און דאז וועט אירר סייז זאך

זיי אריבערנעטויען! — גאט מו' העל' יידישן זין?

„אונזיכע ליצנים דאס זיינען!“ — האט דאס זי צי זיך א זאג נעמטאן. — יידישניגערער, קיבעצערס, נודיקערס.

און ענטפער צי די ווערטער האבען זיך גע'אזען הערן איינפונען: „עפען די מויל, דו ראמי!“ „ער אין שוונע!“

„ער מוז מינען, און ס'ווייל ביי איהם ליהען א פאר דאלאר...“

„אוי, צום טייפער מיט איהם! לא' מיר זעהן! ער וועט שפעטער חרטה האבען...“

און זיי זיינען אונזע. דאסען האט פרייער אנגע'אטעמט און צוריק צו פענ'אן צוגעקומען: — זיי זיינען אונזע.

— איי' ווינש, דאט פעני געזאגט, און זיי זאלען מעהר קיינסאל אהער גיט קומען!

— זיי זיינען מינע פריינד, פענס, מינע מאלענען און גוטע באקאנטע וואוילע יונגע.

— זיי זיינען גראכע מענטשען, דא' פען, זיי זיינען טאקטלאז, זיי האבען גיט קיין סאנידען, וואס פאר א רעכט הארען זיי דיר' דין רוח צו שטערען? — מיין רוח—האט דאסען א לאר געזאגט, דור רופסטו דאס, ווע'?

— געווער מאגער וואס איך רופ' עס! — דאט פעני צוריק געלאכט, איך מיין אדער, אן דו האסט א רעכט זיי גיט צו וועלען ארוינלאזען, און זיי דארפען דאס פון דיר גיט פאזערען, גיט אדזי טומפלעדיק, עניווע, יעס, דאס איז די צרה מיט זיי, זיי מאכען צור פיל טומעל!

אזוי ווי אימיצע' פון דער טומעל' גינע' דברר וואלט איהר וועלען ווייזען אן ס'איז גיט אינגאנצען אזוי ווי זי זאגט, דאס זיך צו דער צייט א שטילער קלאפען איז מיר געלאזט הערען.

— אט האסטו דיר! — האט פעני שטיל אויסגערופען—ווייטער די זעלבע זאך, לאמיר זיך מאכען גיט הערען דיר, האט זי איהר געליכטע געבען, זיך צוגעראלטען מ'זעט קלאפען ביז מ'וועט אויפהערען...

— ווארט, שווייג, האט איהר דער געליכטער געבעטען, איך גלויב אז ד'ערקען נאכ' ארט קלאפען ווער דאס איז, איך וועל א קוק טאן דורכ'ן „פעלסטערעל" פון מיר. (אזא לעבעל וואס ווערט פארשטעלט מיט א ברעטער לען לעכע ס'דוקס אפ' אן א' זינען ווען מ'ווייל ייריך דעם ארויסקוקען).

— ווייסט ווער דאס איז? — איך גלויב, אז איך ווייס. — ס'איז—א פרוי?

— נא, זיין רוחו וועגען דעם, מ'בין דא באר צוריק מיט דיר, ווארט — פעני דאט געווארט, זי האט געווען ווי איהר געליכטער האט צו אימיצען אויסגעוועזען? „אוי, איז דאס זיך?"

ווי ער איז ארויס פון סטודיא און אויף דער אנדער זייט מיר שטיל געזעהט, דער ווארט פון אייפערוובט האט גע' נומען גאנצען אויך דארט:

ווער וויכט מיט וועמען ער דערס דארט און וואס ער רעדט, ער דאט דערקענט דאס קלאפען, אזוי!...

פעני דאט זיך איצט פארגעשטעלט ווי זי קומט צו איהם, און א ציט ארום נאך איהר אוועקזעהן, און ווי ער קומט צו איהר ארויס און זי פאר' שטעהט שוין פאר וואס זי קען צו איהם גיט אריינקומען... און זי האט זיך דערפיהלט אזוי ערגערניגט, איצט, בייז טראכטעדיק וועגען דעם וואס ס'קען אפאל זיין!

(זיי'טערע = מאדע')

דארטען, פון לאנג אוילענד, הייסט עס, זאל זי אפרופען איהר טאן אנעוואנען איהם די שטיר, אז זי איז פריי זי איז פריי, ווייל זיי די קורנער פערס, זיינען ארעסטירט, זי איז פריי און זי קומט באלד ארויס. גיט, זי וועט ווארטען, אויב ער וויל ערגעץ אין א דראג סטאר, ביז ער וועט זי קומען אהויסגעהאלען, וועסט איהם זאגען—

— אה! — דאט דער ארטיסט אינמיר טען א לאר געטאן—וועסט שוין אליין וויסען ווי אזוי מיט דין טאן צו ריר' ער וועט געווייט זיין אזוי איבער דאשט און באטייטערט, אן וואס דו וועלט איהם זאגען, וועט זיין גוט און יאוויר, פארייכטע זיינען אביסעלע נא' ריש און זיי גלויבען אלץ וואס נאר מ'זאגט זיי.

— ביזן איהר הייסט עס אויך — נא, פענס, דו ביזט וואוינדער באר' וואונדערפול! דו ביזט מייז פענס, און דו קעכט דאריבער גיט זיין קיין נאר, ביזס א קלוגע, קלוגע פענס!

פעני האט זיך אפגעוועזט: —וואל איך שוין טאקע געהן פון דאנע'... מיין גאט, זיי זעלעכט דאס איז, אז מ'קען גיט טאן וואס מען וויל, נאר וואס מ'מיר!... אוועקגעהן פון דעם וואס איז דיר ליב, צו דעם וואס איז דיר שווער צו פארטראגען!

— דאסען—האט פעני צו איהר געליכטען אין די אויגען אריינגע' קוקט—איך האב גיט ליב מיין טאן. — איך ווייס, פענס,—האט ער גע' זאגט—אבער דו האסט דאך פאר איהם רעכטעקט.

— יעס, רעכטעקט, רעכטעקט! ווען ער וואלט זיך באטש באגונגען מיט! דעכטעקט, ער וויל אבער ליבע! — ווייל ער! וואס ארט דיר אז ער וויל?

— אבער איהר, דאסען, קען דאס גיט געזעהן.

— ווער צווינגט דיר דערצו? ער קען דאס ביי דיר מיט געוואלד גיט געהערט. דאסטו איהם גיט, געזאגט, אז דו ביזט א קאלטע, א גלייכניגטע צו דאס וואס מ'רופט ליבע? געזאגט, איך אויב ער דאט עס פארגעסען, וועסטו דאס איהם דערמאנען...

— איך וועל איצט גיט קענען פאר' לידען אז ער זאל מיר אריינרען. — אה! פענס! — האט איהר דער ארטיסט ארומגענומען—דארלינג!

— יעס, ראכע, האט פעני גע' זאגט דו דאסט מיין גאנצע' פייער צוגענומען. דו האסט איהם אין מיר אנגעצונדען און נאר דו קעסט איהם אויסגעשען...

— מייערע! — מייערעסע!

הינגערניסען מיט א גינעס אויסברוך פון הייסער' לידענשאפט, דאכען זיי שוין מעהר גיט געזעהט פון איהר באליינען אוועקגעהן, זיי האבען זיך געגעבען צייט אויף צום זעגענען זיך זי גע'ערט איי...

זי דאכען זיך קוים באוויזען אפצו' זעגענען ווי קלעפ' אין מיר האבען זיך דערקערט.

אבער קלעפ' א זאנצע, זענג' האט געבא'אבאגעוועט איבער' מיר און געטלאפט אין טאקט אז א טיילטערישען מארשט וואס זיי האבען צוגעזונגען. פעני האט איהר געליכטען צוגע' זאלטען, אז ער זאל זיך פון א'ט גיט ריהרען, ער האט עס איהר געפאלגט.

אבער ער האט אויסגעזעהן זעהר אומ' צופרידען.

„ליס! (הער) דו ראמי!“ (אנשטאט ראכען)—האט זיך א קול בוז הינטער' מיר געלאזט הערען—„ביזטו סויט, אדער דו לעכסט? וואס איז די גרויסע אידעל אזוי אייגענשאפטען זיך? גאנץ! אדער מיר וועלען פאר דיר דין טיר אויפ'ברעכען! האב גיט מורא, מיר וועלען פון זיך דין גליק גיט אוועק גליבען. האלט זיך מיט דעם, דו האדירידעטער אדער דו מיר זאלסטו געגען מיר וויילען זיי וועהן!"

דער ארטיסט האט הארט פא'כיסען די קליפע און ביזט געשוויגען.

„ער שטויבט ווי די וואנט!" האט דער זעלבער קול פון דינטער' מיר הייד געזאגט. און אימיצער האט דאס גע' מאכט און פארשלאגן:

„האמי" גא' רופע' א פאליסכא'!" „ראמען!..."—האט זיך פעני מיט ביידע הענט ארום זיין האלץ ארומגע' האפט

„שטא". — האט ער זיך פון איהר רע' א קומט אונגענומען און זי ראי'נב'טע'רדייט צו מיר גענומען דע'נע'נטערע.

פעני האט זיך זי א באטייכענע' מיר אינטער' איי' פארקאוס אינטער' גערוקט איי' מיט די ברייזן זאכע' פאלגט איהר גע'יכטע' צי זעה' וואס ער יינעט באל.

ער האט זיך אפגערוקט איי' איי' טייפ'ניש צי דער קאמפאני ב'ן זינע' בעדי' מיר אויסגע'רופען:

„יען, איהר דע'רע'ניש, גענומען' יאכ איהר זינע' וואס זינע' איי'!"

לאז איהר א'י' עפע' זי מיר' זיי גיט הינגע'שלאגן' גיט זיך איבער' אין די הענט פאר גע'רע'ניש'קייט' ראכע' ענייכע' שטימען אייך אפאר' אייכע'שע'ן.

„הערט צום טייפער!" — דאט דאסען

(פארטוועגונג פון לעכטען) טען דאס צו גוט פארשטאנען, אז צו אזא געליכטען דא'ה' מען האבען צו געזע'ליכען טאן, און טאקע א ריר' זעלן איהר!

זי האט עס געוואוסט. און גיט קר' קענען. אויף דעם וואס זי האט דאס גע'רע'ניש, האט זי מיט א מינע פון פארצווייפלונג געקוקט אויף איהר גע'רע'ניש און געהאלטען אין איהר פרינען ביי איהם וואס זי זאל טאן

זי האט איהר געווען אנגעלעהט צו דע'רע'ניש ווי ער האט איהר צוגלייך מיט זיין דאט וואס צו טאן געהאלטען און איין פארייכערען אז ער האט זי ליב, אן דאס איז אין נאמען פון די שערע' טאכטענטען וואס זיי האבען ביידע גורנגעלעכט, וואס ער וויל אז זי זאל געה'א'היים. אז ער טראכט פרייהער וועלען איהר און נאר דעם ערשט ווע' גען זיך.

און ער האט זיך גיט אפגעשטעלט נאך ביים לידען. ער האט אליי' פרידע' זיין ליבע מיט קושען, מיט צערטליכקייטען מיט וועלכע ער האט פעני'ן אזוי געוואונען!

ער האט איהר געזאגט, אז עס וועט פאר' איהם זיין זעהר שווער און איהר צו לעבען. ער וועט נאר איהר שרע' גליד גענען. זי איז דו פרוי וואס איז פאר איהם ווי באשאפטען. ער האט גיט גע'ליכטע'ט, אז ער האט געקענט פרייען. אבער, האט ער איהר געזאגט, קיין איינע פון זיי איז איהם גיט געווען אזוי ליב און מיינע דא'י' ער וועט זי טא'ען זעהן. זי וועט צו איהם טא'ען קומען. זאל זי ביי זיך הא' גע'נע'נע' דעם שליסלע פון זיין סטודיא. ער האט צוויי שליסלען, זאל איין שליסלע צו איהר געהערען, אט איז עס. וואו אלץ איהר פאשע'רביק? זאל זי דאס ביי זיך האלטען, און זאל זי וויסען, אז דאס איז גיט בלויז דער שליסלע

צו דער מיר, נאר אויך צו זיין הארץ... זיין הארץ איז פול מיט איהר, זי ריר' גיךס איז זיין הארצען, און איז זיין עשכבה זי קען און זאל קומען צו איהם, ווען נאר זי וויל צו יעדער צייט, ס'זיין ביטאט, מיר בינאכט, ער איז איהרער, אינגאנצען איהרער, איהרער! פעני'ן וואלטען אזעכע ריר פון איהר געליכטען גיט נאמא געווארען צו ד'רע'ן און הערען, זי האט זיי איי' זיך אליינעוואפען, זי האט זיי געשלינגען, זי האט זיי געגלייבט... זי האט דעם שליסל' כעל פון זיין סטודיא אין איהר האנט גע'רירט. זי האט עס צו די ריפע צוגעלייגט און געזאגט, אז זי וועט גע'לעגן, זי, זי דא'עט קומען. ווי שווער דאס זאל איהר גיט אונטער דער שטערענגע' וואר פון איהר טאן גיט א'אמולעלע וועט זי טומען, נאך אז זי וועט קומענדיק אויסגעפלינגען דאס ער איז איהר פאלש געווארען, וועט זי... וועט זי גיט שווייגען. זי וועט גיט שווייגען!

גוט, ער איז געווען גרייט אויף אליין. אבי' זי זאל איהם גלויבען וואס ער זאגט, אז זי זאל זיך לאזען העלפען אהיים ארייבערעכענען. צו איהר אליין, ער וועט טאן אזוי, האט ער גע' זאגט. ער וועט ארום אין סטודיא צו געהען א טעכט. זי וועט זיך דיי' טען צופריהרען אריבער וויליאמסבורג ברידזש, אדער, וואס ס'וואלט זיין לאך בעסער, צו 9טע סטריט ברידזש. פון

פארטוועגונג פון לעכטען

איינמיידענע טראכט, זאכטן זיך וואס
ווענענער איינפאדען אין דיין כוון
דיא און בעסער ווייזען זיך מער פאר
מענשען.

— וואס מיינטסטו?
— איך בין וואס איך זאג. כ'אב
א שארפען געהער. מ'רעדט ווענען דיר
אזעלכע זאכען וואס, וועל — —
ווייכט מיט, אז איך בין מיט קיין פריי
דיגער פון מאדאל. אבער דאך, גלויב
איך, איך פארדאן א מאס, א גרענעץ
פאר . . . די ווייכט וואס! איך, זי
מיט קיין צינדליכער הכב. איך היט
דיין פעל.

— אה, גאט טו הער! — האט דער
ארטיסט אביכעל געווען א לאך גע-
טאן, — וואס ווילסטו פון מיר, וואס?
ווייכט מיט וואס דו רעדסט!

. — וועלל, אלראיט, דאס. איך האב
געמאכט דאס וואס מיינ פרויגראפישט צו
דיר דיקטירט מיר! אבער אז דו ווילסט
דורכאויס קיינען אין טראבעל —
— וואס פאר טראבעל? ווענען
וואס רעדסטו?

. — ראמער, דו וועסט זיך אנדרייען
אויף א צרה... אט די מאדאס, די
מרס. גאלד, טוט וואס זי קען כדי צו
באווייזען דער וועלט, אז אנדערע זיי
נען מיט בעסער פון איהר... איך בין
פריהער געוועזען געבען א טישעל,
וואס איז געהענט געווען צו איהר,
מיט דעם פארשוין וואס זי שטעלט
פאר אלעמען פאר „מסיא קאנסלער עט
לאא", און כ'דאב געהערט...
— וואס האבסטו געהערט? — האט

שוין דער ארטיסט מיט אז אומרוהר
נען בליק געקוקט אויף זיין פרויגרא-
וואס?
— ווילסטו עס וויסען?

— יעס. זאג נאר גיכער, פליען!
— זאג מיר נאר, פארוואס איילסטו
זיך אזוי?

— איך קען דאס איצט מיט זאגען.
און פליען, פרעג מיר מיט.
— נא, כ'וועל מיט פרעגען, איך
ווייס.

— וואס ווייססטו?
— כ'האב געהערט, אז דו בא-
האלטסט זיך אין דיין סטודיא מיט
עפעס א...

— שווא, דער מיט, מ'קען נאך
דעררערען.
— אין קום ארויף צו דיר אין
סטודיא.

— נא... מיט איצט.
— אהא!
— אהא'קע מיט און קול מיט אויף
מיר ווי כ'וואלט ביי דיר עפעס אפ-
גענומען. קום ארויס אין דרויסען, —
האט ראמער געבעטען.

זיי זיינען שוין געווען אויפ'ן וועג
צום ארויסגאנג, ווי מרס. גאלד האט
צו זיי א מאך געטאן מיט'ן האנט און
קאקעטיש אייכנערופען:
— סעי, דזשענטעללייט, וואס עפעס
אנטלויפט איהר אזוי גיך? מיר
פראטעסטירען. קומט אהער!
— מיר קומען באלד צוריק, — האט
צו איהר דער ארטיסט פון דערווייטענס
געזאגט.

— ווי באט ד?
— א, אין א פיגור, צעהן מינוט!
— אויף אייער עה'ער-ווארט?
— ע... יעס.
— גוט, מיט פארנעכט: מיר ווע-
לען ווארטען (און העכער, ווייל זיי
זיינען שוין געווען ביים טיר). זייט
וויסען, מסיא ארטיסט, אז אויב איהר
קומט מיט צוריק אזוי גיך, ווי איהר
זאגט, קומען מיר ארויף צו אייך!
מיין פריינד וויל זעהן אייערע בילדער!
ווען שוין אויף דער אנדער זייט
מיר, האבען זיך די ביידע פריינד פאר-
שענד אנגעקוקט.

— וואס טוט מיין? — האט דער
ארטיסט געפירעט. — ווי קענען נאך
טאקע באלד ארויפקומען. זיי אזוי
ווערט מען פון זיי דערייזט? וואס
ווייל זי פון מיר!
— פרעג דאס ביי איהר. — האט
דער רעפארטער א לאך געטאן: —
אפשר וועט זי דיר זאגען. זי איז מיט
פון די שעמעוויגע.

זיי זיינען אפגעגאנגען עטליכע טויט
פון דער „גרינער קאץ" און זיך אפגע-
שטעלט. דער ארטיסט האט ארויפ-
געקוקט צו די פענסטער פון זיין סטוד-
דיא און זיין פרויגראם האט אנגעה-
מען:
— (ווייטערעס מארגען)

איז געדאנקען איז פעני געזאגטען.
געלאפען און געפלייגטען. איז דער
ווירקליכקייט אבער, איז זי, ווי א צור
געשמירטע צום פלאך, נעבן טיר, אויף
אין ארט געשטאנען.

געשטאנען און געווארט ביי ער
וועט צוריקקומען.
* * *

. די זעלבע צייט וואס האט זיך פאר
פעני'ן אין ווארטען אזוי לאנג געצויר-
גען, איז ביי דעם ארטיסט זעהר שנעל
געפלייגטען.

ער האט זיך דאס בלוין אראפגע-
כאפט אונטען, אין דער „גרינער
קאץ", מיט זיין פרויגרא, ווייל וואלטער,
(א יעפארטער) עטליכע ווערטער
אויסצורעדען.

דער פריינד האט איהם געזאגט, אז
דארט איז קיינער נישט. אבער, האט
איז מיט געווען אזוי, עס האבען זיך
דארט געפונען עטליכע באקאנטע אין
צווישען זיי אויך מרס. גאלד.

זי איז געזעסען ביי א טישעל מיט
לאיער סאקס, און געקוקט צום טיר,
ווי זי וואלט געווארט פאר וועמען.

אזוי גיך ווי דער ארטיסט האט זיך
דארט באוויזען, האט איהם מרס.
גאלד הויך באגריסט און געבעטען צו
איהר צו קומען.

„ווערט באקאנט", — האט זי צו די
ביידע מענער אויף אסאל געזאגט. —
„קאנסלער עט לאו סעקס, און מסיא
דא-מ-ע-ן! איינער פון די בעסטע
קינסטלער, לויט מ'י-ן מיינונג,
איז דער קינסטלער קאלאניע, און מיר
נער אז אלטער גוטער פריינד..."

ראמער האט זיך פאר'ן לאיער א
נייג געטאן און שוין געוואלט אוועק
געהן, נאך מרס. גאלד האט איהם
פארהאלטען:

— זעצט זיך נעבען אונז צו אבי-
סעל, — האט זי איהם געבעטען. —
איהר ווייסט, כ'האב געזאגט דעם
קינסטלער, אז איהר האט פון מיר גע-
מאלען א בילד און ער איז עס זעהר
נייגעריג צו זעהן. מיט אייער ערלויב-
ניש, פארשטעהט זיך!

... דאס בילד איז מיט פארענדיגט,
— האט דער ארטיסט געזאגט.

— אה, מסיא ארטיסט, דאס מאכט
מיט. זאל עס נאר ביים קאנסלער
כאטיש א קליין ביסעלע אויסגעמען,
וועט ער, קען זיין, פארוועלען אז איהר
זאלט פון איהם אויך א בילד מאכען.
— מיט, אזוי, מסיא קאנסלער? —
האט זיך מרס. גאלד צום לאיער א קער
געטאן. — זאגט יעס, פליז!

— יעס! — האט דער לאיער גע-
זאגט, — אה, יעס!
דער קינסטלער האט זיך ווידער
אסאל געזעכען א נויט און זיך ענט-
שולדיגט פאר כווען פון זיי אוועק
געהן.

און ער איז צוריק געקומען צו זיין
פריינד דעם רעפארטער.
— דא בין איך.

— ביזטו זיכער אז דאס ביזטו? —
האט דער רעפארטער א לאך געטאן,
און אויפ'ן געפארבטען בענקעל געבען
זיך אנגעוויזען:

— זען זיך אוועק.
דער ארטיסט האט זיך ווי געזאגט
נען ציגעזעצט:

— וואס האסטו מיר געוואלט זא-
גען, מאך עס גיך.
— האסטו גאר קיין צייט מיט?
וואו ברענט עס?

— אה, קום ארויס מיט ווערטער!
האט דער ארטיסט אומגעדולדיג גע-
זאגט. איך האב קיין צייט מיט.
— ס'איז אלראיט, פריינט, דו האסט
צייט, פלענטי!

— ס'איז מיט אלראיט, וואס —
וויילסטו עס טאקע גיכער וויסען?
— יעס, שייט!
— גוט דאס, אלזא: אויב דו ווילסט

(פארטזעצונג פון נעכטען)
אבער, ניין! מיט איהר וועט אזוי
מיט זיין, — האט זי צו זיך געזאגט, זי
האט א שליסעל. זי וועט מיט דארפען
קלאפען זי וועט קומען אזוי ווי צו
זיך אליין.

און זי האט זיך געמריסט מיט'ן
שליסעל. אז עס זאל קענען פאסירען
דאס דער שליסעל איהרער זאל די טיר
מיט קאנען אפשלעסען, ווייל דער שלאס
קאן זיין אן אנדערער — דאס איז איהר
גאר אויפ'ן זינען מיט ארויפגעקומען...

ווען פעני האט געזעהן אז די צייט
פון איהר געליבטענס אביגעזעהנייט
פארצייהט זיך צו לאנג, איז זי שטיל
צום טיר צוגעקומען איז זיך גענומען
צוהערען וואס אויף דער אנדער זייט
טיר קומט פאר.

זי האט גאר נישט געקענט הערען.
אפילו דאס פריהערדיגע שושקען זיך,
וואס זי האט פריהער פון דערווייטענס
געהערט, דאס איצט אויך אויפגע-
הערט.

פארזיכטיג האט פעני דאס „לאדען
לע" פון טיר, „פענסטערל" אוועקגע-
שאדט, און אין האל ארויסגעקוקט.
זי האט דארט קיינעם מיט געזעהן.
איהר איז געווארען קלאר, אז איהר
ארטיסט איז מיט אימיצען אוועקגע-
גאנגען.

אויסער, איבערלאזענדיג זי אליין אין
ערדארטונג, אין אנגסט, אין מורא,
שרעק און צוויפעל!
מיט וועמען איז ער דאס אוועק?
זי איז געווארען שרעקליך אויפגע-
רעגט:

זי וועט עס איהם מיט שוויינען! זי
אזוי האט ער דאס געקענט אוועקגעהן,
מיט זאגענדיג איהר אפילו ווי לאנג ער
וועט, זיך זאמען? ווען ער וועט צוריק
קומען? זי האבען זיך דאך געהאלט
טען אינמיטען זענענען... אפשר וואלט
זי שוין! אוועקגעהן פון דאנען?
זי האט פארזיכטיג פרובירט די טיר.
דן טיר איז מיט געווען צוגעשלא-
סען.

געלאזען אן אפענע טיר! און דוקא
ווען זי איז נאך אין סטודיא. ווער עס
ווייל קען איצט אריינקומען!

איז ער דאס אזוי פארבאפט געווא-
רען מיט דער פערזאן וואס איז צו
איהם געקומען, אין מיט וועמען ער
איז פארשוואונדען, אז ער האט אפילו
ווענען דער טיר מיט א טאכט געטאן!
און ער ווייסט דאך ווי טאקטלאז
זיינען כינסטלערישע פריינד און קא-
לעגען זיינען! ווי טומעלדיג זיי רייסען
זיך אריין אין זיין פרויאלטען וואהנונג,
אפילו ווען ער זאגט זיי אז ער קען זיי
איצט מיט זעהן!

וואס וועט זי טאן, אז זיי וועלען זיך
איצט אהער אריינרייסען?

אמת, זיי קלאפען פריער אן, און צו
דער צייט וואס זיי קלאפען, קען זי בא-
פען איהר שליסעל און די טיר פארשלי-
סען. אבער צו וואס זאל ער דאס איהר
איבערלאזען אזא זאך צו טאן?
פעני האט מיט געוואוסט וואס צו
טאן:

צושליסען די טיר אדער לאזען זי
אפגעשלאסען. זי האט אויך מיט געקענט
שמען אזוי ביים טיר און ווארטען.
אפטר שטעהט דארט ווידער יענע
געשטאלט מיט די פייערדיגע אויגען,
וואס האט איהר שוין איינמאל אזוי
איבערגעשראקען?
ווען זי זאל איצט פאר שרעק פא-
לע, וועט אפילו מיט זיין ווער עס זאל
זי אונטערכאפען.

זי וועט אוועקגעהן. יע, זאל ער, דער
הייסער געליבטער איהרער, קומען און
זי דארט מיט מרעפען.
יעס, זי וועט אוועקגעהן! איבערלא-
זען אלץ ווי עס איז, לאזען אפען די
טיר און מיט ווערען.

זען. לויבערדיג אז ער איז אים קינסטער בארעכטיגט צו זיין, און זיי ווינען מיט אירם פארבלייבן פרייז. — איר מיין נארווישט איר מיין נאך אז די מיט דינע זיידע גאנגען קענסט ארויסרופען פארדאכט און ראָ בען צרות, דאטסאל און אינעם נעק שוין צו דיין פרימאדאנע, וי מין דאך שטען לעבעדיג, נאך דיר מיט דינע טאקע די מינוט, אָן נישט, וינען מיר ליבעריקערלינגען. גער, איר דאס טאן ווי נישט קיי צייט מיט דיר מער צו דינען, מאַך עס נאָמע גיבען אויף, און דו וועסט ווארטען לענגער, וועסטו ראבען דינע אויסגעשטענע געסט: דאָסען מיט איהר קאנטעלער עט וואס ווערען דיר באהערדען מיט א באר דיר, אויף, קיינ צרות, ברודער, ווערען דיר שוין דאָן ובער נישט בערען!

אומגענוג, וו נעצוואונגען, האט דער אַטיטוס צו זיין פריינד געזאגט גורד באַן, און מיט שווערע טריט די טרעפ ארויף צו זיך געגאנגען. ער האט געטראכט מיט וואס פאר א ווערטער ער זאל זאגען פענ'ן און וי מוז אירם שוין ווי מינוט, פארר לאזען. ער האט איהר נישט געוואלט באליידיגען. נישט געוואלט ארויסווייזען זיין וואונט צו רלייבען זיכער אליין.. און וי איז געווען אזוי עמפונדליך, און ר ו ו י און דער קונסט מן ליבען און אזוי אייפערזיכטיג!

ער האט מיט באהויער צו זיך א שטייבעל געטאן, טראכענדיג אז דאס איז שוין פון אלע מא זיין מיר אדער שלימזי, וואס צו געווינען א פרוי, קומט אירם אן א סך גרינגער ווי זי צו פארלירען... ברודער, אירם פאריגעבען זינע קאפער זיך רופסטו, ארויס לענגו פארדאכט!

דאס האט דער אומגענוגע, האט דער אַטיטוס צו זיין פריינד געזאגט גורד באַן, און מיט שווערע טריט די טרעפ ארויף צו זיך געגאנגען. ער האט געטראכט מיט וואס פאר א ווערטער ער זאל זאגען פענ'ן און וי מוז אירם שוין ווי מינוט, פארר לאזען. ער האט איהר נישט געוואלט באליידיגען. נישט געוואלט ארויסווייזען זיין וואונט צו רלייבען זיכער אליין.. און וי איז געווען אזוי עמפונדליך, און ר ו ו י און דער קונסט מן ליבען און אזוי אייפערזיכטיג!

ער האט מיט באהויער צו זיך א שטייבעל געטאן, טראכענדיג אז דאס איז שוין פון אלע מא זיין מיר אדער שלימזי, וואס צו געווינען א פרוי, קומט אירם אן א סך גרינגער ווי זי צו פארלירען... ברודער, אירם פאריגעבען זינע קאפער זיך רופסטו, ארויס לענגו פארדאכט!

אן איבערקערעניש. א וועלט מיט קיטעלעך, נאָר פעני — וואו איז פעני? „אָה!“ — דאָס ער צו זיין שאטען מיט'ן קאפ פארשטענדליך א שטעללע געטאן — „אזוי, דו האסט זיך פון מיר באהאטען, ווער גוט, מיר'ן דיר באלד געפונען!“

ער האט גענומען אפזעענען די פארר דאנגען מן איין ווינקעל, ביים צווייטן טען ווינקעל, ארוינגעקוקט און קומט צו א קוי געטאן איינלי אונטער'ן בעט, — נישט.

נאָר איין פלאץ איז געבליבען וואו זי האט געשטען זיין. דא וואו דער שאר (דער שפריץ) האט זיך געפונען .

ווי איז דאָרט אויך נישט געווען.

„וועל, וועל“, — האט דער אַרטיסט צו זיך אויסגערופען, — „הייסט עס, און זי האט מיר פארקלאזען? !“

ער האט דעפירלט א געקעניש. געפיל'א מין פאדירוס פאר וואס זי איז אזוי אונגל, איר א גורבאן, איר א קויט גוט אפשייד. אבער באלד האט ער זיך געטרויסט:

אפשר איז דאָס בעסער אזוי? איין מוס דוסט ארויס אז אנדערט און אזוי יערט עס א מעשה אהן א סות .

און ער האט זיך געוויסען זיין צור פירדען וואס ס'איז אזוי געטענהן. אויפגעמונגערט פונ'ם געדאנק ווענען זיי צוויקענעוואונגענע פרייהייט, דאס ער גענומען אויספויפען א פרעהליך לייעל. ער האט אַרויפגעצויגען די טטא ס, צומענט וי פעכטעט, פאר נאָדענעשטיגעט די שטומען, פאר שפרייט דעם צודעם אויפ'ן דעייכטס איי אנגעווארפען די פיל'פארביגע קיי שעלעך צי האט אויסגעלייכט די בויך ווער וואס וועגן הרוב אויף די וועלט געדאנגען אין ער האט איי ארינגען צוריינט אויף א טישעל די אַבאכענע. איינער מן פענ'ס בילדער איז מן אַ אַלבאם אַרויסגעפאלען, ער האט דאס בייד אייפעהוויכען און אנגע קורנט. ער האט צום בילד ווארים צוגע' שטייבערט:

פענסי! צו דער צייט האט מען אין טיר אנגעקלאפט. מיט'ן בייך אין האנט איז ער אום טיר צוגעקוקט: „ווער איז דאָס?“ „מיר!“ — האט ער מיט. נאָרד'ס קור גינקענט. — דער ראנזלעך און איר יעט מיט'ן „ איי פענינגע!“ — האט ער איר טיטס געזאגט. ער האט גענסי'ם בייך אין אַלבאם צווישען די איבעריגע בילדער אַויג'י געלעגט. איי צוגעקוקט די טיר עפעז גען.

— שטערען מיר איר נישט? — האָט מרס נאלד ויס געפֿרעגט בעפאר זי האט נאָר דעם שוועל איבערגע טראכטן:

— נאָ. — האט דער אַרטיסט קורין געזאגט. - אויזש שטערט מיר נישט, קומט אַרײַן!

ער האט געפירט א צוכידענייט פיי דעם יואס ער האט עס אויס גע קענט זאגען, וואס ער האט זיך מער צו זינער א פאשייאסענער טיר נישט יאדאייט מיט קינגס דורכזיידען

30

איי ווי דער אַרטיסט האט פאר מיר. נאָר מיט ראיע' סאָס צו דער מינוט ין טיר פון סטודיאָ נישט געפאנט. האט זי געקאט א פאראכט, אן איינער האט זי דא באהאטען, און ביי דאס אויסגעניפען, האט זי געיאדעטן ברייטען אין איר זינען. מיט דעם אליין האט זי זיך נישט באגריפענט. זי האט געזאגט אז איר נישטל אז זי איז גיארדיג שטארק ענטציעט פון דער סטודיאָ אין זיך אנגעבאטען די וואונדערבארע סטודיאָ מיט איר איהרע טעלע צו איהר פיינדל דעם קאנטעלער, צו זייען. — (ווינטערס מאַדעל)

(פארטעזונג פון נעכטען) דארט, איז „דער דינער קאן“, נען חתום. וואס האט די מרס. גאָר נען זאגט?

צו א וויילע. איר מוז צו זיך ארויפ גערן. איר וועל בארד אריינגעקומען. פון מינעטווענען. — האט דער רעפארטער שפאטיש א שטייבעל גען טאָר — קענסטו דארט פארבלייבען! זיי נישט אזוי! — און וואס? פארליבען קינג' דער וואס? נאָר! גי זאל איר נישט זיין? וואס? זיי נישט אזוי פראוואיש, האב איר געוואלט זאגען.

א. איר זעה. וועלל, איר בין בעסער אפ מיט מוין זיין פראוואיש, ווי דו מיט דיין זיין פאנעטיש צו די באלינגע ווייס וואס! ווען דו זעכסט נאָר ווי דו קוקסט ארויס! דאס פנים בלאָס, די אויגען איינגעפאלען. אזוי ווי א פנר. וואס איז, די לעכסט בלוין אויף ליבע? ספוי אויף דיר! נעה, לויף שוין ארויף און קום נישט אראפ. נה, פארוואס שטערסטו אויף איין אקט? „זי“ ווארט דאך מסתמא אויף דיר!

דאס האט דער אומגענוגע, האט דער אַטיטוס צו זיין פריינד געזאגט גורד באַן, און מיט שווערע טריט די טרעפ ארויף צו זיך געגאנגען. ער האט געטראכט מיט וואס פאר א ווערטער ער זאל זאגען פענ'ן און וי מוז אירם שוין ווי מינוט, פארר לאזען. ער האט איהר נישט געוואלט באליידיגען. נישט געוואלט ארויסווייזען זיין וואונט צו רלייבען זיכער אליין.. און וי איז געווען אזוי עמפונדליך, און ר ו ו י און דער קונסט מן ליבען און אזוי אייפערזיכטיג!

ער האט מיט באהויער צו זיך א שטייבעל געטאן, טראכענדיג אז דאס איז שוין פון אלע מא זיין מיר אדער שלימזי, וואס צו געווינען א פרוי, קומט אירם אן א סך גרינגער ווי זי צו פארלירען... ברודער, אירם פאריגעבען זינע קאפער זיך רופסטו, ארויס לענגו פארדאכט!

דאס האט דער אומגענוגע, האט דער אַטיטוס צו זיין פריינד געזאגט גורד באַן, און מיט שווערע טריט די טרעפ ארויף צו זיך געגאנגען. ער האט געטראכט מיט וואס פאר א ווערטער ער זאל זאגען פענ'ן און וי מוז אירם שוין ווי מינוט, פארר לאזען. ער האט איהר נישט געוואלט באליידיגען. נישט געוואלט ארויסווייזען זיין וואונט צו רלייבען זיכער אליין.. און וי איז געווען אזוי עמפונדליך, און ר ו ו י און דער קונסט מן ליבען און אזוי אייפערזיכטיג!

ער האט מיט באהויער צו זיך א שטייבעל געטאן, טראכענדיג אז דאס איז שוין פון אלע מא זיין מיר אדער שלימזי, וואס צו געווינען א פרוי, קומט אירם אן א סך גרינגער ווי זי צו פארלירען... ברודער, אירם פאריגעבען זינע קאפער זיך רופסטו, ארויס לענגו פארדאכט!

אן איבערקערעניש. א וועלט מיט קיטעלעך, נאָר פעני — וואו איז פעני? „אָה!“ — דאָס ער צו זיין שאטען מיט'ן קאפ פארשטענדליך א שטעללע געטאן — „אזוי, דו האסט זיך פון מיר באהאטען, ווער גוט, מיר'ן דיר באלד געפונען!“

ער האט גענומען אפזעענען די פארר דאנגען מן איין ווינקעל, ביים צווייטן טען ווינקעל, ארוינגעקוקט און קומט צו א קוי געטאן איינלי אונטער'ן בעט, — נישט.

נאָר איין פלאץ איז געבליבען וואו זי האט געשטען זיין. דא וואו דער שאר (דער שפריץ) האט זיך געפונען .

ווי איז דאָרט אויך נישט געווען.

„וועל, וועל“, — האט דער אַרטיסט צו זיך אויסגערופען, — „הייסט עס, און זי האט מיר פארקלאזען? !“

ער האט דעפירלט א געקעניש. געפיל'א מין פאדירוס פאר וואס זי איז אזוי אונגל, איר א גורבאן, איר א קויט גוט אפשייד. אבער באלד האט ער זיך געטרויסט:

אפשר איז דאָס בעסער אזוי? איין מוס דוסט ארויס אז אנדערט און אזוי יערט עס א מעשה אהן א סות .

און ער האט זיך געוויסען זיין צור פירדען וואס ס'איז אזוי געטענהן. אויפגעמונגערט פונ'ם געדאנק ווענען זיי צוויקענעוואונגענע פרייהייט, דאס ער גענומען אויספויפען א פרעהליך לייעל. ער האט אַרויפגעצויגען די טטא ס, צומענט וי פעכטעט, פאר נאָדענעשטיגעט די שטומען, פאר שפרייט דעם צודעם אויפ'ן דעייכטס איי אנגעווארפען די פיל'פארביגע קיי שעלעך צי האט אויסגעלייכט די בויך ווער וואס וועגן הרוב אויף די וועלט געדאנגען אין ער האט איי ארינגען צוריינט אויף א טישעל די אַבאכענע. איינער מן פענ'ס בילדער איז מן אַ אַלבאם אַרויסגעפאלען, ער האט דאס בייד אייפעהוויכען און אנגע קורנט. ער האט צום בילד ווארים צוגע' שטייבערט:

פענסי! צו דער צייט האט מען אין טיר אנגעקלאפט. מיט'ן בייך אין האנט איז ער אום טיר צוגעקוקט: „ווער איז דאָס?“ „מיר!“ — האט ער מיט. נאָרד'ס קור גינקענט. — דער ראנזלעך און איר יעט מיט'ן „ איי פענינגע!“ — האט ער איר טיטס געזאגט. ער האט גענסי'ם בייך אין אַלבאם צווישען די איבעריגע בילדער אַויג'י געלעגט. איי צוגעקוקט די טיר עפעז גען.

— שטערען מיר איר נישט? — האָט מרס נאלד ויס געפֿרעגט בעפאר זי האט נאָר דעם שוועל איבערגע טראכטן:

— נאָ. — האט דער אַרטיסט קורין געזאגט. - אויזש שטערט מיר נישט, קומט אַרײַן!

ער האט געפירט א צוכידענייט פיי דעם יואס ער האט עס אויס גע קענט זאגען, וואס ער האט זיך מער צו זינער א פאשייאסענער טיר נישט יאדאייט מיט קינגס דורכזיידען

30

איי ווי דער אַרטיסט האט פאר מיר. נאָר מיט ראיע' סאָס צו דער מינוט ין טיר פון סטודיאָ נישט געפאנט. האט זי געקאט א פאראכט, אן איינער האט זי דא באהאטען, און ביי דאס אויסגעניפען, האט זי געיאדעטן ברייטען אין איר זינען. מיט דעם אליין האט זי זיך נישט באגריפענט. זי האט געזאגט אז איר נישטל אז זי איז גיארדיג שטארק ענטציעט פון דער סטודיאָ אין זיך אנגעבאטען די וואונדערבארע סטודיאָ מיט איר איהרע טעלע צו איהר פיינדל דעם קאנטעלער, צו זייען. — (ווינטערס מאַדעל)

אבער באדפאלען מיט איהם איז זיך
קומען און מיט אידם האט זי
דארפט אוועקנעהן.
(דייטערעס מאדען)

יעם, מע ע!
 פון דער זיידע, און דער מאמע וואס
 גיט ווער, דאס מין, נאך צום וואס
 מיטט נעמען א פרימעל מיט אן אויג
 און נעמען א גרימאסע וואס דאס
 פרימעל וואס אויפגעריקט איהר אויפער
 מיטענדיג דערמיט וואס דער מאמע
 איז דא מיט איהר.
 איהר דאס איהר, — האט איהר
 גרימאסע געזאגט, — ווי א לאך אין
 קאפ.

וואו איז פעני?

1887

פון מרים קארפילאוו

(פארטועצונג פון נעכטען)

- זעטס נאך, האונטער סעקס.
דאס מיט, זאל אים איינע נעמט.
זעהט נאך וואס פאר באצערעלע
קייטען די סטודיא פארמאגט. זעטס
די קייטעס! אונזער קעסטל
מיט אן ארבעט און אן ענטפער
אויס מאכען קענען. און, האונטער
אין א שטוב (שפרייט) מיט ווארעם
און קעלטע וואסער. דאס איז א באזונ-
דער יונקער פאר קליידער. זעטס יו-
דיום! יו נראם, מען זיך דא פאר-
אמען!

זי איז אין דעם ווינקעל א ווייפל
 אריין און צווייט אונטערקומען;
 — און וועט איר דאז — דאס י
 מיט'ן האנט א פארזאגט "אונטערקען"
 שטעט, — אה, דאס איז דער הילפער
 צו וואו אונזער קומסטערס באהאלטן
 זיינע טויטע בילדער... מיר נאט,
 איז איר דא נישט מיר בילד אריד? אה
 ארטיסטן איד כמעט אייד, אה איד
 וואלט מיר מיר בילד פארזאגט, איד
 ווי האבען מיר בילד! העט איד,
 דער וועט איד נישט?

— איד וויל מיין ביידע זאגען צו
מיין געבורטסטאג!
— צום וויילעטען געבורטסטאג?

— צו... דעם וואס איר וועל
פֿייערען די טעג. אין דאָס דערמאָנט
מיר, נישט צו פֿאַרגעסען צו דערמאָנען
איר נאָר אַמאָל אַז איהר וויל העפֿן
ליכטס איינגעלאָרען! איהר קענט אויך
מיטברענגען אַ פֿיגור מיט וויר, אַויב
איהר ווילט, כאָטש נישט קיין אַנדערע
אפּאָזיטעמענט.

אויפגעפאלן איז דאס פארגעסן
אויסער איהר מיט די צוויי ענער וואס
קיינער נישט גענימען, און מיט. נאכד
געווארען קענענער, קענענער, קענענער
דרייבט שוין גוט. וועט זיין וואס די צוויי
קענענער וועלן קענענער אומגעקומען
קענענער און פארשלאפענע. וועלענער
קענענער און... ליבער וועלענער קענענער
און... אפגעזען. וועלענער זאגט אפילו
גוטער שטימען. וועלענער קענענער און
א פויגט און איהרע נאכטען דאס וואס
עס גאר פריידיגע עפענען. וועלענער
פויגט, עס איז שטארק. "ליידיס"
פויגט, עס איז און עס איז און עס איז
ווי זי איז. עקספאנענער ווי זי
און זי איז און זי איז און זי איז
עס פאר איהר און זי איז און זי איז
קיינער. עס, עס, עס, עס, עס, עס, עס
און דער אפגעזען איינע פארשלאפענע
ענערס וועלענער און וועלענער איז
איהר בילד אפגעזען.

[illegible]

אויף איין אָרט. די איז צוגעקומען צו
אין בילד, צו א צווייטען, נאָכאַפּט
בעטערען די אָנבאַמען, און און דער
זעהן מענטש'ס פאַטערנאַפּשע בילד,
וואָס דער אַרטיסט האָט בעפאַר' עפּע
נען פאַר זיי די בילד, אַהין אַרייַנזע-
לייגט.

— דאס איז נישט אידעלעך?
— עס איז נישט אידעלעך.
— ווען דאס איז נישט אידעלעך?

— אה שוין לאנג צוריק.
— ווי לאנג?
— א נאכער דריי, צי מער.
— המ... זענע א פינע רילד...
— קענע איהר גוט די בריו?
— די פרוי? ווע איך האב זי פאר-
טאנצאפירט, אסאל אין בעלמאס, ביים
ברעג יא, איין נעיווע א זענד וונגע
מיידער

איהר דער ראיער אינטערבראכען. - דאס איז נישט וויכטיג, - ראט

— כ'בין זיכער, אן אונזער אר-
יזקס וואלט נאך דאזיגן דאזיגער טאג

רע' דאזיגער ראמבע ויד איצט אויך
צו רענע' ניט אזוי מסיא ארטיסט!
— פייניקט, פאר וואס ניט, איד
ראב ליב צו קענען שעהנע פרויע'.

איז ראס ניט א ברכה פון גאט, פריינד, צו קריגען פאר זיך א שעהנע א יוגענט און א גארנישט נאכצאן.

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

ויפטוועכער א נאָרשע .
 — איז די א נאָרשע? — האָט
 ער אַרטיפּט מיט א שטייכער גע-
 ענט.
 — א נאָרשע וואָס נאָרש קען
 זיין און נישט קיין עהרליכע, א פאַר-
 ויפטע נשמה, זי האָט חתונה געהאַט
 מיט אן אַלמען מאַן, ווייל ער איז
 געווען אַ רייכער. זי האָט זיך פאַר-
 געוואָרפֿן פֿאַר אַן אַלמען נשמה.

זיי האבען זיך א וויילע אזוי אנגע-
קט און צוויידייטיג געווערטעלט זיך.
דאס האט דאן זיך געראכט אז זיי

— ס'אין שוין צו-שפעט צו טעלע-
אנידען, — דאט מרס. גאָרד נע-

— קומט אױך מיט אונז. מיר'!
אדטע זיענע אביסעל און פארברענ'.

נא, — האם דער ארטיסט גע-
זאגט, — איד געט ניט. איד בין אבי-
על שלעפער'יג.

— אדבייט, איד האב א סך אר-
יט.

— אוהו!
— איידר דאט אז אטאטאביל?
— יעס, שוין לאט!

— וועל, ב'וועל זיך אַמאָל איינ-
דעם אַלץ אונזער האָט אַז אונזער זאָלן

י. ער האט שוין געוואלט אוועק
גהן און מרס. גאלד האט איהם מעהר
און געוואלט אפמאכען אן אנדערע

— גורדבאן.
— צום ווידערזעהן, א רעוואווער!

אגריזים זיין אין דער היים?

א חרטה אויף דעם, וואס ער האט
פעני'ן ניט געהייסען ווארטען ביו ער
וועט נאך איהר צוקומען, כדי זי
אהיימצונעמען, האט גענעסען ווין
הארץ. ער האט גענומען בעטען גאט:
„גאט, גאט, זיי מיר א טאטע, א גור
טער טאטע, קער מיר אום מיין פעני'ן.
ווייסט מיין הארץ, האב רחמנות. פאר
שעם מיר ניט פאר לייטען. גיב מיר
צוריק מיין ווייב. מאך מיר ניט צו
שפאט און צו שאנד. דערלאז ניט מיר
נע קרובים, די ניט־פארגינער, אז זיי
זאלען מיר אויסלאכען. גיב מיר צוריק
מיין ווייב, גאנץ און אומבאשעריגט,
ווי זי איז געווען ביז מ'האט זי פון מיר
געקירעפט".

און גאט האט זיך איבער מר.
גרינ'ען מרחם געווען, אויסגעהערט
זיין געבעט און זיין בקשה נאכגעגעד
בען: פעני איז אין א טעקסי, אין א
געלער טעקסי, צום פארדנעם צופאהר
פון איהר רייכער פארק עוועניו היים,
צוועפאהרען און זיך אפגעשטעלט.
גרינ'ס הארץ האט פאר גרויס פרויך
שטארק א שפרונג געטאן. ער האט זיך
אליין צום טיר א לאז געטאן. ער איז
זיין פעני'ן געלאפען אנטקעגען.
זיין פעני איז דא, דא! צוריק ביו
איהם, מיט איהם, מיט איהר מאן, מיט
פיליפ גרין! מיט איהם אליין!

32

באלד ווי פעני איז אין הויז אריינג
געקומען, האט זי מיט איין אטעם ווי
ארויסגעשאסען די גאנצע געשיכטע,
ווי אזוי זי איז אנטלאפען פון די קינד
נעפערס:
(ווייטערעס מארגען)

פון א פאדקאווע, אין טאי אריינגעד
שטעקט.
און איצט איז ער געווען מוכן
וכוזמן אויפצונעמען זיין ווייבעל, זיין
געקידנעפטע פעני, וואס האט זיך
אליין אפגעזוכט און איילט זיך וואס
ניכער צו איהם צו קומען.
איצט, בשעת ער טראכט אזוי ווער
נען איהר, פאהרט זי צו איהם, צו איהר
געליבטען מאן, צו מר. פיליפ גרין, צו
איהם אליין!

די קורצע וויילע, וואס גרין איז געד
שטאנען ביים פענסטער און די אויגען
אויסגעקוקט אויף דער טעקסי, אין
וועלכער זיין פעני האט באדארפט אג
קומען, אט די וויילע האט איהם אויס
געזעהן ווי אן אויבוינקייט!
לויט זיין אויסרעכענונג פון דער
צייט, ווי לאנג עס דארף נעמען פון
אסטאריא, לאנג איילאנד, צו איהם
אהיים צו קומען, האט שוין פעני בא
דארפט זיין דא.

פארוואס נעמט עס איהר אזוי לאנג?
ער איז געווען אומרוהיג:
ווער ווייסט וואס מיט איהר איז
א י צ ט, אויפ'ן וועג אהיים, געד
שעה?

אמת, זי האט איהם צוגעזאגט אג
צו זאנען דעם טעקסידראיווער, אז ער
זאל זיך ניט יאנען, אז ער זאל זיין
פארויכטיג מיט זיין פארהען.

אבער עס זיינען דאך אויסער דעם
טעקסידראיווער פאראן נאך טעקסיר
דראיווערס, און יענע יאנען זיך ווי די
וויילדע רוחות, א מענשענס לעבען איז
ביי זיי גארנישט. זיי זיינען שוין געד
וואוינט צו עקסידענטס.

כפרות דארף ער איצט דעם לאיער
זיינעם מיט'ן דעמעטיוו! אויס מיט
זיי! און צו טראכטען ווענען דעם אז
אט די ביידע מיינען נאך אז זיי דארף
פען זי זוכען!... ווי איבערדאשט זיי
וועלען ווערען ווען ער וועט זיי זאנען,
אז ער דארף זיי שוין ניט! אז זיין
פעני האט זיך אליין געפונען. פאר
שפארט איהם אויסלייזגעלט צו די
קידנעפערס צו צאהלען. זיין פעני
קומט אליין, אליין, אליין!

אבער וואס טראכט ער? — האט
זיך גרין א באג. געטאן. זיין פענעלע
קומט און ער, ער וועט זי אזוירא
אויפנעמען. זי זאל איהם זעהן אין די
אלטע שטעקשייד, דעם אלטען שלאפ
ראק און אין די אלטע פארזשאמעס?
ניט גענאלט, ניט גארנישט? נא, דאס
קען אזוי ניט זיין! זיין פעני דארף
איהם זעהן אין „גוט שעפ“, אז אויפ
גערעכטע און אז אויסגערוטען, ער
זאל זיך פאר איהר ניט האבען וואס
צו שעהכען...

ער איז געווארען ביו: אגנעקלונ
גען צום בארבער אז ער זאל צו איהם
גלייך קומען. ער קען צו איהם ניט
געהן, ווייל ער מוז זיין אין דער היים.
ער קען ניט צוועקנעהן פון טעלער
פאן... ער זאל קומען מיט... מיט אלע
זיבען זאכען. אבער טאקע וואס גי
כער! יעדע מינוט איז מייער!

דער בארבער איז באלד געקומען
מיט זיינע אלע קלאפער געצייג, און
נאך דערצו מיט אז ארויסהעלפער.
מר. גרין איז ביי איהם געווען א גר
טער קאסטומיער. אביסעל, אפילו, א
קאפריזונער, ער האט זעהר פיל געפאר
דערט, אבער, קענענדיג איהם, האט
ער שוין געוואוסט ווי אזוי מיט איהם
דורכצוקומען.

דער בארבער האט אויך געוואוסט,
אז דער אלטער האט א יונגע ווייבעל
און אז ער וויל דעריבער אויסזעהן
אינגער, ווי ער איז. האט ער פאר איהם
געטאן וואס נאך ער האט געקענט צו
מאכען איהם אויסזעהן אינגער.

ער האט זיך איצט א נעם געטאן, צו
מר. גרינ'ען מיט אלע זיינע בליים. ער
האט איהם ארומגעגלייכט די האר, אג
געזייפט די מארדע פאר א שעיו, געד
ליינט פריהער הייסע און נאכדעם קאל
טע דאנטיכער צום פנים, געקלאפט
און געפאטשט און געגלעט דאס פנים,
איינגעריכען אלערליי זאכען, ארומ
געווישט מיט אלקאהאל, באגאסען און
באשפריצט מיט פארפיום, ווידער געד
גלעט און, צום סוף — אגנעפוידערט.
גרינ'ס פנים האט אונטער'ן פאר
דער אויכגעזעהן ווי אונטער א פרעס
טעל. ער האט זיך אגגעקוקט אין שפיר
געל, געגלעט זיך די באקען, די מארדע
און געזאגט, אז אלץ איז איצט גוט און
פיין, נאך ווי לאנג וועט עס דען אג
האלטען?...

דער בארבער האט איהם פארזיי
כערט, אז דאס וועט אנהאלטען א הייב
שע צייט. אז ווען ער, מר. גרין, נעמט
א מאסאזש אויפ'ן פנים, טוט זיך אויף
איהם אן א נייע הויט. ער ווערט גאר
אן אנדערער; אז ס'איז ניטא קיין בער
סערע זאך ווי א פעיסמאסאזש! דאס
מאכט אויסזעהן אויף צעהרפופצעהן
יאהר אינגער.

גרין האט גיך ארויסגעפראוועט פון
הויז זיין בארבער, געגעבען א טיפ צו
זיין ארויסהעלפער און זיך ערשט צו
זיך א נעם געטאן: אויסגעקליבען א
גרויען אנצוג, צוגעפאסט צו דעם א
בלויזע טאי, אריינגעלייגט זיך א נייע
זיידענע טיכעל אין זייטיגען פאקעטעל
און די גאלדענע שפילעס, אין פארמע

(פארטועצונג פון נעכטען)

גרין האט געווארט ביו זיין פעני
האט דארט, אין טעלעפאן ביידעל, אפ
געצויגען איהר אטעם, און ער האט
דערווייל זיין אטעם אפגעצויגען.

ער האט שטארקער דאס טעלעפאן
טרייבעל צום אויער צוגעדריקט, כדי
בעכער צו הערען וואס פעני וועט
איהם זאנען.

פעני האט געזאגט דאס וואס זי
האט שוין געזאגט: זי איז פריי,
פריי! און זי וויל קומען אהיים.

און ווידער ווי פריהער:

— דו הערסט וואס איך זאג?
— יעס, שור הער איך! — האט
גרין געזאגט, — איך... איך בין אזוי
עקסאיטעד... זאג וואו דו ביזט, און
איך קום גלייך מיט דער קאר דיר
אהיים נעמען.

— איך בין אין לאנג איילאנד.
— וואו אין לאנג איילאנד?
— אין אסטאריא, לאנג איילאנד,
אין א סיגאר סטאר, א קענדי סטאר.
— האסט ערשט געזאגט אז דו
ביזט אין א דראגיסטאר —

— יעס, יעס, אין א דראגיסטאר
און סיגאר און קענדי סטאר, קענסט
דא אלץ קריגען... ס'איז מיר הייס
צום חלש'ן, איך פיהל אז איך שטארב!
— פעני, פעני'לע, זאג מיר נאך דעם
נאמען פון דער סטריט און דעם נאמ
כער פון דער דראגיסטאר, וועל איך
גלייך קומען נאך דיר!

— ווארט, איך דארף ארויסנעהן
פון טעלעפאן בויט א קוס טאן אויף
דער טיר... נא, מ'קען נאך דא דער
ווייל פארבאפען דעם טעלעפאן, מען
ווארט פאר נעכסט...

— איז ווי זאל זיין, ווי?
— איך וועל לעמען א טעקסידקעב,
וועל איך ניט דארפען ווארטען ביו
דו וועסט נאך מיר קומען, און כ'וועל
זיין פריהער אין דער היים... אה, נאך,
אה, דיער, דיער, דיער! כ'בין אזוי
עקסאיטעד! איך וויל שוין אזוי זיין
אין דער היים!... איך לויף גיכער
נעמען א טעקסי!

— ווארט, פעני, ווארט, לויף ניט,
געה און זאג דעם טעקסידראיווער אז
ער זאל זיין פארויכטיג ווי ער פאהרט.
זיי פליהען ווי די רוחות, די טעקסי
דראיווערס. זאלסטו איהם אנזאנען אז
ער זאל לויך ניט יאנען. ער זאל זעהן
ווי ער פאהרט, הערסט, פעני —

אלדאט, פיליפ, איך וועל דאס
איהם זיגן זאנען. זארג ניט, באי
כאי!

און גרין האט געהערט ווי זיין פעני
האט דאס טעלעפאן טרייבעל אויפגעד
האנגען. ער האט דערפון אזש א צי
טער געטאן, ער האט זיין טרייבעל
נאך אין האנט געהאלטען און געקוקט
אויף דעם, ווי ער וואלט זיך וועלען
ווייזען אז דאס איז ניט געווען קיין
חלום. ער האט דורך דעם טרייבעל
זיין פעני'ס קול געהערט. זי, זי אליין
האט צו איהם גערעדט. זי איז אוועק
נעמען א טעקסידקעב כדי וואס גיכער
צו איהם, צו זיך אהיים צו קומען!
זי וועט באלד זיין דא, זיין פעני צו
ריק מיט איהם!

זי האט געזאגט דיער, דריי מאל
דיער. מעהר ווי דריי מאל, זי, זי קומט
באלד. זי וועט דערציילען אלץ אזוי,
ניט דורכ'ן טעלעפאן, נא, געוויס ניט.
מ'קען דורכ'ן טעלעפאן ניט ריידען די
אלע זאכען וואס מ'קען זיך אזוי
זאנען.
אויף כפרות, אויף צעהן טיכטישע

גריין איז מיד און עקסאיטער, און עס איז קיין וואונדער ניט. זי האט זיך אליין פון די קידנעפער'ס הענט ארויס געדיקט. זי איז פון זיי אנטלאפען. זאל דאס נאר גלאט אפגעהן. זאלען זיי זיך נאר מיט איהר דערפאר ניט ווכען אפצורעכענען. זיי ווינען ביסער רע יונגען. מיט זיי אז מ'הויבט זיך אן!

ווען מרס. גריין וועט זיין אויסער רוהט, האט גריין צוגעגעבען, וועט זי אליין אפרופען איהר משפחה און זיי לאזען וויסען וואו זי איז. מיט דער צייט וועלען דאס אלע וויסען.

דערווייל האט גריין זיין פעני'ן גע- וואלט האבען פאר זיך, אינגאנצען פאר זיך. ער האט איהר. געוואלט אויספרעגען ווי און וואס מיט איהר איז די גאנצע צייט פארנעקומען. זי איז איהם שולדיג א פולען באריכט פון יעדער שעה, פון יעדער מינוט, וואס זי איז געווען אוועק פון איהם. יעס, האט זיך גריין אנטשלאסען גע- זאגט, פון יעדער מינוט!

ער איז ארומגעגאנגען מיט אן אבר- עכויגענעם קאפ, די הענט פארלייגט א הינטער און זיין אומצופרידענקייט איז מיט פעני'ס זאכען זיך אין באטהר- רום געוואקסען.

— זי נעמט זיך צופיל צייט, — האט ער פארדריסליך צו זיך געזאגט, — זי ווייסט דאך וואס מיט איהר איז געווען. און פאר מיר, פאר מיין ווע- לען דאס וויסען, ארט איהר ניט. זי מיינט, קענטיג, אז ביי מיר איז אן איר זענען געדולד. און זי מיינט, אז ווי באלד כ'האב איהר אזוי ליב, מען זי מיר קריכען אויפ'ן קאפ. זי זאל פון מיר צושליסען די טיר! כ'וועל איהר זאגען, אז כ'וואלט אהין, אין באטהר- רום, סיי ווי ניט אריינגעהן, אז כ'האב נאר געוואלט א קוק טאן אויב זי האט דארט אלץ וואס זי דארף. און אויב ניט, וואלט איר הייסען דער מיידעל, אז זי זאל איהר אלץ דערלאנגען.

הם... מיט'ן פארקאורט אויף זיך, אריין אין באטהר'רום! ס'א וואונדער וואס די קידנעפערס האבען ביי איהר דעם פארקאורט ניט צוגענומען, אז טייערער פארקאורט.

דער פארקאורט האט גרינען דער- מאנט ווענען די דושולערי (צירונג), וואס פעני האט אויף זיך אנגעטאן, ווען זי האט יענעם אוועקט די הויז פארלאזען.

זיין וועלען ניכער וויסען ווענען דער דושולערי האט פארשטארקט זיין אומ- געדולד ביים ווארטען אויף איהר ארויסקומען.

ער איז צוגעטראטען צו דער טיר פון באטהר'רום:

— פעני? פעני!

— יעס, וואס איז? — האט פעני פארדרעהט דעם קראף, פון וועלכען דאס לויפענדיגע וואסער האט געמאכט אזא רעש, אז מ'האט ניט געקענט גוט הערען וואס מ'רעדט. וואס איז?

— וואס טופסט דארטען?

— וואס מיינסטו — ?

— איר מיינ, דו, דו נעכסט א ווא- נע? פארוואס זאמסטו זיך אזוי לאנג?

— איר קום באלד ארויס! — דאט

פעני געזאגט און ווידער געלאזט לוי- פען פון קראף די וואסער.

אין א פאר מינוט ארום האט גריין ווידער אנגעקלאפט:

— פעני!

— יעס, וואס ווייטער?

— ער... זאל איר זאגען דער מיר- דע, אז זי זאל דיר אריינברענגען וועט און א דרעס, צי א קימאנע?

וועסט דאך די וועלכע זאכען ניט א- טאן.

(ווייטערעס מאכען)

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפילאוו

(פארטועצונג פון נעכטען)

— זיי זיינען געווען ניט בלויז קיר- נעפערס, נאר אויך בוטלענערס! יעס, בוטלענערס. זיי האבען אנגעפיהרט א נוואלדיגרויסען האנדעל מיט שנאפס. אימיצער האט אויף זיי מסתמא גע- מסור'ט, האט די פאליציי מיט יוניר- טער סטעיטס רעגירונגס-בעאמטע גע- מאכט אויף זיי א רעיד (אן איבער- פאל). אין טומעל פון דעם איבערפאל האבען זיי, די קידנעפערס, אן איהר פארנעמען. האט זי 'אויסגענוצט דעם מאמענט און זיך דורך א ווייטער מיר פון איהר צימער אין סטריט ארויסגע- כאפט. זי איז פון דארטען געלאפען, געלאפען ביז זי האט דערוועהן א דראג- סטאר, אין זי גלייך אהין אריין אין טעלעפאן-בוטה און איהם אפגערופען, און דא איז זי!

דאס אלץ מיט איין אטעם ארויס- געשאסען, האט פעני, ווי עס האט אויסגעזעהן, מעהר גארנישט געהאט צו זאגען. זי האט בלויז געקוקט ארום ווי אזוי ווי זי וואלט זיך וועלען אי- בערצייגען, אז אלץ וואס זי האט איר בערגעלאזען געפינט זיך אויפ'ן זעל- בען פלאץ ווי ס'איז געווען.

גריין האט זיך געוואונדערט.

— האבען זיי אן דיר, איבער דעם רעיד (איבערפאל), אינגאנצען פארנע- סען?

— יעס, אינגאנצען, — האט פעני געזאגט.

— און זיי קענען דיר ניט פארפאל- נען?

— נא, כ'האב פאר זיי קיין מורא- ניט... זיי קענען מיר גארנישט טאן. ווי האבען מורא, אז מ'זאל אויף זיי ניט אויסגאנגען וואס זיי זיינען בוט- לענערס...

— וויפיל זיינען זיי?

— פלענטי!

— קידנעפערס זיינען געווען צוויי, און די איבעריגע בוטלענערס?

— יעס.

— האט זי די פאליציי אלעמען ארעסטירט?

— יעס.

— מ'האט זיי אוועקגענומען אין פאליס-סטעישיאן?

— מסתמא!

— זיי האבען דיר די גאנצע צייט געהאלטען איינגעשלאסען?

— יעס.

— און ווי אזוי ביזטו אנטלאפען?

— דורכ'ן פייער-עסקייפ.

— ניט דורך א הינטער-טיר?

— ... יעס, יעס. די הינטער טיר האט געפיהרט צום פייער-עסקייפ...

— וואלסט דערקענט די הויז?

— איר ווייסט ניט.

— ווי האט עס אויסגעזעהן?

— פון דרויסען?

— יעס, פון דרויסען.

— ווי אזוי קען איר דאס וויסען, אז כ'בין די גאנצע צייט געווען אי- ווייניג? — האט פעני געווען גע- זאגט.

— וואלסטו די הויז דערקענט פון אינווייניג?

— אפשר יע און אפשר ניט.

— מיינסטו צו זאגען, אז די הויז צייכענט זיך ניט אויס מיט קיין זאך נאר וואס מ'זאל זי קענען דערקענען?

— יעס, עס מוזען זיין א סך היר- ווער אזעלכע.

— די מענשען וואלסטו אבער יע דערקענט?

— נא, זיי דאבען געטראגען מאס- קעס...

— אלע האבען געטראגען מאס- קעס? די בוטלענערס אויך?

— יעס, אלע...

— און אלע האבען געדאט רע- וואלוערען?

— יעס, יעס, אלע!

— וואס ביזטו אזוי... בייך? און וואס שרייסטו?

— איר בין ניט בייך, איר בין מיר, איר בין שרעקליך מיר! — האט שוין פעני שטיל געזאגט.

זי האט טאקע אויסגעזעהן מיר. מיר און ניט אויסגעשלאפען. זי האט זיך געמוזט פיהלען קאלט אויך, ווייל זי האט זיך געוויקעלט אין דעם אפילו לייכטען אבער דאך פארקאנט. גריין האט פון איהר דעם קאנט שוין א פאר מאל געוואלט אראפנעמען און זי האט זיך פון זיי ארויסגעדורעהט.

— ס'איז אַלרײַט, — האט זי גע- זאגט, — ס'איז ניט צו וואריס...

זי האט זיך אויפ'ן, איינגעהילט אין דעם מאנטעל, אין א טיפען שמוג אריינגעזעצט און אויסגעזעהן אזוי ווי זי וואלט דאס וועלען איינשלאפען.

— ביזטו שלעפערין, — האט צו איהר גריין געזאגט. — דערפאר איז דיר קאלט. נעם פון זיך אראפ דעם קאנט און לייג זיך אריין אין בעט. קום, איר וועל דיר העלפען —

— נא, א דאנק, — האט פעני גע- זאגט, — איר קען אליין.

— אַלרײַט, זאל זיין אליין. כ'וועל דערווייל הייסען מרס. פאט אדער סיר דין'ן דיר עפעס וואס צום בעט דער- לאנגען אויף צום אנכייכען.

— ניט איצט, שפעטער. איר וויל זיך פריהער איינזאשען. איר וויל אהין אריינגעהן — האט זי אויפ'ן באטהר'רום אנגעוויזען. — קאלטע ווא- סער וועט. מיר אפפרישען. איר וועל נעמען א קאלטען שאווער (שפרייז).

— זעה נאר, אז ואלסטו זיך פון די קאלטע וואסער ניט צוקיחלען.

גריין איז איהר נאכגעגאנגען ביז צום טיר פון דער באטהר'רום. ער וואלט אפשר געזאגט ווייטער, אבער פעני האט איהם כמעט אויפ'ן נאז די טיר צוגעמאכט און זי נאך דערצו צוגע- שלאכען.

ער איז א וויילע נעבען דער פאר- שלאסענער טיר געשטאנען און ניט גע- וואוסט וואס צו טאן. עפעס האט איהם זיין פעני'ס איצטיגער אויסזעהן גע- וואונדערט. זי איז געווען אזוי אויפ- גערגעט, אזוי עקסייטעד איין מינוט און די צווייטע מינוט אזוי אפגעלאזען און שלעפערין. און ווי צורייצט זי איז גע- ווארען ווען ער האט איהר די פראגען גענומען שטעלען. ער האט געקענט זעהן, אז דאס האט איהר אויפגערייצט און אז זי האט זיך אנגעשטרענגט די צורייצקייט ניט ארויסצואויזען...

ניט אזוי האט ער זיך געריכט זאל זיך זיין פענעלע האלטען, ווען זי וועט אין הויז אריינקומען. זי האט זיך אפילו ניט געגעבען די מיה איהם גוט אנצוקוקען.

ער האט זיך אומזיכט פאר איהר אזוי אויסגעפוצט. זי האט עס אפילו ניט באמערקט.

און אפשר, — האט ער געטראכט, — וועט עס אלץ, וואס ס'דארף, קו- מען שפעטער, ווען זי וועט זיך ארום- וואשען, אפעסען און אויסרוהען.

ער האט זיך ניט געקענט ערקלערען פארוואס, נאר איהם האט זיך ניט גע- וואלט, אז אנדערע זאלען וויסען, אז פעני איז שוין אהיימגעקומען...

ער האט דעריבער אנגעזאגט זיינע הויזמענטען, אז זיי זאלען דערווייל שווייגען. ער וויל ניט, אז מען זאל מרס. גריינס רוח דורכ'ן טעלעפאן און אזוי שוין אנהויבען שטערען. מרס.

[illegible]

אזוי האט גיי איי די געדאנקען
ארויפגעווארפען זיין מאכטלאזיגקייט
אויף דער נאטור און:— אויף פענסי:
ווען פענסי האט ער געפיהלט, זאל
איהם זיין באגעהר באלד נאכגעבען;
ווען זי זאל נישט געווען אַ אַזיען קיין
שטוק מיט איהר אנטאן זיך און איר
בערטאן זיך און „איינשלאפען“ און
אלץ, וואלט דאס מיט איהם אזוי נישט
געווען,
(ווייטערעס פארבען)

כען טאג, אזוי קען מען נישט, אז מען
איז אלט, מאכען זיך זינגן.
„די נאטור איז שטארקער פון דיר.
די נאטור וועסטו נישט נאָרען, זי טוט
דיר אַ רייז, זי וווינט דיר וואס עס איז
טוט און אז דו ווילסט עס נעמען, גיט
זי דיר איבער די הענט: ס'איז נישט
פאר דיר!“
„די באַדמלאַזע נאטור! ווי ביז זי
רעכענט זיך מיט איינעם וואס וויל פון
איהר מעהר וויפיל זי קען געבען!“

— ניי, איר דאָן מיר שוין אַרויס-
געשלאָגען פון שלאָף.

— גוט! וועסטו דערמאָר ניונאָרט
שלאָפּען בעסער.

מיט די ווייטער איז גרין אַרויס
פון שלאַפּציער, ער איז אַבער נישט גע-
בליבען שטעהן הינטער'ן טור. ער האָט
דערווייל אַרויסגעגעבען אַ באַפּעהל צו
זיינע הויזמענשען, און ווער עס זאל
נישט קומען, ווער עס זאל נישט טעלעפאָ-
נירען, איז ער נישט. נישט אין דער
הויז און נאר, ער וויל קיינעם נישט זעהן
און פון קיינעם נישט הערען. דאָספאָל.

און נאר אַ זאָר:
עס זאל זיין צוגענויט פון דאָס
שערנסטע און דאָס בעסטע צום עסען,
אזוי גיך ווי ער און פּרנס. גרין וועלען
עס וועלען.
דאָספאָל.

און איצט איז ער געגאנגען צו זיין
פעני'ן, וואָס האָט געוואָרט אויף איהם.
ווען ער האָט געשענעם די מיר פון
שלאַף־צימער, האָט ער געמוזט צומאָר-
כען די אריבער, כדי צוגעוואוינען זיך
צו דער פינסטערקייט, וואָס איז דאָרט
געווען, און צו זעהן בעסער וואָס דאָרט
טוט זיך די מונקעל־גרינגע שטארטען ווי
נען אינגאנצע געווען אַראַפּגעצויגען,
די פּאָרהאנגען און דראַפירונגען איז
כער זיי אַראַפּגעלאָוען.

ער איז אַ וויילע געשטאנען און זיך
געוואונדערט און דאָן האָט ער גע-
פּרעגט:

— וואו ביזטו?
— דא, האט זיך פעני פון בעט
אָפּגערופּען.
— פאר וואס עפעס האסטו געמאַכט
אזוי פינסטער?
— עס איז בעסער אזוי.
— האסטו פארוואלט פון טאג מא-
כען נאכט?
— יא, זאל רובטען, אז עס איז
נאכט...
— אזא סאדנע פענסי (פארשטע-
לונג), האט גרין א לאד געטאן.
— פענסי... — האט איהם פעני
נאכגעזאגט און אויך א לאד געטאן, —
פענסי...

נישט וויסענדיג דערפון, האט איהר
דער מא: דערמאנט דעם נאמען וואס
דער געליבטער האט איהר געגעבען:
פענסי.
גרין האט פון ווי' איז! דער פינס-
טער זיינע איבעריגע 'אָנען אַראַפּגע-
ווארפען און צו פענסי' נאָהענט צוגע-
קומען.

— וועסטו זיין גוט צו מיר?... —
האט ער איהר ווייך געפרעגט
— יעס, איך וועל זיין גוט, — האט
פעני געזאגט.

— וועסטו מיר פון איצט אן פאל-
גען אלץ וואס איך וועל דיר זאגען?
— ...איך וועל טראיען.
— מירי, און דו וועסט זיך דערפאר
פון מיר נישט נאָרען, ווייט אן איך בין
א ספארט, אדער נאָ ווייטע עס נאָר
נישט? ..

— איך ווייס.
— איך בין גרויס געווען צו געבען
פאר דיר אויסלייגעלט וויפיל מען
וואלט געטען. דו ביזט ביי מיר ווערט
נאָר די געלט, איך בין שיער נישט משוגע
געווארען אָהן דיר, און דו, פענעלע,
ווי האסטו וועגען דעם געפיהלט?
— ...אזוי ווי דו...

— דערצעתל מיר, ווי דו האסט נאָר
מיר געבענקט.
— .. נישט איצט.

— אלראיט. האסטו רעכט, איצט איז
נישט די צייט פאר ריידען. איצט איז די
ציט פאָר... ליבען ויר, און לאמיר זיך
ווייזען ווי היים מיר קענען זיך ליבען!
זאל זיך ביי אונז פון איצט אנהויבען
א נייע ליבע, א נייע לעבען, אזוי ווי
מיר וואלטען איצטער ערשט תהונה
געראט...

34

די שטארקע לוסט, וואס האט דעם
אָלטען גרין צו זיין יונגער ווייב ארויס-
געכאַפט, האט איהם גיך פארלאזען...
טרויעריגע געדאַנקען זיינען איהם
איבער דעם איז זיין קאפ געקומען;
געדאַנקען ווענען טאג און נאכט, ווע-
גען עליטער און יונגע, ווענען נאָרען
זיך און אַנרערע.
„זיין“, האט ער צו זיך געזאגט.
„אזוי ווי מיי קען נישט פון נאָרע מא-“

(פארטעצונג פון נעכסטע)

פעני האט זיך אָפּגעוויפּעט, געעפענט
זי אויגען און געקוקט אויף איהר מאן
זיט אַ מינע וואָס האָט ווי געפּרגנט,
יואָס ער וויל און אירר, וואָס האָט
ער ויר איהר אַנגעזעצט?

— נא, טו עס אי.

— נישט איצט, פליי, נישט איצט, —

האט פעני דעם נאָר־גאָל מיט'ן דאָנט
אָועקגעמאַכט.

— פאר וואס נישט איצט? און ווען
יע, אז נישט איצט?

— ביינאכט!

דאָס איז געווען אַ צוואַנג אַבער
גרין איז מיט'ן צוואַנג נישט געווען נאָר
צופרידען, ער האָט זאָכען, וואָס ער
האָט געוואָלט איצט, אויף שפּעטער
נישט ליב געהאָט אַפּצולייגען.

„איך וויל“, האָט ער געוואָלט זאָגען,
אַבער ער האָט זיך אָפּגעהאַלטען און
געזאָגט:

— איך בעט דיר, אז דו וואָלט עס
אנטאן אַ י צט. ביינאכט וועסטו עס
אנטאן נאָר אַמאָל.

— זיי נישט אזוי ברוטאַל, — האָט
פעני מיט אַ גענעץ אַרויסגעזאָגט.

— ברוטאַל? אַ יך ברוטאַל? דאָס
איז עפעס אַ נייער וואָרט... האָסטו עס
געמוזט דארטען ביי זיי, ביי די קינד-
געפער, פאדמיאפער?

— פאדמיאפער? — האָט פעני

ווי מיט אַ ציבראַכענעם צונג איבער-
גע'ערט.

— יעס, האָסטו עס ערגעץ ביי זיי
אַריינגעכאַפט און וואָרפט עס מיר
אין פנים אַרײַן, איך בין קיין טאַל נישט
געווען ברוטאַל, און איך קען דאָס נישט
זײַ. איך בין דײַן מאַן. אז דו דאָסט
דארטען נישט מאַרנעסען אויף אַ מיר
גוט אַז דו ביזט מירס פּיליפּ גרין, מעני-
סטו דאָס דאָ אוראי געדענקען. איך
האָב אַ רעכט, אַ געזעצליכע רעכט פון
דיר צו פאדערען דאָס וואָס מיר קומט;
אַבער, איך בין אַ דושענטעלאַמאן און
איך בעט. געט מיר איך בעט דיר
ווי אַ קעירי און דו פּראָוועסט פּוילע
שמיס, מאכסט זיך אַז דו שלאַפּסט,
טוטסט אויף זיך אָן אַ פּאנצער, רייצסט
ויר מיט מיר!

— איך רייזן זיך נישט. איך בעט
נאָר, אז דו זאָלסט מיר לאָזען אַ ביסעל
אַרייהען —

— אַפּרודען פון וואָס? האָסטו זיך
דארטען איבערגעאַרבייט? וואָס האָט
טו דארטען אַזוינס געמאַן וואָס?
מיד, נישט אויסגעשלאפּען, קאלט, צו-
סאלאוויעעם —

— א, סטאפ דאָאט, פליין.

— נא, פעני, איך קען נישט סטא-
פעני. מיר קומט וואָס מיר קומט, דאָסט
אי.

— וויילסט דעם פונט פלייש? ..

— דעם פונט פלייש? וואָס מיינט?
טו דערמיט? וואָס פאָר אַ פונט
פלייש? צו וועמען רעדסטו דאָס, צו
א הונט? אויב דו מיינט דערמיט צו
זאגען, אז דו 'ביזט פאר מיר פלייש,

ווייל איר גיט קיין פונט, נאר אינגאנצ-
צען, דו באלאנגסט צו מיר. דאָספאָל.
איך בין נישט אַהער געווען צענווייך מיט
דיר, איך וועל ווייטער אזוי נישט זיין.
אזוי גיך ווי איך טו זיך פאר דיר אַ
בויג, קריכסטו מיר אַרױף אויפ'ן קאַפּ,
דו ביזט ברוטאַל, דו, נישט איך, איך
גיב דיר אלץ, אלץ וואָס איך פארמאג,
און וואָס קריג איך דערפאר? גאָרנישט.
באַלדזיגונגען, דאָצונקעטאָן און קאַפּ
דרעהניש, דאָס איז וואָס איך קריג!
גרין האָט זיך צורעדט. ער האָט
געזעהן, אַז פעני הערט אויס וויינע
רייך און ער האָט זיך דעריבער נישט
אָפּגעהאַלטען פון ריידען און איבער-
ריידען דאָס שוין גערעדטע, ביי פעני
האָט געזאָגט:
— וועלע, יו ווין, דו געווינסט.
איך וועל טרויען צו זיין גוט.
— ויעכטו?
יעס, איר וויר

— דאָס איז אַ גוטע מידעל!
האָט גרין צופרידען אויסגערופּען, —
אזוי ראָט איך זיך ליב, אזוי ביזנט
אַ ווייב. אַ דענעלע ווייב! נא, טו עס
אַ! טאָסט שוין, די מינים!

— אַלראַיט, געה נאָר אַרויס אַ
וויילע.
— שעהמסט זיך פאר מיר? פאר
מיר שעהמסט זיך?
— יעס, פליי, איר וויל מיר איר
בערטאן.

— איך וויעל זיך העליפען
זיין, איר וויעל מיר אַליין העל-
פען.

פלייפ גרין האָט גערופּען אַ קאָד
געטאן:

— זאָלסט נאָר נישט פארשליסען די
טיי, זיגן איר וועל אַרױסגערן... איך
וועל דאָס דיר קיינמאָל נישט מוהל זיין.
— זיין, זיין, איך וועל נישט פאָר-
שליסען מענסט מיטגעמען דעם שלי-
סעל, אַז דו גלויבסט מיר נישט
— איך גלויב דיר.

— אַ דאָנט.

— יו איר וועלראָם, ווי לאַנג ווײַט
עס דיר נעמען איבערצוגייטען די
זאכען?

א, עפליכע מינוטען.

נישט איך וויעל וואַרפען אויס

כאָד וואָלט מיר דאָ דע־ווייז נישט

אָנאַפּאַרלאָוען

קאפ אויפגעהויבען. אירר סימפאטיע איז איצט געווען מיט מרס. גרין, ניט מיט מר. גרין, דעם באס, דעם הערר שער, וואס וויל אז אלע זאלען זיך פאר איהם בויען.

(ווייטערעס מארגען)

אייגענער מא' ער אליין. אפזאגענדיג דאס, האט ער געהייסען סיידי'ן פארשפארען איהם די ארבייט פון זאגען דאס זעלבע צו מרס. פאט. זאל זי דאס געזאגטע ווארט ביי ווארט צו מרס. פאט איבערגעבען. און איצט קען זי געהן. אז ער וועט זי דארפן, וועט ער זי רופען.

ער האט געוואלט בלייבען מיט פער ני'ס זאבען אליין.

סעירי איז ווי א געשלאגענע פון מר. גרין'ס קאבינעט ארויסגעגאנגען. דער פאר אבער האט זי נאכ'ן ארויסגעהן פון קאבינעט, הויך און טראצין איהר

ער וועט עס באַלד וויסען. פארויכטיג, כדי פעני'ן ניט אויפצורוועקען, האט זיך גרין פון איהר דער-ווייטערט, ער איז אראפ פון כעט, אריינגעקראכען אין די שטעק-שיך, די נייע, אַנגעטאן דעם גוטען שלאפראק און איז אין זיין קאבינעט אריינגעגאנגען.

ער דאס אַנגעקלונגען צו סעירי'ן. סעירי איז אין מיר פון קאבינעט ערשינען.

גרין האט איהר געזאגט אז זי זאל אריינקומען און אַנגעוויזען אויף א שטול, אז זי זאל זיך אויף דעם אוועק-וועצען.

סעירי האט זיך אויף א ברעג פון שטול אוועקגעזעצט, די הענט אויף די קני, ווי צו א תפילה צונויפגעלייגט, און מיט איהר טראגישער מינע גע-קוקט און געווארט צו הערען וואס דער באס וועט איהר זאגען.

דער באס, מר. גרין, האט אויף איהר א צייט געקוקט און קענטיג באשלאסען איהר גארנישט צו זאגען אדער פרעגען, נאר הייסען.

ער האט איהר געהייסען אז זי זאל איהם אריינברענגען די אלע זאכען וואס מרס. גרין האט איבערגעלאזען אין באטרום.

— אלע זאכען ? — יעס, א ל ע, און גיכער אויך.

סעירי האט ניט ארויסגעוויזען קיין צופיל חשק איהר באס' באפעל נאכ-צוקומען. אבער, ווען ער האט אויף איהר אזוי שטרענג מיט זיינע דורכ-ריינגליכע בליקען א קוק געטאן, איז זי אוועק ברענגען די זאכען.

— דא זיינען זיי. — אלץ, אלע זאכען, וויפיל זי האט אויף זיך געהאט ?

— יעס, אלע... מרס. גרין האט זיך געזאגט, — און זי איז אַנשווינגען געווארען.

— יעס, מרס. גרין האט געזאגט, — זאט גרין אויף דער מיידעל פראגענד עקוקט. — וואס האט מרס. גרין גע-זאגט ?

— זי האט געזאגט, אז איד זאל זי דעס... געבען צו קלינען (רייניגען).

— יעס, וואס נאך ? — גארנישט... זי האט געזאגט, אז איד זאל האלטען אויף אז ארט ביי.

— יעס, ביי. — ביי זי וועט עס זיך הייסען גע-כען.

— וואו איז 'מרס. גרין' ? — מרס. גרין שלאפט.

— איצטער הער וואס איז זאג דיך. איד ביי דער וואס גיט די ארדערס ! קיין זאך זאל צו מרס. גרין ים, געגעבען ווערען. וואר-דאס וועט פריהער דורך מינע דענט ניט דורכ-געהן. דאס איז מיין באפעל.

סעירי האט צוגעשאקעלט מיט'ן קאפ. זי ווייס. דער באפעל איז דאך ניט קיין ניער...

גרין דאס איהר געזאגט, אז וויסען א זאך איז נאך ניט גענוג, מען דארף דאס גערעכענען. אט האט זי גערעדט צו איהר, מרס. גרין, מינע ער, אין באטרום. זי האט איהר עפעס גע-זאגט. וואס האט זי איהר געזאגט ? וואס פאר א סודות האָבען זיי פון איהם ? רא ? וואס האבען זיי זיך דארט געשושקעט.

סעירי האט געשווינגען. זעהר טראג-ניש געשווינגען. געשימעלט מיט די אויגען, ראוענט מיט די ליפּען און— ניט א ווארט.

גרין האט מיט פאדדרום אויף דער מיידעל פאר איהר שווינגען געקוקט, און ווי יועלענדיג זיך פארענטפערען פאר וואס ער איז אזוי שטרענג צו מרס. גרין, עפעס אזוי ווי ער גלויבט איהר ניט... גענומען ערקלערען מרס. גרין'ס לאגע :

מרס. גרין איז אין אזא צושטאנד, וואס מען דארף איהר לאזען צורוח. זי איז נאך זעהר אויפגעטריקעלט פון דעם אומגליק וואס איז איהר באפא-לען, פון דער קירנעפינג. זי האט מורא, אז די קירנעפער זאלען איהר ניט שרעקען דורך ברייו... דורך'ן מעלע-פאן און אזוי ווייטער. זי מוז האבען צורוח. אפילו פון די הויזיגע אויך. מען דארף, מ'טאר מיט איהר אפילו קיין איבעריג ווארט ניט אויסרייען. דער איינציגער מיט וועמען מרס. גרין מען ריידען איז, האט גרין געזאגט, איהר

(פארמוצעונג פון נעכטען) ער האט דאס פעני'ן באשלאסען צו זאגען. זאל זי דאס וויכען אויפ'ן צוויי-טען מאל. אז זי וויל שוין ויין נומ צו איהר, זאל זי דאס זיין אין צייט. ניט שפילען זיך אין קאז און מויו, ניט מאכען קיין אַנשטעל פון אן אומשול-דיגער מיידעלע וואס קעמפט געגען איהר פארפיהרער ביי זי לאזט זיך איהם, ענדליך, געווינען.

„יו ווין“ (דו געווינסט) — האט זי געזאגט, ווען איז אמת'ן האט זי גאר געוואינען... זי האט אריינגעכאפט י נע צערמליכקייטען, זיינע קושען, און ווען עס איז געקומען דערצו, אז ער האט פון איהר ערווארט דאס ועלבע, איז זי שוין „גוט געווען אין דער היים“... זי האט זיך איינגענורעט אין קישען און איינגעשלאפען.

און אט קוקט אויף איהר גרין ווי זי שלאפט, און ער קען דאס איהר ניט מוחל זיין. איהר שעהנקייט, וואס שיינט ארויס אפילו אין דער פינסטער, וועהטאגט זיין הארץ. ער פיהלט ווי א דורשטיגער וואס שטעהט אין טייך און וויל א טרונק.

ער איז אייפערזיכטיג אויף איהר זיגענט. ער האט איצט פיינט דאס, נאר וואס ער האט זי ליב : איהר שעהנקייט. זי איז פאר איהם איצט דערצו א סוד... ער ווייסט נאך אפילו ניט גענוי וואו זי איז געווען, און א וועלכע זי איז צו איהם פון דארט, פון דאס אומבאואוסטע, געקומען... גרין זוכט צו פארגלייכען פעני'ס איצטיגע אינטימקייט מיט דער וואס פון פריהער, און געפינט אז עס איז עפעס דא אין דעם ניט ווי עס איז גע-ווען. אנדערע באוועגונגען, פארשייטער רע, לייכטערע, ארויסרופענדע...

ניין. ער מוז אָיפגעבען דאס זוכען אויף איהר עפעס צו געפינען. ער וויל זי ניט פאָרדעמטיגען אין גארנישט. ער פיהלט, אז דאס קען איהם מעהר גע-דען ווי גוטס טאן. ער וועט בעסער ווארטען צו זעהן ווי ווייטער וועט זיין. ער טאר זיך ניט צופיל אויפערענען. ער פארלירט זיך. ער פארלוירט זיך דעם וועג פריהער און דערפאר בלייבט ער פון ריכטען.

צייט. ער מוז זיך נעמען צייט אים זיך מיט זיין פענעלען איינצולעכען.

ער איז ביז אויף זיך דערפאר, וואס ער האט פעני'ן אויפגעפאדערט זיין פארלאנג נאכצוקומען צו דער צייט, וואס זי האט נאך געוואלט שלאפען. גלייך ווי ער האט זי דערזעהן. פון באטרום ארויסקומען. איז דאס איהם די ליבע באפאלען און ס'האט זיך איהם פארוואלט אַפגעבען זיך פאר דער צייט וואס זי איז דא ניט געווען. נו, האט ער זיך אַפגעגעבען !

און גרין פילאסאפירט : מ'קען ניט צוריקפאנען דאס וואס ס'איז אוועק. מ'קען ניט געדן אויף צוריק.

און ער זאגט זיך צו ניט מעהר צו דרעהן זיך די קאפ אויף צוריק, בע-סער זעהן וואס ס'איז איצט און וואס ס'וועט זיין.

ער גיט זיך גוטע האפנונגען : ס'וועט זיין אלדאט, ס'וועט זיך „אויספרעסען“ צו להבעים די וואס וויינען איהם ביי, וועט דוקא זיין גוט. איין זאך איז מיט איהר אלדאט, מיט פענעלע'ן, זי לאזט זיך בויען. זי וויל בלוזערשט ניט, וויל ניט, און גיט זיך דאך אונטער. זי וועט זיין אלדאט.

זיינ אלדאט ? זי איז א זאך.

ראט. ער קוקט זיך צו צו איהר ווי זי שלאפט און ער איז פול מיט אומגע-דולד צו זי זאל שוין אויפגעהן. ער וויל מיט איהר ריידען. ער דארף, ער ס'ו זי מיט איהר ריידען !

ווי ווילער גראזען וואסען ביי איהם אין געדאנקען אים נייע פראגען. ער זאל נאר ניט פארגעסען, טראכט ער, צו פרעגען איהר ווענען איהרע צירונג אזוי גיך ווי זי שטעהט אויף. דאס איז ניט קיין קלייניגקייט. ס'טרעפט אן א פינע עטליכע מויוענט דאלאר.

מיט אַמאל כאפט ער זיך, אז ער קען ווענען דעם באַלד וויסען פון דער הויזמיידעל, וואס האט פעני'ס זאכען, דעם פאָרקאָומ, דרעס און אלץ פון באטרום געמוזט צונעמען. אפער איז ווענען דעם געווען דער געשפרעד וואס פעני האט מיט דער מיידעל אין באטרום רום ושיחור

געהטע איין איבעריגען מיטגען פון די דאזיגע, וואס מ'פרעגט נאך איין דעם, פארדרייט זיך איהם די קאפ.

— א שוואכע קאפ! נג... — יאנט גרין צו זיך, אנשטעלענדיג די ליפגען ווי זיין לאיער שטעלט זי אן — עס איז שטארקער שנאבס, יעס, יעדער שטאף זיך שנאפס, מ'דארף עס אבייט סעל פאגנדרעפיהרען, מיט אויפנער קאכטען וואסער צופירען, יעס...

גרינען ווילט זיך לאכען, גוט אזוי, אהן א פארנוצן, און ער לאכט ווי אונטער, מ'דערמאנט זיך איהם ווי ער האט זיך געכטען פארנאכט אונגעפערעם מיט זיין דעטעקטיוו אפי צוטאן א שפיגעל דעם לאיער מיט זיין דאכט, צוואנען זיי צי קומען אהין, צו דער קאץ און נ י ס קומען, לאזען יי ווארטען!

וואס ער שטרענגט זיך איצט אן צו דערמאנען, איז — א וועלרע קאץ דאס איז געווען, א ווייכע, א שווארצע, א געלע, צי א גרינע?

ער קען זיך נישט דערמאנען און בא' שייכט צו ברענגען ביים דעטעקטיוו, דעם דעטעקטיוו, וואס ער האט דאס געשיקט זעהן ווי זיי ווארטען אויף איהם!...

דאס דערמאנט איהם אן דעם אפאיינטמענט, וואס ער האט מיט'ן דע'טעקטיוו, ער דארף איהם קומען זא'נען, וואס ער האט דארטען, און יעדער קאץ, געווען און געזעהט און א'ען —

גריין מוט פון זיך א מיך מיט'ן האנט אויפ'ן דעטעקטיוו, אויפ'ן לאד יעד, אויף אלעמען! ער דארף זיי איצט נישט, קיינעם נישט, זיין פענעלע איז דא, זי דאס זיך אליין אפגעזעהט, ווי א פארביאלאנדשעט קעצעלע, ווי א בלידע שפעטלע אין זי אליין א'ייר געקומען און זי שלאפט.

דארטא, שלאפט זי, און ער געהט צו איהר, יעס, ער געהט גלייך צו איהר!...

מיט וואקענדע טריט, אבער לייט א לויכטען קאפ און איז גומען מוטס, האט זיך גרין דערקליבען צום כעס, וואו פעני און איז טופען שלאף געווען פארזונגען, ער האט זיך אינעקער זעצט, זיך צוריק געשטעלט, אראפ געווארפען פון זיך די איבעריגע זאכען און זיך אזוי פארזיכטניג ביים רעכטען ברעג א'ועקעלייגט.

ער האט געקוקט אויף איהר און איהם האט זיך גענוכט, אז זי האט צו איהם פון שלאף געשטייבעלט; אזוי זיס געשטייבעלט און עפעס געדאכט אויך, ער האט נישט געהערט וואס, דאן האט זי צו איהם אויסגעשטרעקט לי ארעכט און גרין דאט זיך געלאזט ארומנעמען, ער איז געווען גליקליך; גליקליך דערמיט, וואס ער איז געקער מען צו דער ריכטיגער מינוט, ווען זיין פענעלע האט איהם געכען זיך גע'זוכט.

די לייטט נאך איהר, וואס איז צו איהם פרייהער געקומען און פארלאזען, האט איהם איצט ארומגעכאפט און ער האט זי, זיין פענעלע, ווי א זאך וואס עס קומט איהם, גענומען, און פעני דאט זיך נישט געווערט, זי האט נאך ווי געווארט אויף דעם, אז ער זאל זי געזעהן, אזויא, א שלאפענדיגע, אהן וועלכע נישט איז ווידערשטאנד...

ווען פעני האט זיך פון איהר טיפען שלאף, איבער גרייט'ס דייסער ליבע, אינגעכאפט, האט זי געקוקט אזוי ווי זי וואלט זיך געוואונדערט, ווי אזוי זי קומט ארעך, און ווי אזוי גרין געד'פינט זיך געבען אייר.

(ווייטערעס מאכען)

דאס איז א מוואוי דערזעהן פערל, סאך וועלכע מ'איז אנגעגאנגען א גאנצער מלחמה, יעדערער האט געוואלט יענע פערל, די ליידיס, די נגבים, א'ע, א'עמען דאט זיך געוואלט בא'זיען יענעם וואונדערשעהנעם שטוד פערל, און פעני דאס געזאגט, אז זי וואלט זיי אויך וועלען דאכען... דאס ער געזאגט, אז זי דאס האר רען, נישט די פערל וואס איז דער מוואוי, פארשטערט זיך, האט ער מיט א לאך צוגענוכטען, נאך עהנליכע, און טאקע נישט זיין געבלאפטען, קיין נאכ'געמאכטע, נאך עכטע, די רעל סטאט, און אויף מארגען איז ער מיט זיין פענעלע אוועק אין דער גרעסטער דושולער ביונעס אין ניו יארק, און פאר איהר די דאזיגע פערל איינגעהאנגן דעלט.

איצט ליגען זיי צושאמענע, ווי פאר'וואגעלטע איז א ווינקעל פון איהר פאקעכוכן.

נאך גוט וואס זי האט זיך אבער, וואונדערט זיך גרין, ווי אזוי האט מען דאס ביי איהר נישט צוגע'נומען? ער מוז איהר פרעגען, אויף די שטישפעקע, אויף די שפיץ פינגער געהט גרין צו צום טייר פון שלאפטימער און עפענענדיג זי קוקט ער פארזיכטניג אהין אריין, זי שלאפט.

ווער ווייס ווי לאנג זי וועט נאך שלאפען?

איהם ווילט זיך עפען, זאל ער וואר'טען מיט'ן עפען ביי זי וועט פון שלאף אויפשטעהן? ווער ווייס ווען דאס וועט זיין, דערווייל הלש'ט איהם איר בער די הארץ און ער באקומט בא'לד א קאפוועהמאן.

ער באשליסט זי אויפצוואועקען, אבער דער באשלוס ווערט אויס בא'שלוס ווען ער קומט צו און זעהט ווי געשמאק זי שלאפט. גיין, ער האט נישט קיין הארץ זי צו וועקען, זאל זי שלאפען, אז זי וועט אויפשטעהן אן אויסגעשלאפענע, וועט מיט איהר זיין גרינגער צו ריידען, וועט זי נישט זיין גערווען, און דערווייל קלינגט דער מעלעפאן, גרין ווערט ביז אויפ'ן טעלעפאן, נאכפאט אראפ דאס מייכעל און לויגט עס אוועק א'ד א זייטל אזוי א וועט עס נישט קלינגען.

ער איז דאך אבער נויגעריג צו הערען ווער דאס מעלעפאנירט און ער לויגט צו דאס מייכעל צום אויער, ער הערט אזוי אז די הויךמיידעל, טעיד, זאגט אימיגען, אז מר, גרין און נישטאן אין דערהיים, זי ווייס נישט ווען ער רופען שפעטער, בעסער זאל ער גאר היינט נישט רופען, זאל ער רופען מארגען, דאס איז נאנעלע.

גרין האט נישט געוואוסט ווער דאס האט אפגערופען און אפילו נישט געד'וואלט וויסען, נישט איצט, נישט היינט, איז אפער טארען אויך נישט. ער האט געוואלט ווין אליין, אליין מיט פענעלע, וויסען פרייהער אלץ ווי מיט איהר איז דארט, ביי די נגבים, זי קונדעפערס, די בושלענערס געווען, און דאן, אויב ער וועט פיהלען, אז ער וויל זעהן מענשען, וועט ער זיך זעהן.

מירעסטינען האט ער א מרגע געד'וואלט, ווער דאס איז געווען, און ווען ער האט דערהערט, אז מ'איז געווען דער לאיער, האט ער שפאטיש א שמיכעל געמא.

— ער מוז זי נאך ארימוכען — דאט גרין איז זיך געלאכט, — ער דענקט זיך ארום ביס זיין דאכט, וואס פיהרט איהם פאר'ן נאך, דעם גרויסען לאיער מיינעם, און ער מיינט אז ער מוט עפעס! זאל ער זי זוכען, און זאל ער זייג אגאנאכצען וועגען דעם, אז ער ווייס שוין וואו זי איז, אז זי איז שוין אזוי גוט ווי ביי זי איז דערהיים, דעיווערען דורכ'ן טור דעפאן.

דזשאסט ען גוד! וועלענדיג פארמיידען א קאפיווער טאג, האט גרין דערוויילע אהן פער יי, אליין צוגעכויפט, לעגער וואר'טען אויף אידר מיט'ן עפען האט ער שוין קיין סך נישט געהאט.

גאנץ צווייטען איז אויסמיינען, האט זיך גרין דערהאלט בעסער, קרעפטיגער און די געדאנקען זינען ביי איהם געגאנגען בעסער, ער האט דאריבער גענומען נאך א גלעזעלע, און נאך א גלעזעלע, פון די שטארקע...

פונ'ם איבעריגען גלעזעלע איז אים געווארען פרעהליכער אויפ'ן דארצען, מ'דאט זיך איהם נאך אביסעל געד'וואלט די קאפ און ס'האט זיך געד'וואלט א שוואכקייט אין די מנה, עס האט איהם געצויגען צום בעט, עס דאט זיך איהם געוואלט אינעקיינען, נישט שלאפען, גיין, נאך ליגען, ליגען און ריידען, ריידען נישט צו זיך אליין אויך, ער האט שוין איצט צו וועכען צו ריידען, זי איז דא... זי וויל ווייב, דאך ליגט זי און שלאפט א'עלייט אבי זי איז דא, זאל זי שלאפען, זאל זי טאן וואס זי וויל, און ער וועט טאן וואס ער וויל! ער האט פון זיך אליין געמוזט לא'כען איבער דעם וואס פאר א גרוי'סער טרונכטער! ער איז 100 זאל ש'גאנצ

(פארטעזונג פון געכטען) מרס, גרין דאט אין באטאדירום סער די'ם הארץ געווארען, מרס, גרין איז איצט אין סעיר'ס אויגען געווען די אונטערדריקטע, די געליסטע, און זי האט איהר בא'דארפט העלפען, אלעין פאלט, נישט וויי'ג ע'ג ע'ג איהר, און מרס, גרין איז געווען אזוי גוט צו איהר, זי האט איהר געזאגט, אז זי קען צוגעהיכטען די דעם איהרע, (אין וועלכער זי איז אוועק און צוריקגע'קומען), און זי וועט איהר געבען נאך דרעכעס, זי אליין דארף נישט אזוי פיל זאכען, זי איז גרייט אפצוגעבען א סך פון דאס וואס זי האט צו געלעבט וואס געווינען זיך אין דעם, זאל זי סעידן, אויסגעפוינען אועלכע פאר וועמען די זאכען וועלען זיין גוט, און זאל זי זיי געהעבן גענוכטערהייט.

אזוי פוין, אזוי גוט פון מרס, גרין אזוי צו האנדלען! מישט זיך אריין דער מייכטער איהרער, דער באט, און הייסט זיך אריינברענגען זיין ווייב'ס זאכען! זיין עסק איז אלץ צו מישען זיך! אלץ מוז דורך זיינע הענט דורכ'גען! אלץ? זי וועט איהם שוין וויי'גען אז נישט אלץ וועט דורך זיינע הענט דורכ'גען, זיינע קאפיטאליסטער שע הענט, וואס ווילען אלץ, אלץ פאר'כאפען!

35

פון פענעלע אלע ווערסחפולע שט'ר קער צירונג, האט גרין אין איהר פא'קעכטען בלוז דעם צו'טאטענעם גענידל פערל געווען. עס וואלט פאר איהם נישט זיין קיין וואונדער, ווען די פערל וואלטען אויך נישט געווען, מ'קען ערווארען פון אלעלכע פינעלע מענטשען זיי קריגעפער און בוסלענערס, אז זיי זאלען פון זייר ערען א מירב אלע ווערסחפולע זאכען אונטערגעלען, פאר וואס וועט, אויב זיי האבען די אלע אנדערע זאכען צו גענומען, האבען זיי איהר די פערל איבער געלאזען?

אעלכע מיינען ער פערל אויך! די היכטיגע ווארט, אז אויגענס מיט געלט האט ער פאר זיי באצאלט, ער האט נאך אין ערגעץ דעם דעסטי, אבער ער געדענקט אזוי אויך וויפיל ער האט פאר די פערל באצאלט, ער האט באצאלט פלעגט, ער געדענקט דאס ווי איצט, ווי אזוי ער האט איהר די פערל געקויפט, זי

טעטיגע מענטשען ווילען זיך פיהלען געזונט און שטארק, און קעללאנג'ס פעם ברען פלעקס וועט אפגעלידען צו איינער געשטארק.

מדיה'דיג מיט מילך אדער קריעם, לייכט צו פארדייען, אנגעפאקט מיט נאדערהאפטונגייט, גענוג ברען צו זיין א מילדער אפפיהר-מיטגל.

האט אפט גאנץ פון פעם, אויף פרייהשטיק, לאנגמיש, באפער, אי'מער פריש און קרובלע, ווערט פאר'קויפט אין אלע גראסעריס, געזאכט פון קעללאנג אין באמטל קריק.

קעללאנג'ס פעם ברען פלעקס ווילען באשטירט דער געזונט פון הרב מיטל ט, איינקאסט.

אױסגעדעקט די גאנצע דושיער.
ינט ציגענדיגן די פערעל?

— איר דאס זיי נישט געװאָלט גען, דאס פעני געגעבנערט — דאָסט נישט געװאָרט? נו, אױ די גאנערע שטימער דושיער — דאָסטו זען יא געװאָרט אפגעבען? — נא.

— פונדעסטוועגען האבען זיי דאס אפגענומען? — יעס.

— זיי ווינען, הויסט עס, מבינים גאר אויף דאָימאָנדס, נישט אויף פערעל, היי. און פאָר וואָס ליגען זיי ביי דיר צײטאָטענע?

— עס דאָס זיך איבערנעמיטן דער עטירער.

— זיי דאָבען דאָס ביי דיר געװאָרט צו דאָרן אײפאָרדיקען? — יעס.

— דערפערל זיי דאָס איז געװען? פעני דאָס זיך אַ ווילע פארטראָגט, זי דרטיגערדיג זיך ווי דאָס איז געווען, אױן זי דאָס דערײהעלט.

— זיי דאָבען דאָס ביי מיר גען יאָרט אײקענעמען, האָב איר זיי דאָס נישט געװאָלט געבען, האָבען זיי דאָס מיר דערװויען געלאָטס טראָגט, אַ אַז גט האָט זיך איבערגעװידען דען פאָר יוֹם! האָב איר די פערעל אײ פאָר געטריבן אריינגעװיינט

— און זיי האָבען אויף דעם פאָר געסען?

— איר גלויב אױר.

— און צום סוף דאָס מען זיי גען האָפט און אַרעסטירט און דאָס איז זיי מער נישט געלעגען אײ זינען?

— יעס, — האָט זיך פעני שטארק געפאָרעכט אױ די אויגען צוגעסאָכט און גרין האָט איהר גענומען טרײסן טען אױן ניצטען, זאָגענדיג:

— מילא, נו, וואָל דאָס זײן אַ גפרה פאר דיר, גענעלע טו העל מיס זי דושלעדי, אָבי דו ביזט דא. איר וועל דיר קופען אַנדערע דאָימאָנדס. און עס קען נאָר זײן, אַז מען וואָל די אורד צוריק אויפגאָהנען. מיר וועלען ווערן אויסצוגעפריגען וואָס מען קען טון ווענען דעם. מען דאַרף זעהן די געװערס. געװיס מוז דאָרט עפעס זײן ווענען די געבאָפעע בוטליכערס אױן אַנגג אױלאָנד, סוף גנג להליה. פֿירן דער ישפעטער, זיי מוזען אַרעץ באַר זוכען זייער שטראָה.

אַ גרויסע טרײסט פאר פענין!... 36.

דאָס איז עפעס געווען אזוי ווי אַ קדחת, וואָס האָט באַפאלען פיליפס גרין.

עס דאָס איהם געווארפען פון היץ אין קעלט, פון ליבע צו פינגטשאַפט, פון צוטרײען צו פאָרדאָכט. ער האָט געקוקט אויף זײן פענין און קיין טאָלס פון איהר נישט געקענט דערנערן וועגען דעם וואָס מיט איהר האָט זיך אָפֿ געבאָן דורך דער גאנצער צײג, וואָס זי איז אין דער היים נישט געווען, און דאָס האָט איהם געמיאכט ווידר.

אײ וויינע האָט ער זיך צו פענין געגכאַפט מיט אַן אימפעט פון אַ ״ײס פאָרליבטע״, גאָט אױע ווי אָפֿ געקליהם געווארען, אַז ביי איהר גען נאָכען סטרינג אויספרעגען וועגען אַליץ וואָס ס׳איז מיט איר״ געשען.

— איר וויל ״ויסען״ — האָט גרין געזאָגט — אַלץ צי וואָס איר בױ, אַלס געזעצליכער מאַן, באַרעכטיגט צו ווירטען דערצעהל מיר ווי דאָס איז געווען, פון רעכטען אַנהויב דערצעהל: ביזט אַוועק פון די בראַונס צו פאָהרען אַהײם, יעס? זאָג, יעס?

— פאָרוואָס דאָסטו נישט געוואָרט ביי די בראַונס בין איר וועל דיר קומען געמיטן?

— וויל — דאָס פעני געזאָגט — ב״דאָב שווען בעסער געוואָלט זײן אין דער היים ווי בױ וויר...

— זינען זיי נישט געווען פֿרייזגלייך ען דיר?

— אַי, זיי זינען געווען, אזוי ווי זיי קענען וויר: נישט אַנטטערעסאָנט.

— אזוי! אַיזא, ביזט אַרויס פון די בראַונס און

— און ב״דאָב געוואָלט נערמען א געמיסן אויף צו פאָהרען אַהײם.

— יעס, האָסטו געוואָלט געקומען אַ טעקסן, און

— האָב איר געוואָרט אויף אַ לעדיגע טעקסן, זייער די ארע וואָס זינען מיר דאָבייגעפאָהרען, זינען זײַן געווען פארטריבען, פּרובירען, ווי איר טעטע אױז איר וואָרט, טעגליך זיך אָפֿ אַ מאַשיין, און בעפאָר ב״האָב צײט געהאַט אַרומצוקוקען זיך, בין איר שוין געוועסען אינוועניג און געפאָהרען!

— דאָסטו געשריען, צי וואָס? — ניין, ב״דאָב מורא געהאָט צו שרייען: ב״דאָב דערנעהן אַ רעוואָל

ווער אַנגעשטעלט גלייך אַנטקעגען מײ גע אױגען...

— וואָס זינען זיי געווען דאָרט, און סאָטין?

— גוויי.

— דאָט אינער געטריבען די קאָר

און דער צווייטער האָט אַנטקעגען דיר אַנגעשנערט דעם רעוואָלייער

— יעס

— ביזנז זיכער, אַז מ׳דאָט דיר אַן קאָר אײגענשטלעפט?

— יואָס מײנסטו?

— איר מײן, אַז אַפּשיר דאָסטו זיך דערשראָקען פאָרן רעוואָלוציע אײ די

דאָסט זיך דעריבער אײין איר קאָר אײיגענעצט?

— דאָס פעני גאָרניקענע

— נא, דאָס מײ אײן קאָר מיט געוואָלט אריינגעשטלעפט!

— אפּשיר ביזטו דאָר אױיז אײ

קאָר אײיז?...

— זיי און וואָס אײ, דאָס אײיז —

— ווי אזוי? אזוי ווי דאָס טוען אַנדערע גאָרנייע ווייבליע אדיר מיר

לעך יואָס ווירען אַן מ׳לאָט זיי געהימען אינסטיפאָרדען

(״וויסטיצט מירנדיין״)

פון איהם אפגערוקט, צווייפגעדרערט איר זיך געכעטען איר ער זאָר עס אױס הערען:

— סטאָפּ, פֿיין: דאָנ'ס, סטאָפּ. — דאָנ'ט סטאָפּ! — האָט עס גרין איבערגערעדט איר זיך פאָרנאָך גען פֿי געלעכטער, די איבעריגע זלען זעלע האָט זיך געלאָטס פֿיהרען, אונד סעך רער ווירינג פֿי דער גלעזעל, דאָט זיך גרין נישט געקענט אפגעבען קיין רעכענונג וואָס ער זאָגט און ווי ער זאָגט דאָס. פעני'ס איינדרעהען זיך אױנ'ם ווידענעם צודעם האָט איהם גען דייצט און אַמווירט. ער האָט זיך גען רוקט ביזט אַ פינגער צו איהרע אויגען און געלאָכט:

— מאָד זיי צו, די בלויע קופערס, און שלאָף. ביזט בעסער ווען דו שלאָפסט. נאָ, כא, כא, שלאָף! אדער מיר זיך אַן דו שלאָפסט. מאָר זיך נישט זעהענדיג אויף מײן רייבע. געס אויך אַ גלעזעלע, דען לאָמיר זיך גאר בירע אַנטרינגען, וואָס נאָט? ס'וועט זײן אַ סך פאָן. סען, וואָס זאָנסטו?

איר געה דיר שוין געבען אַ ביסעלע, וועסט עס גלייבען. עס איז פון די גר טע, עס קען זײן, אַן דאָס קוסט פון דיינע קירנעפערס, די בוטלענערס, אַ פינגסטערער יאהר וואָל אויף זיי קיר מען! צוויי וואָכען צײט האָבען זיי סיר פאָרשטערט בײן לעבען, גע'הרג'עט זאלען זיי ווערען, וואָרט, איר וויר זיי דאָס נישט שווינען, איר וועל זיי אויב זוכען, איר וועל אַנטשטעלען דעמער טוויס מיט לאָיערס מיט פאָליכאָייט מיט שפירדינגט און איר וועל זיי פאר אַלץ באַגאָהלען מיט פראַצענט, פאָר אַליץ, פאר אַליץ! איצט, אַז דו ביזט שוין ביי מיר, קענען זיי דיר גאָרנישט טאָן, איר לאָר איר פֿי זייער באָבען! און שטארק ווי די געדאָנקען האָר בען זיך אין זײן מוח געפלאַנטערט, האָט ער ווך דערמינאָט און אָפּערטעליט אױפֿן געדאַנק וועגען די ציר רונד

— די דושיערן! זיי ראָבען בױ ויר צוגעמיסען די דושיערן? זײ, האָ? די גאָנצע הושולעדי? די דאָר מאָנדרונגס, דעם בערטיקעט און די אױרוינגלעך, אַליץ? ענטפער, אַן איר פרעג דיר, וואו איז זי דושיערדי?

— נישט,

— נישט! דאָס ווײס איר שוין, אַן ס'איז נישטא, איר דאָב טױן געזערן אַז עס איז נישטא. דאָסט ברייזן די פערעך אײ פאָרענדיביק דאָטסאָר.

— האָסט געקופט —

— גערוקט, גערוקט, וואָס אײ, אפּשיר ווײססטו מיר זאָגען, אַן איר דאָב קיין רעכט נישט אין דײן פאָקעטר בוך אריינצוקוקען?

ער איז טױן נישט מער געווען

שיכור, נישט פֿו ליבע און נישט פון שנאָכס, פעני'ס פאָרזאָכטענדער בליח האָט איהם מיט אַמאָל פון די בירדע וואָכען אויסגעניכטערט.

ער דאָט אויף איר״ גענומען דאָר אַען מיט פראַגען, אײ זי האָט אויך ווי ווילענדיג, נישטווינענדיג געמיזט ענטפערען.

ווי קוסט עס, — האָט גײי גען פרעגט, — וואָס זיי ראָכטו ביי דיר,

האבען א נעם צו טאן זיך צו איהר
מיט ביידען.
— זאג מיר, פענעלע, — האט ער
זי ווידער געזען — זאג, סוויטהארט,
א יך בעט דיר, וואס האבען זיי דיר
געטאן פאר שלעכטס? האבען זיי
דיר...
— נא.
— נא? אזוי, נא. וועלל, דאס
איז מיר אפילו א גרויסער וואונדער.
אבער אז דו זאנסט נא, איז נא... וואס
איך וואלט נאך דערצו וועלען וויסען
איה, וואס וואלטסטו געטאן ווען זיי
וואלטען דיר יא געוואלט אומגליקליך
מאכען? נאך אלעמען ווענדט זיך
דאך אזא זאך אז דער פרוי אויך.
ניין? איין פרוי גיט זיך גלייך אויך
טער און א צווייטע קעמפט פאר איהר
עהרע ביז... ביז עס גיט זיך איהר איין
ארויסצוקומען די זיגערין. וואלטסטו
זיך קענען שטעלען אנטקעגען. זאג,
יעס?
— יעס, — האט פעני געזאגט —
איך וואלט קענען.
— ווי אזוי וואלטסטו דאס קענען?
זאג, פענעלע, ווי אזוי?
— איך ווייס גיט ווי אזוי, — האט
פעני אומגעדרויגט געזאגט — אבער,
איך וואלט קענען!...
— אזוי, וואלטסטו קענען!... — האט
גריין איבערגערעדט, א וויילע געטראכט
און זיך דערטראכט צו דעם, וואס ער
האט איהר געוואלט געטאן א מעגליכ-
קייט צו ווייזען איהר קענען זיך פאר-
טידיגען גענען א, ווי ער האט געזאגט,
„בעכטיע אין מענשענעשטאלט.“
— לאמיר זיך פארשטעלען, —
האט ער צו איהר געזאגט — אז איך
בין דיין קינדעפער. איך האלט דיר
ביי מיר פארשפארט. איך קום צו דיר
אריין, כדי דיר צו פאראומגליקען...
און דו, זייענדיג אז אנשטענדיגע פרוי,
שטויכט מיך אפ פון זיך. יעס?
— יעס.
— אלזא, סוויטהארט, פארגעס א
וויילע, אז איך בין דיין מאן. וועסטו
דאס קענען פארגעסען? ... זאג, וועסט
קענען?
— יעס...
— גוט. און איך וועל צו דערזעל-
בער צייט פארגעסען, אז דו ביסט מיין
ווייב און אז כ'האב דעריבער א געזעצ-
ליכע רעכט צו טאן מיט דיר וואס איך
ווייל. כ'וועל זיך אריינלאזען אין דער
ראל פון א פרעמדע, א קינדעפער, אז
אויסגעלאסענעם מאן, וואס אז ער דער-
זעהט א צווייטענס ווייבעל, ווערט ער
וויילד און ווייל זי אומגליקליך מאכען.
יעס?
— יעס, יעס.
— אלזא, מאד זיך, אז דו שלאפסט...
דו שלאפסט, און איך, דיין קינדעפער,
קום צו צו דיר... כ'קוק דיר אן. דו
געפעלטסט מיר... און בויג זיך צו און...
ווי א ווילדער האט זיך גריין אויף
פעני'ן א ווארף געטאן, און זי אויף א
שענדליכען אופן גענומען אטאקירען.
זיין אטאקע, דער ווילדער אנגריף
וויינער, איז באלד פון פעני'ס זייט
באגעגענט געווארען מיט א ווידער-
שטאנד, א געגענ-אטאקע. עס האט
גיט גענומען לאנג ווי גריין האט גע-
מוזט צוריקטרעטען לידערדיג גרויסע
פארלוסטען: א טייל פון זיינע צוגע-
קעמטע, צוגעטרימטע האר איז אין
פעני'ס הענט אריבער. זיין פנים,
וועלכע דער בארבער האט אזוי אויס-
געגלעט, אויסגעקנאטען און צוגע-
פיקסט, איז פון פעני'ס שארפע, פאר-
שפיצטע נעזעל צוראפגעט געווארען.
פעני האט א חוץ די נעזעל געלאזן אין
נאנג איהרע צייט. און אז ס'איז איהר
גיט געווען גענוג די הענט, האט זי
דערצו געארבייט מעשים מיט די פיס
אויך.
קורץ, פעני האט זיך גיט בלוין
פארטיידיגט געגען אירר אנגרייפער,
נאך זי האט אים אנגעגריפען. זי האט
איהם אפילו געגעבען קיין צייט צו
קומען צו זיך. לאזענדיג אין נאנג די
פיס, די נעזעל און די צייט, האט זי זיך
אזוי שטארק, פאנאנדערגעזאגט, אז
איהר קיבן האט זיך שוין ביי איהר
גענומען בעטען:
— גענוג, גענוג, זאל זיין א סוף...
ביז א'ראיט...
— א'ראיט!?! ... און פעני האט זיך
גענומען ווייזען, אז זי איז א'ראיט-
א'ראיט. ציין כא' א'ראיט אויך נאך-
כער — דערפון!
(וויסערעם מארגען)

וואו איז פעני?

ר א מ א ו
פון מרים קארפילאוו

— מיין אריבע ווייבעלע, גיט גע-
נעכען און גיט געשלאפען! — האט זי
גריין געלעט — זיי האבען דיר פאר-
מארעט און —
פלוצלינג האט ער זיך האכטיג א
באש געטאן:
— פענעלע, פעני!
— יעס? — האט זי איהם אג-
געקוקט — וואס איז?
— וואס איז דאס? וואס פאר
בלויזע צייכענס האכטו דאס אויף דיין
לייב? וועה איז מיר, מינאקעס!
— בלויזע צייכענס? ...
— יעס, בלויזע, געלע און רויטע
אויך. דאך ביים האלץ, און נידערי-
גער ארעב צו האכטו רויטע פלעקען.
— אה, דאס! — איז פעני דרויט
געווארען.
— יעס, דאס! וואס איז דאס?
ווי אזוי קומט עס צו דיר? זאג גיכער,
ווי אזוי?
— כ'האב זיך געמוזט צוקלאפען...
און אפשר איז דאס פון די סטראבעריס
יואס כ'האב געגעסען. ווען נאך איך
עס סטראבעריס —
נא, פעני, ס'איז גיט פון סטרא-
בעריס! ס'איז פון עפעס אנדערש.
פעני, איך וויל וויסען דעם אמת, דעם
נאנצען אמת. וואס האבען זיי דיר
דארט געטאן?
פעני האט ארויפגעצויגען דעם צור-
דעק ביז צום האלץ און געזאגט, אז
מ'האט איהר גארנישט, גארנישט גיט
געטאן!
— איז ווי אזוי קומט צו דיר
אזעלכע צייכענס? מיר וועסטו גיט
נארען... כ'בין גיט נעכטען געבארען
געווארען... ווי קומט צו דיר אזעלכע
צייכענס? ... זאג, מיר דעם אמת, נאך
דעם אמת! כ'האלט גיט פון מיר קיין
זאך. זאג, האבען זיי געוואלט דיר דאר-
טען אומגליקליך מאכען, און דו האסט
זיך זיי געשטעלט אנטקעגען? ...
פעני האט געשוויגען.
— האסטו זיך גיט געשטעלט
אנטקעגען?!? ... הא, האסט נאכגעגעבען
די ווילדע בעכטיעס אין זייער פאר-
לאנג? דעם אמת! ארויס מיט'ן
אמת! האסטו זיי געלאזט טאן מיט
זיך וואס זיי האבען געוואלט, אדער דו
האסט זיך געשטעלט אנטקעגען? דעם
אמת! דעם ריינעם אמת!
— א'ראיט, — האט שוין פעני
געזאגט — כ'האב זיך געשטעלט אנט-
קעגען!
— דערזעהל ווי דאס איז געווען!
דערזעהל, דו —
— צו וואס דערזעהלען, וועסט
דאך מיר סאי ווי סאי גיט גלויבען...
— איך וועל גלויבען... דערזעהל!
ווי אזוי איז דאס געווען? אבער, דעם
אמת! דעם ריינעם אמת!
— ס'איז גיטא וואס צו דערזעהר
לען. — האט פעני געזאגט, און זיך פון
גרינ'ס שארפע, דורכדרינגליכע, פאר-
שענדע בליקען אפגעקערט אז א זייט
— גיטא וואס.
גריין האט זיך א וויילע גע'שוויב'ט
מיט זיך אליין, צי ער זאל ווערען
שטארק ביזן אדער אנגעהן מיט גוטען,
און ער האט באשלאסען דערווייל צו
מאכען זיך גוט. אויב די גומסקייט
וועט גיט העלפען, וועט ער דאן צייט

(פארטוצונג פון נעכטען)
— אונטערפארהען?
— יעס. זיי ווילען זעהן, וואס עס
וועט דערפון ארויסקומען. זיי זיינען
גייענדיג צו הערען ווי פרעמדע מענער
וועלען צו זייערעדען, וואס פאר קאמ-
פלימענטען זיי וועלען זיי מאכען. זיי
טוען דאס פאר עקסאיטמענט.
פעני האט איהר מאן מיט פאר-
מאכט אנגעקוקט. ער האט זיך אונטער
איהרע בליקען פארלארען און זיך פאר-
ענטפערט:
— איך מיין דיר, טייערע, גיט צו
באשולדיגען אין דעם, אז דו האסט
געהאנדעלט ווי אנדערע. ניין. כ'ווייל
דיר זאגען א בעכערע זאך. א געוויסע
פערזאן האט געזאגט, אז זי האט דיר
„מיט די אייגענע אויגען געזעהן ווי-דו-
בליזט פריי וויליג אריין אין א
סאר, אין וועלכער צוויי מענער האבען
זיך אפגעשטעלט און צו דיר גערעדט!
— אזא ליגען! — האט פעני אויס-
גערופען — צוויי מענער —
— איך האב טאקע געזאגט, אז
ס'איז א ליגען. כ'האב עס גיט גע-
גלויבט, פענעלע, און גיט געוואלט גלוי-
בען. ס'איז גיט אין דיין נאטור אזא
מיאנס'ע זאך אפצומאן. ביזט גיט אזוי
פארדארבען. נאך דו ווייסט דאך ווי
דאס איז, אז מ'ווייסט גיט וואס איבער-
צוקלערען, ווייסט מען גיט אמאל וואס
צו גלויבען. און וועמען צו גלויבען.
מ'איז אזוי ווי משוגע. פשוט משוגע!
פעני האט אויף די ווערטער מיט'ן
קאפ צוגעשאקעלט און זי האט גרינ'ען
ווייטער געלאזט רעדען. ס'איז געווען
בעסער ווי אליין צו רעדען, ווי צו מווען
איהם ענטפערען אויף אזעלכע פראגען,
צו וועלכע זי איז גיט געווען צוגעגרייט.
זי האט באשלאסען זיך צו האלטען ביי
דעם, וואס זי האט איהם אין די בריף
געשריבען, גיט לאזען זיך ווידערשפרע-
כען, גיט לאזען זיך כאפען ביי א
ליגען...
— וואס האט אויך באשלאסען געדולדיג
פארטראגען זיינע צערטליכקייטען. ער
האט זי אויכפרעגענדיג געהאלטען אין
איינ גלעמען.
פלוצלינג האט ער, גלעטענדיג זי,
א פרעג געטאן:
— וואס איז דאס עפעס, פענעלע,
וואס דו ביזט אזוי מאנער געווארען.
זיי האבען דיר גיט געגעבען עסען?
האסט ביי זיי געהונגערט, הא? זעה
נאך ווי דין דו ביזט. כ'קען דאך אג-
טאפען און איבערזעהלען אלע דיינע
ביינדעלעך! וויפיל וואג האסטו פאר-
לארען?
— איך ווייס גיט וויפיל, — האט
פעני געזאגט — כ'האב מיר דארטען
גיט געוואוינען...
... וועלל, סוויטהארט, האסט פאר-
לארען פלענטי! כ'וועל שוין זעהן, אז
דו זאלסט עס איצט, אין דער היים,
צוריק געווינען. דו וועסט שוין ביי
מיר צוריקקריגען דעם פריהערדיגען
אפעטיט-צום עסען און צום שלאפען
און צו אלץ. איצט, אז דו ביזט געבען
מיר, געבען דיין אייגענעם מאן, קער-
סטו שוין דוהיג שלאפען. זאג, קענע
לען, האסט נאך מיר שטארק געבענקט?
האסט מסתמא איבער דער בענקעניש
פארלארען וואג, הא?
— מסתמא...

פאר אן עהרליכען ביזל. אבער פון יאנען קען זי וויסען, אויב אונזעלעכע עס איז פרוי וועט גס ביי איהם ניט געפינען, אדער פראסט צו'נעכענען. אים אפירן די מרס, "איט" אליין. זי קריכט דאך אויס אין אלע ווייז קעלאך. איין איז איהר א האנט. זי וועט ווכען סמינס, וואס אן אנדערע, אן אינגערע געליבטע, דאט נאך זיך אין ארטיסט'ס סטודיא איבערגעלאזן ווען איר קען זיין, געפינען.

פון דעם איין פארשרעלען זיך אין געדאנקען, אן אזא זאך קען פאסירען, האט זיך פעני געפונען זעהר אויפ'וויג און געקענטסט.

זי האט זיך געייסען וואס ניכער געפינען א מיטער וואס זאל איהר דעלענען איהרע ליימאכעס ציווילעזי קריגען.

ווען זי קען נאר אויף וויפיל ניט איז פון הויז ביינאכט ארויסקאפען! דאכענדיג דעם שליסעל פון סטודיא, וואלט זי געקענט אין אריינגען, און ווען ער וואלט זיך אפילו צו יענער צייט דארט ניט געפונען, וואלט זי די צייטונג צוגענומען אוי אדעקענען. יע, זי וואלט אויף זיין קומען ניט ווארטען. זי וואלט זיך געאיינט צוויק אהיים, אז ער, איהר אלטער, אייבער זיכטיגער מא' זאל איהר איי גארנישט ניט פארדזשטיגען...

דער שליסעל פון ראמיע'ס פטר דאך האט זי אין איהר פארקאט צווישען פעל און איינשטראק מיט א זיכערע נאדעל צוגעשפילעט. זי האט געייסען דער מיידעל יעס פארקאט פון באהערסן גלייך אין קליידער "אלמער אריינגעגען. זאל עס נאר די מיידעל ניט אויסגעפינען. פעני האט געפלאנעוועט די מיידעל און די פרוי, סידי'ן און מרס, פאט, אונטערצייווען. געווינען זיי אויף איהר זייט און דאך דורכפירען איהרע גאנגען אזוי ווי —

אזוי ווי איהר געליבטער ארטיסט האט עס איהר געלערענט מיט געדאנק און מיט געפיהל, מיט געדולד אויך, לאנגזאם אבער דייט'ליך, וואס מעהר לאזען איהם ריידען, און וואס מעהר אליין שוויגען. אן מ'רעדט א סך, מוז מעי זיך אליין ריידען עפעס, אויף וואס ס'קען איינס קומען דערנאך היטש צו האבען...

אליא, שוויגען.

און פעני האט געשוויגען. זי האט נאר געמאכט אן אנשטעל, אז זי העסט זיך צו וואס גריין רעדט, און זי האט ביי איהם דורך דעם א סך געוואוינען. ער האט זיך דערדערט דערצו, וואס ער האט זיך אליין אויסגערעדט, פאר לאזען זיך אזוי פיר ריידען. ער האט זיך געכאפט אן איהר כאפזיערמאל מוז געוויסן מומע'ן יעס וואס זי האט געלאזען איבער'חלש'ען דאס דאך. איהר איז שוין לאנג צייט עפעס צו עסען. ווי אזוי האט ער אויף דעם גע'קענט פארנעמען? און זי אויך, פאר וואס האט זי דאס איהם ניט דער'מאכט?

און גוט ווארטענדיג ביז פעני וועט איהם אויף דער פראגע ענטפערען, האט גריין, ניט וועלענדיג ווייזען וויין צוראפעסטע'ן גנים פאר די הויז יענע שעה, געוויסען דאס עסען פאר איהם מיט פעני'ן אין שיאפציימער אייניג ברענגען.

— מיט וועלען אפריהער אפעסען — האט גריין צו זיין פגני'ן געזאגט — און דערנאך דורכקוקען די צייט מינגען. דער יאפויר האט ווי שוין ארויפגעבראכט און ביים טיז אוועק גערייגט.

(ווייטערעס — מא'נע')

בעסער פאר דיר און פאר מיר, זי באלד אבער אז איך כאפ דיר ביי א לינגע, ביי לינגעס, קען איך דיר שוין נאכדעם אפילו אן אמת אויך ניט גלויבען! ווען דו ווייזט עס מיר באלד ווי דו קומסט ארויף אין הויז, ווען דו פארשטעלסט עס ניט מיט'ן פארקאט, ווען דו מאכסט דא ניט אזוי פינטער, וואלט איך דיר גע'גלויבט, אז דו האסט געקראנען די קושען ניט ווייל דו האסט ווי געוואלט, נאר ווייל מ'האט דיר צו זי גע'ציוואנגען. אזוי אבער, אז דו האסט זיך פארשטעלט, פארדעקט, אין זיין צייכענס, די פלעקען געזוכט פון מיר צו באהאלטען, איז ווי אזוי קען איך וויסען וואס נאר מיט דיר איז דארט געווען, און וואס נאר פאר א פינע זאכען דו באהאלטסט פון מיר? אזוי דאט גריין א הויכע ווילע גערעדט און פעני האט זיך צו זיינע רייך צוגעהערט מיט אראפגעלאזענע אויגען. זי האט דערביי געטראכט מיט פארדרום אויף איהר געליבטע, פאר וואס ער האט איהר אזעלכע צייכענס איבערגעלאזען פון זיינע חייסע, לויט יענשטאפטליכע קושען. זי האט זיך ביי איהם געבעטען, אז ער זאל ניט זיין אזוי ווילד, און ער האט איהר ניט געהערט. ער האט זיך מיט אייך געווארט אפגעגענגען די יעצטע נאכט אזוי, אז זי זאל האבען וואס צו גע'ענטען...

און מיט די צירונג אויך, עס וועט אויסוועהן א סך נאטייד ליכער, אז זי וועט מיט זיך איהרע דאכטאנדס ניט האבען... וואו איז דאס געזעסן געווארען, אז קירנער פערס זאלען זייער קרבן ניט "אדומי טייסען"? ביז וואנען וואס ווען, ביז ווי קומען דורך וועגען די אויסלייז געלט, געהמען ווי אונזע דאס וואס ס'לאזט זיך אוועקנעמען פון דעם געקירנעפטען אדער געקירנעפטער. עס ווענדט זיך ווער דאס איז, א פריי אדער א מא'.

האט זי איהם איבערגעלאזען איהרע דיימאנדס, ווי עפעס א מיטשון פאר דעם אז זי וועט צו איהם ווידער קומען.

"אויב ניט נאך מיינ ליבע", — האט דער געקירטער געזאגט — "אין נאך די דיימאנדס..."

און איצט מוז זי פאר זיי ענטפערען... און די נארישקייט דערפון! — ארין האבען די קירנעפער ביי איהר אפגענומען, נאר די פעני, די טייערע פערל—ניט!

שוין בא'אדפט די פערל אויך איבערלאזען, אדער טאקע די גאנצע צירונג מיט זיך צוריקברענגען. "אנסט לויפען" מיט די דושולערי!

פעני האט זיך דאס פאר זיך אליין געשעהסט מודה צו זיין, אבער, דער אמת איז געווען, אז זי האט הרבה געדאט וואס זי האט איהרע דאמאנס ביי איהר געליבטע איבערגעלאזען. ניט ווייל זי האט זי איהם ניט גע'טרויט. ניין, זי האט איהם געהאלטען

(פארטווענג פון נעכטען) .

— אבער, פיליפ, דו האסט דאך גע'וואלט זעהן, ווי אזוי איך קען זיך שטעלען אנטקעגען אזא וואס וויל מיר אומגלייך מאכען! — האט זיך פעני ווי באליידיגט — ערנסט, פיליפ, דו באשולדיגסט מיר אומזיסט אנשטאט דעם, וואס דו זאלסט מיר דערפאר לוי'בען, ביזנס אויף מיר בייט, איך וואלט עס ניט ערווארט פיר דיר!

— ביזנס, הייסט עס, נאר גערעכט! — געוויס בין איך גערעכט.

— און... דו ווילסט מיר זאגען, אז דו וואלטסט אזוי געהאנדעלט געגען אן אנדערען?

— געוויס!...

— איז דיר אויסגעקומען אזוי צו דאנדלען געגען די קירנעפערס? לאך מיר זאגען, געגען איינעם פון זיי? — ...וועלל, יעס! אז דו ווילסט עס דורכאויס וויסען.

— און דעריבער האסטו געקראנען די... בלויע צייכענס?

— יעס, דעריבער...

און פוי וואנען קומען צו דיר די רויטע צייכענס? ווער האט זיי דיר געמאכט? דערזעלבער וואס האט דיר געגעבען די בלויע...?

— דער זעלבער.

— ער האט עס דיר אזוי געקומט און געביטען?

— יעס.

— און וואס האסטו געמאכט?

— איך האב זיך פון אים גע'רייסען.

— אבער ער האט דאס זיינגען אויסגעפירט...

— וואס מיינסטו?

— איך מיינ, אז ער האט זיך גענוי גען פלעגט צייט אייף צום קושען אזעלכע קושען מאכט מען ניט אין גרויס איילענדיש...

פעני האט א זיפן געמאכט און גע'שוויגען, גריין איז ווייטער אנגעקאכט גען מיט זיינע פראגען:

— דו האסט זיך ניט געקענט פון זיינע הענט ארויסרייסען איהרע ער האט אויף דיר אזעלכע צייכענס איבערגעלאזען?

ניט געקענט...

פאר וואס האסטו דאס ניט גע'קענט? הא? איז ער געווען צו שטארק פאר דיר?

— יעס.

— האט ער מיט דיר, הייסט עס, גע'ענט טאן וואס נאר ער האט געוואלט?

— נא, ער האט ניט געקענט...

— הייט, ווער האט עס איהם גע'לאזען? — דאט גריי שפאטוש א לאך געמאכט און מיט א ביטערען שמיר בעל געקוקט אויף איהר, אויף זיין באליבטער וונגער ווייבעל, וואס האט ארויסגעזעהן אזוי פארפירערט שעה, וואס האט, דערצו, אויסגעזעהן ווייל איהם אלץ נאכצוגעבען, נאר ער האט זיך ניט געקענט באשליסען, אויב ער זאל זי איצט געהמען. איהם האט זיך פריהער געוואלט אויסגעפינען אויף וויפיל זי איז איהם געווען פאריש. זאל זי גוט מיינען אז ער ווכט נאר פלייש, בלוין דעם פונט פלייש, ווי זי האט עס פריהער געזאגט. ער וועט איהר ווייזען, אז פלייש אליין איז איהם גוט גענוג, ער וויל דערצו הארץ, און גשמית, און אלץ.

די רויטע פלעקען, די עדות פון די הייסע, דויערהאפטע קושען, וואס פרעמדע ליפען האבען אויף איהר האלז אוי נאקסען איבערגעלאזען. דאך איהם ווי שפיווען זיינע אויגען געשטאכען. אזעלכע קושען! אזעלכע קושען!

די פאנטאזיע זיינען איז געגאנגען נאך ווייטער, ווייטער, ווי דאס איז געווען גוט פאר זיין הארץ, וואס האט זיך געגאט אין געווערטיגט איבער דאס געפיהל פון אייפערזוכט.

ער האט ביטער א לאך געטאן:

— סטראבעריס, הא? האסט מיר געזאגט, אז די רויטע פלעקען זיינען ביי דיר געוויס געווארען פון עסען סטראבעריס. פאר וואס האסטו מיר גלייך ניט געוואלט זאגען דעם אמת, פאר וואס?

— כ'האב געמיינט — —

— וואס האסטו געמיינט? זאג וואס. אז דו הייבסט שוין אן עפעס צו זאגען, איז פאר וואס ענדיגסטו דאס ניט? זאל, וואס האסטו גע'מיינט?

— כ'האב געמיינט, אז דאס איז פון סטראבעריס.

— אזוי? האסט נאך פארנעמען אזעלכע קושען, אבער דו האסט גע'דענקט אז דו האסט געגעסען סטרא'בעריס! ווילסט אז איך זאל דאס דיר גלויבען? ווען דו קומסט גלייך ארויס מיט'ן אמת, וואלט זיין א סך

האָט אין דעם געזוכט, נ י ט געפֿר
נע...

גריין איז אזוי אנגעגאנגען מיט די
צייטונגען אַ לענגערע צייט און ענדליך
וויין געדולד אנגעהויבען צו פארלירען:
— עס שווינדעלט מיר שוין פאר
די אויגען, — האָט ער קוקענדיג צו
פעני'ן אַריבער זיינע אויגען גלעזער
געדויעט געזאגט. — כ'האב מורא, אז
ס'איז אומזיסט דאָס זוכען. מ'וועט
נאָרנישט געפינען. ביסטו זיכער, אז
דאָס איז געווען אין אסטאָריאַ, לאַנג
אויפֿלענד?

— זיכער? יעס, איך גלויב אזוי...
— גלויבסט! ווי לאַנג ביסטו גע-
לאָפען ביזן דו האָסט דערזעהן אַ דראַג-
סטאר?

— אַ היבשע צייט...
— וואָס הייסט אַ היבשע צייט?
פינף, צעהן, פופֿצעהן מינוט? צוואַנציג?
— יעס, אַרום אַ צוואַנציג מינוט,
צו מעהר.

— אזוי ווייט איז דאָס דער פּלאַץ
פון אַ דראַג־סטאר?
— יעס, אזוי ווייט...
— אפשר ביסטו פארבייגעלאָפען
אייניגע דראַג־סטאָרס און זיי ניט באַ-
מערקט? ביסט געווען אזוי עקסאָי-
טער.

— יעס, דאָס קען אויך זיין.
— דאָס איז מאָדען. קיין איין
לאַזן, קיין איין וואָרט איז ניט דער-
מאהנט וועגען אזא וויכטיגען פּאַל אין
די צייטונגען! נאָרנישט! עפעס
אזוי ווי וואָלטען זיך אַלע אויפֿגע-
רעדט די געשעהעניש צו פארשוויי-
נע...

— עס קען זיין, — האָט פעני גע-
זאגט, — אז זיי האָבען אונטערגע-
קויפט די פּאליציי...
— מינסט אזוי?
— איך מיינ, אז זיי טוען אזעלכע
זאכען...

— אויב אזוי זיינען זיי דאָך פריי,
פריי פון וועלכע ניט איז שטראַף און
קענען זיך מיט דיר זוכען אפּצודעקע-
נען. דערפֿאַר, וואָס דו ביסט פון זיי
אנטלאָפען.

— נאָ, איך גלויב, אז זיי וועלען
דאָס מורא האָבען צו טאָן. איך קען
דאָך אויף זיי אויסזאָגען...

— ו ו ע מ ע ז ? וועמען קענטו
אויסזאָגען?
— דער פּאליציי... דער רעגירונג.
— דער רעגירונג! וואו. וועסטו
נעהמען די רעגירונג?

— וואו? איין... וואַשינגטאָן!
— ווייסט ניט וואָס דו רעדסט!
נאָ, — האָט ער איהר געגעבען נאָך
זייטען פון צייטונגען איבערצוקוקען.
— זוד בעסער דייע בולטענערס. איך
וועל שוין אליין זעהן וואָס כ'קען טאָן
צו זיין. געפֿין זיי מיר נאָר. פארלייען
זיך ניט מיט אַנדערע זאכען! מיט
סטאָילס און מיט סעילס און מיט אַר-
ווערטאָיזמענטס פאר באַרגעניס. דו
הערסט וואָס איך זאג דיר?

— איך הער...
— איין טו ווי איך... זאָג
— אַלראַיט.

ער האָט געוואָלט זאגען: „טו ווי
איך הייס" און זיך דערפון אפּגעהאַל-
טען. ער האָט זיך ניט געוואָלט איינ-
רייענען. ס'האָט איהם אויף איהר אזוי
אויך געוואונדערט, וואָס זיי שפּרינגט
ניט אַרויס פון די „האַלאַבליס", וואָס זיי
וואָרפט איהם ניט צו אזא וואָרט ווי
„ברוטאַל", ווי „א. פונט פלייש", און
דאָס גלויבען. ער האָט זיך געהייסען
שאַנעווען זיין כבוד... ער האָט גע-
פּיהלט, אז עפעס אַן ענדערונג איז אין
זיין פעני'ן, איז באַצוג צו איהם, פאר-
געקומען, און, ווי מורא געהאט אויס-
צוגעפינען אין וואָס די ענדערונג באַ-
שטעהט... ער האָט זיך וועגען דעם
געהויסען געהן הינטער אַרום...
(ווייטערעס — מאַרגען)

בער דעם גרויסען אומגלויק, וואָס איהם
האָט געטראָפֿען, — האָט מרס. פאט
געזאָגט, — איז ער געווען העפֿליך צו
אונז.

און סעירי האָט צוגעגעבען:
— יעס, איצט אַכער, אז דער גלויק,
דער אוצר, האָט זיך אָפּגעזוכט, זיינען
מיר ניט מעהר ווי... גארנישטען.

— איצט איז נאָר דערלאָנג איין
זאך, דערלאָנג אַן אַנדער זאך, דער-
לאָנג און דערלאָנג!

— און אַלץ אַהיי, איז שלאָפֿציי-
מער...

— זיי ווילען שוין גארניט אַרויס-
קריכען פון דארטען.

— ס'מוז זיי דאָרטען זיין גוט...
— פֿע, נישט גוט זאָל זיי ווערען!
— מילא ער, ווי ער, — האָט סירי
די־געזאָגט. — ער איז אַ מאַן און אזוי
פיל עלטער פון איהר. אַבער זי, אזא
יונגע און אזא שעהנע, ווי אזוי קען
זי —

— ווי אזוי! — זי איז אַ פארקויפֿ-
טע נשמה, דאָס וואָס זי איז! זי
קויפט זיך ביי איהם איין אין לאַסקע,
כדי צו קריגען די גרויסע ירושה, אַל-
ראַיט, אַלראַיט.

— יעס, זי וועט עס אַמאָל זיין אַ
רויכע אלמנה! — האָט זיך סעירי
סענטימענטאַל אָפּגעזיפֿט. — אַ רוי-
כע, אַ יונגע און אַ שעהנע! זי וועט
זיך דאָן נעהמען אַ יונגעמאַן —

— און דער יונגעמאַן וועט צו
טרענצלען דעם גרויסען נדון איהרען
אויף אַנדערע, אינגערע און שעהנערע
פון איהר.

— יעס, פאר אַלץ ווערט אויף דער
וועלט אָפּגעגעבען.
דאָס גלעקעל האָט די צייטווייליגע
קורצע געשפרעכען פון די צוויי אי-
בערגעריסען.

— אהא, די הערשאַפטען רופֿען
שוין ווידער! — האָט מרס. פאט גע-
זאָגט, און סעירי, די גרינגערע פון די
צוויי אויף די פיס, איז געלאָפען זעהן
וואָס זיי דארפֿען.

דאָס מאָל איז געווען אַ באַפֿעהל
צוגעגעהמען אַלץ פון טיש, מאַכען עס
ריין פאר די צייטונגען.

— איצט געהען זיי לעזען די פֿעיר-
פערס, — האָט סעירי צו מרס. פאט
באָריכטעט. — אזא פּאַק מיט פֿעיר-
פערס! דאָס געט גוט נעהמען ביזן
מאָרגען!

— נו, וואָס איז, זיי האָבען קיין
צייט ניט?

גריין האָט גענומען אַ טייל פון אַ
צייטונג, אַראַפֿעכאַפֿט „די קעפֿלאַר“
פון די נייעסען און דאָס דערנאָך צו
פעני'ן איבערגעגעבען:

— נאָ, זעה, אויך דו וועסט דאָ
עפעס וואָס וועגען דעם געפינען.
וועגען דעם, האָט עס געהיי-
סען וועגען דעם איבערפּאַל, וואָס די
קידנעפּערס און בולטענערס האָבען אין
אסטאָריאַ, לאַנג אויפֿלאַנד, לעצטען
פריהמאָרגען פון דער פּאליציי גע-
האָט.

פעני האָט די טייל צייטונג, וואָס
גריין האָט איהר געגעבען, איבערגע-
קוקט, און, נאָטירליך, דאָס, וואָס ער

(פארטזעצונג פון נעכטען)

פעני האָט נאָכגעכניג איהר קאַפֿ
צוגעבויגען.

— וועסטו מיר העלפען געפינען
די נייעס וועגען דעם איבערפּאַל וואָס
די פּאליציי האָט אויף דייע קיד-
נעפּערס די בולטענערס געמאַכט? —
האָט גריין געפרעגט.

און—פעני האָט געענטפּערט:
— יעס, איך וועל העלפען.
— איך וועל אויפֿכאַפֿען די גרע-
סערע ווערטער און דו וועסט מיר אי-
בערלייענען די קלענערע. דייע אויגען
זעהן בעסער ווי מיינע. אַלראַיט?

— אַלראַיט.
— און אז מיר וועלען וועגען זיי
אַלץ אויסגעפינען, וועלען מיר וויסען
וואָס מיר האָבען צו טאָן... איך
וועל זיי ניט שווייגען...
פעני האָט געשוויגען...
38.

אזוי ווי ס'איז געווען אַמאָל ערשט
נאָך דער חתונה, אין אַ האַטעל, ביי
גיאָראַפּאַלס, זיינען זיי איצט אויך
ביידע, גריין מיט פעני'ן, ניט אַרויס
פון שלאָפֿציימער, און זיך געהייסען
אַהיי דאָס עסען אַריינברענגען.

פעני איז האַלב געלענען אויפֿ'ן
בעט, און גריין איז מיט'ן פלייצע צום
טיר, אַנטקעגען איהר, ביי דעם נע-
דעקמען טיש געזעסען.

ער האָט אזוי, איז דער האַלבער
טונקעלקייט פון שלאָפֿציימער געקענט
אויסמיינען זיין צורדאָפֿטען פנים
פאר די הויזמענשען צו ווייזען:

סעירי האָט אַריינגעבראַכט צו
מאָן און ווייב די מאַכלים וואָס מרס.
פאט האָט פאר זיי פון קיך אַרויסגע-
געבען. און צו יעדער מאָל וואָס
סעירי איז נאָך אַ נייעם מאַכל אין
קיך אַריינגעקומען, האָט זי זיך מיט
מרס. פאט מיט עטליכע ווערטער אויף
די באַלעבאָטימ'ס רעכענונג דורכגע-
וואָרפען:

— זיי זיצען מיר עפעס ביידע ווי
אָפּגעשמיסענע — האָט סעירי אויף
מרס. פאט'ס נאכפרעגען אויף זיי
מיט אַ ימרויעריגען שמיכעל געזאָגט.

— וואָרט ביז זיי וועלען זיך
אויסשטובען פון זייער שלאָף... זיי
וועלען זייער גרויסען פלעזשור געביר-
דארפֿען אויסברעכען...

— דערוויילע זיינען זיי ביזן מיט'ן
אנפֿילען דעם מאָגען. מ'רױבט די
סעודה און מ'שווייגט.

ביידע, די פרוי און די מידעל,
האָבען זיך דערפיהלט ווי אנטוישט
דערמיט וואָס זי, זייער באַלעבאָסטע,
האָט זיך אליין אָפּגעזוכט, און וואָס
איהר איז דאָס אזוי גלאַט אָפּגעגאַנ-
נען... זיי האָבען זיך ערשט געכאַפֿט,
אז זיי האָבען איבער פעני'ס קומען
אַ גרויסען טייל פון זייער פרייהייט
פאַרלאָרען. איצט, מיט איהר ביי זיין
זייט, זיינען זיי בלוין דינסטען, און
ער באַנעהמט זיך מיט זיי ווי מיט
אזעלכע ס'איז אויס מיט דער פריינד-
ליכקייט מיט וועלכער ער האָט זיך
מיט זיי באַנומען, ווען זי, זיין שעהנע
מיסעס, איז ניט געווען.

— ער האָט זיך דאָן גענויטיגט,
אז מ'זאָל מיט איהם מיטפיהלען אי-

אויסגעבלייבט האבען זיי זיך. מיט דער הילף פון נאך איסעל קאלדקרים און פאדער, קען ער שוין זיין פנים ווייזען פאר מענטשען. אויב אימיציע, — קלערט גרין, וועט איהם פרענען: פון וואנען די סקרעטישעס האבען זיך גענומען, וועט ער זאגען, אז עס איז דערפון, וואס ער האט זיך אין גרויס איילעניש אליין געכאפט אפישעווען (אפגאלען) און אז ער וועט שוין מעהר נישט זיין אזא שלעכטער בארבער. ער וועט זיך מעהר נישט ערלויבען אויף זיין אייגענע בארד צו לערנען זיך גאָלען.

ווען גרין איז פון באטהדרום אן אפֿגעפרייטער, אן אויפגעדאמטער צוריק אין שלאפציימער ארוינגעקומען, האָט נאָך פעני געשלאָפּען, און טאָקע געשטאקט אויף. איהרע ליפּען האָבען זיך פון שלאָף כאַווענט. זי האָט עפּעס געזאָגט.

גרין האָט דאס געזאָגטע אויפגעכאפט:

„ראַם. ראַמען, בייבי...“

דאס גאָר. מעהר האָט זי גארנישט געזאָגט. זי דאָט בלויז אנגעשטעלט די רויטע ליפּען איהרע אויף צום קושען און די הענט אויסגעשטרעקט.

גרין האָט זיך צו איהר צוגעבויגען:

— זאָנסט עפּעס?... וואס האַסטו געזאָגט? זאָג דאס נאָכאמאָל...

פעני האָט אירע בלויזע אויגען אויפֿגעפּענט און איהם פארשלאָפּען אַנגע־קוקט:

— וואס ווילסטו? — האָט זי אויף אַפּגעלאָזען ארויסגערעדט. — פאַר וואס האַסטו מיך אויפגעוועקט?

— כ־האַב דיר נישט געמיינט אויפֿ־צואַוועקען. ביזט אליין אויפגעשטאַנען. כ־האַב געמיינט, אז דו ווילסט עפּעס. האַסט גערעדט פון שלאָף.

— גערעדט פון שלאָף? — האָט איהם פעני ווי פארדעכטיגט אַנגע־קוקט.

— יעס. דיר האָט זיך מסתמא עפּעס גע־חלומ'ט... וואס האָט זיך דיר גע־חלומ'ט? האַסט געזאָגט —

— וואס האָב איד געזאָגט?

— האַסט געזאָגט ראַמאן, ראָם און בייבי.

— אַה!

— דערזעהל מיר דעם חלום, איד וועל דיר איהם אויסלעגען... איד וועל דיר, איהם אויסלויגען צום גוטען. נון, דערזעהל, וואס האַסטו אין חלום גע־זעהן.

— כ־האַב געזעהן. — האָט פעני מיט א פארזיכטיגען שמייכל פאַר־טראכט געזאָגט, — א גרויסען וואלד. איד בין דארטען געזעכען אויף א צווייג פון א בויס און געלייענט א ראַ־מאן.

— יעס? ווייטער.

— ווייטער... ווייטער האָב איד גע־זעהן א בייבי. א וואונדער־שעהנע ביי־בי!

און: אזא צערטליך, ווייז:

„מיינ בייבי!...“

— ד י י בייבי?...

— יעס מ י י בייבי. טאָר איד אפילו אין חלום נישט האָבען קיין ביי־בי?...

גרין האָט זיך א וויילע פאַרטראכט און פעני'ן גלייך אין די אויגען אריינ־געקוקט:

— וואָלסט וועלען האָבען א בייבי? זאָג, שעהם זיך נישט. איד בין דאך דיין מאַן... וואָלסט וועלען?

— און אז איד וואָלט וועלען, איז וואָס?

— אז דו וואָלסט וועלען, קענסטו דאָס האָבען...

— וואס מיינסטו? — האָט זי איהם אַנגעקוקט.

(ווייטערעס — מאַרען)

פארלארען וואג, האָט דוקא געפאסט צו איהר. זי האָט איבער דעם איצטער אויסגעזעהן שלאַנקע, בויגזאַמער, באַדוועגליכער, אינגער!

איהר יונקייט ברענגט איהם אויפֿן טרויעריגען געדאַנק ווענען עלטער, ז י י עלטער. ער פיהלט עס איצט אין די ביינער. זיי ברעכען איהם און שטעכען איהם. די טרוקענע קלעפּ, וואס פעני האָט איהם ביים פארטיידן גען זיך נענען איהם אלס קירנעפער, געגעבען, רופען זיך אַפּ. ער'זוכט אויף זיך צייכענס וואס די טרוקענע קלעפּ האָבען אויף זיין לייב, דא און דאָרט איבערגעלאָזען. און ער געפינט זיי. ער טאַפּט אָן דעם וועהטאָג, אָבער שטאַקט ביזן קען ער אויף פעני'ן נישט זיין דערפאַר וואס זי האָט איהם אזוי צור־קלאפט. דאס איז געווען אין דער געיס. זי האָט זיך פארטיידיגט אזוי גוט ווי זי האָט דאס געקענט. ער האָט דאך איהר אליין געהייסען פארגעסען, אז ער איז איהר מאן.

„שטעל זיך פאַר, אז איד בין דיין קירנעפער, איינער פון דייע געקירנע־פער!“

נו, האָט זי זיך פארגעשטעלט. אין דאס איז וואס ס'איז פון דער דאזיגער פארשטעלונג ארויסגעקומען!

איצט, קוקענדיג אויף פעני'ן ווי שעהן און יונג זי איז, ווי רייצענד, לי־גענדיג אזוי א שלאַפענדיגע, שטעלט זיך גרין פאך ווי אנדערש דאס לעבען וואָלט זיינער געווען, מיט זיין פעני'ן, ווען ער איז אזוי יונג ווי זי.

„איד“, — טראכט ער, — „וואָלט ביי איהר נישט דארפֿען בעטלען קיין לי־כע. איד וואָלט עס גענומען, און זי, זי וואָלט זיך נישט שטעלען אזוי אנטקעגען. זי וואָלט זיך געגעבען. זי זאָגט בלויז, אז זי איז פון נאָטור א קאלטע. אין אמת'ן אָבער איז זי א הייסע. א שטיק פייער! מ'דאַרף נאָך צוטערפען די ריכטיגע מינוט. אט אזוי ווי ווען זי איז געשלאָפּען... ווען זי האָט צו מיר אזוי חיות'דיג גע־שמייכלעט און מיר אזוי הייס ארומ־גענומען...“

גרין טראכט, אז דאס בעסטע וואס ער קען טאן איז, זעהן צו דערהיטען אזעלכע מינוטען און זיי אויסנוצען. אָבער פּרהעה, באַשליסט ער, דאַרף מען זעהן א דאָקטאָר, א ספּעציאַליסט, און בעטען ביי איהם עפּעס אויף צו קרעפטיגען זיך.

און טאָקע נישט אפלייגען אין לאַנגען באַנק. היינט, טאָקע היינט זעהן עפּעס מאַן פאַר'ן געזונט. אז ווען עס וועט אַנטקומען די ריכטיגע מינוט אויף צו געניסען פון לעבען, זאָל ער נישט בליי־בען הינטערשטעליג.

מיט אזעלכע געדאַנקען באַגעגענט גרין דעם ניי־אָנקומענדיגן טאָג וואס כּמורעט זיך אויף איהם, באהאַלטענדיג די זון אונטער א געדיכטען געבעל.

פאַרויכטיג רוקט זיך גרין אראַפּ פון בעט און שאָרט זיך אריין אין באַטה־רום. דאס ערשטע וואס ער וויל זעהן, איז — זיין פנים. אויב די צייכענס פון פעני'ס נענעל' ווינען פארשוואונדען.

פארשוואונדען זיינען זיי נישט, אָבער

(פאַרטזעצונג פון נעכטען)

די גרינדליכע אונטערזוכונג וואס ער האָט געוואָלט מאַכען איבער פּעני'ן, כדי צי איבערצייגען זיך אויב זי איז צוריק געקומען אזא ווי זי איז אוועק, האָט זיך איהם נישט איינגעגע־בען...

פעני האָט אפילו נישט גערעדט פון שלאָף. זי האָט זיך בלויז געווארפען. עפּעס ווי א נישט גוטער, ווי א רוח וואָלט אָין איהר אריין, האָט זי זיך פון שלאָף געווארפען און געזאפּעלט און ארויסגעלאָזען אזעלכע מאַדנע קלאַנגען אזוי ווי דאס לעבען וואָלט אין איהר אויסגעגאנגען.

ווי נאָך גרין האָט זיך צו איהר דער־געהנט, ווי נאָך ער האָט זי א שלאַ־פענדיגע געוואָלט געהמען, געהמען זי אזוי, ווי ער איז דערצו אלס געזעצלי־כער מאן איהרעך, באַרעכטיגט געווען, זאָגט זי זיך ווי א פּיזש אויף דער יבשה א צאפּעל געטאָן און זיך פון זיינע הענט ארויסגעגלייטשט. זי איז שוין גע־לעגען אויפֿן אנדער זייט בעט אין דער לענג אדער אין דער ברייט און גע־שלאָפּען.

פריהער האָט גרין געמיינט, אז דאס איז אזא חג'דעל. זי מאכט זיך אז זי שלאַפט.

„זי וויל זיך מיט מיר א רויץ טאָן, — האָט זיך גרין געזאָגט, — דערפאַר וואס איד בין מיט אזא ווילדער רציחה אויף איהר, „פערזענליכער פרייהייט ארויפגעפאלען“.

און ער האָט זיך געזוכט מיט איהר, מיט א שלאַפענדיגער, איבערבעמטען. ער האָט פארגעסען וואס ער האָט אויף זיין צורדאפּעמען פנים אַנגעשמירט א וועלט מיט קאלדקרים, און זיך מיט'ן פנים געדריקט. צו איהר, און זי איז פארשמירט, און ער האָט זיך געפילט באלוידיגט ווען זי האָט איהם פון געלאָף אפגעשטופט:

„אפילו ווען זי שלאָפט, — האָט ער זיך פאַר זיך אליין, אויף איהר באַ־קלאָנגט, — קען מען זי נישט אַגריהרען, נאָך דאס שטופט זיך און ווארפט זיך און „קיקט“, ג'זעהן ווי זי בריקעט זיך? באהיים זאל מען ווערען!“

ארויסגעשלאָגען זיך פון דיר־כחות און גאָר נישט, א נאכט נישט געשלאָ־פען כדי אויסצוגעפינען דעם אמת, אין גארנישט אויסגעפונען, גאָר נישט, גאָר נישט!

פון אויבען אויף איז פאַר איהם גע־לעגען די ועלכע פעני' וואס געווען. נאָך ושהגער ווי געווען דאס, וואס זי האָט

גוט פאר דיר... און פאר מיר... ווייכט
זי דאס איז, עס מוזען זיין צוויי אויף
צו מאכען א „בארגען"... אמאל קען
זיין, אז איך זאל זיין „א' קע", נאָמ
בער וואָ, און דו, דוקא דו, זאלסט
זיך צו דעם ניט אויסטויינען... ניט אלע
פרויען זיינען פיוויש געבויט אזוי, אז
זיי זאלען קענען זיין מאכעכ, אפטר
קענסטו עס גראדע יע, נאָר דאס קען
זיין שעדליך פאַר דיין געזונט, פאר
דיין שעהנקייט. איך וואלט ניט וועלען
אז דו זאלסט פארדארבען דיין שעהנ-
קייט איבער א בייבי, און דו וואלט
עס געוויס אויך ניט וועלען. זאָ, וואל-
סטו דאס וועלען?

— נאָ, כ'לויב אן. ניט...
— זעהסט, כ'ווייס וואָס איך זאָ!
נא, איז אויב עס זאָ זיך ארויסוויינען
אז דו דארפסט ניט אונטערנעהן די גע-
פאהר פון האַבען קיין בייבי, וועל איך
דיר דאן קריגען א בייבעלע ווי א דאָל.
א רעדי מעיד טו ארדער אנטקעל.
וועסט זיך דערמיט שפילען, וויפיל
דיין הארץ גלוסט און א דינסט וועט
זיך מיט דעם באַדערן. דאָס וועט דיר
רופען מאַמע און דו וועסט עס רופען
בייבי, „מין בייבי", ווי דו האָסט עס
פריהער געזאָגט. איך כיין אז דו
וועסט זיך וועלען נעהמען א מיידעלע,
וועסטו דאָס קענען דרעסען ווי א דאָל
און זיך פיהלען נעהענטער צו דעם.
האָ? וואָס זאָנסטו דערצו? ווילסטו
אז איך זאל מיט דיר צופאהרען אין א
יהומים אַנשטאלט אדער זאלען מיר
פריהער זעהן דעם ספעשעליסט און
לאָזען זיך אונטערזוכען? איך דוה
איהם שוין אַם און מאַך אן אַפּאָניט
מענט.

— שוין? וואָס איז די אַיילעניש?
— האָט פעני געזאָגט, — ס'איז נאָר
דאָ פלענמי צייט.

— נאָ, פעני, איך וואלט עס ניט
וועלען אַפלייגען, כ'האָב פיינט אפּ-
צולייגען זאכען אויף שפעטער, איך
גלייך זיי צו טאן היינט, באלד, אויף
דער הייסער מינוט!
פעני האָט זיך אויסגעצויגען אויפ'ן
בעט איז פולען לענג און גענעבען א
גענעץ.

— אַה, — האָט זי נאכ'ן אַפגענעץ
צען זיך געזאָגט, — איך מוז עפעס
אנהויבען טאן און איך ווייס ניט
וואָס.

— דארפסט גאָרנישט טאן, — האָט
גריין געזאָגט, — גארנישט! האָסט
דינסטען וואָס טוען פאר דיר אַלץ
וואָס מען דארף טאן. איין זאך
דארפסטו יע טאן און דאָס איז זיין
גוט צו דיין מאן. איך קען זאָגען, אז
דאָס איז דיין פליכט. אָבער, כ'וועל
דאָס ניט זאָגען. איך וויל, אז דאָס
זאל זיין דיין פלעזשור. אויב דו
ווילסט אז כ'זאָל דיר גלויבען דאָס דו
האָסט זיך געווערט געגען אַנדערע
וואָס האָבען זיך געוואלט אומגליקליך
מאכען, זאלסטו זיך פון מיר לאָזען
געבען גליק. איך קען דיר געבען גליק,
אז דו זאלסט עס נאָך וועלען נעהמען.
גערענסטו, פענעלע, די ערשטע וואָך
פון אונזער חתונה? דארטען איין
האַטעל, איין ניאָנרא פאַלס, אַי איז
דאָס געווען גוט! און דאָס וואָס עס
איז דאָ געווען קען נאָר איצט אויך
זיין, ווען דו זאלסט נאָר וועלען, ווען
דו זאלסט זיך נאָר ניט בריקען...
— בריקען?

— איך מין קיקען. זאלסט ניט
קיקען, איך האָב צו דיר לעצטע נאכט,
און דאָס, די ערשטע נאכט פון
דיין מאן, צו דיין בעט, זיך ניט גע-
דיין מאן, צו דיין בעט! — ניט גע-
קענט צוריהרען. ווי נאָר איך האָב
דיר געוואלט ווייזען ווי גוט איך בין
צו דיר, האָסטו זיך געגעבען א דרעה
אויס, א וואָרף און א קיס. זאָ אַליון,
איז דאָס דער וועג צו מריטען א מאן?
א מאן וואָס איז צו דיר אזוי גוט!
ביפאָר פעני האָט פארזוכט פון
דאָס וואָס מען רופט „פאַרבאטענע
פרוכט", האָבען איהר מאן'ס רייד
וועגען ליבע אויף איהר אַנגעוואָרפען
א שלאָף און אן אומעט, איצט אָבער
האָבען זיי איהר ביז א געוויסען גראַד
אַמוזירט. ער האָט איהר אויסגעוועהען
אזוי קאמיש, אזוי לעכערליך, אז איהר
האָט זיך געוואלט לאַכען. אזוי גוט
אויסלאַכען זיך פון איהר מיט זיין
גודיען איהר וועגען. א בייבי, זיין
זוכען ליבע און זיין גליקליך מאַכען
זי מיט זיין גוטסקייט!
(ווייטערעס — מאָרען)

וועלטען וואו פאַראן א מענט אויף דער
וועלט, וואָס ס'זאל איהם גארנישט
פעלען. געזונט און יונג ווי דו ביזט,
קען זיין, אז ווען א גרויסער ספעציאַל-
ליסט וועט דיר אונטערזוכען, זאָל
ער אויסגעפינען אז דו קענסט גאָר
קיין קינדער ניט האָבען. קענסט דען
איבערצייגען אז דו קענסט?
— אַה, — האָט פעני מיט'ן האַנט
געגעבען א מאַך. — ס'איז גלאַט גע-
רעדט.

גריין האָט זיך באַליידיגט: — וואָס
זייסט גלאַט גערעדט? ס'איז ניט
גלאַט גערעדט. ער וועט איהר ווייזען
פאַקטיש אז אַזעלכע זאכען קומען פאַר
אין לעבען: די וואָס מיינען אז זיי
זיינען הונדערט פראָצענט אַלראַיט,
זיינען ניט אַלראַיט, און דו, אויף
וועלכע מען מיינט אז זיי זיינען שוין
אויסגעשפילט, זיינען אַמאָל דוקא פער-
היג צו באַשאַפען נייעס לעבען...

— די נאטור, — האָט גריין גע-
זאָגט, און דערביי ווי' זיין גלייכער
די ליפען אַנגעשטעלט, — איז זעהר
קאָפּירונג. זי צוטיילט איהרע אוצרות
אַהן א טאַלס. וועמען זי גיט צורפיל,
וועמען ציוועניג און וועמען גאר-גאָר
נישט.

א פאַרבאָטענער, א פאַרבאָרעכער-
שער געדאַנק איז אין פעני'ס קאָפּ פון
גרינ'ס רייד געבארען געוואָרען:

— זאָל ער אזוי ריידען, זאָל ער
אזוי גלויבען. מ'קען נאָר ניט וויסען
וואָס די צייט קען ברענגען. טאָמער
זאָל עפעס פאַסירען, טאָמער וועט די
געהימע ליבע איהרע ברענגען פאַלען,
זאָל ער מיינען אז ער איז דאָס דער
וועמען די נאטור האָט דאָס געבענישט
מיט דעם וואָס איז... אין דער פאַר-
מיליע...

40

גריין האָט זיך אזוי צוואוואַרמיט רייד
דעגנדיג וועגען האָבען א בעיבי, אז ער
האָט גארניט געקענט אויפהערען ווע-
גען דעם צו ריידען.

און וואָס מעהר ער האָט וועגען דעם
גערעדט, אַלץ מעהר האָט ער אַנגעהויבן
בען גלויבען אז ס'איז פאַראן א מעג-
ליכקייט דאָס „דורכצופיהרען".
ער האָט זיך נאָר באַדארפט זעהן
מיט'ן ספעציאַליסט, פון וועלכען ער
האָט אזוי פיל געהערט. ס'איז א ספּע-
ציאַליסט וואָס טוט אויף וואונדער!
ער מאַכט פון אַלס יונג. ער גיט פשוט
אדלען א נייע נשמה!

— ער ווייס, — האָט גריין מיט איר
בערצייגונג אין טאן געזאָגט, — פון
מעהרער פעלע, וואו עלטערע מענער
פון איהם זיינען געוואָרען טאטעס. דו
היינטזיגע וויסענשאפט קען אויפטאן
וואונדער, וואונדער איבער וואונדער!
— צו דער וויסענשאפט דארף מען
אַליון אויב, גאטירליך, „ניט שלאָפען
אין אַלעמען". מ'דאַרף טאן וואָס מ'קען
צו העלפען דער וויסענשאפט, מ'דאַרף
אַפּהויטען דאָס געזונט, מ'דאַרף קען
זיין, געמען געוויסע מעדיצינען און
זיין אויף א דאיעט און —

מיט איין וואָרט, מ'דאַרף טאן
וואָס דער ספעציאַליסט וועט געפינען
פאַר גויט'יג.

מיט די באַהאַלטענע, פאַרבאָרעכע-
רישע געדאַנקען אין זינען, האָט זיך
פעני צו איהר מאַנ'ס רייד צוגעהערט
און געשוויגען...

גריין האָט ניט געוואוסט ווי אזוי
איהר שווייגען אויסצומיטישען און גע-
פרעגט וואָס זי זאָגט וועגען דעם.
פעני דאָט געהויבען די ברעמע, די
אקסלען, געטראכט אביסטל און זיך
מורח געווען אז זי ווייס ניט וואָס צו
זאָגען.

— וואָלסטו וועלען זעהן דעם ספּע-
שעליסט? — האָט איהר גריין אזוי
פאַרטרויליך געפרעגט, — גלאַט אזוי
זעהן זיך מיט איהם... אפשר וועט ער
דיר זאָגען עפעס אזוינס וואָס וועט זיין

(פאַרטעצונג פון נעכטען)
— איך מין, אה... איך קען דיר גע-
בען א בייבי, א שעהנע בייבי, אזוי ווי
די וואָס דו האָסט געזעהן אין חלום.
און נאָך אפשר א שעהנערע. עס איז
גאנץ נאטירליך, אז דו זאלסט וועלען א
בייבי, א לעבעריגע דאָל, מיט וואָס זיך
צו שפילען.

גרינ'ס ווערטער האָבען פעני'ן אינ-
נאנצען פון שלאָף ארויסגעשלאָגען און
זי האָט איהם מיט פאַרשענדע בליקען
אַנגעקוקט. זי האָט איהם פאַרדעכטיגט
אז ער וויל איהר אונטערשטעלען א
פאַסטקע... ארויסקריגען פון איהר
עפעס פון איהרע סודות. אפשר וויל
ער ביי איהר אזוי אויסגעפינען אויב
זי... אויב זי איז ניט אריינגעפאַלען...
אויב זי איז ניט אין געפאהר צו ווע-
רען א מאַמע... צו האָבען א בייבי פון
א קינדעפער, א בוטלעגער.

— וואָס מיינסטו מיט... דער ביי-
בי? — האָט איהם פעני אַנגעקוקט.
אנטקענען וואָס זאָנסטו דאָס?

— איך זאָג דאָס אַנטקענען דיין
וועלען האָבען מיט וואָס צו שפילען
זיך, דאטסאַל. דאָס, וואָלט דיר, קען
זיין, צוגעבונדען מעהר צום הויז און
אריינגעגעבען מעהר אינטערעס צום
לעבען. ביזט דאך א פרוי, נא, ווילסט
זיך דיר מסתמא זיין א מאמעלע. נאָ?
— און אז ס'ווילט זיך, איז וואָס?
— אז ס'ווילט זיך, דארף מען דאָס
קריגען. פאַר געלט קען מען אַלץ קריד
גען. א בייבי קען מען גאָר קריגען פאַר
אומזיסט. איך קען דיר אדאפטען א
בייבי.

— אַה, אַי מי!...
— דאָס איז, — האָט גריין ווי פאַר-
שעהמט געזאָגט, — ביז וואָנען דו
וועסט, קען זיין, האָבען אן אייגענע...
— אן אייגענע?!

— יעס, מין טייערע, אן אייגענע.
אן אייגענע... און פאַר וואָס ניט? איך
בין נאָר גענוג יונג... כ'מין, כ'בין
ניט אזוי אַלט ווי דו מיינסט, ווי אַנ-
דערע מיינען. און כ'האָב שוין געהאט
קינדער. איך מין, מין ווייב האָט זיי
געהאַט, — האָט גריין א לאך געטאן.
— דאָס איז ניט אוממעגליך. מין מא-
מע האָט מיך געבוירען, ווען מין
טאטע איז געווען עלטער פון מיר. עס
איז, ווי דו זעהסט, איז דער פאַמיל-
ליע, כ'וועל דיר זאָגען דעם אמת,
אז כ'האָב שוין וועגען דעם געטראכט.
כ'האָב באַשלאָסען צו זעהן א ספעשעל-
ליסט.

— א ספעשעליסט אויף וואָס?
האָט פעני געפרעגט.
— א ספעשעליסט אויף... די זאכען.
עס שאַדט ניט פון צייט צו צייט צו
לאָזען זיך אונטערזוכען פון א גרויסען
ספעשעליסט, סאי ווי סאי. דו וועסט
שוין ביי איהם אויך, פאַר איין גאַנג,
אויף זיך קענען פרעגען.

— „אַהא", — האָט פעני א קלעהר
געטאן — אט דא ליגט דער הונט באר-
גראכען... צו דעם האָט ער דאָס די
נאנצע צייט געציעלט.

און זי האָט מיט געמאכטער רוחיב
קייט געפרעגט צו וואָס זי דארף אויף
זיך נאכפרעגען ביי א ספעשעליסט. זי
איז אַלראיט...

— ביזט אַלראיט. שור, ביזטו אַל-
ראיט! — האָט גריין געזאָגט. — איך
זאָג דען אז דו ביזט ניט אַלראיט?
אָבער עס שאַדעט ניט אַמאל צו פרע-
גען. א סך מענשען געהען ארום אויף
דער וועלט מיינענדיג, אז זיי זיינען
אַלראיט און צום סוף ווייזט זיך ארויס
אז עפעס פעהלט זיי, אז עפעס זיינען!
זיי ניט מיט אַלעמען, נאָר זיי ווייסען
עס ניט, ביז מען געפינט אויס. איך
גלויב, אז עס איז בעסער צו פארטיטען
זיך פון א קרענק בעפאָר זי קומט, ווי
כאַפען זיך וועגען דעם ווען עס איז
שוין צו־שפעט. ניט אזוי? עס איז

— אבי אַ בייב, האָ אַ אַבי צו
דאָסן זיך מיט וואָס צו שפּילען. אַבי
די דעמאָ וואָס זיך פאַרנומען. אַבי
פאַרשטעלן, כּיין נישט לייַד, אַר
בין אַ כאַל, אַבער אַר פאַרשטעלן
דאָס. איין זאָך איז מיר נאָך אַ וואונדער
דער.

— וואָס?
— אַט דאָס וואָס דער געפּהל פאַר
דאָסן אַ בייב, האָט זיך אין דיר דורך
דער צייט וואָס דו ביזט געווען ביי די
קורדעפער אַזוי שטאַרק אַנטוויקעלעט,
און דער געפּהל צום מאַן דוקא אַזוי
ווי אַפּעקעהלעט...

— אַפּעקעהלעט?
— נאָ, וואָס דעם, נישט אַפּעקעהלעט?
ווייסט מיר זאָגען, אַז דו — אַכט צו
מיר אַיצט אַ שטאַרקערען געפּהל ווי
פריער? וועל, אַפּשיר האַסטו דאָס,
נאָר דו ווייסט עס נישט אַרויס. שטעסט
זיך פאַר מיר? אַיד בין דאָר דיר נישט
קוין פּרעמדער. כּיין דאָר זיין מאַן,
דיין אייגענער מאַן. איז טאָסער וויל
איד דיר ווי געהערט אַנקוקען,
דערעסטו זיך אַוועק, דעקסט זיך אַיין,
מאָסטו וואָס דו קענסט צו מאַכען מיר
צום נאָר... פאַרוואָס טויסטו דאָס?
אויב דו ווילסט האַבען אַ בייב, דאָס
דאָססטו אַזוי נישט מאַן. פאַרשטעלסט
וואָס אַיד רירט צו דיר? מיר דונס,
אָן דו וואונדערסט אַרויס אין אַן אַנדער
וועלט, הילפּסט אַרויס וואָר, באַ
האַלטט עפעס פון מיר...

פּעני האָט געפּהלעט, אַז עס פּאָלט
איהר צו הלשות פון זיך. פּעני האָט
זי האָט געווען, אַז דאָס איז אַ מעשה
אַר אַ סוף, אַז ווענען וואָס ער זאָל
נישט ריידען קומט ער צוריק צו דאָס
פון וואָס ער דאָס אַנגעהויבען. ער
פאַלמסט זי. ער שניידט זי אַווי
שטוקער, אַרויסצוגעפּינען דאָס וואָס זי
באַהאַלט פון איהר.
פאַרוואָס, האָט זי ביי זיך געפּרעגט,
דערלאָזט זי דערצו, אַז ער זאָל זי באַר
האנדלען אַזוי ווי זי וואָלט איהער זיך
אַליין גאָר קוין דעכט נישט געהאַט?
באַלאַנגט זי טאָקע צו איהר ווי עפעס
אַ גענעשטאַנד וואָס ער האָט זיך פאַר
געלט איינגעדאַנדעלט און קען דער
מיט מאַן וואָס ער וויל?
זי דאָס דאָס איהר געוואָלט פּרענען.
זי האָט איהר געוואָלט זאָגען, אַז זי
אין נישט די נעלע פּעני, זי וועלען
שטומען, דומע קאַלע וואָס זי איז פּיי-
הער געווען, אַז זי איז אַיצט אַ
פּרומ, אַ פּרוי מיט ערפּאהרונג, און
אַז ער קען איהר אין די זאכען מער
נישט נאָרען.

אַבער עס האָט זיך איהר בעסער
געלויבט צו שוויגען, און זי האָט גע-
שוויגען.
גריין האָט פּעני'ס שוויגען אַנגענו-
מען אַלס אַ צייכען פון צושטימונג צו
אַלץ וואָס ער האָט געזאָגט. דאָס דאָס
איהר אַנגעפּילט מיט צופרידענקייט
און שטאַלץ.

אויף צו פּלאַצעניש ווינע שוואַים,
דאָס-ער צו זיך געיאָגט, האָט ער מיט
זיין פּעני'ן לעבע' אַ פּריליכען לע-
בען. אַט די אַלע וואָס האַבען איהר
אויסגעלייגט צום שלעכטען. וועלען
קראַפּירען ווען זיי וועלען דערהערען,
אַז פּעני דאָס איהר נישט פאַרלאָזען,
אַז זי איז פּין איהר נישט אַנטלאָפּען.
אַז זי איז טאָקע געקורנעפט געוואָרען,
און איז געווען קלוג גענוג צו פאַר-
שפּאַרען איהר פאַר איהר צו גערע-
אויסלעזי געליט. זי איז פּין די קינדען
פּענ אַנטלאָפּען, און אין צו איהר, צו
איהר געליכטען מאַן, געקומען. און
דאָ איז זי מיט איהר און זי גיט איהר
נאָך אין אַלץ וואָס ער וויל...

אַזוי דאָס גריין געפּהלעט ווענען
דעם. אַבער דאָס האָט גאָרנישט געהאַט
צו מאַן מיט זיין אויספּרענען פּעני'ן.
ווענען אַלץ וואָס און ווי מיט איהר
איז געווען ברענגען און בייזערען זיך
פאַרוואָס זי וויל נישט ענטפּערען,
אַרויסצוהערען, אויספּרענען פון איהר
דעם אמת, דעם ריינעם אמת און נאָר
נישט אַזוי דעם אמת!
אַזוי ווי אַ ליבענדע מאַסע וואָס
שלאַנג אַן איהר קינד, דערפאַר וואָס
דאָס קינד האָט זיך צושלאָגען,
אַזוי האָט גריין געפּהלעט ווי צו באַר
שטאַרפּען פּעני'ן דערפאַר וואָס זי איז
געקורנעפט געוואָרען.
אויב, האָט גריין געטראַכט, זיינען
רייד קענען נישט העלענען צו דעם וואָס
ס'איז שוין געווען, וועלען זיי איהר
צוגיין קומען איהר שפּעטער. אויף
דאָס וואָס ס'קען זיין, אַז זי וועט זיך
נישט היטען, אַז זי וועט איהר נישט פאַל-
גען דאָס וואָס ער הייסט איהר.

זיינע רייד זיינען איבערגעריסען גע-
וואָרען פון פּעלעפּאָל. מירס, בראון דאָס
צו איהר געוואלט ריידען.
ער האָט געקענט נישט ריידען צו
מירס, בראון, אויב ער וואָלט עס נאָר
געוואָלט. סעדי דאָס דער מירס בראון,
אַז זי וואָל אַפּרופּען מ'אָר גע, אַבער
איהר האָט זי צו איהר דוקא יא גע-
יאָרט ריידען. ער דאָס נאָר פון דעפּ-
רימקייט יוענען און פאַרוויכטליכייט
אויף ריידען, געוואלט פריהער הערען
וואָס מירס, בראון דאָס איהר צו זאָ-
גען, ווייל צייט „די שוואַרצע קאַפּן“
איז צווישען איהר מיט זיינע אַליטע
פּריינד, די בראַונס, דורכגעלאָפּען, דאָס
ער זיך געהאַלטען מיט זיי פון ווי
טען.

* * *
מירס, בראון האָט אַנגעהויבען איהר
רע רייד דורכ'ן טעלעפּאָן אַזוי ווי
שטענדיג מיט איהר „רעגאָל, מירס.
בראון רעדט! מיר, גריין? וואָס מאַכט
איהר? אַלדאָס? דאָסס פּוין!“ און
דאָ, שטייט אַזוי, פאַרטייליכער:
— פאַראַן עפעס נייעס?...
גריין האָט געשוויגען, זיך אַביסעל
אַפּערויסט און אַזוי ווי אַמאָל, אין די
אַליטע נומע צייטען, אַ פרעג געמאַן:
— איהר ווילט ריידען צי פּעני'ן?
— מיר, גריין! — האָט מירס, בראון
, אויסגעשריען, — מיט טער גריין!
(יידישעס — באַרינגען)

לאָזען?
יעס, טראַכט פּעני, זי יועט אַז
קלאַפּען.
אַבער טאמער אין ער ערגעץ וואו
אָוועק?
מאָסט איהר נישט אויס, וועט זי
אַריינגעהן זעהן די צירונג. זי וויל
זעהן אויב דאָס איז נאָכץ.
צוגעהמען דאָס פון דאָס? נישט,
וואו וועט זי זיך דערמיט אַהינגעלאָן?
גריין וועט זיך כאַפּען.
אַפּשיר זאָל זי זיי „געפּינען“? די
דאָסערס איהרע? נישט אין ווילעדזש;
נאָר אין אַסטאָריאַ, לאַנג אַילענד...
ניין, דאָס איז נאָרעט. גראַד זי וואָל
געפּינען איהרע אייגענע דיימאָדס?
אונגעליך!
זי יועט געקען דאמאָל'ען, וואָס זי
זאָל מאַן. ער דאָס צו אַלץ אַז עצה.
ער האָט אַזוי פיל ערפּאהרונג!
ביים געדאַנק ווענען איהר געליב-
טענס ערפּאָרונג וואָס ער האָט געהאַט
מיט פּרוען, דערפּיהלעט פּעני אַ שטאַל
אין האַרצען און אַ געפּהל פון פּראַ-
טעכט גענען געליבט; פאַרוואָס זי
פּיהלעט אַזוי... זי פּיהלט אַז ער דאָס
זי גענומען. אַריינגעכטע זי צו זיך.
מיט איהר זיך גוט אַנגעשפּילט, אַנגע-
עטיגט און אַהיים געשיקט. ניכער
אויסגעזיכט. עקע צו דיין מאַן! און
וואָס ניכער, ניכער! אַז נישט
אַי נישט וועט זיין אַ שרעקליכער
סקאַנדאַל!

אַז נישט אין זי פאַרלאָרען!
ער איז אויסען איהר טובה, דורכ',
אויס איהר טובה. ער האָט זי אַזוי
ליב, אין טאָקע דערפאַר וואָס ער דאָס
זי אַזוי ליב וויל ער אַז זי זאָל געהן
צו איהר מאַן. זי מוז ניכער געהן, און
שפּעטער צו אויסגעפּינען אַ וועג דורך
וועלכען צו איהר, איהר געליבטען
צוריק צו קומען...
אַזוי פאַרליבט און צו דערזעלכער
צייט אַזוי פּראַקטיש!
אַזוי פאַרשיכור'ט און דאָר אַזוי
ביכטער!
אַזוי שטאַרק אין פּעני אָוועק אין
איהרע געדאַכטען, אַז גריין
דאָס איהר מער ווי איין מאָל געמוזט
איבערדענען איין זאָך ביז זי דאָס
דאָס דערהערט.
— ווענען וואָס דאָסטו זיך אַזוי
פאַרטראַכט?
— ווענען? וואָס? — דאָס, איהר
פּעני אַנגעקוקט.
— יעס, ווענען וואָס? איהר רייד
צו דיר, רייד, רייד און דו דערסט נישט.
— איהר הער נישט?
— וואָס דען, דו הערסט יע?..
פּוין וואָס האַסטו אַזוי געטראַכט?
— פון דאָס וואָס דו האַסט גע-
רעט...
- מיינכט ווענען... דער בייב?
— דער בייב? ?..
— נאָ, ווענען אַ בייב...
— יעס, — האָט זיך פּעני אַפּגע-
וויכט, — ווענען אַ בייב.
— אַן אייגענע צי אי אַדאָפּ-
טירטע?..
— וואָס אין דער אונטערשייד?
— רייד אין דאָס אַלץ איינכ? —
האַט גריין צופרידען און אַביסעל ווי
פאַרוואַנדערט געפרעגט
— מיר אין אַלץ איינס...

(פאַרטוישענע פון נעכטען.)
זי האָט אַבער נישט געלאָכט. זי האָט
געטראַכט, געטראַכט ווי אַזוי אויסצו-
ניצען זיין גוטקייט פאַר איהר פאַר-
געניגען זי האָט געוואוסט, אַז זי קען
ביי איהר מיט גוטע אַלץ אויספּרען,
זי קען איהר אַזוי פאַרדענען די
קאַפּ, אַז ער זאָל נישט וויסען ווער עס
האַט איהר פאַרשלייערט. ער אַליין
קען זי אין מאַשין ברענגען צו איהר
געליבטען! זי קען זיך באַקלאַנגען
איהר מאַפּוועהכאָס.
זי קען זאָגען, אַז זי וויל זיך דורכ'-
פאַהרען, זי וויל פּרוען לופט. ער וועט
איהר אין דעם זיכער נישט אַפּוואַגען.
און ווען מען וועט שוין קלאַממען
ביים פּאָהרען וועט זי וועלען אַ מאַל
אין אַ נאָוועל פּאָהרען נישט אַרויף,
נאָר אַראָפּ פינגסט עווענען...
ווען דער שאָופּיר וועט זיין ביי
וואַשינגטאָן סקווער וועט זיך איהר פאַר-
ווערען זעהן די ווילעדזש... בלויז
אַרומפּאָהרען אין די סטריטען זעהן
ווי די היוער זעהען דאָרט אויס.
זי וועט אַזוי דערווערן „די גרינע
מאָסן“ און —
און ס'וועט זיך איהר פאַרוועקען
עפּעס צווישען אַדער אויסטרוינגען,
נען שוין דאָרטען, קען זי אַריין
אויף אַ ווילע אין דער ליידס רוב, בלויז
גאָר דאָרט אַרויס צום האַל, דאָן די
נערע אַרויף און —
ביים טאָר בון זיין סטרייאָ...
דאָס שליסעל. זי טאָר נישט פאַרנע-
כען דעם שליסעל! זי מוז עס מיט
זיך האַבען!

וועט זי גלייך אויפּשלעסען די טהור
פון סטרייאָ אַדער פריהער אַנקלאַפּען?
זאָרטען ביז ער וועט זי אַהין אַרייב-

די פיס...
דאס איז פאר מיס. בראון נאך א
קיבעל: איהר וועט ערלויבט איהר נישט
צו זיין גרינג אויף די פיס. צו פיס.
און זי סטראשעס איהם ווידער, אז זי
וועט זיך מיט איהם אפערעכענען. זי
רעכטאנט איהם נאך אמאל ווענען גע-
בען פונאירטווענען א שטארקען קוש
צו פעניל'ן און זאגט גוד'מאן. גוד'
באי ביו—ביו זי וועט ווידער אפרופען
צו זאגען די באשטימטע צייט ווען זי
וועט קומען! ווען דער מיטלונג
וועט קומען!
גריין היינט אויף דאס טעלעפאן
טראכטעל און נעהמט זיך אפגעבען רע-
כענען וואס אזוינס ער האט דא גע-
טאן. צו וואס פאר צרות האט ער געגע-
בען זיין ערלויבניש אז א נאנצע כא-
לאסטערע ווייבער זאלען צו איהם אין
הויז אריינקומען! וואס ווייטט ער
א יצל, וואס ער וועט צו יענער צייט
פיהלען ווי צו טאן? אפשר וועט ער
וועלען זיין אליין מיט זיין פעניל?
אפשר וועט פעני וועלען זיין אליין מיט
איהם? אז פעני האט זיך אפגעזאגט
פון צו געהן צום מיטלינג האט ער נישט
באדארפט איינלאדען דעם פאראיין צו
זיך אין הויז אריין. די כאפסט ווייבער
וועט זיך דאס א לאז טאן איבער דעם
פארשטעלען און באקומען אלץ ארום!
טאפען און באדיינען!
א נארישקייט, טראכט זיך גריין, א
גרויסע נארישקייט אפגעטאן! און
ער פארקוועמטשט שטארק די ליבע, ווע-
לען ווי זיין לאיער טוט עס. דאס דער-
מאנט איהם ווענען לאיער מיט'ן דע-
טעקטיוו, און ער ווייסט נישט וואס ער
זאל מיט זיי טאן. זאל ער זיי היינט
ווייטער אפלייגען אויף כארענען, ווי ער
האט עס געטאן נעכטען, אדער זאל ער
מיט זיי היינט מאכען א סוף. אויף
וואס פאר צרות דארף ער זיי איצט
האבען?
נאר אז ער גיט גוט א טראכט-ווע-
נען דעם, ווי ער קען ביי פעניל'ן קיין
טאלק נישט דערגעהן, באשליסט ער
אנצוהאלטען דעם לאיער מיט'ן דע-
טעקטיוו, אפשר וועלען זיי אויסגעפיען
די קירנעצערס, די בוטלענערס און ער
וועט זיי אנלעגען פאר די צרות וואס
זיי האבען איהם אנגעטאן.
די צירונג! ער וויל צוריק קריגען
פון זיי פעניל'ס צירונג. זיי מוזען אפגע-
בען די צירונג!
פעניל' וועט ער נישט זאגען, אז ער
פיהרט אז אן אונטערזוכונג ווענען די
אלע זאכען. אויב עס וועט נויטיג זיין,
אז זי זאל דערפון יע וויסען, זאל דאס
זיין שפעטער, ווען זי וועט זי דאר-
פען דערקענען, די אויסווארפען, ווען
מ'וועט זיי כאפען. ווען זי וועט דארפען
זאגען, אז די צירונג איז איהרע, אויב
מ'וועט עס נאר ביי זיי געפינען!
גריין פיהלט, אז מיט זיין פארפיה-
רען א קעיס געגען די אויסווארפען
נעהמט ער זיך נישט אן בלויז פאר זיך,
נאר אויך פאר דער גאנצער געזעל-
שאפט. די כוואלעס פון פארברעכענס
זיינען שוין, טראכט ער, צו גרויס. צו
שטארק, און אז מ'זאל נישט טאן עפעס
אום ווי אפצוהאלטען, וועלען זיי פאר-
פלייגען די וועלט. כפעציעל די ריכע
וועלט, דאס הייסט, די וועלט פון די
ריכע, צו וועלכער ער געהערט.
פעני, וואו איז פעני? דורך דער
צייט וואס ער האט זיך פארדעט מיט
מרס. בראון אויפ'ן טעלעפאן און גע-
טראכט אביסעל, האט זיך פעני פון
איהם אפגעטראגען.
אט איז זי געווען ביי זיין ווייט, און
שוין נישט געווארען. ווי דאס קען א
מינוט אויף איין ארם נישט איינזיצען!
"פעני!"—שרייט גריין, "פענעני!"
ניטא קיין ענטפער.
"פעני, וואו ביזטו?"
ער זוכט זי און געפינט אויס, אז
פעני איז אין באטהדרום און אז סערי
איז אויך דארט מיט איהר.
ער קלאפט אן אין טיר.
—פעני?
—יעס! — רופט זיך פעני אפ.
—וואס איז?
—וואס טהוסטו דארטען?
פעני, הערט גריין, טוט עפעס א זאג.
ער הערט נאר נישט וואס זי זאגט. וואס
ער דערט יע, איז דאס סעיד'ס איינגע-
ראלטענעם נארישען געלעכטערעל.
(ווייטערעס — פארנען)

פעני זאל זעהן די פערזענליכע
פריידיג ווי איהרע נישט איז
איהר... אויב איהר ווייסט וואס
דאס מיט!
דער סוף פון דעם געשפער צווישן
שען די צוויי, מרס בראון און מר.
גריין, איז געווען זאג, פון וועלכען גריין
האט זיך אביסעל פארלארען, און
הרטה געראט, אבער ער האט זיך דאס
שוין געשעמט צו ענדערען.
ער האט זיך אויסגעדרעט, טאקע נישט
מעהר ווי אויסגעדרעט, אז אויב מרס.
בראון דענקט דאס פאר פעני'ן איז
דורכאויס נויטיג צו באטייליגען זיך
אין די מיטלינגע פון דעם וואלטעמייגען
פרויען פאראיין, פאר די גוטע צווע-
קע פון נאכעלער, געזעלשאפטליכער
ארכייט, איהר אנשטאט דעם, אז פעני
זאל זעהן צום מיטלינג, זאל דער מיטלינג
קומען צו פעני'ן!
גוט! אויסגעצויבעט! עקסע-
לענט! — האט מרס. בראון אויף דער
אנדער ווייט, "וואיער" צופרידען אויס-
גערופען, דאס איז א גלענצענדע
פריידיג! מר, גריין, איהר ברענגט עס פאר
פאר דער ערשטער ווייטעלעך אלס א
פארשלאג, אן איינלאדונג, אן "אין-וויי-
טעישאן" פון מר. פלייף גריין אליין!
איהר ביו ויכער, אז אלע מיטלידער
פון דעם פאראיין וועלען דאס מיט'ן
דאנק אייך אין נאמען פון אונזער
גאנצע פרויען פאראיין! א גרויסען
דאנק אייך!
—וועלען, צו געזונט אייך!...—האט
גריין מיט געמאכטער נאכגעבנישקייט
געזאגט.
—צו געזונט, צו לעבען און צו לאג-
גע יאָר! — האט מרס. בראון מיט א
צופרידענעם געלעכטערעל צוגעגעבען.
און זי האט צוגעזאגט שפעטער נאכ-
אמאל אפצורופען, אנצוזאגען ווי און
ווען און ווי אזוי אלץ זאל זיין, און
דערווייל האט זי איהם געבעטען אז
ער זאל פון איהר איבערגעבען א קוש
צו פעני'ן, א גרויסען, ווארימען
היינט קוש!
—בלויז איין קוש?—האט גריין א
לאגטאט.
און מרס. בראון האט צוריק גע-
לאגט:
—איינעם פון מיר, און איהר אליין
מענט אייך זי קושען וויפיל מאל איהר
וויילט, וויפיל אייער הארין נליסט!
איהר דארפט דאך איהר איצט אפגעבען
פאר דער צייט וואס זי איז געווען
אויסעל, איהר וויל שוין וואס נישט
דערלעבען די מינוט צו זיין ביי איהר
און פון איהר אליין הערען וואס זי
האט צו דערצעהלען, דאס מוז זיין גע-
וואלדיג אינטערעסאנט!
—יעס, ס'איז...
—כ'האט מורא, אז כ'וועל אייפער-
זוכטיג ווערען אויף דעם אינטערעס און
אנשטעלען איימיצען וואס זאל מיר פון
מיין סאן קירנעפען!...
די "הכמה" שמעקט איהם נישט און
ער ענטפערט איהר מיט א קיבעל:
—ווייט פארזוכטיג ווי איהר טהוט
דאס... באווארענט זיך פריהער מיט'ן
מאכ'ס וועלען אייך אויסקלויפן... זינט
זיכער, אז ער וועט געבען די אויסליי-
געלט...
—איהר, איהר ברוט!—לאכט מרס.
בראון ווי באליידיגט. וואס מינט
איהר דערמיט? בין איהר נישט ווערט אז
מאכ'ס זאל מיר אויסלייזען פון קיד-
נעפער פאר וויפיל זי זאלען פאר מיר
נישט פארדען? ווארט, איהר וועל זיך
מיט אייך אפערעכענען!
—גוט, זאגט גריין, "כ'וועל וואר-
טען...
—ווארט נאר, כ'האב נאר פארגע-
סען. רופט דארט אויס מרס. בראון.
—איהר דארף נאר נישט מיין מאנ'ס
לאסען, איהר קען דאך פון די קירנע-
פערס אנמלויפען!...
—יעס, שוין! אויב דאס וועט זיך
איינגעבען.
—פאר וואס זאל זיך דאס מיר נישט
איינגעבען?
—וועלען, מ'דארף זיין גרינג אויף

בראון געזאגט, "יאם פאר אינטערע-
סאנט זאכען איהר האט צו דער-
צעהנען, זאגט מיר נאך, טייעריקע—
—נאך מיר. בראון, איהר דען איהר
זאגט זאכען זאגען דורכ'ן טעלעפאן, מיר
וועלען אמאל ווענען דעם ריידען... ווען
מיר'ן זיך זעהן.
—ווען? אפשר זאלט איהר, איהר
ביידע צו מיר'אויבערקומען? פרעגט
איינער מיטטער.
—נאך, מרס, בראון, נישט איך און
נישט מר. גריין פיהלען ווי אוועקגע-
פון הייז...
—איהר האט זיך איינס צום אכ-
דערען גוים צוגעכאפט. הא? איהר
פארשטעהט, כ'פארשטעהט. דאס וואס איז
געשען האט נאך פארשטארקט די
ליבע...
—וועלען, מיר האבען ווענען וואס
צו ריידען...—דאס פעני געזאגט. —
אז איהר ווילט, מרס. בראון, קענט
איהר קומען צו אונז...
מרס. בראון האט איהר פארזוכטערט
אז זי וואלט קומען מיט'ן גרעסטען
פארענעניגען, נאר אזוי ווי די טעג דארף
וויידער זיין א מיטלינג, קען זי דאס נישט
דערווייזען. זי האט הוינט ביי זיך א
קאמיטע מיטלינג, ווי מוזען אויסארביי-
טען א פארגאס פאר'ן גרויסען מיטלינג.
כ'איז פאראן דער וויכטיגע צו פאר-
האנדלען. א כאפע ארכיטעקטאור, דע-
פרעטאן, מ'שטעלט גאנצע פאמיליעס
ארויס פון די רומס, ס'איז שיעקליך
יוואס עס טוט זיך! ארבייט איבער'ן
קאפ!
אין אזוי ווייז, כמעט צערטליך:
—קומט, טייעריקע, צום מיטלינג.
ווייט א גוטניקע, לאזט זיך נישט בעסען.
יעס? זאגט יעס!
—נאך, האט פעני געזאגט, ווידער-
לייף, איהר ווייט נישט אויב איהר קען
געהן.
—פרעגט איהר, קומט ביידע,
לאזט מיר ריידען צו מר. גריין!
—אלראיט. דערט צו איהם, דאס
פעני געזאגט און זיך געווענעט צו
ריינען!
—מרס. בראון וויל צו דיר ריידען.
גריין האט טאקע נאר ווי געווארט
אויף דעם, אז פעני זאל איהם לאזען
זאגען דאס לעצטע ווארט. ער האט
שוין געהאט א פארטיגען באשלוס זיין
פעני'ן מעהר צו קיין מיטלינגען נישט
צו לאזען געהן וואו און ביי וועמען
דאס זאל נישט זיין. פעני'ס פלאץ איז
אין דער היים. פעני'ס ארט איז נעכטען
איהר מא, נעכטען פלייף גריין!
מרס. בראון האט זיך ביי איהם גע-
בעטען:
—פארנעסט, מיין פריינד, וואס ס'איז
געווען. נישט דער מיטלינג און נישט מיין
הויז איז שולדיג געווען אין דעם וואס
מיט פעני'ן האט פאסירט. דאס וואלט
קענען טרעפען אפילו ווען איהר געפינט
זיך ביי איהר ווייט, די וואס ווילען אי-
מיצען קירנעפען, געפינען שוין אויס
די צייט און דעם פלאץ און אלץ, און
דוקא קירנעפען זיי די, איבער וועלכע
מ'זיכערט אזוי... וואס מעהר מ'היט
זיך פון זיי, אלץ וועניגער קען מען זיך
איינהייטען... און, נאר אלעמען, קענט
איהר דאך זי נישט האלטען אונטער'ן
שלאס.
—איהר האלט זי נישט אונטער'ן
שלאס. האט שוין גריין באליידיגט
געזאגט. איהר נישט איהר די פולע פריי-
הייט, (און מיט א גריכאפע וואס

איהר, מר. גריין) מיטטער גריין!
גריין האט זיך פארענטפערט: ער
האט געריכט אפצוויפען, אבער ער
האט נישט געקענט. פעני, מיס. גריין,
האט איהם פון זיך איהר א רגע נישט
אפגעלאזען. איינס איהר אזוי, זי
ווארט מיט אויבערדאך אז ער זאל צו
איהר צומינען אין זי זאלען ריידען.
זי האט איהם אזוי פיל צו דערצעהן
קען!
און אזוי שטיל, שטיל:
—זי האט זיך דאך פון דארט
ארויסגע'נעכטען און אנטלאפען. נישט
געווארט ביו זי וועלען פאר איהר
אויסלייזעלט באקומען...
—איז דאסכא! איהר, איז דאס נישט
וואנדערליך?
—ס'איז. כ'מאך א וועט, —האט
גריין געזאגט, —אז ס'איז! ווילט איהר
צו איהר אליין ריידען?
—אויב איהר וויל! ? מיין גאט, איהר
פרעגט נאך? איהר שטארב אוועק וואס
ניכער איהר קול צו הערען, איהר בין
אזוי עקסטייטער! צייט איהר לעב און
שטעה אויף מינע פיס בין איהר נאך
נישט געווען איין עקסטייטער ווי איהר בין
דאס איצט. בעליון מו!
גריין האט עס איהר געקליבט און
דערפאר טאקע איבערגעגעבען דאס טע-
לעפאן טרייבער צו פעני'ן, אז זי זאל
מיט איהר ריידען.
41.
גריין האט איבערגעגעבען צו פעני'ן
דאס טעלעפאן-טרייבעל, אז זי זאל
ריידען צו מרס. בראון, ער אליין האט
זיך דערווייל צו פעני'ן נאהענט צוגע-
רוקט, כדי בעסער צו הערען וואס
פעני יעט מיט דער מרס. בראון ריר-
דען.
גריינ'ס נאהענטקייט האט פעני'ן גע-
שמערט פריי צו ריידען, זי האט עס
אבער נישט ארויסגעוויזען, זי האט דוקא
אנגענומען א לייכטען טאן. מרס.
בראון האט איהר געזאגט, אז זי קען
נאר נישט גלייכעל, אז זי הערט פעני'ס
שמים. זי קען נישט גלייכעל, אז דאס
איז זי, טאקע זי אליין! און פעני
האט געזאגט, אז זי קען דאס אויך
קוים גלייכעל... אז עס דאכט זיך
איהר, דאס זי איז עפעס ווי נישט זי,
נאר אן אנדערע...
—איהר שטעל מיר פאר, —האט מרס.

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפילאוו

(פארברענגען פון נעכטען)

יעס!—האט גריין א לאך גע-
טאן, דאס איז מיין נאמען.
—ענהער, גריין, איהר בין אזוי גלייך!
ליד דאס צו הערען. אזוי גלייך!
מיין הארץ האט מיר אבער געזאגט,
אז אלץ וועט זיין אלראיט, איהר בין
אזוי צופרידען. קען איהר טאקע צו
איהר ריידען? צו איהר אליין? מאי
גאט, איהר מוז דאס זאגען מארויס!
די גאנצע צייט האט ער מיר געהאל-
טען אז איין נענען, איין איין יאדען
פאר וואס איהר האב איהם נישט געלאזען
אן ער זאל זי יענעם אווענט נעהמען
אויס... איהר האב נישט געלאזען!
זי האט דאך דאס נאר נישט געוואלט.
ווען איינצווייט דאן וואס עס וועט מיט
איהר געשעהן, וואלט איהר זי אליין
אויסגע'נעכטען. כ'וואלט זי נישט אוועק-
געלאזען ביו איהר וואלט קומען. איהר
האט נישט געווייט געזונט גע-
קאסט אט דער אומגליק וואס איז איהר

באזאלען? כ'האב זינט דאן קיין דר-
היגע מינוט נישט געהאט. גלייבט מיר,
מיין פריינד, אז איהר און מיין מארויס
האבען זיך געהאלטען אין איין פלאץ
עצו. מיר האבען זיך שוין אפילו אנגע-
הויבען אונטערצוקריגען... יעס, ס'איז
געקומען דערצו אויך! איהר בין גע-
ווען אויס מענש. אז פון אונזער
הויז זאל זיך דאס טרעפען אזוינס
וואס כ'וואלט מיר קיינמאל נישט געקענט
פארשטעלען! גלייבט מיר, כ'האט גריין,
אז איהר בין עפעס איצט פון דער גר-
טער גוים ווי א צורולטען.
—איהר גלייבט איהר, —האט גריין גע-
זאגט. —איהר דארפט עס מיר נאר נישט
זאגען. איהר בין איהר אזוי צומינעלט
געווארען.
—ווען איז דאס געשעהן? ווען איז
זי געקומען?
—...נעכטען!
—נעכטען! ? אז איהר האט אונז
נאר נישט אפגערופען דאס אנצוואגען?

א קליינער צימער, און פעני האט וועי צוגעגעבען — מיר וועלען דאס פאר-
נען איין קלייד אײער אז אנדערע נע-
יאזען פאלען באמערקונגען:
- די דרעס איז א ביסעל צו לאנג.
זי האט זיך אפגעצויגען, אזא שווערע
ווארער.
— די דרעס דארף געהן צום
קליינער.
— די דארף מען איבערמאכען,
רימארלען.
— די קען אויף אייך זיין גוט.
אידר מען זי אנמעסטן, אויף מיר
וועט זי איצט זיין צו בייים.
— די דארף מען איבערפארבען,
גענומען.
— ווייסט, מרס, גרין, דו ביזט
שוין אזוי גוט ווי ביי זיך אין דער-
היים!... נאך א טאג צוויי, און ס'וועט
דיך געפינען און צושטעלען צו גלייך-
מאן, פיליפ גרין.
— אזוי האט דער לאיער געזאגט?
— האט פעני פארשטאנען.
— יעס, מאדאם גרין! דער לאיער
האט אזוי געזאגט, איך דאס גיט
קאמיש?
— דאס איז קאמיש.
— און ווייסטו וואו ער וועט דיך
געפינען?
(ווייטערעס מארגען)

אריין ברענגען... איר, איי גיט קיין
אנדערע ווי אי!
גרין האט זיך שוין גיט געשענט
אייגהארטען פון פאנטדעריאכען זיך.
דער לאיער האט דארט, אויפ'ן אג-
דער גייט וואינע" ווי גיט געגלייבט
זיינע אויערען אז ער הערט מר, גרין'ס
געלעכטער, און ער דאס פארנוואונדערט
געפרעגט:
— ווער לעכט עס דארט, געבען
אייך?
— אה, — האט גרין געזאגט —
עפעס איינער א... מאן. א מר, גרין.
— א ברודער?
— א קאזין, א גרויסער אפלאכער,
א וועגלינג, ווילט איר' זיך מיט אונזער
בען באקענען?
— נא, מר, גרין, עס אינמיטער
סירם מיך גיט קיין זאך אויסער—
נה, גיט איז גיט, איז קומט
מיר זעהן.
— ווען?
— ווען? ווען? ווען קענט איהר קומען?
— ווען אירד ווינשט, אירד דאס
דאס ווארט, וואס איהר זאגט—
געהט!
— עס גערט, געהט און עס שטעהט
אלץ אויף איין ארט, וואס איז גיט
יענער פארטי, מאסעניבאל צי וואס,
וואו איהר עלווארט מיין פרוי יא
געפינען?...

— אט וועגען דעם טאקע, מר, גרין,
האב איר מיט אייך געוואלט רעדען:
וויילט איהר געהן צו דער פארטי, אדער
זיך אינגאנצען אויף מיר פארלאזען?
— איר פארלאזן זיך אינגאנצען
אויף אייך!
— מהענטס! איר וועל טאן וואס
איר קען, אום איהר וואלט גיט חרטה
האבען, וואס איהר פארלאזט זיך אויף
מיר.
— דראט'ס גור!
— און נאך א זאך, מר, גרין, איר
יאב אויסגעפיהרט ביי יענער פערזאן,
אז די באלוינונג פאר'ן אנווייזען וואו
מ'לען מרס, גרין געפינען, זאל גע-
געבען ווערען ווען מרס, גרין וועט צי-
געשטעלט ווערען צו איהר מאן, ווען
מיר וועלען זי ברענגען אהיים בשלום.
— פיין! — האט גרין אויפגער-
פען — אי לאיך אים!
איר ראב געזאגט יענער פערזאן,
אז איהר זייט גיט דער מענטש וואס וועט
יענעם אפמארען.
— געווער! יו בעט! — איר האב
פיינט יענעם צו גארען. איר האב
דאס' איר גלייך א סמוער דיעל.
— אלזא, דאבען מיר געגען דעם
געשטעלט?
— עע... יעס, שור!
— און אלראיט, נאך א טאג און
מרס, גרין איז מיט אייך!
— פיין! דאס קליינט גוט צו
מיר! — דאס גרין געזאגט, און זיך
אזש פארנאנגען פון געלעכטער שוין
גאכערע ווי ער האט דאס מעלעפאר-
טרייבעל אויפגעהאנגען.
ער איז געגאנגען א לאכערדיגער צו
פעני'ן אין באטדירום, אבער פעני איז
שוין געווען אין יעלעפאצמער, סערי
האט ארויסגענומען און איבערגעהא-
גען פעני'ס קליידער פונ'ם קליידער-
אלמער, וואס איז געווען די גרויס ווי

(פארמעצען פון געכטען)
און ער איז ארויס פון באטדירום
נאך מרס פאסט, וועמען ער דאס גע-
האט וואס ווענען הויזנע זאכען צו
זאגען, זאכען מיט וועלכע ער האט
זיך אויף סערי'ן גיט געוואלט פאר-
לאזען.
—
42
— מיט א שטאטישען יעמיעלע איז
גרין צוגעקומען צום מעלעפאר הערען
וואס ווין לאיער האט איר'ס איצט צו
זאגען.
— ווען פעני זיגט זיך, איז
באטדירום, און ער, דער לאיער, זוכט
זי נאך ארויס
— האלא! — האט גרין אין טע-
לעפאן מיינעל אריינגעשריען, --
מר, גרין רעדט.
— אה, האלא, מר, גרין! — דאס
זיך דארטען דער לאיער א כאפ גע-
מאן, — אירד ווייסט, מר, גרין, איר
ראב אירד נערטען אפגענומען, דאס
מען מיר געזאגט, אז איר זאל אפער-
פען מארגען, דאס הייסט חיינט.
— דאססארטייט, — דאס גרין אזוי
סאייך געזאגט, — היינט איז —
היינט.
— יעס, אבער פארוואס האב איר
איר געכטען גיט געקענט קריגען
אויפ'ן מעלעפאן?
— וועל, דאס דארף מיר געהען
צורלאנג צי ערקלערען. איר וואלט
בעסער וועלען הערען וואס איהר האט
צו זאגען...
— דורכ'ן מעלעפאן?
— וועל, וואי גאט? ס'איז א
פראוועט וויינער.
— ס'איז אבער פאראן א סך צו
דערזעהלען.
— ס'מאכט גוט, איר וועל הערען.
— איהר ווייסט, מר, גרין, כ'האב
פאר אייך מיט יענער פארטי געווארט
איז יענער קאפען.
— יעס, איר ווייס, א באי די וועי,
וואס איז דער גאמען פון יענער
קאפען?
— "די גרינע קאץ".
— אהא, די גרינע! מיר האט זיך
אלץ געראמבעלט איז זינען א קאץ,
נאך איר האב זיך גיט געקענט דער-
מאנען א וועלכע!
— איז דאס געווען די אורזאכע
פארוואס איהר זייט גיט געקומען?
— נא... יעס, יעס! דאס איז
געווען, כמעט דאס
— המ'!... אבי מיר ראבען גע-
ווארט —
— גו, פארפאלען, ס'איז אזא ביד
געט וואס צווינגט צו ווארטען, אט
ווארט איר און ווארט און ווארט...
— וועל, מר, גרין, איהר וועט שוין
לאנג גיט דארפען ווארטען...
— נא? יו דאנט מין אים! מיינט
איהר דאס טאקע?
— יעס, איר מיינ דאס! זי איז
שוין אזוי גוט ווי ביי זיך אין דער
היים!
— זי? זי? וועמען מיינט איהר,
קאמלער—
— וועמען? וועגען וועמען דערען
מיר? גיט וועגען מרס, גרין? איר
פארשטער גיט—
— א שור, שור! וועט יו... איז
זי, דייכט עס שוין אזוי גוט ווי ביי זיך
אין דער היים?...

— יע, נאך א טאג צוויי איז זי
אין מיט אייך! מר, גרין, קענט איהר
אפשר צוקומען צו מיר אין אפיס?
מיר ווארטען "א קענען די זאך בריי-
טער ארוםרעדען.
— אין אפיס? כ'האב מורא, אז
גיט, איר בין א הייסזיגער, און
וואס איז דאס עפעס מיט א טאל פאר
א גייעס? פארוואס עפעס ואל איר
קומען צו אייך און גיט איהר צו מיר,
ווי בין אהער?
— וועל, מר, גרין, איינער קעיס
ראט מיר אזוי פארשטען, אז איר ראב
זיך שוין כמעט פון אלע קיינעמען אפ-
געשלאגען, כ'האב זיי פשוט פאר-
טרייבען, זיי כומען זיי מעלעפאצמער
צו מיר איר איך, איר דארט זיך אין
אין ארוםסאנען זוכען אייער פרוי, כ'ה
גאנצע צייט גערט אויף דעם אונזער.
— ווען איר בין איהר, — דאס
גרין געזאגט — גיט איר אויף דאס
זוכען... כ'וואלט מיר זאגען, אז ווי
בא" כ'האב זי בין איצט גיט געקענט
געפינען, איז נא יוון, און דאס איז די
ענד!
— וואס מיינט אייך דערמיט?
איר פארשטען גיט, מר, גרין, איהר
שפאסט?
— נא, מאסער, איר שפאסט גיט
איר מיי דאס זעהר ערנסט, גענוג
איז צו זוכען זי.
— איר פארשטעה אייך גיט! פון
איינער ווערטער פון איר נאך דריינען
אין זאך, און דאס איז—
' — וואס?
— אז איהר האט אנגעשטעלט אי
אנדערען אויף מיין ארט...
— נא, קאמפלער, איר האב דאס
גיט געטאן!
— זיכער גיט?
— זיכער, זיכער!
— וועל, אלראיט, מר, גרין, אויב
אזוי וועל איר אנעהן מיט דער קעיס,
ווען איר זאל אפילו מיין נאכע פראק
טיקע גיט דעם פארלירען! איר
מוז זי אייך אויסגעניגען און איז היינט

אויסגעמינען וואס מיט די אויסוואוּר־
מען איז געווארען: איך וויל ארויס-
קריגען פון זיי די צירונג. דאס טרעפט
און א פיינע פאר טויזענר דאלאר. איך
אז איך קויף א זאך, איז דאס א זאך.
ניט גלאט אבריוואס. נא, וויל איך דאס
ביי זיי אפגעמען. וועלל, מיי ליער
דאט מיר פרויער א ווילע אפגערוצען.
ער ווייס נאך ניט אז מיינע איז שוין
דא. מיט מיר, און...
— ער ווייס עס נאך ניט! ? —
דאט מיר, פאט מיט די הענט א פאטען
געטאן. ער ווייס ניט?
— נא, ער ווייס ניט. ער האלט זי
נאך אין זוכען... — האט גרין שפאטיש
צוגעשמיכעלט. אלוא, וויל איך צו
איהם צופאדענען און ביי איהם אן
אפיס, מיט איהם, זעהן צו געמינען א
ווען ווי אזוי די קירנעפערס און בוס-
לעערס אפצוזוכען. מ'וועט זיך מוחען
צוליב, דעם ווענדען צו מענשען פון
דער אונטערוועלט. יו נא, און ערשט
דא, ווען מ'וועט זיי אויסגעמינען, וועט
זיי מיינע דארפען דערקענען. און קיין
צרות וועט זיי שוין דערפאר ניט פעהר-
לען. איך וועל זיך שוין מיט זיי אפ-
רעכענען!
(ווייטערעס מארגען)

(פארטעצונג פון נעכסטע)
— נא, פון וואנע קען איך דאס
וויכען?
— ער וועט זיך געפינען צו א
מאסקעווידיבאל!
— וואס פאר א סאסקעווידיבאל?
יאו?
— ערנעץ אין גרעניטש וויערדזש,
ביי א קאץ!
— א קאץ!
— א נרינע קאץ! דאס איז
אזא קאפע!
— צו!
— סעי, — האט גרין געלאכט —
אפשר וואלטסטו וועלען ווין אזוי גוט
און געבען דעם לאיער א געלענענהייט
זיך פון דארט ארויס צו ברענגען? —
„א נייע פאסטקע...“ האט פעני א
קלער געטאן. און ביי זיך פעסט באר-
שלאסען ניט צו לאזען זיך כאפען.
גרין האט אין פעני'ס בלויע אויגען
אריינגעקוקט און איהר שטיפעריש א
קניש געטאן:
— נא, ווילסטו געהן צו דער „גרי-
נער קאץ“?
— ...וואס וועל איך דארטען טאן?
— גארנישט. וועסט זיך ווייזען
פאר לאיער סאקס און קומען מיט
אירם אהייב. ווילסטו?
— נא.
— פארוואס ניט? זאג, פנעלע.
פארוואס?
— דערפאר וואסט... איך בין דאך
שוין אין דערדחים!
— דאס איז א פאקט. אבער ער
ווייס דאך ניט דערפון. און ער וויל
דאך זיך אהייב'ברענגען.
— וואס איז דאס ווין עסק?
— ס'איז ווינע ביזנעס, קינד ס'איז
זיין קעיס. מיט דיין קומען אליין
אהיים, דאסטו אויפגע'רעג'עט ווינע
ביזנעס. ער האט מיר געראטען אין
איינע צוזאגען, אז ער וועט זיך פאר
מיר אויסגעפינען, צום סוף נעמסטו
און קומסט זיך אייניקען אליין! וועי
ער וועט זיך דאס דערוויסען, וועט ער
דאס ניט אריבערטראגען.
אה, איפ'ס מו בעד! — האט פעני
אויף איהר שטייגער אזוי זוי אויס-
געזונגען, געגעבען א לאך, אין גרין
דאט אויך געלאכט מיט איהר.
נאך לאנג האט דער פאראייניגטער
געלעכטערל ניט אנגעהאלטען?
— אזוי גיך ווי גרין האט גענומען
ווערען, דאט וואס פעני האט אנגע-
פען, „פאני“, אזוי גיך ווי ער דאט מיט
זיינע אומגעוועלעטע נראבליכע וועט-
סען גענומען צו איהר „מאכען ליבע“
האט איהם פעני „אפגעברוהט“, זי
דאט איהם אפגעשטופט און געחיסען
אז ער זאל ניט ווין קיין נאך.
דאס איז גרינען ניט אנגעשטאנען.
„אם האט איהם שטארק באליידיגט. צו
זאנען אזוינס, גלאט אזוי, פאר גאר
נישט! טאמער איז ער צו איהר אזוי
ניט. ער דערזעהלט איהר ווענע
לאיער. ער וויל א ווילע פארעמסען
ער וויל איהר פארנעמען און זיך מיט
איהר א ביסעל אויסערשפילען, שטופט
זי איהר גאר אפ פון זיך. איך
לוינט נאך ניט! עס קאסט איהר
זייערער!
— אלידאט. — האט גרין א זאג
געטאן — איך וועל ניט ווין קיין גאר.
א דאנק דיר וואס דו לאזט מיר ניט
פארנעסען וואו איך דאלט מיר דיר אין
דער וועלט...
דאס אפגעזאגט, איז גרין אוועק
פון איהר און איינגעשיקט צוריק די
טויטוידער, און זי זאל רעלפען איהר
טויט פאנאדערקליינען זיך דארט
מיט איהרע זאכען. ער וועט זיי דארט
אין זייער וויכטיגער ארבייט מעהר ניט
טערען...
ער אליין איז אריין צו זיך אין זיין
זאכענט און אנגעקלונגען צו מרס
זאט.
מרס, פאט איך צו אירם גלייך
אריינגעמיסען.
— וועט זיך. דאט איהר גרין
אנגעוויזען אויף א שטיף אנטקענען —
איך וויל מיט אייך עפעס יעדע.
— מרס, פאט האט דעריטמקעט „טרא-
בל“ אוי דאט זיי מיט פארנעקע
אזעקענעצט.
— מיר זיינע דאך ווי אלטע גוטע
פריינד. ניין? — דאט גרין אנגע-
הויבען.
— איך האף אזוי, מיר, גרין. —
דאט מרס. פאט צוגעגעבען.
— וועל, איך נויט זיך אין א
פריינד, איי אזא מענשען ווי איהר,
זיינט, מרס, פאט אויך גלייב, אז
איך קען זיי אויף אייך פארלאזען...
— איך גלייב אויך אזוי, מיר, גרין.
— גיט איהר מיר איינע ווארט,
איער עהרענווארט, מרס, פאט אז איך
גיך זיך אויף איהר פארלאזען?
— אויב איהר צווייפעלט אין דעם,
מיר, גרין, דאן ווייס איך שוין ניט
וואס צו זאגען!...
— אלידאט, מרס פאט, איך צוויי
פעל ניט אין אייך. איך גלייב, אז איך
קען אייך אנפארטויען דאס וואס
איך וויל, אז קיינער זאל ניט וויסען.
קיינער ניט, א דאן אונז ביינע...
אלידאט?
— ס'איז אלידאט מיט מיר!
— דאט מרס, פאט יונגערייך אזוי ווי
אויסגעזונגען, און די דאך געבען די
איינעקע טאקעמייט אויפגעשארט. זי
איז געווען גרייט אירם צו הערען.

— נא, ער ווייס ניט. ער האלט זי
נאך אין זוכען... — האט גרין שפאטיש
צוגעשמיכעלט. אלוא, וויל איך צו
איהם צופאדענען און ביי איהם אן
אפיס, מיט איהם, זעהן צו געמינען א
ווען ווי אזוי די קירנעפערס און בוס-
לעערס אפצוזוכען. מ'וועט זיך מוחען
צוליב, דעם ווענדען צו מענשען פון
דער אונטערוועלט. יו נא, און ערשט
דא, ווען מ'וועט זיי אויסגעמינען, וועט
זיי מיינע דארפען דערקענען. און קיין
צרות וועט זיי שוין דערפאר ניט פעהר-
לען. איך וועל זיך שוין מיט זיי אפ-
רעכענען!
(ווייטערעס מארגען)

— איך וואל מיר דענקען, אז יעס...
— וועלל, איצט אבער, אז זי איז
שוין דא. מיט מיר, איז זי עפעס אזוי
זי דא און גיט דא! זי איז גיט
אהער, גיט אהער. כ'לען זי גיט פאר-
שטעהן.
— איך מיינ, מיר, גרין, אז דאס
דארף געמער צייט ביז ס'זענען זיך...
אויסגלייכען.
— איך מיינ אויך אזוי. איך זעה,
מרס, פאט, אז איהר ווינט א מלונע
פרוי, איך האב פון אייך אלעמאל
געהאלטען.
— איך דאנק פאר א... קאמפליר
מענט.
— נא, נא, מרס, פאט. ס'איז
מיר גוט. איך קאפ איצט צו מאכען
קאמפלירענטען. דאס איז מיין ריב
מינע מיינונג ווענען אייך, און דעריי
בער וויל איך זיך מיט אייך אויפדענען,
אז איהר זאלט מיר אין עפעס ארויס-
העלפען. זאגט איהר מיר דאס צו?
— איך דארפט עס גאר ניט פריי-
גען. איהר ווייסט. מיר, גרין, אז איך
בין אלעמאל גרייט אייך צו דינען מיט
וואס נאך ס'איז מיר מעגליך, צו יעדער
צייט!
— איזא, גיט. איר'ט אויף זעם מיין
הרטה גיט דאבען, איך בין א ספארט.
איך וויל, אז איהר זאלט האלמען
אן אויג אויף מיינ... פעני'ל, אויך
איהר און אויף דער מיידעל וואס איז
מיט איהר געווארען א גאנצע חבר'טע.
מיר געפעלט עס גוט... מיין פעני האט
זיך קיינמאל גיט צוגעלאזען צו מענ-
שען... איצט, אז זי איז מיר געווארען
אזוי „דעמאקראטיש“, מוז דערביי זיין
עפעס א מיינ... איד וויל וויסען אויב
זי, מיינע, וויל דו גארנישט סענדי גיט
אויסגעזען פאר וועיכע-סאיז הינר
טערגאנגען... איך בין 'ניט' זיכער,
מרס, פאט, אויב מיינע באדאלט גיט
פון מיר עפעס'וואס ווענען איהרע
קידנעפער...
— פארוואס זאל זי דאס עפעס בא-

וואו איז פעני?

א שילעכטען רעיאלימעכער, פאהרט ער מיט אידם, מיט'ן דעטעמייז, צי אין ערנעז אויסצוגעפינען עפעס, עפעס וואס דאט צי טאן מיט — בויט לענינג.

— בוטלענינג? — האט איהם דער דעטעמיוז פארוואונדערט אָנעקוקט, — בוטלענינג? — יעס, בוטלענינג! — אבער מר, גרין, וואס דאט עס צו טאן מיט'...

— מ'האט שוין נאר א סך צו טאן. איך האב אויסגעפונען אַז ווען מיר גיט זיך איין צו געפינען א נעסט פון בויט לענינג אין... אַסטאריאַ, לאַנג אויך לאַנד, ווייס איך שוין אויף גענויס וואס איך האב צו טאן... אַבער, וועל עזן דעם וועלען מיר זעהן! שפעטער, — האט גרין נאך א קורצען שווייגעני געזאגט —דערציילט מיר בעסער מערר פון דעם וואס איזר האט, אין דער „גרינער קאץ" גזענהן און גערעכט. נאר פלין, מר, דעיוויס, רעדט צום פונקט, ווייל איך ווער אַז דעם געדילד צו דער גאַנצער זאך... כ'בין אַ קנאפער בעלן אויף צו הערען פּעשות, ווי קריר כעז מיר שוין פון האלץ, קריכען ווי מיר, מיין לאָיער האָט מיך מיט דעם אנגעשטאפּט ביז דאנען! — האט ער באוויזען אויפ'ן האלץ. — וואָס איך וויל איצט, אין — עקשאַן, האַנדלונג, יעס, מר. דעיוויס, דאט איז וואָס איך וויל.

— לידער, — האט מר. דעיוויס געזאגט. — אין נאך די צייט פאר מיר געווען צוריקרוי צו קענען עפעס אויפ'טאן. יאָט האב איך דארט געהערט יאָר כעז וועגען אַ געוויסע פערזאן וואָס האָט, כעז זינט, אַ שייכות צו דעם וואָס מיר זוכען...

- קען זיין!

— וועל, אויף געוויס קען מען קיין זאך גיט וויסען, איך וויל אייך, מר. גרין, גיט פארפירען, אַזוי ווי אייער לאָיער האָט עס געטאן. איך וועל פירי הער אויסגעפינען אויף ריכטיג וואָס אין וואָס, אין קומען צו אייך מיט אַ גאָרטיגע זאך.

גרין דאט פאר זיך ביטער אַ לאַך געטאן:

— איך וועט זיך מיט אייך, זונט גערמאן, אַז איזר וועט צו מיר קינג מאַל מיט קיין פארטיגע זאך גיט קור מען!

— איהר מינט, אַז איך וועל גיט ווי אַמישטאנד אַריסצוגעפינען וואו אייער פרוי אין?

— נא! — וויט איזר אין דעם אַזוי זיכער? — זיכער, אַזוי זיכער ווי... מיין נאָמען איז פיליפּ גרין! און איצט, מר. דעיוויס, לאַמיר גיט פארלירען קיין צייט —

— ניין, מר. גרין, זאגט מיר פירי הער מיט וואָס איהר זייט עס אַזוי זיכער אַז —

— נא, מר. דעיוויס, דאט וועט גיט געהן. האָט גרין ענערמיש גע'רדעזט מיט'ן קאפּ, — איך האב אייך געדונגען אַז איהר זאָלט מיר זאָגען וואַכען, גיט איך אייך! ווען איך זאָל אייך נעמען דערצעהלען וואָס אַ יד ווייט יונגען מיין פרוי, וועט אייך זיין. גאַרשפּאַרט אייער גאַנצע אַרבייט. לאָזט מיר בעסער הערען וועגען דער געוויסער פערזאן וואָס דאט, מינט איהר, אַ שייכות מיט דעם וואָס מיר זוכען. ווער ווייס יאפּשר איז דאָס אַ יונג אין דער קעז, אַ שליסעל צו דעם סך וואָס רינגעלט זי אַרום.

(ווייטערעס מאַרגע')

פארשטעהט מיר, מרס, פאט, מינע איז טאָקע זעהר ליב און טייער, אבער איך וויל זיך גיט לאזען מאַרען צום נאָר גוט איד!

— און פארוואס זאָלט איהר דאָס טאן?

— דאט'ס איט! פארוואָס זאָל איך דאָס? דאט וואָס איך פרעג! זי אָבער מיינט, אַז זי קען פון מיר מאַכען וואָס זי וויל, אַז איך זאָל זיך נאר לאָזען, וועט זי מיר אַרויפקריכן אויפ'ן קאפּ. אָבער איך לאז מיר גיט... מיר קומט, וואָס מיר קומט! פאָר דאָס אַלץ וואָס איך גיב, דאָרף איך ביי מיין אייגענער ווייב קיין ליבע גיט געטאָען. זי דאָרף דאָס מיר אליין געבען. מיר קומט עס, מיר קומט עס! ער האָט אַ קלאפּ געטאָן איבער'ן טיש און זיך אויפגעהויבע'ן פון שטול, דער אַפּמאָד מיט מרס. פאט איז געווען געמאכט.

צו דער צייט דאט דער דעטעקטיוו פון אונטען, ביים סוויטשיכאָרד, אָנ'גערעגנט אויב מר. גרין וויל איהם זעהן. און מר. גרין האָט איהם גלייך געהויסען אַרויפקומען.

43. גרין'ס דעטעקטיוו האָט זיך אַוועק געזעצט אויף אַ שטול, אויף וועלכען גרין דאט איהם אָנגעוויזען, און געבר מען דערציהלען וואָס ער האָט אין דער „גרינער קאץ" אויפגעטאן:

אַזוי גיך ווי איך בין אַהין אַרייך געקומען, האָב איך פאַרנומען אַ פּלאַץ ביי אַ טישלע, גיט ווייט פון דעם ביי וועלכען אייער לאָיער איז געזעסען. — אַליין? — האָט גרין געפרעגט. — איז ער דארטען געזעסען, אַליין אָדער מיט נאָר אימיצען? — פריהער איז ער גענומען אַליין. שפעטער אַ וויילע אַזי צי אירם צונגע קומען אַ פרוי, יואָס דאָט זיך געבען אירם אַוועקגעזעצט.

— ווי האָט די פרוי אויסגעזעהן? קענט איהר זי מיר אָפּמאָלען? — יעס, דאָס איז געווען אַ פרוי פון ... אַז אונבאַשטימטער עלטער.

איהרע האָר — פון אונבאַשטימטער פאַרבר, די אַוועגן—לעבעריגע, אומ'רוהיגע, פינטעלדיגע, אָנגעטאן לויט דער לעצטער מאָדע. זי האָט גערורי

כערס איין סיגארעט נאָכ'ן אַנדערען און דערביי אָפּט געקוקט אויף איהרע פינגער וואָס זיינען באַלאָדען מיט רינגען פון אַלערליי שטייגער, איהרע כליקען זיינען געווען כסדר אָנגעשטעלט אויף אַלץ און גאַרנישט. אויף אַלע, מען און קיינעם גיט. דערוועהענדיג באַקאַנטע מענער וואָס זיינען אין דער גרינער קאָץ אַווייגעקומען, האָט זי זיך מיט זיי הויך באַגריסט, זיי אָנגערופען ביי וייערע ערשטע געמען און אָפּען מיט זיי געפלירטעוועט. — אַזוי? דאָס איז פון די ריכטיגע סתה'ל'טעס, פון די פרויקעס וואָס מען פרעגט זיך נאָך אויף זיי, — האָט גרין מיט פאַרזאָטונג אין סאָן געזאָגט. — יעס, — האָט דער דעטעקטיוו געזעגעבעל, — דאָס איז איינע פון יענע פרויען צו וועלכע מ'קען גיט האַבען קיין סך צי'טרויען.

— און די דאָזיגע פאַרשוידנעל האָט דאָרט גערעכט מיט'ן לאָיער וועגען מיין פרוי? דערמאָנט איהר גאָמען? —

— נא, זי האָט גארניט דערמאָנט קיין געמען, זי האָט נאר געזאָגט שי (זי), שי, שי און שי.

— גו, און ״הי״ (ער) האָט זי גיט געזאָגט?

— יעס, זי האָט געזאָגט ״הי״ אייך. זי האָט געקוקט צום טיר און געזאָגט: נאָ, ער וועט גיט קומען.

— דאָס האָט זי געמיינט מיר? — איך גלויב אַזוי.

— גו, און דער לאָיער מיינער, וואָס האָט ער געזאָגט? האָט ער

עפּעס אַ סך גערעדט?

— נאָ, מר. גרין, ער האָט ווענג וואָס גערעדט, ער האָט אַ סך געשייד גען. ער האָט אַלע ווילע אַזוי אָנגע'שטעלט די ליבען און זיי דאָן איינגעצויגען און פאַרקוועטשט.

— זיינע סת'רלאָר! — האָט גרין אַ לאָר געטאן, — ער טוט עס אַלע מאָל ווען ער וויל וווינגן אַז ער אַרמירט!

— אייער לאָיער, מר. גרין, זע'ט אויס צו ניין זעהר אַז ערנסטער מענטש. — אמת? וועל, כ'בין איהם מוחל זיין ע'דנסקייט, בעסער וואָלט ער מיר דורכגעהירט מיין זאך, גיט זאָגען אַז אַט, אַט אַזי זי דא און — ס'גאָרנישט גיטא, די ציה איז מיס איהם, וואָס ער לאזט זיך באַרפירען פון וועמען אָדער וואָס גיט איז. ער כאַפט זיך אַן אַן איבערגעברענטער שטרוי, ער ווייט גיט וואָס פון זיינע זיכענישע'ן וועט זיך אויסלאָזען. אָבער ער זאָגט צו, אַבי ער זאָגט אייך צו! — אַמאָל ווייט מען גיט —

— גו, אין אַז מ'ווייסט גיט, דאָרף מען וואַרטען ביו מ'ווייס, און דאָ זאָגען. ניין, דאָן איז שוין פאַרשפּאַרט צו זאָגען, מ'זעהט שוין אַליין וואָס איז וואָס!

באַמערקענדיג ווי דער דעטעקטיוו קוקט אויף איהם און קוקט, האָט זיך גרין געגרימען געלטען דאָס פנים, זיך כענדיג מיט די פינגער די צוראָפּצעטע ערטיער און געזאָגט, אַז ווען ער מאַכט זיך גיט אַזא פנים, גאַלענדיג זיי מיט

(פאַרמעצונג פון נעכטען)

—וועט זיי מרס. גרין דערקענען?

— דאט וועלען מיר זעהן שפעטער.

אויב גיט זיי, וועט זי דאך מוזען די דזשולערי דערקענען, אַז גיט זי, וועל איך עס דערקעניען. איך מוז אויפ'רעקען דעם גאנצען אמת וועגען דעם. אייך פאַרשטעהט, מרס, פאט, איך מוז!

— און וואָס קען איך טאן אייך צו העלפען.

— פיל, זעהר פיל קענט איהר טאן. איהר מאַכט זיך גוט צו איהר, צו מרס. גרין, געפינט פון אייך אויס וואָס איהר קענט און גיט עס מיר גריבער. דאָס איז איין זאך. ווייכער וואָלט אירר גיט דורכלאָזען קיין טעלע'אָריקאָל, קיין לעכער וואָס זאָל גיט דורכגעהן אונטער מיין קאנטראָל. זאָגט אירר, דאָס מיר צו?

— וועלל, מר. גרין, — האָט זיך מרס. פאט ווי „געבדיקעלע", — דאָס איז, ווייסט איהר? גיט זאָג... גרינגע אַרבייט.

— איך בין גרייט דערפאר צו בא'גאהלען, און גוט אויך.

— געלט איז גיט אַלעס, מר. גרין...

— איהר וועט ביי מיר פריינען פרעג ווענטען, און מיינער אויך.

— אַז מרס. גרין זאָל זיך כאַפּען דאָס איך בין אויף, אייער זייט, אַז

— מרס. גרין דאָרף זיך קיינמאָל

גיט כאַפּען! און איהר באַנעהט קיין פאַרבירעכען דערמיט, וואָס איהר זיינט אויף מיין זייט. איך בין דער, וואָס האָט דאָס פולע רעכט איבער מרס. גרין. אַט וועל איך מאַכען אַ שטיקעל שמתח'לע לכבוד איהר אַרייפ'קומען. סאַסייעטירלע'רים וועלען אַהער קומען. וויל איך, אַז איהר זאָלט זיך צוהערען וואָס זיי וועלען צווישען זיך רעדע'... איך וועל געהן ווייטער דערפון, איך וועל מרס. גרין אפילו לאָזען אַליין אויסגעהן און אויספאַהרען...

— וועל איך איהר אויך דאָן סווען דיטען?

— נא, נאָ, מרס. פאט, — דאט

גרין מיט'ן האָנט אַ מאַך געטאן — אייער הערשאַפט דאָרף זיך פאַרשפּירי מען בלוין ביז די גרעניצען פון דער היל. וואָס איז שויד איהרע גאַנגען אויסערן הויז'ל לאָזט עס איבער צו מיר...

— אויף. אויסער דעם הויז, מר. גרין, דארפט איהר דאָכען אַ דעטעק'טיוו. — האָט מרס. פאט ביונעסמעסיג געזאָגט.

— איך ווייס. איך האָב שוין... — דאָס איז גוט, זעהר גוט. — מ'איז נאָר רעסטיר ווי גווא איהר

— איך ווײס נאר ניט וואס איך טא, איך בין אזוי געוועזן! איך דארף זיין'ס איהם פאר גארנישט. איך מיינ'ט צו זאגען קיין ביזנעס ו צ'יט. עס זאפט זיך עפעס אַליין פון זיך אַרויס און דער „דעמערדזש" ווערט געמא'י גר ווערט באליידיגט, אויפגעריסנט און ביזן אויף מיר פאר גארנישט!

— ס'איז א „דעמערדזש", האט סע"י יו געזאגט, וואס איהר קענט געהר לויכט פיקסע'. איין שטיכעל איינערער, זאט, גרוין, אייך גוט ווארט, איין אונק, און ער ליגט שוין ביי אייערע זיס...

— וועלך, איך בין ניט אזוי זיכער אין דעם, — האט פעני נאכדענקער עזאגט, — ער איז געווארען אַנדערש ווי ער איז געווען.

— ער האט געהר שטארק געבענקט זא: איך, מרס, גרוין, — ער איז שיער יאט ניט משוגע געווארען ביינקעני יו, איהר מענט ווין זיכער אין דעם! יעד מאן איז שיער וואס ניט זאטא זון זינע'. איבערהויפט נאך דעם, מרס, גרוין, ווי ער איז צו אייך גע'גאָהרען און אייך דארט ניט געטרא'י גען, וואו איהר האט איהם באדארפט גאנגעגען צי ער אייך וועלל, איך זאָב זיך נאָר צו מייע ערות בא'י יארפט אַרויסכאַפּען דערמיט, אז עס גיז פון אייך געווען א טעלעפאן קאַלל. — ווען איז דאס געווען? — ער האט איהר פעני אַנגעקוקט, — ער האט מ' גארנישט געזאט. וועגען דעם.

— דאס איז געווען אויף מארגען אַר דעם ווי מ'האט אייך געקידנעפּט, א, אויף איבערמארגען!

— אה!

— האט איהר דאס אָפּגערופּען דא'י זאכטס?

— ווען דאטאכט?

— אויף איבערמארגען נאך דעם וו מ'דאט אייך —

— נא, כ'דאט ניט אָפּגערופּען. גו, און איר האָב געמיינט, אז יאָט האָט איהר יע אָפּגערופּען. מ'האט מיר געזאגט, ווען כ'האב געפּרעגט ווער דאס דעמט, מרס, גרוין, אפשר —

— אפשר וואס? — אפשר איז דאס געווען די גע'י ע ז ע ג ע מרס, גרוין?... עס קען ווין, אז זי אָט דאס געוואלט פון מיר אויסגעפינען, וואו איהר ווײס און וואו גר איז, מיין גאָט. דער טעלעפאן האָט אויף א מינוט ניט אויפגעהערט צו גליינגען. טאג און נאכט — נאך מען האָט געקלונגען. כ'האב ניט געהאט גיין צייט צו מאַכען א טראט פון טעי'לעפאן, ווי ס'האט שוין ווידער גע'קלונגען. איך בין אַרומגעגאנגען א גוואַלטען, אַלעמענס שטימען דאָבען ויך ביי מיר אויסגעמישט אַזוי, אז איר האָב קיין איינע ניט געקענט דער'קענען. מר, גרוין האָט געפיהלט געהר טעכעט וועגען דעם. עס איז געווען א גער אויף איהם צו קוקען. ער האָט ניט געוואלט שראַפען, ניט געוואלט עסען און ווי ניט געוואלט לעבע'!

פּעניד'ס דאזיגע רייז האבען פאַר שטארקט פעני'ס פאַרלאנג צו פאַרג'י מינען איהר מאן פאַר דער באליידי'י גונג וואס זי האט איהם א ווילע פריער אָנגעטראָגען.

דער פאַרלאנג איז אריבער אין א באַשלוס, וועי מרס. פאט איז צו אירר אַריינגעקומען און מיט א געהר בא'י זאגנען: פנים, מיט מוסערליכער ווייכקייט געקוקט אויף איהר, און גע'זאגט, אז זי אויף איהר ציט וואלט אין אַזא שטענעם וועטער אין הויז איז ניט ווען. צו וואס האט מען דען א מאשין, אַזא טייערע מאשין מיט א שווער און אַלץ! פאַר וואס זאָל זי, פעני, זיך ניט דורכפאהרען אַכוסעל אויף דער פרישער לופט?

— ווי אזוי קען איך? — האט פעני אָנגעדריבען, אָבער מרס, פאט האט איהר אפילו ניט געלאזען ענדי'נען. — ווען איך ווײס ניט, מיין טייערע, אז ווידער קענט עס, וואלט איך דאס אייך ניט קומען זאגען. מר, גרוין דאט מ'י ערשט געזאגט, אז איהר קענט, פוניימטוועגען. . גרין און פאָהרען וואוהין און יען איהר ווילט!..

— אזוי האט ער געזאגט? — ראט איהר פעני אָנגעקוקט. — איך קען נעהן און פאָהרען —

— יעס, יעס, אַזוי. מר, גרוין וויל, אז איהר זאָלט דנאט האבען פון אייער לעבע'. ווייסט איהר דאס?

— דאס ווײס איך, — האט פעני מיט א גיימאָט געזאגט די טראַכעל איז נאר אין דעם, יאט עי וויל, אז איך זאָל הנאט דאָבען פון דעם וואס ער האט דנאה...

— א טעות, מרס. גרוין, איהר מאכט א גרויסען טעות! מר, גרוין האט מיר ערשט אויסדריקליך געזאגט, אז ער טראכט נאר וועגען איך. ער טראכט פון אייך געהר פיל!

— האלואי! וואלט ער ווייניגער ווע'נען מיר געטראכט, — האט פעני טרויעריג א שטיכעל געטאן. — ווען ער לאזט מיר כאטש אויף וויפיל ניט איז צייט צו זיך.

— ער לאָזט אייך, מרס. גרוין, ער לאָזט אייך!

יעס, ער לאָזט! ס'איז געה וואוהין דו ווילסט נאר ווי דא מיט מיר! ווי א צוגעבונדענע ביי איר, ווי איז א געפענגעניס. אט יא' איך נאר וועלען שטענען א טראט אהן איהם, ווי ער יוענט זיך צו מיר א געם טא' —

— אין וואס וועטע'י מיר זיך —

האט מרס, פאט אַרויסדריבענר געקוקט אויף פעני'ן — אז מר, גרוין וועט איי' אפילו א קרום ווארט ניט זא'רע? איהר דארפט איהם בלוין זא'רע, אן איהר ווילט זיך אַביסעל דורכ'נע'י אדער דורכפאהרען —

— אַליין? אַהן איהם? —

— יעס מעם, אפילו אַליין, א א :

איהם!

— עפעס גלויבט זיך מיר דאס ניט! — דאס פעני דרעהערניג מיט'ן קאפ געזאגט.

נפארטזעצונג פון נעכטען)

דער דעמקעטיוו האט ישוין געפּענט דאס מויל, כדי אנצוהויבען צו דער צוילען פון דאס, וואס ער האט גע'הערט וועגען אז אַרטיסט, וועלכער וואַנט איבער דער „גרינער קאץ", ווי פארדעכטיגט, ווי געזוימניספּול ער „באַרעיווט" זיך וויט די לעצטע פאר וואַלען. ווי א גרופּע פון דעם דאזיגען אַרטיסט'ס פריינד-און באקאנטע איז געגאנגען צו איהם נעקלאפּט אין מיר פון ויין סטודיא. ווי ער, דער דעמקער טיוו, איז אין טומעל און געלעכטער פון דער גרופּע, מיטגעגאנגען, פריהער מיט ווי און נאכדעם שוין אַליין. ווי ער איז געשטאנען הינטער'ן מיר און געהערט ווי א מאן מיט א פרוי האבען זיך געקרינגט, ווי די מיר האט זיך דאס'טיג אז עפען געטאן און א פרויענער שטאלט, אָנגעטאן צום אַרויסגעהן אין סטורט, איז דארט ערשינגן. ער האט קיין צייט געקאט גוט צו ועהן ווי די פרוי געהט אַוועק, ווייל זי האט גענער כען א קלאפּצ'י די טיר... און ווי האט זיך שוין מעקער אין טיר ניט באוויזען.

זי איז פארבליבען אין אַרטיסט'ס סטודיא. ער האט א צייט פון דרויסען געווארט און געהיט, אָבער זי איז פון דארט גיט אַרויסגעקומען.

און שפעטערצו, מראץ דעם וואס ער, דער דעמקעטיוו, האט די פרויען געשטאלט ניט געווען פון סטודיא אַרויסקומען, האט דער אַרטיסט ער לויבט דעם לאיער מיט ווין דאמע צו זיך אין סטודיא אַרויפקומען. ווען דער לאיער איז, אין א צייט אַרומ מיט ווין דאמע צוריק אין דער „גרינער קאץ" אַרעפּגעקומען, האט ער, דער

דעמקעטיוו, געהערט ווי ווי ראבען זיך געוואנדערט וואו „זי" האט זיך גע'פונען. ווי אזוי „זי" איז פון אַרטיסט'ס סטודיא צוועק. זיי זיינען גע'ווארט צו זיכען זיך און ביי איהם, ביים אַרטיסט, האט זיך א יונגע פרוי כנאהאלטען. זיי ווייסען דאס שוין פון א טר סמנים וואס דעם אַרטיסט'ס אויפגיהרונג האט זיי געווי'נען. ס'איז ניט קיין נייעס, האבען זיי צווישען זיך גערעדט, אז דער אַרטיסט, אדער וועלכער ניט איז אנדער אַרטיסט, איז גרינטש ווילערדש, זאָל צו זיך ניט אַריינלאזען אין סטודיא ווייל ער האט ביי זיך אימיגען... וואָס ער וויל ניט אז אנדערע זאָלען זעהן ווער דאס איז. דן, פריינד פון אַזעלכע קינסטלער ווייסען שוין וואס די פּינסטערניש אין סטודיא אין דער צענטעל אויס'ן מיר „ניטא אין דער רויס" מיינט... אָבער אז אזא זאך זאָל ביי דעם אַרטיסט אַזוי לאנג אנהאַלטען, האבען זיי זיך ניט געקענט גלויבען. זייט זיי קענען איהם, איז נאך אַזוינס מיט איהם ניט געשטערד.

דאס אַלץ איז דער דעמקעטיוו גרייט געווען צו דערצעהלען צו מר, גרוין, ווען ער דערזערט ניט ווי א זייטיגע מיר פון גרינ'ס קאָבינעט האט זיך שטיר געעפענט, ווי א פרויען געשטאלט

איז אין דער מיר ערשינען. א יונגע פרוי, געהר רייז אָנגעטאן, ווי גרייט די הויז פאר דער סטורט צו פאַרלאזען. מ'געפליג זי' מיט די בליקען פון יוניע אויגען, דאָבען דער יונגער פרוי'ס אוינען אז אויסדרוק פון צר שראקענקייט אָנגענומען.

דער יונגער דעמקעטיוו האט די יינגע, שעהנע פרוי מיט אן אויסדרוק פון פארוואנדערונג און באוואונדער יונג אָנגעקוקט.

ער האט לאנג אַזוי ניט געקענט קר קען. גרוין האט זיך אומגעקוקט אַהין, אין יענער ריכטונג וואוהין דער דער עקעטיוו יוניער האט זיך פאַרקוקט. אָבער, דאן האט זיך די טיר צוגעמאכט און ס'האט ניט געדויערט קיין מינוט, ווי אימיצע'י האט אין דער הויבט מיר פון גרינ'ס קאבינעט אָנגעקלאפּט.

גרוין האט ניט געזאגט: „קאס אין", נאר צוגעגאנגען צום מיר און גע'הרענט ווער דארט אין.

„איך" — איז געווען דער ענטפער, גרוין האט עטוואס געעפענט די מיר און געפרעגט:

„וואס ווילסטו? וואר'ין האסטו זיך ראט מיט אַמאָל אויסגעפּוצט? וואס איז דאס פאר א מאַנעווער?"

דאָס געפרעגט, דאט זיך גרוין פון קאָבינינט דורכ'ן האַלכאָפּענעם טיר אַרויסגעקוועטשט און די מיר נאך זיך צוגעמאכט און דער דעמקעטיוו האט שוין דעם ענטפער אויף גרינ'ס פראגע ניט געקענט הערע'.

* * *

נאך דעם ווי גרוין דאט פעני'ן „כא'ראנקס" דערפאַר וואס זי לאָזט איהם ניט פאַינגעסען וואו ער האַלט מיט איהר אין דער וועלט, נאך דעם ווי ער דאָט געזאגט אז ער וועט שוין ניט זיין קיין נאך, ווי ער איז אַוועק פון איהר אין אַריינגעשיקט צו איהר מעדי'ן אז זי זאָל איהר העלפען פאר נאנדערקלייכען זיך אין איהרע „שטא'ר מעס", האט זיך פעני געכאַפּט, אז זי דאט ווידער אָפּגעטאן א גא'ישיקייט. וי האט איהר אַלמען ווידער איינגעדרייצט און —

און זי מוז געהן עפעס טא' כדי איהם וואס גיכער איבערצובעטען...

פעני האט זיך פאר סעדי'ן בא'דלאזט אויף זיך אַליין:

^[1] (וויסערעס יארצייט)

פארשטאט פון פאריז

א ווילע וועל איד, קען זיין, מיט דיר איד קענען פאהרען. איד רייד דא איצט מיט א מענשען. — ווער איז דאס? דאט פעני שטייל געפרעגט. — ווער? כ'וועל דאס דיר שפעטער זאגען... איצט דארף איר צוריק אריינ- געהן צו איהם. ס'איז נישט פון א מענ- שען אליין איבערצולאזען. מיר ריידען ביזנעס... — ביזנעס? — יעס, ביזנעס. וואס מיינסטו, איד בוי שוין אינגאנצען פארמיט מיט בויג נעס?

— איד מין גארנישט... — איד דאב איצט אן עקס מיט אינקאס טעקס... אינקאס טעקס און... נאך עפעס... — וואס נאך? — וואס? מין לאף אינשורענס פאר אים? איד מין, אז דאס דארף דיר אינטערעסירען. איד קלייב זיך דאס צו פארגרעסערען... פון דיינעם וועגען... ביים צופיריען? — מיר ארט נישט, איד קער נישט... איד וואלט עס דיר וועלען גלייך בען... אלס, זיי אזוי גוט און ווארט דארטען, ביי זיך, בין איד וועל צו דיר אריינקומען. דענסט דערווייל אויסטאן דעם פארקאנט. איד מין, אז דו קענסט שוין איצט טראגען א ספארטי קארט. רענקסטו נישט אזוי? — יעס, איד דענס אויך אזוי, דאס פעני געזאגט און א מאַכט עס טאן, אז דאס גיט איהר דערווייל צו י י י דעם שליסעל פון ראמענס סכודיא פון דעם קאנט אין אן אנדער רע אריבערצונעמען. גרוי האט פעני'ן גאנצעקוקס ביז זי איז הויכער'ן מיר פון שלאטצימער פארשוואגערען און ער איז דאן צוריק צו זיך איד פאבינעט אריינגלאנגען.

— — — — — 44

דער דעטעקטיוו דאט זיך ביי גרינ'ס אריינקומען פון זיין שטול אויפגעהוי- בען.

ס'איז אליינס, ניצט, דאט צו איהם גרין מיט'ן האנט א מאך גע- טאן, — וואו האלטען מיר? ביי וואס האט מען אונז איבערגעשלאגען? — ביי דעם, ווי איד דאב אייד גע- וואלט דעיצעהעלען מערירער איינצעל- היטען פון דעם וואס איד האב אין רע, „גרינער קאץ“ געזעהן. — אה, יעס. פארוואס האט איהר זיך פלוצלונג אפגעשטעלט? איהר האט זיך פארקוקט אהין, דאט איהם גרין מיט א פינגער אויף דער געזיכער מיר אנגעזויזען, — וואס האט איהר דארטען דערועהן? אַקסאר דעיוויס דאט זיך אויף דער פראגע נישט געאויגט צו ענטפערען. די שעהנע אויגען, וואס האבען אויף איהם פון הימלער יענער מיר אזוי ווי צושראקען אַרויסגעקוקט, האבען אויף איהם געמאכט אן אינדרוק. איהם האט זיך ווידער אמאל געוואלט אין די דאווע אויגען אריינקוקען. ער דאט דעריבער נישט געפינען פאר נויטיג די באזיצערין פון די אויגען צו דעם בויג ווען, אַלטען מאן אַרויסצוגעבען. איהם האט זיך דאס נישט געלויבט. זיין דעך מעקסיוו טעטיגקייט דאט זיך באַצוי- גען אויף דער סטריט. אויסער דער הויז. אויב עס איז פאראן אין הויז אזי פערזאן, וועמען דער אַלטער דארף דיטען. אין דאס זיינע ביזנעס. זאל ער זיך אליין איבער דעם זיין קאפ פארדערען.

אין אנשטאט זאגען דעם אמת, האט דעיוויס צוגעטראכט אויף גיך א געלויב- גענעם ליגען אזי ליגען, וואָס האט גרינ'ען באַדארפט שמיכלען; ער האט געזאגט, אז זיין אויג איז פארבאפט געוואָרען פון גרינ'ס בילד, וואָס איז טאקע אויף דג' געהיימער מיר אין פו- לען לענג געיאנגען.

— וואָס פאר אַ וואונדערבארע אר- ביים? — דאָס דער דעטעקטיוו גע- זאגט. — איהר זעהט אויס אויף דעם בילד ווי אַ לעבעדיגער, אַ ווילע האָט מיר אויסגעזעהן, אַז איהר באזועגט וויר, אַז אַם גערט איהר אַראָפּ פון בילד.

— אזוי גאר? — דאָס זיך גרין געוואונדערט. — אַזי איר האָב דאָס בילד נישט געוואלט פון יעדעם פאשטשקו צוגעבען ס'זאָט גענומען אַ היבשע צייט בין איר האָב זיך צום דאָזיגען בילד צוגענועהנט. פוין ווייטען אין דאָס גאָד צו דערליידען, אָבער פון גאָד הענטען קען מען אויף דעם נישט קוקען. אַ גאנצע מאָניצע. ער האָט אָנגע- שמויט פעינס (פאַרב) אַהן אַ טאַלף און אַהן אַ כיר.

דער דעטעקטיוו איז צוגעקומען גאָר הענט צום בילד פריי דאָס בעסער אַזי צוקוקען.

— אמת, — האָט ער אַנטקענדיג דאָס בילד צוגעגעבען, — עס איז אַ אויף דעם צופיל פאַרב אָנגעשמוירט, אָבער פאַרוואָס דאָס איהר דאָס בילד צוגענומען, ווי באַליי אַז דאָס איז איר נישט געווען געפעלען?

— פאַרוואָס, פאַרוואָס? מיר טוען אַ סך זאָכען און קענען נישט זאָגען פאַר- וואָס. דער אַרטיסט האָט זיך אויף מיר אָנגעזעצט, אַז איר זאָל נעמען דאָס בילד איר, נישט קענענדיג זיך פון אירם אָפּשטעפען, דאָב איר איהם גאָט געגעבען און דאָס בילד צוגענומען, און אַט הענגט עס און עס געפינען זיך גאָר אַזעלכע, וואָס ווערען דערפון פאַג ספּערט.

וועל דאָס אין אַ געשטאָנדן. — עהע, דאָס וואָס עס איז. און מיר ברענגען גאָר אויס צייט וועגען דעם צו דערען. לאַמיר בעסער זעהן וואָס מיר קענען טאן וועגען מיינע ביזנעס.. — ויאָ קען איר פאַר איר וועגען דעם טאָג, מיר, גרין, איר בין גרייט צו נעמען אַרדעס...

(ווייטערעס מאַרען)

— זאל איר ווארטען ביז דער מאן וועט אנוועק? ווי זאגט איר?—האט פעני ביי מרס. פאט געפרעגט. — איד ווייס? טום ווי איהר פאר שטעהט.. איהר קענט אריינגעהן צו מר. גרין ווען איהר ווילט, ער איז דאך אייער מאן. אז איהר ווילט שוין זיין זעהר פון, קענט איהר אַנקלאַפען אין מיר און פרעגן אויב איהר קענט איהם איצט זעהן. ער וועט אייד דערפאר נישט אייפערען.

עפעס איז געווען אין מרס. פאט'ס ארט ריידען, וואס האט ביי פעני'ן אַרויסגעריפען א געפיהל פון מיס-ברויען. מיט אַלע איהרע זיכטיקען, מיט אַלע איהרע גוטע ווערטער, איז מרס, פאט'ס אַרטיסט אויגען געווען א פרוי וואס פארניכט נישט א צווייטער פרוי פאר וואס איהר איז גוט. און פעני האט זיך, דעריבער, צופיל אויף דער פרוי'ס רייד נישט געוואלט פארלאזען.

אנשטאט צו געהן צו דער גויפס מיר, איז פעני דעריבער אנוועק צו דער ווייטיגער, דער „געזיכער“ מיר און ערשט דא, ווען זי האט פאר זיך דער-זעהן א פאר אויגען, די פאר אויגען מו א יונגעמאן וואס האבען איהר דערמאנט אן די אויגען, די פויערדיגע אויגען וואס זי האט הויכער'ן מיר פון ארטיסט'ס סכודיא אריינמאל געזעהן, איז זי באלד געלאפען צו דער הויפט-מיר און אָנגעקלאַפט. איהר דארף האט דעריבן געקלאפט ווי ביי אַ גנב. גרינ'ס ווערטער „וואָס ווילסטו וואוהין האָסטו זיך דאס אזוי אויסגעפוצט? וואָס איז דאס פאַר אַ מאַנעווערע?“ — האט איהר א ווילע פעני'ס שפּאַך אָפּגע-נומען. זי האָט זיך אָבער באַלד גע-פונען.

— איר האב דיר געוואלט פרעגן אויב איר מעג מיר אַביסעל דורכפאָהרען... —

— דורכפאָהרען? וואוהין, צו וואס?

— אזוי זיך. בלויז איינצואַשטעמען אַביסעל פרישע לופט, דאססאָל. — אזוי, פרישע לופט!

גרין האט געזאָלטען הינטער זיך דאס הענטעל פון דער מיר וואס ער האט צוגעפאכט און מיט עפנס א נייעם סארט שמיכעלע געקוקט אויף איהר.

א נישט גומסירט האט פעני פון דעם דאווענן שמיכעלע זינגעם דערמיטהלען. — וועל, זאל איר זיך אַביסעל דורכ-פאָהרען? — האָט פעני מיט אן אַראָפּ געפאלענעם טאן געפרעגט. און דאס האט איהר צוגעגעבען אַ חל, וואָס האט ביי גרינ'ען שטאַק אויסגענומען. ער האט נישט געמעגט אַנחאַלטען געבען איהר קיין כעס, ווען זי האט אזוי בא-שיידען, אזוי שטיל ביי איהם עפעס געבעמען אָהער געפרעגט.

— מוזטי דאס שוין, די מינוט פאר רען, אָדער ס'וועט זיין רעכט א ווילע שפעטער?

— ס'אין רעכט שפעטער... — האָט פעני טוקענדיג איהר דער צוגעמאכטער מיר פארלאָרען געזאגט.

— איז אַ קער, וואָרט צו. שפּעטער

פארשטאט פון פאריז

פּעני האָט זיך צו די רייד זיין איצט צוגעהערט און אַליין גער-שווינגן, האָט זיך איצט אַריינגע-מישט: — פּריבירט עס, מרס. גרין! — טאקע אזוי, — האָט מרס. פאָט צוגעשאַקעלט מיט'ן קאפּ. — פּריר-בירט! — אַלראַיט, — האָט פעני טראָכט גענדיג א ווילע געזאָגט. — איר וועל מאַכען אַ פּראָבע, יע, יע, און אז נישט איז נישט! ער וועט דאך מיר פאַר וועלען זיך אַביסעל דורכפאָהרען נישט דער'הי'גען. אויפ'ן ערשטען פאַל קען זיין, אַז ער זאָל אויך וועלען פאָהר-רען. נא, איר זאָל ער... מיר אַרט עס נישט...

פעני האָט זיך אָנגעמאָן ווי צום אַרויספאָהרען. זי האָט אויסגעקליבען פון איהרע אַלע קליידער די לייבטאמען, דינסטע קלייד, כרי צו מענען האָבען אַ תּורוֹן פאַר וואָס זי טוט אן דעם מאַרקאָט. זי האָט זיך אָפּילו נישט גער-וואָלט געבען קיין צייט דאָס שליסעל פון איהר געליבטע'נס סכודיא אין אן אנדער מאַנטעל „אַריבגריצומפּען“. אין דעם מאַנטעל אין דאָס געווען, און איר דעם, דאָס זי באַשלאַסען, קען עס דערווייל זיין...

— וואו איז מר. גרין? — האָט פעני, סאַרטיג ווערענדיג מיט איהר טואַלעט, ביי מרס. פאָט געפרעגט. — ער איז ביי זיך אין קאָבינעט... האָט מרס. פאָט מיט אַ פאַרבישווער בערענען קוק געזאָגט. — אָבער, ער איז דאָרט נישט אַליין... — נישט אַליין? ווער איז דאָרט ביי איהם? — עפעס אַ מאָן. געקומען מפתחא פאר ביזנעס צו וואָס. — וואָס פאר אַ ביזנעס? ווער איז ער, איהר קענט איהם?

— נא, איר קען איהם נישט... — פּעני האָט זיך אָנגעמאָן ווי צו די רייד זיין איצט צוגעהערט און אַליין גער-שווינגן, האָט זיך איצט אַריינגע-מישט: — פּריבירט עס, מרס. גרין! — טאקע אזוי, — האָט מרס. פאָט צוגעשאַקעלט מיט'ן קאפּ. — פּריר-בירט! — אַלראַיט, — האָט פעני טראָכט גענדיג א ווילע געזאָגט. — איר וועל מאַכען אַ פּראָבע, יע, יע, און אז נישט איז נישט! ער וועט דאך מיר פאַר וועלען זיך אַביסעל דורכפאָהרען נישט דער'הי'גען. אויפ'ן ערשטען פאַל קען זיין, אַז ער זאָל אויך וועלען פאָהר-רען. נא, איר זאָל ער... מיר אַרט עס נישט...

פּעני האָט זיך אָנגעמאָן ווי צום אַרויספאָהרען. זי האָט אויסגעקליבען פון איהרע אַלע קליידער די לייבטאמען, דינסטע קלייד, כרי צו מענען האָבען אַ תּורוֹן פאַר וואָס זי טוט אן דעם מאַרקאָט. זי האָט זיך אָפּילו נישט גער-וואָלט געבען קיין צייט דאָס שליסעל פון איהר געליבטע'נס סכודיא אין אן אנדער מאַנטעל „אַריבגריצומפּען“. אין דעם מאַנטעל אין דאָס געווען, און איר דעם, דאָס זי באַשלאַסען, קען עס דערווייל זיין...

— וואו איז מר. גרין? — האָט פעני, סאַרטיג ווערענדיג מיט איהר טואַלעט, ביי מרס. פאָט געפרעגט. — ער איז ביי זיך אין קאָבינעט... האָט מרס. פאָט מיט אַ פאַרבישווער בערענען קוק געזאָגט. — אָבער, ער איז דאָרט נישט אַליין... — נישט אַליין? ווער איז דאָרט ביי איהם? — עפעס אַ מאָן. געקומען מפתחא פאר ביזנעס צו וואָס. — וואָס פאר אַ ביזנעס? ווער איז ער, איהר קענט איהם?

— נא, איר קען איהם נישט... — פּעני האָט זיך אָנגעמאָן ווי צו די רייד זיין איצט צוגעהערט און אַליין גער-שווינגן, האָט זיך איצט אַריינגע-מישט: — פּריבירט עס, מרס. גרין! — טאקע אזוי, — האָט מרס. פאָט צוגעשאַקעלט מיט'ן קאפּ. — פּריר-בירט! — אַלראַיט, — האָט פעני טראָכט גענדיג א ווילע געזאָגט. — איר וועל מאַכען אַ פּראָבע, יע, יע, און אז נישט איז נישט! ער וועט דאך מיר פאַר וועלען זיך אַביסעל דורכפאָהרען נישט דער'הי'גען. אויפ'ן ערשטען פאַל קען זיין, אַז ער זאָל אויך וועלען פאָהר-רען. נא, איר זאָל ער... מיר אַרט עס נישט...

— וואו איז מר. גרין? — האָט פעני, סאַרטיג ווערענדיג מיט איהר טואַלעט, ביי מרס. פאָט געפרעגט. — ער איז ביי זיך אין קאָבינעט... האָט מרס. פאָט מיט אַ פאַרבישווער בערענען קוק געזאָגט. — אָבער, ער איז דאָרט נישט אַליין... — נישט אַליין? ווער איז דאָרט ביי איהם? — עפעס אַ מאָן. געקומען מפתחא פאר ביזנעס צו וואָס. — וואָס פאר אַ ביזנעס? ווער איז ער, איהר קענט איהם?

— נא, איר קען איהם נישט... — פּעני האָט זיך אָנגעמאָן ווי צו די רייד זיין איצט צוגעהערט און אַליין גער-שווינגן, האָט זיך איצט אַריינגע-מישט: — פּריבירט עס, מרס. גרין! — טאקע אזוי, — האָט מרס. פאָט צוגעשאַקעלט מיט'ן קאפּ. — פּריר-בירט! — אַלראַיט, — האָט פעני טראָכט גענדיג א ווילע געזאָגט. — איר וועל מאַכען אַ פּראָבע, יע, יע, און אז נישט איז נישט! ער וועט דאך מיר פאַר וועלען זיך אַביסעל דורכפאָהרען נישט דער'הי'גען. אויפ'ן ערשטען פאַל קען זיין, אַז ער זאָל אויך וועלען פאָהר-רען. נא, איר זאָל ער... מיר אַרט עס נישט...

— וואו איז מר. גרין? — האָט פעני, סאַרטיג ווערענדיג מיט איהר טואַלעט, ביי מרס. פאָט געפרעגט. — ער איז ביי זיך אין קאָבינעט... האָט מרס. פאָט מיט אַ פאַרבישווער בערענען קוק געזאָגט. — אָבער, ער איז דאָרט נישט אַליין... — נישט אַליין? ווער איז דאָרט ביי איהם? — עפעס אַ מאָן. געקומען מפתחא פאר ביזנעס צו וואָס. — וואָס פאר אַ ביזנעס? ווער איז ער, איהר קענט איהם?

— נא, איר קען איהם נישט... — פּעני האָט זיך אָנגעמאָן ווי צו די רייד זיין איצט צוגעהערט און אַליין גער-שווינגן, האָט זיך איצט אַריינגע-מישט: — פּריבירט עס, מרס. גרין! — טאקע אזוי, — האָט מרס. פאָט צוגעשאַקעלט מיט'ן קאפּ. — פּריר-בירט! — אַלראַיט, — האָט פעני טראָכט גענדיג א ווילע געזאָגט. — איר וועל מאַכען אַ פּראָבע, יע, יע, און אז נישט איז נישט! ער וועט דאך מיר פאַר וועלען זיך אַביסעל דורכפאָהרען נישט דער'הי'גען. אויפ'ן ערשטען פאַל קען זיין, אַז ער זאָל אויך וועלען פאָהר-רען. נא, איר זאָל ער... מיר אַרט עס נישט...

— וואו איז מר. גרין? — האָט פעני, סאַרטיג ווערענדיג מיט איהר טואַלעט, ביי מרס. פאָט געפרעגט. — ער איז ביי זיך אין קאָבינעט... האָט מרס. פאָט מיט אַ פאַרבישווער בערענען קוק געזאָגט. — אָבער, ער איז דאָרט נישט אַליין... — נישט אַליין? ווער איז דאָרט ביי איהם? — עפעס אַ מאָן. געקומען מפתחא פאר ביזנעס צו וואָס. — וואָס פאר אַ ביזנעס? ווער איז ער, איהר קענט איהם?

— נא, איר קען איהם נישט... — פּעני האָט זיך אָנגעמאָן ווי צו די רייד זיין איצט צוגעהערט און אַליין גער-שווינגן, האָט זיך איצט אַריינגע-מישט: — פּריבירט עס, מרס. גרין! — טאקע אזוי, — האָט מרס. פאָט צוגעשאַקעלט מיט'ן קאפּ. — פּריר-בירט! — אַלראַיט, — האָט פעני טראָכט גענדיג א ווילע געזאָגט. — איר וועל מאַכען אַ פּראָבע, יע, יע, און אז נישט איז נישט! ער וועט דאך מיר פאַר וועלען זיך אַביסעל דורכפאָהרען נישט דער'הי'גען. אויפ'ן ערשטען פאַל קען זיין, אַז ער זאָל אויך וועלען פאָהר-רען. נא, איר זאָל ער... מיר אַרט עס נישט...

— וואו איז מר. גרין? — האָט פעני, סאַרטיג ווערענדיג מיט איהר טואַלעט, ביי מרס. פאָט געפרעגט. — ער איז ביי זיך אין קאָבינעט... האָט מרס. פאָט מיט אַ פאַרבישווער בערענען קוק געזאָגט. — אָבער, ער איז דאָרט נישט אַליין... — נישט אַליין? ווער איז דאָרט ביי איהם? — עפעס אַ מאָן. געקומען מפתחא פאר ביזנעס צו וואָס. — וואָס פאר אַ ביזנעס? ווער איז ער, איהר קענט איהם?

— נא, איר קען איהם נישט... — פּעני האָט זיך אָנגעמאָן ווי צו די רייד זיין איצט צוגעהערט און אַליין גער-שווינגן, האָט זיך איצט אַריינגע-מישט: — פּריבירט עס, מרס. גרין! — טאקע אזוי, — האָט מרס. פאָט צוגעשאַקעלט מיט'ן קאפּ. — פּריר-בירט! — אַלראַיט, — האָט פעני טראָכט גענדיג א ווילע געזאָגט. — איר וועל מאַכען אַ פּראָבע, יע, יע, און אז נישט איז נישט! ער וועט דאך מיר פאַר וועלען זיך אַביסעל דורכפאָהרען נישט דער'הי'גען. אויפ'ן ערשטען פאַל קען זיין, אַז ער זאָל אויך וועלען פאָהר-רען. נא, איר זאָל ער... מיר אַרט עס נישט...

— וואו איז מר. גרין? — האָט פעני, סאַרטיג ווערענדיג מיט איהר טואַלעט, ביי מרס. פאָט געפרעגט. — ער איז ביי זיך אין קאָבינעט... האָט מרס. פאָט מיט אַ פאַרבישווער בערענען קוק געזאָגט. — אָבער, ער איז דאָרט נישט אַליין... — נישט אַליין? ווער איז דאָרט ביי איהם? — עפעס אַ מאָן. געקומען מפתחא פאר ביזנעס צו וואָס. — וואָס פאר אַ ביזנעס? ווער איז ער, איהר קענט איהם?

— נא, איר קען איהם נישט... — פּעני האָט זיך אָנגעמאָן ווי צו די רייד זיין איצט צוגעהערט און אַליין גער-שווינגן, האָט זיך איצט אַריינגע-מישט: — פּריבירט עס, מרס. גרין! — טאקע אזוי, — האָט מרס. פאָט צוגעשאַקעלט מיט'ן קאפּ. — פּריר-בירט! — אַלראַיט, — האָט פעני טראָכט גענדיג א ווילע געזאָגט. — איר וועל מאַכען אַ פּראָבע, יע, יע, און אז נישט איז נישט! ער וועט דאך מיר פאַר וועלען זיך אַביסעל דורכפאָהרען נישט דער'הי'גען. אויפ'ן ערשטען פאַל קען זיין, אַז ער זאָל אויך וועלען פאָהר-רען. נא, איר זאָל ער... מיר אַרט עס נישט...

— וואו איז מר. גרין? — האָט פעני, סאַרטיג ווערענדיג מיט איהר טואַלעט, ביי מרס. פאָט געפרעגט. — ער איז ביי זיך אין קאָבינעט... האָט מרס. פאָט מיט אַ פאַרבישווער בערענען קוק געזאָגט. — אָבער, ער איז דאָרט נישט אַליין... — נישט אַליין? ווער איז דאָרט ביי איהם? — עפעס אַ מאָן. געקומען מפתחא פאר ביזנעס צו וואָס. — וואָס פאר אַ ביזנעס? ווער איז ער, איהר קענט איהם?

— נא, איר קען איהם נישט... — פּעני האָט זיך אָנגעמאָן ווי צו די רייד זיין איצט צוגעהערט און אַליין גער-שווינגן, האָט זיך איצט אַריינגע-מישט: — פּריבירט עס, מרס. גרין! — טאקע אזוי, — האָט מרס. פאָט צוגעשאַקעלט מיט'ן קאפּ. — פּריר-בירט! — אַלראַיט, — האָט פעני טראָכט גענדיג א ווילע געזאָגט. — איר וועל מאַכען אַ פּראָבע, יע, יע, און אז נישט איז נישט! ער וועט דאך מיר פאַר וועלען זיך אַביסעל דורכפאָהרען נישט דער'הי'גען. אויפ'ן ערשטען פאַל קען זיין, אַז ער זאָל אויך וועלען פאָהר-רען. נא, איר זאָל ער... מיר אַרט עס נישט...

— וואו איז מר. גרין? — האָט פעני, סאַרטיג ווערענדיג מיט איהר טואַלעט, ביי מרס. פאָט געפרעגט. — ער איז ביי זיך אין קאָבינעט... האָט מרס. פאָט מיט אַ פאַרבישווער בערענען קוק געזאָגט. — אָבער, ער איז דאָרט נישט אַליין... — נישט אַליין? ווער איז דאָרט ביי איהם? — עפעס אַ מאָן. געקומען מפתחא פאר ביזנעס צו וואָס. — וואָס פאר אַ ביזנעס? ווער איז ער, איהר קענט איהם?

— נא, איר קען איהם נישט... — פּעני האָט זיך אָנגעמאָן ווי צו די רייד זיין איצט צוגעהערט און אַליין גער-שווינגן, האָט זיך איצט אַריינגע-מישט: — פּריבירט עס, מרס. גרין! — טאקע אזוי, — האָט מרס. פאָט צוגעשאַקעלט מיט'ן קאפּ. — פּריר-בירט! — אַלראַיט, — האָט פעני טראָכט גענדיג א ווילע געזאָגט. — איר וועל מאַכען אַ פּראָבע, יע, יע, און אז נישט איז נישט! ער וועט דאך מיר פאַר וועלען זיך אַביסעל דורכפאָהרען נישט דער'הי'גען. אויפ'ן ערשטען פאַל קען זיין, אַז ער זאָל אויך וועלען פאָהר-רען. נא, איר זאָל ער... מיר אַרט עס נישט...

— וואו איז מר. גרין? — האָט פעני, סאַרטיג ווערענדיג מיט איהר טואַלעט, ביי מרס. פאָט געפרעגט. — ער איז ביי זיך אין קאָבינעט... האָט מרס. פאָט מיט אַ פאַרבישווער בערענען קוק געזאָגט. — אָבער, ער איז דאָרט נישט אַליין... — נישט אַליין? ווער איז דאָרט ביי איהם? — עפעס אַ מאָן. געקומען מפתחא פאר ביזנעס צו וואָס. — וואָס פאר אַ ביזנעס? ווער איז ער, איהר קענט איהם?

— נא, איר קען איהם נישט... — פּעני האָט זיך אָנגעמאָן ווי צו די רייד זיין איצט צוגעהערט און אַליין גער-שווינגן, האָט זיך איצט אַריינגע-מישט: — פּריבירט עס, מרס. גרין! — טאקע אזוי, — האָט מרס. פאָט צוגעשאַקעלט מיט'ן קאפּ. — פּריר-בירט! — אַלראַיט, — האָט פעני טראָכט גענדיג א ווילע געזאָגט. — איר וועל מאַכען אַ פּראָבע, יע, יע, און אז נישט איז נישט! ער וועט דאך מיר פאַר וועלען זיך אַביסעל דורכפאָהרען נישט דער'הי'גען. אויפ'ן ערשטען פאַל קען זיין, אַז ער זאָל אויך וועלען פאָהר-רען. נא, איר זאָל ער... מיר אַרט עס נישט...

אייד נעײַבען כאָן. — האָט מרס. פאט מיט איהר ויסען שמייכלעך גע׳ ענטפערט. — זי ווארט. — ... אייז וואס ווארט זי? זי דאט אייד געזאגט אויף וואס זי ווארט? — יעס, מר. גרוי, זי ווארט אויף אייער ערלייבעניש אביסער דויכצור פאהרען זי? — אליוו וויל זי פאהרען? — אפשר וויל זי פאהרען אײז, אבער זי זאגט עס ניט. איהר ארט ניט, אז מיט א י י ד. ... — זי האט געזאגט, אז דאס ארט איהר ניט?

— וועל, יעס, זי דאט עס געזאגט, גוט. ווער איד זיך שאפע מיט איהר דורכפאהרען. — איד האב געמיינט, מר. גרוי, אז אירר ווייט יאכ י זאך אײזן פאהרען און דער... איהר ווייסט ווער, זאל איר דאכפאהרען. — ... ניט היינט. ער איז היינט פארניכטען מיט אנדערע ארנייט. — וויכטיגערע ארבייט ווי די? — איד גלויב אזוי. עניוועל, ס'איז אן ארבייט, וואס דארף ניט אפגעלייגט ווערען, מיר'ן נאך רעדען וועגען דעם. איצט געה איר צו איהר. — יעס, מר. גרוי, געהט צו איהר. זי ווארט...

— דו... די מידעל און מיט איהר? — איד גלויב אז ניט. אבער אויב יע, האט זי גענוג שכל צו וויסען, אז זי דארף אונטקענען ווען איהר קומט צו. אבב, האב איד דאס איהר געזאגט.

— דאטס גוד! דאָס פארשפארט מיר מיט איהר צו דערען. איד קען ניט ליידען, אז זי שטעלט אויף מיר אן איהרע נארישע אויגען. אזא נאך! — אר, זי איז ניט אזא נאר ווי זי וועט אויס צו זיין, — האט מרס. פאט ווי מיט באדייערן געזאגט. — זי ווייסט אירעך ביוועס. — איהר מיינט, אז זי קויפט ויך איין און לאסקע ביי מרס. גרוי פאר עפעס?

וועל, איד גלויב קוים אויב זי וואלט זיין אזוי גוט פאר נאײַנישט. — וואס קען זי פון מרס. גרוי קריי גען? סײרען אן אלטע דרעם, צי וואס. — מרס. גרוי'ס אן אלטע דרעס אין מעהר ווערטה ווי אימיצעס אן אבי דערערס — א נייע. . .

— דאס איז אויך אמא, אבער, וועל, מיר וועלען וועגען דעם אן אבי דערש מאל רעדען. די אלע קליינדיג קייטען געהען מיר איצט ווייניג וואס אי. אז די ביכער איז און סכנה, איז ניט אין סאפ צו זארגען זיך וועגען דעם שטריקעל וואס איז פארלארען געווארען.

— זאגט עס ניט, מר. גרוי. דאס שטריקעל איז זעהר א צויטיגע זאך פאר אזא כהמה, וואס רויסט זיך צו לויך פון גאט ווייס וואו. . . ס'דארף עס ראכען מיט וואס צוצובינדן. . . ווידער האט זיך גרוי געכאפט אויף דעם, דאס ער געהאט אוועק אין צו ווייך טע דרכים טיט א מענטשען, וואס איז געוועלשאפטליך ניט זיין גלייכין אין ער האט זיך גיכע׳ פון אירר דעווייטערט. עס זאגט איהם שוין, א חוץ אלץ, שטארק גענויסען ציהען צו פענר'ן. איהר קומע, צו אירם פרענען אויב ער וועט איהר ערלייבען ויך אביסעל דורכצופאהרען אין איהם געפעלען. אירער טונקל־דרכויע אויגען, אזערלעך גרויסע און ליכטיגע, זיינען געווען פול מיט א מין קינדערשע מורא, אז ער וועט איהר איז דעם אפזאנטי ער איז איהר איצט געגאנגען נאכר געבען איי דאס, וואס זי האט געוואלט. און ער איז געווען צוגעגרייט צו זאך גען איהר, אז אויב איהר ארט ניט, יעט ער אויך טוטפאהרען, אביסעל פרישע לופס וועם אירם ניט שאטען. אז ער וועט מיט איהר האלטען אין פאהרען, האט גרוי באשלאסען צו פרענען איהר אויב זי וואלט וועלען האבען נייע זאכען. ער וועט איהר אלץ קויפען, אלץ, וואס זי וויל. זאל זי זעהן ווי גוט ער איז צו איהר, ניט ווי זי צו איהר.

ער וועט איהר זאגען, אז זי זאל איהם ניט פארשעמען פאר לייטען. זאך לען בעשען פון אירם ניט לאכען, וואס ער לאזט זיך קריכען אויפ'ן קאפ. קיינער דארף ניט וויסען וואס צווישען מאן און ווייב קומט פאר, ווען זיי גיי גען ביידע אליין. מיינער ניט!

פעני איז געלעגן אויפ'ן בעט מיט'ן פנים אראפ, און גרינ'ען האט זיך גע' דאכט, אז זי וויינט... דאס האט איהם געגעבען א צופ ביימ הארצען. זי, זיין פעני, זאל וויינען. פעני טאר ניט וויינען. פארוואס זאל זי וויינען? וואס פעחלט איהר, וואס?

ער איז צוגעקומען נאךגעט צו פער ג'ון און זיין האנט אויף איהר אקסעל אווערנערעכ.

— פעני... האסט זיך דאך געוואלט ארייסעל דורכפאהרען, נא? פארוואס העסטו זיך עפעס אזוי אנווערגעליענט? פני'

פעני האט שטארקער איינגענורעט אירר פנים אין קישען און געשווינגען. ער האט זיך איבער אירר גייער'יי אנגעבוינען:

— דו וויינסט? זאג, דו וויינסט? - יעס, — האט פעני מיט א קלאך געדינגען לוי געזאגט.

— יא־וואס וויינסטו? וואס פג'יט קי?

- מיר פגה'ט קיינעס! - זאג יואס. גאלי'ג. דאדאסט ניט וויינען. דו קענסט ביי מיר האבען וואס דו ווייסט.

— יעס, דאס רעדט זיך נאר אזוי... — ווייסטו וואס, זאג וואס דו ווילסט און דו וועסט זעהן אז דו וועסט עס ביי מיר קריגען.

(ווייטער'עס מארגען)

א צו קלוגע. און די, די איז א שערנע. — בלייב א שערנע? — א שעהנע און א יונגע, און דאס ר'ניעט מיר אוועק... זי נעמט זיך ביי מיר צופיל איבער. זי קריכט מיר אויפ'ן ראש, זי וויל ס'זאל איהר כאטש יעדאנעך דאס טעאירע פון דומעל! - און איהר ניט אין אלץ נאך? - איז ארין? נא, נא, איד לאז מיר ניט מאכען פאך א שטאטע. ניט א י ד. איר ווייס מיין פרוי. אויב וי איז שעהן און יונג, בין איי זיך און עפאהרען, איד בון גוט קיין פאר יעהעניש און ניט אזוי אלט אויך, שאראן ערטיגע פון מיר, וואס האבען זתונה מיט א סך אינגערע און ס'איז אלרייט

און פלוצלונג צום דעמקטיוו: זייט איהר פארמיירדאט? — וועל, כמעט. — וואס הייסט כמעט? — איד האב א כלה. און אזוי גיך,

ווי איד וועל זיין מאטעריעל אייגענע ארדענט אזוי, אז מיר זאלען קענען שאכען א דייס, וועל איד ניט ווארטען זיין איבעריגען טאג און מיר וועלען זחויני האבען.

— דאטס לויט. אזא זאך ווי זתונה זאבען, כאטש מען פארשפעטיגט עס זיט, איז בעסער ניט אפצולענען אויף גורשפעט. אנדערע האבען מערר צו טרויען צו איינעם, וואס האט שוין אז אייגענע ווייב... איהר ווייסט וואס איד מיי.

דא האט זיך גרוי געכאפט, אז ער ווערט צופיל „פאניע בראט" מיט'ן עמעקטיוו, אז דאס טויג ניט פאר ביוגעס, און ער דאט איהם גענומען אונטעראייילען, אז ער זאל שוין געהן. שארגען, אין דער צייט, זאל ער וויי יער קומען ארעך נאך פרייער, אויב זר וועט האבען נייעס, זאל ער איהם וועגען דעם באלד אפרופען און אנוואר ען. ער זאל רעדען דורכ'ן טעלעפאן וועגען אינאמס טעקס אדער א לעבענס גארויבערונגס פאליסי... אז טאמער וועט ווער פון דו, וואס שטעקט אין אלץ אריין דעם נאח, וועלען דא א שמעק טאן וועגען וואס דא דאנערעלט יך, זאל דאס וויסען א פייג...

ארויסגעפראיייעט פון הייז דעם רחמי"ן, דאס הייסט, אויסגעריכט דעם ינגען דעמקטיוו, האט זיך גרוי אנטר זענען שפיגעל פארלעגט ווינע גרויע זאך פון ביידע ויסען שטערען, אויס עווישט, די פענסטער, זיך אפגעהוסט און א רוח געטאן מיט, פאט.

— וואס טוט מירס. גרוי? — דאס ער געפרענט.

— דאס וואס איהר, מר. גרי, דאט

(פארטועצונג פון נעכטען)

—גוט. איד וועל זיי אייד גלייך גען בען. הערט מיר אויס. בין וואגען, וואס, ווען, בין די צייט פאר דער פאר טי איז ס'הייז וועט קומען, וויל איי, אז איהר זאלט זיך אריבערכאפען אין אסטאריאן, לאנג אייזאד, און אויסנען פינגען זי בוטלענערס, וואס האבען מיין פרוי געקורענט. דא גיב איד איהר געהט, וואס וועט איהר דעלפען קריגען א צוטריט צו יענע פיינע חברת־לייט, וואס האנדלען מיט'ן ביי טערן טראפען, און געפינט אויס אז בער וועניכע פון זיי די פאליצוי דאט די טעג געמאכט א רעיד (אויבערפאל) און וועלכע מ'האט, מעגליך, נאכ'י איי בערפאל, פרייעלאזען, איד וויל דאס וויסען.

—האט עס צו טאן מיט דער קיך נעפינג־קעיס?

— ז ע ס. ' קיין אנדער קעיס אינ' טערקיי'ס מיד גיט. איהר פאר שטעהט? די קידנעפערס און די בוט' לענערס זיינען איינג און די זעלבע... אויסווארפען. אז מיר וועלען כאפען די בוקלעיערס. כאפצי מיר שווי פאר איין גאנג אויך, די קידנעפערס. ס'איז איין. באגדע.

—פון וואנען ווייסט איהר דאס? — האט דער דעמקטיוו געפרעגט, און גרוי זאגט זיך פון דער פראגע וועהר אויפגעריכט.

—פרעגט ניט. טוט וואס איד זאג. אז איד זאג פערס, ווייס איד, מסתמא, פראוואכט איד זאג דאס, איד האב פיינט צו זאנטי א זאך גלאט אזוי אין דער וועלט אריין. ווען איהר וואלט זיך מיט'דיעם עסק בין איצט אויספרא' וועט, וואלט איר איהר היינט אן אנדער סארף, דן שאב געגעבען. אבער אזוי ווי אנה'ן דארפט זעהן ווענען אס' טאריאן, וועט איהר די אנדערע דושאכס טאן שפעטער. אפילו ווען מיין צרוי וועט זיך אפזוכען, וועט איהר, קאג מיר ראכען פלענטי וואס צו טאן, איד געטרוי ניט קיין פרויען, ניט אפילו פון דאנען אהין, זיי ווינען א גיט פיד א פט מיט ליגענט! זיי זיינען' נאר ווי באשאפען געווארען כדי אונז, מענער, די קעס צו פארדירען העלען.

— און דאך האט איהר חתונה גע' האט'מיר' א פרוי —

—האט דען האב איד געזאלט טאן, חתונה האבען מיט א מא' ?! האט גרוי קאט, א לאך אויסגערופען.

— דאס איז ניט די ערשטע פרוי אייערע, מר. גרוי?

— נא, ניט די ערשטע. זי איז ביי מיר'שוין, דאנקען זאג, ניט צו פארר זינדריגען, די דרויטע. מיין ערשטע איז געוועזן גוטע. די צווייטע איז געווען

פארשטאט פון פאראייניגטן קעניגרייך

אין דער הויכער גענעלשאפט וואס אן דעם, מיינט זי, היינט אפ איהר צו? מונפט, אזוי האט זי? פיליפ גרין גע? מיהט ביים בריטען זיך איצט מיט זיי? פעניץ אויפצונעהקען? געכט, מא? כע? די פארטי, און ווייזע זיי, די גוטע פריינד, די קרובים, די פאקאנטע, דער נאנצער וועלט, וואס פאר א גוט לעבען מ'איז ביי איהם מיט איהר

ער האט צו זיך געהאט ארויסהעל? פער, באהעלפער און אונטעהעלפער. אבער—

ער האט זיך אויף קיינעם ניש גע? וואלט פארלאזען. ער האט קיינעם ניש געגלייבט פון דאסען אהין. ער האט געזיכען האלטען אן אויג אויף אלע? מען. ער האט געזיכט יעדער קער פון פעניץ? און די צו וועלכע זי האט אויס? גערעדט א ווארט. אפילו דער מרס פאט, העלכער ער האט אנפארטרויט אזוי פיל, האט ער נאכגעקוקט. ער האט מורא געראט, אן זיין פעני זאל די פרוי אויך, אזוי גוט זיי די מידעלע, סעי? ייז, אויף איהר זייט גיט געווינען? מיט זיין לאזען פעניץ? ארויסהעל? פון זיך און פאנאנדערשיקען, דורכ'ן בעלעפא? אנדער שייפטליך, די איינלא? רונגען צו דער פארטי, האט גריי גע? האט א באזונדערען פליז? ער האב פעניץ? געוואלט כאפען ביים ראנט וויזען איהר שווארץ אויף ווייס, אז זי האט זיך דאס אנגענומען איהם אי? דער ארביים ארויסצוהעלפען, כדי אריינצושמוגעלען אן איינלאדונג אימי? צען וואס ער, גריי, דארף האבען זי? א לאד איז סאפ.

אין אויבעררייך איז שוין ביי זיי ארויסגעקומען איבער פעניץ' קרובים. פעני האט זיך גיט באגוגענט מיט א פאר פון איהרע קרובים, גאר זי האט געוואלט דופען מעהר. עפעס אזוי זיי זי האט זיך פארמאסטען אויסצוגלייך? כון זיך מיט דער צאל געסט וואס ער, גריי, האט געוואלט איינלאדען.

דאס איז עפעס אויסגעקומען? זיי צוויי הערשער, דיטאטארען פון צוויי באזונדערע יעדער, וואלטען זיך גע? גרייט מיט זייערע אימינען צו א מלחמה. איז יעדערער פון זיי איי גע? גען דעם וואס דער אנדערער האט צו? פיל הוי, מיליטער, צופיל געזע?ר...

גריי, זענענדיג זיי פעני שרייבט אי אזוי. די טיייער קאנווערטען די ארעסענן פון איהרע איסטסיידער קרובים, האט צו איהר ביזליך? גע? לאכט:

— ווי גוט די ביזט דאס צו זיי גע? ווארען! מונט זיי ביי זיי האבען, הע? זיי פעהלען דיר אויס! די גאנץ צע איסט סאיד לאד איין!

— מיט וואס,—דאס פעני אזוי ריי ווע געפרעגט,—איז דאס די איסט סאיד ערגער פון דער וועסט סאיד?

—מיט וואס? איך מיינ, אז דו ווייסט שוין אליין מיט וואס? אזו? מיון גיט, אז דו פארשאפט דייענע פעניץ' קרובים אזא גרויסען פלעזשור וואס דו לאדסט זיי איי ווען סאסאני וועט דא זיין. זיי קענען עס האלטען פאר אן עהרע אבער גיט פארגעניגען, זיי פאסען זיך אריין צווישען מיינע פריינד, קרובים און באקאנטע זיי א פאטש צו גומישבת, ווי א יוז? איז סוכה, ווי א —

— אה, זיי זיינען אראיש! — אויף איין זייט...

— איך מיינ, אז ס'איז נישט וואס צו שעמען דיר מיט זיי.

(זיינסדערס מארגענ')

פארשטאט פון פאראייניגטן קעניגרייך

עהסט, דיער, דארפסט מיר גאר וויי? ען? א פרייע מינע, דארפסט מיר גאר עבען איין קוק מיט דייענע ליכטיגע אויגעלאך, און איך טו פאר דיר וואס זי ווילסט.

איך וויל אן אטאמאביל! — איך ווייס... שוין געזע?ט... — און דו האסט עס מיי צוגעזאגט גויפע? — דאטסרייס. — ווען? — ווען דו ווילסט. — איך וויל עס שוין. באלד, היינט. — אפשר, פענעלע, וועט עס זיין יעכט מארגען? — גא. איך וויל דאס היינט.

- ביזט אייז ווי א קינד, דאנעכט, גארניט ווי א ווייב פון א — סא? זידען, אנגעזעהענעם מאן ווי איך ביי. גארווילסטו א זאך, מוזטו דאס גלייך זיין דו רעדסט עס אויס, באמינען. האב צביסטעל געדולד. גא. גיב מיר א קוש, אט דא א, אויף דעם בעסטען סקרעטש וואס דו וואסט מיר מיט דייענע שארפע יענעלאך געמאכט. האסט עס מיר צו? דראפסט מיט די גענעל און זאלסט עס מיר פארהיילען מיט די ליפען, מיט קר שען.

באהאלטענדיג איהרע שארפע נענע? לאך, האט פעני גענומען שפילען? דאלע פון א קעצעלע, וואס גורעט זיך, טוליעט זיך איי לאזט זיך גלעטען.

גריין איז פון איהר צוגעלאזענקייט געווארען טראקס באלעכט. ער איז געווען ווי ער האט שפעטער אליין גע? זאגט, אויפ'ן זיבעטען הימפל? פעניץ' צוגעלאזענקייט האט גרייזען? גאר אזוי ווי א גייע נישט אייניגע? געבען. ערשט איצט האט ער זיך מיט ג'ויס חשק גענומען גרויסען צו דעם פרייען מיטינג און די שמחה וואס ער וועט צו דעם מאכען. גיט קיין שמחה'לע, גאר טאקע א שמחה. אזוי ווי ער האט זיך פריהער באדאלטען מיט זיין אומגליק, אזוי האט ער זיך איצט געוואלט ארויסוויזען מיט זיין גליק.

פעני אליין האט זיך אנגעבאטען ארויסצושיקען איינלאדונגען און אפ? רופען דורכ'ן טעלעפאן די אלע וואס גריין האט צו דער שמחה ביי זיך אין הייז געוואלט ראכען. אלע אנעלכע געסט וואס האבען מיט'ן פרויען פאר? איין גארנישט געהאט צו טאן. אלכע גוטע פריינד און קרובים. א פאר פון פעניץ' קרובים אויך. די מאמעס מיט די מעכטער, וואס האבען פאראיבעל געהאט אויף פעניץ? פאר וואס זי האט זיי צו זיך גיט איינגעלאזען און גיט באקענט מיט אועלכע, וואס וואלטען, קען זיין, געווען א גליק פאר זיי, פאר די איריע מיידער, וועלכע וואלטען זיך גיט געלאזט בעטען חתונה צו-הא? בען מיט ערטע, ג. אבי רייכע מגענע...

— 45.

זוי א יונגע מיידעל, וואס מאכט איהר דעכין איין סאטייעט, איהר ער שטען ארויסגריט— צי אריינגרייט—

פארשטאט פון פאראייניגטן קעניגרייך

(פארשטאט פון געכטען) — איך וויל, — האט פעני זיי ארויסגעוויינט, — אן אטאמאביל. — אן אטאמאביל?

— יעס, אן אטאמאביל! — האסט דאך אן אטאמאביל. — גא. כ'האב גיט. דאס איז גיט

מיינע? — דו מיינסט צו זאגען, אז דו ווילסט האבען א? אטאמאביל פאר זיך אליין?

— יעדע'רעס. — וואס וועסטו דערמיט סא? — איך וויל דאס טרייבען. — דו וועסט עס טרייבען?

קענסט דען, ווייסט דען ווי צו טרייבען אן אטאמאביל?

— איך וועל זיך אויסלערנען. — גריין האט געקועמטש מיט די אפס? לע?

— איך פארשטעה דיר גיט. דאס איז עפעס א מארגען מיטגעט. לערנען זיך אליין טרייבען א קאר, ווען מ'קען האבען א שאופער און אלע. דאס האטו ערשט אפגעטראכט? טאקע דערמאר, וואס איך האב דיר געכעטען צואווארטען? א ווילע ביי כ'וועל פאר? גיט ווערען מיט מיינע ביזנעס? דאסט געשלארט, און ווען דו דאסט דייז? בא? זינדערע קאר געכעסטו זיך און פארהרסט אוועק, הא? וואלטסטו שוין גאר גיט דארבען קומען פרעגען אויב איך ערלויב דיר צו פאחרען. וועל, דיער, איך מוז דיר זאגען, אז וואס ס'איז שייך דוין וועלען א קאר פאר זיך אליין, וועסטו געכאך מווען בלייבען ביים וועלען. און גענוג צו גניקען. טו זיך אן און קוק זיך דורכפאהרען. נו? וואס ווארסטו איצט? קוק! קוק פאחד? דען!

— איך וויל גיט פאחרען, — האט פעני אהויסגענופעצט.

— ווילסט גיט? האסט עס ערשט געוואלט און שוין ווילסטו גיט. אזוי זיך האט זיך דאס דיר איבערגעוואלט? מילא, נו, וועלען מיר ווארטען ביז דיר וועט זיך דאס ווייטער פארוועלען.

איז מוקענדיג אויף פעניץ? ווי זי ליגט אלץ א זיפעגנדיגע, א פארווייני? טע, האט איהר גריין גענומען גלעסען און רעדען צו איהר ווי צו א סינד.

— וויין גיט, פענעלע, וועסט פאחד? וועסט זיך גאר איין דוין לענען גענוג אנפאהרען, און וועסט גאר אפאלע? קען זיין, טרייבען דוין אייגענע קאר. דערווייל אבער טרייב מיר גיט אין דער ערד אריין. לאז מיר לעבען. זיי מיר א ווייב, און ווער ווייסט? גאט איז גוט. ער'ט וועלען, וועסטו גאר זיין א כאסע אויך. דאס איז גיט קיין קאר, וואס דו דארפסט דאבען, גאר א קינד, און דו זאלסט עס דאכען! פענעלע, איך האב זיך גאר קיינמאל גיט גע? זיהלט אזוי שטארק און קרעפטיג ווי איצט. איך בין אלירייט. כ'פיהל זיך יונג. אזוי יונג ווי אלע יונגע. ווען דו ביזט צו מיר גוט, ווען דו זוכסט מיר גיט צו מאכען פאר א גאר, וואלטסטו געווען „סורפרייז" פון דאס, וואס איך קען זיין. איך קען עני טאם, צו יעדער צייט קען איך ביסען א יונגען! עס פארשטעהט זיך. פענעלע, אז דאס קען אלע זיין ווען דו זאלסט מיר איין רעם העלפען.

— איך וויל מיון אטאמאביל? דאס איז געווען פעניץ' ענטפער אויף אלע רייד, וואס גריין האט אין איהר אריינגערעדט.

גריין האט געהויבען די א'טע אפס? לע? זיינע. איינגעקוועמטש די ליפען, ווי לייער פאסט, און שפאטייש גע? קוקס אויף דוין יונגע, ריינע, וואס האט איצט אויסגעזעהן ווי א קינד, וואס מ'דאט צופיל נאכגעזעבען, צו ליאזען און דאס ווייסט זיין? גאר גיט וואס עס וויל. א קינד, וואס דארף גאר געבען זיך האבען א מאכע. יע, א סא? מע.

— דארפסט פענעלע, ראכען א מא? מע. יעס, גאר גויטגער ווי דו דארפסט א קינד. ביזט אליין אזוי גיט גע? שטעליט, ווייסט גיט וואס. דו ווילסט עס דוכט זיך דיר אפ, אז דו ווילסט א קאר. אבער לאמיר דאס דיר געבען, וועסטו דאס שוין מעהר גיט וועלען? פעני האט פון קיינען „ארויסנע? ווייסט".

איזאיר וועלעל ורעיערעלען! וועל, אלייט. — האט גריין גאר

א קורצען שווייגען א זאג געטאן, — איך קוין דיר א קאר! זאל זיין א קאר. און געקסט — וועט עס, ססססס, זיי? א יאכט'טייך, צי א קופט'טייך, הא? יואס געקסט?

פעני האט ארויסגענומען איי? פנים פון קיינען, זיך גוט אויסנע? ווישט די אויגען און גייט'גן האט דעפון געלוכט, אז די זון קוקט צו איהם יודיש? פון צווישען די וואר? קענט.

זי האט צו איהם א שטייכעל געכאן (פעני, גיט די זון און א האנט צו איהם אויסגעשטרעכט).

גריין האט פגניץ'ס האנט מיט ביידע? הענט אנגענומען אין זי נעשאקע'ט? שוים? פים. הא? פרירע? דאס ער איהר אויף דריי שפריטען גע? גרענט, און פעני האט צושיט'טיג איהר יוימגארייג קעפער אנגעבויגע? יע, פים.

— אט דאס איז א גוטע מיינעל! אזוי, פענעלע, האב אייך דיר ליב.

אזוי גוט. אט טאקע נאר אזוי ווי ציין.
ט א י ב ע ל ע ד ! איינס ווארעט
איין איין ווינקעל און דאס צווייטע—
איין און אנדער ווינקעל.
איד ווארעט— האט פעני גע-
זאגט
- נא, דו שוויינסט, דאספ זי-
נ'הרגען פון אימיצען אנגענומען מיט
שווייגען. אלראיט, שווייג, כדי צו פא-
כען דעם אווענט אן ערפאל וואלטו
צום שווייגען—צושטיבלעך.
פעני האט איהם געוויזן א גע-
מאכטען שמייכעל:
אזוי?...
— יעס, אויין...
— וויפיל מאל און צו וועמען זאל
איין דרייבן אייענט שטייבער? עס
וואלט זיין גוט ווען דאס זאל פון פון
דער באשטימט ווערן, אז ס'זאל איין
מיטען דער שמה'נט ארויסקומען
מיין קיין איבער דעם...
— דו לאכסט עס פון מיר, רע?
אלראיט, מיין טייערע, לאר, זאל דאס
דיין וואויל באקומען.
- א דאנק!
- צו געזונט!
אזוי דאכען זיך סאן און ווייב,
גרייטענדיג זיך צו דעם פארטיראווענט,
פון ציט צו ציט געווערמטע
ביידע דאכען זייער געווער באר-
דאטען הינטער'ע צאם פון ווערבער
אויף שפעטער.
— מיר'ן זעהן— האט גרין גע-
זאגט—וואס די צייט וועט ווייזען און
זיך דעווייליג ניט קריגען... הע, וואס
וואס? ווער ווייסט וויפיל סורפ-איין
זעט (איבערראשונגען) דו צייט דאלט
אין איהר סטאר פאר איין? עס קע-
נאר אפאל פאסירען, אז די קידנעפער
דינע זאלען ביי איין ווערען אפטע
אינגעדער, א קווינע, א טאכטע, א
קאזין, צי אן אנגעקען קען זיין אין דוין
אפאל איינבריינגען.
ריידענדיג אזוי, האט ער מיאוס צו-
געשטייכעט און פעני האט איעקע-
רדעט די קאפ, כדי גיט צו קוקען
אויף איהם, כדי גיט ארויסצובאפען
זיך מיט א ווארט, אויף וועלכען זי
זאל שפעטער גיט דארפן דריטע דא-
כען...
פעני האט געטראכט וועגען די
מעשען וואס וועלען זיך אין הויז
ענוויספליכען און דאס מיט איהרע
גייסטיגע אויגען געזען די מרס.
נאלי, א מארגע אויסדוהיגקייט האט
פעני'ן ביים געזאגט וועמען דער פרוי
איבערנומען די פרוי, וואס האט זיך
מיט איהר, פעני'ס, געליכטען אויף
פון באקומען.
"ווער ווייסט", האט פעני גע-
טראכט, "אויב די פרוי איז איינס
גיט ביי איהם אין סטידיא און —
"און אויב זי מעסט גיט אויף זיך
איין'ע צירונג!..."
א קעלט אין איבער פעני'ס קער-
פער אריבער ביים געדאנק ווענען דער
א פריינדליכע פעני, א שטייבלעדיגע,
כאטש צו דעם אווענט און שפע-
טער, נאר דעם אווענט וועט ער שוין
זעהן וואס צו טאן ווענען דעם. ער
וועט זיך מיט איהר גוט דורכריידען.
ער וועט פון איהר ארויסשלאגען די
קאפצויען מיט די משוגע'ן.
מיט גוטען—דאס גרין נאשלא-
כען—אדער מיט ביווען. ער וועט
דאס זינע אויסגיהרען.
און ער האט איהר איצט נאכגע-
געבען:
— אלראיט, פעני, אז דו ווילסט
דורכטאוס איינלאדען דיין קווינעס צו
דיין מומע'ס יודש—אד איהם איין,
נאר דו זאכסט צו מיר גארנישט האר-
נען, אויב איד וועל זיך מיט דיינע
קרובים גיט אזוי ארוםכאפען. איין
וועל זיין פארגומען מיט מינע פריינד,
מינע קרובים, ווייסט, האב איד אויך
עצייגט אזוי גיך יין כ'האב מיט
דיין התונה געהאט. זי קענען דאס מיר
ער היום גיט פארגעבען... איד דאס
איבער דיי, מיין טייערע, פארלארען
מיין פאמיליע, מיין משפחה, געזונט
אין געלט אויך, אבער דאס וואלט
מיר גיט טאדען, יעדן איד דאס דיי!
יען דו ביים מינע אזוי יין דו ביזנס
צו מיר פארליכעטע צו וויין, אבער,
האסט בא'אנגט, בא'אנגט און וועסט
גע מאל באראנגען צו מיר, בריוו
צו מיר? ...
ביי פעני'ן זייען אויפ'ן שפיץ צונג
געלעגען די ווערסער, וואס דער גע-
ליכטער איהרער, ראמען, האט איהר
ווענען בא'אנגען געוואלט: זי
באראנגט צו זיך, אויסשליסליך, פאר
שמענדיג צו זיך, זי האט אבער די
ווערסער אראפגעשניגען... זי האט
שוין געראט גענוג פאר אייך פער-
זענדיכע פארייט איין
בערגענוג, זי האט נאר מיט א איד
בא'שטימטען בריק געקוקט איין דע-
ווערסען איין געבריינגען
— די שוויינסט—האט גרין מיט
אייגענארעטענער בייזקייט געזאגט—
ווייסט מיר גיט זאגען קיין איינע, הייב
דו האסט מירא, אז איד זאל דייך
דעריבן גיט כאפען, און דו "אסט מירא
צו זאגען דעם אמה... אלראיט, פעני
רע, שווייג, דאס דיין צונג צווישען די
ציבער ביי עס וועט קומען די צייט
וואס דו וועסט מוזען דעווען, און
איצט "אמיר ווייטער אננעהן מיט דע-
ארייט, יאמיד מאכען דעם אווענט
פאר א ערפאל, לאמיר קווינען די
באקען און שטעלען די פארב, לאמיר
שטייכען פאר דער וועלט, לאמיר די,
וואס ווייטען איהן ביין, גיט געבען
קעגנזיין דאס מיר לעבן צווישען זיך
קיין כאטיכעשטאן. זארגען זיין אויב
ביידע, וואס מיר קענען צווישען זיך

קווינע גערט אייך גיט, זי נעמט זי
מיט, זי געווען א'ע מאל צוואמען.
— אזוי, ? גע צע צע. אזא גוט
לעבען איז דאס ביי זי! אזא ליבע.
— אזא גוטע פריינדשאפט.
— נו, נו, ס'איז גוטא ווער ס'זאל
לאכען! — האט גרין איראניש גע-
לאכט, מיט אפאל אבער און וויין גע-
לעכטער אויסגעזאגען.
— וואס איז דאס פאר א טווארן
יאהר? ווער איז דאס דער מיטער-
פלאט? פון וואנען דאס ער זיך דאס
ביי דיר גענומען?
— פון סרס, פלאטקין, מיין קווינע,
—האט פעני מיט א פארעכטליכער
גרימאסע געענטפערט—דאס איז איהר
ווען, א דראכט.
גרין'ס דארטער בליק אויף פעני'ן
איז וויכער געווארען. אינגאנצען נאכ-
געבען האט ער איהר אבער גיט גע-
וואלט, ער האט איהר גענומען אריין
ווייזען, אז זי מאכט איהר ענג אין
רוי, זיך אויך, זי לאזט איהן איבער-
גע נעמט, מ'דארף עס גיט, וואס ס'ע-
נער דער עולם, אלץ גרעסער די שמה.
ער האט חרטה אויף דער גאנצער
התונה. אז זי, פעני, איז מיט איהם,
ווייל ער גיט, בא'דארף ער מעהר קיין
נעם גיט, ער האט געגעבען מרס, בראון
זיין ערלויבניש צו מאכען דא, ביי
איהם אין הויז דעם מיטגיט ווייל זי,
פעני, האט זיך אליין אפגעזאגט פון
געהן צו זיין, צו די בראוונס, אבער דאס
מינע גיט, אז זי דארף פונ'ם מיטגיט
מאכען א מאסענפארמאלינג!
פעני האט בריוו'דיג געשוויגען און
גרין האט דאס גיט געקענט פארליי-
דען. ער האט געוואלט ראכען זיין פער-
ניץ, אזוי ווי ער האט זי אפאל, מיט א
פאר יאהר צוריק, כאלד צו און נאר
דער התונה געהאט. א נאכליכע, א
געראכטע.
בעפאר דעם ווי פעני איז געקרייגעט
געווארען, האט גרין איהר שווייגען
געקענט פארליידען. פענ'ל האט ער
אפס געפירלט, שווייט פשוט דערפאר,
ווייל זי האט גיט וואס צו 'זאגען.
איצט אבער ראט ער פעני'ס שווייגען
גיט געקענט—פארשטאנען. איצט איז
הינטער איהר שווייגען געווען באהאל-
טען א סוד, פון וועלכען זי האט גיט גע-
וואלט ריידען, א געפערליכער שווייגען
איז דאס פאר גרינען געווען, א פאר-
ביסענער, א פינדל'אכטע.

און איהם האט זיך צו דעם אווענט
פאר די פארזאמעלטע געוואלט האכען
א פריינדליכע פעני, א שטייבלעדיגע,
כאטש צו דעם אווענט און שפע-
טער, נאר דעם אווענט וועט ער שוין
זעהן וואס צו טאן ווענען דעם. ער
וועט זיך מיט איהר גוט דורכריידען.
ער וועט פון איהר ארויסשלאגען די
קאפצויען מיט די משוגע'ן.
מיט גוטען—דאס גרין נאשלא-
כען—אדער מיט ביווען. ער וועט
דאס זינע אויסגיהרען.
און ער האט איהר איצט נאכגע-
געבען:
— אלראיט, פעני, אז דו ווילסט
דורכטאוס איינלאדען דיין קווינעס צו
דיין מומע'ס יודש—אד איהם איין,
נאר דו זאכסט צו מיר גארנישט האר-
נען, אויב איד וועל זיך מיט דיינע
קרובים גיט אזוי ארוםכאפען. איין
וועל זיין פארגומען מיט מינע פריינד,
מינע קרובים, ווייסט, האב איד אויך
עצייגט אזוי גיך יין כ'האב מיט
דיין התונה געהאט. זי קענען דאס מיר
ער היום גיט פארגעבען... איד דאס
איבער דיי, מיין טייערע, פארלארען
מיין פאמיליע, מיין משפחה, געזונט
אין געלט אויך, אבער דאס וואלט
מיר גיט טאדען, יעדן איד דאס דיי!
יען דו ביים מינע אזוי יין דו ביזנס
צו מיר פארליכעטע צו וויין, אבער,
האסט בא'אנגט, בא'אנגט און וועסט
גע מאל באראנגען צו מיר, בריוו
צו מיר? ...
ביי פעני'ן זייען אויפ'ן שפיץ צונג
געלעגען די ווערסער, וואס דער גע-
ליכטער איהרער, ראמען, האט איהר
ווענען בא'אנגען געוואלט: זי
באראנגט צו זיך, אויסשליסליך, פאר
שמענדיג צו זיך, זי האט אבער די
ווערסער אראפגעשניגען... זי האט
שוין געראט גענוג פאר אייך פער-
זענדיכע פארייט איין
בערגענוג, זי האט נאר מיט א איד
בא'שטימטען בריק געקוקט איין דע-
ווערסען איין געבריינגען
— די שוויינסט—האט גרין מיט
אייגענארעטענער בייזקייט געזאגט—
ווייסט מיר גיט זאגען קיין איינע, הייב
דו האסט מירא, אז איד זאל דייך
דעריבן גיט כאפען, און דו "אסט מירא
צו זאגען דעם אמה... אלראיט, פעני
רע, שווייג, דאס דיין צונג צווישען די
ציבער ביי עס וועט קומען די צייט
וואס דו וועסט מוזען דעווען, און
איצט "אמיר ווייטער אננעהן מיט דע-
ארייט, יאמיד מאכען דעם אווענט
פאר א ערפאל, לאמיר קווינען די
באקען און שטעלען די פארב, לאמיר
שטייכען פאר דער וועלט, לאמיר די,
וואס ווייטען איהן ביין, גיט געבען
קעגנזיין דאס מיר לעבן צווישען זיך
קיין כאטיכעשטאן. זארגען זיין אויב
ביידע, וואס מיר קענען צווישען זיך

(פארשטאנען פון געבעטען)
— דו מינסט! איד מיר, אז דו
דארפט זיך רעכענען מיט דאס וואס
איד מיר. איד ביי דער כאט. און
דער הויז ביי איד דער כאט. איד
גיב די פארטי און איד גיב די
אדרערס, און איד —
! פעני האט אוועקגענומען די פען פון
פאפיר און זי אויפ'ן דעקס אוועקגע-
לייגט.
— א סטרייק? — האט שוין גרין
א שטייכעל געמאן.—אז גיט טאן דאס
וואס דו ווילסט, איז שוין אויס מיט
דער גאנצער ארבייט. דע?
— איד ביי שוין מיר דערפון. —
האט פעני אפגעוויפצט.
— מיר? אלראיט. ווען זיך אפ
לאזן זעהן וואס דו האסט דא אויפגע-
טאן, עהע, דער צעמעל וואקסט, מרס,
ריווע סאמען—דאס איז די קווינע
פון דער איסט כאיד?
— יעס.
— אט די גרוינע וואס האט מיר
געוואלטען אין איין האקען א טשא-
נק, "וואו איז פעני"? צו וואס דארפ-
סטו זי דא?
— צו דאס, וואס כ'דארף אלעמאל...
—האט... און ווער איז דאס די מרס.
צוויק?
— מרס, צוויק איז איהר שטנה אוי-
בעסטע הבר'אטע
— דאס איז די וואס רופט איהר צום
טעלעפאן?
— יעס.
— זעהר א פרעכע פרוי, ווען איד
האב אפגערופען דיין קווינע צו פרע-
גען וואו דו ביזנס, אויב דו ביזנס גיט
ביי איהר, האט מיר די דאזיגע פרוי
מיט אזא פרעכען קול געענטפערט דעם
טעלעפאן, זאגענדיג אזוי גראב: "גיר
טא ביי מיר קיין פעניס!" איד האב
באדארפט וויסען, אז זי איז דאס גיט
די קווינע אליין, נאר די שטנה! אמה,
אז זי האט דעריערט פון מיר ווער איד
פון איין זי איהר געבאנגען רופען.
אבער ביז כ'האב זיך דאס דערווארט
אויף דעם! נאר גארנישט, דאב איד
מיט דוין קווינע'ס שטנה גיט געמרא-
פער, ארט מיר אויך גיט, אבער צו
וואס דערפסטו זי דא ראכען? איין די
קווינע אליין גיט גענוג פאר דיר?
— די קווינע וויל אהן דער שטנה
'נענען גיט געהן, די שטנה איד דער

און איהם האט זיך צו דעם אווענט
פאר די פארזאמעלטע געוואלט האכען
א פריינדליכע פעני, א שטייבלעדיגע,
כאטש צו דעם אווענט און שפע-
טער, נאר דעם אווענט וועט ער שוין
זעהן וואס צו טאן ווענען דעם. ער
וועט זיך מיט איהר גוט דורכריידען.
ער וועט פון איהר ארויסשלאגען די
קאפצויען מיט די משוגע'ן.
מיט גוטען—דאס גרין נאשלא-
כען—אדער מיט ביווען. ער וועט
דאס זינע אויסגיהרען.
און ער האט איהר איצט נאכגע-
געבען:
— אלראיט, פעני, אז דו ווילסט
דורכטאוס איינלאדען דיין קווינעס צו
דיין מומע'ס יודש—אד איהם איין,
נאר דו זאכסט צו מיר גארנישט האר-
נען, אויב איד וועל זיך מיט דיינע
קרובים גיט אזוי ארוםכאפען. איין
וועל זיין פארגומען מיט מינע פריינד,
מינע קרובים, ווייסט, האב איד אויך
עצייגט אזוי גיך יין כ'האב מיט
דיין התונה געהאט. זי קענען דאס מיר
ער היום גיט פארגעבען... איד דאס
איבער דיי, מיין טייערע, פארלארען
מיין פאמיליע, מיין משפחה, געזונט
אין געלט אויך, אבער דאס וואלט
מיר גיט טאדען, יעדן איד דאס דיי!
יען דו ביים מינע אזוי יין דו ביזנס
צו מיר פארליכעטע צו וויין, אבער,
האסט בא'אנגט, בא'אנגט און וועסט
גע מאל באראנגען צו מיר, בריוו
צו מיר? ...
ביי פעני'ן זייען אויפ'ן שפיץ צונג
געלעגען די ווערסער, וואס דער גע-
ליכטער איהרער, ראמען, האט איהר
ווענען בא'אנגען געוואלט: זי
באראנגט צו זיך, אויסשליסליך, פאר
שמענדיג צו זיך, זי האט אבער די
ווערסער אראפגעשניגען... זי האט
שוין געראט גענוג פאר אייך פער-
זענדיכע פארייט איין
בערגענוג, זי האט נאר מיט א איד
בא'שטימטען בריק געקוקט איין דע-
ווערסען איין געבריינגען
— די שוויינסט—האט גרין מיט
אייגענארעטענער בייזקייט געזאגט—
ווייסט מיר גיט זאגען קיין איינע, הייב
דו האסט מירא, אז איד זאל דייך
דעריבן גיט כאפען, און דו "אסט מירא
צו זאגען דעם אמה... אלראיט, פעני
רע, שווייג, דאס דיין צונג צווישען די
ציבער ביי עס וועט קומען די צייט
וואס דו וועסט מוזען דעווען, און
איצט "אמיר ווייטער אננעהן מיט דע-
ארייט, יאמיד מאכען דעם אווענט
פאר א ערפאל, לאמיר קווינען די
באקען און שטעלען די פארב, לאמיר
שטייכען פאר דער וועלט, לאמיר די,
וואס ווייטען איהן ביין, גיט געבען
קעגנזיין דאס מיר לעבן צווישען זיך
קיין כאטיכעשטאן. זארגען זיין אויב
ביידע, וואס מיר קענען צווישען זיך

און איהם האט זיך צו דעם אווענט
פאר די פארזאמעלטע געוואלט האכען
א פריינדליכע פעני, א שטייבלעדיגע,
כאטש צו דעם אווענט און שפע-
טער, נאר דעם אווענט וועט ער שוין
זעהן וואס צו טאן ווענען דעם. ער
וועט זיך מיט איהר גוט דורכריידען.
ער וועט פון איהר ארויסשלאגען די
קאפצויען מיט די משוגע'ן.
מיט גוטען—דאס גרין נאשלא-
כען—אדער מיט ביווען. ער וועט
דאס זינע אויסגיהרען.
און ער האט איהר איצט נאכגע-
געבען:
— אלראיט, פעני, אז דו ווילסט
דורכטאוס איינלאדען דיין קווינעס צו
דיין מומע'ס יודש—אד איהם איין,
נאר דו זאכסט צו מיר גארנישט האר-
נען, אויב איד וועל זיך מיט דיינע
קרובים גיט אזוי ארוםכאפען. איין
וועל זיין פארגומען מיט מינע פריינד,
מינע קרובים, ווייסט, האב איד אויך
עצייגט אזוי גיך יין כ'האב מיט
דיין התונה געהאט. זי קענען דאס מיר
ער היום גיט פארגעבען... איד דאס
איבער דיי, מיין טייערע, פארלארען
מיין פאמיליע, מיין משפחה, געזונט
אין געלט אויך, אבער דאס וואלט
מיר גיט טאדען, יעדן איד דאס דיי!
יען דו ביים מינע אזוי יין דו ביזנס
צו מיר פארליכעטע צו וויין, אבער,
האסט בא'אנגט, בא'אנגט און וועסט
גע מאל באראנגען צו מיר, בריוו
צו מיר? ...
ביי פעני'ן זייען אויפ'ן שפיץ צונג
געלעגען די ווערסער, וואס דער גע-
ליכטער איהרער, ראמען, האט איהר
ווענען בא'אנגען געוואלט: זי
באראנגט צו זיך, אויסשליסליך, פאר
שמענדיג צו זיך, זי האט אבער די
ווערסער אראפגעשניגען... זי האט
שוין געראט גענוג פאר אייך פער-
זענדיכע פארייט איין
בערגענוג, זי האט נאר מיט א איד
בא'שטימטען בריק געקוקט איין דע-
ווערסען איין געבריינגען
— די שוויינסט—האט גרין מיט
אייגענארעטענער בייזקייט געזאגט—
ווייסט מיר גיט זאגען קיין איינע, הייב
דו האסט מירא, אז איד זאל דייך
דעריבן גיט כאפען, און דו "אסט מירא
צו זאגען דעם אמה... אלראיט, פעני
רע, שווייג, דאס דיין צונג צווישען די
ציבער ביי עס וועט קומען די צייט
וואס דו וועסט מוזען דעווען, און
איצט "אמיר ווייטער אננעהן מיט דע-
ארייט, יאמיד מאכען דעם אווענט
פאר א ערפאל, לאמיר קווינען די
באקען און שטעלען די פארב, לאמיר
שטייכען פאר דער וועלט, לאמיר די,
וואס ווייטען איהן ביין, גיט געבען
קעגנזיין דאס מיר לעבן צווישען זיך
קיין כאטיכעשטאן. זארגען זיין אויב
ביידע, וואס מיר קענען צווישען זיך

און איהם האט זיך צו דעם אווענט
פאר די פארזאמעלטע געוואלט האכען
א פריינדליכע פעני, א שטייבלעדיגע,
כאטש צו דעם אווענט און שפע-
טער, נאר דעם אווענט וועט ער שוין
זעהן וואס צו טאן ווענען דעם. ער
וועט זיך מיט איהר גוט דורכריידען.
ער וועט פון איהר ארויסשלאגען די
קאפצויען מיט די משוגע'ן.
מיט גוטען—דאס גרין נאשלא-
כען—אדער מיט ביווען. ער וועט
דאס זינע אויסגיהרען.
און ער האט איהר איצט נאכגע-
געבען:
— אלראיט, פעני, אז דו ווילסט
דורכטאוס איינלאדען דיין קווינעס צו
דיין מומע'ס יודש—אד איהם איין,
נאר דו זאכסט צו מיר גארנישט האר-
נען, אויב איד וועל זיך מיט דיינע
קרובים גיט אזוי ארוםכאפען. איין
וועל זיין פארגומען מיט מינע פריינד,
מינע קרובים, ווייסט, האב איד אויך
עצייגט אזוי גיך יין כ'האב מיט
דיין התונה געהאט. זי קענען דאס מיר
ער היום גיט פארגעבען... איד דאס
איבער דיי, מיין טייערע, פארלארען
מיין פאמיליע, מיין משפחה, געזונט
אין געלט אויך, אבער דאס וואלט
מיר גיט טאדען, יעדן איד דאס דיי!
יען דו ביים מינע אזוי יין דו ביזנס
צו מיר פארליכעטע צו וויין, אבער,
האסט בא'אנגט, בא'אנגט און וועסט
גע מאל באראנגען צו מיר, בריוו
צו מיר? ...
ביי פעני'ן זייען אויפ'ן שפיץ צונג
געלעגען די ווערסער, וואס דער גע-
ליכטער איהרער, ראמען, האט איהר
ווענען בא'אנגען געוואלט: זי
באראנגט צו זיך, אויסשליסליך, פאר
שמענדיג צו זיך, זי האט אבער די
ווערסער אראפגעשניגען... זי האט
שוין געראט גענוג פאר אייך פער-
זענדיכע פארייט איין
בערגענוג, זי האט נאר מיט א איד
בא'שטימטען בריק געקוקט איין דע-
ווערסען איין געבריינגען
— די שוויינסט—האט גרין מיט
אייגענארעטענער בייזקייט געזאגט—
ווייסט מיר גיט זאגען קיין איינע, הייב
דו האסט מירא, אז איד זאל דייך
דעריבן גיט כאפען, און דו "אסט מירא
צו זאגען דעם אמה... אלראיט, פעני
רע, שווייג, דאס דיין צונג צווישען די
ציבער ביי עס וועט קומען די צייט
וואס דו וועסט מוזען דעווען, און
איצט "אמיר ווייטער אננעהן מיט דע-
ארייט, יאמיד מאכען דעם אווענט
פאר א ערפאל, לאמיר קווינען די
באקען און שטעלען די פארב, לאמיר
שטייכען פאר דער וועלט, לאמיר די,
וואס ווייטען איהן ביין, גיט געבען
קעגנזיין דאס מיר לעבן צווישען זיך
קיין כאטיכעשטאן. זארגען זיין אויב
ביידע, וואס מיר קענען צווישען זיך

דא וואו ער דאך דאס געזינגען... ער
זעט עס נאכדעם.
"וועל, ס'אלדאט, — האט גריי
געזאגט. — מיר דאכען נאך צייט.
איד וועל נאך צוואווארטען... עס איז
טאקע זעהר א וויכטיגע זאך! א
מענטש וויכט נישט וואס מארגען וועט
זיין... איד האב שוין געטראכט ווער
נען פארדערבערען מיין פאליסי ביי
פאר איהר האט מיר וועגען דעם גע-
זאגט..."

דאס אלץ, אז פעני זאל הערען, איז
מער דערצו נאך דעם:

"איד וויכט, מיר ערדעוויס-מאן!
איד קרייב זיך צו מאכען א שטיקלעך
שמה'לע ביי זיך אין דער היים און
עס וואלט איהר, לייב איהר, ברענגען
נוגען צו זיי איינער פון מיינע געכט.
געכט איהר אז די אינלאדונג? יעס?
זאגט יעס... פיי, דאס'ט נור! אויב
איהר זעט זיין אין דעם געגענט, זאלט
איהר מיר טרייען צו זעהן, איד וועל
אייך באקענען אונטער די אויגען מיט
א פאר פון מיינע געכט, וואס וועלען
איהר מעגליך געבען די געלענענדיג
צו פארדעסערען זייערע פאליסיס...
אלדאט? פיי! ווען? יעס... דאס
וועט זיין די ריכטיגע צייט. גוט, גוט,
בא!"

גריין איז מיט זיך געווען צופרידען:
פעני דאט זיך צוגעהערט צו דאס
וואס ער האט גערעדט און גארנישט
געקענט וויסען... דאס וואס ער האט
יענעם דורכ'ן טעלעפאן נישט געקענט
זאגען, האט ער אפגעלייגט אויף צו
זאגען איהם ווען ער וועט איהם זעהן,
שפעטער, צו דער באשטימטער צייט,
ווען ער וועט זיך צו איהם אריינבא-
פען הערען וואס ער האט איהם צו-
זאגען.

גריין האט זיין דעמקסטיוו געוואלט
זאגען, אז ער זאל קומען צו דער
שמה'לע א פארשטעלער, ער זאל
אויסזעהן גאר אנדערש ווי ווען ער
וועט דארפן מרס. גריין נאכגעזאגט
נאכפארהען ווען ער וועט איהר נאכ-
שפאנדען כדי אויסצוגעפיעלן איהר
רע זאכען... זאל זי מיינען, אז זי איז
א פרייע פויגעלע, ער וועט איהר גע-
בען פפערזונליכע פרייהייט, וועט ער
איהר געבען!... זי וועט זיך ביי איהם
בעטען, אז ער זאל דאס פון איהר
צוריק אוועקגעבען!...

46

דער אווענט פאר דעם מיטען פון
דעם ליידיש פאראיין, און די שמה'ל-
לע, וואס גריין האט לכבוד פעני'ס
צוריקקומען אהיים באשטימט צו מא-
כען, דער אווענט איז שוין געווען נישט
ווייט, בלויז א שעה, צוויי און —
אלץ איז געווען פארטיג אויף צו וויר-
זען דער וועלט, אז פיליפ גריין קען
האלטען הויך זיין קאפ, אז זיין פעני
האט איהם נישט איבערגעלאזען, ווי
פיעלע פון זיינע קרובים און גוטע
פריינד האבען דאס געוואלט האבען.
א פארפונטער, אז אויסגעלעטער,
א צוגעפיקטער און אז אנגעפארפיר-
מירטער איז גריין אין טיפע, וויכען
שכול געזעסען און די אויגען נישט
אראפגענומען פון פעני'ן, ווען סעי-
די, די הויזמיינער, האט איהר די
"פינישינג טאטשעס" צו איהר טויט-
לעט געהאלפן מאכען.

פעני האט אויסגעזעהן אזוי "שעה",
אז גריין האט, קוקענדיג אויף איהר,
אויס געפיהלט א וועהטאג אין האר-
צען... צושיעהן, צורייזענע, צוועלע-
נאנט.

און דאס אלץ אהר צירונג, בלויז
א טונקעל-בלויז שיפאן וועלענעם
דרעק, וואס האט אזוי "געמעטשט"
פעני'ס טונקעל-בלויז אויגען! א
קלייד וואס גריין דאט אויסגעקליבען
פון צווישען די טייערסטע קליידער
איז א זעהר גרויסארטיגע קריידער-
שאפ, א פארווער מאדעל, אז אויס-
נאהם!

"ס'איז א דריי!" — האט סעידי
וועגען דער פראכטפולער קלייד גע-
זאגט אין גריין האט צוגעגעבען, אז
דער נאכטן "דריי" (הויב) פאסט זיך
פאר דעם.

(ווייטערעם מארגען)

וואו איז פעני?

ה א מ א

פון מרים קארפילאוו

(פארטעצונג פון נעכטען)

אבער, פעני האט זיך וועגען א גע-
וועליכע, צי וועלכע עס איז פאראויר-
ניכונג אויף שטענדיג, מיט איהר גע-
ליבטען, נישט געוואלט נאכען. זי האט
צוגעזאגט געדענקט וואס ער האט אליין
אין זיין זעלבסט-באשולדיגונג און
פארטיידיגונג צו איהר געזאגט:
"מיין פראפעסיע, מיין קונסט דער-
לאזט מיר נישט אריינצופאכען זיך אין
די ענגע ראמען פון פאמיליע-לעבען.
איד בין נישט געבארגען פאר דעם. איד
קען ליבען ווען איד בין פריי צו ליבען
אדער נישט צו ליבען. צווינגען קען
מיר דערצו קיינער נישט, אפילו איד
אליין אויך נישט."

קלארע ווערטער. א פשוט'ע ערלעך-
רונג, וועלכע נעמט אפ דעם מומה
וועגען דעם צו פאנטאזירען, צו הא-
פען, צו מאכען פלענער פאר דער צו-
קונפט.
אין נישט קענענדיג באשטימט זאגען
זיי אזוי דאס לעבען וועט זיך אהן
דעם איינעם אראנזשירען, האט פעני
זיך געוואלט נעמען צייט, כדי זיך
נישט צו באטראכטען וועגען דעם, וואס
זי קען פאר זיך טאן.

גריין האט, ריידענדיג א סך, פון
צייט צו צייט אויסגערעדט אזוינס,
וואס האט פעני'ן א נייעם, געוואנטען
געדאנק אין איהר קליינעם קאפ אריינ-
געגעבען.

ניינ'ס ווערטער וועגען דער מעגליכ-
קייט פון דעם, אז ווער פון איהרע
אייגענע זאל נאך, קען זיין, די קידנע-
פער אין הויז אריינברענגען, האבען
איהר געקלונגען ווי א נבואה.

אויב די נבואה זאל פארווירקליכט
ווערען, האט פעני געטראכט, וועט עס
נישט זיין פון איהר צד, ברענגענדיג דער-
צו קען דוקא א זיטניגע, א פדעמ-
דער פארשוין.

איהרע געדאנקען האבען זיך אפ-
געשטעלט אויף מרס. גאלד:

זי, אט די מרס. "איט", קען איהם,
דעם "קידנעפער", ברענגען צושלעפען.
זי וועט דא זיין, אלס מיטגליד פון
דעם פרויענ-פאראיין וועט זי אהער
קומען. זי מיט'ן לאוער, די ביידע ווע-
לען זיך מסתמא אויפזיידען צו ריידען
וועגען אז ארטיסט, ביי וועלכען, זי
האבען איהר, פעני'ס, בילד-געזעהן.
גריין וועט זיך דערמיט-פאראינטער-
כירען. די מרס. "איט" וועט זיך
מסתמא אנכאפען דעם ארטיסט מיט'ן
בילד איין הויז צו בריינגען, אדער,
אויב גריין זאל וועלען, מיט איהם צו
דעם ארטיסט צופארהען...

אזוי קלאר איז פאר פעני'ס גייס-
טיגע אויגען די דאזיגע בילד, פון
פארדען צום ארטיסט, ארויסגעטרא-
טעל, אז זי האט, צו באהאלטען איהר
טראומפירענדען "שמייעל", האכטיג
די פען א נעם געטאן, כדי גיכער מיט
דער ארבייט אנצונעהן.

גריין איז פעני'ס זשעסט געפעלען
ער האט זיך נישט געריכט, אז זי זאל
אזוי גיך לאזען זיך איבערבשטען.
דאס האט איהם נאכאמאל געוויזען,
אז ווען ער זאל זיך גוט א נעם מאן
צו איהר, וועט ער זי מיט דער צייט
אויסגעשילען.

ער האט צופרידען א לאך געטאן:
— דו, ארבייטסט ווי פאר ווער
דושיעס... הע? ארבייטסט מאכט דאס
לעבען זיט. אז דו, טייערע, וועסט אזוי
פלייסנדיג ארבייטען, אז דו וועסט מיר,
דיין מאן, אלץ פאלגען, וועט דער
אווענט זיכער זיין א גרויסער ערפאלג.
אז דער אווענט זאל זיך אונז איינ-
געבען, וועלען מיר האבען נאך אויגע-
טען עס וועט זיין פרעהליך. מיר

וועלען נישט דארפן געהן זעהן מען
שען. זי וועלען צו אונז קומען. הע?
עס וועט שוין זיין אלדאט, אלדאט!
"דאס וועט זיין אזוי אינטערע-
סאנט!" — האט פעני צו דער צייט
געטראכט. — "ראמען דא איז הויז!
אדער איד מיט מיין רייכען מאן צו
"ראמען'ען! מיינע בילדער, וועל איד
זאגען, איד וויל מיינע בילדער! בילד-
דער אדער בילד? דאס ווענדט זיך
אן דעם, וויפיל בילדער די מרס.
"איט" וועט זאגען, אז זי האט דארט
געזעהן."

— איד וויל, פענעלע, — האט גריין
צו זיין פלייסיג-ארייטענדער וויכעל
געזאגט, — אז אלעס זאל ביי אונז
צוגעהן דושיאסט סא. זאלען זיך די
געכט אונטערהאלטען אויפ'ן פויכט-
טען אופן. אלע פרויען זאלען זיך
מקנא זיין וואס דו ביזט מרס. פיליפ
גריין, און מיר זאלען די מענער מקנא
זיין, וואס איד האב אזא זיסע וויי-
בעלע, אזא שעהע, אזא קלונג און
אלץ.

פעני האט איהם צוגעווארפען א
פרעגנדען בליק:

— מענער? וואס פאר מענער?
ווי קומען אהער מענער? עס איז דאך
א פרויענ-פאראיין, נא?

— יעס; אבער עס וועלען דאך זיין
מענער אויך, — האט גריין געזאגט
און גענומען אויסרעכענען, וועלכע
און וויפיל מענער עס וועלען זיין:
מר. מארים בראון — איז איינס
אוועק.

מאנסליאר סעקס — צוויי.
ראבערט פלאטקין צי פלאט — דריי.
לאזאר גריין, א קאזין, דער בעס-
טער קאזין צווישען אלע קאזינס אין
דער "גרויזפאמיליע" — איז פיר.

— און, — האט גריין נאכדער-
קענר געזאגט, — איד וועל, מעגליך,
געבען א שאו דעם מאן וואס איד וויל
לאזען פארדעסערען מיין לאיף-איין
שורענס פאליסי. אפשר וועט זיך איהם
איינגעבען צו טאן ביזנעס מיט מיין
קאזין. א פיינער טאג, א גוטער איינ-
שורענס-אידזשענט... — איז פונט.

גו, און ווי וועלען דאס נישט קומען א
פאר צי עטליכע מענער מיט די ליי-
דיש, וואס וועלען אהער קומען צום
מיטונג? נישט, אלע פרויען לאזען איר
בער. די מענער אליין ווען זי געהען
אוועק אויף א נאכגען אווענט פון
דער היים. פרויען, אז זי זיינען איין
פערזענליך, זיינען זי נאך טויזענט
מאל ערנער ווי די מענער... א זאך
וואס עס איז טייער, דאך מען טאקע
בעסער האלטען געבען זיך... מען קען
אלע מאל זיין זיכערער מיט'ן נגב
אז ער וועט נישט נגב'ענען, ווען מען
היט איהם...

ער האט צו איהר דערביי כוטרע
צוגעטויכעלט און פעני האט, איהם
צוראכעניש, געטראכט:

"דו וועסט מיר נישט איינהיטען.
וואס מעהר דו וועסט מיר היטען, אלץ
שטארקער וועט עס אין מיר דערווער-
קען א באגעהר. צו "נגב'ענען". איד
וועל זיך פון דיר נגב'ענען, וויפיל נאך
איד וועל קענען, וויפיל איד וועל נאך
וועלען!..."

אזוי שטארק צופרידען איז איצט
גריין מיט פעני'ס און זיין אייגענער
שטימונג געווען, אז אפילו דער בא-
ריכט פון זיין דעמקסטיוו וואס איז נישט
געווען א צופרידענשטעלענדער, האט
עס נישט געקענט צושטערען.
דער דעמקסטיוו האט איהם דורכ'ן
טעלעפאן געלאזט וויכען, אז ער ווייכט
נאך גארנישט. ער האט געפונען עהליי-
כעס צו דאס וואס ער זוכט, אבער נישט

די בראונס זיינען געהימט! אייפגע-
צונט, ווי כחותנים צו א חתונה.
ווי זינען געקומען פריער פון אייער
ען, און פריהער ווי זיי האבען בא-
יאפט קומען ווייל, האבען זיי זיך נוי
זאיענטשערט. זיי האבען געזאגט
אויסכאפען אביסל צייט צו פארברענ-
ען מיט זייערע פריינד אליין, ווען
זינער זאל זיי אין דעם נישט שטערען.
דערוועגנדיג פעני'ן, ווי שעהן איז
טלאנע און ע'ענאנט זי דאס אייביג-
ען, האט בראון אויף איר אנגע-
טעלט זיינע אויגען מיט אויסירוק
פון גרויס באקאנדערונג און מרס.
בראון האט די באוואונדערונג און
פארוואנדערונג מיט ווערטער הויך
אויסגערדיקט:

— מיס, גיין! פעני! איחר ענט
יאר נאך שעה'גער געווארען! העכער!
זינער! טייעריקע, וואס האט איחר צו
יך געמאן?

און זי האט פעני'ן ליבליך ארומגע-
נימען זאגענדיג דערביי צו די מענער,
"עס אייגענעם מאן און פרעמדע!
— ווי וואונדערבא דאס איז! גע-
טאפען ווערען פון זאג'ן אומליק
און ארויסקומען פון דעם נאך שעה-
נע, פרישער, זיי געווען!

און זי האט ווידער גענומען קוקען
אויף פעני'ן.

— נישט איחר נאך קיין עין הרע נישט.
— האט מיר בראין צו זיין ווייב גע-
זאגט.

- געה שוין גער! - האט זי צום
זאגן מיט'ן ראנט א מאך געטאן. —
פ י ד יועל איחר קיין עי'הרע נישט
געבען! און צו פעני'ן.

טייעריקע, וואס האט איחר גע-
זאגן צו פארלירען וואג, זאגט עס מיר!
— דאס אי'עס וואס דו ווילסט ווי-
סע? — האט בראון פוי זיין ווייב וויי-
"ער געטאפאסט.

איר בין דאס איי אזוי סקאן! .
— דאס מרס. בראין געזאגט זייערליך
איר סטארע זיך נישט צו פארלירען,
זע איר דאס נישט דעיוויזיע, אזי זי
אר אזי אנטשטענענע —

זאגט, טייעריקע, זאגט דער
געניט מיר ארץ, —און זי האט פעני'ן,
ואס האט זי גערויטערט ווי א נידה
מיידל, אן א זייט ביי די מענער אייער
ענמיסע.

פ"י, בראין האט אייך זיין יויב צו
זיי פייניק, זיין ארטיק פייניג גיי
אניעוויזען מיט א שטייביקע .
— דאס אי'עס וואס זי מיינט, איז
גייט מלנא! ברייך דאס פאריי'ען
ואג, אזי די זייביג, וואס ערשט זיי
וערען, אירן מער פארזאייגט ווערען
זי איי יאבען זיי פאנעמען עפעס
אייך יאדען! זיי זייערע פאריי'ען
יאב, וואס זיי האבען אייך זיך יאדען
יאב געליבען אין אויף גיר אויף,
אזי א, מיט'ן קוק, נאכגענדיק זיך
איר עכטן ארץ בין מיינע פנט
— זי איז נישט אזוי פנט דיינע
ניין! שיה! זי קען זיין נאך
געטער, אזי זי יעצט עס ווערען אייך,
(ווייטשטען יאדען)

מ'רס. דאָל מיט פארוועגנע ליפּען
נעשמיכעלט — „ב'האב מינע קאסעס'
באָדע זאכע' מורא געזאָט אַנצומאַן
אום אין פאל מען וועט מיר קינדע'
פּען, זאָל מען זיי ביי מיר ניט קענען
אפּנערמען. היינטיגע צייטען דארף
מען צו אַלץ זיין צוגענרייט...“
(ווייטערעס באַרנע)

דערהענדיג זי, האט פעניס האַרץ
שטארקער אנגעהויבען צו קלאַפּען.
„זי דאָט נאָד געדאָט די הענה צו
מיר אין הויז צו קומען! — האָט פּע'
ני אַ טראַכט געטאָן, און זי האָט זיך
געהויבען זיין אויף דער וואָד, בראַזן
אין מוטיג באַגענענע' א י ה ר ע
פראַנען, יוערמלעך און באַמעקונ'
גען...
דאָס מאָל אין זי, די. מ'רס. גאָלר,
געקומען צום מיטגנג דוקא זעהר באַ'
שיידען, זעהר איינפאַ' אַננעטאָ.
אַלע האַכען דאָס באַפערקט און
אייניגע פרויען האַכען זיך אויף דעם
אפילו הויך געוואנדערט:
„מ'ר ס. דאָל!“ — דאָט איינע
אויסגערופען — „זאָט מיר ניט, אַז
אירר האָט צוליב דערפערשאַן פאָרנעצט
איערע דזשולערע. איך ווייס דאָד, אַז
איער מאַלס' ביוגעס געהען זעהר
ניט!“
און אַ צווייטע:
די גאָט נאָר, מיערע, וואו אין דאָס
אויס ווי אימיצער וואָלט אייך „אַרופ'
נעטוריסמ“, צי האָט מען אויף אייך
ניט געמאַכט אַ האַלדראַש אַמאָל אין אַ
נאָווינע?“
„נאָ, מיינע ליבע דאָמען, — האָט

גען. דענקט איהר, אַז דאָס איז פֿין
פֿון אונז?“
און שפּאַסיג, זעהענדיג, אַז זי איז
אין ערנסטקייט שוין אפשר אַ ביסעל
צי ווייט פֿאַרזאָנגען:
„וועה איז אונז ניט, אַז מיר קענע'
זיך אַזוי באַהעווען, וועט מען דאָד
אונז אין קיין אַנשטענדיגער הויז ניט
אדוינלאָזען! אונז קען נאָר הילפֿליך
וואָס אויסקומען צוצושטעהן צו דער
פֿאַלשעווישטן אַרמען ארפֿ'ן סטריט
אונזערע מיטגינגען אַפּצוהאַלטען!“
און זי האָט זיך אַליין צולאָכט פֿון
דער חבטל, וואָס זי האָט דאָ געזאָגט.
אייניגע פֿון די פֿרויען האַכען איהר
געזאָלפֿען לאָכען.
אזוי דאָס מ'רס. בראַזן איינגענומען
די וויבער' און פעני אין אירר פֿון
גאָנצען האַרצען דאָנקבאַר געווען פֿאַר
דעם.
אַבער אויב מ'רס. בראַזן דאָט גע'
קענט איינזאָלטען דעם שטראָם פֿון
פֿראַנען פֿון די מערסטע, פֿון די כמעט
אַלע פֿרויען, האָט זי זיך אַרױסגעווי'
זען אין דעם אונטערשטן גענען אויפֿ'
פֿרוי און נאָד אַ פֿאַר פֿרויען צו אירר.
די איין פֿרוי איז געווען ניט קיין
אַנדערע ווי זי מ'רס. נאָר, אדער מ'רס.
דאָל, ווי זי האָט זיך געהויסען ירענע.

פֿיררען דעם פֿאַרזאָג, אזוי ווי זי
וואָלט געווען ביי זיך אין דער חוץ.
מ'רס. בראַזן האָט עס איהר צוגע'
זאָגט צו טאָן יענע זי האָט דאָס מ'רס.
בראָזן געבעטען.
— די פֿרויען, — האָט פעני גע'
זאָגט צו מ'רס. בראַזן, נאָר דעם ווי זי
האָט איהר דערצעהלט, אין קורצע, ווי
אזוי מ'דאָט זי געקירנדעט און ווי
אזוי זי איז פֿון די קירנעפֿערס אַנדע'
לאָרען — די פֿרויען פֿון אונזער פֿאַר'
איי יועלען מיר באַטבאָדירען מיט
גאָנצען יעדע איינע וועט וועלען אי
איר זאָל זיך דערציילען ווי דאָס איז
מיט מיר געווען, און איר האָב צו דעם
קיין כח ניט. איר בין אין אַזאָ שטרי
מונג, וואָס איר וואָלט גאר וועלען
אויסמירדען מענשען, גאָרנישט האַכען
צי טאָן מיט זיי, און מיט אַ מאָל האָט
זיך אויפֿ' (גרינ'ע) פֿאַרוואָלט געבען
אַן אַווענט!
ווען מ'רס. בראַזן האָט איהר גע'
זאָגט, אַז גרין האָט עס געטאָן טאָקע
שמיכעלט:
— איר ווייס, ער טוט דאָד אַלץ
פֿון מיינטווענען, ער איז אַזוי גוט צו
מיר!... צי גוט, איר וויינט אַפּט, אַז
ער זאָל ניט זיין אַזוי גוט. ס'איז צור
פֿיל פֿאַר מיר.
— ער דאָט אייך אַזוי ליב! ער
איז מ'רס. גאָלר, און ווי אַזוי, מיר!
— יעס, יעס, מ'רס. גאָלר, און ווי אַזוי, מיר!
— ער דאָט אייך אַזוי ליב! ער
איז מ'רס. גאָלר, און ווי אַזוי, מיר!
— ער דאָט אייך אַזוי ליב! ער
איז מ'רס. גאָלר, און ווי אַזוי, מיר!

אונטער אַ מאַמע פֿון אויסערדע'
וועהליכע צופֿרידענקייט אין גאָסס'
פֿרוינדליכקייט האָט מ'רס. בראַזן פֿאַר'
זי און פעני'ס וועגען צו די געקומע'
נע ליבליך געשמיכעלט, באַגריסט אי
צי זי געהאָטען אין איין ריידען:
„אַד, ווי גוט דאָס איז פֿון אירר,
וואָס איהר זענט געקומען! קומט
אָדער מ'רס, בוש, דאָ האָט אירר אַ
פֿאַץ פֿאַר אייערע זאָכען. מ'רס. בלי'
קערמאָ, איהר' טראַנט אַ נייע העט,
זי פֿאַסט אייך סאָמינג וואַנדערפֿול!
איר ערוואַרט זעהר אַ גוטבאָזיכטע'
מיטגינג מיר דארפֿען זעהן ווענען דאָ'
פֿעל, אַ דאָלר אַ דאָפֿעל טיגעט
דאָסמאָל. מ'רס. קעסלמאָל, איהר
ווערט דאָר שטענען פֿון טאָג צו טאָג!
און מ'רס. קעסלמאָל, מיט אַ ה'עוור'
דינע' געלעכערעל:
„מיינ כאָל זאָגט עס אייך אין ער
האָט מורא, אַז מ'זאָל מיר ביי איהר
ניט פֿירענען...“
דאָס טרעפֿט די איבעריגע פֿרויען
„אין פינטעל“, און ווי טוען זיך אַ געס'
צו פעני'ן, וועלכע זעהט אויס ווי אַ
גאָסט ביי איררע געסט:
„מיערע, אירר מוזט אונז דעראַזי'
לען ווי אַזוי דאָס איז געשעהן!“
„מ'רס. גרין, איר בין שפעציעל צו'
ליב אייך געקומען צום מיטגינג, ב'האָב
אָפּגעבאָכטע אַ וויכטיגען אַפּאָינט'
מענט. סאָ רעלפֿ מי גאָד!“
און איינע פֿון די לידיס, אַזאָ
ביוניגע מיט כוטרע אויגעלעך און אַ
פֿונגעלשען פֿנים:
„איהר ווייסט, מ'רס. גרין, איהר
זעהט אויס ווי אַ נייע עפעס אַ אַז'
דער כאַרט פֿנים אין ביי אירר געווא'
רען, ניט אַזאָ פֿולער און קוילעכדיגער
ווי געווען. און די אויגען דאָבען באַ'
קומען מעהר אויסדרייט. אַד, מ'קען
וועהן, אַז איהר האָט עפעס דורכגע'
מאָכט... עפעס, וואָס דאָס גמיינט ווין
זעהר אינטערעסאַנט!...“
אזוי האָט יעדע איינע פֿון די גע'
קומענע לידיס געהאָט ווענען פעני'ן,
אַדער דירעקט צו פעני'ן, עפעס צו זאָ'
גען, און פעני דאָט מיט אַ געמאָכטען
רייזענדיגען שמיכעלעך די אַלע זאָכע'
צען אויפֿגענומען. זי האָט ביי זיך
אָפּגעמאַכט זי ניט צו געזענען עינסט.
פֿאַרבייאָזען פֿאַרביי די אויערע
צווייטונגען באַמערינגען ענטפֿע'
יען אויבערפלעכליך אויף זייערע פֿראַ'
גען איי, איבערדרייפט, אַרױסשטערען
אייס ריאָזן אַלס די דויפטפֿיגער איז

(פֿאַרטעזונג פֿון געכטען)

— ס'איז אַלדאָס, מיין פֿריינט, —
האָט מ'רס. בראַזן צו גרין'ען מיט אַ
בייזליכען שמיכעליע געזאָגט. אירר
מוסט אירם פֿאַר מיר ניט פֿאַרענטפֿע'
רען. איר קען אירם גוט, צו גוט, און
איר וועל זיך מיט איהם פֿאַר זינע
שטע יע טעלעך אָפּגעכענען, יענע
ער וועט זיין אין זינע שטעקשייד...
אין דער היים, צו דער צייט, וואָס מע'
האַרף זיך געהן לענען שלאָפֿען, רעכ'
עד ביי מיר אַנדערש... דאָס איז נאָר
וונן זינע אויגע צווייטע יך, אויף
אינגערען פֿון מיר, וואָס זיין צונג ווערט
איר, ווען ער איז אָבער מיט מיר
אַליין, אונטער ביי אַליין, איז ער ניט
אזוי, א י ד ווייס דאָד, וואָס פֿאַר
אַ גרויסער העלר ער איז!...
דאָס אָפּגעוואַנט האָט זיך מ'רס
בראָזן אַ נעהם געטאָן דער יונגער באַ'
לעכאָסטע רעלפֿען אויפֿגעהמען די
לידיס, וואָס זינען צום מיטגינג געק'
פֿען.
אונטער אַ מאַמע פֿון אויסערדע'
וועהליכע צופֿרידענקייט אין גאָסס'
פֿרוינדליכקייט האָט מ'רס. בראַזן פֿאַר'
זי און פעני'ס וועגען צו די געקומע'
נע ליבליך געשמיכעלט, באַגריסט אי
צי זי געהאָטען אין איין ריידען:
„אַד, ווי גוט דאָס איז פֿון אירר,
וואָס איהר זענט געקומען! קומט
אָדער מ'רס, בוש, דאָ האָט אירר אַ
פֿאַץ פֿאַר אייערע זאָכען. מ'רס. בלי'
קערמאָ, איהר' טראַנט אַ נייע העט,
זי פֿאַסט אייך סאָמינג וואַנדערפֿול!
איר ערוואַרט זעהר אַ גוטבאָזיכטע'
מיטגינג מיר דארפֿען זעהן ווענען דאָ'
פֿעל, אַ דאָלר אַ דאָפֿעל טיגעט
דאָסמאָל. מ'רס. קעסלמאָל, איהר
ווערט דאָר שטענען פֿון טאָג צו טאָג!
און מ'רס. קעסלמאָל, מיט אַ ה'עוור'
דינע' געלעכערעל:
„מיינ כאָל זאָגט עס אייך אין ער
האָט מורא, אַז מ'זאָל מיר ביי איהר
ניט פֿירענען...“
דאָס טרעפֿט די איבעריגע פֿרויען
„אין פינטעל“, און ווי טוען זיך אַ געס'
צו פעני'ן, וועלכע זעהט אויס ווי אַ
גאָסט ביי איררע געסט:
„מיערע, אירר מוזט אונז דעראַזי'
לען ווי אַזוי דאָס איז געשעהן!“
„מ'רס. גרין, איר בין שפעציעל צו'
ליב אייך געקומען צום מיטגינג, ב'האָב
אָפּגעבאָכטע אַ וויכטיגען אַפּאָינט'
מענט. סאָ רעלפֿ מי גאָד!“
און איינע פֿון די לידיס, אַזאָ
ביוניגע מיט כוטרע אויגעלעך און אַ
פֿונגעלשען פֿנים:
„איהר ווייסט, מ'רס. גרין, איהר
זעהט אויס ווי אַ נייע עפעס אַ אַז'
דער כאַרט פֿנים אין ביי אירר געווא'
רען, ניט אַזאָ פֿולער און קוילעכדיגער
ווי געווען. און די אויגען דאָבען באַ'
קומען מעהר אויסדרייט. אַד, מ'קען
וועהן, אַז איהר האָט עפעס דורכגע'
מאָכט... עפעס, וואָס דאָס גמיינט ווין
זעהר אינטערעסאַנט!...“
אזוי האָט יעדע איינע פֿון די גע'
קומענע לידיס געהאָט ווענען פעני'ן,
אַדער דירעקט צו פעני'ן, עפעס צו זאָ'
גען, און פעני דאָט מיט אַ געמאָכטען
רייזענדיגען שמיכעלעך די אַלע זאָכע'
צען אויפֿגענומען. זי האָט ביי זיך
אָפּגעמאַכט זי ניט צו געזענען עינסט.
פֿאַרבייאָזען פֿאַרביי די אויערע
צווייטונגען באַמערינגען ענטפֿע'
יען אויבערפלעכליך אויף זייערע פֿראַ'
גען איי, איבערדרייפט, אַרױסשטערען
אייס ריאָזן אַלס די דויפטפֿיגער איז

אונטער אַ מאַמע פֿון אויסערדע'
וועהליכע צופֿרידענקייט אין גאָסס'
פֿרוינדליכקייט האָט מ'רס. בראַזן פֿאַר'
זי און פעני'ס וועגען צו די געקומע'
נע ליבליך געשמיכעלט, באַגריסט אי
צי זי געהאָטען אין איין ריידען:
„אַד, ווי גוט דאָס איז פֿון אירר,
וואָס איהר זענט געקומען! קומט
אָדער מ'רס, בוש, דאָ האָט אירר אַ
פֿאַץ פֿאַר אייערע זאָכען. מ'רס. בלי'
קערמאָ, איהר' טראַנט אַ נייע העט,
זי פֿאַסט אייך סאָמינג וואַנדערפֿול!
איר ערוואַרט זעהר אַ גוטבאָזיכטע'
מיטגינג מיר דארפֿען זעהן ווענען דאָ'
פֿעל, אַ דאָלר אַ דאָפֿעל טיגעט
דאָסמאָל. מ'רס. קעסלמאָל, איהר
ווערט דאָר שטענען פֿון טאָג צו טאָג!
און מ'רס. קעסלמאָל, מיט אַ ה'עוור'
דינע' געלעכערעל:
„מיינ כאָל זאָגט עס אייך אין ער
האָט מורא, אַז מ'זאָל מיר ביי איהר
ניט פֿירענען...“
דאָס טרעפֿט די איבעריגע פֿרויען
„אין פינטעל“, און ווי טוען זיך אַ געס'
צו פעני'ן, וועלכע זעהט אויס ווי אַ
גאָסט ביי איררע געסט:
„מיערע, אירר מוזט אונז דעראַזי'
לען ווי אַזוי דאָס איז געשעהן!“
„מ'רס. גרין, איר בין שפעציעל צו'
ליב אייך געקומען צום מיטגינג, ב'האָב
אָפּגעבאָכטע אַ וויכטיגען אַפּאָינט'
מענט. סאָ רעלפֿ מי גאָד!“
און איינע פֿון די לידיס, אַזאָ
ביוניגע מיט כוטרע אויגעלעך און אַ
פֿונגעלשען פֿנים:
„איהר ווייסט, מ'רס. גרין, איהר
זעהט אויס ווי אַ נייע עפעס אַ אַז'
דער כאַרט פֿנים אין ביי אירר געווא'
רען, ניט אַזאָ פֿולער און קוילעכדיגער
ווי געווען. און די אויגען דאָבען באַ'
קומען מעהר אויסדרייט. אַד, מ'קען
וועהן, אַז איהר האָט עפעס דורכגע'
מאָכט... עפעס, וואָס דאָס גמיינט ווין
זעהר אינטערעסאַנט!...“
אזוי האָט יעדע איינע פֿון די גע'
קומענע לידיס געהאָט ווענען פעני'ן,
אַדער דירעקט צו פעני'ן, עפעס צו זאָ'
גען, און פעני דאָט מיט אַ געמאָכטען
רייזענדיגען שמיכעלעך די אַלע זאָכע'
צען אויפֿגענומען. זי האָט ביי זיך
אָפּגעמאַכט זי ניט צו געזענען עינסט.
פֿאַרבייאָזען פֿאַרביי די אויערע
צווייטונגען באַמערינגען ענטפֿע'
יען אויבערפלעכליך אויף זייערע פֿראַ'
גען איי, איבערדרייפט, אַרױסשטערען
אייס ריאָזן אַלס די דויפטפֿיגער איז

אונטער אַ מאַמע פֿון אויסערדע'
וועהליכע צופֿרידענקייט אין גאָסס'
פֿרוינדליכקייט האָט מ'רס. בראַזן פֿאַר'
זי און פעני'ס וועגען צו די געקומע'
נע ליבליך געשמיכעלט, באַגריסט אי
צי זי געהאָטען אין איין ריידען:
„אַד, ווי גוט דאָס איז פֿון אירר,
וואָס איהר זענט געקומען! קומט
אָדער מ'רס, בוש, דאָ האָט אירר אַ
פֿאַץ פֿאַר אייערע זאָכען. מ'רס. בלי'
קערמאָ, איהר' טראַנט אַ נייע העט,
זי פֿאַסט אייך סאָמינג וואַנדערפֿול!
איר ערוואַרט זעהר אַ גוטבאָזיכטע'
מיטגינג מיר דארפֿען זעהן ווענען דאָ'
פֿעל, אַ דאָלר אַ דאָפֿעל טיגעט
דאָסמאָל. מ'רס. קעסלמאָל, איהר
ווערט דאָר שטענען פֿון טאָג צו טאָג!
און מ'רס. קעסלמאָל, מיט אַ ה'עוור'
דינע' געלעכערעל:
„מיינ כאָל זאָגט עס אייך אין ער
האָט מורא, אַז מ'זאָל מיר ביי איהר
ניט פֿירענען...“
דאָס טרעפֿט די איבעריגע פֿרויען
„אין פינטעל“, און ווי טוען זיך אַ געס'
צו פעני'ן, וועלכע זעהט אויס ווי אַ
גאָסט ביי איררע געסט:
„מיערע, אירר מוזט אונז דעראַזי'
לען ווי אַזוי דאָס איז געשעהן!“
„מ'רס. גרין, איר בין שפעציעל צו'
ליב אייך געקומען צום מיטגינג, ב'האָב
אָפּגעבאָכטע אַ וויכטיגען אַפּאָינט'
מענט. סאָ רעלפֿ מי גאָד!“
און איינע פֿון די לידיס, אַזאָ
ביוניגע מיט כוטרע אויגעלעך און אַ
פֿונגעלשען פֿנים:
„איהר ווייסט, מ'רס. גרין, איהר
זעהט אויס ווי אַ נייע עפעס אַ אַז'
דער כאַרט פֿנים אין ביי אירר געווא'
רען, ניט אַזאָ פֿולער און קוילעכדיגער
ווי געווען. און די אויגען דאָבען באַ'
קומען מעהר אויסדרייט. אַד, מ'קען
וועהן, אַז איהר האָט עפעס דורכגע'
מאָכט... עפעס, וואָס דאָס גמיינט ווין
זעהר אינטערעסאַנט!...“
אזוי האָט יעדע איינע פֿון די גע'
קומענע לידיס געהאָט ווענען פעני'ן,
אַדער דירעקט צו פעני'ן, עפעס צו זאָ'
גען, און פעני דאָט מיט אַ געמאָכטען
רייזענדיגען שמיכעלעך די אַלע זאָכע'
צען אויפֿגענומען. זי האָט ביי זיך
אָפּגעמאַכט זי ניט צו געזענען עינסט.
פֿאַרבייאָזען פֿאַרביי די אויערע
צווייטונגען באַמערינגען ענטפֿע'
יען אויבערפלעכליך אויף זייערע פֿראַ'
גען איי, איבערדרייפט, אַרױסשטערען
אייס ריאָזן אַלס די דויפטפֿיגער איז

אונטער אַ מאַמע פֿון אויסערדע'
וועהליכע צופֿרידענקייט אין גאָסס'
פֿרוינדליכקייט האָט מ'רס. בראַזן פֿאַר'
זי און פעני'ס וועגען צו די געקומע'
נע ליבליך געשמיכעלט, באַגריסט אי
צי זי געהאָטען אין איין ריידען:
„אַד, ווי גוט דאָס איז פֿון אירר,
וואָס איהר זענט געקומען! קומט
אָדער מ'רס, בוש, דאָ האָט אירר אַ
פֿאַץ פֿאַר אייערע זאָכען. מ'רס. בלי'
קערמאָ, איהר' טראַנט אַ נייע העט,
זי פֿאַסט אייך סאָמינג וואַנדערפֿול!
איר ערוואַרט זעהר אַ גוטבאָזיכטע'
מיטגינג מיר דארפֿען זעהן ווענען דאָ'
פֿעל, אַ דאָלר אַ דאָפֿעל טיגעט
דאָסמאָל. מ'רס. קעסלמאָל, איהר
ווערט דאָר שטענען פֿון טאָג צו טאָג!
און מ'רס. קעסלמאָל, מיט אַ ה'עוור'
דינע' געלעכערעל:
„מיינ כאָל זאָגט עס אייך אין ער
האָט מורא, אַז מ'זאָל מיר ביי איהר
ניט פֿירענען...“
דאָס טרעפֿט די איבעריגע פֿרויען
„אין פינטעל“, און ווי טוען זיך אַ געס'
צו פעני'ן, וועלכע זעהט אויס ווי אַ
גאָסט ביי איררע געסט:
„מיערע, אירר מוזט אונז דעראַזי'
לען ווי אַזוי דאָס איז געשעהן!“
„מ'רס. גרין, איר בין שפעציעל צו'
ליב אייך געקומען צום מיטגינג, ב'האָב
אָפּגעבאָכטע אַ וויכטיגען אַפּאָינט'
מענט. סאָ רעלפֿ מי גאָד!“
און איינע פֿון די לידיס, אַזאָ
ביוניגע מיט כוטרע אויגעלעך און אַ
פֿונגעלשען פֿנים:
„איהר ווייסט, מ'רס. גרין, איהר
זעהט אויס ווי אַ נייע עפעס אַ אַז'
דער כאַרט פֿנים אין ביי אירר געווא'
רען, ניט אַזאָ פֿולער און קוילעכדיגער
ווי געווען. און די אויגען דאָבען באַ'
קומען מעהר אויסדרייט. אַד, מ'קען
וועהן, אַז איהר האָט עפעס דורכגע'
מאָכט... עפעס, וואָס דאָס גמיינט ווין
זעהר אינטערעסאַנט!...“
אזוי האָט יעדע איינע פֿון די גע'
קומענע לידיס געהאָט ווענען פעני'ן,
אַדער דירעקט צו פעני'ן, עפעס צו זאָ'
גען, און פעני דאָט מיט אַ געמאָכטען
רייזענדיגען שמיכעלעך די אַלע זאָכע'
צען אויפֿגענומען. זי האָט ביי זיך
אָפּגעמאַכט זי ניט צו געזענען עינסט.
פֿאַרבייאָזען פֿאַרביי די אויערע
צווייטונגען באַמערינגען ענטפֿע'
יען אויבערפלעכליך אויף זייערע פֿראַ'
גען איי, איבערדרייפט, אַרױסשטערען
אייס ריאָזן אַלס די דויפטפֿיגער איז

אונטער אַ מאַמע פֿון אויסערדע'
וועהליכע צופֿרידענקייט אין גאָסס'
פֿרוינדליכקייט האָט מ'רס. בראַזן פֿאַר'
זי און פעני'ס וועגען צו די געקומע'
נע ליבליך געשמיכעלט, באַגריסט אי
צי זי געהאָטען אין איין ריידען:
„אַד, ווי גוט דאָס איז פֿון אירר,
וואָס איהר זענט געקומען! קומט
אָדער מ'רס, בוש, דאָ האָט אירר אַ
פֿאַץ פֿאַר אייערע זאָכען. מ'רס. בלי'
קערמאָ, איהר' טראַנט אַ נייע העט,
זי פֿאַסט אייך סאָמינג וואַנדערפֿול!
איר ערוואַרט זעהר אַ גוטבאָזיכטע'
מיטגינג מיר דארפֿען זעהן ווענען דאָ'
פֿעל, אַ דאָלר אַ דאָפֿעל טיגעט
דאָסמאָל. מ'רס. קעסלמאָל, איהר
ווערט דאָר שטענען פֿון טאָג צו טאָג!
און מ'רס. קעסלמאָל, מיט אַ ה'עוור'
דינע' געלעכערעל:
„מיינ כאָל זאָגט עס אייך אין ער
האָט מורא, אַז מ'זאָל מיר ביי איהר
ניט פֿירענען...“
דאָס טרעפֿט די איבעריגע פֿרויען
„אין פינטעל“, און ווי טוען זיך אַ געס'
צו פעני'ן, וועלכע זעהט אויס ווי אַ
גאָסט ביי איררע געסט:
„מיערע, אירר מוזט אונז דעראַזי'
לען ווי אַזוי דאָס איז געשעהן!“
„מ'רס. גרין, איר בין שפעציעל צו'
ליב אייך געקומען צום מיטגינג, ב'האָב
אָפּגעבאָכטע אַ וויכטיגען אַפּאָינט'
מענט. סאָ רעלפֿ מי גאָד!“
און איינע פֿון די לידיס, אַזאָ
ביוניגע מיט כוטרע אויגעלעך און אַ
פֿונגעלשען פֿנים:
„איהר ווייסט, מ'רס. גרין, איהר
זעהט אויס ווי אַ נייע עפעס אַ אַז'
דער כאַרט פֿנים אין ביי אירר געווא'
רען, ניט אַזאָ פֿולער און קוילעכדיגער
ווי געווען. און די אויגען דאָבען באַ'
קומען מעהר אויסדרייט. אַד, מ'קען
וועהן, אַז איהר האָט עפעס דורכגע'
מאָכט... עפעס, וואָס דאָס גמיינט ווין
זעהר אינטערעסאַנט!...“
אזוי האָט יעדע איינע פֿון די גע'
קומענע לידיס געהאָט ווענען פעני'ן,
אַדער דירעקט צו פעני'ן, עפעס צו זאָ'
גען, און פעני דאָט מיט אַ געמאָכטען
רייזענדיגען שמיכעלעך די אַלע זאָכע'
צען אויפֿגענומען. זי האָט ביי זיך
אָפּגעמאַכט זי ניט צו געזענען עינסט.
פֿאַרבייאָזען פֿאַרביי די אויערע
צווייטונגען באַמערינגען ענטפֿע'
יען אויבערפלעכליך אויף זייערע פֿראַ'
גען איי, איבערדרייפט, אַרױסשטערען
אייס ריאָזן אַלס די דויפטפֿיגער איז

אונטער אַ מאַמע פֿון אויסערדע'
וועהליכע צופֿרידענקייט אין גאָסס'
פֿרוינדליכקייט האָט מ'רס. בראַזן פֿאַר'
זי און פעני'ס וועגען צו די געקומע'
נע ליבליך געשמיכעלט, באַגריסט אי
צי זי געהאָטען אין איין ריידען:
„אַד, ווי גוט דאָס איז פֿון אירר,
וואָס איהר זענט געקומען! קומט
אָדער מ'רס, בוש, דאָ האָט אירר אַ
פֿאַץ פֿאַר אייערע זאָכען. מ'רס. בלי'
קערמאָ, איהר' טראַנט אַ נייע העט,
זי פֿאַסט אייך סאָמינג וואַנדערפֿול!
איר ערוואַרט זעהר אַ גוטבאָזיכטע'
מיטגינג מיר דארפֿען זעהן ווענען דאָ'
פֿעל, אַ דאָלר אַ דאָפֿעל טיגעט
דאָסמאָל. מ'רס. קעסלמאָל, איהר
ווערט דאָר שטענען פֿון טאָג צו טאָג!
און מ'רס. קעסלמאָל, מיט אַ ה'עוור'
דינע' געלעכערעל:
„מיינ כאָל זאָגט עס אייך אין ער
האָט מורא, אַז מ'זאָל מיר ביי איהר
ניט פֿירענען...“
דאָס טרעפֿט די איבעריגע פֿרויען
„אין פינטעל“, און ווי טוען זיך אַ געס'
צו פעני'ן, וועלכע זעהט אויס ווי אַ
גאָסט ביי איררע געסט:
„מיערע, אירר מוזט אונז דעראַזי'
לען ווי אַזוי דאָס איז געשעהן!“
„מ'רס. גרין, איר בין שפעציעל צו'
ליב אייך געקומען צום מיטגינג, ב'האָב
אָפּגעבאָכטע אַ וויכטי

איז'ס אריינטער אוי זי רערט מיט אים

וואס רערט זי מיט איהם? זי בעט איהם פומקע אפגערמטע, זי פיל א מיטלע, באלייביגען זי אהיים, זי וועט איהם אויפ'ן וועג דעבען עטיוואס אינטערעסאנטעס צו דערציילען, עפעס וועגען דעם אריגינאל פון דער קאפיע אדער קאפיעס וואס געפינען זיך צוויי טען זיינע אלבאמס מיט די פאטאגראפישע בילדער...

אפשר וואלט זי איהם ערווארט טאקע אין גרוי'ס היים און זעהן וואס פאר אן איינדרוק די מרס, גרין וואלט אויף איהם געמאכט.

קוקענדיג אויף פעני'ן און זערענדיג ווי שעהן, ווי אינטערעסאנט און ווי יונג, ווי זעהר יונג זי זעהט אויסגעבראכט, און צו וואס פאר א יונגען? געזוכט און געזוכט ביז זי איז אַ אליין אהיים געקומען.

איז ביז וואנען זי וועט זיך זעהן און אפגעכגען מיט'ן לאיער, דאס מרס, גאלד געוואלט פרידער אייסקער פינען ווען און ווי אזוי פעני האט זיך אפגעזוכט.

זי דאס פעני'ן אן א ווייט "צום יאונגט צוגעדריקט" און געפרעגט אזוי

גאראנטענדיגס ווי א מיטגליד פון נעלבען פאראיין קען ווין:

וויפיל אויסלעזן געלט האט אייער מאן פאר אייך געלעבען?

פעני, בלאס ווערענדיג פון כעס, רערפאר וואס די פרוי האט איהר גע' יאונגט אַווינס צו פרעגען, האט מיט געמאכטע רוהיגקייט געענטפערט:

— פונקט אזוי פיל וויפיל מען האט ביי איהם געבעטען...

און וויפיל האט מען געבעטען? אזוי פיל וויפיל ער האט גע' געבען...

— ווער דאס אנגעפיהרט די פאר' האנדלונגען מיט אייערע קירנעפערס?

— איד ווייס ניש אויב איך דארף דאס זאגען...

— איך בארשטער... ער האט אייך געהויבען שווינגען...

— וועלל... און פעני דאס א קוק געטאן צו מרס, בראון ווי זי וואלט זאגען:

— פילן, ראטע'יעט מיר פון איהר!...

— מרס, בראון איז פעני' גלייך גע' קומען צו דילי.

— מרס, גאלד, קיינע באזונדערע מיטינגען!

— אין שוין דער מיטינג געעפענט? דאס זיך מרס, גאלד געוואונדערט.

— יעס מעס!

— סאר! כ'האב בלוין געוואלט שטעלען מרס, גרין א פאר פראגען...

— נאכ'ן מיטינג!

— איך מוז בארד נאכ'ן מיטינג אוועקגעהן, איד האב אן אפאייכט מענטש...

— האט מרס, גאלד קאפערט'ע געמאכט מיט'ן קאפ, — א וויב' טיגען אפאייטמעט!

— איהר וועט עס דערצעהלען ביי דער באבען אויפ'ן קבר, — האט מרס, בראון געזאגט און אנדערע האבען געלאכט, און מרס, גאלד האט קאפ ריזנע א ברום געטאן:

— מיטינג, מיטינג, א כיונעס מיט מיטינגען!...

— שיששא, אדערע, פילן! — האט מרס, בראון אויסערופען, — מיר זאבען זעהר א הויכמיגע פינטס אויפ'ן פראגראם, דאס איז וועגען די ארכייטס'לאזע וואס קענען ניש צאלען זיין רענט און מען ווארפט זיי ארויס זון די רומס, אויך האבען מיר אפגעדוקט ראפגליטיקעטס, צו איין דאלאר א טיקעט. זאל ועדער פוי אונז נער' מען וואס מעהר טיקעטס צוכ פאר' אויפער.

מרס, גאלד האט געמאכט אן אנד שטעל, אז זי הערט זי צו וועגען וואס גען רערט און וועגען וואס מען פאר' האנדעלט צום מיטלינג, אין אמת'ען איז זי איז די געדאנקען געווען זעהר וויס דערפון, אין געדאנקען ראט זי זיך גאר געפונען אין גריניטש ווי 'עדדוש, אין "דער גרינער האץ" און גיז א'טיס'טס סטודיא.

זי האט געסראנט, אז ווען זי רופט אפ דעם ארטיסט דורך "ער גרינער זאץ" (ווייל ער האט ניש אין זיין גטודיא קיין בעלעפאז), דרעט מען

גאלד א ווייניגער א געגענע

איבערראשונג ווי פאר איהר, ער דאס אזוי פיל צייט אויף צו זוכען פעני'ן אויסגעבראכט, און צו וואס פאר א יונגען? געזוכט און געזוכט ביז זי איז אַ אליין אהיים געקומען.

איז ביז וואנען זי וועט זיך זעהן און אפגעכגען מיט'ן לאיער, דאס מרס, גאלד געוואלט פרידער אייסקער פינען ווען און ווי אזוי פעני האט זיך אפגעזוכט.

זי דאס פעני'ן אן א ווייט "צום יאונגט צוגעדריקט" און געפרעגט אזוי

גאראנטענדיגס ווי א מיטגליד פון נעלבען פאראיין קען ווין:

וויפיל אויסלעזן געלט האט אייער מאן פאר אייך געלעבען?

פעני, בלאס ווערענדיג פון כעס, רערפאר וואס די פרוי האט איהר גע' יאונגט אַווינס צו פרעגען, האט מיט געמאכטע רוהיגקייט געענטפערט:

— פונקט אזוי פיל וויפיל מען האט ביי איהם געבעטען...

און וויפיל האט מען געבעטען? אזוי פיל וויפיל ער האט גע' געבען...

— ווער דאס אנגעפיהרט די פאר' האנדלונגען מיט אייערע קירנעפערס?

— איד ווייס ניש אויב איך דארף דאס זאגען...

— איך בארשטער... ער האט אייך געהויבען שווינגען...

— וועלל... און פעני דאס א קוק געטאן צו מרס, בראון ווי זי וואלט זאגען:

— פילן, ראטע'יעט מיר פון איהר!...

— מרס, בראון איז פעני' גלייך גע' קומען צו דילי.

— מרס, גאלד, קיינע באזונדערע מיטינגען!

— אין שוין דער מיטינג געעפענט? דאס זיך מרס, גאלד געוואונדערט.

— יעס מעס!

— סאר! כ'האב בלוין געוואלט שטעלען מרס, גרין א פאר פראגען...

— נאכ'ן מיטינג!

— איך מוז בארד נאכ'ן מיטינג אוועקגעהן, איד האב אן אפאייכט מענטש...

— האט מרס, גאלד קאפערט'ע געמאכט מיט'ן קאפ, — א וויב' טיגען אפאייטמעט!

— איהר וועט עס דערצעהלען ביי דער באבען אויפ'ן קבר, — האט מרס, בראון געזאגט און אנדערע האבען געלאכט, און מרס, גאלד האט קאפ ריזנע א ברום געטאן:

— מיטינג, מיטינג, א כיונעס מיט מיטינגען!...

— שיששא, אדערע, פילן! — האט מרס, בראון אויסערופען, — מיר זאבען זעהר א הויכמיגע פינטס אויפ'ן פראגראם, דאס איז וועגען די ארכייטס'לאזע וואס קענען ניש צאלען זיין רענט און מען ווארפט זיי ארויס זון די רומס, אויך האבען מיר אפגעדוקט ראפגליטיקעטס, צו איין דאלאר א טיקעט. זאל ועדער פוי אונז נער' מען וואס מעהר טיקעטס צוכ פאר' אויפער.

מרס, גאלד האט געמאכט אן אנד שטעל, אז זי הערט זי צו וועגען וואס גען רערט און וועגען וואס מען פאר' האנדעלט צום מיטלינג, אין אמת'ען איז זי איז די געדאנקען געווען זעהר וויס דערפון, אין געדאנקען ראט זי זיך גאר געפונען אין גריניטש ווי 'עדדוש, אין "דער גרינער האץ" און גיז א'טיס'טס סטודיא.

זי האט געסראנט, אז ווען זי רופט אפ דעם ארטיסט דורך "ער גרינער זאץ" (ווייל ער האט ניש אין זיין גטודיא קיין בעלעפאז), דרעט מען

(פארשטעטיג פון געבטען)

מרס, האל (גאלד) איז אין אמת'ן ניש געווען צוגעגרייט מיט איהר טאט' לעס צו געשעלען זיין די פרויען פון איהר פאדאייז, נאך צו מאכען א נר

טען איינדרוק אויף מר, גרין, ווען מרס, גאלד האט, ווי אנדערע מיטגלידער פון דעם נעידים פאראיי, באקומען די איינלאדונג צום מיטינג מיט דער מעלרונג, אז דאס וועט "שטאטפוינדען" און סר, פיליפ גרינ'ס היים, אין אז נאכ'ן מיטינג ערווארט אלעסען אז אנגענעמענג, איבערדאר שונג, האט זי זיך ניש געקענט פארשטעלען, וואס די איבערראשונג איז, ניש אנדערש, האט זי געקלערט, אז דער מר, גרין האט זיין מרס, גרין גע' פונען?...

זי האט באשלאסען צו דעם מיטינג אומבארינגט צו קומען און זעהן וואס דא וועט זיין.

קוקענדיג האט, זי זיך איבערצייגט אין וואס די איבערראשונג איז באר שטאנען: זי האט דערזעהן פעני'ן.

פעני, מרס, גרין צוריק ביי זיך אין דער'היים! און און דער הילף פון איהר מיט'ן לאיער?!

א כעס האט זיך אין איהר ערוועקט גענען לאיער, זי האט איהם פארדער' פויגט אין "מאכען פאר זיך שבת", אויסנוצען איהר צייט, איהר געזעל' שאפט און אלץ פאר זיין בענעמיט, זי האט באשלאסען זיך מיט איהם דערפאר אפצורעכענען.

אז דער לאיער ווייס נאך גארניט (וואס מרס, גרין איז שוין ביי זיך אין דערקייט, האט מרס, גאלד ניש גע' וואוסט.

זי האט זיך ניש פארגעשטעלט, אז פאר איהם וועט די איבערראשונג זיין נאך א געכעטע ווי פאר איהר, און

48.

צו דער צייט וואס דער פרויען פאראיי איז אנגעצאנגען מיט'ן מיר

בונג האט גרין געוואלט אריינכאפען איבערצוליינען דעם ארטיקעל וואס זיין פריינד בראון דאט מיט זיך גע' בראכט.

איבערליינענען דאס און דאן ריידען ווענען "עס, גרין האט געפיהלט, אז ער מוז מיט אימיצען וועגען זיך ריידען. עס איז איהם געווען טוערע פאגאנדערצור קליינען זיך אליין אין זיינע געפיהלען און געדאנקען.

די פראבלעמען פון יאדערע, פון עלטער, יוגענט, ליבע און ליידער' שאפט האבען זיך געפלאנטערט פאר זיינע גייסטיגע פוס און ער איז אלע ווילע שטעה געבליבען, ניש וויסענדיג ווי אזוי ווייטער, איז לעבען אנצור געהן

מר, בראון, געזעגערט דערפון וואס זיין ווייב האט איהם מיט א וויילע פרידען אזוי שארף אריינגעוואנט, האט אייך געפיהלט, אז ער דארף ריידען. ער האט צו לאנג, האט ער געזאגט, געשווינגען, זי די ווייב, האט אזוי געוואונען די אייבערמאכט און ריידען, און ס'איז שוין דערגאנגען דערצו, אז זי זאל איהם פאר פרעמדע מענשען באריידענען.

גרין האט זיין פריינד ווי געמרייכט: דער זיך איין מארגס, זי האט זיך ניש באליידיגט און דאס איז דאך ניש פאר פרעמדע מענשען, איד און מיין פעני זיינען אייגענע מענשען. נישא זיך פאר אונז וואס צו שערמען.

אבער מר, בראון האט זיך ניש גע' לאזען טרויסטען:

— פאר פרעמדע צי פאר אייגענע, זי האט געקראנען א גרויסען מויל מיט א לאנגען צונג סאי ווי סאי, איד וועט דאס מעהר ניש דולדען. אויב זי וועט מיר געהמען אויפ'ן צימבעל ווען איד וועל זיין אין מינע שטעט שיד, וועל איד אויך האבען עפעס צו זאגען. — ס'איז בעסער צו פארשווייגען א פרוי ווען זי איז אויפגע'ענט, — האט גרין געזאגט.

— גיין, ס'איז בעסער ניש צו פארשווייגען, — דאס בראון ענעדניש מיט'ן קאפ א רדעה געטא'ן. איינמאל פארשווייסטן אייך, מיינט זי שוין אז זי איז אלעמאל גערעכט.

— דאס איז אמת...

— געוויס איז דאס אמת, און איך זייעל מעהר ניש שווייגען. זי קיינט מיר שוין צופיל אויפ'ן קאפ צוהיל!

— זינט ווען האט זיך דאס ביי אייך אנגעהויבען?

— אה, ווער גערעכנט עס!

— ניש פון דער צייט אז וואס מיין פעני איז געקלידעפט גע'יאיען?

זי האט מיר עפעס אַווינס געזאגט דולפ'ן טעלעפאז...

(ווייכערעם מארגען)

„צו יעדער ערלעייגונג אין אויך צו“ געפאסט א באהאנדלונג, וואס אמאל רציפט עס איז אמאל דעלפט עס נישט. פאר איינע יעדערע מענער אין טראכטע טייטשט

„ער קרויז איז נאך ארעמל א פארבייגענדער צווייטאגד. אז איז בערגאג, אן אומבוט: ווי ס'נעהט אין קרויזס בארגאראג, אזוי דויבט עס נאכ'ן קרויזס אן צו געהן בארג אלויז.

„ווען עס פארשווינדט דער קרויזס, דערפירט מען ויך אזוי גוט, אזוי וואויל ווי ס'האט זיך נישט געפיהלט אפילו אין די אינערע יאהרען!“

— דאנקען נאט דערפאר! — האט זיך גיין צוגאכט. — ענדע גוט, אלעס גוט! אבי כ"ראב געמינגט פון אמתוב ארטיקלע, אז ס'שוין א סוף צום לעבן. „ווייטערעם — מאנען

דאס איז אזוי ווי די פילע זייערע בארדייטונגען, אט דא, למשל אויך ער האט גיינע אונגעווינען די בארענדע שורות: „די ערקערונג יונגע קריטישע יאהרען ביי מענער איז, נאך אלעמען, דערווייל בלויז א מעאדע, בלויז א אנטימיסענישט. נישט נאך דערווייט קייז איינציגער יוכעיער באווייז פאר דעם. עס ווינען פאראן געגנן דער באדייטונג טווענדער לעבעדיגע פראטעסטען, היטער, קינדער פון מען נער וואס ווינען ווייט אריבער פיפציג יאהר צייט“

גרויס אוינען האבען א שוין גען טאן מיט נצחון:

— עקל! דאס איז... עפעס! דאס געפילט מיר, איז דעם גלויב איז! דאס וויס איך, אז עס איז מעגליך, ס'יז טאטע, ווען ער איז געווען אזוי אלט ווי איך בון איצט, איז געווארען א טאכט. בי? פראן האט צוגעשקאליט מיט'ן מאפ און אנגעווינען גרינען, איז ארי טוקעל אויף דעם ארטי

„די פראגע פון קריטישע יאהרען ביי מענער, באוויפטען זיי, די גרויסע ספעציאליסטען, איז הייפטיגליך א פראגע פון באליאנס. ס'איז א באליאנס פראגע“

— זיי מיינען צו זאגען, אז מיר פאריירען דעם באליאנס? דאס גלייכעוויס, — האט גיין געפרעגט. — נא, נא, נישט דאס, דא מיינען זיי מיט'ן באליאנס א סך דכל. ווי גיבען זיך אפ השבוי הנפש? מיהרען אונטער די אונטערשטע שורה פון זייער גאנצע לענע.

— ווי קען מען דאס אונטערשיידערען די אונטערשטע שורה פון גאנצען לעבען ווען מען לעבט נאר?

— זיי מיינען צו זאגען, אז נאך דעם ווי מיר שפאנען אריבער די פופ צינער, עקט זיך שוין דאס לעבען. ביי אלעמען?

— כמעט ביי אלעמען — ווער, ווען זיי פרענען מיר זאגן איך זיי, אז ערשט צו די יאהרען קען זיך דאס אנדרייען א ביי ליבען... — ווארט, דאס איז וואס זיי זאגען ווענען באליאנס. — דאס בראון גען זאגט:

— דאס רוב מענער ווינען ביים מאד מען דעם באליאנס, ביים אנגעבען זיך דיינזשבוך פון די פארגאנגענע יאהרען, שטארק צונומישעל איז ענטווישט דער כאלאנס ענדיגט זיך מיט א בארג קראנט, וויס געסעט ס'זיינען פיהלע געווען די אטביציעס און האכונגען, און גרעסער איז שפעטער דער בארג קראנט. דעפאר איז עס נישט קיי וואונדער, וואס עס לידע מערסטען פון דעם באנקראט די מענער, וואס ווייניק געווען זערי פעזיג און אקטיוו טעטיג איז ווען לעבען. מענער פון דעם סארט, וואס זיינען יוי מ'זאגט: מיט א פליך אין מיט ערפאל.

גרוי האט זיך א טאפ געטאן די קאפ און צופרייען צוגעשמיכעלט. זיין ער פאלג איז לעבען איז געווען גרעסער ווי זיין פליך. עס האט אירע שוין דערעסען דער ארטיקעל מיט דעם נייגעס ווענען קריטישען עלטע, באלאנס און באנקראט. אבער ער האט געלאזען וויי פריינד די גרויסע „תורה“ ביז צום סוף דערלייענען.

און בראון דאט עס דערלייענט: „פארהארטעוועטע אדער, צוטרופט טע לעבענדיגעווען, די קריטישע יאהרען דער גייסטונג קיינים אט דאס זיינען די וויכטיגסטע ערקלעייגונגען, וועלכע די מעדיצין דאט היינט פאר די שטערונגען פון מענער ארום די פופציגער.

אוינען, די הארץ קלאפט, ס'שלאפט זיך נישט, ס'מיט וועה די קאפ. זיי שוויצען, דער אטעם איז קיינ, די צייט ציחט זיך לאנג, ווי פיהלע א שוואכקייט איז אלע גלידער.

„קורק, צו פופציג יאהר איז מען שוין נישט מעהר קיין יונגערמאנטשיק, און ס'קען גיייריך געמאלט ווין, אז איך די וויכטיגע אינוועניגע אהאנען זאגען זיך שוין באווינען סטנים פון ערטרע, פון אפגענוצט ווערען.“ דא דאט גרוי איבערגעהיט א ריב' שטען שטיקעל וואס ראט ענטראלעטען שווע ען כעמען פון אלערליי קיינען און זיך אפגעשטערט ביי די שורות: „ארום דעם פופציגסטען יאהר האט בעי דאס רוב מענער א בייכעל“.

ער דאט א וויילע געטאפט ווין בויך און זיך אפגענוצט, צוואנענדיג זיך אביסעל צו פאריירען, אראפזארגען א פאר פונם פעט, ווייל איי ארטיקעל איז געשטאנען, אז:

„דאס פעטס איי בויך פארנערסט א פלאץ און שטופט ארויף די דיאפראגמע, וואס שוידט אפ דעם בויך פון ברוסטקאסטען. דאס שטיפט ארויף די לונגען און עס ענדערט די לאגע פון דער הארץ.“

גרוי האט דורכגעלאזען נאך א ריינע גיין וויסענטאפטליכע שטעלען און צוגעקומען צו די „קריטישע“ יאהרען ביי מענער:

„די אנהענגער פון דער נייער ערד קלערונג באוויפטען, — האט גיין געליענט, — אז אויך מענער מווען דורכמאכען א מין אומבויטסצייט אדער איבערגאנגס צייט, פון 45סטען יאָרד ביז צום 55סטען. אמשטארקסטען קומט עס געווענליך ארום דעם 50סטען יאָר.“

„אויס'ן ערשטען בליק, — האט דער ארטיקעל געזאגט, — קלינגט עס מאדנע און אפילו לעבעליך, אז אויך מענער זאלען מווען דורכמאכען אזא צייט, אזא ענדערונג, אזא קרויזס ווי פרויען, אבער פון מעדיצינישע שטאנדפונקט איז דאס פארט אזוי. עס באשטעהט אין דעם פונקט א מין „גלייכבארעסגיונג“ געווישען מענער און פרויען.“

— צייט איך לעב, האב איך נאך אזוינס נישט געהערט! — דאט גרוי צו זיין פריינד און חבר אויסגעשריען. — נאך א נייער, ניינעס: קריטישע יאהרען ביי מענער! איך גלויב דאס נישט!

— איבערגעליענט דעם גאנצען ארטיקעל? — האט בראון ווי פאר וואונדערט געפרעגט. — אזוי ניד!

— כמעט עס נאנצען, אבער איך זען שוין וואס דא ווערט געזאגט. מען קען עס יעהן פון די ערשטע ענטליכע שורות צו וואס מען צייגט וועלל, איך גלויב נישט איי דעם. נא, נישט איך!

ווען ער לייענט אביסעל ווייטער, האט בראון געזאגט, ווארט ער זעהן, אז דער שרייבער פון דעם ארטיקעל אוי די גרויסע ספעציאליסטען ווינען אויך נישט אזוי שטארק ווערן אויב

פארטונזונג פון געכטען) זאגט! ס'איז שוין היינע עטליכע יאהר, אז מיר... גיבען זיך שפילקעס. — וי האט פינט א קיבעל... וי געהט עס צו ערנסט. איבערדויפט ווענען איך אויסזעהן פרודע האבען ריב צו הערען קאמפלימענטען, נישט קיבערעווען. ווי ווינען צו סענסיטיוו (עמפטיגלייך) ווענען דעם.

— אט וועל איך אירר בארד נעהר מען מאכען קאמפליסענטען! ס'איז שוין צי שפעט. — ס'איז בעסער, זאגט מען, שפעט ווי קיינמאל נישט. — וואס מ'זאגט! ווען מיר ואלען טאן אלץ וואס מ'זאגט אדער זאגען אלץ וואס מ'טוט ווארט זיך די וועלט איבערנעמעט.

— דאס איז אויך אמה, — האט גיין לאנגזאם זיי קאפ אנגעבויגען, און ס'איז טאקע נישט גוט. — בלויז נישט גוט? איך מיינ, אז ס'איז שיעכט.

— עס איז שלעכט, און דאך, דאך ווינען צווישען די שלעכטע זאך כען פאראן גוטע, שעהען, אינגען געמע... — נישט ביי מיר! — האט זיך בייאין שווער אפגעפופט. — נישט מיט מיר ווייב!...

גרוי, נישט מיט זיין ווייב. — האט גיין א טראכט געטא. צי אלט פאר דעם! און מיינ ווייב? זי איז צי וונג, צי יונג צו פארשטעלן איהר כהן, ווי אפצושטענען זיין גוטשקייט צו איהר, דארט זיצט זי איצט צוויי שטען סאמיעטוי לעידים ווי וויערס א גלייכע. און ווער האט איהר דעם דאזיגען סט (פלאץ) געגעבען? איך. ווען נישט איך מיט סוין נאמען, ביט מיינ נעלט און אלץ, וואלט זי זיך געוואלערט ערנען אויף דער איכט סארד צווישען קאיקס. זי וואלט כטחמא התונה געהאט מיט א סטילעס מאן, א קלוידיק, צי נאך אז ארבייטער די עטענקייט איהרע וואלט אין גויה און ארויסקייט לאנג נישט אנהאלטען זי ווארט פארוויקעלט נאך ביפאר זי ווארט זיך פאגאדערענעכליהט. קיינער וואלט זיך אויף אירר נישט אומגען קוקט. איצט אבער — איצט קוקען אלע אויף איהר. זי לאזט זיך זעהן, זי שיינט ווי די זון, זי בליהט ווי א בלום. זי קיינעט אין געוילשאפט. זי, פעני, גרוי, נישט פעני, נאך מייסעס פיליפ גרוי!

טראכטענדיג ווענען ווין יונגער ווייבעל האט זיך גרוי געפיהלט איך גער פון זיין פריינד, כאמט זיין פריינד בראון אין געווען אינגער מיט א פאר יאהר פון איהם... און ער האט איהם מיטגעפיהלט. נישט דאכענדיג איהם וואס צו זאגען, האט ער איהם אויך טערגערוקט די באקס סיגארען און געבעטען אום ענטשולדיגונג פאר באר פון א קוק אויף דעם ארטיקעל, בראון דאס גענומען א סיגאר איז זיך אויסגעצויגען איי באקוועמען שטול, ער דאט גערויכערט און גע טראכט.

גרוי האט גערויכערט אוי געליענט. ער דאט געליענט מיט די אויגען דעם ארטיקעל אונטער דער גרויסער קאפ: „וואס מענער פיהלען איי די עלטע רע יאהרען.“

אונטער דער גרויסער קאפ וויינען געווען עטליכע שורות אין ס'לענערע דרום:

„עפעס פיהלען זיי נישט מיט אלע מען“

„פארוואס עפעס פיהלען זיי אזוי?“ „דאס איז דערפאר וואס אין זיי קייט פאר א קרויזס א גייסטיגער קרויזס און אויך א קערפערליכע.“

„עס קומט דאן פאר באשטימטע ענדערונגען אין דעם קערפער.“ און דא א באזונדערע שורה: „וואס פאמיניענטע וויסענשאפטס לייט, באדייטע דאקטוירים, זאגען ווענען דעם“

„כמעט אלע מענער הויבען זיך אן פיהלען ארום דעם פופציגסטען יאהר נישט מיט אלעמען.“

„געווען ספעציאליסטען דאכען שוין לאנג פארצייטענט דעם פאקט, אז ארום דעם פופציגסטען יאהר מאס כען כמעט אלע מענער רורד א קרייז: א צייט פון אומרוה און דער שאלגענקייט פון וואקלענישען און פארביטערטקייט, פון צווייגשטייט אין ציטייכעלטייט.“

„קיינעמיג מענער, וואס דאכען זיך פרידער אויסגעלאזט פון אלערליי שוואכקייטען, רויבען איצט אז אפטער צו גערן צו אפאטוירים. זיי ווערען איבערגעשלאקען, זיי צוויפילען איי זי.“

„פאראן מענער וואס גערען נישט צו דאקטוירים, וואס באהאנדלען שטילערהייט אליין לייט דעם וואס זיי לעזען אין מעדיצינישע ביכער און ארטיקלען וועלכע זיי האבען גיאר דורכגעלייענט.“

„ס'איז נישט גיינג אויסצורעכענען די ארע קרענקליכע ערשיינונגען וואס באווינען זיך ביי מענער ארום דעם 50סטען יאָר. זיי באציען זיך כמעט אלע אויף די אינוועניסטע אהאנען. „פיי א סך מענער קען מען דענען, אי זיי פיהלען עפאס נישט אינעמיג, אי זיי ווייניק געווען, מיר, שרעכט געשטימט. זס שווינדעט זיי איך די

מידען? נא! איהר מוט מיר צו?
נעכער, אז נא.
נא, — האבען ביידע נייכצייט?
צוגענעכער, — נא.
— איהר, זינט איהר נישט שוידע?
און קינער אין נישט שוידע, קינער
נישט!
— די קינדעפערס אויך נישט? —
האט גרין א פינטעלטענדיג מיט אז
אויב געפרעגט.
— די קינדעפערס, — האט דער
לאיער געזאגט, — זיינען נישט אין דעם
בענונג, זיי זיינען פארברעכער פון
ערישטער סארט, זיי קומט טויט
שטראף, ועס, נישט מעהר און נישט
ווייניגער ווי טויט שטראף!
— איהר, — האט גרין געזאגט, —
וואס זיך באנוגען? יענע מען נישט
זיי יעכענס יענייגט געשענעקעס
איהר מיי, — האט בראון זונער
געכער, אז דאס וואלט זיין פלעגט.
איהר בין געזען טויט שטראף: ס'איז
צו גוט פאר א נרויסען פארברעכער
צו שטארבען א גיכען טויט מ'דארף
איהם יאזען אז ער זאל העכען און
זיך מאטערע!
— דאס, — האט דער לאיער גע-
זאגט, — איז א יעדער מינונג, עס
איז אבער פארזאן אזא זאך ווי געזען
גרין דאס אומגעוואלדיג מיט'ן האנט
א סאך געכאט:
— וואס טויר מיר געזען, אז מ'פען
נישט געפיען? די אויסווארפען, די
פארברעכער
— יעס, — דאס מיר, בראון זונער
בען, — וואו זיינען זיי, די אויס-
ווארפען, די פארברעכער?
איהר מיי, — האט דער לאיער
פארעכטליך צוגעשטיינעלט, — אז ווי
בעהאלטן זיך, א פאקט איז, אז זיי האט
בען אפילו בורא ארויסצוקומען מיט
זייער פארשינג פאר אויסלעזן נעלט.
גריי מיט בראוילען האבען זיך אר-
בעטענדיקט איי מיט א מינע פון "אפ-
גונגלאזיקייט אפגעזיצט"
דער לאיער האט זיי געטרויעט:
— ס'איז אלרייט, זיי וועלען מווען
ארויסגייען מיט דעם וואס זיי האבען
צו זאגען, צו לאנג וועלען זיי זיך
מיט אזא אנגעזעהענע שערואן ווי
ירוש גרין נישט קענען באראמטען.
— פארוואס נישט? — האט גרין
מיט א זיטיגען קוק אויף זיין פריינד
ביים לאיער געפרעגט.
— דערפאר וואס... וועל, אזעלכע
זאכען ווערען נישט געמאכט!
פון וואסען ווייסען מיר אז נישט?
— מיר ווייסען יעדער איינער
מינע, אז זיין קעס איז די איינציגע
אויף דער וועלט, דאס איז נאטירליך,
אז ער זאל אזוי מינען, אין אסתרען
אבער זיינען דא זעהר און זעהר פול
איעלכע קעיסעס, עס לעהט ליט איבער
א טאג צו א נאכט וואו מען זאל אוי-
סזען נישט קינדעפען, מוט נאר א קוק
אין די צייט, נישט, זיי זיינען פול מיט
אזעלכע סענסאציעלע געיסען.
מיט האט האט זיך נאר א לייכטען
אנקלאפען אין טהיר באוועגן, מיר,
גרין האט זיך פאר זיין פריינד און
לאיער ענטשולדיגט פארוואס ער וועט
זיך א וויילע מוזען אליין איבריאזען,
אז איז ארויס פון סאכטיגט.
"ער איז דא?" — האט ער זעהר
שטיל ביי מרס, פאט אויף דער אנדער
זייט טריד געפרעגט.
"דא, — האט מרס, פאט נאך שטיל
לער געענטיפערט, — ס'דאך איהם
אריינגעפיהרט אהין וואו איהר האט
געהויסען".
"נישט, — האט גרין געזאגט, —
איהר קענט אייך איצט געהן טאן וואס
איהר דארפט, אז איך וועל אייך דאר-
פון וועל איך אייך רופען, א, יעס,
איי מינוט, ווי ווייט האלט עס מיט'ן
מיטינג?"
"ס'גלייב, אז ס'האלט שוין ביים
סוף, מיר גרין".
"איז אלעס אין ריכטיגען אריינג-
פאר דער פארט?"
"יעס, מיר גרין".
"פליין! איהר געדענקט וואס מיר
האבען אפגעזעט?"
"יעס, מיר גרין, איך געדענק",
"דאט'ס גוף".

ווען גרין ווייט נישט פון פריינדער,
אז דאס איז זיין דעטעקטיוו, וואלט
ער איהם פאר קיין פאל נישט קענען
דערקענען, אזוי גוט האט ער זיין
גאנצע פיזאנאמיע איבערגעגעבען:
אנישטאט א שווארצער/ערוועגן
יונגעמאן האט גרין פאר זיך דער-
זעהן א מיטעריאזערען שווער
באכרייכער, נישט גענאצטען מענשען,
מיט א שפיצק בערדעלע, מיט פאר
דעקטע וואצעלאך, און מוט א מינע
אויף די ליפען אזא באשיידענע, אזא
פרומע, אז גרין האט זיך פון דעם
געוואלט צולאכען.
גרין האט אבער בלויז צוגעשטיי-
כעט און געזאגט:
— ס'האט די עהרע —?
— איך בין מיר יערוויסטיג
דאס זיך דער דעטעקטיוו העפל'י-
פארמינגט, — אוי עס פיערט מיר
זעהר אויב דער איינדיק וואס איך
סאך איז א גיכטיגער
איהר זייט אפגען, דאט זיי
געזאגט — אויסגעזייגט ער נאכט
בער וואו, אוי אייך וויכט וואס איהר
האט צו טאן?
"עס בען, איך ווייט
איהר זייט א... פיימינג פון
מינעס א יאנדעסאן און אייך ויכט
פון וואס צו מאכען א לעגע,
— נא, נישט א לעגע, נאר ערליכ,
א סך ערליכ, מענשען דאכען ווייניג
אמאנג פאר אייעם וואס זוכט צו
מאכען א לעגען זיי קומען אויף
איהם פון אויבען אראפ, ווי אויף א
שטארק, איי זיך צו מאכען געריט,
אריינס, זאך זיין אזוי: מאכען
געריט פון
— איינצייגט פאליטיק, פאר
רייכע
(ווינטערעס — ספרעגן)

ווען דער ווייבערשער מיטינג וועט זיך
געהייען אוי ס'וועט זיך אנהויבען די
פארטיי, וועט דער גרויסער לאיער זיך
נער דערוועגן די, וואס ער ויכט אוי
ס'וועט זיך אינטערעסאנט צו זעהן
וואס פאר א פנים ער וועט מאכען.
דאס אפגעזאגט, דאס גרין געבעטען
דעם לאיער צו איהר אין סאכטיגט
אריינקומען, פאררויכענען א ס'האט
אוי אביסען ארע וואכאדייט שטייעס.
* * *

לאיער סאקס איז געווען צופרידען,
דערמיט וואס ער דאט ביי מיר, גרין
געטראפען א מענטשען וואס וועט אפער
אפוערדען די רייד ווענען מרס גרין
וועלכע ער, דער לאיער, דאט צונער
זאגט די טעג צו געפיען איז וי נאך
אין נישט געפונען.
און דעריבער דאט ער אין סאכטי-
גונג מיר, בראויל'ס האנט גען אנדער
נעמען און וי שטארק א דרוק געטאן:
— עס פרעהט מיך צו זעהן אייך.
— דאס איז מיין בעסטער פריינד,
— האט גרין אנווייזענדיג אויף מיר.
בראויל'ס האט געזאגט, — דאס
איז דער פון וועמען חוין מיין פרוי
איז, נישט דינט געדאכט, געקירנעכט
געווארען...
מיר בראון האט די דאזיגע ווערטער
פון מיר, גרין ווי נישט געוואלט לידען.
איהר פראטעסטיר, — דאט ער
געזאגט, — מרס, גרין איז נישט היינט
געדאכט, נישט פון מיין חוין גער
קירנעכט געווארען, נאר דוקא נאר

דעם ווי זי האט מיין רויז אין בעסטען
אדרונג פארלאזען! איהר האב מרס,
גרין געוואלט אהיים באגלייטען, אבער
מרס, גרין האט מיר נישט געוואלט הא-
בען. וי דאט זיך געאיילט אהיים צו
איהר סאך א לייז, געוואלט איהם
אויבערזענען מיט איהר אהיים קומען
בעפאר ער וועט קומען זי אפגעמען!
— בין איך ערלויבט וועמען דער
אנגעלענענהיים עפעס צו זאגען? —
האט דער לאיער נאכדענקער גע-
פרעגט.

יעס! האבען ביידע פריינד
איינצייגט אויסגערופען, — יעס, —
איהר דאנק! איהר מוז אייך אבער
זאגען, אז איהר, מינע געדעכטע
פריינד, זייט ביידע גערעכט, און—
איהר בעט איהר צו פארצייערען, אומגער-
רעכט! דעם איהר פלענען ווי אזוי
מען קען צו איינער אין דער זעלבער
צייט זיין גערעכט אוי אימגענעכט?
וועל איך דאס אייך זאגען, גערעכט
זייט איהר, דערמיט וואס איהר זוכט
דעם שוידען, אין דער זאך און אומ-
גערעכט דערמיט וואס איהר באשור-
דיגט איינער דעם אנדערען אין א זא-
אין וועלכער איהר זייט אבסאלוט נישט
שוידען! דאט ווער פון אייך געקענט
פארוויסערען, אז אזוינס זאל פאר

(פארטוועגן פון געכענען)
און ער דאט זיך האנט אויף מיר,
בראויל'ס אקסעל אוועקגעלייגט.
— נישט געווארנט מיין פריינד, נישט
געזאגט, דאס וואס ס'איז אדעס, איז
אדעס, אבער ס'איז נאך פאראן גענוג
וואס קען קומען.
— נישט פאר מיר — דאט בראון
מיט א זיפן געזאגט.
— עס, מ'פען קינמאל נישט וויסען
וואס ס'וועט וועט זיין.
— האלדאז ביי איהר אזוי אפטיי-
מיטשטיש, איך קען עס אבער נישט זיין.
מינע, ווי נאר זי דערוועגט א שטייכעל
אויף מיין פנים, פארקרימט זיך ביי
איהר דאס פנים און גורבאן שטייכעל!
גורבאן אלץ מיט אלעס מיט אנאנדער.
עס געהט שוין נישט איין דאס ביסעל
נומס, וואס האט זיך נאך איז לעבען
אפגעשטעלט
זיין פריינד'ס אויסצופריינדיקייט
מיט'ן לעבען דאס געווען ווי
צוהייער, ער, גרין, דארף זיין, נאך אלעל
מען, האט ער געטראכט, ווען ער זאל
אנטענדיקען דעם באראנס ביי איהר
דאט ער געזאגט פון לעבען אזוי פיל
סערה זיין ווי פריינד איז ווי נאך פילע
אנדערע יאס ער קען געזאכען, גע-
ניסען איז ער יעס נאך געניסען, פאר-
קרייט, זאכט'ן פריינד, ער וועט געמען
פון לעבען מיט א פילער האנט, נישט
בארג אראפ, נאר בארג ארויף געהט
ער, ארויף, ארויף! העכער און הער
כער!

צו פיהלען אזוי גוט, צו זיין הייד
געטויכט ווען זיין חבר און פריינד
איז געווענען ווי א באגראבענער, איז
געווען נישט אזוי פיל אבער נישט... פיל
דעסמוועגען איז גרין געהען צופרידען,
וואס לאיער סעקס איז צו דער צייט גע-
קומען.
גרין האט דעם לאיער געלאזען א
וויילע ווארטען ביז ער וועט איהם אויפ-
געזען, און אריינגעפאט צייט צו זא-
גען זיין פריינד, אז ער וועט איהם לא-
זען האבען אבסאלט שפאס:
"ער וועט רידען מיט'ן לאיער, בייך
נעס", דאס איז, ווענען געפיען מיט.
ידי, דער לאיער ווייט נאך נישט, אז
מירס גרין האט זיך איין אפגעוואכט.

גרין האט דעם לאיער געלאזען א
וויילע ווארטען ביז ער וועט איהם אויפ-
געזען, און אריינגעפאט צייט צו זא-
גען זיין פריינד, אז ער וועט איהם לא-
זען האבען אבסאלט שפאס:
"ער וועט רידען מיט'ן לאיער, בייך
נעס", דאס איז, ווענען געפיען מיט.
ידי, דער לאיער ווייט נאך נישט, אז
מירס גרין האט זיך איין אפגעוואכט.

בראיו האט זיך אריינגעמישט: — ביז וואנען וואס וועל, זוכט ער זיך אויסצופיינען פאר אנדערע קינדער, ער האט, לעבטיג, אַבזויכט איר עריריכט ביי זיך אין רוין צו מאכען אזא געהויבענעם מיטינג פון א פאראיין וואס באשטעמט דורכאויס אן מיטגלייכער פון שטענעם גע' שייכט, אים צו זעהן, צו זעהן — גו, גו, צו זעהן גו אס? — האט גרין זיין פריינד אנטדענעאייט — אה, וועל, צו זעהן אויב עס קען זיך גלייכען זיי געפינען איינע מיט יעריכע זיך צו קענען טרויסטען פאר דער אייגענער... — גארשקייטען! — האט גרין אויסגערופען. — עפעס אַזוי ווי איך וואלט גאר מיינע קענען ארער וועלען פארבייטען אויף אן אנדערער! אן מען זאל אויספאהרען א מדינה וועט מען גאר אזא שערנדיגס ווי מינע ניט געפינען! — גיט אומזיסט, — האט בראיו געזאגט. — האט מען יו געלידנעפט. — מיינע וועט מען ביי מיר. — קינדעפען! ניטא אזא גליק פאר אזא ווינדען ווי איך ביה, אויף דער וועלט איך בין דערצו זיכער, אן מאכער, וואלט מען מיינע זיע געקירנעפט וואלט דען לאיער די מינט אפגיט ווכט און צו מיר אהיים געבראכט פאר וויפיל אויסלעזן געלט עס זאל גיט זיין.

— סע, אלד גיי. — דאס זיך גרין צו זיין פריינד א קער געטאן, — ווי פארזוכטניג ווי דו רעדסט, אן דינע זאל דאס דעהערען. —

— גו, וועט וואס זיין? וועט זי מיר געבען גט אדן בחובה? זאל זי. — האציא גט זי זיך מיט מיר, ווי איך קליב מיר אויס א גיט, א יונגע, א שלעכטע, פונקט אזא ווי דיון — שווייג, ניט מעהר א ווארט וועל ען דעם. ווארום דו מאכסט מיר — אויפצוויכטניג? הא? — און פארנוואס גיט? אויף אזא ווי מיינע איז קען מען זיין אייפער ויכטיג, נא? — מ'קען, אבער מ'דארף גיט. גיט אויף אזא'ל אלטען גוסטן פריינד און חבר ווי איך ביה, ער וועל מיר אה, וואס מיר פריינד, וואס מיר חבר, ווען עס קומט צו ליבע! ווייט! איהר דען וואס ליבע הייסט! ווי קומט איהר דאס צו וויסען! אס ווען איהר האט מיר ערפארונג — מיר זיינען דיר מוחל. דיון ער פאהרונג, — האט מיר בלאזן גע' זאגט. — איך וואלט בעסער וועלען האבען דיון — שווייג בעסער... — דיון מ'ן, האב איך געוואלט זאגען. — דער לאיער' ראט געקוקט אויף די צוויי אַנטע פריינד, ווי זיי האבען זיך דאס אַזוי פיערליך ווענען זייערע ווייבער דורכגערעדט, און געטרעטט, אַזוי-זייענען אויף דער עלטער. פשוטע געווארען, ער האט זיך מיט א זייערע מינע געווענדעט צו מיר. דעווייטמאן וועלכער האט אויסגעקוקט צו זיין זעהר א שווייגענדיגער מענשעל: — וואס זאגט איהר גיט. צו אונז זענען אלטע? זיי שמוינען אייבער די יונגע!... — יעס, — האט דעיוויטמאן צו געשמויט, — ווי זיינען אלרייט. — וואס אייגענטליך איז דא היינט פאר א שמתה? איהר ווייסט גיט? — גיין, איך ווייס גיט. — א יד ב'ן געקומען אהער פאר ביזנעס... — יעס? — יעס. און איהר, אויב איך מען פרעגען? — איך. — פאר פלעזשור... — פאר פלעזשור? — יעס. מיר, גרין האט מיר צוגע' זאגט צו רעקאמענדירען אַזעליכע וואס וועלען מיר געבען א מעגליכקייט צו מאכען געלט, און דאס איז מיר פלעזשור! — אה, אי סיי, איהר זייט אן אינ' שירענס אייזשענט. — יעס. און איהר זייט א לאיער? — יעס, דאס איז וואס איך בין, — זעהר אן אינטערעסאנטע פרא' געסיע. — זעיר א פארזאמלונגליכע, א שווערע עס קומט אויס אפט צו מיר מען אין קאנטאקט (בארוונג) מיט אַזעליכע מענשען בן וועלכע עס וואלט זיך בעסער וועלען זיין פארוויכטע. דעם פאלשער שריט, און מ'פארלירט צום אמת.

סעיד'ס פנים מיט יעט און פייטס אויסדריק אין איהרע אייגענע, דאט זיך באוויזען אין טהור, און גרין האט זינגע געבעטען א וויילע צו ווארטען ב'ן ער וועט זיי רופען. ער וויל פריהער אליין זעהן אויב אלעס איז אין בעסטען ארדנונג. מ'איז גיט גייג צו פאריאנען זיך אויף פרעמדע מענשען. זיי מוען מעהרסטענמאלס אַרץ קאפּור פון דעם וואס מען הייסט וי.

דאס אפגעזאגט, האט זיך גרין פון זיך קאבינעט ארויסגענויגט און נאך זיך דו טהור צוגעמאכט. ער איז געגאנגען צו זיך אין שקאפ' אימער, און געהויבען סעיד'ז, אן זי ואל געהן זאנען טרם, גרין, דאס זי ואל צו איהם גלייך אריינקומען. ער האט איהר עפעס וויכטיגעס וואס צו זאגען. — עס האט לאנג גיט געווערט ביז מען איז צו אידר מאן אין שלאפ' צימער אריינגיטסוויט. — וואס איז? — האט זי אידם אַנגעקוקט, — צו וואס האכטו מיר געווען? — איהר פרישער יונגער פנים איז גע' יען שטארק פאררויסעט און די איינע האבען געברענגט מיט א מין פיר בער'אסטען פיער.

גוייטערעס מעגלען

— יעס? — יעס. און איהר, אויב איך מען פרעגען? — איך. — פאר פלעזשור... — פאר פלעזשור? — יעס. מיר, גרין האט מיר צוגע' זאגט צו רעקאמענדירען אַזעליכע וואס וועלען מיר געבען א מעגליכקייט צו מאכען געלט, און דאס איז מיר פלעזשור! — אה, אי סיי, איהר זייט אן אינ' שירענס אייזשענט. — יעס. און איהר זייט א לאיער? — יעס, דאס איז וואס איך בין, — זעהר אן אינטערעסאנטע פרא' געסיע. — זעיר א פארזאמלונגליכע, א שווערע עס קומט אויס אפט צו מיר מען אין קאנטאקט (בארוונג) מיט אַזעליכע מענשען בן וועלכע עס וואלט זיך בעסער וועלען זיין פארוויכטע. דעם פאלשער שריט, און מ'פארלירט צום אמת.

סעיד'ס פנים מיט יעט און פייטס אויסדריק אין איהרע אייגענע, דאט זיך באוויזען אין טהור, און גרין האט זינגע געבעטען א וויילע צו ווארטען ב'ן ער וועט זיי רופען. ער וויל פריהער אליין זעהן אויב אלעס איז אין בעסטען ארדנונג. מ'איז גיט גייג צו פאריאנען זיך אויף פרעמדע מענשען. זיי מוען מעהרסטענמאלס אַרץ קאפּור פון דעם וואס מען הייסט וי.

דאס אפגעזאגט, האט זיך גרין פון זיך קאבינעט ארויסגענויגט און נאך זיך דו טהור צוגעמאכט. ער איז געגאנגען צו זיך אין שקאפ' אימער, און געהויבען סעיד'ז, אן זי ואל געהן זאנען טרם, גרין, דאס זי ואל צו איהם גלייך אריינקומען. ער האט איהר עפעס וויכטיגעס וואס צו זאגען. — עס האט לאנג גיט געווערט ביז מען איז צו אידר מאן אין שלאפ' צימער אריינגיטסוויט. — וואס איז? — האט זי אידם אַנגעקוקט, — צו וואס האכטו מיר געווען? — איהר פרישער יונגער פנים איז גע' יען שטארק פאררויסעט און די איינע האבען געברענגט מיט א מין פיר בער'אסטען פיער.

גוייטערעס מעגלען

— יעס? — יעס. און איהר, אויב איך מען פרעגען? — איך. — פאר פלעזשור... — פאר פלעזשור? — יעס. מיר, גרין האט מיר צוגע' זאגט צו רעקאמענדירען אַזעליכע וואס וועלען מיר געבען א מעגליכקייט צו מאכען געלט, און דאס איז מיר פלעזשור! — אה, אי סיי, איהר זייט אן אינ' שירענס אייזשענט. — יעס. און איהר זייט א לאיער? — יעס, דאס איז וואס איך בין, — זעהר אן אינטערעסאנטע פרא' געסיע. — זעיר א פארזאמלונגליכע, א שווערע עס קומט אויס אפט צו מיר מען אין קאנטאקט (בארוונג) מיט אַזעליכע מענשען בן וועלכע עס וואלט זיך בעסער וועלען זיין פארוויכטע. דעם פאלשער שריט, און מ'פארלירט צום אמת.

סעיד'ס פנים מיט יעט און פייטס אויסדריק אין איהרע אייגענע, דאט זיך באוויזען אין טהור, און גרין האט זינגע געבעטען א וויילע צו ווארטען ב'ן ער וועט זיי רופען. ער וויל פריהער אליין זעהן אויב אלעס איז אין בעסטען ארדנונג. מ'איז גיט גייג צו פאריאנען זיך אויף פרעמדע מענשען. זיי מוען מעהרסטענמאלס אַרץ קאפּור פון דעם וואס מען הייסט וי.

דאס אפגעזאגט, האט זיך גרין פון זיך קאבינעט ארויסגענויגט און נאך זיך דו טהור צוגעמאכט. ער איז געגאנגען צו זיך אין שקאפ' אימער, און געהויבען סעיד'ז, אן זי ואל געהן זאנען טרם, גרין, דאס זי ואל צו איהם גלייך אריינקומען. ער האט איהר עפעס וויכטיגעס וואס צו זאגען. — עס האט לאנג גיט געווערט ביז מען איז צו אידר מאן אין שלאפ' צימער אריינגיטסוויט. — וואס איז? — האט זי אידם אַנגעקוקט, — צו וואס האכטו מיר געווען? — איהר פרישער יונגער פנים איז גע' יען שטארק פאררויסעט און די איינע האבען געברענגט מיט א מין פיר בער'אסטען פיער.

גוייטערעס מעגלען

אנגעשטעלט די ליפּען, זיי איינגע' קורעטשט און הויך אפגענויפצט:

— ער, ווען לאיערס זאלען קענען געטפערען אויף אלע פראגען וואס מען פרעגט זיי! איך מיי, אן זיי וואלטען גאר גיך געווארען אויס לאיערס. זיי וואלטען געווארען באג' קורען, מיליאנערען וואלטען זיי גע' ווארען! —

צו דער צייט האט סעירי אנטעזאגט, אן דער לעידים מיטינג האט זיך גע' שלאסען, און אן ווער עס וויל קען געהן צום טיש.

— גוט, — האט גרין געזאגט. — זאלען זיך די לעידים פארנעהמען דעם אויבער'אן, און מיר, דושענעלמאנע, וועלען צו זיי באלד צוקומען. מיר וועלען זיך גאר אכזיסעל אויסלופשען פון דעם רויד און — צופויסען! כדי מיר זאלטן זיי בעסער געפעלען... 49.

אויף א וויילע האט גרין גאר אינ' אנגען אויסגעוועהן ווי ער וואלט פארגעסען ווי אלס ער איז. ער האט זיך געטומעלט ווי א יונג ערמאכטשיק ערשט גאר דער חתונה, נר האט ווי געפלייכט צו וויינען זיינע זייניגער גליקליכע חברים וואס פאר א גרויסער גליק איהם האט גע' גראפען... —

מעהר פון מיר, בראזן און דעם זאדעשמעלמאנע דעמעמיוו האט זיך עוואונדערט לאיער מאקס צוקוקען יג ווי גרין האט זיך באקוקט אין שפיגעל, ווי ער האט זיך מיט א פויב' גען פינגער פארגלעט די ברעמען, ווי נר האט אויף זיך פארצויגען און אויסגעלייכט דעם טאזי און אזוי וואויל'יונגעריש, מעשה התנדבחות, א דרעה געטאזי זיך צו זיינע נאכ' ווערער: — גו, דושענעלמאנע, ווי זעה איך זייד עפעס אויס? פאסט מיר צו זייר ען זיך אזוי פאר סאסיעטי-לעידים? — איהר זייט היינט זעהר אויפגע' זענט... — האט דער לאיער געזאגט, — עס פרעגט מיר צו זעהן אייד איז אזא גוטער שטימונג.

גרין האט זיך פארנויגט און די זאגט צום הארצען צוגעלייגט: — דאס איז אייך, קאנסלער, צו זאדראנקען פאר די גוטע האפנונגען וואס איהר גיט מיר, מיינ פרוי אינ' יכען צו געפינען!...

(פארטזעצונג פון נעכסט')

— גוט, קומט אריין צו מיר אין קאבינעט און איך וועל אייך דאס'ס באשטען מיט מיינ אלטען פריינד מיר, בראזן און מיינ גרויסען לאיער... שפעטער צו, ווען די ליידיס וועלען פארטיג ווערען מיט ויער מיטינג וועל איהר נעכט וועלען צוקומען, וועל איך אייך פארשטעלען פאר נאך מענשען.

— טהענען יו! —

— יו'ד וועלכאס! —

גרין דאס זיך געלאזען אין דער ריכטונג וואס האט געפירט צו זיין קאבינעט און זיין סונציג פארשליידע' מער דעסעמיוו האט איהם נאכגע' פאלגט.

זיי דאבען ביידיג געטראפען מיר. בראזן מיט'ן לאיער אין א וואלטען פון רייד פון זייערע סיגארען און אין א היציגער דעכאטע ווענען מייט' שטראף.

דערזענדיג דורכ'ן וואלעזן פון רויד די אריינגעקומענע, האבען די דעכאטירערנע געפרעגט ווער פון זיי איז גערעכט.

גרין האט געזאגט, אן ער, גרין, איז גערעכט, און פאר ווי פארגער שטעלט זיינעם א ווייטען קרוב'ס א פלימעניק, א קרוב'ס און א לאגדיס בלאנס, א גוואלדיגער גוטער ערפאלג' רייכער אינשורענס אגענט. ער קען לייזען א מיל א מינט און קען שווייגען ווי א פיש ווען אנדערע רייזער, געקומען פיר גירענגלאגדי קיין גויאק מאכען געלט.

— דאס איז זעהר א נאכעלע אויפ' גאבע, — האט מיר, בראזן געזאגט. און דער לאיער האט צוגעגעבען: —

— און זעהר גיט קיין גרינגע זאך ביז היינטיגער שווערער צייט וואס מיר לעבען דא אריבער.

— די גרינגסטע זאך אדער פרא' פלעטע, כ'ווייס גיט ווי איך זאל דאס אַנגעווען, — דאט גרין געזאגט, — איז קירנעפינג, און די שווערסטע איז — צו באפען די קירנעפער. — בראזן איז "אריינגעפאהרען" מיט א פראגע: —

און וואס איז עפעס מיט געפיר' נען די געקירנעפטע?

— פרעג שוין בעסער גיט! — האט גרין מיט'ן האנט א מאד געטאזט, — גיט מיר, עניוועי. פיען מיינ לאיער... לאיער מאקס האט זיך אנגעכמורעט.

(פארטועצונג פון נעכטען)

— וואס ביזנט אזוי עקסאיטער? האט איהר גרין געפרעגט. — זעה נאר ווי דויט דו ביזט! פאדער זיך צו אביסעל. דו זעהסט אויס אזוי ווי אימער וואלט זיך ערשט אויסגעפאטשט.

— איר פיהל מיר אזוי ווי אויסנע-פאטשט! — האט פעני שיער וואס נישט מיט מרעהרען אין די אויגען אויסגעשריען און זיך פארשטעלט די אויגען.

שששא צואוויין זיך נאר נישט מיטאמאל, וואס אין געשעה? — אה, נאך! — דאס זיך שוין פעני כאטש צואוויינט. — פארוואס קומט עס מיר אזוי!

— וואס קומט זיך? וואס האט מען זיך דארטען געטא, וואס? ראש זיך ווער באליידיגט? — יעס! — ווער? זאג, ווער? — אלע, אלע! — ווי אזוי? פארוואס? — איר ווייסט נישט! זיי מאכען מיר

משוגע מיט וייערע פראגען. זיי באד-ליידיגען מיר!

— ווי אזוי וואגען זיי דאס?...

איר וועל זיי —

— יעס, דו וועסט זיי! וואס וועסטו

ווי? — האט פעני מיט א וויינענדיגען קול געפרעגט. — וואס, וואס? דו אליין האסט דאך זיי אהער גערופען כרי זיי זאלען מיר באליידיגען!

— איר האב זיי אהער גערופען, אז זיי זאלען זיך באליידיגען? ווייסטו וואס דו רעדסט? נאר, דו נארעלע! — האט ער זיך פאר-כאפט, — ווי זאגסטו דאס אזא נאך? איר האב זיי בלויז ערלויבט אפצו-האלטען דא ווער מיטיגט און זיך רעיביי באוואנדערען, זיך מקנא זיין, ארויסווייזען זיך רעכפעקט אלס די פרוי פון מילפֿ גרין! איר בין אויסענגעווען זיי צו ווייזען, אז דו ביסט מיר אזוי טייער ווי געווען, און דו טיימסט עס נאר אויס אזוי, אז... איר ווייס שוין גארנישט וואס צו זאגען, נא, גארומג זיך, פארער זיך צו און הער מיר אויס... ער ראט זי צערטליך אַרומגענומען, צום שפיגעל צוגעפיהרט, זי דערביי

כעלע.

פעני האט זי דערפאר אייך צו דער מינוט, ווי די אלע איבעריגע וויי-כער, פיינט געהאט, און זי איז געווען צופרידען ווען סעירי איז צו איהר צוגעקומען זאגען, אז מר, גרין וויל זי זעהן. ס'איז שוין בעסער געווען צו איהם צו געהן, אבי פון זיי, בין דעך כאפטע ווייכער, אויעקעצוגעהן, זיין א ווילע אהן זיי, זיערע אפגעשאשער טע זאטע פנים'ער מוט די פעטע שמייעלאך נישט אנקוקען!

זיענדיג איצט אנקענע' שפיגעל, מיט'ן פאדערפאך אין האנט, מיט מר, גרין ביים זייט, און זיין האנט אויף איהר אקסעל, האט זיך פעני

גארומגט, און אויס דאנקסאריקייט צו דעם כאן, מיט איהר פרייער האנט זיין האנט, וואס אייף איהר אקסעל, א גלעט געטאן...

דער גלעט, ליכט ווי ע' איז געווען, האט גרין'ען פון די פיס אראפגע-זעצט...

ער האט זיך מיט איין קני אוועק געשטעלט און פעני'ס קני אַרומגע-נומען. ער האט אפילו באוויזען זיין קאפ אויף איהר שעים אונעקצולייגען און אין געווען גליקליך דערמיט וואס זי האט איהם נישט אויעקגעשטופט פון זיך, נישט נאר נישט אונעלעשטיפט, נאר זי האט אפילו איהר פרויע האנט אייף זיין אקסעל אונעקעלייגט.

גרין האט צו איהר אזוי פאטעמיש

מילך ארויפגעקויכט און דערווער, אז זי האט צו איהם אזוי מילך און ווייך אראפגעשמייעלט.

זיין הארץ איז צו איהר אויסגענאך-ען, זיינע ביינערדיגע פינגער האבען זיך געקראטפט און אז איהר וונגען

קערפער געקלאַמערט, ער האט צו

איהר מיט געבעט אַרומגעקוקט, און זי, דערפיהלענדיג צו איהם א דאנק באַרקייט פאַר זיין באַוודיגען זי און א דאמנות צו איהם פארוואס ער בויגט זיך פאַר איהר אַזוי, האט זי איהר צווייטע האנט, וואס מיט'ן איינ-געטונקטען אין פאדער פאדערפאך, אויף זיין צווייטען אַקסעל אַוועקגע-לייבט

ווי פון אן ערד־ציטערניש האט גרין'ס קערפער, אינטער דער זיסער מעא פון פעני'ס הענט, א ציטער גע-טאן און ער איז ווי אן אַלטע חורבה ביי פעני'ס פיס צונויפגעפאַלען.

פאריאזען דאָבען איהם אַלע געדאנ-קען ביז איין איינציגען! וועגען די געט וואָס ער און פעני האבען אליין אויכערגעלאָזען, אין געדאנק האט איהם נאָר איכט באהערשט, א געדאנק וואָס איז געווען דימטירט פון דעם געפיהל צו פעני'ן: אריינגעהמען זי, זיין פע-ני'ן, אין זיינע ארעמס און האַלטען זי אין זיי אזוי לאַנג ביז די כוחות ווער-לען אויסגעגהן און זי וועט פון זיי אליין ארויכפאַלען. . .

ער ראט אינטינקטיוון געפיהלט, אז

פעני איז אויך נישט אזוי אומגעדולדיג

ניכער די געסט צו זעהן, זי האט דאך

ערשט געזאגט, אז זי האט זיי פיינט,

אז זי פיהלט זיך דורך זיי גאליידיגט.

זי האט זיי נישט גערופען, ער האט זיי,

מיכט זי, געבראכט און זיי זאלען זי

כאַליידיגען, אַזאָ נארעלע דאס איז, אַם

זיט ער איהר ווייזען, אז ער האט זיי

אַלעמען פאַרפאַקט. אז ווען ער האט

זי, זיין פענעלע'ן, ביים זייט, דאָרף ער

אַלע אנדערע ווייכער, צי נישט ווייכער,

אויף צעהן מיטעמטשע כפרות!

(זייטערעס מאַרגע')

[illegible]

איהר געווען! א ספיטש, א ספיטש
פון מרס. גרין!
גרין האט, ווי א פאליכמאן ביים
אטאמאביל פארקער, די האנט געגען
אלעמען אנגעשטעלט, די טומלדיגע
פארערונג נאך מרס. גרין'ס רעדע
האט זיך אביסעל איינגעלעגט, אפגע-
שטילט, און גרין האט זיך צו פעני'ן
צוגעבויגען:

„וויסנטו עפעס זאגען?“
„נא“, — האט פעני מיט'ן קאפ
געדריקט. — „נא“.

„וועל, מינע טיערע געסט, — האט
זיך גרין צוריק גלייך אוועקגעשטעלט
און אזוי מיליטעריש מיט'ן האנט
אלעמען באגלייט, — מיין פרוי איז
היינט נישט אין א שטימונג צו האלטען
זיך רעדע. זי לאזט איבער דעם כבוד
אויסגעגען צו מיר, און דעם פלעזש
(פארנעמיקע) אויך. ווייל ס'איז מיר
א פלעזש צו זיין צו ריידען, צו
קענען אייך אלעמען זאגען, אז מיין
פרוי, אז מרס. גרין איז דא צוריק
געבען מיר אזוי שעה און פיי, נא,
נא ד שעהנער און נאך בעסער ווי
זי איז ווען עס איז ביי איצט געווען!
איהר קענט עס קוקענדיג אויף איהר
אלליין זעהן!“

און צו פעני'ן:
„שטעל זיך, דיער, זאלען זיי דיר
אנקוקען... זאלען זיי זעהן אז איר
זאג זיי דעם אמת, דעם ריינעם אמת!“
פעני האט זיך געשטעלט, א ניג
געטאן זיך פאר אלעמען, נישט קוקענ-
דיג אויף קיינעם באזונדער, עטוואס
צוגעשמיכלט און זיך צוריק אוועק-
געוועלט.

אפלאדיסמענטען פון אלעמען און
גרין'ס „נאך א פאר ווערטער“ ווענען
דעם ווי גליקליך ער איז און ווי ער
ווייל, אז אלע זאלען זיך ביי איהר
פיהלען גליקליך; זאל מען עסען,
טרינקען, זינגען, שפרינגען, טאנצען,
— לאזען זיך וואויל געהן!

עס איז געווארען לעבעדיג. אין
טומעל האבען זיך די קרובים, די
מחותנים פון „כלה'ס צד“, דערפיהלט
פרייער: זיי, און נישט די פענסי כא-
מיוטי-ליידיס, זיינען דאך נאך אלע-
מען די אביה'ע געסט, די הויפט
מחותנים. זיי, און נישט די סאמייט-
ליידיס, האבען זיך אויסגעגעסען שטיל
קער הארץ איבער דעם וואס זיי האבען
נישט געוואוסט וואו פעהל איז. וויפיל
זיי האבען דאס געהאלטען אין איין
טעלעפאנירען און פרענען „וואו איז
פעני? וואו איז פעני?“

מרס. פלאטקין האט זיך געגעבען
א שטעל אוועק און אלעמען אריבער-
געשריען:

„פעני! הורעי פאר אונזער פעני!
פאר אונזער פעני'ן און איהר מאן!“
זי האט דעריי גענומען פאטשען
בראווא און געמאכט ווי א קאפעל-
מעכטער מיט'ן קאפ צו די זייבעריגע
קרובים פון דער קאפעליע, אז זיי
זאלען מיטפאטשען: נו, נו!

די קרובים, אויפגעלעבט פון דעם
נומען ביישפיל פון זייער „ליידינג
לעדי“, האבען זיך ווארים מיט שטור-
מישע אפלאדיסמענטען אפגערופען:
„פעני! מרס. גרין! אונזער פעני!
מיר באגריסען אונזער פעני'ן מיט
איהר צוריקקומען אהיים! טרי
משיקס פאר אונזער פעני'ן! פאר
איהר און מר. גרין!“

גרין האט מיט אן אומצופרידענעם
בליק אויף די טומלער פעני'ן שטיל
אין אויער אריינגעזאגט:

„דער ווילדער שטב גוואלדעוועט
אזוי ווי אינדיאנער. אפשר קענטסטו
זיי אביסעל איינהאלטען?“
„איך וואלט באדארפט א וויילע
צוגעהן צו זיי, — האט פעני אויך
שטיל געזאגט. — זאל איך?“
„נישט איצט, דיער, שפעטער. ווען
מען וועט פון דאנען ארויס אין גרוי-
סע זאל. מען גרייט דארט צו אלעם
ווי עס באדארף צו זיין.“

„וואס וועט דארטען זיין?“ — האט
פעני ווי צושראקען געפרעגט.

(ווייטערעס מארגען)

זי האט ערשט באמערקט דעם בלא-
טען אפגעצערטען בנים פון איהר
קאזין, דעם דראגיסט. ווי ער האט פון
איהר די אויגען נישט אראפגענומען.
און זיין מאכע אויך. איהרע ארימע
קרובים. ביי א באזונדער טיש האט
מען זיי אוועקגעזעצט... זיי זאלען זיך
הילף מיט די כאסייעטי ליידיס נישט
צונויפמישען...

פעני האט זיך צוגעזאגט אז אזוי
ניד ווי זי וועט קענען פון דעם אויבער-
אן פלאץ אוועקגעהן וועט זי צו איהרע
צוגעהן און מיט זיי פארברענגען. זי
וועט ווייזען די כנאבס, די סאמייטער
לעידים וואס בלאזען פון זיך אזוי,
און די אויגענע איהרע וואס פאלען
פאר זיי אראפ, אז זי רעכענט זיך מיט
די אויגענע, די ארימע, מעהר ווי מיט
די רייכע. און אז אויב די רייכע וועט
עס נישט געפעלען קענען זיי מעהר צו
איהר נישט קומען...

ווי די מרס. גאלד קוקט עס אויף
איהר!

פעני האט אויסגעמירט מרס.
גאלד'ס בליקען צו באגעגענען... דער
פארהאסטער פרוי'ס אויגען האבען
איהר אויפגעריסען. פעני האט געהאט
א געפיהל אז די פרוי וואלט זי וועלען
אויפ'ן פיער ארויפברענגען.

פארלויפניג האט די מרס. גאלד מיט
נאך א פאך אנדערע צו איהר געפא-
דערט א ספיטש: זיי האבען פאך
לאנגט פון מר. גרין, אז ער זאל
ריידען. ער זאל זיי זאגען ווי אזוי
מרס. גרין איז צוריק אהיים פון די
קידנעפערס געקומען...

גרין האט זיך פון זיין פלאץ אויפ-
געהויבען, די אנוועזענדע א רגע שוויי-
גענד אנגעקוקט און אנגעוויבען
ריידען:

„מינע ליבע געסט לעידים ענד
דזשענטעלמען! אייגענע, פריינד און
באקאנטע! איך וויל אייך אלעמען
זאגען, דאס איך בין זעהר גליקליך
צו זעהן אייך ביי מיר. ביי מיין גרויסע
שמחה וואס איך גיב לכבוד מיין פרוי,
מרס. פליץ גרין!“

ער האט אפגעווארט ביז מען האט
איהם אפלאדירט און ווייטער גערעדט:
„מיין פרוי, מיין פיל געהערטע, פיל
געשעצטע פרוי, איז דא היינט מיט
מיר! זי יוצט ביי מיין זייט, און דאס
מאכט מיר גליקליך. זעהר און זעהר
גליקליך!“

„מיין פרוי, ווייסט איהר, מינע
טייערע געסט, איז געווען א קרבן
פון — קידנעפערס! איך וועל
זיך איצט נישט אוועקשטעלען דערצעהן
לען וואס איך האב געפיהלט, וואס
איך האב דורכגעלעבט אין דער צייט
וואס זי, מיין פרוי, איז געבען מיר
נישט געווען. איך ווינט דאס נישט קיין
נעם פון מינע נומע פריינד אזוינס
איבערצולעבען...“

„קורק, מינע טיערע געסט, דאס
איז פאר מיר געווען א גרויסער קלאפ.
מרס. גרין האט מיר דורך איהר
א נט ל ו פ ע ז פון די קידנעפערס
פשוט געראטעוועט. בוכשטעבליך גע-
ראטעוועט! איך בין ווידער גליקליך.
און זי, מרס. גרין, איז, האף איך,
פונקט אזוי גליקליך ווי איך בין...“

אפלאדיסמענטען און —
אימיצער פון די געסט האט אויס-
גערופען:

„מיר ווילען דאס פון מרס. גרין
אלליין הערען! זאל אונז מרס. גרין
דערצעהלען ווי אזוי דאס איז מיט

(פארטווענג פון נעכטען)

גרין האט זיין אלטען קאפ געהאל-
טען הויך, זיך ווי געשמאלצען און
זעלבסטצופרידענהייט און זיינע ווא-
סערדיגע אויגען האבען מיט א מין
נצהון געקוקט ארום זיך.
פעני, אין געגענטליך, האט איהר
קאפ געהאלטען נישט אזוי שטארק פאר-
ריסען. זי האט נישט געקוקט אויף קיין
נעם. זי האט געקוקט גלייך פאר זיך,
אין זיך... זי האט די אלע אנוועזענדע
נישט געוואלט זעהן. זי האט געפיהלט,
אז זייערע באגריסונגען, זייער אפלא-
דירען ענטהאלט אין זיך א כד יפאס
און שפאט. זיי האבען צווישען זיך
אויסגעלאכט איהר מאן, וואס געמט
זיך אזוי איבער מיט איהר, זיין ווייב,
וואס האט איהם אזוי מיאוס אפגע-
נאדט...

מיאוס אפגענאדט? ניי, זי האט
דאס נישט געוואלט צוגעבען. אפגענאדט,
יע, אבער נישט מיאוס... און וועמעס
דאגה איז דאס ווי אזוי זי האט
איהר מאן אפגענאדט? ווער וואגט זי
אין דעם צו באשולדיגען? וועמען
דארף זי אפגעבען רעכנונג?

ער אלליין, דער מאן איהרע, האט
איהר געזאגט, אז איהם, בלויז אי ה,ם,
דארף זי אפגעבען דין והשכון פון
דאס וואס מיט איהר איז געווען, און
אז זי וויל, קען זי זאגען אז אפילו
איהם, איהר מאן, דארף זי אויך נישט
אפגעבען קיינע רעכענונגען. זי בא-
לאנגט צו זיך. איהרע איז זי און זי
האט אויף זיך א רעכט. קיינער קען ביי
איהר די דאזיגע רעכט נישט אפגעהמען.
זי וועט עס נישט אפגעבען! זי וועט
קעמפען פאר איהר רעכט. זי וועט זיך
איינשטעלען פאר זיך, פאר איהר גליק,
פאר איהר אלץ!

אן ערמויניגע פון איהרע אייגענע
געזאגטע, האט זיך פעני דערוועגט
איהר בלאנדזשענדע בליקען פון דער
ווייטער ווייט אפצוואווענדען, און אויף
דער אדער אן אנדער גרופע געסט צו
קוקען. זי האט אזוי געזעהן ווי זי קר-
קען אויף איהר און עס האט איהר
שוין געשמייכלט דער אויסדרוק פון
באוואונדערונג אין זייערע אויגען...

זי האט זיך דערפיהלט שטארק און
שטאלץ. מיט איהר אויסזעהן. איהר
האט זיך פלוצלינג פארוואלט לאכען
ווען זי האט דערוועגט ווי לאיער. זאקס
קוקט אויף איהר. ער האט קענטיג זיך
נע אויגען נישט געקענט גלויבען, אז ער
זעהט זי, זי, די געמינדעפטע, וועלכע
ער האט דאס געזאגט פון די קידנעפער
צום מאן אהיים בריינגען!

ווען ער, לאיער סעקס און די בייז
ווייליגע מרס. גאלד ווייסען דאס אז זי,
פעני, האט זיך געפונען אין ארטיסט
סטודיא, ווען זי בייזע זיינען אהין
צורייבעקומען!

ווען זיי ווייסען דאס!
אבער, זיי ווייסען דאס נישט, —
האט פעני געמראכט, — און זי וועלען
דאס נישט וויסען. קיינמאל נישט!
פעניס בליק איז פון לאיער אריבער
צו די צוויי מענער וואס זיינען ביי
ביידע זייטען פונ'ם לאיער געזעכען:
מר. בראון און מר. — — —
מר. אינשורענס איידזשענטס. —

האט זיך פעני זיין פראפעסיע אנשטאט
דעם נאמען אנגעגעבען. — ער דארף
דאס איהר מאן'ס לאיף אינשורענס
פאליסי פארגרעסערען. אל-דאט, זאל
ער. זי וועט צו דעם גארנישט דער-
לעגען...

וואס ווייס און קען זי אזוי שטארק
און אזוי שעהן ליבען!
פעני האט זיך גענומען ארויסרוקען
פון טיש.
— וואוהין געסטו? — האט גרין
אינמיטען פון זיין טרינקען ברודער
שאפט מיט דער מרס. גאלד, האסטו
געפֿענט.
— איד מוז אַ וויילע ארויס פון
דאנען.
— וואס איז דיר, ניט גוט?
— ס'איז מיר גוט... נאר איד סנו
ארויסגעה!
גרין האט אַ מראכט געטאן, צונעם
פינטעלט צו מרס. גאלד מיט איין אויג
און זיך צולאכט:
"זי מוז ארויסגעהן!... וועל, וועל,
זי מוז!"
(פארטועצונג מארגען)

טערזלען און זעהן וואס זיי קענען
נאך אויפמאן אויף גאט'ס וועלט.
דער מיטערער ארטיקעל ווענען על-
מער וואס בראון האט עס געבראכט!
ס'איז צום לאכען. דאס איז אַ סטרא-
טונאק פון דעם סארט וויכענישאפטס
לייט וואס ווילען זיך אַ נעהם טאן צו
די אלטע, צו די עלטערע מענשען וואס
קוקען זיך ניט אום אויף זיי, וואס
דארפן זיי ניט!
איד, — האט גרין מיט אַ מין פאר-
ביסענקייט צו זיך געזאגט, — זיאל
זיך יונג, איד נעה זיין יונג אויף
וויסליך איד וועל נאר קענען און כ'וועל
שטען זיך יונג ביי, ביז —
ביז כ'וועל ווערען אלט. אבער
טאקע ריכטיג אלט. וואס מעהר אַנד-
דערע וועלען מיר ווינשען ביי, אלץ
מעהר, אלץ לענגער וועל איד לעבען!
אזוי האט גרין געטראכט און גע-
פיהלט. ער האט אויך געוואלט ווייזען
דער וועלט ווי ער קוקט אויף איהר,
און ווען די מרס. גאלד האט אנטקענען
איהם אנגעשטעלט איהר גלעזעל שאפט
פאניער, האט ער ניט נאר אויפגעוויי-
בען אנטקענען זיין גלעזעל, נאר ער
האט אויך אויסגעשטרעקט די
האנט, ער האט זיך געוואלט צוקלאפען
מיט די גלעזלאך.
מרס. גאלד, אז זי האט דאס דער-
זעהן, האט זיך גיך פון איהר פלאץ
אויסגעהויבען און זיך אינגאנצען
איבער'ן טיש אריבערגעבויגען.
„ברודערשאפט!“ — האט מרס.
גאלד אנקלאפענדיג איהר גלעזעל אן
גרין'ס גלאז הויך אויסגערופען.
ברודערשאפט! לאמיר טרינקען פאר
ברודערשאפט! אנדערש טרינק איד
ניט!
„אלייט!“ — האט גרין געלאכט,
און לאכענדיג אַ סך האט זיך פון זיין
גלאז וויין צוגאנען. — „ברודער-
שאפט! אלע מענשען ווינען ברי-
דער!“
„ברידער און שוועסטער!“ — האט
איהר מרס. גאלד פארריכט. „ברידער
און שוועסטער!“
און זיי האבען זיך צוקלאפט מיט
די גלעזלאך און געטרונקען און גע-
לאכט.
אלע האבען געלאכט.
פעני האט אין זיך געשטיקט אַ
בעס: אז ער, איהר סאלירער, איהר
וואזשנער מאן, מר. פיליפ גרין, זאל
טרינקען מיט דער פרוי! ניט אנדערש
אז דאס איז ביי זיי ביידע אז אפגע-
מאכטע זאך פון פריהער... דאס טרייט
קען איז בלויז אן אויסרייך אויף צום
ווערען געהענטער און פאראייניגט
ארבייטען, אינטריגירען נענען איהר,
נענען פעני'ן, וואס צאפעלט זיך אין
דעם נעץ פון זייער געזעלשאפט, וואס
ווייטיגט איבער דאס ניט קענען
ארויסרייסען זיך פון דאנען און לוי-
פען צו אַ יתום... צו דעם וואס ווארט
אויף איהר מיט אַפענע אַרמס, צו דעם

וואו איז פעני?
ר א מ א
פון מרים קארפילאוו

— סעי! — האט מרס. גאלד גע-
פרעגט, — האט איהר געלייענט דעם
קארהאר? שניצלערס? נא? יעס.
הא, דאטסיט! שששא... מיין מאן
קען מיר נאך דערוועגן אזא, יו נא!
און אַ מאן האט פיינט ווען אַ ווייב,
זיין ווייב, איז אזוי הא, הא! מיין
מאן, עהע, ער איז אַ פיינער דושענט,
ער ליגט שוין אין בעס, און מיר וויל
טאקע קיינער ניט קינדעפען? נא?
בראו —
זי דאט זיך געמאכט אז זי ווייגט.
די געסט האבען געלאכט. פעני האט
ווי געצוואונגען געשמיכעלט, גרין
האט מרס. גאלד'ס רעדע אפלאירט.
די פרוי וואס האט זיך מיט זיין ברי-
טערען טראפען אנגעטרונקען האט
איהם אַמאנירט. ער האט געוואונגען
צו דערבייאיען, אז מען זאל איהר,
מרס. גאלד, געבען נאך „א קאפעטי-
קע“, און זיך געגרייט צו הערען איהר
מעהר ריידען.
גרין איז געווען אין אַ מאדנעם
צושטאנד, אין אן איבער-טריבען אויפ-
געלעכטען. זיין נאנצער נייטטיגער
כאנאש איז פארוואנדעלט געווארען
אין אַ לויכטען פעקעל, אין אַ פינטעל
וואס איז איהם געשפרונגען פאר די
אויגען. ער האט זיך געפיהלט לייכט,
צו-לייכט און יונג. ס'איז איהם געווען
אַ צער, אַ רחמנות צו קוקען אויף זיין
ונענט הילף און פריינד יאָרס בראון,
וואס ער איז געווארען אזוי אלט.
אין גרין'ס פארטומאנעטען מוח
האט זיך געבאמבעלט דער ארטיקעל
ווענען דער געפעהרליכער עלטער פון
אַ מאן, און איהם האט זיך דערפון
געוואלט לאכען. ער פיהלט יונג, און
אַ מאן איז אזוי יונג ווי ער פיהלט.
דאטסאל! די צדה מיט'ן חבר איז
וואס ער האלט זיך כסדר אלץ ביי דאס
אייגענע. ניטא קיין איבערבייט. און
דאס איז ען דושי — נא גוד. אַ מענש
טאר ניט זיין אזוי צוריקגעשטאנען
פון דאס וואס איז... גוט.
יעס, ער ווערט אלט. אלט פאר דער
צייט, בראון. זיין ווייב אויך אזוי.
ס'איז אַ פארברעכען: מענשען טארען
זיך ניט לאזען אזוי אלט ווערען. זיי
דארפען עפעס טאן דערצו. וואס טאן?
דאס: זעהען אַ ספעשעליסט!
מארגען, נאך דער פארטי, נאכ'ן
טומעל, האט גרין ביי זיך איצט
כאשלאסען צו זעהן אַ ספעציאליסט.
פאר זיך און שוין פאר איין גאנג פאר
פעני'ן אויך. זאל ער זיי ביידען אונ-
טערזלען און זעהן וואס זיי קענען
נאך אויפמאן אויף גאט'ס וועלט.
דער מיטערער ארטיקעל ווענען על-
מער וואס בראון האט עס געבראכט!
ס'איז צום לאכען. דאס איז אַ סטרא-
טונאק פון דעם סארט וויכענישאפטס
לייט וואס ווילען זיך אַ נעהם טאן צו
די אלטע, צו די עלטערע מענשען וואס
קוקען זיך ניט אום אויף זיי, וואס
דארפן זיי ניט!
איד, — האט גרין מיט אַ מין פאר-
ביסענקייט צו זיך געזאגט, — זיאל
זיך יונג, איד נעה זיין יונג אויף
וויסליך איד וועל נאר קענען און כ'וועל
שטען זיך יונג ביי, ביז —
ביז כ'וועל ווערען אלט. אבער
טאקע ריכטיג אלט. וואס מעהר אַנד-
דערע וועלען מיר ווינשען ביי, אלץ
מעהר, אלץ לענגער וועל איד לעבען!
אזוי האט גרין געטראכט און גע-
פיהלט. ער האט אויך געוואלט ווייזען
דער וועלט ווי ער קוקט אויף איהר,
און ווען די מרס. גאלד האט אנטקענען
איהם אנגעשטעלט איהר גלעזעל שאפט
פאניער, האט ער ניט נאר אויפגעוויי-
בען אנטקענען זיין גלעזעל, נאר ער
האט אויך אויסגעשטרעקט די
האנט, ער האט זיך געוואלט צוקלאפען
מיט די גלעזלאך.
מרס. גאלד, אז זי האט דאס דער-
זעהן, האט זיך גיך פון איהר פלאץ
אויסגעהויבען און זיך אינגאנצען
איבער'ן טיש אריבערגעבויגען.
„ברודערשאפט!“ — האט מרס.
גאלד אנקלאפענדיג איהר גלעזעל אן
גרין'ס גלאז הויך אויסגערופען.
ברודערשאפט! לאמיר טרינקען פאר
ברודערשאפט! אנדערש טרינק איד
ניט!
„אלייט!“ — האט גרין געלאכט,
און לאכענדיג אַ סך האט זיך פון זיין
גלאז וויין צוגאנען. — „ברודער-
שאפט! אלע מענשען ווינען ברי-
דער!“
„ברידער און שוועסטער!“ — האט
איהר מרס. גאלד פארריכט. „ברידער
און שוועסטער!“
און זיי האבען זיך צוקלאפט מיט
די גלעזלאך און געטרונקען און גע-
לאכט.
אלע האבען געלאכט.
פעני האט אין זיך געשטיקט אַ
בעס: אז ער, איהר סאלירער, איהר
וואזשנער מאן, מר. פיליפ גרין, זאל
טרינקען מיט דער פרוי! ניט אנדערש
אז דאס איז ביי זיי ביידע אז אפגע-
מאכטע זאך פון פריהער... דאס טרייט
קען איז בלויז אן אויסרייך אויף צום
ווערען געהענטער און פאראייניגט
ארבייטען, אינטריגירען נענען איהר,
נענען פעני'ן, וואס צאפעלט זיך אין
דעם נעץ פון זייער געזעלשאפט, וואס
ווייטיגט איבער דאס ניט קענען
ארויסרייסען זיך פון דאנען און לוי-
פען צו אַ יתום... צו דעם וואס ווארט
אויף איהר מיט אַפענע אַרמס, צו דעם

(פארטועצונג פון נעכטען)
„וועסט שוין באלד זעהן“, — איז
געווען גרין'ס ענטפער. — איד האט
ניט געשפארט קיין געלט צו מאכען
דעם אווענט אַ סקסעס. איד בין גע-
ווען אליין אין מיין צער, אבער אז
איד פרעה זיך וויל איר אז אלע זאלען
זיך מיט מיר פרעהען.
„אלע“, — האט פעני מיט בא-
דויערען פאר זיך געטראכט, — קענען
זיך דא פרעהען, — נאר ניט איך...
מיין פריינד איז ניט דא... מיין פריינד
איז ניט דא... מיין פריינד, קען זיין,
קוקט אויס די אויגען צו זעהן אויב
איד קום ניט... ער, דער ארימער אר-
טיסט, מוז פאר לאנגווייליקייט איצט
טרינקען שווארצע קאפע וואס ער
מאכט אליין אין זיין קיטשענעט, ווען
דא ניכט זיך ווילן, שאפטאנער!
אַ שמחה, אַ פריינד ביי אלעמען דערפון
וואס אַן אלטער מאן האט אריינגע-
כאפט צוריק זיין יונגע ווייב, זיין
קרבן... דאס וואס די יונגע ווייב
ביינקט נאך איהר יונגען פריינד, איהר
געליבטע, דאס געהט דאך קיינעם
ניט אן.
פעני האט דערפאר געפיהלט אַ
פיינטשאפט צו די ארומיגע, וואס
זיינען זיי אַהער געקומען, וואס?
זעהן ווי זי צאפעלט זיך אין די הענט
פון דעם אלטען דעספאט? בעכער
וואלטען זיי איהר לאזען צורידה. אז
זי האט צו זיי ניט געוואלט געהן,
האבען זיי צו איהר, צו איהר מאן,
אויך ניט באדארפט קומען. די כאלע
באסטע דארף איינלאדען, די ווייב,
ניט דער מאן.
און די אייגענע איהרע אויך: אַ
שמחה אויף זיי! דערלעכט אַ נחת
פון איהר. אריינגעשמופט זי איז אַ
גאלדענעם זאך, און קוועלען אן
דערפון. אַ גליק האט איהר געטרא-
פען! זי האט פארברנדען איהרע
יונגע יאהרען מיט אַ מאן וואס
שטעהט שוין מיט איין פוס אויף
יענער וועלט, אבי אבער ער האט
געלט, געלט, געלט!
גרין האט זיך צו פעני'ן אַ בויג
געטאן:
— קוק ניט אזוי ווי דו וואלטסט זיין
אין כעס אויף דער נאנצער וועלט,
שמיכעל...
פעני האט שפאטוש אַ שמיכעל
געטאן, געמאכט צוריק אַ גלייכע צורה
און זיך די האנט צום שטערן צוגע-
לייגט.
— די מאפ? — האט גרין ווי
באזארגט אַ פרעג געטאן.
— יעס...
— פיהלסט ניט גוט? וואס איז
דיר?
— ס'איז מיר דא איינג. מיר
פעלט לופט.
— איד וועל הייסען פאנאנדער-
עפענען אלע פענסטער. אלייט? מיר
איז אויך אביסעל צורוארום, מיין
קאלער שטיקט מיר און די נויט
שיך —
דער עולם האט געגעסען, געטרוי-
קען פאר'ן געזונט פון מר. און מרס.
גרין, געלאכט, געשפאסט און גלאט
אזוי געטומעלט.
מעהר פון אלעמען האט זיך די
מרס. גאלד צוהוילעט. זי האט זיך
מיט אלעמען אנגענומען צו טרינקען
„ברודערשאפט“, אנקלאפען זיך מיט
די גלעזלאך און זיין אויף „דו“.
און צוגלייך מיט'ן טרינקען איז
איהר צונג געווארען לויט. זי האט
גענומען ריידען וואס מען דארף ניט:
— מענער, דושענטעלמען! — האט
זי מיט איהר רייעריגער שטימע
שיכור'לאך אויסגעשריען, — ווער
פון אייך וויל מיר קינדעפען. הא?
ווער? איד וויל וויסען ווער. אפשר
איהר, קאנסלער סעקס? הע? נא?
נא, אַ יאיער טאר ניט קיינעפען. ער
דארף זוכען די קינדעפער. אלייט,
איז זאל דאס זיין אן אנדערער. אי
דאנ'ט קער!
די סאסאטירלעידעס האבען גע-
לאכט און אפלאירט מרס. גאלד'ס
רייד. זיי האבען איהר דערבוי דער-
נאמען איהר גלעזעל מיט „נאך צו-
ביסעלאך“, און מיט איהר געטרונקען.
מרס. בראון האט מרס. גאלד ווי אַ
גוטער פריינד געווען אפצוהאלטען
פון טרינקען. זי האט ביי איהר דאס
גלעזעל פון האנט געוואלט ארעקנען
מער, אבער מרס. גאלד דאט עס ניט
געוואלט געבען:
— דאנ'ט אלייט, לאזט מיר זיין
שיכור. איד גלייך דאס! דאנ'ט!
לאיף! הע הע, הע. ס'איז גוט!
ס'איז פרעהלאך! אלע זעהען אויס
אזוי... האטשט! זיי דעהען זיך אין
אַ קארהאר...

גרוי געפרעגט, — דרעהס זי נײַך ? — ער אױך האט זיך געזעהן אויסצורײַסן פארגעסן פאר די דערכײאניגע מיט דעם ווי ער רעדט. — אין דער ווייט. מר. גרין, — האט איהם מרס. גאלד מיט א באוועגונג פון א שווארצער געוויזען. — וואס טוט מען ? — מען געהט נאך אביסעלע, כדי עס זאל זיך אפירעהען פון דער ווייט און אנהויבען דרעהען אין א אנדער ווייט. — יעס ? אַרײַט. לאָמיר געדעסן נאָך צײַטלעך. — לאָמיר ! און זיי האָבען בירע אויסגעטרוגן קען נאך צײַטלעך, און די גערביי- איע האָבן דעגאָסען די גלעזלעך, זיך איבערגעקוקט, צוגעוואונקען און גע- ווארען צו זעהן וואס ווייטער וועט זײַן. — מר. גרין, — האט מרס. גאלד צופיששטשעט געזאגט, — מען איז מיין שוואַכע קאפּ, וואס דרעהט זיך מיר שוין אין אלע ווייטען, אויף איער אָסעלע אביסעלע אנשפּאַרען ? איך פיהל, אז איך מוז דאס טאן. — מיין דיער לעדי, — האט זיך גרין אָפּגערוכען, — איך בין א פאר- הייראטער מאן ! אלע האָבען זיך צולאָבט, און דער אָזוי ווי ער וואָלט דאָ ווער ווייט וואס פאר א חכמה אַרױסגעזאגט גרין'ען האט דער געלעכטער זעהר געשטייכעלט, ער האט געזעהן, אז די לעדיס מועלען גאָר אָן פון איהם און ס'האט זיך איהם געוואלט, אז די ושוואַכע פרויע מיט די אָנגעשטעל- טע אין דער חויד, בלאַנדע גרויזלעך און גנב'עשע אויגעלעך זאל זיך צו איהם טשעפען, כדי ער זאל איהר קענען אַרײַנגאָנען, אז זי זאל זיך פון איהם אָפּשטעפען... — איד, — האט מרס. גאלד גע- זאגט, בין א פּאַרדויראטער פרוי, און דערויבער, מר. גרין, זייענע מיר א גלייכע פאר. איד מיינ, גלייכע פארטנערס. — גלייכע פארטנערס אין וואס ? האט גרין א פינגעל אַנדויט מיט אז אויג צו די אַנדערע לעדיס, ביי מרס. גאלד געטרעט. — אה, איד ווייט ניט... — האט מרס. גאלד, מיט א זשעסט פון איינער וואס איז שיכור'לעך, אָזוי נאָכלעסיג געזאגט. — איד ווייט, — האט גרין גע- לאַכט, — אין ווען איהר פירענט איער מאן —	אין דאָס אפּשער ניט אָזוי גוט. פאר איהר מאן... — אז ס'איז גוט פאר אַלעמען, איז גוט פאר איהם אויך. — איד וואָלט מורא געדאַט פאר אזא ווייט... — נאָ, מר. גרין, איהר וואָלט זיך צו איד'ך צוגעוואָהנען. איהר וואָלט זי נאך בעסער אפּרײַשיאָווען נאָר זעהן ס'יך צו געפּעלען און מעהר קיינעם ניט. (ווייטערעס — מאַרגען)
---	--

שול און א מאנסכילשע שול. רידר-
קעלעס!
מרס. בראון האט מיט גרינגשעציגע
בליקען אָפּגעמאָסטען איהר מאַן'ס
אלטען סריינר און חכר, מר. פיליפ
גרין און שפאטיש צוגעשטייבעלט:
אז ער דאס מירא, דער אַלמער,
דאס א פרעמדער מאן זאל גאָדענס
צו זיין יונגע ווייב צוקומען, שידעט ער
פאנאנדער אַנדערע פרויען אויך מיט
זייערע מענער.

ווי ער געהט עס די אויגען ניט
אדעס פון זיין אואר! ווי ער פאלט
עס נאך איר יעדען קער, זי איז
ארויס א ווילע פין מיט צו וויזען זיך
פאר איהרע אַרױסע קונדן, קען ער
דאס גארניט פאָרשטאָנען. ער קען
אזא איהר א מינוט ניט אויסמומען.
נו, האט מרס. בראון געמראַכט,
אויב אָזוי וועט זי איהם געבען אַר-
בײַט, זי וועט צו איהם צולאָזען די
מרס. „אײס“ און —
און פֿ'ועט שוין זיין פון וואס צו
לאַכען, וויל אז די פרוי טוט זיך א
געהם צו א מאן וועט ער שוין קיין
גאנצער פון איהרע הענט ניט אַרױס.
און ס'איז איהר טאָקע אַליין אויך
געווארען פרעהלאַכער ווען די מרס.
„אײס“ האט זיך צווישען איהר מיט
גרין'ען אוועקגעזעצט.
זי, די מרס. „אײס“ — מרס. גאלד,
האט זיך צו איהר „ערבן“. צו מר.
גרין, א געהם געמאָל. זי האט זיך
געפלייסט פאר די איבעריגע סאָטייטיר-
ליידיס דערמיט ווי זי קען אנציהען א
סאָל, און נאך אזא אַלעסלע מאן וואס
האט אזע יונגע ווייב!
— אה, מר. גרין, — האט זיך
מרס. גאלד מיט אזא מין קעזישע
ווייכקייט צו גרין'ען צוגעטוליעט, —
איך בין שיכור... איך בין זעהר
שיכור. מיר דרעהט זיך די קאפּ, מר.
גרין.
— אין וועלכען וייט, — האט מר.

„פארטועצונג פון נעכטען)
„מרס. גרין! — האט מרס. גאלד
אויסגעשריען, — געהט ניט אוועק,
פארלאזט ניט איער מאן. אז איהר
וועט איהם פארלאזען וועט באלד אן
אנדערע פארנעהמען איער פלאץ, איד
אליין בין אויף דעם אַ בעלז, איד —
פעני האט איהר אָנגעוויזען אויף
איהר פלאץ:
„אַרײַם, איהר קענט עס טאָר-
געהמען“.
„אויף ווי לאַנג?“
— ווי לאַנג איהר ווילט“.
„סעהענס!“
סעני איז אזא א „וועלכעס“ ארויס
פון מיט און זיך געלאזען געהן.
„וואס זיך גיט“, — האט גרין צו
איהר געזאגט, — „דיין פלאץ וועט
פאר דיר ווארטען ביי —“
פעני האט זיך שוין אפילו גיט צו
געהערט מער צו דאס זאָס ער האט
צו איהר גערעדט און איז אוועק.
זי איז גיט ארויס פון עסיציער.
זי איז צוגעקומען אַזאס באַזונדערען
מיט ביי וועלכען עס ווינען געווענען
איהרע אייגענע.

גרין האט דאס געזעהן און דאס
איז איהם גיט אָנגעשטאנען. זי האט
דאך איהם געקענט זאָגען, אז זי וויל
צו זיי צוגעהן. צו וואס האט זי
דאס געדאַרפט מאַכען אן אַנשטעל,
אז זי דאַרף געזען ווער ווייטס וואו?..
האט זי מורא געהאט, אז ער וועט זי
גיט לאָזען? אזא גארעלע דאס אוי,
א קינד! קינדערשע גאנגען. ס'איז
גיט מעהר ווי רעכט, אז זי זאל איהרע
אייגענע וועלען אַנסאן דעם כבוד און
צו זיי צוקומען און מיט זיי ריידען
א פאר ווערטער. ווען זי פארנעסט עס
צו מאן וואָלט ער דאס איהר שפעטער
אליין ווענען „עס דערמאָנען, אַבער
שפעטער, גיט איהם. צו וואס איז די
אויגעניש? זיי וועלען דען אַנמלוי-
שען? גיט זיי, אַוועלכע געסט זיינען
אָלעסאָל די ערשטע צום קומען און
די לעצטע אויף אַוועקצוגעהן...
גרין האט געזעהן ווי פעני'ס אוי-
גענע האבען זיך אזא אויפגעכאַפּט
פון וויערע פלעצער ווען זי איז צו זיי
צוגעקומען. יעדערער האט פאר איהר
געוואָלט מאַכען פּלאַץ, אז זי זאל זיך
„אָרעסען“ זענען.
דער בליכער דראַגיסט איז העכער
פון אַלעמען פון זיין ארט אויפגע-
שפּרונגען.
גרין איז גיט געווען אייפערזיכטיג
אויפ'ן בלייכען דראַגיסט, אזוי האט
ער זיך געוואָגט, אָבער, ער איז געווען
ויכער, אז עס וואָלט גיט אויסמאַכען
ווען ער קומט גיט צו דער שמתה,
זען וואָלט גאָנץ טיין אהן איהם אויך
קענען אויסקומען, און אזא זיי אַלע
מען וואס פאַסטען גיט צו דע" העכער
יער געזעלשאַפּט.

„אונזער פעני!“ — האט גרין אין
וויך אַ לאד געמאָל. — „אויזער פעני!
שריען זיי, אַ פיג איז זי וויערע.
זעני איז קיינעמאס גיט אויפער זיינע,
אזא גרין'ס, און זי וועט מיינעם
גיט זיין אויך כל זאָס ער לעבט!“
און לעבען וועט ער, — האט גרין
זיט עקשנות אין הארצען צוגעגעבען,
— אזוי לאַנג ווי פעני וועט זיין מיט
איהם. ער וועט אויסטריינען דעם כּוּס
ליק: בין צום דעק, קיין טראַפּען
יעט ער פון דעם לעכעם געטראַק
זיט איבערלאָזען!
דערווייל האט ער געטרונקען מיט
ארס. גאלד. דערבייאיע האבען זיי
„יערצו ערמוינט, צוגענאָסען נאך און
נאך פון דער פלייגקייט וואס האט
זיי א מאַדנע גרינגקייט אין קאפּ, א
זענעליכקייט אין האַרצען און א
שוערקיט אין די מיט צוגעגעבען...
51
מיט יעדען איבעריגען טראַפּען פון
די „שטאַרקערע“ וואס גרין האט אין
זיין מויל אַרײַנגענומען האט זיך גרין
כעהר געלאָזט ריידען. און ריידען
דופא דאס וואס מען דאַרף גיט, און
מיט וועמען מען דאַרף גיט.
ער האט גערעדט מיט מרס. גאלד
וועלכע האט איהם שטאַרק „אַנגע-
צויגען“, בריינגעדיג דערצו, אז די
וואס האבען זי געהערט ריידען זאָלען
האבען וואס צו לאַכען.
מרס. גאלד האט זיך גיט געווענט
געבען גרין'ען אויף פעני'ס פּלאַץ.
אזוי ווייט איז זי גיט געגאנגען, זי
האט זיך אַבער צוגעזעצט צו איהם
פון דער אנדער וייט. אַרײַנגעקומענע
זיך צווישען איהם מיט מרס. בראון, י
מיט. בראון וואָלט איהר צו מר.
גרין ביי אַ אנדער צייט אזוי געהענט
גיט צוגעלאָזען, פשוט צוליב דעם
וואס זי וואָלט אַליין געוואָלט געבען
איהם ווערן. ס'איז איהר אַכער געווען
היינט אומעטיג, זי האט זיך געכאַפּט,
אז זי האט איבערגעכאַפּט די סאָס אין
אריינגאָנען איהר מאן, און זי האט עס
גיט געוואוסט ווי אזוי צוריקצוכאַפּען.
ווען די גרינס, האט מרס. בראון
געטראַכט, האבען שכל, וואָלטען זיי
זי מיט'ן מאן אַוועקגעזעצט איינס
געבען אַנדערען און דערמיט געבען א
געלענעדייט זיך איבערצוכעמען. הא-
בען זיי אַבער וויער שכל ווי פארלאָרען
אדער זיי האבען דאס גאר קיינמאל
גיט געהאט: צו געהען אין אַוועקען
עס: גלאָס אזוי אין דער וועלט אַרײַן.
אזא א טאָל אין אהן א סדר, וואס
איז דא עפעס, א שול? א ווייכערשע

51
מיט יעדען איבעריגען טראַפּען פון
די „שטאַרקערע“ וואס גרין האט אין
זיין מויל אַרײַנגענומען האט זיך גרין
כעהר געלאָזט ריידען. און ריידען
דופא דאס וואס מען דאַרף גיט, און
מיט וועמען מען דאַרף גיט.
ער האט גערעדט מיט מרס. גאלד
וועלכע האט איהם שטאַרק „אַנגע-
צויגען“, בריינגעדיג דערצו, אז די
וואס האבען זי געהערט ריידען זאָלען
האבען וואס צו לאַכען.
מרס. גאלד האט זיך גיט געווענט
געבען גרין'ען אויף פעני'ס פּלאַץ.
אזוי ווייט איז זי גיט געגאנגען, זי
האט זיך אַבער צוגעזעצט צו איהם
פון דער אנדער וייט. אַרײַנגעקומענע
זיך צווישען איהם מיט מרס. בראון, י
מיט. בראון וואָלט איהר צו מר.
גרין ביי אַ אנדער צייט אזוי געהענט
גיט צוגעלאָזען, פשוט צוליב דעם
וואס זי וואָלט אַליין געוואָלט געבען
איהם ווערן. ס'איז איהר אַכער געווען
היינט אומעטיג, זי האט זיך געכאַפּט,
אז זי האט איבערגעכאַפּט די סאָס אין
אריינגאָנען איהר מאן, און זי האט עס
גיט געוואוסט ווי אזוי צוריקצוכאַפּען.
ווען די גרינס, האט מרס. בראון
געטראַכט, האבען שכל, וואָלטען זיי
זי מיט'ן מאן אַוועקגעזעצט איינס
געבען אַנדערען און דערמיט געבען א
געלענעדייט זיך איבערצוכעמען. הא-
בען זיי אַבער וויער שכל ווי פארלאָרען
אדער זיי האבען דאס גאר קיינמאל
גיט געהאט: צו געהען אין אַוועקען
עס: גלאָס אזוי אין דער וועלט אַרײַן.
אזא א טאָל אין אהן א סדר, וואס
איז דא עפעס, א שול? א ווייכערשע

זיינען העפליכסט איינגעלאדען אין זאל פאר טאנצען. טאנצען און אזוי פארברענגען, ווי ווער עס וויל, מען זאל זיך פיהלען פריי, ווי בוי זיך אין דערהיים, מען זאל זיך לאזען וואויל-געהן!

— איר בעט ציך, מיינע ליבע געסט, — האט גרין מיט איבערטרי-בענער שיכור'ער העפליכקייט געזאגט, — אז איהר זאלט האבען א גוד'טאט, איר וויל, אז איהר זאלט האבען א העלף אף עי טאטם בוי מיר! קיינער זאל ניט זאגען, אז פיליפ גרין ווייס ניט ווי צו מאכען א פארטיי. דאס וואס איר האבט אביסעלע אריינגעוופט, וואס כ'בין אביסעלע, יו נאך, שיכור'לאך, איז אויך אלרייט, כ'בין העפוי גליק-ליך), ס'העפי! מיין אייגענע וויי-בעלע איז צו מיר ווי א וויכע טייבעלע צוריק געקומען צורפיהען. איר גלויבט איר דער אייגענער ווייב. דאס איז מיינ פאליסי, איר גלייך דאס וואס באלאנגט צו מיר. יענעמס געהט מיר ניט אן. האלט זיך, זאל זיך יע-דערער האלטען מיט דעם וואס ער האט און ניט טשעפען יענעמס! פאר טשעפען ביי יענעם קריגט מען איבער די הענט!

— וואנדערפול! — האט מרס. גאלד, מיט אויסדרוק פון באגייסטער-רונג, גרינ'ס רעדע אפלאדירט. — וואנדערפול!

זי האט דערביי צוגעוואונקען צו איהרע לעידיס, אז זיי זאלען אויך שטארק אפלאדירען. זיי האבען איהר געפאלגט, און גרין, צופרידען דערפון וואס ער האט בוי די סאסאיטירלעדיס אזוי שטארק אויסגענומען, האט זיך ערשט צורעדט, ער האט געגעבען א-צוהערעניש אויף פעני'ס ליבע צו איהם און אויף זייער ביידענס גליק-ליכען צוזאמענלעבען. דאס איז א לעבען, האט ער געזאגט, וואס איז ניט נעכטס אויף משוגענער, פלאספיער-דיגער ליבע, נאך אויף שטענדיגער פארשטענדעניס, אויף טרייהייט און איבערגעבענהייט.

דער צופאל מיט דער קידנעפינג, האט גרין געזאגט, האט זיין פרוי גע-ווווען, אז זיי דארפען שטענדיג זיין צוזאמען. אז זי איז געוויכערט פון צומגליק ווען ער איז מיט איהר.

— און דאס, מיינע הויכוירדיגע לעידיס, — האט זיך גרין פארנוגט, — איז די ריזן (אורזאכע). פארוואס מיינע האנט זיך אפגעזאגט צו געהן צו אייער מיטינג, און איר האבט דעם מיטינג געבראכט צו איהר!

— זי קען האבען אלץ וואס זי וויל! — האט גרין פון זיך ווייט אזועס מיט'ן האנט א מאך געטאן, — און זי האט וואס זי וויל. פון דאס בעסטע און פון דאס שעהנסטע! זי איז העפי! העפי! ען קוד בי! און איר בין העפי.

ער האט זיך ארומגעקוקט און ביי-לאך געשמייכלט:

— ער איז ניט געקומען. איין קאזין מיינעם האבט איר צו מיר איינגעלאדען, אז ער זאל מיר העלפען זיך פרעהען מיט מיין גליק, און ער איז ניט געקוי-מען. אלרייט! ווי מיט דעם איינעם, אזוי אהן דעם איינעם. זאל ער זיין וואו-ער איז. מיין משפחה געפעלט ניט דער שידוך? איז ניט געפירעלט! איר פרעגט ביי זיי ניט וואס איר האבט צו טאן. איר בין א סעלף מעיר מען. איר האבט מיר אלוי ארויפגט-ארבייט אויף דאס וואס איר האבט, אזוי מיינ פארמעגען און איר זענט עס אויסברענגען אויף וואס איר וויל. דאס איז מיינע בוי-עם, וויין פלעזשור, מיינ לע-כען וואס רעכענט זיך, און די וואס זיינען געגען דעם זיכען געגען מיר יון איר האבט זיי אין דר'ער ד!

מרס. גאלד האט זיך אזש אזועק-געשטעלט כדי גרין'ען צו אפלאדירען. וי האט מיט איהרע אפלאדיסמענטען ארויסגע'וופען די אפלאדיסמענטען פון נאך אנדערע צו איהר, און דער-מיט אויך נאך רייד פון מר. גרין. איהר איז געפעלען געווען אזעלכע ייד, וי האט איהם ערמטיגט צו ייד-ען מעהר. וי האט געפאשט ברעווא-כיי איהם פאר די אויגען, ער זאל עס זעהן, און זי האט איהם געהאלטען אין איין זאגען:

(ווייטערעם — מארגען)

— להיום! — מיר זאלען דער-לעבען צו טרינקען ווען מיר וועלען איינגער ווערען. ווען מיר'ן ווערען גוריק יונג!

— אמז! — האט גרין געלאכט. — צו אייער מויל איז גאט'ס אווערען!

* * *

שוין מעהר ווי איין מאל האט מר. גרין געמאכט אז אנשטרענגונג זיך צוויי זיינע פיס צו שטעלען און ניט עקענט. ווי נאך ער האט זיך פון זיין גאט אויסגעהויבען האט ער זיך צו ייג געמוזט אוועקוועצען.

און די געסט זיינען, האנט ער בא-זערקט, פארלירען שוין דעם געדולד ביי די טישען צו זיצען. זיי האט זיך געוואלט סאנאנדערשאקלען, ארוםברע-דען זיך זיך אהער אהין, טאנצען, ניט וואס צו איהן איין ארט און זיך נוריען. ער אליין, אומצופרידען ווי ער איז געווען וואס זיין פעני איז פון זיין ווייט צום טיש פון איהרע קרובים אריבער, האט זיך דאך. ניט געלאנגט ויליגט. די מרס. גאלד האט איהם שטארק פארנומען. איהרע פארוויכער-ינגען, אז זי קען פון אלט מאכען יונג, איהר צורוקען זיך צו איהם. האט איהם גערעגט און אמוזירט. און אויב ס'איז איהם מיט איהר ניט געווען אזוי גוט, וואלט איהם אהן איהר זיין נאך ערנער: אלע וואלטען איהם נאכגעקוקט ווי ער קוקט נאך וויין פעני'ן, און זיי וואלטען פון איהם געלאכט...

אזוי אבער, מיט דער צולעפטער לעידי ביים זייט, האט זיך גרין גע-גיהלט מעשה מאן. די לעידי האט יך אן איהם אנגעטשעפעט און נאך-ניט געוואלט אפלאזען. איהם האט עס ניט געארט... אהרבה, ער האט זיך געפיהלט שטייפער, וויכטונגער דערפון וואס זי לאזט איהם ניט אפ. פעני האט געקענט זעהן, אז ווען אהן איהר בלויבט ער אויך ניט אליין...

איהר, צוקוקענדיג זיך בעסער צו דער לעידי וואס האט זיך אויף איהם אנגעזעצט, און זעהנדיג די סמנים פון ארויפגעצוואונגענער. יונגעמליכ-קייט אויף איהר, איז ער ניט געווען שטארק באגייכטערט. די דאזיגע לעידי האט איהם מיט זיך נאך געווינען ווי אמיירליך שעהן און יונג זיין אייגענע ווייבעל איז. אפער עס איז דאך בע-זער געווען. כאטש אפילו צו וויינען ווען אייגענע ווייבעל, אז ער איז א גאן וואס די פעניס לעידי האט זיך גו איהם אזוי געקלעפט... איהם האט זיך אפילו געדוכט, אז פעני איז עפעס וי געווען אייפערזיכטיג באלד פון אנהויב, ווען די לעידי האט צו איהם אנהעמויבען צו ריידען, און אז זי איז ווי דערפאר פון איהם צו איהרע קרובים אזועס... דאס האט איהם גוואלדיג אמוזירט. דאס האט אין איהם ערוועקט א פארלאנג די דאזיגע פעניס לעידי אנצוהיען, ארויסרופען פון איהר קאמפלימענטען וואס אלע וואלען הערען... אלע און פעני אויך. וי קאמפלימענטען זאלען איבערגעגע-בען ווערען צו פעני'ן אויב זי וועט ווי אליין ניט הערען...

— וועלל, מעדעם, — האט גרין צו מרס. גאלד געזאגט, — איר דענק, אז מען דארף טאקע נאך אלעמען ארויס-זון טיש און זעהן איינטרייסלעך די גומע זאכען דורך באוועגונג, דורך טאנצען אביכעל.

— מיט פלעזשור! — האט מרס. גאלד אויסגערופען. — אלרייט. ער האט זיך אויסגעהויבען פון פלאץ, אנגעשפארט זיך מיט ביידע קענט אן טיש, כדי איינצושטעלען זיך בעסער אויף די פיס, און געלאזט ייסען זיינע טייערע געסט, אז זיי

(פארטועצונג פון נעכטען)

— וואס קען זי אבער העלפען, אז זי געפעלט אנדערע אויך? וואס קען איר טאן, אז ווי נאך א מאן דער-זעהט מיר, פאלט ער פאר מיר?... ער פאלט פאר איר? — יעס, מר. גרין, ער פאלט ווי א סנאפ!

— ווען ער איז... שיכור?... — נא, סער. ער פאלט פאר מיר אין די נייכטערסטע מאמענטען. פון זיין לעבען! אזא פרוי בין איר. — א געפעהרליכע - פרוי!... מען דארף זיך פאר צייד היטען... — דאס העלפט ניט... ווען איהר קענט מיר גוט, מר. גרין, גיט איהר זיך אונטער דעם גורל פון אייער שוי-זאל און נאך. גיט מיר נאך אביסעלע, יעס? לאמיר געהמען נאך צו ביסעל לאך.

— וועט עס ניט זיין שוין אביסעל צופיל, דיער לעידי?

— ננא! ס'וועט זיין אלרייט.

און זיי האבען גענומען נאך צו ביסעלאך.

— איהר טאנצט? — האט זיך מרס. גאלד צו גרין'ען פלוצלונג א קער געטאן. — זאגט, איהר טאנצט? — און אז איר טאנצט, איז וואס? — אז איהר טאנצט, וויל איר. אז איהר זאלט מיט מיר טאנצען.

— איהר ווילט! — יעס סער, איר וויל! גענוג צו זיצען ביים טיש, די גומע זאכען דא-ברעפען מיין דאיעט. איר האבט שוין צוגעוואונען וואס, ביים טאנצען וועט איר דאס אראפווארפען. קומט!

זי האט איהם גענומען אונטער'ן ארט און זיך צו איהם געטולעט:

— איר פיהל מיר געבען צייד אזוי יונג, מר. גרין!...

— יעס?

— יעס! איהר האט עפעס אין זיך וואס מאכט אנדערע פיהלען יונג...

— וואס קען דאס זיין?

— לעבען!... יעס, מר. גרין, איהר

האט און זיך א קר לעבען. איהר ווייט אליין יונג, זעהר יונג!

— זעהר יונג בין איר? פאלאנשיים

ניט, — האט גרין צופרידען א לאך געטאן, — אבער אלט בין איר נאך אויך. ניט! ניט! אזוי אלט אז מען זאל נעבען מיר קענען איינשלאפען.

— איר, מר. גרין, בין, קען זיין, ערלעך פון איר... איהר גלויבט עס

ניט?

— איר ווייט? א לעידי ווייט איר ניט וואס יע און וואס ניט צו גלויבען. פאראן באבעס וואס זעהען אויס ווי פלאפערקעס. פרויען ווייסען דעם קונץ ווי אנצוהאלטען די יונגעס.

— אז מענער זאלען דאס וועלען.

קענען זיי דאס אויך וויסען.

— ווי אזוי?

— וועל, איר קען וועגען אזעלכעס

ריידען בלויז אונטער פיער אויגען...

איר קען צייד נאך פארזיכערען. מר.

גרין, אז ווען איהר לאזט מיר, מאך

איר איר אזוי — אנדערש. אזוי

יונג און שעה, אז איהר וואלט זיך אליין ניט דערקענען!

— דאס איז אינטערעסאנט... סעי,

מאי דיער לעידי, איר מיינ, אז עס

לוינט זיך מיט אייך וועגען דעם

אביסעל צו ריידען.

— איר מאך א וועט, אז ס'לוינט

זיך! איר בין א גרויסע ספעציא-

ליסטקע אין דעם פאר.

— איהר האט עס שטודירט?

— און נאך ווי!

— אויף זיך?...

— אויף זיך און אויף אנדערע...

מר. גרין, נאך צו ביסעלאך?...

— א קעי! — האט גרין וואויל-ווגעטירשט אינעם שטימט.

זי וועט זיין איין ציפֿירדע, זי וועט
זיין גליקליך!
— ווען וועט דאס זיין? —
דער דאנקט געפֿענעט.
— אה, איינזיכען, ווע איך וועל
זיך אויספֿירען טייערען אן אטא
כאכֿי.
— פעני! — האט מרס פֿלאסקי
מיט שרעק אויסגערופֿען, — דו וועסט
אלליין טייערען א קא? וואס איז,
קענסט ניט אפֿארדען א שאופֿער?
וואסט עס ניט טאן, פענעלע! שטעל
ניט דיין לעכעז איז קאל, גאר אריין!
(פֿארטוועזיג פֿי נעכטע)

האט, אבער דו, פעני, זעהסט ניט
אויס מי דיי מאן וואלט לידען פֿון
דעפֿערעשן... ער ווייסט ניט דערפֿון.
— איך ווייס ניט, — דאט פעני
מיט א קרומען שטייכעל געזאגט, —
און הויבט ניט אן צו וויסען וואס ער
ווייס איז וואס ער ווייס ניט. איבער
רעכנט אינטערעסירט עס מיר ניט,
איך מיש זיך ניט איי ביינעס, איז
זיכע ביזנעס.

— זינע ביינעס, פענעלע, איז
דיינע ביינעס... דאט דעם דראָ
ניסמ'ס מאכעט געזאגט, וואלט זיך
אין דעם דוקא יא געשעט מישען,
בייט נא יונג, פענעלע, און וואס
סיער דו וועסט האבען אײַן בעסער
וועכט קענען לעבען, וויסט וואס
אי ביי? טו נאר א טראכט.

— אה, — האט פעני מיט'ן דאנט
א מא' געטאן, — איך מ'טאכט ניט
ווענען דעם! און כיי צו בייסען די
רייז, האט פעני ביי מרס, טיפֿאנען גע
פרעגט, פֿארוואס מרס, צווישן איז ניט
געקומען.

— מרס, צווישן, — האט מרס,
טייטאן געזאגט, — האט מיר גערע
טען זיך ענטפֿערדיגען פֿון איהער
ווענען פֿאררוואס זי איז ניט געקומען.
זי האט געהער געוואלט קומען, אבער
זי האט געזאגט, אז זי האט מורא
דאס זי וועט זיך ניט אריינפֿאכען איז
אזא הויכע וועלשפֿאפֿט, אה איז זי
דאך א זיטענע, ניט קיין קרובֿה, זי
האט מיר געזעטען צי ווינטען ייך
דיר אס' גליק, איז זי האט עס געטיינט
אויך, מרס, צווישן איז ניט אבי וואס
פֿאר א פֿרוי, זי איז אן אינטער
לירשענע פֿרוי, זי האט געזעט, זי
איז מיין בעסטע פֿריינד, גאר אזא
און גאר טיפֿא, איר וועל איהר איבער
געבען, אז דו האסט אויך איהר נאכ
געפֿענעט, און איר וועט עס יעדער
פרעהנען.

— נאנט איהר, — דאט פעני גע
בעטען, — אז מיי טוט לייך פֿארוואס
זי איז מיט איר ניט געקומען, איינער
בעסטע פֿריינד איז אויך מיין פֿיינד.
איר האלט זי ניט פֿאר א פרעמדע.

מרס, טיטאן איז געווען שטארק
צופֿירדע:
— איר וועל איבערגעבען מרס,
צווישן ווארט ביי יוארע וואס דו האסט
יגעזען איר געזאגט, פעני מיינער

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפֿילאוו

די מאכע, די ניטע מאכע מיט איהר
צוטרעכען איהר פֿלייסגען זורה, אז
ער זאל זיך פֿלייסג'ערנען, ענדיגען,
מאכע א קארדעט...
דער גלייכער, יונגער דאנקסט
האט זיך אונטער די גלייכען פֿון
פעני'ס מונקל-בלויז אויפֿען אנגעהוי
בען צו רויטלען, איינס האט גערובט,
אז זי וועט וואס ביי איהם איז האר
צען טוט זיך, איהם האט זיך געוואלט,
אז זי זאל עס וועהן.

דערנאך האט ער זיך צוגלייך מיט
איהר צוגעהערט צו זיין מאמע'ס רייך
ווענען זאכען וואס מיטגלידען פֿון
זייער משפּחה ראכען דורכגעמאכט,
ער האט געזעהן, אז פעני דערט קום
וואס ווין מאמע דערט, אז איהרע גע
דאנקען זינען גאָ ערענען אַנדערש
וואו... ער האט איהר געוואלט ווייזען,
אז ער וועט עס און אז ער וויל זי
באפֿרייען פֿון אויבדערען די אלע
ריווד וואס ווין מאמע קען אריינליידען.
ער האט דעריבער זיין מאמען מיט די
אונטען געבעטען, אז זי זאל איהר
רען אזוי פֿיל ווענען אלעמען צי רירדען
און זיך אײַן אָפֿענדענען צי פעני'ן:
— די גרה, פעני, מיט די אוימע
לייט איז — וואס זיי האבען קיין געלט
ניט...

— דאס איז א גוטער ווייז, דאט
פעני א לאָ געטאן, און דער נאָגעני
מיט מיט י קרובֿים איז פֿון פעני'ס
לאָד ווי אויפֿגעלעבט געווארען.

דער דראנקסט האט זיך ווי געזאגט
דערט:
— סאין א באַדען זאך מיט דער
מאָדאָ פֿאָספֿערניט: וינע זי מיטען,
איז דאס צו די ריכע, ביז זי דער
נעהט צו די אַרביטע רוקט זיך אונטער
דער מיניוים, דעפֿערענען, איז דראַמא'ס

(זייטערעס — מארגען)
— אה, כיי גריי, איהר ווין וואגן
דערפֿון, יעס, איהר ווין וואגן
דערפֿון, יעס, איהר ווין וואגן
עז מען! סאט פֿורסאנאליט!
— יעס, דאס איז דער סארט מאן
וואס איר ביי! — האט גריי מיט
אן אנטשעל פֿון געשוואלענער גרויס
קייט געזאגט, און די לעפֿען דערביי,
ווי לאיער סעקס, אנטשעטעלעך
— איהר ווין גרויס! פֿליי, מר,
גריי, לאַנט אינז הערען מעהר פֿון
איער... לעבענס פֿילאסאפֿיע... איר,
אויב דאס איז ניט צופֿיל פֿארלאנגט,
פֿון איערע לעבעס־עפֿארהונגען...
פֿליי!
גריי האט צו איהר א וואונק גע
טאן:
— דא, פֿאר אלעמען?...

— אה! אי סיי... עס פֿאסט ניט,
עס זינען פֿארען זאכען וואס מען מוז
ניט אריינבריינגען פֿאר אלעמען.
— עזע... מיי זינען דאך נאר
אלעמען טעכטער...
איר ווין א גרויסער מעני,
מר גריי, א יואונגער!
— טהענסט.
— אלא, שפעטער, דארטען, בייס
טאכטער, יעס?
מיר! זעהן.

צו דער צייט וואס מרס, גאָלד האט
אזוי ענטוואקסעט, מיט אזוי פֿיל
באטיסטערונג, גרויס רייך אויפֿגער
נוכען און ארויסגערופֿען איהם, אז
ער זאל וואס מעהר רירדען, האט
בעני'ס פֿנים געביינעט פֿאר שערע
וואס איהר אלטער פֿאר מאכט זיך
אזוי גארש וי א אינעל, זי איז גע
וועכען צווישען אידען קרובֿים, גע
דערט מיט זי און געקומט איר וואו
איהר מאי, מר פֿיליפֿ גריי, איז גע
וועכען.

פעני האט געווען ווי גריי האט גע
טוינטען, זי האט געהערט ווי ער האט
גערעדט און ניט געוואוסט וואס צו
טאן ווענען דעם: צוריקגען פֿאר
נעמען איהר פֿלאץ אדער אויבער
ווארטען דאס ביסעל צייט דא, געבען
די אייגענע און צוקומען צום מאן
דער ווען מען וועט אלע אריין אין
טאכטער זיך צו אונטערהאלטען.
איהר קווינע מרס, טיטאן האט
פֿון איהר אנטעוואלטען:
— פענעלע, — האט זי צו איהר
געזאגט, — דו וועסט אויס שעהן ווי
א פֿלאך, קיין ביז אויג זאל דיר נאָ
ניט שאַטען, ביז דאך נאכ'ן אומגליק
שעהנער געווארען!

מירס, פֿלאטקי אבער האט זיך
שווער אפֿגעוויפֿט

— ניט אלץ וואס ס'שיינט איז
גאָר... איר זעה אין דיינע אויגען,
געוועלען, אז דו ביזט ניט אזוי גוואלטיג
גליקליך

— איז ווען איז גוואלטיג גליק
ליר? — האט פעני מיט א שוואכען
שטייכעל געפֿענעט, — קיינער ניט,
און כיי אויסצומיידען פֿראגען
האט פעני איהרע אייגענע גענומען
נאכפֿרענען איר די וואס זינען ניט
געקומען:

— יואב מאכען זיי, אַלע געזונט?
מרס, פֿלאטקי האט זיך ליכט אפֿ
געוועכט ביפֿער זי האט גענומען ענט
פֿענען פֿאר אלעמען.
מיט'ן געזונט, פענעלע, איז נאָ
ווי ניט איז צו דעפֿינירען די טראכט
איז מיט פֿינסה.

— דאס הייסט, — האט מרס, סיי
מאן געזאגט, — א אה! פֿרנסה, די
צייט איז אזוי שלעכט.
— מיר דאכט, — האט מרס, פֿלאטק
קיין געגעבענען, אז ערנער קען שוין
ניט זיין, וואס וויסטו, טייעריקען,
וויפֿיל געלט אונזערע האבען די לעצ
מע צייט פֿארלארען, ערשט איינע,
אז ס'איז געשעהן דער וואל " סטריט
סראד איז דער אומגליק מיט די יודעס
באנק און מיט אנדערע בנקס, האט
מען זיך דעוואוסט וואס ווער ס'האט
יטעהאט.

— יע, ס'איז א געפֿעהרליכער קריי
זיס! — האט זיך נאך א קרובֿה וואס
איז געקומען מיט איהרע דעוואקסענע
צוויי טעכטער געגעבען — און יעד
ווייט וואס עס וועט גאך זיין!
פעני האט מיט אן אויסדרוק פֿון
באאדנטקייט א קוק געטאן אייפֿן
גלייכען פֿנים פֿון איר קרובֿה, דעם
דראנקסט זי דאט זיך געוואוינדען
קוקענדיג אייז איהם פֿארוואס ער
ווערט אויס אזוי ביידי און אומשטיג.
אדרייט ער אזוי שווער? ערשט ניט
יאנע גרויך איי ער געווען, איז פֿרייט
און איינע אזוי פֿארדעקט, אפֿער
אָבעט.

פעני האט זיך דערמאנט ווי זי
דאס צו דעם קרובֿ אירערע אריינפֿער
קוקט, זי פֿלעגט אַב האבען צו שטע
לען זיך דרינגען זיין שטול און אריינ
קוקען אין זינע לעדערבינדען ווען
ער פֿלעגט ווענען אוי שטודירען, און
ווי זי, זיין מאכע, פֿלעגט איהר זאגען:
"אז איהר, פענעלע, אלליי, ער דארף
ווי צורייכען צום עקזאמעי, אירע
כאנטאן און דאנערשטאג איז ביי זי
עקזאמעיב".

און בעני פֿלעגט איהם לאזען אַליין,
און ער דאט איהר מאכעקייט און
אזוי פֿארדריכליך געשטייבעט, פעני
איז געווען זיכער אז ער האט געוואלט
דאס זי זאל נאָר אַכספעל שטענען
געבען איהם, אבער דערייז איז געווען

וואו איז פעני?

ר א מ א
פון מרים קארפילאוו

(פארטועצונג פון נעכטען)

— ס'איז אלרויט, מאמע, — האט דער דראגיסט געזאגט, — פעני ווייס וואס זי וויל און וואס זי האט צו טאן. פעני האט צו איהם. דאנקבאר א קוק געטאן:

— ס'איז גוט, אז כאטש איינער פון א פאמיליע פארשטעהט דיר... — האט פעני מיט א בלאסען שמויכלעל געזאגט.

אבער מרס. פלאטקין האט זיך נישט געקענט בארוהיגען:

— פענעלע, ווי גאט איז דיר ליב, ווי דאס לעבען איז דיר טיער, טו דאס נישט! פארלויר איהם נישט דעם וועג אפריהער...

— וועמען מיינט איהר? —

— ווייסט וועמען איהר מיינט... דעם מלאך המות... האב געדולד צו ווארן טען ביז הונדערט און צוואנציג יאהר פאר נעקסט...

פעני האט א לאך געטאן:

— מ'ווייס קיינמאל נישט וועמען נעקסט דאס איז...

— מ'ווייס, מ'ווייס, — האט מרס. פלאטקין געזאגט, — מ'ווייס, אז יונגע קענען שטארבען און אז אלטע מ'וועט שטארבען.

דער דראגיסט האט זיך אויף זיין מאמען אזוי ווי אנגעבליבער:

— וואס האסטו זיך דא צורעדט ווענען טויט, וואס? געקומען צו א שמחה און מיטאמאל אינמיטען-דינען.

— ס'איז אלרויט, מיינ זון, — האט איהם זיין מאמע בארוהיגט, — אז איהר דיר ווענען טויט און אנדערע ווענען לעבען, איז נאך נישט גלייך.

ווייסט גאנץ גוט וואס איהר ווינט אונזער פענעלע, און פענעלע ווייסט עס אויך. איין הארץ פיהלט די צווייטע. זאל נאך מקוים ווערען וואס מיר ביידע ווינטען איהר און מיר אלע וועלען זיך דאן קענען פרעהען...

פעני איז צופרידען געווען ווען זי האט דערזעהן א באוועגונג פון די געסט דעם עס-צימער פאר'ן סאלאן צו פארלאזען. ס'איז איהר דא, נעבען איהרע אייגענע, אויך געווען נישט גוט, און זי האט נישט געקענט געפינען דעם פאסענדען מאמענט פון זי אוועקצורגעהן. אלט און אויסגעדראשען האבען די רייד פון איהרע אייגענע איצט אין איהרע אויערן געקלונגען. איהר האט

זיך געוואלט אוועק פון זי און פון די אלע אנדערע געסט, אוועק אהין וואו זי האט אויסגעפונען וואס זי איז... פארוואס, זי איז באשאפען געווארען אויף דער וועלט, אהין וואו זי האט געלערנט פארוואס צו לעבען און ווי צו ליבען...

גריין מיט מרס. גאלד, מרס. בראון, מר. בראון, דער לאיער און דער „אינ-שורענס-עידזשענט (דער דעטעקטיוו), זיינען אלע צוגעקומען צום טיש ביי וועלכען פעני מיט איהרע אייגענע זיינען געוועסען.

גריין האט זיך מיט'ן האנט ביים הארצען שטייף א נעיג געטאן:

„אלע געסט זיינען העפליכסט גע-לארען אין סאלאן, וואו די שמחה וועט זיך ערשט אנהויבען!“

ער האט דערביי אנגעשטעלט זיין ארם אזוי, אז פעני זאל איהם אנהעמען:

„איה יו פליז, מרס. פיליפ גריין!“ פעני האט א מאך געטאן מיט'ן קאפ צו איהרע אייגענע, אז זי זאלען זי נאכפאלגען און אליין גריין אונז טערן ארם גענומען.

די פראצעסיע האט זיך אזוי גע-עפענט. אומזוכטבארע הענט האבען די שווערע פארטיערן ביים ברייטען אריינגעגאנג אין סאלאן פאנאנדערנע-נומען און די ווייכע קלאנגען פון א שעהנעם וואלס, געשפילט פון א רוסי-שען סטרונע אקעסטער, האט זי באגעגענט. און אזוי האבען פילע פון די געסט געקענט אין סאלאן נישט אזוי פשוט אריינקומען, נאר אריינשוועבען. אריינטאנצען.

52

אלע געסט האבען געקוקט אויף פיליפ גריין ווי אזוי ער האט מיט זיין פעני'ן געטאנצט.

ער האט געשטעלט פיס. געמאכט טריט אהן א טאלק און אהן א סדר. א טראט אהער, א טראט אהין, א טראט פאראויס און א טראט, אדער עטליכע טריט אויף צוריק. דערנאך האט ער זיך מיט איהר אביסעל גע-דרעהט. און זי ווייטער. נאך זיך גע-פיהרט ווי ס'איז אויסגעקומען.

— דו טרעסט מיר אויף די פיס, — האט צו איהם פעני נאכטאנצענדיג געזאגט.

— סארי, דארלינג! — האט גריין

געענטפערט, — איהר וועל שוין זיין קערפול. איהר זאג דיר צו.

אבער ער האט זיין צוזאג נישט גע-האלטען. ער האט זיינע פיס נישט גע-קענט קאנטראלירען, זי האבען זיך אונטער איהם געפלאנטערט. די אלע גלעזעלאך און גלעזער וואס ער האט דעם אווענט אויסגעטרונקען זיינען איהם אריין אין די פיס.

ער האט צו פעני'ן „טאנצענדיג“ געלאכט:

— ווייסט, מיינע פיס זיינען שיכור. מיינ קאפ איז אלרויט, מיינ געדאנק איז קלאר, איהר בין נישטער, נאר מיינע פיס זיינען שיכור! הא, הא, הא! און דו, מיסעס, ווי איז דאס ביי דיר, דו האסט גארנישט געטרונקען? — נא.

— נא? פארוואס? וואססימערדער מיט יו? — האט איהר גריין אזוי שיכור'לאך שטייפערש געפרעגט, — סעי, זאג עפעס צו מיר. די געסט קע-נען דאך נאך מיינען, אז מיר זיינען ברוגז צו וואס... דרעה נישט אוועק דייז קעפעלע פון מיר. נו, מיסעס!

פעני'ן האט געעקעלט פון זיינע רייד, זיין לאכען, פון זיין אטעם און פון זיין רופען זי מיסעס. זי האט זיך אבער איינגעהאלטען פון ווייזען וואס זי פיהלט צו איהם. זי וואלט זיך פאר-אזוי פיל פרעמדע מורא האבען אנצו-הויבען אפילו מיט א נישטערען, נישט נאך מיט א שיכור'ן...

— שמויכלעל צו מיר! — האט גריין „טאנצענדיג“ פעני'ן צו זיך א דריק געטאן. — קוק נישט אזוי ווי דו וואלטסט זיין געוואונגען צו נעהמען ריצענ-אויף.

— איהר פיהל נישט צו גוט, — האט פעני געזאגט, — איהר וואלט וועלען-וואס, וואס וואלטסטו וועלען? זאג, שעהם זיך נישט.

— אויפהערען. טאנצען. ס'איז גענוג.

— גענוג? נא, איהר וועל נישט סטא-פען אין מיטען. מוזט מיט מיר דעם טאנץ ביז צום סוף ענדיגען. וועסט מיר אינמיטען נישט איבערלאזען. דאן וואר, קוקי, דער טאנץ וועט זיך כאלד ענדיגען.

„מיסעס“, „קוקי“, — האט פעני אין די געדאנקען איבערגעדעלט און זיך נאך איהר אלטען מאן נאכגע-שלעפט מיט דער האפענונג זיך פון איהם מיט דעם טאנץ כאלד צו בא-פרייען.

נאכפאלגענדיג איהם האט זי גע-זעהן ווי אלע קוקען אויף איהר, ווער מיט אויסדרוק פון קנאה און ווער מיט אויסדרוק פון באדויערן...

ענדליך האט זיך דער טאנץ געענ-דיגט אז די געסט האבען אנגעהויבען אפלאדירען, ארויסרופען די מוזיקער, אז זיי זאלען ווייטער שפילען.

גריין מיט פעני'ן זיינען פון די בראונס, פון דעם לאיער, מר. „דעי-וויסמאן“ און אנדערע, ארומגערינגעלט געווארען.

מען האט זי געדריקט די הענט און באוואונדערט: ווי שעהן זי האבען געטאנצט! ווי וואונדערפול! אזוי היטמיש, אזוי פיינ!

פעני האט אלעמען מיט א שוואכען שמויכלעל פאר די קאמפלימענטען גע-דאנקט און גריין האט זיך איבערגענו-מען מיט זיין קענען אלץ, אלץ צו וואס נאך ער זאל זיך נישט נעהמען.

— איהר מיינט, — האט גריין גע-זאגט, — אז איהר האב מיר ווען גע-לערענט טאנצען? נא, נישט איהר! וויכטיגערע זאכן באדארפט טאן. אבער אז ס'קומט דערצו בין איהר אזא גוטער טענצער ווי א סך אנדערע. אזוי ווי די מוזיק שפילט, אזוי טאנץ איהר. און נישט געכאפט, נישט געשפרונגען, נאר אזוי וואזשנע, פאנוואליע, א טראט אהער, א טראט אהין, א געה פאראויס, א געה צוריק, און ס'איז א קען! איהר טאנץ אזוי אויס מיינ טאנץ פון אנה-הויב ביז'ן סוף, און אי לאיק-אייט! איהר גלייך דאס. דאנעשיו?

מרס. גאלד האט זיך צו גריין'ען א ציה געטאן:

— נעהמט מיר, מר. גריין, מיט איהר דעם נעקסטען טאנץ צו טאנצען! איהר האב ליב צו טאנצען. אזוי ווי איהר טאנצט. אזוי רוחיג, געלאסען, פויל, אריסטאקראטיש. פליז!

גריין האט אנגעוויזען שמויכלענדיג אויף פעני'ן:

— און וואס וועט זי זאגען? מרס. גאלד האט זיך געווענדעט צו פעני'ן:

— וועט איהר זיין אזוי גוט צו ער-לויבען מר. גריין'ען מיט מיר צו טאנ-צען? פליז, מרס. גריין, זאגט יעס. איהר נעהם נישט קיין „נא“ פאר אן ענטפער... ערלויבט איהר?

— מר. גריין, — האט פעני געזאגט, — איז זיין אייגענער באס, און ער נויטיגט זיך נישט אין מיינ ערלויבניש. ער איז פריי צו טאן וואס ער וויל.

— איהר הערט? — האט זיך מרס. גאלד צו גריין'ען א קער געמאך. — מרס. גריין ערלויבט אייך צו טאן וואס איהר ווילט. ווילט, ווילט. זאגט יעס...

— ווארט, — האט גריין געזאגט, — איהר קען מיינע נישט איבערלאזען גלאט אזוי אין דער וועלט אריין און זיך מיט אן אנדערער לאזען טאנצען. איהר מוז זי פריהער באזארגען מיט א פארטנער.

(ווייטערעס — מארגען)

האבען די שפילער געשפילט, נאר ווי "אבען שפילענדיג אויך צוגעוונגען און אונטערנעפויסט.

גריין האט זיי אנגעזאגט, ווען ער האט זיי אנגעדונגען, אריינצוגעבען וואס מעהר „פעפּל", וואס מעהר לעבען אין זייער שפילען. ער וועט זיי דער-פאר גוט באצאהלען.

און ווי, די שפילער, אנגעטאן אין וויערע רויסטע, געלע און גרינע אויפֿ-געעכטע, דעקאראטיווע רויטשע העמללאך, מיט די שנידען אונטער-געאָרטעלטע, זיינען איבער וויערע מוזיקאלישע אינסטרומענטען אנגע-בויגען געוועזען אין געארבייט מעשים.

— אז אַט די חברה שפּילט, — האט גרין געזאגט, — הויבען זיך די פיס פון זיך אליין צום מאַנצען. פאָניע נגב! דאָס איז אין זייער כלום, אט די לעבעדיגקייט. ס'ברענגט אַ וועלט! — און דאָס איז אין אונזער כלום אויך, כּר, גרין... — האט מרס, גאלד קופּענדיג צו איהם מיט הייסע פייער-לאָך אין די אויגען וווּ בסוף געזאגט. — מיר האבען אין זיך מעהר לִגבען ווי אנדערע קענען דאָס זעהן. אויך ווייס נאָרניט פארוואס מיר באַהאַלטען זיך דערמיט אזוי.... פאר וועמען דאָס בען מיר מירא אונזער לוסט צום לעבן אַריינסצוויינען?

— טאמער אַזוי, ס'איז דאָס וואָס איך פרעג! — האט גרין צוגעעכעזען. — און דאָר, דאָר אין עפעס ניט פאר ביט אין אונזערע יאהרען, ענטשול־דיגט, איך מין צו זאגען אין מיין עלטער, צו טאנצען אזוי ווי אַ יונגער מאַנטשיס...

— אבער אַז איהר קענט דאָס דערוויינען, כּר, גרין, אַז איהר זינט נאָר פארט אזוי יונג!..

— נו, כּלמין שוין ניט אַזוי יונג...

— יעס, איהר זיינט זעהר יונג! — האט זי זיך צו איהם פאר'חלוס'ט צוגעשייכעט'ט...—איהר זייט טויערנט זאָל אינער פון אַ סך יונגע, אין אַינר אין פאראן אַ סך לעבען, לעבען!... —וואָס וויל זי פון מיר, — האט גרין אַ טראכט געטאן, די סוהר'טע וויל עפעס פון מיר, צום מינעל! זי וויל קלעפט זיך און היינט זיך און דעמלט זיך. זי טרעט מיר אַפּ די פיס, און רוקט אויף די קארנט מינע קריכט יו, די אַלטע פלאַפערקע!"

ער האט געפיהלט, אַז אויב ער וועט איהר אזוי ווייטער לאזען דזשאַפּען, שפּרינגען אויף יור, וועט זי איהם אומוואַרפען, זי וועט אויף איהם אַרייפּטאַנצען, און ער האט זיך דער'כער אינמיטען טאנצן אָפּגעשטעלט

— וואָס איז דער מערר? — האט איהם מרס, גאלד ווי פון אַ דונער יעטראַפּען אנגעקוקט.

— גארנישט, — האט גרין געזאגט. —נאָר... מיר טאנצען צו גיד-אָביסעל נו גיך פאַר מיר!

— דאָסטרײַט, — האט מרס, גאלד צושטימיג מיט איהר געבליטשטער זאַפּ האָר צוגעשאַקעלט, — דאָס איז אַריסעל צו גיך, יו מי, אַ וואלט מען מען טאנצען, געלאָסע, געלאָסע, אָבער אַ טעגנא, אדער אַ כּובל'יטשקי—דאָס מוז מען טאנצען גיך.

— איז לאַמיר עס ניט טאנצען. —לאַמיר זיך בעסער אָביסעל צוועלצען

און ריידען. ווילט איהר?

— מיט'ן גרעסען פארעניגען, כּר, גרין!

גרין איז געגאנגען צו אַ „צווילינג סטול". וואָס איז אַן אַ זייט צווישען זויכע וואָנעס געשטאָנען און זיך יאָרם מיט זיין ראמע אַוועגענעזעצט ער דאָס דעם דאָזיגען פּלאַץ פאַרנומען ווייל ער האט פון דאנען אַלעמען געזעט זעהן, ווען ניט אַלע האָבען איהם געקענט זעהן.

גרין האט געווערן ווי ווין פעני, אַזא שטעהע, אזוי יונג און גראַציעז, האט מיט זיין דעמעקטיוו נאָר געהאַלטען אין טאנצען, ווי "אבען זיך געהאַל־טען ווייטלאָז אָפּגערוקט איינס פון אנדערן, ווי ער האָט זיי געזאגט... און ווי האָבען ניט גערעדט צווישען זיך, גיט אַריינגעקוקט אין די אויגען, גיך פשוט געטאַנצט און גאר, ווי געזאַלט וויער חוב צו די מוזיק.

דאָס איז געווען אַליריט, גרין האט זיך פאַרלאָזען אויף זיין דעמעקטיוו, אַז ער וועט וויסען ווען, ווי אזוי און וואָס מיט זיין פעני'ן צו ריידען. איז גיט ביים טאנצען איז נאכ'ן טאנצען, און ער אַליין האט זיך געהייסען דער־ווייל קיין צייט גיט פארלירען. ער מוז פאַפּפען די דאמט, הערען וואָס זי האט ווענען ווין לאַיער צו זאגען... יי הארץ האט אירם געזאגט, אַז זי איז דאָס געווען, געזאָלט זיין די צאַרמיטלערדין צווישען אירם מיט די פירנעפערט, דאָס פאסט פאַר אירר... כּדי גיט אַנצולייגען צופיל וועג אויף צום קומען ציט פונקט, האט גרין גלייך אַנגעהויבען ריידען ווענען זיין לאַיער וועלכער איז ווי אַ כּרוגל'ער יעבען מרס. כּראַיִן געזעסען און מיט גאַרקוועטשטן ליפּען, איינגערעדט יואָם מרס, בראון האט צו איהם גע'דעט.

- - כּ'דאָב מורא, - - האט גרין געזאגט, — אַז מיי לאַיער, קאָנפּלער סעקס, לאַנגווייניגט זיך דיינט ביי מיר, ער האט גיך די דיכטיגע ראמע מיט וועלכער זיך צו אונטערהאַלטען. עס קען זיין, אַז ער איז אייפערזיכטיג אויף אַייר, מרס, —

— מיט האָר אין מיי נאָמען.

— גיט מרס, גאָ — גאָל צי גאָלד?

— יעס, און גאָ. איך גלייך זיך

בעסער צו רופען מרס. האָל, דאָס איז מעהר אַמעריקאניט, אין דאָס גיט?

— יעס, עס איז, וועלל, מרס, האָל, כּ'דענק, אַז ער לאַיער וועט מיר

איבער אַיך אַריי־פּען אויף אַ דוגל.

— וואָס מאַכט אַיך אזוי צו יעני קען, כּר, גרין?

(ווייטערעס — מאַרגען)

אַ שפּיעל און אַליין, אָהן זייער הילף, אַהיים געקומען, קוקען זיי זיך אַן מיט צייטשאפט, ווי צוויי הוינט ביי וועלכע אַ דריטער הונט האט די מיינע בייַן גון מויל אַרויסגעכאַפט.

דער פאָרגלייך וואָס גרין האט אין געראַנקען געמאַכט, איז איהם אַליין אַזוי געפּעלען געווארען, אַז ער האט זיך אַזש הויך צולאָכט. ער איז געווען ענטציקט פון זיך וואָס דער כּח זיך ער איז אַפילו נאָכ'ן אויסטרינקען געווען אזוי קלאַר, אַזוי שאַרף, אַז ער האט אַזוי גוט אַלץ געקענט באַנעהמען. צו פאַרענטפערען זיין געלעכטער גאר די אַרומיגע האט גרין אויסגעטראַכט אַ וויץ אויף וועלכען ער האט זיך אַיטס דערמאָנט. ווען נאָר ער דער מאַנט ויך אויף דעם וויל, האָט ער געזאגט, מוזן ער לאָכען.

אַבי ער פון לאָכען און גיט וויינען, זיינען אַלע צופירדען געווען. אַלעמען האָט זיך געוואָלט זיין פרעהלאָר, און דאָס צו זיין איז געווען אַמאָרינגסמען ווען ער, דער בעל־שמהות אַליין, האט געלאָכט.

און גרין מיט מרס, גאלד, אויך פעני מיט'ן דעמעקטיוו, האָבען זיך אַוועגעלאָזען אין טאָנע, דעם צווייטן מען וואָס עס איז געווען אויפ'ן פּראָגראַם:

„כּובל'יטשקי", — „בעיגעלאָר, קויפּט דייטע בעיגעלאָר.

דער באַלאָלאָקעטשנער אַרקעסטער האט געשפּילט מערסטענס רויטישע זאָכען. דאָס איז געווען איינער פון יענע באַריהמטע אַרקעסטערס וואָס מען האט געקענט אַמאל הערען אין די רייכסטע האַטעלען, רעסטאראַנען און דורך דער ראדיאָ. אָפּטמאל אויך אויף פריוואַטע אונטערגעמונגען, אין רייכע הויסער.

די באַלאָלאָקעס, גיטאר און מעני דעלינעס, כּאָנצייט פון דער פּיאָנא, ראָבען געאַרבייט מעשים. גיט נאָר

(פאַרמוצעונג פון געכטען)

גרין'ס אויסוואָל איז געפאַלען אויף זיין דעמעקטיוו, אויף כּר, „דעווייט מאָן". — ער האט דערביי, ווי ער האָט אַ קלער געמאַל, געקענט שויען צוויי האַזען אויף איין מאָל: געבען דעם דעמעקטיוו זיינעם אַ גלענענ'ך הויט צו פאַרפיהרען אַ געשפּרעך מיט פעני'ן ווענען איהרע קינדעפערס און הערען איהר מיינונג ווענען זיין פאַר גרעסערען די אינשורענס פאליס, ער אַליין, גרין, וועט דערוויל כאַפּען אַ שמועס מיט אַם דער אַלמעיר פלאַפער קע... זי ווייס פון אַ סך זאָכען צו זאָגען, און זי ווייס עס קענטיג פון ערפאַהרונג, די סוהר'טע, מען קען פון איהר עפּעס לערנען...

— וועלל, כּר, דעווייטסמען, — האט גרין צום דעמעקטיוו אַ וואונק געטאָן, — אויב איהר וועט מיר געבען איינער וואָרט, אייער ער ענד וואָרט אַלס אַ דושענטעלמען, דאָס איהר וועט מיין פרוי מריסען ווי אַ לעיד, וועל איך אַיך מיט איהר ער־לויבען צו טאנצען. זעהט נאָר זי גיט צו פאַרשאַטערען, פאַרדרעהט, איהר גיט איהר שוואַכע קאפּ, טאנצט מיט איהר. אַזוי פירן, געלאָסען, ווי איר, און גיט צו נאָהענט... אויך וועל האָל־טען אויף אַיך אַז אויג...

דער דעמעקטיוו האט זיך מיט'ן האָנט ביים האַרצען שטאַרק פאַרגייגט און באַדאָנקט כּר, גרין פאַר דעם גרויסען כּבוד און פאַרגעניגען וואָס ער טיילט איהם צו. ער האט זיך אויך פאַרגייגט פאַר פעני'ן און געפרעגט ביל איהר אויב זי ווילגט איין צו נעהמען איהם אַלס אַ טאַניץ־פאַרטנער. פעני האט נאָכלעסיג אַ שאַקעל געטאן מיט'ן קאפּ:

— אויב איהר וועט מיר נאָר צו־

זאגען גיט ניט מרעמען אויף די פיס,

האט זי געזאגט, — האב, איך גיט

דאָנענען.

— איך ראַנק אַיך! — האט כּר, „דעווייטסמען" געזאגט.

— גיטא פאַרוואַס, — האט פעני גלייכניטטיג געעכטפערט.

גרין'ען איז פעני'ס גלייכניטליגקייט שטאַרק געפּעל'ן געווען. ווען ער שעמט זיך גיט פאַר די אַרומיגע וואלט ער זי דאָן גלייך אויפ'ן אָרגן, צו קושען. איקס אין אויך געפּעלען געווען די ביזנעסימעסיגע העפליכקייט פון זיין דעמעקטיוו.

ער פארשטעהט זיינע ביונעס, — האט גרין צו זיך געזאגט, — און ער וועט מאַכען אַ גוטען דזשאב... דאָס וואָס איך האָב ביי איהר (פעני'ן) מיט גומען און מיט בייזען גיט געקענט אַרויסקריגען וועט ער דאָס אויסגען פינען טאנצענדיג... ער ווייס דאך וואָס ער דאָס צו טאן און זי הויבט גיט אַז ער וויסען וואָס ער וויל וויסען. זי וועט מיט איהם דעריבער זיין מעהר אָפּענהאַרציג ווי מיט איהר אייגענעם מאָל...

איבערטראַכטענדיג פאַר זיך די זאך האט גרין דערוועגן ווי לאַיער סעקס יווי מרס, גאלד האָבען זיך אזוי מאַר גע אָנגעקוקט. אַזוי האָרט, פאַרשענר און פוינדליך, דאָס האט איהם געוואונדערט: וואָס האָבען די צוויי איינס צום אַנדערן?

פּלאַצלונג האט ער זיך געעכען אַ פאַטש אין שטערן. ער דאָס פאַרשטאַט גען וואָס דאָ קומט פאַר, אַט די אַלטע פלאַפערקע מוז דאָס זיין יענע דאמע ווענדעוועלכע"דער לאַיער האט איהם די גאנצע צייט דערצעהלט! איצט, אַז זיי האָבען ביידע גאַרנישט אויס געפיהרט, אַז פעני האט זיי אָפּגעטאן

פונעם? נו, זייט א קלונע און זאגט ווי אויך?	און געפינט אויס וואס זי זוכט פאר זיך... (ווייטערעס — מארגען)
פונעם? נא, מיר גיין. איך וויל נישט זאגען קיין לינגל. וואס צו מיר אפערירט אין נישט בריוו די שטים אייערע, נאר איהר אינגאנצען. איך בין די נישט מילידיגע דערמיט וואס איך האב איין פריהער נישט באגעגענט.	ווען פרידער, מרס. האל?...
פונעם? נא, מיר גיין. איך וויל נישט זאגען קיין לינגל. וואס צו מיר אפערירט אין נישט בריוו די שטים אייערע, נאר איהר אינגאנצען. איך בין די נישט מילידיגע דערמיט וואס איך האב איין פריהער נישט באגעגענט.	ווען פרידער, מרס. האל?...

דערט, אייער שטימ אפעלירט צו מיר... בלויז מיין שטימ? — נא, מיר גיין. איך וויל נישט זאגען קיין לינגל. וואס צו מיר אפערירט אין נישט בריוו די שטים אייערע, נאר איהר אינגאנצען. איך בין די נישט מילידיגע דערמיט וואס איך האב איין פריהער נישט באגעגענט. ווען פרידער, מרס. האל?... — פריהער, ווען איהר האט זיך גע- נוימנט אין א פרוי וואס זאל איך ווין א פריינד, א פרוי וואס זאל מיט אייער אינסטינקט קענען אויסזוכען פאר איך דאס, וואס פאר איך, אלס בא, אוי אומגעניץ אויסצוגעפינען. די צרה מיט איך מענער אין דאס, וואס איהר געהט נישט, איהר פאר שטענדיג נישט די פרוי אזוי ווי א זון. איהר קיסט איהר איהר ווי איך ווילט וך זי אפער, ווי איהר ווילט זי זעהן. א מרא, א געט, אדער א שווארץ יא, א טיפער! נישט קיין מיטען, גי- טא. אבער דאס איז דאך נאריש, אב- סוד! מיר פרויע זינען דאך, אזוי ווי איהר, מענער, פרידער פון אלץ מענשען. נאטירליכע מענשען מיט די אלע חושים פאר לעכען, וועלכע אונז ווער זעכטיגער באשעפער, וועלכע יא- מיר וואנען, די גאט ור דאס אונז נעמענען! די פרוי וואס געפעלט איך נישט אים א פרוי, אים א מיטעל צו ווער טינען אייערע ליידעשאפטען, איז אין אייערע אויגען אן איבעריגע. עס איז נאר א שאך וואס זי לעבט אויף דער וועלט! — וועלך, דאס איז נישט אזוי — אזוי, אזוי איז דאס מיר. גיין. איהר ווילט האבען די פרוי כרו זיך מיט איהר צו שטוענען. און אז אד און אז ווען איז צו דער שפילצייג אייער רער וואס ווייזט ארויס א ווידער- שטאנד! דאס וואס עס איז קינדער ערלייבט צו מאן מיט א טויטער דאל, ווילט איהר, מענער, מענען טאן מיט א לעבעריגער... איהר ווילט נישט וויסען, אז די לעבעריגע דאל, די שעחנע לילאל קע האט איהר קע פערזענליכע באדערפנישען, פאראננען און בא- געדען! — איז וואס דארפן מיר, לויט אייער מיינונג טאן? — האט גיין מיט איהרע געשטייבעלט, נאכגעקע- דער לעבעריגער דאל אלץ וואס זי וויל? — געפינט באטש פריהער אויס וואס זי וויל!

דער, אייער שטימ אפעלירט צו מיר... בלויז מיין שטימ? — נא, מיר גיין. איך וויל נישט זאגען קיין לינגל. וואס צו מיר אפערירט אין נישט בריוו די שטים אייערע, נאר איהר אינגאנצען. איך בין די נישט מילידיגע דערמיט וואס איך האב איין פריהער נישט באגעגענט. ווען פרידער, מרס. האל?... — פריהער, ווען איהר האט זיך גע- נוימנט אין א פרוי וואס זאל איך ווין א פריינד, א פרוי וואס זאל מיט אייער אינסטינקט קענען אויסזוכען פאר איך דאס, וואס פאר איך, אלס בא, אוי אומגעניץ אויסצוגעפינען. די צרה מיט איך מענער אין דאס, וואס איהר געהט נישט, איהר פאר שטענדיג נישט די פרוי אזוי ווי א זון. איהר קיסט איהר איהר ווי איך ווילט וך זי אפער, ווי איהר ווילט זי זעהן. א מרא, א געט, אדער א שווארץ יא, א טיפער! נישט קיין מיטען, גי- טא. אבער דאס איז דאך נאריש, אב- סוד! מיר פרויע זינען דאך, אזוי ווי איהר, מענער, פרידער פון אלץ מענשען. נאטירליכע מענשען מיט די אלע חושים פאר לעכען, וועלכע אונז ווער זעכטיגער באשעפער, וועלכע יא- מיר וואנען, די גאט ור דאס אונז נעמענען! די פרוי וואס געפעלט איך נישט אים א פרוי, אים א מיטעל צו ווער טינען אייערע ליידעשאפטען, איז אין אייערע אויגען אן איבעריגע. עס איז נאר א שאך וואס זי לעבט אויף דער וועלט! — וועלך, דאס איז נישט אזוי — אזוי, אזוי איז דאס מיר. גיין. איהר ווילט האבען די פרוי כרו זיך מיט איהר צו שטוענען. און אז אד און אז ווען איז צו דער שפילצייג אייער רער וואס ווייזט ארויס א ווידער- שטאנד! דאס וואס עס איז קינדער ערלייבט צו מאן מיט א טויטער דאל, ווילט איהר, מענער, מענען טאן מיט א לעבעריגער... איהר ווילט נישט וויסען, אז די לעבעריגע דאל, די שעחנע לילאל קע האט איהר קע פערזענליכע באדערפנישען, פאראננען און בא- געדען! — איז וואס דארפן מיר, לויט אייער מיינונג טאן? — האט גיין מיט איהרע געשטייבעלט, נאכגעקע- דער לעבעריגער דאל אלץ וואס זי וויל? — געפינט באטש פריהער אויס וואס זי וויל!

פארטועזונג פון געבטען? — אט, זיין ארט קוקען איהר איך און אויף כיר. זיין ברונד'דיגער אויסזעהן זיין בלאזען ויר. אפער איז ער בריוו דערפאר וואס איהר האט נישט איהר, נאך אן אנדערען געלאזען מיט אייער פרוי גערן טאכטער?... א לאיער איהר נאך אפער, א מענש ווי אלע מענשען, און אז עס קומט צו אזא אפערטיגע ווייבעלע ווי מרס. גיין איך, מיר עס גייליך וועט טאן צוצוקוקען ווי אן אנדערער האט צו איהר געהערט מאל — מרס. גיין. האט דעם אנדערען נישט אויסגעקליבען, איהר. — איך ווייס, מיר, גיין, כ'האב דאך געזעהן. אבער פארוואס האט איהר דעם אנדערען אויסגעקליבען? ווער איז ער? וואס איז ער? ער איז א לאיער אינשורעכט ערשטענט. — אזוי? מיין מאן'ס א קאנקור רענט! און ווי אזוי קומט ער צו איך? דורך וועמען האט איהר זיך מיט אירם באקענט? — איך דאס וויכטיג? — דאס גיין א לא' געטאן — ווען א פרוי בא- קענט ווי מיט א מאן, איז נאך אזא פראגע אין פלאץ! ווען אבער א מאן מיט א מאן — אט זאגט מיר בעסער, מרס. האל, ווי לאנג איך דאס צייט איהר קענט ווי מיט לאיער בעקס? — אה, שוין לאנג. איך געדענק שוין די צייט נישט ווען איך האב אירם נאך נישט געקענט! אבער אנקענען וואס פיענט איהר דאס, מיר, גיין? — אה, אנקענען דעם וואס מיר דוכט, אז ער איז נישט גלייכטיג צו אייך... — דאס דוכט איך בלויז, מיר. גיין. אויב לאיער פעקט איך דא צו אימיצען נישט גלייכטיג, איך דאס נישט צו מיר... — צו וועמען דע? — זאל איך דאס זאגען? איך דאב מרא, אז איהר וועט גאד ווערען אייפערזוכטיג... — נא, מיין לעדי, איך בין נישט פון די אייפערזוכטיגע! — ווידעליך נישט? אבער טאקע גאר גארניט? — נאר גארניט... — אויב אזוי, מיר, גיין, זיט איהר א... וואונדער! צו האבען אזא שער- בע, אזא יונגע ווייב און נישט זיין אייפערזוכטיג, — איז כמעט אז אומ- גלייכטיג יא. — מיין שערע יונגע פרוי איז מיר טרוי און איבערגעגען. זי גיט מיר קיין אורזאכע צו זיין אייפערזוכטיג. — דאס איז פיי. איך וואונדער מיר גאר — — יעס? אויף וואס וואונדערט איהר זיך? — אה, נארישקייטען! ס'איז בע- סער, אז איך זאל דאס נישט זאגען. — זאגט עס. — נא, דאס קען ווארפן א שאטען אויף אזא אויפשוודיגעס וועגען ווי... זי איז... — ווער זי? וועמען מיינט איהר? — איך מיין אייער פרוי, מיר, גיין. זי איז דאך איך אזוי געטרוי און איר בערגעבען. צו וואס זאל איך מיט מיין צווייפער איך... מיימיס און איבערגעבענקייט, אונטערנאכען אייער גלויבען? — געווער מיין גלויבען, מרס. האל! — האט גיין מיט אפאל דארט א זאגגעטאן, — אז איך האט עפעס וואס צו זאגען, טא זאגט עס ארויס, וואס ווייטט איהר וועגען מיין פרוי? — מיר. האט זיך באליידיגט: — ווי מאדען איהר רעדט זי מיר, מיר, גיין... איהר ציהט מיר פאר'ן צוג... — און איהר בראט מיר אויף א קליינעם פיערל. איהר האט עפעס וואס צו זאגען און זאגט שוין און דערזאגט נישט... גא, זאגט שוין וואס איך ווייסט! — וואס איז דאס, מיר, גיין, א פארעווג אזא צי א ביטע? — — בייער זאגען! אלזא, וואס ווייטט איהר? — אה, מיר, גיין! ווען איך יא געהטען זאגען אלץ וואס איך ווייס... — יע, וואס וואס געווען? — שלעכט, מיר, גיין, עס וואלט ייזי ווער שיענט, אימיגענס נלויבער אין טרייזיט, איבערגעבענקייט אין דרייגע אומשילד וואלט דערבן שטארק געריסען... איצט איז שוין ביי גיין ען קיין יום צווייפעל נישט געווען, און זי, די מיר, אה, איך דאס די אפער ווער זייערע זיין לאיער זאגט דאס די גאנץ צי צייט געזוכט פניץ! מיר די קיד- געפער'ס רענט אדיסעוראמעווען נאך פעני, האט גיין געטראכט, האט סיסטאט דערפילט די געפארד'ן פון באפרייט ווערען איך זיך באצייטעס פון דאס אפגעטראגען. א מאדער גאן האט איהר ארום- געפאט גענען פעני, אר איהר נישט דערצייגן, איהר ריכט וואס מיט איהר איז געווען. פארוואס זי ברענגט איהר דעצין, און ער זאגט זיך ביי ווייזער-עמירע, און דאך ווייזער-עמירע פונעם מענשען זוכט צו דעשלאפען צום אמת.

פארטועזונג פון געבטען? — אט, זיין ארט קוקען איהר איך און אויף כיר. זיין ברונד'דיגער אויסזעהן זיין בלאזען ויר. אפער איז ער בריוו דערפאר וואס איהר האט נישט איהר, נאך אן אנדערען געלאזען מיט אייער פרוי גערן טאכטער?... א לאיער איהר נאך אפער, א מענש ווי אלע מענשען, און אז עס קומט צו אזא אפערטיגע ווייבעלע ווי מרס. גיין איך, מיר עס גייליך וועט טאן צוצוקוקען ווי אן אנדערער האט צו איהר געהערט מאל — מרס. גיין. האט דעם אנדערען נישט אויסגעקליבען, איהר. — איך ווייס, מיר, גיין, כ'האב דאך געזעהן. אבער פארוואס האט איהר דעם אנדערען אויסגעקליבען? ווער איז ער? וואס איז ער? ער איז א לאיער אינשורעכט ערשטענט. — אזוי? מיין מאן'ס א קאנקור רענט! און ווי אזוי קומט ער צו איך? דורך וועמען האט איהר זיך מיט אירם באקענט? — איך דאס וויכטיג? — דאס גיין א לא' געטאן — ווען א פרוי בא- קענט ווי מיט א מאן, איז נאך אזא פראגע אין פלאץ! ווען אבער א מאן מיט א מאן — אט זאגט מיר בעסער, מרס. האל, ווי לאנג איך דאס צייט איהר קענט ווי מיט לאיער בעקס? — אה, שוין לאנג. איך געדענק שוין די צייט נישט ווען איך האב אירם נאך נישט געקענט! אבער אנקענען וואס פיענט איהר דאס, מיר, גיין? — אה, אנקענען דעם וואס מיר דוכט, אז ער איז נישט גלייכטיג צו אייך... — דאס דוכט איך בלויז, מיר. גיין. אויב לאיער פעקט איך דא צו אימיצען נישט גלייכטיג, איך דאס נישט צו מיר... — צו וועמען דע? — זאל איך דאס זאגען? איך דאב מרא, אז איהר וועט גאד ווערען אייפערזוכטיג... — נא, מיין לעדי, איך בין נישט פון די אייפערזוכטיגע! — ווידעליך נישט? אבער טאקע גאר גארניט? — נאר גארניט... — אויב אזוי, מיר, גיין, זיט איהר א... וואונדער! צו האבען אזא שער- בע, אזא יונגע ווייב און נישט זיין אייפערזוכטיג, — איז כמעט אז אומ- גלייכטיג יא. — מיין שערע יונגע פרוי איז מיר טרוי און איבערגעגען. זי גיט מיר קיין אורזאכע צו זיין אייפערזוכטיג. — דאס איז פיי. איך וואונדער מיר גאר — — יעס? אויף וואס וואונדערט איהר זיך? — אה, נארישקייטען! ס'איז בע- סער, אז איך זאל דאס נישט זאגען. — זאגט עס. — נא, דאס קען ווארפן א שאטען אויף אזא אויפשוודיגעס וועגען ווי... זי איז... — ווער זי? וועמען מיינט איהר? — איך מיין אייער פרוי, מיר, גיין. זי איז דאך איך אזוי געטרוי און איר בערגעבען. צו וואס זאל איך מיט מיין צווייפער איך... מיימיס און איבערגעבענקייט, אונטערנאכען אייער גלויבען? — געווער מיין גלויבען, מרס. האל! — האט גיין מיט אפאל דארט א זאגגעטאן, — אז איך האט עפעס וואס צו זאגען, טא זאגט עס ארויס, וואס ווייטט איהר וועגען מיין פרוי? — מיר. האט זיך באליידיגט: — ווי מאדען איהר רעדט זי מיר, מיר, גיין... איהר ציהט מיר פאר'ן צוג... — און איהר בראט מיר אויף א קליינעם פיערל. איהר האט עפעס וואס צו זאגען און זאגט שוין און דערזאגט נישט... גא, זאגט שוין וואס איך ווייסט! — וואס איז דאס, מיר, גיין, א פארעווג אזא צי א ביטע? — — בייער זאגען! אלזא, וואס ווייטט איהר? — אה, מיר, גיין! ווען איך יא געהטען זאגען אלץ וואס איך ווייס... — יע, וואס וואס געווען? — שלעכט, מיר, גיין, עס וואלט ייזי ווער שיענט, אימיגענס נלויבער אין טרייזיט, איבערגעבענקייט אין דרייגע אומשילד וואלט דערבן שטארק געריסען... איצט איז שוין ביי גיין ען קיין יום צווייפעל נישט געווען, און זי, די מיר, אה, איך דאס די אפער ווער זייערע זיין לאיער זאגט דאס די גאנץ צי צייט געזוכט פניץ! מיר די קיד- געפער'ס רענט אדיסעוראמעווען נאך פעני, האט גיין געטראכט, האט סיסטאט דערפילט די געפארד'ן פון באפרייט ווערען איך זיך באצייטעס פון דאס אפגעטראגען. א מאדער גאן האט איהר ארום- געפאט גענען פעני, אר איהר נישט דערצייגן, איהר ריכט וואס מיט איהר איז געווען. פארוואס זי ברענגט איהר דעצין, און ער זאגט זיך ביי ווייזער-עמירע, און דאך ווייזער-עמירע פונעם מענשען זוכט צו דעשלאפען צום אמת.

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפילאוו

(פארטועצונג פון נעכטען)

— פשוט גערעדט, נאכשפירען, שפאנירען? איז דאס ניט אביסעל ניט שעה?

— דאס איז שעהער, מר. גרין, ווי צו פארדעכטיגען און באשולדיגען זי אין פארברעכענס וועלכע זי איז גאר אפשר קיינמאל ניט באגאנגען!

— גוט! — האט גרין געזאגט, — און ווער זאל דאס אנפארטרויט ווערען מיט דער ארבייט פון נאכשפירען?

— א מענטש וואס קען די מלאכה. — א דעטעקטיוו? — א מאן — א פרוי, מר. גרין. קיינער איז נאך ניט אזוי פעהיג צו כאפען א פרוי ביי א זינד ווי א פרוי.

— וועלל, וואלט איהר זיך וועלען אננעהמען די ארבייט — איך? נא... ווי קום איך דערצו? — איהר זייט א פרוי מיט פאר שטאנד, מיט ערפאהרונג...

— איך דאנק אייך, אבער מר. גרין, כ'האב מורא אז איך קען דאס פאר אייך ניט טאן...

גרין האט זיך שיער וואס ניט ארויסגעכאפט מיט א באהויפטונג אז זי האט עס שוין פאר איהם טיילווייז געטאן. אז זי איז נאך ניט געשטאנען אין דירעקטער פארבינדונג מיט איהם נאך מיט'ן לאיער, אבער ער האט זיך געכאפט, אז עס איז בעסער אזוינס ניט צו זאגען, אנשטאט דאס האט ער בעסער געפרעגט:

— פארוואס ניט?

מרס. גאלד האט איהם גענומען ער-קלערען פאר וואס ניט, ערשטענס, — האט זי געזאגט, איז זי א סאסיעטי ליידי, א דאמע פון געזעלשאפט, זי האט איהרע פליכטען צו איהר מאן, פריינד און באקאנטע. זי האט ליעב א סך צו לעזען, ניט בלויז ראמאנען, ווי אנדערע פרויען, נאך וויכטיגע באר לערענדע ווערק.

— איהר רעדט טאקע אזוי ווי פון א בוך — האט גרין געזאגט. — מ'קען

באלד זעהן, אז איהר זייט א געבילדעטער מע.

מרס. גאלד האט איהם ווידער אמאל געזאגט א דאנק, און פארטגעזעצט רעדען וועגען זיך:

— אלוא, איז ערשטענס; בין איך זעהר א פארנומענער מענטש און, צווייטענס, מר. גרין, וויל איך זיך ניט מאכען קיין שונא... איך וויל, אז מיר זאלען זיין גוטע פריינד... איך וואלט ווערען אויסמיידען אזעלכע זאכען וואס גוט אדער חלילה שלעכט, ווי זיי זאלען זיך ניט אויסלאזען, ווערט מען א שונא צו דעם מענטשען וואס האט דעם אמת ווי בוימפל אויפ'ן וואסער גע-זוכט ארויסצוברענגען. דאס ווערט א מין בוימפל אויפ'ן פייער... נאך מר. גרין, לאזט מיר אויס דערפון!

אבער גראד איהר אפזאגען זיך אים צו דונען, האט גרין'ען ארוינגעגעבען א שטארקען חשק די דורכגעטריבענע, ערפאהרענע, פרוי אויף זיין זייט צו גע-ווינען.

— אזא פרוי, אזא פריינד ווי איהר, מרס. גאלד, — האט גרין געזאגט דארף איך האבען מיר'ן שליסען א בונד, באנעהמט זיך גוט צו מיין פרוי, רופט זי אפ, קומט און מיר וועלען אלע דריי אפשר געפינען א וועג דורך וועלכע כען אויפצוזוכען מיין פרוי'ס קינדע-פער'ס, זייט א גוטע העלפט מיר אין דעם!

מרס. גאלד האט זיך אביסעל גע-חנ'דעלט, געלאזט זיך בעטען און ענדליך איינגעשטימט צו טאן פאר איהם וואס זי קען. זי וועט עס טאן דערפאר וואס ער קען אזוי גוט בעטען. זי וועט עס טאן, ווייל זי פיהלט, אז צווישען איהם מיט איהר עקזיסטירט א נשמה פארוואנדשאפט, זי ווילען ביידע אינא-גע-ווי-זי זיינען. ביידע האבען זי אונ-שטארקע לוסט צום לעבען און ליבען...

זי פארשטעהט איהם אזוי ווי ער פארשטעהט זיך אליין, און זי פיהלט איהם מיט... ער און א מענטש מיט א באר שטיממען, אויסגעהאלטענעם בליק אויפ'ן לעבען און זי, זיין יונגע ווייב, מיט איהר גאנצער שענקייט, קען דאך ניט דערנרייכן צו זיין הויך, זיין גויס-טיגע הויך. זי נעמט זיך געגען איהם איבער מיט איהר יוגענט, אה, די יוגענט איז אזוי עגאליסטיש! זי וויל אלץ פאר זיך, אלץ קומט איהר, אלץ!

דער עלטער, מיינט די יוגענט, איז צייט אוועקצוגעהן און לאזען איהר דעם פלאץ. ניט בלויז עגאליסטיש איז זי, די יוגענט, נאך הארצלעך, ברור טאל!

גרין האט די פרוי מיט'ן „גלאטען צינגעל“ באוואנדערט. זי האט אין אזעלכע איינפאכע, אמת'ע ווערטער ארויסגעזאגט דאס, וואס ער האט גע-טראכט! איהם האט זיך מיט איהר גע-וואלט מעהר רעדען, אבער איצט איז די צייט ניט געווען פאר דעם. ער האט די איבעריגע געסט ניט געקענט אינא-נאנצען איינגארירען.

— מען קוקט אויף אונז, — האט גרין צו מרס. גאלד געזאגט, — מען קוקט און מען וואונדערט זיך געוויס פון וואס מיר האבען אזוי פיעל צו רעדען. איהר זעהט עס?

— יעס, מר. גרין, און איך גלויב, אז מיר קענען אפגעגען די רייד אויף א צווייטען מאל.

— גוט, כ'וועל שוין זעהן געפינען אז אויסרייד פאר אונזער זעהן זיך אפ-טער ביי מיר אין הויז אדער —

— אדער „צופעליג“ — האט מרס.

גרין א לאך געטאן, — ערגעץ אנדערש וואו, איך וואלט אייך וועלען ווייזען א פלאץ וואס וואלט אייך זיין זעהר אינא-טערעסאנט צו זעהן. ניט צו ווייט, פון דאנען. עס איז אינא-גרעניטש ווילעדזש.

— ווי רופט זיך דער פלאץ, די גרי-נע קאץ?

— אה, איהר ווייסט, איהר קענט דעם פלאץ!

— כ'האב געהערט וועגען דעם, וואס איז דארט צו זעהן?

— עפעס וואס אייך קען שטארק וואונדערען, מר. גרין.

— זאגט מיר פריהער וואס דארט איז, וועל איך אפשר מיט אייך אהין פארהען.

— וועלל, איך האב דארטען געזעהן בילדער פון אימיצען וואס איז אייך זעהר נאהענט, ליב און טייער, מר. גרין...

— בילדער... פון מיין פרוי? פון מרס. גרין?

— פון איהר אליין! — מעהר האבען זיי ניט געקענט רעדען ווייל לאיער סעקס איז צו זיין צוגע-קומען.

53

דער לאיער איז דאס צוגעקומען צו זאגען מר. גרין גוד-באי, ער האט שוין געוואלט אוועקצוגעהן.

— וואס אוילט איהר זיך אזוי? — האט איהם גרין געפרעגט. — ס'וועט נאך זיין זעהר פרעהלאך, עס דארפען נאך קומען ארום עלף אייגער עטלי-כע אטרעקשאנס: זינגער, טענצער און שפילער.

דער לאיער האט זיך ענטשולדיגט: עס טוט איהם זעהר לייד, — האט ער געזאגט וואס ער פארלאזט אזא פינע געזעלשאפט, אבער, ער מוז טראכטען וועגען מארגען. ער דארף פריי-ערשיי-ן

נען, אין קארט. ער מוז איצט ארביי-טען צוויי מאל אזוי-פיעל כדי אנצווא-רען אין זיין פראקטיקע דאס וואס ער האט אזוי שטארק פארנאכלעסיגט. צייט די געשיכטע מיט-מרס. גרין האט זיך אנגעהויבען...

גרין האט א קוועטש געטאן מיט די אקסלען:

— איהר ווייסט, קאנסעלאר, הער רענדיג ווי איהר רעדט, קומט מיר אויס צו דענקען, אז... איך האב עפעס ווי באגאנגען געגען אייך א פארברעכען דערמיט וואס מיין פרוי איז אליין, אה, אייער הילף, צוריק אהיים געקומען.

לאיער סעקס איז רויט געווארען, ווארפענדיג א בייזען בליק אויף מרס. גאלד, — האט ער ביי גרין'ען גע-פרעגט:

— איז אייער פרוי א לייד? צוריק אהיים געקומען? האט איהר קיינער אין דעם ניט געהאלפען? אבער טאקע קיינער ניט?

— ווער האט איהר אין דעם, דענקט איהר, געקענט העלפען, זאגט, קאנס-לער, איך בין דאס נייגעריג צו הערען.

— אה, אימיצער וואס... האט זיך אנגעבאטען מיר אין דעם צו העלפען.

— איהר מיינט יענע דאמע, וואס — יעס, יענע דאמע!...

— אבער, קאנסלער, איך קען זי דאך נאר ניט, איך ווייס אפילו ניט ווי מען רופט איהר!

— זאל איך דאס אייך גלויבען?

— איז שוין דער לאיער ווייכער געווא-רען, איז מרס. גרין ווירקליך אהין ווע-מעס עס איז הילף אליין צוריק אהיים געקומען?

— אויב איהר גלויבט מיר ניט, — קאנסלער, טא-פרעגט וועגען דעם מרס. גרין אליין.

— אויב איהר ערלויבט עס מיר — פארוואס זאל איך דאס אייך ניט ערלויבען. אדרבא, פרעגט איהר אויס וועגען אלץ וואס איהר ווילט, און זאגט עס מיר, איך האב נאך אליין ניט גע-האט גענוג צייט מיין פרוי אלץ אויס-צופרעגען, מיר הויבען אז וועגען דעם צו רעדען און... און פאלען אריין איין... מאכען ליבע... איהר ווייסט ווי דאס איז, אז מען זעהט זיך ניט א גע-וויסע צייט... איך דארף דאס אייך ניט זאגען. איהר קענט עס אליין פאר-שטעהן...

(פארטועצונג מארגען)

האָט זיך געשעהט פאר אלעמען צוֹר זאָגען אז דער, וועמען ער האט אנגע־מוט־ט מיט זיין פענ'ל צו טאָנען, איז זיין אנגע־ונגענער דעטעקטיוו. ער האט איהם, הייסט עס, צו גע־צאָלען, או ער זאל זיין פענ'ל פון איהם אוועקערמען...

טראץ זיין צומראגענקייט, האט גרין געקענט זעהן דעם פאזאנישם שמייכע־לע וואס האט זיך צולענט אויף זיין לאיער'ס ליפּען.

„אט האסטו דיר“, — האָט איהם דעם לאיער'ס שווייגען ווי געזאגט, — „פאר דיין ניט לאזען מיר דערנעהן! מיט דער קעיס ביז צום סוף, אט דאָרפן זיי נר־קידנעפער! אונטערנע־שיקט א רות און דו האסט איהם מיט דייער אייגענע הענט דין ווייב אפגע־געבען!“

א העלישער פויער האט אין גרויס־הארצען געקאכט אויף דער גאנצער וועלט. ער האט געפרהילט א מערדער־שען כעס אויף דעם דעטעקטיוו. ער וואלט איהם וועלען צורישען ווי אַ דע־רינג, דעם נידערטרעמדיגען! אזא מאוס'ע־שטיקעל ארבייט אפצישטן ביי איהם אונטער'ל נאז!

די דעטעקטיוו ביורא! ער (גרין) וועט שוין מעלעפאנירען צום הויפט דעטעקטיוו אַנצופרענגען איהם וועגען דעם, דעם... ווי רופט מען איהם? דער וויסמאן. אדאפ דעם. מײַ. ״וואס ער האט צו איהם צוגעלעגט, איז דאָס דעזי־וויס, און דער ערשטער גאָסען —

פאר קיין פאל האט זיך גרין גיט ער מענט דערמאנען דעם דעטעקטיוו'ס ערשטע גאָסען. געה זור א דעווייס אין אמעריקע!

ער האט זיך גאנגענט מיט דעם איין נאמען, און זיך באהאלטען פון די געזעצטיוו ביורא אפצורופען.

„קען איך רעדען“, — האָט גרין דורכ'ל טעלעפאן געפרעגט, „צו איינעם פון איינערע מענשען וואס טראגט דעם נאמען דעווייס? מר. דעווייס?“

„ניי, האָט מען איהם געענט־פערט, — ער איז נישט דאָ.“

„וואו איז ער?“

דאס האט יענער גיט געקאגט אד־גע. אנשטאָט דעם האָט ער נאר גע־פרעגט ווער דאס רערט. גרין האָט גע־זאגט ווער. גאר דאס האט אויך גיט געהאלפֿען. מר. דעווייס האָט זיך דאר־טען צו דער צייט גיט געפונען.

ווען גרין האָט געפרעגט, אויב דער מר. דעווייס איז א פאראנמווארטלי־כער מענש, צי איז די ביורא פאראנט־ווארטליך פאר וויינע האַנגל־נגען, האָט ער באקומען אַן ענטפער, אז אויב ער איז פון דער ביורא, פון דער דער מעקטיוו ביורא, איז ער אַ קען. דאן קען מען זיך אונט־איהם פאַרלאָזען. גאָ וואָר, אלץ וועט זיין אלאיט.

דאס האָט גרוי'ען אביסעל בארד־היגט. אבער טאקע כלוין אביסעל, ווייל אן ער האָט א טראכט געמאָן, אַן דער פאקט איז, דאס פעני איז. מיט דעם דעווייס'ען מיט אַמאל גיט געזאָר, רע, האָט ער זיך אויף די קאָזיאנע ווערטער פון עפעס אַן אנגעשטעלטען אַן דעטעקטיוו־בֿורא. גיט געקענט פארלאָזען.

וואס טוט מען?
(ווייטערעס — מאַרגען)

צווישען די געסט איז פארגעקומען א מיישעניגע. די פראגע „וואו איז פעני?“ איז ווי א שוויכער דורכ'ן קערפער פון דער געזעלשאפט אריבער.

מערסטע פון די געמט האבען פערני'ן געזעהן ווי זי האָט געטאָנצט און גאכ'ן סאָנצען געזעסען און גערעדט מיט'ן מאַל־מיט וועלכען גרין אליין האָט איהר געלאָזען געהן טאָרצען.

וואו איז זי, מרס. גרין, איצט מיט איהר טאָנ־פארטנער אַהינגעקומען? מען האָט זיך גענומען איבערקוקען אוי שושקען: עפעס איז דאָ גיט גלאט. ווער איז דער מאַן? צי איז ער אַמאל גיט אונטערגעשיקט געוואָרען צו מר. גרין פארשטעלט פאר אַן אינשורענס איידזשענט, אום צוריק צו קירנעפען ויין פרוי, די קירנעפערס ווייסען שוין ווי אזוי אפצורעדענען זיך מיט די וואָס זוכען זיי אַפצוגארען. פול, זיי אַנטלויפֿט מען גיט. און אז מען אַנט־לויפט, לויפט מען גאָר... דאָס וואָס זיי ווילן, מוזען זיי פאר'ן קרבן ארויס קרייגען.

ביסלעכווייז האָט גיט בלוין גרין, גאר אלע, כמעט אלע האבען גענוסען זוכען פעני'ן. פעני'ן מיט איהר טאָנצ־פארטנער, וועלכער איז אויך צוזאמען מיט פעני'ן ווי פון אונטער די הענט גיט געוואָרען.

גרין איז אוועק זוכען פעני'ן איז שלאָפֿזימער, און באדע־צימער און איז צוריק צו די געסט אַרויסגעקומען אַהן פעני'ן.

ער האָט זיך דערנעהנט צו מרס. פֿלאַטקין: האָט זי געזוכט פעני'ן בעפאר זי איז צו איהם צוגעקומען פֿרע־גען וואו פעני איז?

— נאן, — האָט מרס. פֿלאַטקין גע־זאגט, — כ'האָב זי גיט געזוכט, וואָס פאר א בייגעס האָב איך זי צו וזכען. לביִן צוגעקומען פרעגען, וואו פעני איז, צו זאגען איהר גורבאי. מיין זוהן איז א דראניסט. ער האט אן אייגענע דראג סטאר און ער דארף אויפשטעלן פרויה, איז ביי אונז געבליבען, אז מיר זאלען דאָ שפּעט־גיט־פאַרזאמען. איך דאָכ אפילו געוואלט אייד בעטען, אן איהר זאלט מיין זוהן געבען א שאַן ווערען זיין קאסטימער, גאר איהר זייט געווען פארטל־מען. קאָב אַיך אייד גיט געוואלט שטערען.

מרס. גאלד דאָט מרס. פֿלאַטקין'ס רייך איבערגעשלאָגען.

— איהר געדענקט, מר. גרין, כ'האָב אייד געפרעגט ווער ער איז? פון וואָר גען איהר קענט איהם? עפעס אין מיר אין איהם גיט געפֿעלען געוואָרען...

און לאזער סתם האָט גרין'ען גע־פרעגט אויב ער ווילט, דעם מר. דע־וויסמאנ'ס אַרדעס־ציר'דעם גומער פון זיין מעלעפאן.

— נאן, — האָט גרין געזאָגט און געוואָרפען בליסען אין אלע זייטען. ער

(פארמועצונג פון געכטען)

מרס. גאלד האָט געקוקט אויף מר. גרין און אויפ'ן לאזער מיט א שמיי־בעלע. א צופֿורדענעם שמייכעלע. איר געל האָט דעם אַנדערען געהאלפֿען זיך מרס. גאלד, גיט אַרויסצוגעבען, יענע ראמע האָט געקענט זיין, ווער ס'ווייל. זי איז זיך קלונע פרוי, וואָס האָט געמאכט א שטארקען אייגנדרוק אַוּף דעם רויכען פילץ־גרין. ער האָט זי ער־וועהלט אַלס זיין פרוינד, זיין ראט־העג־בעדין. פון איהר הענגט אַרעטער אַב ד'־פרייהייט פון זיין יונגע ווייב. און אַויב זי, די יונגע ווייב, וועט זיך גיט האַלפֿטען ביי איהר אלטען מאן, אויב זי וועט זוכען אפצוגעהמען ביי אנדע־לע זייערע מענער אדער געלויבטע, וועט זי. מרס. גאלד, איהר ווייזען ווער ער־טער איז... זי זענט איהר ווייזען, אן אום ליבען און געליבט צו ווערען איז ווענע. בליִן צי זיין יונג. מען דארף אויך זיין קלונג קלונג און ערפֿאהרען.

זי האָט איצט מיט א מין בייזען איב־טערעס אַרויסגעקוקט אויף דער צייט, וועט זי וועט דער יונגער מרס. גרין קע־גען ווייזען איהר מאכט... ווען זי וועט אויך, קען זי, דעם אַפגעקוהלטען, טאָפֿפער־אמענטולען ארטיסט ברענגען בליִן צו יענער וואַרמקייט, מיט וועל־כער ער איז געווען פול צו איר אַמאָל, יענע זיך מרס. גאלד, איז געווען די יעג־רע, וועלכע האָט פון אלע עקען וועלט צו איהם געשילפט פארעהרער, אפּשע־צעד פון זיין גאר דאן רויהע קונסט.

און אַט וועט זי איהם איצט ברעכ־גען א נייעם קאסטימער, און איהר, אַט דעם נייעם קאסטימער, מר. גרין, יעט ער, דער שעהנער אַרטיסט, מוזען געבען א קלאָרען ענטפער אויף דער פראגע, וועט ער האָט פון זיין צייב די בילדער אַרונטערגענומען...

דערזעהנדיג, אז דער לאזער און די פראגום זיינען צו גריי'ען צוגעקומען, האָט מרס. פֿלאַטקין אונטערגעשטופט איהר זוהן דעם דראניסט, אז ער זאל אויך גיט אפּשטעהן פון קאספאניע. יעשיקשה, ער האָט ביי זיך גיט מיט וואָס פאר די אַנדערע אַראפּצופאלען. גען דארף ווייזען דעם אלטען, אז פעני קאס צווישען איהרע אייגענע פראפע־טאָנעלס אזוי ווי ער, דער מיליאנער־גאַנצעסלייט.

דער דראניסט האָט זיך אָבער גיט געוואלט שטופען „אין קאשיק פאר א פֿרוי“. ער האָט זיין מאַמע'ן אויס־הייקליך געזאגט, אז ער קען אויף דעם אַלמען גיט סקען, עס טוט איהם ועהן גי־דארען פאר פעני'ן. זאל זי, די מאַר גע, אז זי וויל, צו איהם רעדען איהרע טאָנע ריידעלאד. ער וועט שטעהן פון גער זייט, ער וועט זיך אפילו מיט א זאָרט גיט אַדיינמיטען.

האָט זיך מרס. פֿלאַטקין אָנגענומען גיט מוטע און איז צו דער גרופען גאזשנע מענשען צוגעגאנגען מיט א צאָרטיגער פראגע:

„וואו איז ערגעץ פעני?“
גרין האָט זיך אין ענטפער צו דער פראגע ווי אן אויפגעוועקטער פון א פֿאַפּיקען שלאָף געזעכען א כאפֿ:

„פעט, זי איז ערשט —“
ער האָט א סוף געטאן צו דער צייט יאָו פעני איז אַ וויילע פרויהער מיט זיין דעמעקטיוו געזעכען און זי דארט גיט געזעהן... ער איז געוואָרען אומרוהיג. זיך איז אלע זייטען אַרומ־געקוקט און־אויף מרס. פֿלאַטקין די אויגען שטערעג אַנגעשטעלט:

— פאר וואָס פרעגט זי איהם און פעני איז, — האָט ער געוואָלט וויי־טען.

מרס. פֿלאַטקין איז צוטומעלט גע־ווארען. עס איז עפעס אויסגעקומען אַזוי ווי ער שרייט אויף איהר. דאס איז איהר גיט אַנגעשטאָנען, וואָס פאר אַרעכט האָט ער דאָס אויף איהר צו קוקען, ווי קומט ער דאָס צו איהר פאר אלעמען אין די אויגען אזא קול אויפ־צוהויבע:

— איך פרעג, — האָט מרס. פֿלאַט־קין געזאָגט — וואו פעני איז, ווייל איך וויל איהר זאגען גורבאי בעפאר איר געה אוועק. דאטסאל!

— איר געהט שוין אוועק? וואָס אייגלט איהר זיך אוועקצוגעהן? איהר אַרפט זיך גוט אייגלען אוועקצוגעהן. פעני'ן וועט זעקן פארדריסען וואָס איהר מאַרבלייכט גיט לענגער, זי מוז יאָ געבען זיין וואָרט גאר איר וועל אַ סוף טאן וואו זי איז.

— ענטשולדיגט מיר אלע, — האָט ער זיך צו אלעמען א גויג געטאָן און איז פון זיי אוועק.

מרס. פֿלאַטקין איז ווי אן אפגעגא־פעט מיט קאָסען וואָסער צו איהר זוהן צוגעקומען.

— כ'האָב מיר, אז כ'האָב דאָ אַן געמאָכט א ציר... כ'ראב גיט גע־דארפט פרעגען וואו פעני איז... ער איז זי אוועק זיכען. און מערער פערל־ט גיט, אז ער זאל זי גיט געפינען.

דער דראניסט האָט גיפטיג א לטף געטאן:

— פון מיינעמיווענען זאל ער זי גיט געפינען.

— וואָס רעדסטו? — האָט זיך די מאַנע זיינע דע־טראקען. ווי אזוי קעג־סט דאָס זאגען אזא זאך? שטעל זיך פאר. א זי דער זעלכער אומגליק וואָל, חלילה, מיט פעני'ן ווידער אַמאָל אפּדירען —

נען געווארען מיט א יטליער פון איר מעט, בענקעניש אין אויסדרוק פון צער איבער דער בארלענגערטער פרענק וואס הייסט דאפנינגס'לאוע ליי בע.

פענ'ים ניט ליב האבען איהר אל-טען מאן, איז פאר'ן דראניסט א פנאָר פע גרויסט געווען. אין דעם לוקסוס-רייכען לעבען, צווישען די זאטע לידיג געזעז, צווישען וועלכע פעני האט זיך געפונען. האט ניט געפעלט קיין בעלז וואס זאל זי פון איהר אלטען מאן פון צייט צו צייט וועלען אַוועקרייסען...

פון דער ערפֿאהרונג וואס דער דראַ-ניסט האט געהאט אין זיין לאַיִן, האט ער שוין געלערענט גענוג וועגען די היִלטאָסיקע, די צולאזענע גאנגען פון די מענער וואס יאָגען זיך נאך נאך פֿרויען, אויך פון פרויען וואס קלייבען ניט איבער זייערע מענער. ער האט זיי פוינט געהאט, געקוקט אויף זיי מיט פאראכטונג און געהאסט זיין לאַיִן ביז'נעס, וואס ברענגט איהם דערצו, אז ער זאל די פאסקורניאקעס און זייערע הולמאָסיקע, אויסגעלאסענע גאנגען ארויסהעלאפען.

גרין האט באַמערקט דעם פארוויי-ערטען פנים פון פענ'ים קאזינ', דעם דראַניסט, און אַיִן, איהם 'דערפיהלט אזא איינעם, וואס פיהלט איהם מיט, ער האט צו איהם א פאראורגוטער, מיט'ן קאפּ א שאַקעל געטאן, ווי דאס טוט איינער וועלכער טרעפט זיך מיט א נאָרענטען ביי אַ לויז...

— ער וויל צו דיר עפעס רעדען... — האָט מ'רס. פֿלאַטקין איהר דראניסט פון דער זייט א שטופּ געטאן. געה צו געהענטער צו איהם. פארטיייד ניט א טשענס מיט איהם צו רעדען. — אז ער וויל מיר, וועט ער צו מיר צוקומען.

— ער איז דאך עפעס עטלער פון דיר...

— נו, איז וואס?

— מעגסטו צו איהם צוגעהן. ער קוקט אויף דיר.

— אַל־דאָיט...

גרין אליין איז צוגעגאנגען צו זיי, צו דער סאמען מיט'ן ווהז צוגעקומען. די איבעריגע קרובים ראבען זיך צוזאָגט דעם אויך געהנטער צו די פֿלאַט-קינס צוגערוקט.

— נו, וואס זאָגט איהר ניט צו דעם? — האָט גרין צום דראניסט געזאגט, — שוין צום צווייטען מאל! איין מאל פון א פרעמדע חוין און דאס מאל פון דער אייגענער היים, פון אונטער אלע בענס אויגען!...

און ניט ווארטענדיג צו הערען וואס זיי זאגען ווענען דעם, איז גרין פון ווי אפגעטראטען.

סעירי איז צו איהם צוגעגאנגען א צושראקענע, מיט איהר טרויעריגען זאזן היטס אויסדרוק אויפ'ן פנים, צוזעקומען פרענען וואס זי זאל טאן מיט די טאלאנטען, וועלכע ער, גרין, האט איינגעלארען לכבוד דעם אווענט. דאס וויינען געווען טאלאנטען פון טעאטער-וועלט. זיי זיינע' שוין פֿאַרטוג געוואָר רען מיט זייערע דאליען אין די „שטיק" וואס זיי האבען געשפילט און גרייט געווען צו אונטערהאַלטען די געסט פון מר. גרין, מיט דאס וואס זיי קענען בייטראגען.

גרין האט אַ מאָר געטאן מיט דער האנט:

— ווער דאָרף זיי? זאלען זיי געהן!

סעירי האָט מיט איהר קלאַגעדיגען קול גענומען זאגען. אז ווי קענען זיי אוועקגעהן, ווען מען דאט זיי „אינ געידזשעס" און זיי זיינען שוין געקריטען. אבער גרין האָט אויף איהר שטרענג א קוק געטאן און די שפראך איז ביי איהר ווי אפגענומען געווארען. ער האט אירך געהייכען זאגען די טאָר לאַנטען, אז ער איז סאָר, עס מוהט איהם לייד, נאָך ער דארף ווי ניט. אויב זיי ווילען, אז ער זאל ווי באַצאהלען די ריזיגע קאסמען פון טעאטער אדער, וויר פיל דאס טרעפט אָז, זיי זאלען איהם אריינשיקען א ביל, און ער וועט זיי ארויסשיקען א טשען. דאטסדאָל!

דער ארקעסטער, דערפֿילענדיג אינ' סטינסטיוון, אז דער עולם איז עפעס אזוי ווי גידערגעשלאָגען, ווי ער וואלט זיך זוכען- און ניט קענען געפינען, מיט דער גאנצער געזערגיג, ווי עס מוען דאס די כליומר אויף א שיף אין א שטודעם, געגעבען א שפיל אויף א פרעהלאכס. עפעס אזוינס, צו וואס זיי האָבען נאָך אונטערגעפוייט אין צוגע'וונגען. אבער דאס האט ניט געהאָל-פעי. דאס האָט די שטימינג ביי די „מיטפיהלערע" געסט ניט געהייבען. זיי האבען זיך איבערגעקוקט און איר בערגעוואנקען: „שוין צייט צו געהן אהיים..."

די פראגע איז נאך געווען, אויב זיי זאלען צוגעהן צו מ'ר. גרין, כדי צו זאך גען איהם גורבאי, אדער אזוי אין דער שטיל, אומבאמערקט פארשווינדען...

(זייערטערעם — מאַרגען)

דראַג צוט שמעקען, וואס זי י, די אויסוואורפען פון דער אונטערוועלט קענען אפסטאן!

צו מ'רס. פֿלאַטקינ'ס פארדרוס, האָט איהר ווה, דער דראניסט אזוי מאדנע צוגעשמייכעלט, ווען זי האט עפעס יועגען שטארקע דראנס געזאגט. זי האָט איהם באר דעם מאדנעם שמייר בעלע אפגערופען א' א זייט, און גע'זאגט, אז אויב ער קען'ניט אויסקוקען ערנסט, זאל ער זיך בעסער פון דער חוין אפטראגען. ווייל אז דער אַלטער (גרין) זאל דערזעהן-ווי אזוי פענ'ים אייגענע קוקען אויף פענ'ים געלס ווער רען, וועט ער פארדעכטיגען אז זיי זיינען נאך שולדיג אין דעם

און אזוי צורייצט, ווייל ער האט ניט אויפגעהערט אזוי צו שמייכלען — וואס קוועלסט, וואס? וואס איז דאס ביי דיר עפעס א שפאס? סען, אפשר ווייסטו וואו פעני איז? דו האסט די גאנצע צייט געקוקט אדוין צו יענער. זייט וואו זי איז מיט'ן טענצע'גער איהרען געזעסען. האסטו עפעס גע'ווען? זאג! אפשר קענסטו העלפען פעני'ן אויסצוגעבינען...

דער דראניסט האָט זיין מאמע' גערעכען שווייגען, אז ניט, האט ער גע'זאגט, וועט ער ניט בלוין שמייכלען, נאר ער וועט זיך פארגאדערלאכען. פון וואס ער פארשטעמט אין פעני ניט געכאפט געווארען. זי איז מיט איהר גוטען ווילען מסתמא אין ערגעץ וואו מיט'ן טעניאער ארויסגעגאנגען אדער צוגעפאָרען. אויב דעם אלטען ווילס זיך פון דעם מאכען א גרויסען טאָראַ דאס, איזי דאס זיינע ביזנעס, צי זיין פלעזיכור. זאל ער זיך אליין זיין קאפּ פארדרעהען.

— רערסט אזוי ווייל דו ביזט דושע'לאָוס... (איפערזיכטיג) — האָט מ'רס.

פֿלאַטקין געזאגט.

— אה, יעס? — דאט זיך איהר ווהז אָנגעצונדען. דושיִלאָוס- האָ? און פאר וואָס זאל איר ניט זיין דושע'לאָוס? אפשר דערפאר וואס דו האסט מיר מיט פעני'ן געשטערט גאכצוקומען אונזערע פאַרלאַנגען, גאכצוגעבען אונז ווער געפיהלען, ווען מיר זיינען ביי'רע געיעזן אזוי יונג, אזוי פריי און גרייט צו ליבען זיך. דאָסט מיר גע'טעופט צו ענדיגען, לערנען, ווערען גר כער א דראניסט און פעני'ן האַסטו געהאלפען חתונה האבען מיט דעם אלטען, ווייל ער איז רייד, א גליק האָט אונז אַלעמען געטראפען וואס מיר דאך בען דעם בעסטען עפעל צו א חויר צו געווארפען! איז האט ער איצט וואס איהם קומט, און דו שווייג בעסער ווע'גען מיין זיין דושעלאָוס... שווייג... שיט מיר ניט קיין זאל'ן אויף די וואוכ'רען...

האט שוין מ'רס. פֿלאַטקין פארביסען דן ליפען און שטיל געשוויגען. איהר ווהז האט שוין מעהר ניט געשמייד בעלט. זיין בלייכער פנים איז פארצויר

(פארטועצונג פון געבטעזן)

ט ע ר געשעהן. ווייס איר שוין גאר ניט וואס צו טאן אדער וואס אפילו צו זאגען! — האט גרין מיט א ויפֿן געענטפערט און מיט דאנקבארע קלע-פעלאך מ'רס. גאלד'ס הענטעל אויף זיין ארעם ציגעלאפס: „איר דאנק אייך אבער, סאי ווי סאי, מיין פריינד, פאר אייערע ערבוטהיגענדע ווערטער. עס איז זעהר שעהן פון אייד" —

— אה, מר, גרין, איר בוי גרייט פאר אייך צו טאן וואס איהר זאלט נאך יועלען! איר וואלט וועלען דורך האנד'לונג און ניט דורך ווערטער כאווייען אייך וואס, פאר א פריינד איר קען זיין!

— האל, אדער מר. גרין, אָז מ'איז אייך שווער צו געדענקען מיין זאכען. קענט איהר מיר רופען... פריינד, פשוט פריינד, ווייל דאס איז וואס איר ביז אייד.

— יעס, מיין פריינד, ים איז גוט צו האבען א פריינד.

מר. בראזן און מ'רס. בראזן זיינען צו איהם צוגעקומען. ביידע האבען אויף איהם געקוקט און געזיפטס: „אזא זאך, אזא זאך! פאר אלע מענס אויגען."

פענ'ים קרובים האבען זיך ווי אויפ'געערט ניט צו געהן אהיים ביז זיי וועלען מיט זייערע אויגען וועהן אז זייער פעני האט זיך געפונען. זיי האבען זי געוואלט העלפען זוכען. ווי גע'שמראפטע האָבן זיי ארומגעוואנדערט איבער די רייכע צימערען און אריינ'געקוקט אין אלע ווינקעלאך. ווי בלוך גע'שעפטען האָבען זיי זיך ארומגע'בלאקאציעט צו געפינען דאס ארימע שעפעלע וואס איז פארלארען געוואָרען פון זייער סטאדע.

אן זיי זיינען פארטיג געווארען מיט דער הויזנובעניש האבען זיי זיך אייב'געבעמען בנ'י די דוין מענישען אז מען זאל זיי ערלויבען א ווך צו טאן אין העלער... ווער ווייס, מען קען אלץ ער ווארטען. פון איינעם וואס מען ווייס ניט אויף ריכטיג ווער ער איז. דאס, וואס פעני האט ניט געמאכט קיין גע'וואלדען, ווען ער האט זי געגען איהר יוילען פון הויז' אוועקגעשלעפט. האט דאס געקענט זיין דערפאר, וואס ער האט איהר מיט עפעס דעם מויל פאר'שטעט אדער געגעבען א שטארקען

דן פראגע האט זיך איהם געשטעלט ווי-א ביין איז האלט. עס האט איהם געשטיקט און געווארגען. צו זיין גרוי'סען ווערטאג איז איהם נאך געווען א שאנדע, אז אזא זאך זאל פאקומען פאר אלעמענס אויגען. אז אזוי פיעל געסט זאלען צוגעהן ווי זיין יונגע וווי'בעל פארשווינדט מיט עפעס א מאן וואס זיי ווייסען ניט ווער און וואס ער איז...! אז זי, זיין פעני, זאל זיך דאס עפעס ווי א געבורדענער קאלב לאזען אַוועקנערמען פון איינעם, וואס האט מונט איהר א טאנץ געטאן און, מסתמא אריינגעבראקט אביסעל קאמפלימענט'טען —

דאס איז גרינ'ען זעהר שטארק ניט. אנגעשטאנען. זיין שטאלץ, זיין אייגענליכע האט דערביי שרעקליך גע'ליטען. ער האט דאריבער אויסגעמידען זינע געסט גלייד אין די אויגען צו קר'לען. ער האט זיך קוים אומגעקוקט אויף מ'רס. גאלד ווען זי איז צו-איהם גאָהענט צוגעקומען און ארויפגעגענג'דיג איהר אָנגעבלאזענע, פוכקע הענטל אויף זיין ארעם און געזאגט אזוי-ווייך, אזוי גלעסטענדיג:

— מר. גרין, מר. גרין, פארלירט זיך ניט. עס קען זיין אז דאס וואס האט איצט פאסירט וועט אונז העלפֿן אויס'געפונען ווענען דעם וואס איז פריהער געשעהן, און איינמאל פאר אלעמאל, וועט איהר זיך וויסען פאר וואס און פון וועמען צי היטען...

גריין, נאך דעם וואס איז א י צי

בען זיך ביידע באוועגט צום טאקט
בען זיך ביידע באוועגט צום טאקט
פון דער טויקס, זיי האבען זיך ווי נים
וועלענדיג פו זייער טאקען שטארק
עטוואדמיט, ווי צוגעצויגען פון א מאן
נעטישער קראפט האבען זיי זיך איינס
צום אנדער דערנענטערט די הער
צער זייערע ראכען שטארקע אנגעזוי
בען צו קלאפען. זיי האבען פארנימען
דעם פלאץ פון ווערטער...

דער טאנץ האט זיך געענדיגט, זייער
דע אויגען האבען זיך באגעגענט, ער
האט געזוכט א פלאץ וואו ער זאל זי
אויסזעצטען. זי האט דעם פלאץ אליין
אויסגעלייכט: ווייט פון מאן מיט
דער מרס, „איט“ און דאך נאכענט,
פאר'ן אויג, כדי זיי זאלען זיך קענען
זעהן.

דער קאזאליער האט זיך פארנוי
געדרג פאר פענ'ן געפרעגט, אייב זי
ערלויבט איהם צו זעזען זיך נעבען
איהר, פעני האט מיט'ן קאפ א שאר
קעל געטאן. ערלויבט. ער האט זיך גע
זעט און געפרעגט אויב זי איז טיער,
זי האט געזאגט, אז נישט, זיי האבען א
וויילע געשוויגען, געשוויגען און גע
קוקט אחין וואו טרין מיט מרס. נאלד
זיינען געוועזען ערלויבט האט ער, דער
טאניפארטער, גענומען מאכען „קאני
ווערטישא“.

— וועט מר. גרין נישט האנען דאזיער
נען, מוין נישט באגלייטען אייך אהין,
וואו ער געפינט זיך?

— איר גלויב אז נישט, — האט פעני
ני שפאטיט א שטייכלע געטאן: — ער
איז, ווייזט אויס, פאראניטערעמירט
אין א געשפרעך מיט דער דאמע.

— ווער איז די דאמע?
— ווער? א דאמע!
— איז זי עפעס אן אינטערעסאנטע
דאמע?

— איר ווייט נישט... אויב איר ווילט
עס שטארק וויסען, קענט איהר זיך מיט
איהר נענטסטער באקענען.
— נאך, איר דאנקט, מיר איז ענגונג
וויפיל איר קען זי!
— זי געפלט אויך נישט?
— נישט זעהר!
— פארוואס?
— פאר וואס? עס איז זעהר אפט
שווער צו זאגען פאר וואס איז פערזאן
געפעלט יע און א צווייטע פערזאן נישט.
איר גלויב, אז זי איז א קריקעקע, זי
מישט זיך אומעטום.
— זי איז א סאסיטי ליידי...

— באשלאגט איהר נישט צי דער ועל
בער סאסיטי?
— אה, איד בין בלויז אז אנמאגע
רין!
— איהר מוזט אויפטאן גוטע זאכען
אין אויער סאסיטי, איהר האט היינט
אפגעהאלטען א מיטינג.
— יעס, מיר האבען געהאט א מי
טינג.
— מרס, בראו! איז דיי, טייער
לייד?

— יעס, איהר קענט זי?
— איר קען איהר מאן, מיר האבען
צוזאמען געווארט ביי דער מיטינג וועט
זיך שליסען, מר. גרין, מר. בראון דער
לאיער און איר, ער איז א גאנץ פיינער
מאן, דער מר. בראון, אבער מר. גרין
מאכט א רעכערען איינדרוק מר. גרין
איז א זעלטענער מענטש. ער באוויצט
זעהר א שטארקען באראקטער און צי
דערזעכער צייט איז ער אזא ווייכער
מענטש, א — א — נאכגעכניער אזא!
נישט אזוי?
פעני האט געשוויגען.
— מר. גרין, — האט דער דעטעק
טיוו פארטענעצט וויל טאן זעהר א
קלונע זאך... פון אייערטוועגען, מרס.
גרין.

— צום ביישפיעל?
— ער וויל פארנעמען זיין לער
בענט פארזוכערונגען פאליסי,
— אה!
— און ווייטט איהר אויף וויפיל ער
ווייל עס פארנעמען?
— נאך, איר ווייט נישט.
— אבער, וואלט איהר עס וועלען
וויסען?

— גאט...
— אייך אינטערעסירט עס נישט?
— נישט זעהר.
— אבער אביסעל אינטערעסירט עס
אייך יע...

— אביסעל — יע.
— דאס פרעהט, מיר צו הערען...
איר בין ציפירידען פאר אייך, מרס.
גרין. ב'יין אייך כמעט ווי סקנא... צו
זיין אזוי יונג און האבען פאר זיך באר
זארגט מיט אזא גוטע צוקונפט... איר
דארפט זיך פיהלען זעהר גליקליך!...
פעני האט געשוויגען.
— פאר וואס זייט איהר אזוי אומער
טיג, מרס, גרין?

— מסתמא דערפאר וואס עס איז
מיר נישט פריעזלאך.
— איהר קוקט אויס אזוי... מעלאני
כאליש, פאר וואס?
— איהר פרעגט מיר אזעלכע פראג
גע...
— אה, ענטשולדיגט איך ווייט נישט
פאר וואס, מרס, גרין, נאך איר פיהל
אזוי ווי איר וואלט געווען אייער
פריינד שוין פון לאנג און, מיר ווילט
זיך, אז אייך זאל זיין גוט, אז איר
זאלט זיך פיהלען גליקליך!
— דאס איז זעהר פוין פון אייך,
מר. —
— דעיוויס — מאן.
— איז דעיוויס אייער ערשטער נאך
מען און מאן דער צווייטער?
— יעס, אייער ערשטער נאמען
איז.
— פעני, זעהר א פשוט'ער נאמען.
— איר זייט אנער'ע פאר נישט
קיין פשוט'ע.
— איהר דענקט אזוי?
— יעס! איהר זייט אז אויסערנע
וועגליכע —
— וואס?
— ש ע ה נ ה י ט, מרס, גרין.
ווייטערעם — מארגען.

— דאס האט איהר אמוזירט און בין א
געוויסען גראד אינטריגירט. איהר
האט זיך געוואלט וויסען, אויב ער טוט
עס ווייל גרין דאס איהם אזוי אנער
זאגט צו טאן, אדער דערפאר וואס זי
ציהט אירם נישט צי זיך...

פון א פארבייטווענערען בליק
אויף איהם, דאט פעני באמערקט, אז
ער דאט ברענענדיגע אויגען און פייד
פארמירטע יונגע ליפער. איהר האט
זיך געוואלט לאכען פון זיין בערדעלע,
וואס האט אויסגעזעהן ווי א שוואר
צינקע באמערקען, אדער ווי א קענעלע,
ווייל דאס איז געווען לענגער ווי א נאך
מעלקעלע.

זיין גלייכער נאך האט זיך פארער
דינט מיט באוועגליכע נאפליגעל און
זיי אינטערעסענטראכען מיט רינג
יואנעללאך.

פעני האט באמערקט די פאר'ענע
טע בלימען וואס ער ווארפט אויף איר,
אין זיינע בליקען האט זיך אויסגעד
דריקט מער ניעריגקייט ווי באוואונד
דערונט.

פעני האט זיך איינגעצאלטען פון
פרעגען גארואס ער קוקט אויף איהר
אזוי, וואס אזוינס דאט ער אויף איהר
דערזעהן?

ווען זי פרעגט עס, וואלט עס אויס
געווען ווי זי וואלט זיך בעטען אז ער
זאל איהר מאכען קאמפלימענטען, און
זי איז נאך נישט געווען געשטימט. אזעל
כעס אייגט אויפגעקומען, זי האט אייגט
נישט געקענט טראכטען פון קיין אנדער
זיך ווי פון גרינישט ווילעדזש, איהר
געליכטען ארטיסט און איהרע דזשער
לעזי...

ווען זי מרס, נאלד זאל כאטש נישט
סטארישען פאר די אויגען! ווען זי
וואלט נישט זוכען ווי א שלאנג צו פאר
ניפטען זי מיט איהר סם! פעני האט
געפיהלט אז די פרוק די מרס, „איט“
איז געקומען צו איהר אין הויז כדי צו
גראבען פאר איהר א גרוב, און פעני
האט איר געוואונשען, אז זי זאל אליין
אין דער גרוב אריינפאלען...

דער מאנץ האט זיך געענדיגט, אבער
די טאנצענע האבען אנגעהויבן דורך
פאטשען מיט די הענט ארויסרופען די
מוזיקער, אז זיי זאלען נאך שפילען,
און פעני איז געבליבען מיט איר טאנצן
פארמער ווארטען ביי די שפילער האר

(פארטווענג פון נעכטען)

און אפשר טאקע ווארטען ביי מען
וועט וויסען וואוהין פעני איז אריינ
געקומען? נישט, ווער ווייסט ווי לאנג
מען וועט דארפען ווארטען. בעסער
געחן ארויס און פון דארט אפרופען
דוכב'ן מעלעפאן צו פרעגען וואו זי
איז, ווי דאס און טאקע נאך נישט אזוי
לאנג צוריק געווען געפרעגט, וואו איז
פעני? די ועלכע געשייכטע נאך מיט
מעהר פרישקייט...

פ א ר ט ע ל 54

די ערשטע פאר מינוטען וואס פעני
האט מיט מר. „דעוויסמאן“ גע
ספאטט, זיינען געווען שווייגענדיגע
פעני האט געהאט א געפיהל אזא,
ווי איינע פון דאבען ווען זי ווערט
צוגרייכעפארט מיט איינעם נישט אויס
ליכט, נאך דורך דעם וואס מען רעדט
איהר א טירדך: אס האט מען צוגרייכ
געבראכט „חתן כלה“ און, ס'לאזט
זיי אפילו נישט איבער אליין, כדי צו גע
בען זיי די געלעגענהייט פאר זיך אויס
צוגעפינען אייב זיי קענען זיך געפער
לעך מען קוקט דוקא פון אלע זייטען,
צו זעהן, ווי אזוי זיי וועלען זיך „כא
קענינען“, און, אונטער אזעלכע אומ
שטענדען, אונטער אזא צאחלרדיגע
וואנד, איז געווען נאטירליך, אז די צוויי
זאלען שטומען, זאלען טראד האבען א
ווארט פון מויל ארויסצוברענגען, זא
לען נישט וואגען אפילו אין די אויגען
א קוק צו מאן...

האבען זיי טאקע געשוויגען. פעני
האט מעכאניש, אויטאמאטיש גאכער
פאלגט די טריוט פון אירד פוקדער און
ער, דער פיהרער אידרע, איז געווען
זעהר פארזוכט מיט דעם ווי ער האט
זיך יונגען, שעהנע דאמע געפירט, נישט
גאט האט ער איהר, ווי גרין, די פיס
נישט אפגעטראטען, נאך ער דאט זי אזוי
געשייכט אויסגעהיט פון אנדערע טאני
צענדיגע געסט, און עס זאל מיט זיי
נישט קומען צו א צוזאמענשטום, מען
זאל איהר, דאליק, נישט א שטופ מאן.
מ'זאל זי נישט אנהערען.

און נאך א זאך איז פעני'ן געפעהר
לעך געווארען אין איהר טאניפארטי
גער. ער האט זיך געהאלטען אויף א
זעהר אנשטענדיגע ווייטקייט פון איר.
אביסעל שוין אפילו צוזאנעטערדיק...

מיר, נאר אויך אויסצוגעפונען אזעלכע
כע איינצעלהייטען ווענען דער קידנער
פינג קעיס, פון וועלכע ער האט נאר
ניט געהערט פון מיר... אזוי!
דער דעטעקטיוו האט פעני'ן מיט
גרויס פארוואונדערונג (וואס זי האט
אנגענומען פאר באוואונדערונג) און
געקוקט, זי איז איצט אין זיינע אויגען
געווען ניט בלויז שוין, נאך קלוג אויך.
"קלוג פאר'ן טיפער" ווי ער האט
זיך אין די געדאנקען אויסגעדרוקט.
— וואס קוקט איר אויף מיר אזוי?
— האט פעני געפרעגט, וואס האט
איר אויף מיר דערזעהן?
— "איר זייט וואונדערפול!
— מיט וואס אזוי?
— מיט א ל י.
— איר קענט מיר נאך ניט צו זאגן
גען אזא זאך.
— איר קען איר יע. איר קען איר
בעסער און לענגער ווי איר מינט, און
איר קען איר... מרס. גרוי, דאס איז
ניט די פאליסי, די אינשורענס פאליסי
וואס האט מיר צו איר אין הויז גע-
בראכט נאך איר? איר אליין!
— איר?
— יעס, א י ה ר. איר האב איר
איינמאל אין א פלאץ געזעהן און איר
האב מעהר ניט געקענט רוהען ביז איר
דאך מיר צוגעזאגט מיט איר זיך פער-
זענליך צו באקענען. זיך מיט איר אין
דער זעלבער געזעלשאפט צו געפינען.
— דאס הייסט, אז... איר האט
גענארט... מר. גרוי. איר האט זיך
אריינגע'גנב'עט אין זיין הויז אונטער
א פאליטער פרעטענזיע...
— יעס. און אויב איר בין דערמיט
באגאנגען א פארברעכען, דא, בא-
שטראפט מיר דערפאר! פון א י י
ע ר האט בין איר גרויס אנגעזעהן
מען יעדער שטראף —
— ווארט, וואו האט איר מיר גע-
זעהן בעפאר איר זייט אהער געק-
מען?
— ...אין א פלאץ —
— דאס האט איר איר שוין געזאגט.
אבער אין וואס פאר א פלאץ, אין וועל-
כען, און ווען? מיט וויפיל צייט צו-
ריק?
— מיט וויפיל צייט צוריק? ווארט,
לאזט מיר זיך דערמאנען... יעס, דאס
איז געווען לאנג צוריק...
— ווי לאנג צוריק?
— אה, א חודש צי מעהר.
— וואו?
— אין א טעאטער... איר זייט
דארט געווען מיט מר. גרוי. איר האב
נאכגעפרעגט ביי וועמען איר האב גע-
קענט ווער איר זייט, און אזוי אויב
געפונען און בין אהער געקומען. אין
דאס א פארברעכען?
— דאס איז... "ראמאנטיש",
האט פעני א לאך געטאן. דאס איז
זעהר ראמאנטיש! אין וועלכען טעא-
טער און צו וואס פאר א שאו איז דאס
געווען?
— אה. מרס. גרוי, איר דאס וויכ-
טיג? וויכטיג איז, אז איר האב איר
געזעהן.
— און ביי וועמען האט איר נאך
געפרעגט ווענען דעם, ווער איר בין?
— דאס איז נאך א זאך וואס מיר
מענען דורכלאזען.
— איר וויל עס וויסען! אויב יעדער
צי'ענע קענען מיר, מוז איר דאך זי
אויך קענען.
— עס מוזען זיין גענוג אזעלכע
וואס קענען איר און איר קענט זי
ניט. איר זייט מעהר פאפולער ווי איר
שטעלט זיך פאר, און איר זייט. מען
קען איר דערזעהן צווישען א מיליאן!
אזוי האט דער דעטעקטיוו צו פעני'ן
גערעדט און פעני האט, צוהערנדיג
זיינע רייד, איהם געפונען צו זיין נאנט
אינטערעסאנט. אפילו דאס קאמישע
בערדעלע האט אירם איצט געפאסט.
ער האט מיט דעם אויסגעזעהן אזוי
רוסיש-אינטעליגענט. ווי א מאן וואס
געהט מיט א פארטפאל, די אויגען
לעזער דאכען איהם צוגעגעבען אן
אויסזעהן פון א געלערטען. זי וואלט
זיך ניט געשעהט, האט פעני גע-
טראכט, מיט אזא מאן אויסצוגעהן
און ווייזען זיך פאר לייטען.
מיט דעם געדאנק איז איר געקומען
אין קאפ אז אידעע:
(ווייטערעם מא'נען)

מאן, אויסער דעם וואס מיט איר דא-
מע, האט עס דאך, אלס אן ערפלעה
רונג אין ליבע, איר געשמיכעלט.
זי האט דעם מאן, דעם יונגעמאן,
אפילו פארגעכען זיין קאמישע, ווי
צוגעלעפטע" בערדעלע... און די רייד
זיינע ווענען ביזנעס. פעני איז געווען
צופרידען, וואס ער האט, דערענדיג
ווענען ליבע כמעט ווי ניט געקוקט
אויף איר... זי אויך, האט אויסגעמיר-
דען אויף איהם צו קוקען. זי האט גע-
זעהן, אז גרוי ווארפט אפטע בליקען
אויף איר, אז ער היט זי. דאס אליין
האט אין איר ערוועקט א געפיהל
איהם צו נאכזען... פאר זיינע אויגען,
אונטער זיינע בליקען — געב'ענען.
— מרס. גרוי, האט דעיוויס ווי צו
פערפענדיג פעני'ס געדאנקען שטי-
געזאגט, — איר בין שרעקליך שטארק
פאראינטערסירט אין דעם וואס איר
האב ווענען איר געהערט... איר מוין
ווענען דעם, וואס מען האט איר גע-
קידנעפט. ווען מר. גרוי האט עס מיר
דערציילט, האב איר געפיהלט... זאל
איר זאגען וואס איר האב געפיהלט?
— אז איר ווילט —
— וועלל, כ'האב געפיהלט, אז איר
וואלט וועלען זיין אינער פון אייערע
קידנעפער... בעסער געזאגט, דער
א י י נ צ י ג ע ר !
— איר זענט נאך ניט סעלפיש...
(ענאאטיש) האט פעני א' לאך גע-
טאן — צו וועלען זיין דער איינציגער.
איר בין, גלויב איר, סעלפיש.
און ווער איז דאס ניט סעלפיש? מיר
אלע זיינען. אבער דאס איז ניט וויכ-
טיג. וואס איר וואלט איצט וועלען, איז
צו הערן פון איר אליין ווי אזוי דאס
איז מיט איר געווען. דערזעהלט עס
מיר!
— שוין, דא, איצט?
— און פאר וואס ניט שוין דא.
איצט? איר גלויב, אז איר וועט ניט
אזאדען דורכצולאזען א מאל טאנצען.
עס איז אינטערעסאנטער צו זעהן אזוי
און רעדען. איז עס ניט, מרס. גרוי,
פליען, זאגט אז עס איז!
— ווען אפילו עס איז, — האט
פעני קרום א שטיכעל געטאן. — טאך
איר דאס איז ניט זאגען, קוקט אהין
און זעהט ווי מען קוקט אויף אונז...
— דאס מאכט ניט, מרס. גרוי, איר
ער... מר. גרוי קען טיפ'ע געטרויט
מיר.
— ער קען מיר אויך אהן... גע-
טרויט מיר... ניט...
— ער איז אייפערזוכטיג דערצו,
מרס. גרוי, די פאסירונג מיט דער קיד-
נעפינג. ער האט מיר אליין געזאגט, אז
איר האלט זיך אפ פון צו רעדען ווע-
גען דעם. איר ווילט עס. ט ו י ט
ש ו ו י ג ע ו.
— האט ער דאס אפשר איר געבע-
טען ביי מיר ווענען דעם אלץ אויסצו-
פרענען?
— וועלל, נא... ניט געבעטען. נאך
איר פארשטעה, אז ווען איר זאל פון
איר הערען אזעלכע אייגענעלעייטען
ווענען דעם, וועלכע ער האט נאך ניט
געהערט, און ווען איר זאל זי איהם,
מיט אייער ערלויבניש, איבערגעבען,
וואלט ער זיין צופרידען און, ער וואלט
מיט מעהר חשק פארגרעסערט די אינ-
שורענס פאליסי וואס איז אינגאנצען
באשטימט צו זיין אויף אייער נאמען.
— אה, ווידער ביזנעס!
— אזוי איז דאס לעבען, מרס. גרוי.
אין זאך איז געבונדען, געקניפט און
געבונדען מיט אנדערע.
פעני האט א טראכט געטאן אז צו
געשמיכעלט:
— האט איר, הייסט עס, אזוי צו
זאגען, א ל א י ס ע נ ס פון מר.
גרוי ניט בלויז אויף צו טאנצען מיט

(פארטוענען פון נעכטען)
— ווירקליך? — האט פעני א לאך
געטאן: א שעהנדיק! —
— יעס, א שעהנדיק אין פולען זי-
נען פון ווארט! איר זייט מעהר ווי
א שעהנדיק. איר זייט רייצענד, איר
באזיגט א באוואונדערען חן. אה, איר
דאך עס איז, ניט זאגען, איר
ווייט עס אליין.
פעני האט אויף איהם איצט גוט א
קוק געטאן און געטראכט, אז ווען ניט
די דינע וואנצעלאד מיט'ן קעזעלנעם
בערדעלע, וואלט ער אויך ניט זיין
מיאנס. זי האט עס איהם שוין וואס
ניט געזאגט.
— איר ווילט מיר עפעס זאגען?
— האט ער געפרעגט.
— נא, איר... איר האב איר נאך
וואס צו זאגען?
— טוט מיר לייד, איר וואלט יעדער
ווארט וואס איר וואלט מיר זאגען,
אויפגענומען ווי אן אבן טוב, ווי א
כיינען שטיין.
פעני האט געשמיכעלט:
— איר קענט מאכען קאמפלימענט
טען וואו האט איר זיך דאס אויס-
געלערענט, מאכענדיג אינשורענס פאר
לייט?
— איר רעדט גרינשעציג ווענען מיין
פראפעסיע... מיר, דעם אמת זאגענדיג,
געפילט ווי אויך ניט. אבער —
— ביזנעס איז ביזנעס...
— יעס מען, ביזנעס איז ביי ד
— נעם! — האט דעיוויס א זיפץ געטאן.
— אבי מ'מאכט גוטע ביזנעס,
דאך מען ניט זארגען, — האט פעני
געזאגט. — האט איר מר. גרוי שוין
רעקאמענדירט צו מר. בראון ווענען —
— ביזנעס, אדער נאך ניט?
— גערווייל נאך ניט. מר. גרוי האט עס
מיר געזאגט רעקאמענדירען צו זיינעם
א קאזין, אויך א גרוי, נאך ער איז ניט
געקומען...?
— נא, ער איז ניט געקומען.
— האט פעני גלייכנילטיג געזאגט. איר
האט שטארק געלאנגווייליגט דער גע-
שפעה ווענען ביזנעס, דער דעטעקטיוו
האט עס באמערקט און געביטען די
רייד.
— וואס א פראכטפול-שעהנע היים
איר האט, מרס. גרוי, וויפיל גוטער
געזעלשאפט...
— געשמאק? פיליכט איבעריגעס
איז עס ניט מיר'ן געשמאק, נאך
מר. גרוי'ס.
— מר. גרוי, האט, הייסט עס, א פיר
נעם געשמאק.
— ער האט עס אויף וויפיל מ'קען
קריגען פאר געלט.
— איר, מרס. גרוי, האלט ניט פון
האפען געלט? איר זענט ווי כא-
שאפען פאר ליבע...
— זיינען מיר ניט אלע באשאפען
פאר ליבע?
— יעס, מיר זיינען. רעדענדיג פאר
זיך, קען איר וועגנעטענס זאגען אז
איר בין פאר דעם באשאפען. איר
רעגן, אז ליבע איז דאס שעהנסטע,
דאס בעסטע, דאס העכסטע פאר
וואס ס'איז כרא, צו לעבען אויף דער
וועלט.
— איר רעדט ווי א... פארלייב-
טער... האט פעני חנ'עוודיג א שמיכעל
געטאן.
— איר בין עס... איר בין פארלייבט,
מרס. גרוי...
— פעני האט געשווינען. זי האט געפר-
נען, פאר איבעריג צו פרענען, אין ווע-
מען ער איז פארלייבט... זי איז געווען
זיכער, אז ער מיינט עס איר. און
ווייט ווי אירע געדאנקען זיינען איצט
געקען צו אינטערעסירען זיך מיט א
נייער ליבע, צו פארפירען א נייעם רא-

אָלטער פריינד, אַ לאַנדסמאן, האָט
אירעם גרין גאַנצן אָפּגעקויפֿן
פֿאַר אַכער וועגן באַקענען איהם
מיט מרס. גרין האָט גאָר עפֿעס ווי
קליין רייז גיט געקענט ווײַל...

דאָ, ווען ער, דערווייט, איז אַזוי
בײַ מרס. גרין איז פֿאַביגעט געוועסן,
און ער האָט זיך, מרס. גרין, דערנעבן
אומגעקריכט בײַ יענער מיר, וואָס
איז מיט-מר. גרין'ס גרויסע בילד
פֿאַרשטעלט, האָט ער זיך געקענט אַ
פֿאַרשטעלטען פֿון געכטען!

וואו איז פעני?

ר א מ א

•

פון מרים קאפילאוו

גוט עס אוועק מיט גוטען. גיט
אירד מיר?
— גיט פֿרעהדער ביז אירד וועט
מיר אויסלאזען פֿאַרוואָס אירד דאָס
עס צוגעלעפֿט! זאָגט אויס!
— גיט איצט, פֿלוי, צווייגט מיר
גיט דערנעבן. מרס. גרין, מיר זאָגען
זיך דאָ צו לאָגן... אונזער אַבוועגער
היינט וועט זיך וואַרפֿען אַלעמען אין
די אויגען, און מיר אַזוי שוין גיט
פֿאַר מיר, אַכער אירד וועט דערייבן
אויפֿוועג... איינער גוטער נאָמען, איינער
רעפֿוטאציע! ...

— וואָס דאָס איינער בערדעלע צו
טאן מיט מירן רעפֿוטאציע? — דאָס
פֿעני געלאָבט. — אַה, לאָזט מיר אירד
גוט אַנקוקען צו זעהן ווי אירד זעהט
אויס אָהן דעם!
— גיט איצט, מרס. גרין. —
— נאָר איצט! דו אים נאָר...
ווייל יו? — געכט דראָק די פֿאַני יו
גאַנצעס (זי קאָמישע אויפֿגעלעכערט)
און די פֿאַסטעש (וואַנצעס).
ער האָט אַראָפֿגענומען די אויגער
בלעזער, שרעקלעכערט, אַז די מאַכטעש
זיינען זייער אייגענע.
— לאָזט זעהן, — האָט פֿעני צוויי
פֿון איהרע פינגער גאַנצעשטעלט.
ווי האָט זיינע וואַנצעלאָר געצופֿט,
לייכט געריסען און אַפּגעלאָזען?
— דאָס איז אויגענע, אַלרייט,
אַלרייט!
ווי האָט זיך אַז איהם אייגענע, קט
און איהר האָט זיך געוואלט לאָזען.
— ווי האָט זיך הויך געוואונדערט:
— צו געהען אַזוי וועגן, שעהנעם
פֿינט און פֿאַרשטעלען, פֿאַררעקען,
פֿאַנען מיר זיך אַ מין פֿאַרדענעיש!
פֿאַרוואָס? צו וואָס? פֿאַר וועמען?
פֿלוצלינג איז דערווייטן אייגענעפֿאַר
לאָזט אַז ער האָט פֿאַר איהר
געראַט אַ מיטערען געכטענער:
— פֿאַר אירד, צוליב אירד, דאָס
איר דאָס געמאָל! אַז איהר ווילט עס
רובראָים נויטען, קען איר שוין מער
גיט העלפֿען, איר וועל שוין מווען
אויסגאָנען דעם גאַנצען אַמאָן...
אז דאָס, דאָס לעווינס געוואַנט, איז
דער אַמאָן:
ווען ער איז געקומען צו גרין'ן
און זיך פֿאַרמעשטעלט אַז איהם, אַז
ער איז אַ פֿליכטען פֿון זיינעם אַז

געשטענענדיג, וואָס זיך דערווייט
און געשטענעלט האָט געבעטען, אַז
זי וואָלט עס איהם אַפּגעגעבן, אַכער פֿעני
דאָס דאָס בערדעלע אין איהר האָט
פֿאַרוועקטעט:
נאָ, זי וועט עס גיט אַפּגעגעבן! זי
וועט עס האָלטען, אַלס אַ קאָנזענער,
צום אַנדענקען, און צו וואָס דאָרף ער
דאָס? אַה, ער זעהט אויס שעהנער
אָהן דעם! שעהנער און איינער,
אַ מרס איינער!
— פֿלוי, גיט עס מיר! — דאָס
דערווייט געבעטען, איר מוז עס
ראַכען. איר קען זיך אַהן דעם גיט
ווייזען פֿאַר קיינעם ביי אירד אין
רויז, נאָר דעם ווי מען האָט מיר
שוין געזעהן מיט דעם! פֿלוי,
מרס. גרין, גיט עס מיר, פֿלוי!
— אַכער פֿאַרוואָס? צו וואָס? —
— פֿרענען גיט... איר קען עס אירד
אויס גיט האַלען, איר פֿאַרוויכער אירד
אַכער, אַז ס'איז אין אַ יעדער איר
גנצע אייגענעסען צו מאַכען זיך גיט
וויסענדיג. אַז דאָס בערדעלע איז ביי
מיר אַ צוגעלעפֿטע... גלויבט עס
מיר!
פֿעני דאָס זיך מיט איהם גערייט.
זי האָט איהם געווייזן דאָס בערדעלע
אין האָט ווען ער האָט עס געוואלט
געכעט.
דערווייט דאָס אַנגעכאַפֿט פֿעני'ס
האַנט אין געוויכט מיט געוואלט דאָס
בערדעלע אַרויסגענומען.
— אירד טוט מיר וועה! — האָט
פֿעני געזאָגט.
ער דאָס אירד דאָנט אַפּגעלאָזען
און געבעטען:

פֿאַרמאָנענע פֿון געכטען!

און דאָס איז געווען וואָס ער דאָס
אויפֿגעטאן: געווען אַ קורצע צייט אַ
רעפֿאָרמער און געוואָרען אַ רעפֿעק-
טור!
צו זיין מידעל האָט ער געשריבען,
אַז די אַרבייט, די רעטעמטור אַרבייט,
איז אַ צייטווייליגע. ער וועט עס אַכ-
האַלטען ביז ער וועט געמינען כֿע-
סערס. ער קען פֿון דער פֿראַפּעטיע
זעהר פֿיל לערנען. אַפּווייטענדיג אַ רע-
טעמטור אַ געוויסע צייט וועט ער זיין
אויסגאָר אַנצושטרייכען אַ דעמקע-
טור סטאַנד. און דאָס איז אַ גאַנץ
כאַרע סחורר. זאָל זיך איהם נאָר
אייגענע דעם ערשטען בוך אַפּפֿי-
רדוקען, ווי ער וועט שוין זיין אַלרייט
ער קליינט דערנאָך אַמאָנערפֿאַר
אַ ברוד, און וואָל זיך האָט נאָר איינ-
געבען צו קריגען אַז אַרויסגעבער
וועט ער זיין אַ סוסקעס.
די אַרבייט פֿאַר גרין'ן דאָס איהם
פֿאַרשטאַט. ער האָט אין דער קריג-
פֿינט קעיס לערנען גיט גלויבט גיט
דזשאַב, נאָר אירד אַ געלעזערען מאַ-
טעריאַל פֿאַר דעם בוך, וואָס ער האָט
פֿון שוין פֿון לאָגן און גערייט צו
שרייבען.
צו זיין מידעל האָט ער דערווייט
וועגען דער קעיס גיט געשריבען. ער
האַט עס אַלליין גיט וויסענדיג אַ פֿאַר-
וואָס אַפּגעלעגט אויף שפּעטער...
ער האָט געקענט זיין מידעל און
געוואָוסט, אַז ווען ער זאָל אירד שרייבן
בען ווי שערין און רייך און פֿאַרפֿי-
רעיש ער זעהט אויס די ווינגע מיר,
אירד וועמען איהר אַלעמער מאַן
שטעלט איהם אַז אַלס דעמקטור זיין
פֿאַרמאָנענע פֿון געכטען!

וואו זיינען איהר? - וואס דען
וויס דעריערט ווי פערני האט איהר
געפרעגט, דא און ער... נים דא?
ער האט זיך פון זיין פאטראט-
קייט ווי פון א שטאף אויפגעכאפט:
— איר ביז דא. מיר, גרוי, מיט
אייך, נעכטן אייד, אין איר דערווארט
צו הערען וואס איהר האט וועגן
אייך קינענעפניג קעם צו דעצער-
לען...

נומ, – האט מען געזאגט:
 הערסט דאס צו מיין קאפ.
 און די האט איהם דערשטעלט די
 אייגענע "חור"ס, געשיכטעס, די וואס
 איז פון אירע געליבטעס צוגעטראכט
 געווען.
 די געשיכטעס איז ביי איר געגאנגען
 ווי א מאמע, די האט אזוי לעבדיגע
 געשיכטערעס דעם פלאץ וואו די קינד-
 נעפערס האבען די געשיכטעס געזאגט
 נען, דעם איבערנעם, אירע האט זיך
 געזאגט אירע קינדער קומען, דא האט זיך
 זיך יעדער ווארט איהרען אויסגעקערט
 יאס געזאגט איהם פון איהר די איר
 גען צו דערשטענען.

צום סוף פון איהר דערצעהלונג
דאס פענע, פון דער שרעקליכער איי-
בערלעכונג וואס ביים אנטלויפן, ויר
אזש א טרייסטל געמאן. א שוידער,
האט זי געזאגט, נעמט דורך איהרע
גלידער ווען זי דערמאנט זיך אז דעם
וואס מיט איהר איז געווען און וואס
דעם האט געקעמט זיין ווען זי קומט
ניט אין צייט אהיים...

דעוויסן האט מיטגעדעלט אים
פ' פנים'לעך העכט גענומען, איז
דייען אים ארום איינער אסעלע
מארגעלעכט און זענענאם, פאר האט
אמאדאס יו' זאל לויט צו וועלכע...
פנים האט גענומען, איז יו' וועט יו'ן
אליינען און לויט געאיינען יו'ן
אריס פ' פנים... ווען אנער יו' האט
אריינגעלויט יו' וויינע לויט דערעד
דענענדיג יו' און איינער, האט יו'
מיט'לעך פנים יו' פנים געווען אפצו
ווענען, און יו' יו' פנים האט אויך
געזאגט יו' דערפאלגט, אז עפעס
פ' אריס פנים איז איהר אלעס
אויבער עפעס אזא פאפערעס קינד
נער איינער גענומענענאם, יו' א
פערענעלעך און ער איינער דייטש.

מעני דאט די האויזע טיילאפע
זאך פאנארע-ענדערט ביים שוואכע
ליכט, וואס דאט זיך דורכ א שפאלע
פאר, פאר האנגענעם פאנעלע-טיר
דורכגעשראגענע זי דאט פון דעם איהר
בריק אויף איהר מאכפאניאל אריבער-
געבראנע, אוי ענדערענדיג אז דאס
איז זיין בעדערליך, דאט זיך ביי איהר
א געלעכטער שוואכע מיט א גרויסע
אויסגעציען

ס"א 7874, צוטומעקט פון 1878

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפילאוו

(פארמזעצונג פון נעכטען)

קען באַל און קינער האָט איהם דאָרט
ניט דערקענט...

ער האָט מיט דעם אויסזעהן ביי
גרינ'ען אויסגענומען און ער האָט
איהם געבעטען קומען. און ניט בלויז
האָט ער איהם באַקענט, נאָר ער האָט
איהם אפילו געלאָזען האַכען דאָס פאָר-
נעניגען מיט איהר צו טאָנען!

— און איצט, מרס, גרין, אז איהר
ווייסט שוין דעם אמת, וועט איהר
זיין אזוי גוט?

און דעיוויס, האָט מיט אויסדרוק
פון געבעטען און זיינע אויגען, די האַנט
אָנגעשטעלט.

פעני האָט צו איהם אין האַנט דאָס
פאַלשע בערדעלע מיט די העראַלד-
טאָג אויפגעגלייבטע אַריינגעלעגט:

— דאָ האָט איהר דאָס!

זי האָט נאָך דעם מיט קינדערשע
נייגעריגקייט צוגעקוקט ווי ער האָט
דאָס צוריק אויף זיך "צוגעפיקסט".
דער "אמת" וואָס "דעיוויסמאן"
האָט פעני'ן דערזעהלט איז איהר
שטאַרק געפּעלען געוואָרען.

איצט, ווען גרין האָט איהם גע-
זאָגט, אז ער מאַכט אַ פאַרטי, האָט
ער, דעיוויס, זיך כמעט אליין צו דער
פאַרטי איינגעלאָרען. מיט דעם אויס-
גרייך, אז ער וועט אפשר קענען צום
פאַרגעניגען טאן ביזנעס: שרייבען
אַ גרויסע פאַליסי, אדער מעהר, פון
דעם ווי גרין האָט אויף איהם געקוקט
האָט ער, דעיוויס, פאַרשטאַנען: אז
ער געפּעלט איהם ניט אזוי ווי ער איז.
מרס, גרין האָט איהם געזאָגט, אז כדי
צו מאַכען אַ גוטען איינדרוק אויף די
מענטשען צו וועלכע ער וועט איהם
אלס אינשורענס-איידזשענט פאַרשטע-
לען, וואָלט זיין בעסער ווען ער זעהט
אָוים אביסעל עלטער, אביסעל חשוב-
הונער...

און דאָן האָט ער, דעיוויס, מר-
גרינ'ען געוויזען ווי ער זעהט אויס
מיט'ן צוגעקלעפטען בערדעלע און
מיט די קאמישע העראַלד-טאָג אוי-
געגלייבטע, וועלכע ער האָט מיט אַ
קורצע צייט צוריק באַנוצט צו אַ מאַס-

צו דענקען, האָט זי געטראַכט, אז
ער אליין, איהר מאַן, זאָל אַריינבריינגן
גען אין הויז אַ יונגענמאַן וואָס איז
איהרער אַ פאַרעהרער! און אויף
וואָס פאַר אַ קאמישען אופן, זי האָט
עם אויסגעפונען!

זי איז געווען צופרידען. זי האָט
זיך געפרעהט ווי אַ קינד וואָס געפינט
אַ נייע צאָקע. זי האָט דעם יונגענ-
מאַן אין האַנט, זי ווייסט זיין סוד, און
זי וועט איהם אויסנוצען ווי ווייט זי
קען פאַר איהרע סודות... ער וועט
איהר צוניצקומען. זי וועט איהם
שוין זאָגען וואָס צו זאָגען גרין'ען
וועגען איהר... פריהער פון אלץ זאָל
ער איהם זאָגען דאָס זי קען איהם אלץ
אליין געזאָגט, אז זי קען איהם אלץ
ניט אויסזאָגען... זאָל איהם גרין וויי-
טער לאָזען מיט איהר ריידען... איצט,
וועגען דער פאַליסי: זאָל ער עס מאַ-
כען וואָס גרעסער? ניי, דאָס טויג
ניט, ס'איז בעסער וועגען דעם איי-
גאָנצען אַפצוזאָגען זיך פון ריידען...
זאָגען, אז זאָל ער טאן זיך ער וויל,
וואָס ער וויל. עס איז זיינע ביזנעס.
עס איז זעהר גוט פון איהם צו זיין
אזוי גוט. צו איהר, וועט זי זאָגען.
אבער זי וויל, אז ער זאָל לעבען און
זיין געזונט. זי טראַכט ניט וועגען דעם
וויפּיל געלט ער וועט איהר ווען עס
איז איבערגעלאָזען. איהר אַרט ניט...

און פעני האָט עס אזוי צו מר-
"דעיוויסמאן" געזאָגט. טאָקע מיט די
ווערטער, און "דעיוויסמאן" איז
געווען צופרידען אועלכע ווערטער צו
גרין'ען איבערצוגעבען.

מרס, גרין וועט זיין צופרידען אועל-
כע ווערטער צו הערען, — האָט דער-
וויס געזאָגט — און ער וועט טאָקע
דערפאַר אליין הייסען נאָך אַ גרעסערע
אינשורענס פאַליסי שרייבען...

און זאָגענדיג דאָס, האָט דעיוויס
געקלערט, אז אפשר זאָל ער טאָקע ווע-
רען אז אינשורענס-אַגענט. אוועק-
וואַרפען די דעמעקטיוויזמעס, ניט
דארפּען שפּילען קיין צווייגענדיגע ראַלע
פאַר דער, וואָס פאַרדינט ניט אז ער
זאָל זי ארויסנעמען פאַר איהר אַלטען
מאַן, וועלכער פאַרפאַלגט זי, די יונגע,
די שעהנע, מיט זיין אויפערזיכטיגקייט.
ווען אפילו דאָס, וואָס זי דערזעהלט
וועגען זיך מיט די קינדעפער, זאָל ניט
זיין דער ריינער אמת, איז וואָס אַרט
עס איהם, דעיוויס'ן? און ער אליין,
דער אַלטער, מעג האַכען מעהר שכל צו
מאַכען זיך ניט-וויסענדיג פון עפעס
אזוינס, וואָס איז מיט איהר אפשר גע-
שעהן... ער דאַרף איהר זיין דאָנקבאַר
פאַר דאָס וואָס זי איז צו איהם צוריק-
געקומען; וואָס זי האָט פאַרמאָכט
לייטשע מיילער, אז זי זאָלען ניט
קענען זאָגען, אז זי האָט איהם איבער-
געלאָזען, — אז זי איז פון איהם אַנט-
לאָפּען!

— איז עס אַפגעמאכט צווישען
אונז, אז מיר האַלטען ביידע א סוד?...
— האָט דעיוויס גוט-ברודערליך צו
פעני'ן זיין האַנט אויסגעשטרעקט.
— יעס, — האָט פעני געזאָגט —
אַ סוד, און איצט, מרס... ווי זאָל איהר
אייך רופען?

— רופט מיר דעיוויסמען.
— איז דאָס אַז ער גאָמער?
איז דער נאָמען אויך ניט פון דער זעל-
בער פאמיליע וואָס דאָס בערדעלע.
דעיוויס האָט פעני'ס האַנט אָנגע-
נומען און זי לייכט געדריקט:
— ווען דאָס זאָל אפילו זיין אזוי,
מוזט איהר מיר דערווייל רופען מר.
דעיוויסמען, אזוי ווי מר. גרין. האָט
מיר פאַר אייך פאַרגעשטעלט.
— ד ע ר ו ו י ל . . .

— יעס, דערווייל, סעיפטי פוירסט
(זיכערקייט צווערשט)... מיין טייערע...
מרס, גרין!

— ווען איך וועל אייך קענען ריר-
פען ביים אמת'ן. נאָמען, וועל איך
אייך קען זיין, ערלויבען מיר צו רופען
פעני...

— פעני... פעני —

און, ווי אויסצודריקען זיין דאָנק-
באַרטיק פאַר, אזא צוזאָג מיט מעהר
ווי אַ דאָנק, האָט ער זיך מיט די ליפּען
צו איהר צוגעדריקט. פעני האָט די
האַנט ניט אוועקגענומען. זי האָט נאָך
מיט איהר צווייטער האַנט זיינע האַר-
ביים שטערען אַ גלעט געטאָן. ווייכע
האַר, געדיכטע, ווי ביים אַרטיסט איהר
רען, ביי ראָמען, נאָר אין מעהר אַרד-
נונג איינגעלעגט, קאָנסערוואַטיוו צו-
געקאמט און צוגעלעגט, חשוב'דיג...

פיהלענדיג ווארים און שעהן, ווי
אין דרויסען איז געווען, האָט זיך פעני
דאָר דערפיהלט, אז ס'איז צו לופטיג,
און וועניג ווי די געסט מיט דער נאָך
צער פאַרטי האַכען איהר אינטערע-
סירט, האָט זי אַ קלער געטאָן, אז ס'איז
שוין צייט צוריק צו די געסט אַריינצו-
געהן.

זי האָט עס געזאָגט איהר קאָואַ-
לעזער, ער האָט זיך מיט באַדויערען
אפגעזיפּט:

— יעס, ס'איז שוין צייט זיך צו
ווייזען פאַר זי, אבער שפעטער...

פעני האָט דעם שפעטער מיט'ן
האַנט אוועקגעמאָכט, זי האָט אויפ-
לאַנגזאַם די פענטער-טיר געעפּענט
און די פאַרהאַנגען מיט די דראַפירונג
צונומען. זי האָט געמאָכט אַ טראַט
פאַראויס און איז באַלד צוריקגעטראָ-
טען:

— איך האָב מורא, — האָט זי צו

איהר קאָואַלעזער אַריבער'ן אַקסעל אַנ-
געהויבען.

אבער ער האָט מיט זיינע הייסע
ליפּען האַרט ביי איהר אויער געזאָגט,
אז זי זאָל ניט מורא האַבען. ער וועט
מרס, גרין ערקלערען וועגען וואָס זי
האַכען זיך ביידע פאַרדערט...

פעני האָט געזאָגט, אז זי האָט
מורא, דאָס די פאַרטי איז שוין פאַר-
איבער און אז די געסט זיינען זיך צו-
גאָנגען.

— אונגעגליך! — האָט איהר
קאָואַלעזער אויסגערופען — די מוזיק
שפּילט דאָך —

די דעקאָראַטיווע שפּילער האַכען
עפעס ווי יא געשפּילט און ניט גע-
שפּילט. אָנגעבויענע איבער זייערע
אינסטרומענטען זיינען זיי געזעסען,
שטיל צווישען זיך גערעדט און ווי גע-
בלאָנדזשעט מיט די פינגער איבער די
סטרוניעס. די עמפּינדליכע צו באַ-
ריהרונג סטרוניעס האַכען זיך נאָכגעבוי-
געלאָזען איבערקלייבען און ס'איז
ארויסגעקומען אַ געמיש פון שטילע,
אומעטיגע קלאַנגען...

— די געסט מוזען זיין אין עס-
צימער, — האָט דעיוויס געזאָגט — זיי
האַכען אַפּגעלאָזט דאָס טאַנצען און
זיך צוריק גענומען צום עסען.

עפעס האָט זיך פעני'ן ניט גע-
גלייבט, אז דאָס זאָל זיין אזוי ווי איהר
קאָואַלעזער זאָגט. די האַרץ איז איהר
געוואָרען שווער, ווי אַ פאַרזינדריגטע
האַט זי זיך טראַט ביי טראַט צום עס-
צימער דערנענטערט.

מרס, פאַט, סעידי און אַ פאַר פון
זייערע אַרויסהעלפּערקעס האָבן זיך אין
עס-צימער געפונען. זיי האַכען פון די
טישען אַראָפּגענומען.

(פארמזעצונג מאַרנען)

— ברענגט איהר צו ביז צי דער מאן געהאט דעם אווענט, דאס איהר מיר און געהט צוריק און דערט זיך מיט א מאדנע לייכטקייט, מיט א געץ בוס צו וואס די מאדאם מיט די נעץ הימער פרייך אנגעפילט. ווי פון ער־ בליטשטע האר וועט דארט רעדען. איך גען ניט, איז פאר איהר ארויסגע־ וועל אייך זיין זעהר דאנקבאר פאר דעם, סעירדי אייך ווייסט וואס איך מיינ, דאנט יו?.. — יעס־מעם. לויז איט טו מי! וויסען, אז אונטער דער מאסקע פון גענדיגען בליק פון שלאָפצימער אַרויסגעגאנגען. אונגער, חנ'עוודיגער פנים און עס קלאפט פאר דיר א יונגע הארץ פול שפיגעל אנגעקוקט און צופרידען צו זיך געשמיצעלט. די ערשטקרוניק וואס זי האָט מיט'ן באבערעלטען יונגענ־

עס שוין זעהן צו הערען... און ווען זאל איך דאס אייך קומען איבערנע־ בען? — ווען? אויב זיי וויינען שוין אוועק, איז באלד, איידער מר, נרין וועט אהער אריינקומען. אז ניט, איז מארגען. סעירדי איז שוין געווען ביים מיר, ווי פעני האט זי צוריקגערופען און נע־ זאגט: — אויב מיין קווינע, מרס. מיסאָן, איז נאך ניט אוועק, דאן זאגט איהר, אז זי זאל אריינקומען אהער, איך וויל זי זעהן. אַללייט, סעירדי? — שור! עיטיינע יו סעו!

(נאכ'נעמינ: פון נעכטען) א שאהר, האט מרס. נאלד געטראַכט, וואס זי מוז אוועקגעהן, וואס זי קען דא ניט פארבלייבען כדי צו זעהן וואס דער אלטער וועט טאן נאך דעם ווי ער וועט זיך מיט זיין ווייב'ס טאָגן און רייד פארטנגר אונטער פיר אוי־ גען פארהערען. און צוריק־טראַכטענדיג, פארוואס זאל זי ניט באווייזען דא נאך צו זיין און אפילו די אנדערע געסט מיט זיך פארהאלטען? די שפילער זיינען נאר דא. און ניט קוקנדיג וואס דער עולם איז קליין קען דערפאר די שמחה זיין נאך גרעסער...

און מרס. נאלד, אינגאנצען באַ־ לייכטען פון פרייך איבער איהר ניט אוועקנעהן, האט זיך צו גרין'ען אזוי ריפלאטאמיש א זאג נעמאל, אז אויב ער דארף עפעס מיט דעם מר... מיט דעם דושענטמלען, ריידען, זאל ער זיך ניט שטערען. אבי ס'איז נאך פאראן וואס אין מויל צו נעהמען, און די שפילער וויינען נאך אויך דא, ווען לען זיך שוין די געסט אַליין העלפען. און צו מרס. נרין, צו פעני'ן:

„מיר וועלען אייך „קיפ'ן קאמ־ פאניען, מיר וועלען אייך ניט איבער־ לאזען אַליין בין מר. נרין וועט פון זיין קאנפערענס-מיס דעם... דזשענ־ טעלמען צוריק צו אונז אריינקומען!“

נאר דא האט פעני, אנשטאט צו זאגען א דאנק, ווי די עטיקעטע האט דאס געפארערט, נאר געזאגט:

— איהר דארפט זיך פונמיינד ווענען ניט אנשטרענגען מיט מיר צו פארבלייבען. איך האב מורא, אז איך בין איצט ניט אויפגעלעגט זיך לענגער צו אונטערהאלטען. די פרישע קופט אויף דער אנדער זייט פון דעם־מהיר וואס איך האב איינגעאטעמט, רופט אין מיר אַרויס א פאַרלאַנג צו שלאָ פערן. אבער אויב איהר ווילט נאך דא דורכאויס פארבלייבען און פארברעך גען, וועט, גלויב איך, מר. גרין ניט זיין דאגענען...

מרס. נאלד איז געווארען אן אויפ־ געקאכטען. אז אט די שטיק גארנישט זאל איהר, א דאמע פון געוועזשאפט, אזוי אפפאטשען! זי האט איהר כעס פארדעקט מיט א גערועווען געלעך־ מערל. נעקוקט קאקעמיש, פילדייטיק, צו נרין, אין געפרעגט, אויב ער וועט יע ארגר ניט זיין דאגענען.

גרין האט זיך א רעג פאַרלאָרען. ער האט ניד געפיהלט ווי צווישען צוויי פויערן. ער האט פעני'ן געוואלט נאכגעבן און ער דאס אבער מיט דער פרוי אויך ניט געוואלט צייגן רייסען.

אחוץ דער דאזיגער פרוי זיינען געווען די איבעריגע געסט, זיינע אלטע בוסע פריינד די בראונס, דער לאיער און פעני'ס קווינע, די מרס. כאימאן, וואס האט זיך אפגעשטעלט ווי צו פארטרעטען די גאנצע משפחה, זעהן, הערען וואס דא וועט פארקומען, און דאס צו די אנדערע קרובים קענען איבערנעבען.

וואָס טוט מען מיט ווי? — זאגען, אז ווי זאלען דא בלייבען אדער ווי פעני, געבען אנצוהערעניש, אז זיי קענען געהן?

פעני האט גרין'ען ניט געעכען קיין סך צייט צום טראַכטען. זי האט זיך פארניגענדיג צו די געסט געזאגט, אז זי דאפט, דאס ייז וועלען זיין אזוי גוט איהר צו ענטן שולדיגען דערפאר וואס זי קען מיט זיי לענגער ניט פארבלייבען. זי פיהלט זעהר שלעפערדיג: „דאס איז ניט די קאמפאניע, דאס איז די שטונדע!“

און צו גרין'ען האָט פעני געעכען א קוק וואס האט איהם אדן ווערטער געוואגט, אז ער וועט שוין וויסען וואו זי צו געפינען...

מיט א „טריבאז“ צו אַלעמען האט זיך פעני נאך א מאל פארגוינט און אוועק צו זיך איז שלאָפ־צימער.

סעירדי איז איהר גאכגעגאנגען, שטענענדיג ביים שפיגעל, לאזענ־ דיג סעירדי'ן פון זיך איהר אוועגט קלייד אראפגעמען און די נאכט־העמד אנטאן, ציגרויטען זי, פעני'ן, צום ליד גען זיך שלאָפען, האָט פעני געפיהלט, אז זי וואלט וועלען איצט זינגען, אַרויסזונגען דעם געזאנג, וואס האט זי־ איז איידר אַליין פון זיך אויסגע־ זונגען...

זי האט זיך אבער געשעמט פאר סעירדי'ן. סעירדי האט אויסגעקוקט אזוי ערנסט! מיט'ן אזוי פים־אישען אויסדריק אלץ איהרע ווי צישראקענע אויגען, האָט סעירדי געווארפען בליקען אויף איהר יונגער מיכעס, ווארטענדיג אז זי, די מיסעס, זאל עפעס זאגען, עפעס פרעגען. ניט שוידזשע, האט סעירדי געטראַכט. וויל זי, די מרס. גרין, ניט וויסען וואס דא דאס זיך אפגעטאן, ווען מ'האט זי געווכט אָן ניט געפונען? וואס מ'האט געקלערט יענען איי־ר און געזאגט...

אבער זי, די שעהנע יונגע מיסעס, שווייגט. זי קוקט אויף זיך אין שפי־ געל־אזוי ווי זי וואלט זיך שוין ווער יוויסט ווי לאַנג ניט געזעהן און שווייגט!

סעירדי'ן ווערט אומזימליך בוז פעני'ס שווייגען. איהר דאכט זיך, אז זי איז מיט איהר ניט צופרידען.

דאס גרייפט אן סעירדי'ס עמפפיר־ ליכע הארץ און זי איז ניט גליקליך. עס פארדרייט איהר פאַרוואס זי ווערט ניט אפגעשעצט ווי ס'באדארף צו זיין. זי טוט, דאכט זיך, אַלץ אזוי גוט, אזוי פיהן, און וואס קריגט זי דערפאַר? א שטילען שווייגען.

פארענדיגענדיג איהר ארכיט ארים פעני'ן, פרעגט סעירדי אויב אַלעס איז אַללייט און פעני ענטפערט:

— פוידפעקט! סעירדי, איהר זייט די ב ע ס ט ע מידעל איז גאר דער וועלט!

— איך מווי צו זייט גוט... זאגט שוין סעירדי צופרידען.

— איהר דארפט עס ניט טרייען, איהר ז י ז ט גוט.

— אה, דאס איז גוט פון אייך צו זאגען אזוי, מאדאם.

— מאדאם? אה, פליען, סעירדי,

רופט מיר ניט מאדאם, — מאכט פע־ ני מיט א גרימאסעלע, הס... מאדאם!

— ווי זאל איך אייך רופען?

— ווי? רופט מיר, רופט מיר —

— מרס. נרין?

— קרס. גרין? — מוס פעני א טראַכט און לאַכט: מרס. גרין, וועל, צייטענוויין! ווען מר, גרין איז דער ביי, קענט איהר מיר רופען מיסעס גרין. אזוי אַכער, ווען מיר ווינען אַליין, רופט מיר... אה, מוזט איהר מיר עפעס רופען?

סעירדי לאַכט:

— איהר זייט אזא מאדנע, מרס...

אה, אזוי זוי א קינד, האנטסט. אט זייט איהר פארווארנט, אומעמיג און אס לאַכט איהר ווי א בייכי.

— יעס, סעירדי דיער, — ניט פעני

צו, — איך בין ווי א קינד, אַכער איך

האָן, ווי א ג ר מ א ל ע קינד.

ווען איך בין צופרידען מיט עפעס, איז

דאס טאקע ווי א קינד. אַכער ווען איך

בין אומצופרידען, ווען איך בין אומ־

גליקליך, איז דאס שוין ווי א גרויסען...

— איך האפ, — האט סעירדי גע־

זאגט, — אז איהר זייט גליקליך... זייט

איהר היינט גליקליך?

— היינט? איך ווייס נאר ניט...

האָט פעני פארטראַכט געזאגט, — איך

וועל דאס וויסען מארגען... איבער־

מארגען... דאס ווענדט זיך אַלץ און...

אז דער צייט.

— איהר זייט נאך אזוי יונג!

— יונג? יעס, סעירדי־האָט יונג

זעהר יונג!

— און אזוי שעהן!

—שעהן, בין איך מאַקע שעהן?..

זאגט עס מיר!..

— אה, דארף מען־דאס אַהר־זאָ

גען? ווייסט איהר עס ניט אַליין?

— מאַלע וואָס מען ווייסט וועגען

זיך אַליין, ס'איז אַכער אַלע מאל אינ־

טערעסאָנטער צו דרעען וואָס אנדערע

זאגען. איז דאס דערמאנט מיר,

מייערען, אנשטאט צו זיין דאָ איצט

מיט מיר, וואָס מיר איז דאס גראד

זעהר אנגענעם, געהט אַכער אַרויס צו

די געסט און זעהן אויב זיי געהען

אויסען, אדער אויב זיי ווילען נאך

דארט אָהן מיר פארבלייבען כדי מיט

מר. גרין'ען אַליין צו פארברענגען...

געהט, מייערען, אוי הענט זיך צו וואָס

זי זאגען. יעס?..

— שור, האָט סעירדי פארשטענדי־

לד א שמיצעל געמאל, — איך וועל

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפילאוו

(פארמזעצונג פון נעכטען)

און וואו קלוגער איז! ווי ער איז דאס אזוי בראו ארויסגעקומען פאר אלעמען אין די אויגען מיט זיין נעמען אויף זיך שולד פאר'ן פאררעדען זיך מיט איהר וועגען ביזנעס!

ס'איז איהר שוין מעהר נים געווען אומעלטיג צו זיין דא אליין מיט זיך און אפילו, אז גרין זאל זיין מיט איהר האט איהר שוין אויך נים אזוי גער ארם...

זי האט געטראכט וועגען דעם ווי אזוי זי זאל זיך האלטען מיט גרינען, ווען ער וועט צו איהר, "אין זייער שטעקער" (מס. בראונס אן אויסדרוק) אריינקומען. זאל זי צו איהר זיין גוט? נעם, זי וועט צו איהר זיין גוט. נים צו גוט. נאך ווייל ער קען נאך מינען אז זי פיהלט זיך געגען איהר שולדיג און אפשר...

אפשר וועט זי בעסער טאקע זיין נים גוט צו איהר? — האט פעני גער טראכט. — ווען זי איז נים גוט צו איהר, ווערט ער גוט צו איהר און בעט זיך, אז זי זאל איהר לאזען זיין גוט צו איהר. זי וועט צו איהר דוקא האבען א טענה פארוואס ער האט דעם אינשור רענסאנעט ווינעם, מיט דער ציגענער בערדעלע, מיט'ן קאמישען פנים, גער לאזען זיין איהר טאגפארטנער. ער קען גארנישט טאנען, און ער רעדט! איז דאס איהרע ביזנעס אויסצוהערען איהרע רעדען צו איהר וועגען בייך נעם? אז עסס מיט גרויסע אינשורענס פאליסן! ווער טראכט עס וועגען דעם? זי וויל פון דעם נים טראכטען. זי וויל נים, אז ער, גרין, זאל טראכט טען וועגען מיט זאל ער זעהן צו זיין געזונט און לעבען...

ער וועט זיין צופרידען דאס צו הער רעג. יע, אזא שלעכטער ארויסטריט וועט זיין בעסער ווי אז אנדערער א גומער... — האט פעני באשלאסען.

איהר קווינע, מרס. סיימא, האט זיך צוגלייך מיט סעידי'ן פאר דער טיר פון שלאפעציער באוויזען.

פעני האט צופרידען מיט'ן קאפ צו איהר א שאקעל געטאן, אז זי זאל אריינקומען.

סעידי האט די מרס. סיימא אריינגעלאזען און איז אליין צוריק אוועק צו די געסט.

מרס. סיימא איז געווען אינגער פון פעני'ס אנדערע קווינעס און דעריבער האט זיך פעני צו איהר "געקלעפט" מעהר ווי צו די אנדערע. זי האט איהר אפילו נים "גע'איהר'צט", גער זאגט דו, ווי צו איהר'ס א גלייכען.

— אה, ריווע, — האט פעני מרס. סיימאן ביי איהר ערשטען נאמען ארי געדופען, — איך בין צופרידען וואס דו ביזט נאך נים אוועק! האנעסט, איך בין!

— און איך, פענעלע, בין דאס צו פרידען פון דיר צו הערען. איך האב דיר טאקע פאר'ן אוועקגעהן געוואלט זעהן.

פארוואס האסטו דאס מיר נים געזאגט? זען זיך.

איך ווייס פארוואס? — האט זיך מרס. סיימאן אוועקגעזעצט, —

מסתמא דערפאר, וואס ס'איז נים גער ווען קיין געלענעהייט מיט דיר א ווארט אויסצורעדען. פריהער ביזטו נים געווארען און נאכדעם האסטו אונז איבערגעלאזען פ 5 ע ט.

— פ 5 ע ט! — האט פעני מיט א לאד איבערגערעדט, — וועל, ריווע, כ'האב דאס געמוזט טאן, איך בין גער ווען צו —

— צו שלעפעריו? —

— נאך, דיר קען איך דאך זאגען דעם אמת. נים אזוי שלעפעריו, ווי אומצופרידען פון דער געזעלשאפט, וואס איז ווי איבערגעבליבען צו וואר טען אויף מיין מפלה... צווישען די געסט אין פאראן א מיסעס מיט א שנאה צו מיר...

— פארוואס? וואס האט זי צו זיין דיר א שנאה?

— איך הויב אפילו נים אז צו וויר סען פארוואס... איך גלויב, אז זי פאר גינט מיר נים וואס איך בין אריין אין איהר הויכער געזעלשאפט. איך, א גער וועזענע אפס מידעל!

— אזוי! דושעלעס?

— דאטס איט! איז אט די מיסעס, די מאדאם מיט דער געבליטשטער, אנגעגרייזעלעטער קאפ האר, האט זיך צוגעשטעלט צו מר. גרינען ווי א נאסע שטאטע —

— צו דיין מאן, — האט איהר מרס. סיימאן, ווי אז עלטערע, פארריכט. — אז דו זאגסט מר. גרין, פענעלע, איז אזוי ווי דו וואלטסט רעדען וועגען א פרעמדען...

— דאס איז גארנישט. ער רופט מיר מרס. גרין, ווען ער רעדט צו אים דערע וועגען מיר, און דאס איז נים וויכטיג. איך וויל דיר. נאך זאגען, טייערע, אז כ'בין פון דער מאדאם און די איבעריגע אוועק, אבער נים פון דיר.

— נו, — האט מרס. סיימאן א שמייעל געטאן, — נים אומזיסט זאגט מען, אז בלוט איז געדיכטער פון וואסער. מיר זיינען דאך פארט איי גענע! איז וואס, אלוא, פענעלע, האסטו מיר געוואלט זאגען? זאג דאס צוערשט, ווייל איך וואלט נים וועלען, אז דיין מאן זאל מיר דא געפינען ווי איך ריר מיט דיר. ער קען מינען נאט ווייסט וואס פאר א סודות מיר האבען דא פון איהר... ער איז דאך אזוי דושעלעס אויף דיר! האסטו בא' דארפט זעהן ווי עקסאליטער ער איז געווארען, ווען ער האט זיך געכאפט, אז דו ביזט נישט! מיין נאט, פעני, איך האב געמיינט, אז ער וועט פון זי גען אראפ! ער האט דיר אזוי ליב!

— נים מיר, ריווע, ריר זיך נים אויך. דאס האט ער זיך ליב... — האט פעני איראניש א לאד געטאן. — אבער דאס איז נים וויכטיג, וואס איך האב דיר געוואלט בעטען איז דאס: אז עס זאל טרעפען דאס ער וועט צו דיר טעלעפאנירען צו פרעגען אויב איך בין ביי דיר, זאלסטו איהר זאגען י ע ס...

— אפילו אז דו ביזט נים ביי מיר, זאל איך דאס איהר זאגען? — האט

זאל איך דאס איהר זאגען? — האט

זאל איך דאס איהר זאגען? — האט

זאל איך דאס איהר זאגען? — האט

זאל איך דאס איהר זאגען? — האט

זאל איך דאס איהר זאגען? — האט

די קווינע מיט פארדאכט אויף פעני'ן געקוקט. — ווי קען איך דאס טאן? ווי אז ער וועט זאגען, דאס ווי באלד אז דו ביזט ביי מיר, וויל ער צו דיר אליין רעדען? האסטו געטראכט ווער גען דעם?

— געטראכט. — וועסט איהר דאן זאגען, אז איך בין ער שט אוועק... אז כ'בין געווען און אוועק!

— זאל איך איהר, הויסט עס, גלייך זאגען געווען און אוועק, אוועק... אהיים?.. איך זאל איהר זאגען אהיים, און... אין דער אמת'ן וועסטו איינע... וואוהין?.. פעני, דו שפילסט זיך, האב איך מורא, מיט פייער... קענסט נאך פארלירען אלץ וואס דו... קענסט געווינען... געדענק מינע ווער טער... די געבליטשטע מאדאם, מיט'ן לאיער, מיט אפילו די געהויבענע פריינד, די בראונס, און ווער ווייסט נאך וואס פאר א גוטע פריינד" העל-פען איהר היטען דיין יעדער טראט...

פעני, דו ביזט זיין ווייב און דו מוזט צו איהר, "סטיקען" אזוי לאנג ווי ער לעבט. פאלג מיר וואס איך זאג. איך בין באלד צוויי מאל אזוי אלט ווי דו און איך ריר נים גלאט אזוי אין דער וועלט אריין. איך האב לאנג געווארט אויף דער געלענעהייט מיט דיר צו רעדען, כדי דאס צו זאגען. ווייסט אז איך בין אויסען דיינ טובה?

— כ'ווייס, ריווע, כ'ווייס. ס'איז דערפאר טאקע וואס איך האב דיר איינע גערופען...

— דערפאר? ווען איך געה אוועק גלייך מיט אונזערע, וואלט געווען אומ זיסט דיין איינציגער רופען. האסטו אונז געלאזען אליין, פארגעסען... מילא, מיר אז דו האסט פארגעסען, ארט מיר נים. איך זוך דא נים קיין שידוך אבער אז דו האסט פארזעהן די, וואס זיינען געקומען מיט זייערע טעכטער, בלחממילאד, אז זיי זיינען דא אפגעקעסען ווי... כ'ווייס אליין נים וואס, און דו האסט זיי אפילו מיט קיין א י י ז מאן נים באקענט, דאס, זעהסטו, איז שוין אז עולה... אט זיי זיינען אוועק באליידיגטע; ווי נים איינגעלאדענע, ווי ארויסגעטריבענע...

פעני האט זיך פארענטפערט. מיט וועמען האט זי זי דא געזאגט באקענען? ווער זיינען דא געווען די מענער? ס'איז נים געווען קיין איינער, וועגען וועלכען מען זאל קענען עפעס קלערען אויף צו טאן א שידוך: אלט און פארהייראטע.

— איז דער, מיט וועלכען דו האסט זיך אפגעטיילט פון אלעמען צו רעדען ביזנעס, אויך א פארהייראטער?

— עס קען זיין, אז ער איז... — האט פעני געזאגט. — איך זעה איהר היינט צוט ערשטען מאל...

— איך האב, אז דאס וועט שוין זיין צום לעצטען מאל אויך.

— פארוואס האסטו אזוי? — האט פעני געשמייעלט, — ער גיט פאלט דיר נים?

— און דיר געפעלט ער? אזא מין פאצעט, א ספארט מיט א פאר צעליינעם נאז און ציגענער בערדעלע. פעני האט זיך צולאכט:

— ביזט אזוי קאמיש, ריווע טייערע, ווי דו זאגט עס!

— סעידי האט שטיל אנגעקלאפט: — מען איך אריין?

— געוויס, קאסיאן! — האט פער ני אויסגערופען, — וואס איז, סעידי? מענסט זאגען וואס דו ווילסט. ס'איז מיין קווינע, מיין בעסטע קווינע!

(ווייטערעס מאדענען)

צי טאן יעדער מינוס פון דיין
ווינען לעבען. וואלסטו נעמען
סען וואס ער טוט, וואוהי, מיט
וועמען און צו וואס ער געהט אוועק.
ניט פרענענדיג מיט אפילו אייב איד
וואלט אויך וועלען אהין געהן... א
געבליסטע פאסקיטסטיוע דארה אים
נאר א דורף טאן, און ער געהט! ער
לויבט! ער מליהט!
— פנני, — האט איד קווינע גע-
לאכט, — ברום ניט אויפערזיכטיג
אויף דעם געבליסטער פאסקיטסטיוע?
— נא, וויכער ניט! — האט פנני
געזאגט, — אבער מיר שטערט ניט
אז און ער (גריין) זאל איד שטיין
קען צוויי פיל אויפגעקראנקייט.
פרידער ביים טיש, דערנאך צום טאג
צען און צום כוה — אוועקצוגען!
א לויכער קלאפ האט זיך פון
הינטערן מיר געלאזט דערען.
— ווער איז דארט? — האט זיך
פנני א כאפ געטאן.
— איד, מרס, גרין, — האט פנני
מרס, פאט'ס קול דע'דערט. — מען
איד אריין? —
— קימט אריין!
מרס, פאט איז אריינגעקומען און
געפרעגט:
— אין סעדי דא? — „אה, יעס, זי
און דא!“ — האט מרס, פאט גע-
זאגט אין זיך און סעדי'ן גע-
שטעלט א פראגע, אויב זי וועט איהר
גרין העלפען איינגע זאכען אין אדר
נוגד ברענגען: וועט זי?
פנני האט פאר סעדי'ן געענט
פערט:
— נא, זי וועט ניט, איד דארף סעדי
דיין אלליין האבען. איהר קענט הייסען
די עקסטרא דעלף —
— די עקסטרא העלף, מרס, גרין,
ווייל מעהר קיין עקסטרא ארבייט ניט
טאן. ווי האבען געטאן און פיל און
— ניט מעהר.
פנני האט פאדוואלט אויספראווען
מרס, פאט'ס טרייהייט, איהר איבער-
געבענקייט און זי האט, מאכענדיג זיך
ניט וויכענדיג אויף דעם וואס סעדי
האט איהר וועגען גרינ'ען געזאגט,
צוויי אומשולדיג געפ'ענט:
— איז נאך מר, גרין אין קאכ
פערענס מיט וויין אינשורענס איר
ד'סענט?
— איר גלייב און... — האט מרס.
פאט געזאגט, — און אפשר ניט...
כ'קען דאס כאלד אויסגעפינען אז
איר ווילט...
— יעס, פליין... — האט פנני גע-
בעטען. — געהט געפינט עס אויס...
— סעדי, — האט זיך פנני גע-
ווענדעט צו דער מיידעל, אין מרס.
פאט געווען דערביי ווי מר, גרין איז
מיט די נעסט אוועק? ענטפערט גר
כער, בעפאר זי קומט צוריק.
— יעס, — האט סעדי געזאגט און
זיך פארבאפט: — זי איז געווען,
אבער, ס'קען זיין אז זי האט ניט גע-
הערט ווי זי ע נ ע (מרס, נאלד),
האט איהר גערופען... פליין מרס, גרין,
זאגט ניט אז איר האב אייך געזאגט
וואוהי זיי ווינען אוועק... מרס, פאט
וועט עס זאגען מר, גרין און —
— ס'איז אלדאס, סעדי, — האט
פנני טרויעריג א שטיכעל געטאן, —
איד וועל אייך ניט ארויסגעבען, איר
וועל זאגען, אז איר אלליין האב דאס
אונטערגעהערט...
מרס, פאט איז צוריק אריינגעק-
מעי:
— מר, גרין, גלויב איר, איז ניט
כיו זיך.
— וואו דען איז ער? — דאס איהר
פנני ווי ערשטוינט אנגעקוקט.
— איר גלויב אז ער איז א'זויס פאר
א ראיר מיט געסט, ווי באגלייטען
אביסעל.
— אין וויין מאשין?
— נא, איי איינע פון ווערע סא-
שינען...
— וואוהיך ווינען זיי געפאהרען?
האט איר מר, גרין ניט געזאגט וואו
היין ווי פאהרען?
— נא, מרס, גרין.
— וויס איהר גיט געווען דערביי
ווי זיי האבען זיך אויפגעעצט צו
פאהרען?
— איר גערענק ניט, איר גלויב אז
ב'האב און ווייסען עפעס געהערט ווע-
ינען א רעסטאראן אין די בלאזש...
— אין גריניטש ווילעדזש?
— פאלייכט.
— ניט פאלייכט, נא געוויס, און
איר פארשטען ניט, מרס, פאט, פאר
וואס איהר מאכט זיך אז איהר ווייסט
גארניט ווען און וואוהי זיי ווינען
געפאהרען. איר ווייס אז איהר וויס
דערביי געווען און אלץ געהערט, איר
בין אויף דעם אלליין דער ערוח...
מרס, פאט האט פנני'ן ניט זעהר
פריינדליך אנגעקוקט:
— איר פארשטען ניט, מרס, גרין,
— האט זי פארדיסליר געזאגט, —
פארוואס איהר רעדט צי מיר אזוי,
עפעס צוויי ווי איר וואלט געווען א
קליינע מיידעל, נאד אלעמען דא'פמ
איהר ניט פארנעמען אז איר ב'ו...
א מענטש מיט מענישען גלייך און אבי
סעל עלטער פון איר איד...
דא האט זיך פנני'ס קווינע אריינ-
געמישט:
— מיין ליבע פרוי, מיס, גרין
פאהרעט זיך דא מיט איר ניט אין
יחס, זי פרעגט איר עפעס אז איהר
דא'פמ ענטפערען.
דאס איז שוין מרס, פאט גאר ניט
אנגעשטאנען און זי האט ביי פנני'ס
קווינע געפרעגט אויב זי דארף איהר
אויך ענטפערען.
— געוויס, — האט פנני'ס קווינע
געזאגט, — „אויפ'ט איהר ענטפערען,
אויב נאך איר האט וואס...“
— נא, האט איר ניט וואס צו ענט-
פערען!
— פארטוצוגען מא'נען! —

**וואו איז
פעני?**

רעמאן

פון

מרים קארפילאוו

(פארטוצוגען פון נעכטער)

סעדי האט זיך א נויג געטאן אויף
געזאגט:
— די נעסט ווינען שוין אוועק...
— דאס גאר? — האט פנני צו-
פרידען צוגעשמיכעלט.
מרס, סייסאן דאס זיך א הויב גע-
טאן:
— אויב אזוי וועל איר שוין אויך
געהן. מר, גרין וועט דאך געוויס באלד
אריינסקוקען.
— נא, — האט סעדי געזאגט, —
מר, גרין איז אויך אוועק מיט זיין...
דער צופרידענער שמיכעל האט
פנני'ס פנים פארלאזען. זי האט זיך
פון איהר האלב-ליבענדיגער פאזע אינ-
גאנצען אויפגעוועגט:
— מר, גרין איז אוועק מיט ווי?
מיט די נעסט?
— יעס, מרס, גרין, — האט סעדי
געזאגט, — יעס.
— איר פארשטען ניט, ווי אזוי?
צו וואס? וואוהי? ווי סוכט עס וואס
ער איז ניט אריינגעקומען צו מיר זא-
גען, אז ער פאהרט מיט זי?
די קווינע האט גרינ'ען ווי פארענט-
פערט.
— דו האסט געזאגט, אז דו ביסט
שלעפערדיג, האט ער דיר סתמא נים
געוואלט שטערען.
פנני האט איהר קווינע'ס ווערטער
מיט'ן האנט אוועקגעמאכט.
— א סך רעכענס ער זיך מיט מיין
שלעפערדיגקייט! אז ער וויל מיר וואס
זאגען, צי פרעגען, וועט ער מיר אפילו
אויף אינמיטען נאכט, עפעס איז דאס
געווען ווי באשטימט פון פריהער,
און צו סעדי'ן:
— ווער האט איהר געריפען פאר-
דען, די געבליסטער?
— יעס מען, זי, וי האט זיך אז
איהר אנגעזאגטען און גארניט, גע-
וואלט אפלאזען: פאזירט מיט אונז
מר, גרין, ס'י ער ער מר, גרין!
פאהרט מיט אונז און איהר וועט קיין
ד'סח ניט האבען.
— דאס זי דערמאנט דעם נאמען
פון פלאץ וואוהי זי האט געוואלט
אז ער זאל מיט איהר פאהרען?
— יעס, מרס, גרין, דאס איז —
גלויב איר —
— גריניטש ווילעדזש?
— יעס! — האט זיך סעדי אזש
דערפריהט וואס זי האט זיך ניט בא-
דארפט אנשטרענגען צו דערמאנען
זיך דעם נאמען. — גריניטש ווי-
לעדזש און נאך, עפעס —
— די „גרינע קאד“?
— שוין! ווי איהר ווייסט עס!...
האט זיך סעדי געוואונדערט...
„די גרינע קאד“, סאם נעים!
פנני האט מיט א פינגער ביים מויל,
פון וועלכען זי האט געביסען דעם
נאמען, שטארק געטראכט. די קווינע
איהרע קענענדיג'ע פנני פון פריהער,
האט פון דער מילע פארשטאנען, אז
פנני ווייסט ניט וואס צו טאן. אז זי
שלאגט זיך מיט דער דעה אז זי
קען עפעס א זאך ניט באשטימען,
איז זי האט געפ'ענט.
— וואס דענקסטו צי טאן, פנני,
אפשר קען איר דיר העלפען?
— איר ווייסט ניט וואס צי טאן, —
דאס פנני פארטראכט געזאגט. — איר
ווייסט אבער אז איר ב'ו זעפעס
טאן...
— ווען דו פאלסט מיר, פענעלע...
— יעס, ווען איר פאלט דיר, וואלט
איר וואס געטאן?
— סוכסט גארניט, איר, אויף דיין
א'רם, לעג מיר אוועק שלאפען, און
ווען עי קימט פון דארט וואוהי ער
איז, אוועק, מאד איר מיר אז איר
שלאג און ווייסט פון קיין זאך ניט...
— אה, אין עס דאס וואס דו
וואלטסט געמאכט? — האט פנני אירא-
ניש א לאד געטאן, — יועל, ריווע
מישערע ווען זיך זיצט איר, ווע-
דו ביסט אויף מיין א'רם, וואלטסטו אזוי
ניט געזאגטעלעך. ווען ער גייעט דיר
טאג ווי נאכט ווענען דעם וואס דו
האסט געטאן, זוכט און קלייבסט זיך

קויפטע, פעני, די פרוי איז דיר ניט
קוין פריינד, זי איז דיר א שונא, זי
פארגינט דיר ניט וואס דיר איז אזוי
גוט, ווען איר ביז דו, ווארף איר זי
ארויס פון הויז.
— מ'דארף פריהער כאפען ביי אן
עולה און דאן ארויסווארפען.
— ביז די וועסט זי כאפען, וועט
זי דיר עפעס אפטאן, זי גראבט אויף
דיר א גרוב, זאל זי גאר אליין אין
דעם אריינפאלען! כ'האב זי פיינט,
די פרוי ווי פרויען (סם)! די מיידעל
איז אַלדאָמט, אָבער די פרוי טויג אין
דער ערד.
— וועל, אויב זי וועט זיך פון
מיר לאזען כאפען ביי'אן עולה, וועט
זי ביי מיר נעהן אהין וואו זי טויג, עס
איז גאר א פאָרדראם וואָס, זי איז א
גוטע הוידיקפערין, און וואָס ער
האט זיך צו די מאכלים וואָס זי מאכט
אזוי שטארק צונעוואוינט.
— איר וועל דיר פריגען צעהן פאר
איינער וואָס קען סאכען אזוי גוט ווי
זי און אפשר נאך בעסער פון איהר.
— א דאנק, טייערע, און איצט
איצט לאמיר דרייען פון עפעס וויכ-
טיגערעס: זאל איר זיך טאקע מאכען
ניט וויסענדיג פון דעם וואָס ער איז
אונזע? וואָס זאגסטו, ריווע, פאר-
שוויגען איהם צוזאם באַליריגונג?
— יעס, פענעלע, די בעסטע נאך
אין, אזעלכע זאכען צו פארשווייגען.
ניט מאכען פון א מילב א העלפאנט,
פון א ווארט א קולאָרמ. די קענסט
איהם מיט גוטען אַרומדריעהן אַרום
דיין קלענסטען פֿינגער, ער איז גדיים
פאר דיר צו ווערען די כפרת. דארפסט
זיך גאר ניט זארגען און יענע גער-
בליטשטע פאסקוּסמווע צי, אן אנדער
רע זאלען איהם פון דיר אפריידען,
מס'נאנסענס! ווייס גאר ווי אַרומצור-
נעהן אַרום איהם... גיב איהם גאר אין
וואָס ער וויל... ווי לאַנג, מינסטן, וועט
ער דאָס נאך קענען וועלען? ווי אלט
איז ער?..
(ווייטערעס מאַרנען)

ער זיך שטארק דערפרעהט און פאר-
ענטפערט:
— די מאמע האט מיר געאילט
אהיים, ווייל איר דארף מאַרנען פריה
עפענען די סטאר. אָבער איר האבט ניט
געזענט רוהען ביז כ'וועל ניט אפ-
רופען.
— ווי גוט דאָס איז פון דיר!
האט איהם פעני געזאגט, — איר שעצן
עס אַפּ ווער און ווער, וועסט מיר מיר
זען קומען זעהן אַמאָל, וועסטו? זאגט
יעס, דהמעס גור! און א דאנק, א
גרויסען דאנק פאר אַפּרופען!
דורך דער קורצער צייט, וואָס פעני
האט גערעדט אין טעלעפאן, האָבען די
דריי פרויען: פעניס קווינע, מרס,
פאט און סעדי, אנגעשטערענט גער-
שוויגען.
אזוי גיך ווי פעני איז פאָרטיג גע-
וואָרען מיט איהר ריידען, האט די
קווינע מרס. פֿיימאָל, נעמענדיג זיך
דאָס רעכט פון א קרובה, ביי פעני'ן
געפרעגט ווער דאָס האָט איהר אָפּגע-
רופען.
פעני האָט געזאגט אזוי איינגעהאל-
טע, מיט א סדרות'דיגע טינע, איר
מיצער!..
און זעהנדיג די נייגעריגע בליקען
פון איהר הויז-פאָרוואַלסערין מיט דער
הויז-מיידעל, האט פעני, כדי צו זעהן
ווי אזוי זיי וועלען איהרע רייד גע-
מען, און אויב זיי וועלען וועגען דעם
טעלעפאָדקאל גרינען איבערגעבען,
גענומען אַכטיגליך פלאַנטערען איהר
רע רייד:
„דער אימיצער איז א . . . איינער
וואָס . . . איז מיר זעהר א גוטער
פריינד . . . א סך מעהר . . . ס'איז
גוט צו וויסען אז איינער טראכט ווע-
נען דיר אזוי . . . און רופט אָפּ צו
פרענען . . . אה, איר בין אזוי . . .
גליקליך! . . . ס'איז בראי צו לעפען
אויף דער וועלט, ווען מ'האט אזעלכע...
נאהענטע, אזא נאָרעמטן מענטשען...
אזא... פריינד און אלץ...“
פעני האָט זיך פלוצלינג ווי געכאפט
אז זי רעדט צופיל וואָס מ'דארף ניט
און מיט אז אומצופרידענע מינע איהר
רע הויזמענטשען, די רינסטען איהרע,
אָנגעקוקט, ווי זי וואַלט פרעגען:
„איהר זייט נאָך דאָ?..
און טאקע אהן! צערימאָנעס' זיי
געזאָגט אז זיי קענען געהן, זי האט
וואָס מיט איהר קווינע צו ריידען און
זי וויל מיט איהר בלייבען אליין...
57.
ערשט ווען מרס. פאט און סעדי
זיינען ארויסגעגאנגען, האט פעני
צו איהר קווינע געזאָגט:
— וואָס האָט דאָבערס אָפּגערופען,
אונזער דראַגיסט.
— ראַבערט? — האט זיך איהר
קווינע פאָרוואַנדערט, — ווי באַלד
אז ראַבערט, איז צו וואָס האָסטו דאָס
געמאכט אזא מין אָנשטעל ווי דאָס
וואַלט געווען ווער ווייסט ווער? פאר-
וואָס דאָסטו גלייך ניט געזאָגט אז דאָס
איז ער, דיין אייגענער קאָזין!
— איר האָב דאָס געוואַלט צוליב
עפעס...
— צוליב, וואָס האָסטו דאָס גע-
וואַלט? פענעלע, זאג!
— ס'ווייל אויספראַווען די מרס.
פאט, די גרויסע יחסנ'טע מינע, מיר
דוכט אז זי שפּיאָנירט מיר נאָך.
— דיר דוכט! איר בין זיכער און
דעם! זי איז ביי איהם אן אינטערנע-

(מאָרנע צו זיך געבטען)
— דארף מען ניט, אויב עס האָט
רעלט זיך וועגען אָפּגעכען כבוד דער-
פאר וואָס מ'איז עלטער, דארפט
איהר, גלייב איר, מיר אַרויסוויי-
נען אז איהר האָט אַכטשיי פאר מיר,
אדער וויט איר דער עלטער?...
— איר פארמעסט, זיך ניט מיט
איר אין יאָהרען און טייל זיך ניט
מיט כבוד, — האָט מרס. פאט פיינער
ליך געזאָגט, — און כ'ווער ניט, פון
איר קיין כבוד, טרענקי!
— ניטא פאָרוואָס... און אז ס'איז
שוין געקומען צו רייד וועגען כבוד,
טא לאזט מיר איר זאָגען, מיסס, אז
איהר נעמט זיך פון דעם אַרטיקעל
אין דער הויז א ביסעלע שוין, ראכט
זיך, א צו גרויסען הלל... מיר האָבען
שוין וועגען דעם גערעדט צווישען זיך
ביים טיש...
מרס. פאט האָט שפּאַטיש א קאָר
נעמאן:
— איר גלייב דאָס איר, כ'האָב
געזעהן און געליהלט אז איהר רעדט
וועגען מיר, אָבער ס'האָט מיר ניט
געאַרט וואָס איהר האָט גערעדט.
— אה, נאָ? אזוי שטארק אינדר-
פענענט ווייב, איהר ביי זיך? אזוי
אינדערפערנענט!
— איר ביי אינדערפערנענט!
(אומאפהענגיק) און איר פאָרווער צו
מיר אין צוזאם וואוּלגאַרען טאָן צו רע-
דען.
— פעני דארלינג, — האָט מרס.
סימאן צו פעני'ן מיט'ן קאָפּ א מאַך
געבאָן, — ערלויבסט דיינער א דינסט
צו ריידען אזוי פֿרעד צו דיינער א
קווינע? ביזוטו די באַלעכאסטע אין
דיין הויז, אָדער, אָדער אימיצער אַכ-
אָנדערש?
פעני האָט געקוקט אויף די צוויי
פרויען, ווי זיי האָבען זיך צוגויפּנע-
כאפט און ניט געוואוסט ווי פאָלאָג
רעצונעמען... זייערע ביידעס רייד
איז איהר ניט געקראַכען אין קאָפּ, זי
האָט געפיהלט, אז עפעס א מעהר
וויכטיגע זאך איז איינע אין פראַג
רעס... אז א פארביסענע שלאַנג זוכט
נעמען איהר אָנצוואווענדען איהר כה,
כדי זי צו פאָר'סען. אַנווייזען איהר
מאָן אויף עפעס, וואָס זאל איהם עפע-
נען די אויגען אויף דעם פאָרברעכען
וואָס זי איז געגען איהם באַגאָנגען.
פעני האָט זיך פאָרגעשטעלט ווי די
פרעהליכע קאָמפּאָני, מיט דער מרס.
נאָלד אין דער שפּיץ, קומען אַריין אין
דער „גרינער קאָץ“, און ווי זי, מרס.
נאָלד, די שוואַרצער קאָץ,
נעמט די קאָמפּאָני אַרויף, אין דא-
מע'ס סטודיא, כדי כלומ'שט צו
ווייזען דעם אַרטיסט'ס וואונדערבארע
קונסט-בילדער, מ'זאל זיי ביי איהם
קויפען, און פלוצלינג טוט זי א רוק
אונטער איהרע, פעני'ס, פאָטאָגראַפֿ-
פיישע, פארברעכערע, צוגעפאַרבעט
בילדער צו גרינ'ען, און פרענט:
„איהר קענט די דאמע? איהר ווייסט
ווער זי איז?..
און גרוי, ביז ער געפינט אויס דעם
אמת וועגען דעם ווען און ווי אזוי
די בילדער זיינען גענומען געווארען,
ווערט אזש משוגע פון אייפערזוכט.
ער דערנעמט אין דעם אַרטיסט זיין
ווייב'ס (פעני'ס) קינדעפער, אדער
אינעם פון די קינדעפערס און —
פאָרטיג דער עסק! די קאשע איז פאר-
קאכט און — און —
פעני האָט דערפיהלט אז ס'פעלט
איהר אַטעם. ווייטער דערפין האָט זי
שוין אין געדאַנקען ניט געקענט געהן.
זי האָט גארניט געהערט וואָס די צוויי
פרויען, מרס. פאט און איהר קווינע,
האָבען גערעדט, זי איז אזוי אייפער-
שפּירונגען פון איהר פּלאַץ און אויפגע-
פאָדערט סעדי'ן אז זי זאל איהר וואָס
ניכער העלפען זיך אַנטאָן, איר, אויב
מיר גרוי האָט ניס אַרויסגענומען די
מאשיין פון נאָרדזש, זאל זי שוין
הייסען דעם שאַפּיר די מאשיין אַרויס-
פירדען, זי וויל ערנען פאָהרען.
צו דער צייט האָט געקלינגען דער
טעלעפאָן.
מרס. פאט האָט געוואלט ענטפערען
דעם טעלעפאָן, אָבער פעני האָט א
וואונק געטאָן צו סעדי'ן אז זי זאל
איהר זאגען ווער דאָס איז. הערענדיג
ווי סעדי זאגט אז זי וועט זעהן אויב
מרס. גרוי קען צוקומען צום מעהרעם,
האָט פעני ביי איהר אַרויסגעטומען פון
זאגט דעם רעסיווער.
דאָס איז געווען דער קאָזין איהרע,
דער דראַגיסט. ער האָט אָנגעקלאָנגען
כדי אויסצוגעפינען אויב זי האָט זיך
אָפּגעזוכט. דערדערט איהר קיין, דאָס

וואס איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפילאוו

(פארטועצונג פון נעכטען)

— אה, — האט פעני געזאגט, —
ער איז איינער פון יענע אלטע וואס
קלייבן זיך א סך יונגע איבערצור
לעבען! ער, ער גלויבט נאך אז ער
וועט מיט מיר דערלעבען א... ביכר!
— ער גלויבט! — ער? —
געה שוין געה! — האט מרס. סיימאן
צו פעני'ן מיט'ן האנט א מאד געטאן.
— יעס, יעס! — האט פעני מיט'ן
קאפ צוגעשטאקעלט, — ער האט עס
מיר אליין געזאגט.
— ער האט געשפאסט.
— נא, ער האט גערעדט זעהר
ערנסט! ער נעהט וועגען דעם זעהן
א ספעשעליסט.
— דער ספעשעליסט וועט איהם
העלפען ווי א טויטען באנקעס, ער וועט
ביי איהם נאר ארויסרייסען א פיינע
עטליכע דאלער. א ספעשעליסט!
ס'ניטא קיין ניסים, ווי מיינכטו, פעני,
גלויבסטו דאס?
— איך ווייס 'כ'ווייס ניט וואס צו
גלויבען!
— וועל, ווער קען, נאך אלעמען,
וויסען? אז גאט וויל, — שיסט א
בעזיס, ספעשעליסט טוען דאך
אמאל אויף זאכען וואס ווינען צום
באוואונדערען און וואס ס'גלויבט זיך
נאך ניט אז מענטשן קענען אזעלכעס
און אזוינס אויפטאן. ווער ווייס, אפשר
איז דאס מעגליך!

און שטילער אזוי, ווייכער:
— וואלסט וועלען האבען א בעיבי,
יעס? מיין גאט, דיינער א בעיבי
וואלט דאך פון קיין פייגעלמיר ניט
פעלען! דאס וואלט געבארען ווערען
רייך, קומען אויף א פארטיגען פאר
מענען. ווען דו האסט א בעיבי,
קומט דיר די גאנצע ירושה!
— אפילו ווען ער אדאפטירט מיר
א בעיבי?
— ...יעס, איך גלויב אזוי, כ'קען
דאס פונדעסטוועגען א פרעג טאן ביי
א לאיער. זאל איך? זאג פעני, זאל
איך.
— אז דו ווילסט —
— גוט, כ'וועל דאס א פרעג טאן.
און דו, פענעלע, זיי דערווייל גוט צו
איהם, פארזיס איהם די לעצטע מינוט
טען פון זיין לעבען...
— מינוטען? האסט געזאגט מי-
נוטען? ...
— נא, זאל זיין שטונדע, טעג, וואך
כען, חדשים!
— יאהרען, ריוועלע, יאהרען!
— האסט דאך איהם אביסעלע ליב,
ניין?
— ליב... אלראיט, זאל זיין אזוי.
לאמיר בעסער ריידען פון אנדערע זא-
כען, פרעהלאכערע.
— אלראיט, פענעלע, אז דו ווילסט
פון דעם ניט ריידען, דארף מען ניט.
אפשר אין טאקע בעסער אז מ'שווייגט.
איך מוין אז ס'איז מיר שוין צייט
צו געהן. ער קען נאך באלד אריי-
קומען און ס'איז בעסער אז ער זאל
דיר געבינען א שלאפעדיגע... מארגען
וועל איך דיר טעלעפאנירען צו פרענען
וואס ס'הערט זיך מיט דיר, ווי דו
פיהלסט. זאל ער זעהן אז דו האסט
דיינע אייגענע וואס אינטערעסירען
זיך מיט דיר. אז ער איז ניט דער אייג-
ציגער וועמען דו ביזט נאכהענט און
טייער.
— ער זעהט עס, ער ווייסט דאס,
איך דערמאן איהם גאנץ אפט מיין
משפחה. כ'פאל פאר איהם ניט אראפ

מיט מיין יחוס. ס'איז אזוי גוט ווי זיין
יחוס. ער מיינט אז רייכקייט איז א
גוואלדיג גרויסער יחוס און איך זאג
אז ניט. דערווייל האט ער זיך מיט
זיין גאנצער רייכקייט פאר מיר גע-
בויגען, ניט איך פאר אירם. און, אז
איך זאל וועלען, וועט עס ווייטער
אויך אזוי זיין.
— וויל דאס, פענעלע, וויל דאס!
ס'איז גוט. ביזט נאך יונג, האסט נאך
א לאנגען לעבען פאר זיך, גרייט אן
היינט, וועסטו זיך ניט דארפען זאגן
גען אויף מארגען. טו וואס דו קענסט
נאר, זיי גוט צו איהם און מאד אזוי,
אז ער זאל דיר זיין גאנצען פארמענען
איבערגעבען. זאל ער דאס מאכען אויף
דיין גאמען, ניט נאכ'ן טויט, נאך
טאקע דוקא איצט, ביים לעבען. די קינד
דער זיינע מיט די איבעריגע דארטען
פון זיין משפחה זאלען דאס ביי דיר
ניט קענען אפנעמען. און, פענעלע,
לאז איהם אדאפטירען א בעיבי, וואס
ארט דיר אז ער'ט עס אדאפטירען?
סאידען, כ'ווייס, סאידען דו ווילסט עס
דורכאויס אליין האבען...
און מרס, סיימאן האט פעני'ן דער-
צעהלט א פאקט, וואס איז אויף איהר
בלאג, איז דער דריטער הויז פון איהר,
זעשעהן. א ווייב האט גענומען זאידען
איהר מאן אז זי וויל א בעיבי. זי וויל
א בעיבי און טו איהר עפעס! נא, ער
האט איהר קיין בעיבי ניט געקענט
געבען. ניט און ניט. ער איז געגאנגען
צו א גרויסען ספעשעליסט — נאך
נישט! און די ווייבעל איז איהם גע-
ווען טייער ווי זיין לעבען, האט ער
ווייסט וואס געמאן?
— נא, וואס?
— ער האט איהר ערלויבט צו הא-
בען א בעיבי פון אז אנדערען! פאר-
שטעהסט, ווי באלד אז זי האט עס אזוי
געוואלט און ער האט עס איהר ניט
געקענט געבען, האט ער איהר גע-
זאגט: „אלראיט, ביזט א פרוי, ביזט
בארעכטיגט צו זיין א מאמע, איז האב
דיר א קינד, איך וועל צו דעם זיין א
טאטע". און גוט האט ער געמאן, ווייל
ווען ער וואלט עס איהר ניט ערלויבען,
וואלט זי דאס מסתמא סאי ווי גע-
האט און וואלט פון איהם אנוועק. אזוי
אבער האט זי די בעיבי און ער האט
זי. און זי לעבען זיך ביידע זעהר
גלוקליך און צופרידען.

פעני האט אויסגעהערט די געשיכטע,
דאס איז איהר געפעלען געווארען.
אבער, האט זי זיך אפגעוויפצט, דאס
האט געקענט גילטען פאר יענעם מאן,
ניט פאר איהרע, איהרער וואלט איהר
אזוינס קיינמאל ניט ערלויבען, נא,
קיינמאל ניט!
— מ'קען נאך ניט וויסען, — האט
פעני'ס קווינע געזאגט, — וואס א
מאן קען זיך אמאל ערלויבען.
— זיך, יע, — האט פעני טרויער-
ריג א לאד געטאן, — אבער ניט דער
ווייב.
— אויב ער האט נאך דו ווייב זעהר
ליב...
— אט דערפאר טאקע וואס ער האט
זי זעהר ליב, וועט ער איהר אזא מין
זאך ניט ערלויבען!
— ווען איך בין אויף. דיין ארט,
פענעלע, דערצייל איך איהם די דאזיגע
געשיכטע און הער וואס ער וואלט זאך
גען זענען דעם.
— ווען דו ביזט אויף מיין ארט,
ריווע, וואלסטו איהם די געשיכטע
ניט דערצעהלט. ניט איהם, ער

וואלט דיר פריהער פון אלץ פארדעכ-
טיגען אז דו האסט זיך שוין אריינגע-
דעקט אין א צרה, ביזט אויפ'ן וועג
צו האבן א בייבי און דו זוכסט הינטער
ארום אויסצוגעפינען ווי אזוי ער וועט
עס נעמען...
— אויב אזוי איז אויך ניט גע-
פערלאך, אויפ'ן לעצטען פאל קען ער
וועגען דיר אויסגעפינען ביי א דאך
טאך, אז דו האסט געגען איהם ניט...
געזינדיגט. דו ווייסט דאך ביי זיך אז
דו דארפט פאר דעם קיין מורא ניט
האבען.

פעני האט אויף אהר קווינע א פאך
גרויסע אויגען מיט פארשענדע בליקען
אנגעשטעלט. געקוקט אזוי און גע-
טראכט אז ווען דאס איז ניט איהר
אייגענע קווינע, נאך זיינע, איהר
מאן'ס, וואלט זי איהר פארדעכטיגט
אז זי פארדעכטיגט זי... זי פאר-
דעכטיגט אין עפעס, פאר וואס זי
אליין, פעני, הויבט אן מורא צו הא-
בען. זי טראכט איבער וואס ס'איז
געווען, און האט מורא אז עפעס איז
געשעהן...

כדי, צו בארוהיגען זיך, דייסט זי
זיך זיך ווארטען נאך א טאג צוויי. זי
ניט זיך שוין אפילו א גאנצע וואך...
דערווייל ווייסט זי אבער, אז זי ווייסט
נאך ניט... זי האט נאך מורא פאר
עפעס וואס איז אין איהר, זי האט
מורא אז זי איז נייגעריג...

— פארוואס קוקסטו אויף מיר
אזוי? — פרעגט מרס. סיימאן ביי
פעני'ן — ביזט בלייב געווארען...
פענעלע, וואס איז דיר?
פעני איז רויט געווארען:

— גארנישט, וואס זאל מיר זיין?
כ'גלויב, אז כ'האב געכאפט אן איבע-
ריגען ביסען אדער א מרונק.
— דיר איז ניט גוט, זאג, אפשר
קען איד עפעס וואס טאן פאר דיר?
כ'קען רופען א דאקטאר.
— א דאקטאר! מיינסט אז מען
ווערט רייך, — האט פעני געזוואונ-
גען א לאד געמאן, — מוז מען שוין
אלע מאל, כסדר, פיהלען גוט, און
טאמער עפעס אביסעל ניט אזוי גוט,
דארף מען שוין האבען א דאקטאר?
— ווער ווייס, כ'בין קיינמאל ניט
געווען רייך, ווייס איך ניט, איך קען,
ניט פאר דיר געדאכט, ארומגען מיט
א קרענק חדשים לאנג און ניט רופען,
ניט געהן צו קיין דאקטאר, כ'האב
מורא פאר א דאקטאר. ווי פאר א
מלאך המות.

— האסט מורא פאר דאס וואס
ער וועט זיך הייסן באצאהלען?
— האט פעני א לאד געמאן.
— האסט עס כמעט ווי געטראפען,
— האט די קווינע איהרע אויך מיט
געלאכט. — אז כ'מו נאך א טראכט
וועגען א דאקטאר'ס ביל, ווערט מיר
נישט גוט, ס'נעהט מיר ניט איין דאס
לעבען און כ'ווער גיכער געזונט.
אבי זי האט גערעדט וועגען זיך מיט
איהר געזונט, האט שוין פעני'ן אזוי
ניט געארט. זי האט זיך, צוהערענדיג
צו איהר קווינע'ס מאמעדיגען, —
ווייכען קול, ניט געקענט אפבינדען פון
געדאנק וועגען דאס וואס זי האט
איהר מיט א וויילע פריהער דערציילט
וועגען יענעם מאן וואס האט זיין ווייב
ערלויבט צו האבען א בעיבי פון אז
אנדערען. איהר האט זיך געוואלט הער-
רען מער וועגען דעם. איהר האט זיך
געוואלט קענען די ווייבעל, זעהן ווי
יונג זי איז, ווי שעהן. זי האט וועגען
דעם געזאגט איהר קווינע, אויף וואס
די קווינע האט זיך אויסגערופען צו
ווייזען איהר די ווייבעל, אז זי מיט איהר
אפילו באקענען, אז זי וויל.
(ווייטערעס מארגען)

א קירנעפער, אוי נאך דע"צו א בוך
יענער, אבער, ווידער אמאל דאס
זעלבע:

„מ'האט עב ביי מיר ניט געפירענט"
בארוהינס אויף דעם געדאנק, האט
זיך פעני צוגענייט צו אלץ וואס עב
וועט זיין און מעהר ווי צו אלץ
פ ר י ה ע - פין אלץ, צו געבע
גרינ'ען א געהעריגע אויפגאבע, ווע
ער וועט נאר זיין ראיד מיט די גייער
גנבס, צוריק קומען אהיים, צו איהר
זי ווייב, זיין, ווי ער מינט, פרייזא
טען אייגענטום.

די קווינע איהרע האט איהר פאר
אויגעקעהן: נאך און נאך אמאל אנגע
זאגט אי זי זאל איהם, דעם אלטען
ניט מצאנען קיין טצענעם. זאל זי איהר
דורכלאזען, פארשוויינען וויפיל זי קען
אבער פעני האט פאר זיך געקלערט
אז זי טאר דאס איהם ניט פארשוויי
נען. זי מוז ביי איהם אפנעמען דעכע
גונג אזוי ווי ער ביי איהר... ער וועט
איהר מווען דערנערהלען אלץ וואס די
מרים, „אויס" ראט צו איהם געזאגט
יעס, א ל ין. זאל ער ניט מינען
אז ער קען זיך זי, פעני'ן, איבערלאזען
אלליין, א שלאפענדיגע צי א וואכענ
דיגע, און ווי א אינגעל אנטלויפען
מיט א גאנצע חברה ווער ווייטט וואו...
פאר זיין געזינט, וועט זי איהם זא
נען, וואלט זיין א סך בעסער צו לאזען
זיך אין צייט לייגען אפרוהען. ווי קומט
ער ביינאכט ארומצופארען? וואס איז
ער? ו ו ע ר איז ער? ער הויסט
איהר געדענקען אז זי איז מרים. פיליפ
גריין, און אלליין פארנעמט ער דאס!
טראכטענדיג אזוי האט זיך פעני
פאמעלאכעק איינגעשלאפען.

ווען פעני האט זיך אויפגעכאפט,
איז דאס געווען ניט אלליין פון זיך,
נאר איבער גרינ'ען. ער האט איהר
אויפגעוועקט.

ער האט זי געוואלט נעמען א שילד
פערניגע... ווי ער האט דאס געטאן
גלייך נאך דעם, אויף באהנדען ווי זי
איז פון די „קירנעפערס" אנטלאפען...
פעני האט איהם געכאפט ביים
האנט" ווי א גנב. זי האט זיך געגעבען
א זען אוועק מיט אים געשריין, אזוי ווי
זי וואלט זיך שרעקליך דערשראקען.

א שרעק איז אויף גרינ'ען אָנגעפאר
לען איבער דעם וואס ער האט זי, זיין
שלאפעדיגע פענעלעין, אזוי שרעקליך
איבערגעשראקען.

ער האט זיך גענומען פארענטפערן:
— כ'נעמיסט, דאנץ, אז דו'סט ניט
הערען... כ'האט דאך אזוי פאמע
לאכמע... קוים, קוים, ביזט אזוי טשוים
קע! נאך א האר, — כאפסטו זיך
אויף!

פעני האט זיך אויסגערעכען די אוי
נען, זי אנגעשטעלט אויפ'ן אלטען
און אויף איהם געקוקט.
— וואס קוקסטו אויף מיר אזוי?
— דאס גריין נאריש געלאכט. — דער
קענסט מיר ניט, כ'בין דאך דיין מאן,
דיין געזעצליכער מאן, מר. פיליפ גריין.
— ביזט אויסגעמונקען, ביזט
שכור.

— אה, בין איר? וועל, סע'נאטינג,
כ'האט געטרינקען פאך דיין געזונט!
— וואו ביזטו געווען? — האט
פעני געפרעגט.

— ג'ערנען ניט, — געגענערנען
גניט!
— ווי שפעט איז דאס איצט?
— כ'ווייזט ניט... און דאס ארם מיר
ניט, צי וואס האסטו זיך צוועקענע
זענט? לייב זיך אוועק נו? קאם אז.
טו וואס איר זאג, וויל יו?...

— וואו ביזטו געווען?
— כ'האט דיר שוין געזאגט ג'ער
נען ניט, נא? —

— דאס איז ניט אמת!
— נה, אלראיט, כ'בין געווען בלאך
מינג, ע'נען אין א קאץ, הערסט, איר
בין געשארען באזוכען א קאץ, א
געלע, נא, נא, א נ ר י ג ע קאין!
— ביזט שכור, — האט זיך פעני
מיט עקעל א טרייסעל געסאן.

— נה, בין איר שכור, סע, וואטסי
מערער? טאר איר ניט זיין שכור פאר
שפחה וואס דו האסט זיך מיר מיט
מיל אפגעזוכט? איר מעג! מ'איז גוט
געבען דיר אזוי... עהע, דו בריקעסט
זיך שוין? פע! איר בין מיט דיר

אריבער ווארבער און דו ביזט קידער
ווידער, לייב זיך אוועק אזוי ווי דו ביזט
פרייער געלענען, ווען איר בין אריינג
געטימען א רענעל פיינטשיר! דו, דו
שלאפעסט אזוי ווי א סליפג ביזט
לא שלאפענדיגע שעהייט, איר קער ניט
וואס ווער כ'זאגט אויף דיר ווען דו
שלאפעסט... אי דאנעט קער! ביזט מיין
פעני, מיין געזעצליכע ווייבערשטעק.
סע, וואוהין קריכסטו?

— איר וויל אראפ פון געט.
— פארדווי? — האט גריין שכור—

ליך געלאכט. — זאג, דאלינג, איר קען
דיר פארשפארען אראפגוקריכען. איר
וועל צו דיר אטענען ווי א... ווי א
כאמע. ביזט מיין בעיבי, מין סוויט
ליטל בעיבי, הע, דע, באהניו יאד!
סערע! פאלג פאפא! אדער, איר וועל
געבען א ספעקינג, כ'וועל אפשטיי
סע! כ'וועל אריינפירען איר... יו
נא...

און ער האט גענומען „פייקען",
שטייטען מיט איין האנט און „מאכען
ייבע" מיט דער צווייטער האנט
פעני איז שוין גיט געפראכען, נאך
געשפרינגען: מין בלט, ווי האט זיך ווי
א קאין אראפגעלאפט און —
אין זי איז איר דער פינטכער פאר
שוואנדעל.

גריין האט זיך אזוי באגאנגען פון
געריכטער, מאכענדיג מיט די הענט,
טאפענדיג די קופט ווי א בלינדער,
האט ער גע'יפען פעני'ן מיט אלעמיי
געטליכע „פאדעיענע" געמען:
(ווייטערעס פארנען)

(פארטעצונג פון לעכטען)
— די ווייפעל, — האט מרים, סיי
מאן געזאגט, — שטופט דעם קערדירוש
אין וועלכען ס'וועט אדער ס'ליגט די
בעיבי איהרע, מיט אזא מין גרויס
קייט, ווי א העלר וואס האט איינגע
גומען אז אימפעריע! זי נעמט זיך
איבער מיט איהר בעיבי, צועלכעס און
אזוינס מיינט זי, אין נאר אויף דער
וועלט ניטא, און וואס אמת איז אמת,
מ'מוז צוגעבען אז די בעיבי איז זעהר
אז איינגעגעבען.
— און ווי קוקט אויף דעם דער
טאטע?

— וועלכער טאטע? דער אמה'ער
צי דער וואס האט עס איהר ערלייבט
צו דאבען.
— וועל, בידע טאטעס! — האט
פעני א שמייכלע געטאן.
— וועל, איר האב בלוין געזעהן
דעם טאטען וואס האט אויפגענומען
די בעיבי ווי זיין טינד, ער פארהאלט
זיך צו דעם זעהר גוט, ער קוקט אויף
דעם און נלעט עס און דעלפט אירך
שטופען דעם קערדירוש אזוי, אז ווער
ס'ווייזט ניט, וואלט מיינען אז דאס איז
זי ון בעיבי, וואס ס'איז שוין
דעם אמה'ען טאטען, ראב איר איהם
ניט געזעהן און פון איהם ניט געהערט.
הלוואי ווייטער... ער האט זיך געמוט
אפטראגען פון נין יארק, מעגליך אז
דאס איז ביי זיי געווען אזא אפמאד:
טרעפען זיך פאר דעם באשטימטען
צוועק און זיך דערנאך דערווייטערען...
— ווי קען קיין דאס? — האט
פעני פארטראכט געזאגט.

— מ'קען, זעהסטו דאך אז מ'קען,
אז מ'ויל און מ'דארף, קען מען!
— זי מוז געקען נאכ'ן טאטען
פון איהר טינד.
— נא, כ'לויב אז ניט, זי האט
קענטיג ליב איהר כ'א.
— אה, זי האט ליב אירר מאן!
— ער איז זעהר גוט צו איהר, א
פיינער מאן אזא.
— א... ווננער?
— ניט קיין אלטער, ניט פיל עלטער
פון איהר, פון זיין ווייב, זי אלליין איז
שוין גיט גאר קיין יונגע, דערפאר האט
זי דאס געוואלט נישט אריינכאפען
האבען א בעיבי, ס'זאל ניט זיין צו
שפעט.

— זי דאס זעהר גוט געטאן, —
האט זיך פעני אפגעוויפט, — איצט
וועט זי א חור' וואס פאר אירר מאן,
האבען נאך אימינען פאר וועמען צו
לעבען, ניט אוועק'פטר'ען איהרע אלע
יארדען אויף גארניט.
* * *

פעני'ס קווינע איז שוין לאנג געווען
איוועק, און פעני'ס האט נאך אלץ נע
טראכט ווענען יענער פרוי וואס האט,
מיט דער ערלייכניש פון איהר מאן,
געהאט א טינד פון אז אנדערן.
די פרוי מיט'ן טינד, ווי זי שטופט
דעם קערדירוש, ווי זי גרויסט זיך דער
מיט, איז געפעלען געווען פעני'ן אויף
אזוי פיל, אז זי האט זיך פרוכירט
פארשטעלען איהר יענער פרוי'ס ארם:
זי אלליין האט, אין געדאנק, געשטופט
דעם קערדירוש, געהאלטען הויך איהר
קאפ, געווינען דער וועלט די גרויסע
זאך וואס זי האט אויפגעטאן אין דער
וועלט.

די וועלט האט אירר מיט אטערקער
גונג אנגעקוקט אין גאבעקוקט: די
וועלט האט ליב א מאמע מיט א טינד,
און נאך דערצי אזא מאמע וואס האט
געקעמפט און אויסגעקעמפט דאס
רעכט צו זיין א מאמע!
אבער, גיט כ'וי צו בארייכערען די
וועלט אדער צו געווינען איהר אטער-
קעגונג, דאס זיך פעני אויף דעם גע-
דאנק ווענען זיין א מאמע אנגעכאפט.
דאס איז נישט פין אלץ געווען אום
ציצוגלייטען זיך א פארטיידיגונג אויף
פעס וואס זאל זיך, סעגליך, מיט
איהר מאכען...

שטעלענדיג יענעס מאן אלס א מוס-
טער פאר גרינ'ען, האט פעני געפיהלט
אז גריין, אויב גיט צו'שטארק בא-
גייסטערט פאר אזא „עקעספלאר",
וואלט דאך מווען צושטימען צו דעם,
צי וואס יענער מאן האט איינגעוויי-
לינג.

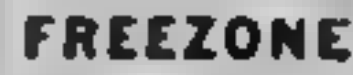
די איינציגע טענה וואס גריין וואלט
צו איהר קענען האבען, וואלט געקענט
זיין דאס, וואס זי האט ביי איהם ווע-
גען דעם פריהער גיט געפרעגט...
האט שוין פעני אויף דעם געהאט
א צוגעגריימען חרין, אויב מ'זאל עס
דארפען:
„מ'האט עס ביי מיר אויך גיט גע-
פרעגט..."
דאס הייסט, אז גענען אירר וויינען
אין דאס געשעחן, דאריטען, ביים „קיר-
נעפער", מיט איינעם פון די „קירנע-
פערס"...
ס'איז אפילו גיט אזא גרויסער יתום
צו האבען א קינד, וועמעס טאטע איז

צו האבען א קינד, וועמעס טאטע איז

התאחדות המורים והתאחדות ההורים יחדיו
התאחדות המורים והתאחדות ההורים יחדיו
התאחדות המורים והתאחדות ההורים יחדיו

[illegible][illegible][illegible][illegible]

מִי־נִיחַ
מִי־נִיחַ
מִי־נִיחַ
מִי־נִיחַ

דעם ווייבליכען מיז. ער האט אייך דעיועהן פאר זיך, דורך דער מירם, נאלד, א געליענדיגט צו וויסען וואס עס טוט זיך ביי זי טע, וואס פאר'א דראמעס און טראגעדיעס עס קומען פאר ביי אנדערע, מיט וועלכע ער קומט אין באדיהונג. מרם, נאלד האט איהם צוגעזאגט איינצופירען אין א נייער וועלטעל, אן אפענע פאר די וואס קענען זי'און זעהר א פארבארגענע פאר די וואס וואוינען אויסער דער וועלטעל, (ווייטערעס מאגנען)

יונגע, פרושע שענהייט, ווי פעני, און ער האט זי געוואלט נעכען זיך ראכען בילן לעצטען טאג פון ווין טייערע לעבעי. ער האט זינע טעג און נעכט געוואלט אויספילען מיט דאס בעסטע און דאס שנעסטע וואס ער האט פאר געלט, פאר זיין געלט געקענט קריגען. אויב געלט, האט ער זיך גע'זאגט, איין א מאכט, קען ער זיך ער'לייבען צו ווין מעכטיג.

עס זיינע' אבער געווען צייטען אין לעבען, אין וועלכע זיין מאכט דורך געלט האט גרינען ניט געקענט אין גאנצען באפרידיגען. פארנעסענדיג ווי אלט ער איז, האט ער זיך נאר גע'וואלט פאר'שיכר'ן מיט ליבע, ער האט ווין יונגע וויינעל געוואלט האבען אינגאנצען פאר זיך מיט איהר גוטע' ווילען. ניט בלויז פאר מורא, נאר אויך אויס אכטונג און אביסעל (אויב ניט קיין סך) ליבע וואל זי אויך איהם געבען.

די באשאפטע מיט מרם. נאלד האט אין איהם ארויסגעוופע' א פארלאנג אויסגעפילען סורות ווענען

נעמען פון געבען וואס מעהר און געבען—וואס ווייניגער. אנגעטונען זיך מיט אלץ וואס ס'דייגט דעם אפער מיט ביז דאס ואל זיך מעהר ניט ווער לעי. אויסגעגען אלץ און אלעכען פאר די אייגענע אינטערעסען ווי ווייט מער'ליך.

גריין האט געזאגט א כלל: אז אזוי גיך ווי איינער האט זיך נאר גענומען בויען, אזוי גיך ווי ער האט גאנצענער בען, איז מען איהם געקראכען אויפ'ן קאפ

און גריין האט זיך אויפ'ן קאפ גיט געוואלט לאזען קריכען. עס האט זיך ביי איהם אויסגעארבייט א פראקטיר שער בליק אויפ'ן לעבען וועגען דעם „טאפ דאג", וועגען ד ע ס, הונט, וואס כאפט זיך ארויף אויבען אויפ'ן אנדערע' הונט, ניט רע'ראונענדיג דעם הונט וואס איז אונטען, א'ויפצוכאפען זיך אויף איהם.

„יערעך דינט דאס זיין טאג", דאס איז געווען זיין טאג, גרינען, ער האט אריינגעכאפט אזא

וואס אהיין צו טאן זי איז געווען ציר געברייט אויף אלץ, אבער גיט אייך דעם אן גריין ואל פאלע, זיך צוטר'אר נען און אפער... אפער' דערפון אזוי פלוצלינג שטארבען.

מרם, פאט'ס פראבע מיט 'האלט' עפינעל, אויף וועלכען זי האט אביסעל הויך פון גרינען אטעם אויפגענומען. אין פאר פעני'ן געווען א שוואכער באווייז פון ליבען, א'ענפארס, פון לאנג לעבען. דאס האט איר אנגע'פילט מיט שרעק ביז פארצווייפונג. זי האט גיט געוואלט אז ער ואל אינעם שטארבען, גיט אינעם איין, גיט א זיין, גיט פון א פאל ווען ער איז מיט איהר אלץ און שטארבענער געווען. נייך, זי האט זיך אלע מאל, ווען פאר'גע'שטערט גרינען טיט, אירם פאר'גע'שטעלט ווי ער ליגט אין בעט און שטארבעט מיט א טיט וואס ימא קור מעי פון לעבען, א נאטירליכען טיט, פון ערטער. און אלע זעהען ווי ער שטארבט. אלע וויסען פון זי א ס ער שטארבט!

„רעס, ראקטאר! גיכער א ראקטאר! — דאס פעני אויסגעליען, — און סעריי דאס זיך א כאפ געטאן צום סעלעפאן. דער שאופיר האט זיך גע'רוקט צום טיר און מרם, פאט האט זיך אנגעבויען גירעריגער צו מר, גיין, רופענדיג אירם ביים נאמען און פרע'געריג אירם, אזוי ווי פעני, וואס זי ואל פאר אירם טאן. אבער מר, גריין איז געלענען אומבאוועגליך, עפעס אזוי ווי ער האט געשלאסען אן אפמאר מיט דעם מלאך המות קיין איין ווארט גיט צווייטעוירען...

58

גריין האט פון אלע מאל אז גע'גלויבט, אז ווער עס לעבט מיט א רעכנונג, שטארבט גיט אהן א צייט. דעם רעכנונג, וואס ער האט שטענדיג געמאכט אין לעבען, איז געווען אויסצוצירען די יאהרע' ווייט, ווייט אין דער קעגן. ווען אפילו ער ואל צוליב דעם מווען אוועקגעמען א סך פון דער ברייט, ער האט זיך פאר'מאכטען לאנג, זעהר לאנג צו לעבען. לעבען פון אייגענעם פאר'גע'ניגען ווענען, אויסטרינקען דעם זיין פון לעבען'ס ביז צום לעצטען טראפען. גיט געבען קיין געלענען' הויט אנדערע צו פרעהען זיך מיט זיין פריהצימיגען טויט...

(פארטעצונג פון נעכטען) „קעצעלע, גרינע קעצעלע, ביסעלע' זיינע, וואהיין לויפסטו פון דייין מאל וואלט זיך אביסעלע שפילען אין שמוקעס? פאכשושעקע, לאז זיך אפען! קאס'אן טוטצי מוטצי מינע, לאזעל זיך געבען א גור'טאט, איך זאכ היינט אויסגעפונען א נייעם סקיס ווי צו מאכען ליבע, מינעלע מינע! „פעני איי מיט א פארטאיעמען אטעם פארקראכען הינטער א שירמע וואס איז דארט מערער פאר דעקאראצ' יונ ווי פאר וואס גיט אנדערש גע'שטאנען. זי האט זיך צוגעהערט צו רינ'ס שיכר'ן פלאפען און אלץ זיט געוואוסט אויב זי ואל וויינען דער לאכען.

זי האט אומגע'ן א גיט געטא' און ריין האט שוין דערפון געוואוסט אז זי איז דא, און שלאפענימער. דאס זאט איהם געוואלדיג אמווירט, און גר האט נאר מעהר געלאכט: „הא, ביזט דא! דייין גיטעלע האט יך, קעצעלע, ארויסגעגעבען! ווארט אר מיין האנדירמלאן, איך וועל אר מאכען ליכטיג און דיר געפינען וואו דו באהאלסט זיך, אוצר מינער, זע, וואו איז דא ערנען דער עלעקט' יך קענעלע? „

און שטאפענדיג אין דער פינסטער יעם ווען צו דער וואנט וואס מיט'ן גלעסעריה קענעלע, האט זיך גיין, שוואר ווי ער האט זיך אויף זיינע פיס עהאלטען, אז עפעס'וואס פארטשע'נעם און א פאל געטאן.

זיין פאל, וואס האט זיך מיט א זעמפען קאפ פאנאנדערגעגעבען, האט פעני'ן גיך פון הינטער דער שירמע א צושראקענע ארויסגע'האכט.

א פארציטערטע איבער דער מענ' יכקיים אן גריין איז פאלענדיג דער'הרעס געווארען, אז ער איז טיט, אין זענע צו איהם צוגעטראטען און איהם נאר אן ארעם געניסען ציהען, פרעגען זי ער האט זיך צוקלאפט און וואס זי קען טאן פאר איהם. פעני'ס כול האט געציטערט פון אטירליכער אויפגענונג. די הויז'גענישען זיינען זיך צוזאמגעלאפען, זון, דערזעהנדיג ווי גריין ליגט אויף יער ערד, מיט' פנים אראפ, אויסגע'לוינען, זיינען זיי, ווי אין א ביליגער יעלאדראמע, אפגעשפונגען אויף ציר יך, אויסשריינענדיג: „מאי נאר! „ את! און ווי אזוי? ווי אזוי איז דאס געשעה!

אין גרויס צוטומלעניש, גיט וויר בענדיג וואס צו טאן, האט פעני גיט באמערקט די פאררעכטיגע ב'יקעי וואס מרם. פאט האט אויף איהר גע'ווארפען.

מרם, פאט האט א כאפ געטאן פער גיט האנט'שפיגעלע, וואס מיט די טייערע שטיינע' ארומגעזעצט, און האט עס צו גרינען מויל צוגעלעגט. „ער לעבט! „ — האט מרם. פאט מיט גרוין אויסגערופען, — ער לעבט! און געווינען פעני'ן ווי דאס שפיגעל האט זיך פון גרינען אטעם פארצווינען — ער לעבט! מר, גריין לעבט!

דער שווארצער שאפיר, וועלכער האט מורא געהאט פאר טויטע ווי באר'ן טיט אלץ, און געוואלט זיך וואס גיכער פון הויז ארויסכאפען, האט געזאגט, אז אויב מרם, גריין וויל, וועט ער פהרען ברענגען א דאקטאר. פעני האט זיך איי דעם פאר'שלאג אנגעכאפט:

„יעס, יעס, א דאקטאר! גיכער א דאקטאר! „

מרם, פאט האט זיך איבער מר. גריין אנגעבויען: „מר, גריין, מר, גריין! „ און אזוי ווי מר, גריין האט איהר אויף איהר רופען גיט געענטפערט, האט זיך מרם. פאט א קער געטאן צו פעני'ן:

— דענקט איהר גיט, אז מיר וואל'טען אים באדארפט בעסטע איי בעט ארוינלייגען? מיר אלע — יעס, יעס! — האט פעני צוגע'שטימט, — מיר אלע, איי בעט! גר כער אין בעט.

דער שאופיר האט מרם. פאט מיט א וואינק אן א זייט אפגערופען. ער מיינט, — האט דער שאופער צו מרם. פאט שטיל געזאגט, — אז עס איז גיניכער מר, גריין פון ארט גיט צו ריהרען ביז... דער דאקטאר ואל קומען, עס קען גרייך'ן זיין, א' דאס איז נאר א קעיס פאר א לאיער, פאר די פאר'ס, פאר דער עפענטליכקייט... מרם, פאט האט אויפ'ן שאפיר'ס ייערטיגער גאנצענדיקע און צושטימט מיט'ן קאפ צוגעשאקעלט. מיט א זיך טיגען קיט אויף פעני', האט זי איהם געגעבען א וואונק אז ער ואל שוויי'גען.

ער האט געשווינען. סעריי האט מיט א צושאקענעם פנים געקוקט אויף פעני', זיך גע'ביאכען די פינגער אין שטום גע'פינען וואס זי ואל טאן.

סעריי האט מורא געהאט צום „טוי'טען' נאדענט צוגעקומען. זי איז אבער געווען גרייט אפצורופע' וועמע' מי'האדע אויפ'ן סעלעפאן. אין זי האט נאר געווארט אויף דעם, א' מענ'ל ואל האט איהר ייזען. אבער פעני האט גיט געוואוסט וואס צו הייטען אין

פענין!

ווען געמאכט? וואו געמאכט? — ראָס האט איהם מיר, גרין נישט גע- זאגט. זי האָט עס איבערגעלאזען פאַר- מר. גרין ביים אַרטיסט אליין צו פרע- נען. וואָס זי האָט גרין'ען יא צוגע- זאגט צו טאן איה, אַרױפֿיהרען איהם צו דעם דאָזיגען אַרטיסט. ער מוז איהר אָבער דערביי צוזאָגען, דעם אַרטיסט נישט צו באַליידיגען איה. . . וואָס עס זאָל נישט זיין.

אן אַרטיסט, האט איהם מיר. נאָלד געזאָגט, איז אן אַרטיסט, אָביסעל אַזוי צי זאָגען, ווי אַ משוגענער, אַ משוגענער מיט אַ קלאַהרער קאַפּ. מיט טעמפּעראַמענט, מיט מאַרע קאַפּרױזען און באַגריפען. מ'ראַדע מיט איהם וויסען ווי צו ריידען.

גרין האט דער מיר נאָלד אויסגע- רעדט:

— צו וואָס זאָגט איהר מיר די אלע זאכען. וואָס בין איך עפעס אַ אינגעלע וואָס מ'דאַרף לערנען ווי צו „באַהױר- ווען“ זיך צווישען גרויסע מענטשען? זעה איר אויס צו זיין אזא איינער וואָס מען קומען יענעם, ביי יענעם אינדערהיים נאָר, מיט באַליידיגונגען?

— מ'איז נישט דאָס. — דאָס איהם מירס. נאָלד געזאָגט, איך ווײַס, מר. גרין, אן איהר זײַט אַ פּױרפּעקט דזשעטעלעמען. דאָ אָבער איז אזא מיר טראַציע. . . זעה אַ מאַדנע לאַגע האט זיך ראַ געשאַפען, מר. גרין, זעה אַ קאמפּליצירטע. . . איהר פאַרשטעהט, מר. גרין, וואָס איר מײַנ, כּלהאָב עס שײַן אײַד אָביסעל ערקלערט. . .

גרין האט געזאָגט אַז ער פאַר- שטעהט, אַז ער דאַרף נישט קײַנע ער- קלערונגען. ער שטעלט זיך פאַר אַז איהר איז נישט אנגענהעם אַרױסצו- געבען איהר'ן אַ פּרײַנט-וואָס באַדאַלט ביי זיך אַ זאָר, וועלכע באַלאַנגט צו אַז אַנדערע. . .

אָבער, דאָט גרין געזאָגט, ער וועט דאָר איהם פאַר דער זאָך ניט אַרױנזע- צען אין דזשעל. ער וועט בלוין וועלען וויסען ווען, ווי לאַנג ציריק ער, דער אַרטיסט, האט די דאָזיגע זאָר, די דאָ- זיגע בילדער פון זיין ווייב גענומען.

מ'איז גרין'ען נישט אַזוי גרינג אַזי געקומען די שטאַלע געדערהטע טרעפּ אין טונקעל באַלױכענעם דאָל וואָס האט געפירט צום אַרטיסט'ס סטודיאַ אַרױפֿצוגעהן. ער האָט געפיהלט אַז ער איז נישט „סטעד“ אויף זײַנע פיס. אָבער, ווען אירם וואַלט אפילו אויס- קומען אויף „אַלע פיר“ צו, קריבען, וואַלט ער זיך אויך ניט אָפּגעזאָגט פון דעם כּאָזר צו מאַכען.

אײַצט, האט זיך גרין געזאָגט, אָדער קײַנמאַל נישט.

גרין'ען האט אנגענומען אַ כּעס אויף מירס. נאָלד:

מיטאַמאַל האט זי חרטה געקראַגען איהם צום אַרטיסט אַרױפֿצופיהרען. פּלוצלונג איז עס בײַ איהר געווארען צו שפעט.

צו שפעט, נאָר דעם ווי זי האט איהם אליין מיט אַ ווײַלע פריהער געזאָגט, אַז אין גרױנטש ווילעדזש איז ניטא אזא מין זאָר ווי צי שפעט.

זי דאָט אליין געזאָגט אַז ווען די גאַנצע וועלט שלאַפט שוין, אַזי גרין- נישט ווילערזש פול מיט לעבען. אַז ווען אומענטש איז נאָכט, איז דאָרטען טאָג אין פאַרקעהרט.

אָבער גרין האט געזאָגט:

„נאָ אַר געווער.“ — אײַצט אָדער קײַנמאַל נישט!

און ער האט אויסגעפיהרט אַז זי, דיוועלכע סאַסיעטי לײַדי זאָל איהם נאָכגעבען און אײַנוויליגען מיט איהם צום אַרטיסט אַרױפֿצוגעהן.

זי האט נאָר געמאַכט מיט איהם אַ „קאַנסעשאַן“ — ער זאָל זיך מאַכען ניט וויסענדיג פון דער ווייב'ס בילדער. ער זאָל זאָגען דעם אַרטיסט אַז ער האט געהערט וואָס פאַר אַ קינסטלער ער איז און וויל זעהן אויב ער וועט געפֿינען ביי איהם עפעס אַזעלכעס אין אַזױנס צום קײַפּען. ער האט ליב קונסט־בילדער, זי אליין וועט שוין מיט דער צײַט אַרױפֿברײַנגען אויף די בילד- דער ציליב וועלכע ער איז געקומען און דאָ. . .

„דאָ האָב איר זיך פאַרפאַקט מיט איהם אינאַײַנעם“ — האט גרין אַ טראַכט געמאַן.

ער האט ביז זיך אָפּגעמאַכט, אַז ער יעט קיין צופיל צײַט אויף דעם אַר- טיסט מיט דער דאָזיגער דאָמע ניט אויסבריינגען. אַז אויב זי מײַנט איהם צו פיהרען ביי דער נאָז, ווי זי האָט עס אפּשר געטאן מיט זיין לאיער, מאַכט זי אַ טעות. ער האט געפערע קאמ- פאַני מיט וועכען די צײַט צו פאַר- בריינגען. דאָרטען לײַגט זי ביי איהם אין כּעט, זיין סױטדאַרט און שלאַפּט. אויב זי שלאַפט! ווער ווײַכט, מ'קען זיין אַז זי שלאַפט ניט, מ'קען זיין אַז זי ליגט און וואַרט ביז ער וועט צוריק פון זיין ראיד אַהיים קומען.

(ווייטערעם מאַרגען)

(פאַרטזעצונג פון נעכטען)

כדי צו מאַכען „אַ גיכען דזשאַב“, כּדרי אראָפּצופּטר'ען דעם ווײַזט צו דער „גרינער קאָז“, וואו מירס. נאָלד האט איהם צוגעזאָגט זיין ווייב'ס, זיין-פעני'ס בילדער אין די הענט פון אַ פרעמדען סאַן צו ווײַזען, האט גרין נישט לאַנג געטראַכט און באַשלאָסען צו דער צײַט וואָס פעני איז אַוועק שלאַפען, כאַפען אַ קוק אויף זי. איר בעהראַשען פעני'ן. מיט די בילדער איהרע, פאַר וועלכע זי וועט דארפֿען ענטפערען. . .

פון זיין כאַנפערענץ מיט'ן דעמער- טיזן, האט גרין אַרױסגעטראַגען אַן איינלדוק, אַז זיין פעני'ס אַױסזעהן האָט בײַם דעמטקטיוו שטאַרק אויסגע- נומען, און, אַז, דערפאַר האט ער זי אין אַזאָ ניט גלינסטיגע צײַט גענומען אויף אַ לאַנגען פאַרהער וועגען. די ביזנעס מיט דער פאליסי, דער'ען האט גרין פאַרשטאַנען אַז פעני האט זיך אנגעשטויסען וועגען וואָס דאָ האָב דעלם זיך, און געווען פאַרויכטיג מיט אַ ניט פאַסיגען וואַרט זיך נישט אַרױסצוכאַפען.

קיין נאָר איז-זי נישט, — האט גרין וועגען זיין פעני געטראַכט. — דאָס קען מען אויף איהר נישט זאָגען. און קיין פּלאַפּלערקע אויך נישט. זי קען געדאָרני הערען וואָס איינער רעדט צו איהר און אליין, ווען איהר לױנט זיך — שווייגען.

דער דעמטקטיוו האט אָביסעל איר בעהעכאַפט די מאַס, ווען ער האט גרין'ען איבערגעגעבען פעני'ס ענט- ריכטונג געגען דער פאַרגערעכערונג פון זיין לעבענספאַרויכערונגס פּאַלי- סטישעס אַזוי ווי ער האט געזוכט פּעני'ן פאַר איהם, גרין'ען צו ווײַזען איר אַזאָ ליכטיגער ליכטיגקײַט, אַז עס זאָל איהם פאַרבלינדערען די אויגען אויף ער- זאָל ווײַטער און טיפּער פון דעם וואָס ער זאָגט, נישט קוקען. . . אַז דעריבער דאָט גרין דאָס ווײַ- טערדיגע אויספאַרשונג מיט'ן דעמער- טיזן אָפּגעלעגט אויף שפּעטער און זיך אָפּגעכאַפט אן מירס. נאָלד'ס פאַר- שפּאַן צו דורכפאַהרען זיך אָביסעל.

דער דעמטקטיוו האט אָביסעל איר בעהעכאַפט די מאַס, ווען ער האט גרין'ען איבערגעגעבען פעני'ס ענט- ריכטונג געגען דער פאַרגערעכערונג פון זיין לעבענספאַרויכערונגס פּאַלי- סטישעס אַזוי ווי ער האט געזוכט פּעני'ן פאַר איהם, גרין'ען צו ווײַזען איר אַזאָ ליכטיגער ליכטיגקײַט, אַז עס זאָל איהם פאַרבלינדערען די אויגען אויף ער- זאָל ווײַטער און טיפּער פון דעם וואָס ער זאָגט, נישט קוקען. . . אַז דעריבער דאָט גרין דאָס ווײַ- טערדיגע אויספאַרשונג מיט'ן דעמער- טיזן אָפּגעלעגט אויף שפּעטער און זיך אָפּגעכאַפט אן מירס. נאָלד'ס פאַר- שפּאַן צו דורכפאַהרען זיך אָביסעל.

זי האט אירם באַוווּזען צו פאַראינ- טערעסירען אין דער מיסטעריעזער, פאַרנעבעלעכער וועלטעל, וואָס איז ווי געווען געבויט אויף אַטמאספערע- כײַטס ערשע אַטמאספערע.

ווי זי האט דאָס אנגערופען, און דאָן — איר פּראָזאָצירען איהם וועגען דעם אַרטיסט וואָס האט געמאַכט די בילדער פון זיין פרוי, זיין

מיט איהם ווענען דעם באשלאסען צו
ריידען, הערען וואס ער וועט ווענען
דעם זאגען.
ער איז גלייך צוגעקומען צום רעכט
טען פונקט:
— וואס רענקט איהר ווענען א מענטש
שען וואס דאס איינמאל געזעהן מרס.
גריין און... פארנעמען?
— איר דענק, — האט דער דעמקע-
טיוו נאכדענקענדיג געזאגט, — אן זאג
מענטש באזיצט זעהר א שוואכען זכרון.
— דאטס'יט. מרס. גריין מאכט,
גלויב איר, אן איינדרוק. זי איז נישט
קיין געוועהנליכע שעהנדייט. אזעלכע
ווי זי טרעפט מען זעהר וועניג. איר,
וואס כ'בין נישט נעכטען געבארען גער
ווארען, וואס כ'האב זיך שוין אנגע-
זעהן א סך שעהנע פרױען, האב צוויי-
שען זיי נאך זאג ווי מיין אייגענע
פרוי, מרס. גריין, נישט געפונען.
האט איהר שוין באגעזעט זאג ווי זי
איז?
דער דעמקעטיוו, גלויבענדיג אז די
אלע זייד קומען פון מר. גריין, ווייל
ער פארדעמטיגט איהם אין זיינע ליי-
בעס געפיהלען צו זיין ווייבעל, האט
מיט איבערלייגונג געענטפערט, אז ער
האט טאקע אזא ווי מרס. גריין נישט
באגעזענט, אבער, ס'זיינען געווען אנ-
דערע אזעלכע שעהנע ווי מרס. גריין.
אז אויב ער, מר. גריין, וועט זיך נישט
באליידיגען, וועט ער איהם זאגען אפען
אז מרס. גריין איז נישט זיין „טאפ“.
— מיין טאפ, — דאס דער דער
מעקטיוו געזאגט, — איז א ברונעם-
קע, א וישנוטשע (ברענענדיגע) בר-
נעטקע, מיט לאנגע האר און א הייסען
נעמפערזאמענט.
— אזא איז אייער כלה? פון דעם
טאפ?
— יעס, מר. גריין, פונקט אזא...
— וועל, — האט גריין ווי באר-
היגט געזאגט, — נאך אלעמען איז
שעהנדיג א זאך פון געשמאק, און
דאס איז אפשר בעסער אזוי וואס איי-
נעם געפעלט די און א צווייטען אז
אנדערע. איהר ווייסט וואס איז מיין...
— יעס, איר ווייסט...
א וויילע האבען זיי געשוויגען, און
דאן האט זיך גריין אפגערופען:
— א מאן וואס איז פארליבט אין
זיין פרוי, איז אזוי ווי א בלינדער.
ער קוקט, דאכט זיך, מיט אפענע אוי-
גען, און זעהט נישט.
— יעס, די ליבע איז בלינד... —
האט דער דעמקעטיוו צוגעגעבען.
— ווייט איהר פארליבט אין אייער
כלה?
— יעס, וואס?
— אזוי, מיך וואונדערט אויף אייך
פארוואס איהר האלט זי אין —
— פארוואס זי איז נישט מיט מיך?
— יעס, פארוואס איז זי נישט מיט
אייך דא, נעבען אייך?
— זי האט דארט א שמעלע, וואס
קען זי דא טאן?
— וואס? — הונגריג האבען און זיין
א באלעכאסטע.

ווייל אנדערע גלויבען עס, נישט וויסער
דיג פאר וואס און ווען. ענד סא, מר.
ארטיסט, וועלען מיר זיך נאך ווענען
דעם זעהן. איהר'ט פון מיר' הערען!
*
אויפ'ן וועג צוריק אהיים, באגלייט
פון זיין דעמקעטיוו, ווייל דער לאיער
מיט דער מאדאס (מרס. גאלד) זיינע
נאך אין דער „גרינער קאץ“ פאר-
בליבען, האט גריין געהאלטען איהן איי-
טראכטען ווענען דעם ארטיסט און זיין
שייכות צו פענ'ס בילדער וואס האבען
זיך ביי איהם געפונען.
דאכט זיך א געווענליכע זאך: א
ארטיסט, א פאטאגראפער קומט אין א
זומערפלאץ מיט זיין אפאראט צו מאכ
כען עטליכע דאקאר פאר בילדער, דער-
זעהט א יונגע, שעהנע מיידעל, כאפט
פון איהר ארונטער א פאאר בילדער,
צי עטליכע, ער „סנעפט“ איהר, דאן
פאהרט ער פון זומער פלאץ אוועק
צוריק אין שטאט אריין און פארגעסט
אויף דער מיידעל. ער טאכט אבער די
בילדער. זי דינען איהם אלס מוסטער,
אלס „סעמפעלס“ פאר אנדערע, כדי
מערר טרער צו געווינען. און גאך!
אזוי האט איהם דער ארטיסט ווענען
פענ'ס בילדער געגעבען צו פאר-
שטעהן: „פונדעסטווענען —
פונדעסטווענען האט דער געפיהל
פון אייפערזוכט גרייט הארץ גע-
כאנט און געצויגען ווי א וואריס. מרס.
גאלד'ס צוויידייטיגע ווערטלאך, בליי-
קען און „באמערקונגען האבען זיך ווי
גיפטניגע קוילען אין זיין פארנעכעלמען
מת אריינגעשאסען.
אין זאך איז גריינ'ען געווען קלאר:
די מרס. גאלד האט איהם נישט בלויז
אויף צום וויינען זיין פענ'ס בילדער
צו דער „גרינער קאץ“ מיט'ן ארטיסט
געבראכט. עפעס איז געווען הינטער
דעם אויף וואס זי האט געוואלט זעהן
אויב ער וועט זיך אויף דעם אליין
אנשטויסען.
עפעס האט זיך גריינ'ען נישט געקענט
גלויבען אז איינער וואס האט אן
אויג פאר שענקייט, פאר אזא בליהעני-
דער שענהייט ווי פעני, זאל נאך דעם
ווי ער האט זי פאטאגראפירט, פארגע-
סען.
אזא זאך האט גריינ'ען אויסגעקוקט
נישט בלויז אן אונגעגלויבקיט, נאר
שוין אפילו אזוי ווי א באליידיגונג!...
ביי גריינ'ס זייט האט זיך איצט גע-
פונען זיין דעמקעטיוו, און, ער, האט

(פארטוצונג פון נעכטען)
— וועלל, — האט גריין, צו מרס.
גאלד'ס און דעם ארטיסט'ס איבער-
ראשונג זיין האנט צום ארטיסט אויס-
געשטרעקט, — איהר געפעלט מיר, איר
גלייך מענשען מיט... מיט וואס
מ'רופט קאמען סענס אין פרינציפען.
איר גלייך זיי! איהר טוט זעהר ריכ-
טיג וואס איהר האלט זיך ביי אייער
פרינציפ, נישט צו פארקויפען בילדער
פון א פרוי, נאר א בילד פון אזא שער-
נע, יונגע פרוי צו א... פרעמדען מאן.
דעמעס גור! ווי אבער וועט עס אייך
געפעלען, אז כ'וועל, איר זאגען, דאס
איר בין נישט קיין פרעמדער מאן צו
דער פרוי? ווי וועט זי, או איר וועל
איר זאגען דאס זי איז מיין פרוי?
מיין גענעליכע ווייב? זי איז מרס.
פיליפ גריין!
די טונקעלע באלייכטונג אין סטודיא
האט געשטערט גריינ'ען צו זעהן ווי
בלייך דער ארטיסט איז געווארען. ער
האט נאך דערהערט דעם קלאפ פונ'ם
ארטיסט'ס פאפ (קולקע) וואס איז פון
צווישען זיינע ליפען אויף דער ערד
אראפגעפאלען. דער ארטיסט האט די
פאפ אויפגעהויבען, אויסגעקלאפט
דאס אש און פרישען טאבאק אין דעם
גענומען אנשטאפען.
גריין האט געווארט וואס דער אר-
טיסט וועט זאגען צו דעם וואס ער האט
איהם געזאגט, אז ער איז דער געזעצ-
ליכער מאן פון דער פרוי וואס אויפ'ן
בילד, אוי-זעהענדיג אז איהם קומט
אויס צו לאנג צו ווארטען, ווייל דער
ארטיסט האט זיך גאך פארקוקט אויף
דער מרס. גאלד, אזוי ווי ער וואלט
אויף איהר ווער ווייסט וואס דערוועגן,
האט גריין ווידער אמאל געמאכט די
באהיפטונג ווענען פעני'ן און דאן
האט ער שוין געהערט דעם ארטיסט'ס
ענטפער:
— עס טוט מיר ווירקליך לייד, מר...
גריין, פיליפ גריין, איר ין פליז!
— ... מר. גריין, ס'טוט מיר לייד, אז
טראץ דעם וואס ס'איז אייער פרוי'ס
בילדער, קען איר אייך די בילדער נישט
געבען.
— געבען? ווער רעדט ווענען גע-
בען? איר מיין זי-צו קויפען. כ'בין
גרייט צו באצאלען א גוטען פרוי, מאך
כען איהר א פרעזענט, ס'י? כ'זעה פון
די בילדער, אז זיי זיינען גענומען גע-
ווארען מיט א צייט צוריק. נאך בעפאר
מיר האבען, מיט מיר, חתונה געהאט,
זי-האט אויף זיין-שוין מסתמא לאנג
פארגעסען. וועל איר איהר דערמאנען.
אלזא, מאכען מיר אַ-העלל טוען מיר
ביזנעס?
— ... נא, כ'קען דאס נישט טאן...
מרס. גאלד, וועלכע האט דורך דער
צייט פון זייער פארהאנדלען ביזנעס
געשוויגען, האט זיך איצט אפגערופען:
— כ'האב מורא, מר פיליפ גריין, אז
אונזער ארטיסט וועט נישט פארקויפען
די בילדער צו קיין אנדער פערזאן
אויסער צו אייער פרוי. איהר וועט זי
מוזען צו איהם-ברענגען...
אויף וואס דער ארטיסט האט
מיט א שפאטישען שמייכל געזאגט,
אז ס'וועט זיין גענוג א בריוו, א
בריוו פונ'ם אריגינאל פון דעם בילד,
צי די בילדער, אז זי וויל דאס. ער זאל
זי צו איהר צוברענגען.
— דוקא צוברענגען? — האט גריין
געצוואונגען א לאך געטאן, — און צו-
שיקען, אז זי זאל שרייבען דאס די
בילדער זאלען צוגעשיקט ווערען דורך
פאסט, טויג נישט?
— ... כ'האב מורא אז נישט...
— פאר וואס נישט?
— דערפאר וואס... כ'קען נישט די
האנדשריפט פון דער מיידעל. פאדרא, א
אייער פרוי, אויב זי איז מרס. און
נישט מיס, ווי זי איז געווען ווען כ'ראב
זי געזעהן.
— זי איז מיס און א פרוי! —
האט גריין וואויליגנעריש מיט אן
אויג א פינעמל געטאן, — או איר זאג,
מסתמא ווייט איר! און, סעי, — האט
גריין זיין האנט אויפ'ן ארטיסט'ס אק-
סעל אוועקגעלייגט. — איהר זייט אל-
ווייט, אפשר נישט אזא גרויסער ביזנעס-
מאן, באט, א מאן מיט טאקט. און
ס'קען זיין, אז איהר זייט א גוטער אר-
טיסט אויך. נעקסטען מאל אז כ'וועל
דא וועלען זיין, וועל איר קומען מיט א
מכיר, אז עקספערט אין דער לאז
און כ'וועל קויפען אייבעל קונסט. מיין
פעני, כ'מיינ מיין מיס, מרס. פיליפ
גריין, גלייכט די זאכען. זי גלייכט עס,

ווייל אנדערע גלויבען עס, נישט וויסער
דיג פאר וואס און ווען. ענד סא, מר.
ארטיסט, וועלען מיר זיך נאך ווענען
דעם זעהן. איהר'ט פון מיר' הערען!
*
אויפ'ן וועג צוריק אהיים, באגלייט
פון זיין דעמקעטיוו, ווייל דער לאיער
מיט דער מאדאס (מרס. גאלד) זיינע
נאך אין דער „גרינער קאץ“ פאר-
בליבען, האט גריין געהאלטען איהן איי-
טראכטען ווענען דעם ארטיסט און זיין
שייכות צו פענ'ס בילדער וואס האבען
זיך ביי איהם געפונען.
דאכט זיך א געווענליכע זאך: א
ארטיסט, א פאטאגראפער קומט אין א
זומערפלאץ מיט זיין אפאראט צו מאכ
כען עטליכע דאקאר פאר בילדער, דער-
זעהט א יונגע, שעהנע מיידעל, כאפט
פון איהר ארונטער א פאאר בילדער,
צי עטליכע, ער „סנעפט“ איהר, דאן
פאהרט ער פון זומער פלאץ אוועק
צוריק אין שטאט אריין און פארגעסט
אויף דער מיידעל. ער טאכט אבער די
בילדער. זי דינען איהם אלס מוסטער,
אלס „סעמפעלס“ פאר אנדערע, כדי
מערר טרער צו געווינען. און גאך!
אזוי האט איהם דער ארטיסט ווענען
פענ'ס בילדער געגעבען צו פאר-
שטעהן: „פונדעסטווענען —
פונדעסטווענען האט דער געפיהל
פון אייפערזוכט גרייט הארץ גע-
כאנט און געצויגען ווי א וואריס. מרס.
גאלד'ס צוויידייטיגע ווערטלאך, בליי-
קען און „באמערקונגען האבען זיך ווי
גיפטניגע קוילען אין זיין פארנעכעלמען
מת אריינגעשאסען.
אין זאך איז גריינ'ען געווען קלאר:
די מרס. גאלד האט איהם נישט בלויז
אויף צום וויינען זיין פענ'ס בילדער
צו דער „גרינער קאץ“ מיט'ן ארטיסט
געבראכט. עפעס איז געווען הינטער
דעם אויף וואס זי האט געוואלט זעהן
אויב ער וועט זיך אויף דעם אליין
אנשטויסען.
עפעס האט זיך גריינ'ען נישט געקענט
גלויבען אז איינער וואס האט אן
אויג פאר שענקייט, פאר אזא בליהעני-
דער שענהייט ווי פעני, זאל נאך דעם
ווי ער האט זי פאטאגראפירט, פארגע-
סען.
אזא זאך האט גריינ'ען אויסגעקוקט
נישט בלויז אן אונגעגלויבקיט, נאר
שוין אפילו אזוי ווי א באליידיגונג!...
ביי גריינ'ס זייט האט זיך איצט גע-
פונען זיין דעמקעטיוו, און, ער, האט

(פארטוצונג פון נעכטען)
— וועלל, — האט גריין, צו מרס.
גאלד'ס און דעם ארטיסט'ס איבער-
ראשונג זיין האנט צום ארטיסט אויס-
געשטרעקט, — איהר געפעלט מיר, איר
גלייך מענשען מיט... מיט וואס
מ'רופט קאמען סענס אין פרינציפען.
איר גלייך זיי! איהר טוט זעהר ריכ-
טיג וואס איהר האלט זיך ביי אייער
פרינציפ, נישט צו פארקויפען בילדער
פון א פרוי, נאר א בילד פון אזא שער-
נע, יונגע פרוי צו א... פרעמדען מאן.
דעמעס גור! ווי אבער וועט עס אייך
געפעלען, אז כ'וועל, איר זאגען, דאס
איר בין נישט קיין פרעמדער מאן צו
דער פרוי? ווי וועט זי, או איר וועל
איר זאגען דאס זי איז מיין פרוי?
מיין גענעליכע ווייב? זי איז מרס.
פיליפ גריין!
די טונקעלע באלייכטונג אין סטודיא
האט געשטערט גריינ'ען צו זעהן ווי
בלייך דער ארטיסט איז געווארען. ער
האט נאך דערהערט דעם קלאפ פונ'ם
ארטיסט'ס פאפ (קולקע) וואס איז פון
צווישען זיינע ליפען אויף דער ערד
אראפגעפאלען. דער ארטיסט האט די
פאפ אויפגעהויבען, אויסגעקלאפט
דאס אש און פרישען טאבאק אין דעם
גענומען אנשטאפען.
גריין האט געווארט וואס דער אר-
טיסט וועט זאגען צו דעם וואס ער האט
איהם געזאגט, אז ער איז דער געזעצ-
ליכער מאן פון דער פרוי וואס אויפ'ן
בילד, אוי-זעהענדיג אז איהם קומט
אויס צו לאנג צו ווארטען, ווייל דער
ארטיסט האט זיך גאך פארקוקט אויף
דער מרס. גאלד, אזוי ווי ער וואלט
אויף איהר ווער ווייסט וואס דערוועגן,
האט גריין ווידער אמאל געמאכט די
באהיפטונג ווענען פעני'ן און דאן
האט ער שוין געהערט דעם ארטיסט'ס
ענטפער:
— עס טוט מיר ווירקליך לייד, מר...
גריין, פיליפ גריין, איר ין פליז!
— ... מר. גריין, ס'טוט מיר לייד, אז
טראץ דעם וואס ס'איז אייער פרוי'ס
בילדער, קען איר אייך די בילדער נישט
געבען.
— געבען? ווער רעדט ווענען גע-
בען? איר מיין זי-צו קויפען. כ'בין
גרייט צו באצאלען א גוטען פרוי, מאך
כען איהר א פרעזענט, ס'י? כ'זעה פון
די בילדער, אז זיי זיינען גענומען גע-
ווארען מיט א צייט צוריק. נאך בעפאר
מיר האבען, מיט מיר, חתונה געהאט,
זי-האט אויף זיין-שוין מסתמא לאנג
פארגעסען. וועל איר איהר דערמאנען.
אלזא, מאכען מיר אַ-העלל טוען מיר
ביזנעס?
— ... נא, כ'קען דאס נישט טאן...
מרס. גאלד, וועלכע האט דורך דער
צייט פון זייער פארהאנדלען ביזנעס
געשוויגען, האט זיך איצט אפגערופען:
— כ'האב מורא, מר פיליפ גריין, אז
אונזער ארטיסט וועט נישט פארקויפען
די בילדער צו קיין אנדער פערזאן
אויסער צו אייער פרוי. איהר וועט זי
מוזען צו איהם-ברענגען...
אויף וואס דער ארטיסט האט
מיט א שפאטישען שמייכל געזאגט,
אז ס'וועט זיין גענוג א בריוו, א
בריוו פונ'ם אריגינאל פון דעם בילד,
צי די בילדער, אז זי וויל דאס. ער זאל
זי צו איהר צוברענגען.
— דוקא צוברענגען? — האט גריין
געצוואונגען א לאך געטאן, — און צו-
שיקען, אז זי זאל שרייבען דאס די
בילדער זאלען צוגעשיקט ווערען דורך
פאסט, טויג נישט?
— ... כ'האב מורא אז נישט...
— פאר וואס נישט?
— דערפאר וואס... כ'קען נישט די
האנדשריפט פון דער מיידעל. פאדרא, א
אייער פרוי, אויב זי איז מרס. און
נישט מיס, ווי זי איז געווען ווען כ'ראב
זי געזעהן.
— זי איז מיס און א פרוי! —
האט גריין וואויליגנעריש מיט אן
אויג א פינעמל געטאן, — או איר זאג,
מסתמא ווייט איר! און, סעי, — האט
גריין זיין האנט אויפ'ן ארטיסט'ס אק-
סעל אוועקגעלייגט. — איהר זייט אל-
ווייט, אפשר נישט אזא גרויסער ביזנעס-
מאן, באט, א מאן מיט טאקט. און
ס'קען זיין, אז איהר זייט א גוטער אר-
טיסט אויך. נעקסטען מאל אז כ'וועל
דא וועלען זיין, וועל איר קומען מיט א
מכיר, אז עקספערט אין דער לאז
און כ'וועל קויפען אייבעל קונסט. מיין
פעני, כ'מיינ מיין מיס, מרס. פיליפ
גריין, גלייכט די זאכען. זי גלייכט עס,

מ'האט שוין טעלעפאָנירט צו גרין'ס אַלטען דאָקטאָר, אָבער ער איז געווען ערגעץ אויף אַ קעיס, אויסערן שטאָט, האָט מען שוין גערופֿען אַן אנדער דאָקטאָר, אַזאָ וואָס האָט זיך געפונען נישט ווייט פון די גרינס, אויך אויף פאַרק עיועניו.

מרס. פאט האָט גערעדט צום דאָקטאָר דורכ'ן טעלעפאָן :

„ס'זעהר נויטיג!—האָט זי געזאָגט, — „אַז איהר זאָלט וו אַ ס נ י " כ ע ר קימען! מעגליך אַז מ'דאַרף רופֿען אַ פראַפעכאָר, קענט איהר קרייז גען אַ פראַפעכאָר? דאָן קומט מיט איהם, און פֿלוי, וואָס שטעלער!"

דער דאָקטאָר האָט געזאָגט אַז ער קומט גלייך. ער וועט זעהן אַפּרופֿען אַ פראַפעכאָר, וועלכער זאָל באַלד נאָך איהם קומען. ווי באַלד אַז מ'ווייל אַ פֿאַפּעכאָר, וועט ער אַזאָ וויכטיגע וווייט טאַקע אַליין נישט מאַכען. ער וויל צופֿיל אַליין אויף זיך נישט שטעלען.

פעני איז געווען שטאַרק צושטראַקען. זי האָט געקוקט אויף איהר מאַן ווי ער איז אַזוי ווי אַ טויטער געלעגען און זיך געפֿילט שלדיג:

ווען זי אַנטלויפט נישט פון איהם, לויפט ער נישט נאָך, און פאַלט נישט און ליגט נישט איצט ווי אַ טויטער.

איצט, האָט פעני געוואוסט, וועט זיך מיט דעם פּאַל זיינעם שטאַרק טומלען. אַלע וועלען זי באַשולדיגען. זי וועלען גלויבען אַז זי האָט דאָס איהם „אונטערגעשטעלט אַ פּיסעל", אַז איהר האָט זיך וואָס גיכער פאַר וואָלט ווערען אַן אַלמאָנע און זי האָט איהם, דעם אַלמען מאַן איהרען, געטריבען אין קבר אַרײַן.

האָט טאַקע פעני נישט געוואָלט אַז גרין זאָל איצט שטאַרבען. זי האָט געבעטען נאָם אַז ער זאָל איהם איצט לאָזען לעבען און בעסער שפּעטער אַכסעל אַ נאָטירליכען טויט צושרי קען...

כדי צו וווינען איהם ווי איהר פאַר דייסט וואָס ער איז געפאַלען, האָט זיך פעני אויפֿ'ן ברעג בעס געבען איהם אַוועקגעזעצט און פאַרדריסליך געקוקט צו איהם. געקוקט און געבעטען איהם אַז ער זאָל זיך שטאַרקען. אַז באַלד קומט דער דאָקטאָר מיט'ן פֿאַפּעכאָר און אַז ער וועט זיין אַל-דאָרט.

גרין האָט מיט אַ שוואַכען קול, וואָס איז ווי געקומען פון יענער וועלט, ביי פעני'ן געפרעגט אויב ער לעבט... פעני האָט איהם פאַרנויכערט אַז ער לעבט און אַז ער וועט זיין געזונט... ער האָט בלויז גע'חלש'ט.

— האָסטו געפּעניטעט. — האָט אים פעני געזאָגט. — אַביסעלע געפּעניגטעט, טעט, דאָסמאָל. דאָרפסט נאָר נישט מורא האָבען...

און גרין, ווידער מיט'ן קול פון יענער וועלט:

— האָב איד גאַרנישט צובראָכען? אַ האַנט, אַ פּוס, צי וואָס — איז ביי מיר אַלץ גאָנץ?

— גאַרנישט, — האָט פעני גע'זאָגט, — ביסט גאָנץ ווי געווען... וועסט זיין אַלראָרט...

— אויב כ'וועל נישט שטאַרבען, וועל איד זיין אַלראָרט.

— נאָ, נאָ, וועסט נישט שטאַרבען. — ווילסטו נישט אַז כ'זאל שטאַרד?

בען?...

— נאָ, פאַר וואָס זאָל איד דאָס וועלען? — האָט פעני, מיט טרערען אין קול, כמעט ווי אויסגעשריען, — פרעג דאָס נישט מעהר. — און זי האָט זיך טאַקע צוואווייגט. אידרע געוועזען האָבען גיט אויסגעהאַלטען.

גרין האָט זיך אַ דערפּרעהטער מיט זיין גאַנצער אַפּגעשטאַרבנקייט צו פעני'ן אַ קער געטאן. ער איז געווען געריהרט פון איהרע טרערען.

— פעני, דו וווינסט? דו ווילסט טאַקע נישט אַז איד. זאָל שטאַרבען? לאָגט לעבען זאָלסטו מיר, קינדעלע. מיט דיין וווינען נישטו דאָר אין מיר אַרײַן אַ נייע נשמה. איד וועל לעבען, פענעלע, צוליב דיר, פאַר דיר, גאָלד מיינע, כ'האָב נאָך פאַר דיר נישט געטאן וואָס מ'דאַרף. מיין פאַליר סי... אוי, פענעלע, היים אַפּרופֿען מיין אינשודענס - אידזשענט אוי דעם קאָיער...

— שפּעטער, שפּעטער, — האָט זיך פעני ביי איהם געבעטען. — נאָך דעם ווי יעדער דאָקטאָר מיט'ן פראַפעכאָר יועלען דאָ זיין. איצט ליג ריהג. דען זיך נישט אויף...

— יעס, מיין גאָלד, איד וועל ליגען רעהיג. האָלט נאָך מיין האַנט, אַדער לאָז מיר דיין האַנט אין מיינע האַל-טען. אַלראָרט?

(ווייטערעס מאַרגען)

— כ'האָב געוואָלט וואָס פריהער אויסגעפֿינען: —

— יעס, און וואָס האָט איהר אויס געפונען? ווייסט איהר וואו די קינד געפערס זיינען, ווער זיי זיינען? — איד ווייסט מרס. גרין'ס שטעלונג צו איד מיט אייער פאַליסי, מר. גרין. — טעא, טעא, טעא! — וועל, איהר דאָס מיד געבעטען: — געבעטען... — נו, געזאָגט, געאָרדערט, געדריסען.

— דהאָט'ס בעטער... אַז איד האָרער (דינג) אַ מענטשען, וויל איד אַז ער זאָל דורכפֿיהרען דאָס וואָס איד אָרדער איהם, איד בין אינטאָיטעלס רערצן, בין איד נישט?

דער דעטעקטיוו דאָט, ווי גרין האָט ערוואַרטעט, צוגעגעבען, נאָכגעגעבן און איינגעזאָגען אויף אַלץ וואָס גרין האָט געזאָגט און גרין איז געווען גוט געשטימט ווען ער איז אַהיים געקומען. איהם האָט זיך נאָך וואָס גיכער געדוואָלט ווין מיט פעני'ן, אויסגעפֿינען אויב זי האָט טאַקע די גאַנצע צייט פון זיין אַבוועזענהייט געשלאָפּען, אָדער געלעגען אַ וואַכענדיגע און נאָך איהם געביינקט...

אָרײַנקומענדיג. אין שלאָף צימער-און דערווענענדיג ווי שטען פעני זעהט אויס אין איהר שלאָף, האָט גרין זי צו איהר פאַרוואָלט צורוקגען ווי יענעם מאָל, באַלד נאָך דעם ווי זי איז געדעקט פון די קינדעפערס, אַרײַנדרין גען אין איהרע זיסע חלומות. אָבער, ער האָט קוים באַווינען זיין פעני'ן אַנצוריהרען, ווי זי האָט זיך אויפגעטראַפֿט, זיך געריבען די אויגען, געדעקט וואו ער איז געווען און געדאָגט אַז ער איז שיקור.

דאָס אַלץ האָט גרין'ען נישט געאַרט, וואָס איהם האָט יא געאַרט, איז דאָס געווען איהר אַראַפּפּאָפּען זיך פון בעס און אַנטלויפֿען. פון וועמען אַנטלויפט זי דאָס, פון וועמען, פון איהר אייז גענעם מאַן? אַזאָ נאָרעלע דאָס איז! אַזאָ קעלבעלע, אַ גאָט'ס כהמחלע! און נישט וועלענדיג זיין פאַרדראָם פאַר פעני'ן אַפּען אַרויסוויינען, האָט ער דאָס געזוכט צו פאַרוואַנדלען אין אַ שפּאַס, גערופֿען זי, פעני'ן, מיט אַלערליי קאָמישע נעמען און שטיפער ריש געיאָגט זיך נאָך איהר, כדי זי אַזאָ פרישע, אַ צאָפּעלריגע איז ווינע אַרמס אַרײַנצוכאַפּען, און דאָ האָט ער זיך פּלוצלינג, דער דוח ווייסט אַן וואָס, פאַרטשעפּעט און געפאַלען!

ווען גרין, האָט געגעבען אַ פּאַל, האָט ער געהאַט ברעה גלייך אויפצורויבען זיך, אָבער פעני'ס צולויפֿען צו איהם, איהר דערישטענקייט, איהר מורא פאַר דער געפאַר וואָס זיין פאַל דאָס איהם גע'דאַהעט, האָט איהם אַפּגעהאַלטען פון מאַכען אפילו אַ שוואַכען פאַרוורד זיך אויפצוהויבען.

„גוט פאַר איהר!" האָט גרין, לוי גענדיג אויפֿ'ן פּלאַך ביינליך, מיט אַ מין פיינליכער צופרידענקייט געדראַכט. „זאָל דאָס פאַר איהר זיין אַן אַלערנאָנג, אַז זי זאָל ווילען בעסער ווי צו טרייבען איהר מאַן דערצו, אַז ער זאָל איהר דאַרפֿען נאָכלויפֿען." ווידער איז איהם געווען אַנענעם צו הערען ווי ס'האָט זיך אַרום איהם גענומען טומלען. עס האָט איהם באַהערשט אַ שטאַרקע בייגער־נקייט צו זעהן וואָס דאָ וועט זיך טאן, ווי אַזוי די היים געליבטע ווייב און די טרייע, איבערגעגעבען באַדינער וועלען דעם פאַל זיינעם נעמען.

(פאַרטזעצונג פון נעכטען)

— דאָטסאַלראָרט! ווען איהר וועט קענען, וועט איהר דאָס מיר אַפּגעבען, כ'וועל אייך איבער דעם אין קאָרט נישט נעמען. אָב וועט איהר ביי מיר קריגען אַ העכערונג אין וועדזשעס, נאָטירליך, אויב איהר וועט טאן פאַר גיכטיג אייער אַרבייט. די זאָך איז דאָ אַזוי: איד טרין-איד אַן צו האַלטען אַן אויף אויף מין פרוי, עס וואָלט מיר אָבער זיין איינגעגעבער ווען אימינער האַלט אַן אויף אויף אייך... איהר זעהט, כ'בין אַפּענהערציג... נו, און קיין בעסערע היטערקע קען, גלויב איד, נישט זיין ווי אַן אייגענע ווייב, אָדער, אפילו אַ כלה... אַלואָ, מר, דעטעקטיוו, געהט עס?

— ...יעס, מר, גרין, איד וועל נאָך שרייבען אַ בריוו צו איהר, איד וועל פרעגען אויב זי וויל אַהער קומען.

— צו וואָס פרעגען, שרייבט איהר, — יאהט גרין אַ לאַך געטאן, — אַז איהר קענט אַהן איהר נישט לעבען און זי וועט באַלד זיין דאָ, ווייל אויב זי וועט נישט קומען, האָב איד מורא, אַז איהר וועט ווידער באַנעה'ן אַזאָ אומ-טאַקטישקייט ווי לעצטען אָווענט, אָוועקגענענדיג מייז פרוי פון אַלעמען און מיט איהר ריידען —

— ביזנעס, — יעס, ביזנעס! געפונען אַ צייט אויף צו ריידען ביזנעס.

גרין איז געלעגען אויפֿ'ן בעס אויס געצויגען ווי אַ מת. אַרום איהם האָט זיך שטיל געטור מעלט.

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפילאוו

מיר — גרוי, כחלוב ויך ניט פאניער שטעלמ, אז מ'איז א מיסיס, אין מינע אויגען זעהט זי אויס ווי א יונגע מיס, מ'הוט מיר ליידי, וויילקליך —

וויפיל דער דאקטאר האט זיך ניט פארענטפערט, האט עס איהם ניט גע'העלפן, גרוי' האט נאך אין זיין זיט ניט געוואלט קוקען, ער האט איהם גע'וואלט נעמען א קעסאר, גוט אגלערענע, אז ער זאל ווייטער וויסען...

דער דאקטאר, זעהערדיג אויף וואס פאר א קרענט ער האט אנגעטראפען, האט פרובירט אן אנדער מיטלע, ער האט זיך מעהר ניט פארענטפערט אין זיט ענטשולדיגט, ער האט פאנאנדער'געשאקלט זיין טערמאמעטער און עס אייזט, גרוי'עלע, אין מירל ארויבערן שטעקט, ער האט גרוי'ס האנט א נעם געטאן און געפיהלט דעם פולט, געקומט דערביי אויף זיין האנטזייגער און געצייגט.

גרוי איז געלעבן א צו'נעם'טער, א פארביסענער. איהם האט זיך געוואלט אן אקציען מיט די צייטן דער מער מאמעטער און זיין ראנט פון דאקטאר'ס "לאפען" ארויסרייסען, נאך דער טאג'ס רופען א פפעס ניט געקענט ער לויבען צו טאן, ער האט פלוצלינג דערפיהלט, אז ער איז ביי איהם אין די דענט.

דעם דאקטאר'ס שטייגער — שוויי' געל, זיין זאגן צו זיך, "ה! און "סא! האט גרוי'ס לשון אפגענומען, ער דאס מורא געקראנט פאר דער קרענט וואס דער דאקטאר האט ביי איהם קען זיין, אויסגענומען...

נאך מעהר ווילפאלן ווי מיט'ן דאקטאר, האט זיך גרוי דערפיהלט ווען מ'איז געקומען דער פראפעסאר, ווי א חרדיאניגעל פאר זיין גרוי' איז דער דאקטאר פאר'ן פראפעסאר געטאנען און גערעדט, גרוי האט פונ'ם דאקטאר'ס זיך נארגישט פאר'ן שטאנען, ער האט זיך באנוצט מיט א פרעמדע לשון, און ער האט גערעדט שטיל, ווי כבוד...

דער פראפעסאר, אז עלטערער מענטש

איבערצאלאזען מיר מיט אייער קראנט קען פאסער אליין?

עס האט א שאקל געטאן מיט'ן טאפ און איז פון שלאפעציער ארויס געגאנגען.

זי האט קום צום געהאט נאך זיך די טיר צו פארמאכען, ווי גרוי איז אויפ'ן דאקטאר אנגעפאלען:

— פארוואס פרעגט איהר ריטהער ניט צו וועמען איהר רעדט? איהר וואלט זיך דאן פארשפארט צו זיין אזוי סאטעטלאן! איהר וואלט דאן בעסער וויסען וועמען צו רופען מיסיס, ניט מיס! מיס! מירן פרוי רופט ער מיס! און מיר, איהר טאן, פאסער!

אייער פרוי, אה, פארדאן! איד ענטשולדיגט מיר.

— פארדאן סאדראן! כ'לגליך די פארדאנס נאכדעם ווי דער דעמערשט איז שוין געשטאנען מיט פרוי וועט עס איידר קיינמאל צו פארנעמען, מירן פרוי איז שטעטלעך דערמיט וואס זי איז מיט'ן פרוי, וואס זי איז מיס! אסאך זי מיסיס, ניט מיס! מיסיס פול'ס גרוי!

ער ניט שטענדיג, נאך ווייטער דאקטאר האט אויסגענוען צו זיין איינפאלגענדיג, ער האט זיך שטארק אפגארען און וועלערדיג זיך פארשטען פערען איז ער נאך מעהר אין דער צורה ארויסגעראכט:

— איהר מוזט מיר ענטשולדיגען,

(פארשטענען פון נעכטעם)

פעני האט איהם געלאזען האלטען איהר האנט, מ'איז איהר געווען א רעמטות אויף איהם און אויף זיך: פארוואס קומט עס איהר, די ווינעטן איהרע צו צוילען מיט זיין עלטער? פארוואס האט זי זיך פארקויפט פאר געלט? ווען וועט זי זיך אויסקויפען? אנדערע געפינטן ווייזער גליק מיט זייער לייביגען, און זי האט זיך צוגעבונדען צו אן אלטען מאט, צו אונז אלטער, אז איבערזוכטיגען און נאך א קראנקען! — פעניעלע — דאס דעם אלטען מאט'ס ביינערדיגע פינער פלעגט ווייכען, ווייסע האנט שוואך א ריזיג גע'טאן, צו ווייכען נאך?

ער איז ווידער געלעבן מיט'ן פנים שרויף און זי ניט געקענט גוט ועהן. יעס... — האט פעני געזאגט, — איד ווייז! — וויין ניט, טייערע, איד בעט דיך! — אלאהיט, רייד גוט, פלוי!

— פארוואס קומען זיי שוין ניט? ווי לאנג דארף מען דאס אויף זיך ווארטען? צו באצאלענען וועלען זיי זיך לויסען וואס מעהר, די קאנאוואלעס, וואס זיי ווינען.

פעני האט איהם געבעטען האלבען אביסעל גערודל, ווי וועלען גלייך קור מער, צו מינען.

מיר, פאט איז צוגעקומען צו דער עקס אויף וועלכער גרוי איז געלעבן.

[illegible]

— אבער ער איז ביי אייך דער ערשטער מאן?
— יעס. דער ערשטער.
— דער ערשטער אוי... דער איינ-צינער —
— וואס מינט איהר? — דאס!
פעני אויפ'ן ראקטאר דאסטויג א קוק געטאן און איז רוים געווארען.
— איר מיי, — דאס דער דאס טאר געזאגט, — אז ער, אייער טאט, איז נישט דער איינציגער חולה וואס מוז דאכען מעדיצינישע באהאנדלונגן. איר גלויב, אז אייערע געוועזענע וועלען אויך לאנג נישט אויסהאלטען...
— פאר וואס מינט איהר אזוי?
— האט פני, נישט קוקענדיג אויפ'ן ראקטאר, שטייל געפרעגט.
— דערפאר, מאדאט, וואס איהר לעבט נישט קיין נאטירליך לעבע... איהר לעבט נישט... איהר מאטערט זיך...
— א!...
ווי האבען א צייט געשווינען. מרס פאט און סעליד האבען זיך באוויזען אוי פארשוואנדען. דעם ראקטאר'ס פארשטענדע בליקען האבען פעני'ן דורכגענומען. זי האט זיך נישט געוואוסט וואו זיך פון זיי אריינצוטאן. זי האט איהרע אויגען אויפ'ן טיר פון שטאדע צימער אנגעשטעלט: וואס, אז ער, האט זי זיך געקלערט, זאגט דארט דער פראפעסאר? ווי לאנג וועט ער זיך דארט געבען איינס זאמען?
ער מוז דארט מיט איהם ווענען איהר אויך ריידען. ווער ווייסט. דער פראפעסאר קען נאר, לויט גרויסן פאר-ארדנונג, זי אויך וועלען, אונטערזי-כען. זאל זי זיך לאזען?
ביים געדאנק פון לאזען זיך אונטערזוכען, האט פעני'ס הארץ שטארק קער אנגעהויבען צו קלאפען. זי האט זיך אומרוהיג ארוםגעקוקט, ווי זי וואלט זוכען א טיר, דורך וועלכער צו אנטלויפען...
דער ראקטאר האט זי אויף דעם „געכאפט“:
— וואס איז, מרס. גרוי, איהר ווילט אוועקנענען? איהר ווילט נישט ווארטען צו הערען וואס דער פראפעסאר וועט זאגען?
— פאר וואס זאמט ער זיך דארט אזוי?
...פאר געלט! — האט דער ראקטאר שפאסיג א לאך געטאן.
— וויפיל געלט ער פאר א ווי-זי?
— א, וויפיל עס לאזט זיך. עס שווערט נישט ביי וועמען... איר האפט, אז איהר ערלערט זיך נישט. דערפון, וואס אייער מאן וועט פילייכט טיט א פאר דאלאר מעהר באצאלען...
איר, מיי, מיר ארם עס נישט. איר דאכט נאר מודא, אז ער זאל. איהם דארט נישט איינרוידען א קרענק... מר. גרוי קען זיך אליין און אנדערע איינ-ריידען א קרענק.
ווייטערעס מארגען!

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפילאוו

(פארטועצונג פון געכטען)
גרוי האט נאך אירם מיט'ן קאפ צום פראפעסאר א מאד געטאן:
— אי דאס'ט לאזט הים! איר גלייך איהם נישט!
— פארוואס? — האט דער פראפעסאר פארוואונדערט געפרעגט.
— דערפאר, וואס ער... האט נישט קיין מענערס (מאנערע).
— א, דערפאר!... וועלל, מיר ווער לעבן ווענען איהם נישט ריידען. וואס איר וויל הערען איז אלץ וואס איהר האט צו זאגען ווענען זיך. וואס האט איר געבראכט צו אייער איינציגער צושטאנד, מר.
— מר. גרוי, פיל'ס גרוי, פראפעסאר!
— יעס, מר. פיל'ס גרוי, ווי קומט עס וואס אייער גאנצער ארגאניזם איז צוטרעטענדיג?
— איד... איר בין געפאלען.
— געפאלען? וואו און ווי אזוי זייט איהר געפאלען?
— דא טאקע, אין בערלין, פראפעסאר, וועכענדיג די לאיט... איר האבט געוואלט מאכען ליכטיג, נאר איר האבט זיך אז עפעס פארשטענעט אין דער פונקטער וואו בין געפאלען. מיינ פרוי האט מיך אבער באלד, מיט דער הילף פון די היימליכע, אויפגעהויען און אויפ'ן בעט אוועקגעלייגט.
— אייער פרוי, יעס, קען איר זעהן אייער פרוי?
— מיינ פרוי? וואס האט סיי פרוי... וואס האט אייער וועלען זעהן מיינ פרוי צו טאן מיט מיינ פאלען?
מר... פראפעסאר? זי סיי, פראפעסאר, מיי פרוי איז זעהר צוטראגען איבער מיי געזונט... זי איז מיט א וויילע צוריק געבען מיר געזעסען און ביי טעליד געוויינט, געוויינט מיט ביטערע טרערען איבער דעם וואס איר בין געפאלען... וואלט איר דעריבער נישט וועלען אויפנענען זי, אנציהען אירע געוועזענע זי איז מיר צורטייער?
— ווי אלט איז אייער פרוי? מר. גרוי?
פון דער פראגע דאס גרוי פארשטאנען, אז דער ראקטאר האט שוין יענען דער יונגהייט פון זיין פעני'ן עפעס אריינגעבראכט. דאס האט איהם זעהר אויפגעוויינט נישט כלום געגען.
ראקטאר, נאר אויך געגען דעם פראפעסאר און ער האט אויף זיין פראגע געענטפערט, אז ער גלויבט קוים אויב זיין ווייב'ס עלטער האט עפעס צו טאן מיט זיין געזונט.
דער פראפעסאר האט לאנגזאם מיט'ן קאפ צוגעשאקעלט.
— יא, מר. גרוי, אייער פרוי'ס עלטער האט מיט אייער געזונט זעהר פיל צו טאן! אייער הארץ ווייזט עס... איר שטערענט זיך צופיל און, איז אייער עלטער, מר. גרוי, דארף מען מיט דער הארץ זיין פארזיכטיג, מען דארף זי אפהיטען, שטארק אפהיטען פון צופיל אנשטרענגונג...
— וואס איז דער מער מיט מיינ הארץ, פראפעסאר? — האט גרוי צו שראקען געפרעגט. — האב איר א שוואכע הארץ? איז זי אונט און אר, דער, צי וואס?
— וועלל —
— זאגט מיר דעם אמת, פראפעסאר!
— האלט פון מיר גארינישט!
— האט גרוי אויפגעזעט געבעטען — ריז איצט איז מיינ הארץ געווען אלץ ראטי. זי האט מיך קיינמאל נישט געגען בען קיין טראכעל, געווער! וואס איז דער מער מיט איהר איצט?
— וועלל, מר. גרוי, איצט איז נישט דאס וואס אמאל, אלץ איז אלראיט ביז —
— ביז... מען ווערט עלטער?
— יא. יא, דער האבען דא א סך צו זאגען.
— אי סיי... די מאשינקע ווערט גע'ספאליט. עס ווערט אונט און ארדער, הא?
— נאטירליך.
— און... מען טאר זיך נישט אויפ'דענען?
— עס איז בעסער אז נישט.
— איז... אז מען זאל מיר נישט אויפ'היטען, קען איר נאר לאנג לעבען און געזונט זיין.
— איר גלויב אזוי...
גרוי דאט מיט אויסדרוק פון חשד איז זייער אויגען א קוק געטאן צום טיר. ער האט מודא געהאט, אז איר מיער שטעהט הינטער איהר כרייז אונטערציהערען וואס אזוינס ער רעדט מיט'ן פראפעסאר.
ער האט דעריבער געקוקט דעם פראפעסאר, אז ער זאל זיך נעהנטער צו איהם צוועצען אוי אויסהערען וואס ער האט איהם צו זאגען.
גאר איר בעט איר, פראפעסאר!
— האט גרוי אידעם ווי געניא-רענט, — אז נישט א ווארט צו איר דערע ווענען דעם וואס איר וועל אייך זאגען. דאס מוז בלייבען צווישען אונט. נישט מיר אייער עהרעדיאטאר, אז —
דער פראפעסאר האט זיך ווי בא-ליידיגט:
— מר. גרוי, איהר דארפט מיר דאס נישט בעטען, — ראט ער געזאגט — עס איז גענוג דער פראגעסאיער קעטקען ארויסצוגעבען סודיט פון פאנעמען. איר האלט עס פאר מיי-

דער פראפעסאר האט לאנגזאם מיט'ן קאפ צוגעשאקעלט.
— יא, מר. גרוי, אייער פרוי'ס עלטער האט מיט אייער געזונט זעהר פיל צו טאן! אייער הארץ ווייזט עס... איר שטערענט זיך צופיל און, איז אייער עלטער, מר. גרוי, דארף מען מיט דער הארץ זיין פארזיכטיג, מען דארף זי אפהיטען, שטארק אפהיטען פון צופיל אנשטרענגונג...
— וואס איז דער מער מיט מיינ הארץ, פראפעסאר? — האט גרוי צו שראקען געפרעגט. — האב איר א שוואכע הארץ? איז זי אונט און אר, דער, צי וואס?
— וועלל —
— זאגט מיר דעם אמת, פראפעסאר!
— האלט פון מיר גארינישט!
— האט גרוי אויפגעזעט געבעטען — ריז איצט איז מיינ הארץ געווען אלץ ראטי. זי האט מיך קיינמאל נישט געגען בען קיין טראכעל, געווער! וואס איז דער מער מיט איהר איצט?
— וועלל, מר. גרוי, איצט איז נישט דאס וואס אמאל, אלץ איז אלראיט ביז —
— ביז... מען ווערט עלטער?
— יא. יא, דער האבען דא א סך צו זאגען.
— אי סיי... די מאשינקע ווערט גע'ספאליט. עס ווערט אונט און ארדער, הא?
— נאטירליך.
— און... מען טאר זיך נישט אויפ'דענען?
— עס איז בעסער אז נישט.
— איז... אז מען זאל מיר נישט אויפ'היטען, קען איר נאר לאנג לעבען און געזונט זיין.
— איר גלויב אזוי...
גרוי דאט מיט אויסדרוק פון חשד איז זייער אויגען א קוק געטאן צום טיר. ער האט מודא געהאט, אז איר מיער שטעהט הינטער איהר כרייז אונטערציהערען וואס אזוינס ער רעדט מיט'ן פראפעסאר.
ער האט דעריבער געקוקט דעם פראפעסאר, אז ער זאל זיך נעהנטער צו איהם צוועצען אוי אויסהערען וואס ער האט איהם צו זאגען.
גאר איר בעט איר, פראפעסאר!
— האט גרוי אידעם ווי געניא-רענט, — אז נישט א ווארט צו איר דערע ווענען דעם וואס איר וועל אייך זאגען. דאס מוז בלייבען צווישען אונט. נישט מיר אייער עהרעדיאטאר, אז —
דער פראפעסאר האט זיך ווי בא-ליידיגט:
— מר. גרוי, איהר דארפט מיר דאס נישט בעטען, — ראט ער געזאגט — עס איז גענוג דער פראגעסאיער קעטקען ארויסצוגעבען סודיט פון פאנעמען. איר האלט עס פאר מיי-

פון ווייזאמסבורג, ברוקלין, אפגער-
פען און יענע האט איהר צוגעזאגט
באלד צו קומען.
מיט גרינ'ען איז פעני געווארען
אויסערגעווענהליך גוט. דאס וואס
דער פראפעסאר האט איהר אנגעזען
פיער-אויגען וועגען איהם געזאגט,
האט אנגעפילט איהר הארץ מיט מורא
פאר זיין גיכען טויט און מיט דאס
גונג אין גיכען צו ווערען פריי...

— מר, גרין, — האט איהר דער
פראפעסאר געזאגט, — קען צו יעד
דער מינוט שטארבען. זיין הארץ איז
שטארק אנגעגריפען. ער מוז האבען
אכטאלטע רוה און קאמפארט. א חור
דעם מאר ער ניט האבען קיין ערנער-
ניש. עפעס דריקט מר, גרינ'ס מוח
עפעס פרעסט און פרעסט זיין הארץ.
ואל דאס זיין עפעס וואס האט צו
טאן מיט פאמיליע-אנגעלעגענהייט
טען? ווארשיינליך איז עס עפעס,
וואס עס טאן איהם זעהר וועהר וועגען
דעם צו ריידען...

ווען פעני האט געמאכט א באמער-
קונג וועגען גרינ'ס עלטער, האט דער
פראפעסאר 'דערפון גא' ווי גיט נע-
וואלט הערען.

— א מא' אין די פופציגער איז
נאר גאר גיט אזוי אלט.
— אין די פופציגער? האט ער,
מר, גרין, געזאגט, אז ער איז אין די
פופציגער? — האט פעני מיט א
טראגישען שטיינעל געפרעגט. —
וועלל, מר, גרין איז שוין אריבער
זעכציג... איר גלויב, אז ער איז נעגז-
טער צו ובעציגן, ווי ער וויל דאס
אלין צוגעבען...

— וואלט איהר דערמיט זאגען, —
האט דער פראפעסאר פארשענר געד-
קוקט אויף איהר, — אז מר, גרין
גארט אנדערע וועגען זיין ריכטיגען
עלטער?

— מר, גרין גארט גיט בלויז אכ-
ציער, נאר זיך אלליין אויך. ער וויל
זיין אייגענע ווי ער איז. און ער מיינט,
קען זיין, אז ער וועט עס דערגרייכען
דורך דעם, וואס ער וועט פארלייגע-
נען זיינע יאדערען, — האט פעני מיט
א זיפז געזאגט.

דער פראפעסאר האט אויף פעני'ן
א צייט געקוקט און מיט אַמאל געד-
פרעגט:

— גלויבט איהר, אז מר, גרין קען
אין גאָר געבען, א קינד? — האט
איהר אויף דעם?

— איר ווייס גיט וואס צו גלויב-
בען? אי' אויף וואס צו האפען, —
האט פעני געענטפערט. — מר, גרין
זאגט מיר זאכען און איר הער זיי
אויס און שווייג... איר וויל איהם גיט
ריידען אנטשענען, איר וויל איהם גיט
אויפרענען, ער איז זעהר א געווענ-
ער מענטש.

זאגט איהר, מיט איהר איהר, האט
דער פראפעסאר געזאגט. — איר האט
איר איהר איהר זייערע חענט,
גרין'ס לעבען איז אין אייערע חענט,
מר, גרין... איהר קענט איהם פאר-
קענענען און איהר קענט איהם פאר-
קירצערען... איהר קענט איהם פאר-
זיסען און איהר קענט איהם פארביי-
שטענען. פון די פאר ווערטער, וואס
מר, גרין האט מיך וועגען אייד געד-
זאגט, פארשטעה איר, אז ער מוקט
אויף איר ווי איהר א גאט. איהר
היינט זינט געבן זיין בלאד זיין לע-
בען...

דעם פראפעסאר'ס רייד האבען
פעני'ן פאר מר, גרין געוואונען. זי
האט באשלאסען צו ווייזען גרין'ען,
אז זי ווייסט ווי אזוי זיין גוטע מיר
גונג וועגען איהר אפצושטענען. דער
פאר וואס ער האט אויף איהר פאר'ן
פראפעסאר גיט אנגעדעלט קיין שלעכ-
טעם, וועט זי טאקע זיין גוט. אויב
גלייך פארלענגערען איהם דאס לעבען,
וועט זאגט כאטש פאדריינגערען, גיט
פארבייטערען נאר פארזיכען.

פעני איז מיט אַוועקען גומע אַב-
זוכטען שפעטער צוגעקומען צום בעט,
אויף וועלכער גרין איז ווי א מת געד-
לעגען, און זי צו איהם צוגעבויגען.
— שלאפסט? — האט פעני ווייך
געפרעגט.

— גא, — האט ער מיט פארמאכ-
טע אויגען געענטפערט. — איר שלאָף
גיט, איר קען גיט שלאָפען.
— ווי פיהלסטו?
— איר-פיהל, אז מינע טעג זיין
געזעהלטע...

— זאג דאס גיט! — האט פעני
אויפריכטיג געבעטען. — איר גלייך
דאס גיט צו הערען, וועסט זיין אל-
רעכט.

— האט דיר דער ספעציאליסט
גיט געזאגט וואו איר דאָלט אין דער
וועלט? —
פעני האט געשוויגען
— וואס האט דיר דער פראפעסאר
וועגען מיר געזאגט? — האט שוין
גרין געפרעגט רעכער, געוועזען.
— ער האט געזאגט, אז דו ביזט
אלראיט, אז דו וועסט זיין אלראיט.
— האט איהם פעני בארוהיגט.
— א, זיין וואו וועל איר זיין
אלראיט, דא? אויף דער וועלט? —
אויף דער, צי אויף יענער? — אוי,
מיין הארץ און מיין ארימער זייט!
מיין גיכטיגער גאכטאגן ווי נאר
דיר וועט מיר קאממען מיין לעבען...
— עס וועט דיר דערפון גארניט
זיין, — האט פעני געזאגט. — טראכט
גיט וועגען דעם, באדיהיי זיך.
עס איז שווער גיט צו טראכט
טען פון דעם וואס עס טראכט זיך.
קיין נאך איז גיט אזוי שווער צו פאר-
מראגען, ווי א באליידיגונג וואס קומט
פון א פרוואן וועלכע מען האט ליב...
דו, פענעלע, האסט מיר בייזאכט
זערי שטארק באליידיגט...

ווייטערעם קאדענץ

(פארטיצעונג פון געכטען)
דער דאקטאר האט אויף איהר געד-
קוקט און געזאגט, אז אויב מר, גרין
וויל זיך עפעס איינריידען, איז צו
קענען געפינען א מיטעל וואס זאל
איהם העלפען צוריק יונג ווערען...
דער דאקטאר האט געזאגט גאר
אזעלכע זאכען וואס האבען געשמעקט
מיט מאמפליפעמאן; אבער פעני
האט ווי קיין דאוונדערע אויפמערק-
זאמקייט גיט געשענקט. נאך דעם וואס
זי האט דורכגעלעבט מיט'ן ארטיסט
און נאך דער ערפאָהרונג וואס זי האט
געהאט מיט'ן פאלש-באבערדעלטען
מר, דעיוויסמאן, האט זיך פאר'ן דאק-
טאר, נאך אזא פארשוין, ווי ער איז
געווען, קיין פלאץ גיט געפונען. ער
איז פאר'ן איהר געווען בלויז א דאק-
טאר, וואס איז צופעליג געקומען, ווייל
מען האט איהם געקענט קריגען צו
דער צייט, גיט מעהר. אויב פארטרויען
זיך מיט עפעס וועגען-אייגענעם געד-
זאגט-צושטאנד, האט פעני געמאכט,
זאל דאס שוין טאקע זיין א ספציעל-
איסט. און אויב שוין בלויז א דאק-
טאר, זאל ער גיט זיין אזא מאנקי...
ערליך האט זיך דער פראפעסאר
באוויזונג. פון איין קוק אויף זיין פנים,
האט פעני פארשטאנען אז גרינ'ס לאץ
גע איז זעהר אז ערנסטע. זי האט
איהם וועגען דעם געוואלט פרענען און
האט גיט געזאגט. אבער דער פרא-
פעסאר איז צו אירר אלליין צוגעקומען
און מיט קאלטער העפליכקייט-גע-
מערענט:

— מרס, גרין? זייט איהר מרס,
גרין?
— יעס, דאקטאר... א, פראפעסאר,
— האט זיך געפיקסט.
— מיט איר מיט איר-ריידען א
פאר ווערלעך? — האט דער פראפע-
סאר געשטימט אויף איהר פארדיכ-
טען זיך דעם טעות זיין קאפ אנגעבוי-
גען.

יעס, סוירסענלי!
— אונטער פיער אויגען, קאנ-
פירענשעל, סטריקטלי פראוועט... —
דאס דער פראפעסאר'נעזאגט און מיט
א קוק דעם דאקטאר געחויסען זיך
דערווייטערען.

60

אזוי גיט ווי דער גרויסער ספציעל-
ליסט מיט'ן דאקטאר האבען גרינ'ס
היים פארלאזען, האט זיך דארט עפעס
א נייער סארט לעבען אנגעהויבען.
פעני האט די הויז אין איהרע הענט
אריינגענומען. זי האט מרס. פאט געד-
ווינען וואו זי באלאנגט.

כדי צו האבען געבען זיך אז איר
גענעם מענשען האט זי איר קווינע

האט זיך איר קווינע

האט זיך איר קווינע

האט זיך איר קווינע

האט זיך איר קווינע

האט זיך איר קווינע

האט זיך איר קווינע

האט זיך איר קווינע

האט זיך איר קווינע

האט זיך איר קווינע

האט זיך איר קווינע

האט זיך איר קווינע

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפילאוו

(פארטועצונג פון נעכטען)

— ניו, איד האב ניג! — האט זיך פעני מיט אויסדרוק פון פראטעסט פארענטפערט. — אז איד וויל, קען א ד זאגען, דאס דו האסט מיג בא' לידניג פון אנהויב אווענט און דו האסט זיך צוגעכאפט צו דער מרס. "איט" ביים טיש, און צום טאנצען און נאכ'ן טאנצען, און טאמער איז דאס געווען ווייניג, ביזטו מיט איהר אוועקגעפארען דער טיוועל ווייסט וואו. האסט דאך מיר אפילו נישט א' געזאגט, געלאזען מיר ווארטען, וואר' טען!

— ביזט דאך געשלאפען, פארלא' זענדיג די געסט, האסטו געזאגט, אז דו ווילסט שלאפען! פריהער האסטו זי איבערגעלאזען און זיך באהאלטען מיט... מיט'ן אינשורענס עידזשענט "ריידען" ביזנעס" און אז דו ביזט שוין מיט מול פון דער באהעלטעניש ארויסגעקראכען, האט זיך דיר פאר' וואלט שלאפען. ווען איד געה דיר נאך, וואלטו זאגען, אז איד לאז דיר נישט שלאפען, און טאמער בין איד ארויס פאר א דאך, טויג עס ווייטער נישט, ווי און וואס איד זאל נישט טאן, אין דיר אלץ נישט געפעלען.

פעני האט איהם אויף זיינע רייד געוואלט שארף ענטפערען. זי האט אבער א טראכט געטאן וועגען דעם וואס דער פראפעסאר האט איהר גע' זאגט, און באשלאסען צו שווייגען. זי האט איהר האנט אויף זיין אקסעל אוועקגעלייגט:

— נו, גענוג צו ריידען, כעסער שלאפען ווען דו קענסט איצט איינ' שלאפען! דארפטסט האבען רוה, אב' סאלוטע רוה!

— דוה? מיט דיר ביים זייט, רוה? ...

— איד קען ארויסגעהן. וואוהין? צו וואס? זיין דא!

האלט מיין האנט — אלראיט, און לאמיר שווייגען, יעס?

זיי האבען א ווילע געשוויגען. לאנג שווייגען האט אבער גרין נישט געקענט. געדאנקען וואס האבען געגעבערט זיין מוח, האבען איהם געמריבען צום ריי' הען צו דערגעהן זאכען, צום אויס' פרגענען.

וואס האט דיר דער דאקטאר גע' זאגט וועגען מיר? — האט ער פעני' געפרעגט, און פעני האט געענטפערט: — גארנישט, וואס האט ער געקענט זאגען?

— ער איז א גרויסער נאר, דער דאקטאר, ער מוז ניון פון דער היים א באנדער, א קעב, א כ'ווייס אליון נישט יאס!

פעני האט גארנישט געזאגט. האט גרין אויפגעגעבען דעם דאך' נאר און זיך גענומען צום "אינשור' יענס אירזשענט".

— האט דער... מר. דעיוויסמען נאך נישט אפגערופען?

— נא, וואס איז, ער האט באדארפט אפרופען?

— יעס, ער דארף קומען מאכען די פאליסי.

— ווען דארף ער קומען?

צו יעדער צייט, זאלסט זיך נאר ווידער אמאל, זיי לעצטען אווענט, מיט איהם נישט באהאלטען.

— כ'האב זיך מיט איהם נישט באהאלטען, האסט איהם אליון אויף מיר אנגעשיקט מיט מיר צו טאנ' צען און צו ריידען ביזנעס. ער איז א טיפישטער איידזשענט, אז ער הויבט אן צו ריידען פאליסי, פארנעסט ער ווען צו סטאפען...

— ער געפלט דיר נישט? — נא! כ'קער נישט פאר איהם, כ'קער נישט פאר זיינע רייד מיט דער ציר' גענער בערדעלע זיינער מיט די גרויסע גלעזער.

— אזוי, נישט געפעלען דיר די בער' דעלע... וועל, זאג דאס איהם, אפשר וועט ער עס פון דינסטוועגען אראפנע' מען... וואס טוט נישט א מאן צוליב א פרוי וואס זוכט צו זיך צוצוצייען ווע' מען דאס זאל נישט זיין, אבי צו געבען הארצוועהטאג צו איהר אייגענעם מאן... אבי צו פארשעמען איהם פאר לייטען. אבער און ווידער אמאל ברענ' גען דערצו, אז מ'זאל פרעגען פון אלע זייטען: "וואו איז פעני?" מ'האט דאך שוין געמיינט אז מ'האט דיר ווי' דער געקידנעפט!

— נו, האט מען געמיינט, — האט פעני מיט א גרימאסע פון גלייכניל' טיגקייט געזאגט, — אבי מ'האט מיר נישט געקידנעפט, אבי איד בין דא.

— יעס, — האט זיך גרין אפגער' זיפט, — ביזט דא, דו ביזט דא און דיין נשמה איז ערגעץ אנדערש וואו.

וואו איז דיין נשמה?

— מיין נשמה איז דא וואו איד בין... — האט פעני מיט שלעכט בא' האלטענער אויפגענונג געזאגט. — זי

האט געפיהלט אז אויב ער וועט איהר אזוי כסדר האלטען אין איין נודיען, וועט זי איהרע גוטע אכזיכטען מווען אפוארפען אן א זייט און איהם איר בערלאזען מיט זיין פרענק אליון. זאל ער זיך נעמען א נידעם, זאל ער זיך דינגען אימיצען אויף צו קענען איהם נודיען. זאל ער טאן וואס ער וויל, אויף אלץ איז דא א מאס. אויף אלץ, נאר נישט אויף זיינע רייד. אויב ער איז אזוי געפערליך קראנק, אויב זיינע טעג זיינען געזעלעטע, אין זאל ער כעסער שווייגען, זאל ער אויפהערען וועגען אלץ און אלעמען צו ריידען. זאל ער שלאפען, זאל ער רוהען און זאל ער איהר אויך לאזען צו רוה!

פעני האט דאס אלץ געטראכט. אבער גרין האט דערהילט וואס זי טראכט און איז אנשוויגען געווארען.

ער האט זיך אליון געכאפט אז ער האט נישט ריכטיג געהאנדעלט, ער האט פאר' געסען אויסצופאלגען דעם "אדרער" פון זיין ספעציאליסט, דעם פראפע' סאר.

דער פראפעסאר האט איהם פאר' זאגט וואס גענוג מיט זיין יונגער ווייב זיך אין רייד אריינצולאזען. זאל ער בעסער אנדערע מיט איהר לאזען ריידען. אזעלכע אנדערע, נאטירליך, וואס וועלען איהם איבערגעבען פינקט' ליד אלץ וואס זי האט מיט זי גע' רערט. זאל ער דאס אנפארטרויען דעם לאיער זיינעם, דעם דעמעקטיוו און די

הויזונגע מענטשען, ער אליון, דער פרא' פעסאר, וועט איהם אין דעם אויך העלפען...

גרין האט געפיהלט אז דער פראפע' סאר האט איהם מיטגעפיהלט. ריידענ' דיג וועגען דעם אונטערשייד אין יאהר' רען וואס איז צווישען איהם מיט זיין פעני, האט זיך דער פראפעסאר אויסגערעדט וועגען זיין אייגענער ווייב, וואס איז ביי איהם די צווייטע און מיט א צוואנציג יאהר אינגער פון איהם.

אמת, צוואנציג יאהר איז נישט פער' ציג... אבער דאך... ווי בא'לד אז איינע וואס איז שוין א פול יעהרונגע וויליגט איין, חתונה צו האבען מיט אן עלטער' רען פון זיך, דארף זי זיך האלטען אב' שטענדיג. זי דארף זיך זעהן אויסצור' היטען פון אריינפאלען אין לייטשישע מילער, פארשעמען דעם נאמען וואס זי טראגט, דעם נאמען וואס בארעכ' טיגט זי, לויט'ן געזען, צו ירש'ענען איהר מאנ'ס פארמעגען.

גרין איז געווען צופרידען מיט דער קאנפערענציע וואס ער האט אפגעהאל' טען מיט'ן פראפעסאר. דער פאל האט איהם דערנעהענטערט צו זיינע וויי' טערדיגע פלענער אין דער ריכטיגער צייט. ווען נישט דער פאל, וואלט ער נאך מסתמא אזוי גיך קיין ספעציאליסט נישט געזעהן און, זעלבסטפארשטענד' ליד, פארצויגען די פראגע וועגען אן איינגעארדענטען בעכערען פאמיליע' לעבען אויף ווער ווייסט ווי לאנג.

דער אינצידענט מיט'ן פאלען האט גרינ'ען אויך געגעבען א תירוץ אויף צו ליגען אין בעט און זיך אויסרוהען.

גרין האט זיך גענויטיגט אין רוה. די געשיכטע מיט דער קידנעפינג, דער קאמפ מיט פעני'ן פאר צוזאמעלעבען און איהר ווידערשטאנד, די פארטי מיט דער שרעק פאר א נייע קידנעפינג, דאס זעהן ביי א פרעמדען מאן פעני'ס בילדער און ענדליך דאס פאלען נאכ' יאגענדיג זיך נאך איהר, האט איהם פון די פיס אראפגעוועזט.

איצט, ליגענדיג אזוי, אונטער דעם אויסרייד פון לירען פון אן עקסיר' דענט, האט ער זיך געקענט אויסרוהען, אניאגען צו דערקאפען די כוחות וואס ער האט דורך דער לעצטער צייט פאר' לארען.

דער פראפעסאר האט גרינ'ען געגען בען גוטע האפנונגען אויף א לאנגען לעבען, לאנגע יאהרען איז געווען ווי א זאך וואס האט אים געקומט בירושה. דאס איז געווען אין דער פאמיליע.

ניו, גרין האט נישט געהאט וואס צו מורא האבען פאר א גיכען טויט. ער האט געפיהלט, און דער פראפע' סאר האט איהם געזאגט, אז ער קען נאך לעבען און לעבען.

דער פראפעסאר האט איהם אפילו אלס מוסטער געשטעלט איינעם, עפעס אז אמעריקאנער ערפינדער (גרין האט פארגעסען זיין נאמען), וועלכער האט צו זיין זיבעדאן-זיבעציגסטען גער' בורסטאג ערקלערט אז ער קלייבט זיך צו לעבען ביז הונדערט און פערציג יאהר.

איינער פון דעם ערפינדער'ס זיין דעם האט געלעבט אזוי לאנג ווי ער, דער ערפינדער האט זיך דאס פאר' מאסטען צו לעבען.

דער זעלכער ערפינדער האט אויך ערקלערט, אז ער האלט שלאפען פאר א שלעכטער געוואונהייט. ער אליון שלאפט זעהר ווייניג.

ער ארבייט איצט, דער וויסענ' שאפטליכער ערפינדער, אויף א שאפונג פון א נייעם קוואל ענערגיע, אז ערפינ' דונג וואס וועט אריינברענגען א גאנ' צע איבערקערעניש אין מענשליכען לעבען.

(ווייטערעס מארגען)

געטראפער, ווען ער איז פון ווין ראיד צוריק אהיימגעקומען; אז עס איז שוין געווען ביי איהם א גרויסער פראפע- סאר, און אז ער מוז ליגען אין בעט ביז... דער זעלבער פראפעסאר וועט איהם ערלויבען פון בעט אראפצוגעהן. מרס, סאימאן האט אלע ווילע נע- זאגט: „מאי גאד!“ „זאגסטו א?“ זיך געוואונדערט, באדויערט און נע- זאגט, אז ווי נאך זי וועט זיך א ביסעל מיט הויזארבייט איינפראווען וועט זי צו איהר צוקומען און זעהן וואס זי קען טאן פאר איהר.

אויף די ווערטער האט פעני איהר קווינע געזאגט, אז דאס איז טאקע די זאך, צוליב וואס זי האט איהר אפ- גערופען און געוואלט בעטען, אז גוט און געטריי ווי פרעמדע מענטשן זא- לען ניט ווין, זיינען זיי פרעמדע און איז א צייט פון א צרה ווילט זיך נעבען זיך האבען אן אייגענעם מענטשען.

וואלט דאס געווען ניט אזוי שלעכט. גרין האט זיך געזאגט, אז ער קען צו זיין ווייבעל ניט האבען קיין טענות, דערפאר וואס זי וויל נעבען זיך האבען אז עלטערע, וואס זאל איהר העלפען אנפיהרען די באלעבאטישקייט, בשעת זי וויל זיך אינגאנצען אפגעבען בלויז מיט איהם, איהר מאן, וועלכער איז איבער איהר געפאלען. אבער פעני האט זיך ביי דעם טעלעפאן-קאל ניט אפגעשטעלט.

פעני האט אויך אפגערופען איהר קרוב, דעם דראניסט.

„וואס פאר א ביזנעס“, האט גרין אומצופרידען געטראכט, „האט זי דאס איהם אפצורופען?“

פעני, האט דעם דראניסט געזאגט, אז זי וויל איהם נעבען אן ארדער אויף א סך דראגסטאר ארטיקלען. וואלט דאס אויך ניט געווען אזא געפעהרליכע זאך, וויל זי אן אייגענעם געבען א געלעגנהייט צו מאכען א פאר סענט. צו וואס אבער האט זי איהם געבעטען קומען? ער זאל קו- מען א קוק טאן איהר מעדעסין טשעסט און זעהן וואס איהר פעהלט. דאן זאל ער דאס איהר אלץ צוברענג- גען!

א נייע אנשיקעניש. עס פעהלט איהם נאך א דראניסט אויף זיין קאפ! „נאך אביסעל“, האט גרין גע- טראכט, „און זי וועט צונויפרופען איהר גאנצע גארדעם מיטפהל!“

ער וועט איהר בעסער זאגען, אז זי זאל זיי הייסען זיצען אין דער היים. ער דארף זיי ניט, ער וויל זיי ניט! אזוי גיך ווי פעני האט אפגערעדט דורכ'ן טעלעפאן, האט גרין אויפגע- האנגען דאס טרייבעל און צוגעמאכט די אויגען. ער האט געוואלט, אז פעני זאל איהם געפינען א שלאפענדיגען. פעני איז שטיל, שטיל אריין, דער- זעהן, אז גרין שלאפט, האט זי שוין געוואלט ארויסגעהן, ווען גרין האט זי ווי פון שלאף א רוף געטאן:

— פעני... פענעלע... וואו ביזטו? ביזטו דא?

— יעס, איך בין דא. ווילסטו מיך? — איז פעני צו איהם געהענט צוגע- קומען.

— ...וואו ביזטו געווען? — האט ער אויסשטרעקענדיג צו איהר א האנט, פארשלאפען געפרענט. — וואס האסטו געטאן? בין איך לאנג גע- שלאפען?

פעני האט איהם געזאגט, אז ער איז ניט צוילאנג געשלאפען, בלויז עטליכע מינוט, און אז זי איז געווען אין אז אנדער צימער, זי האט אפגערופען אויפ'ן טעלעפאן וועמען זי האט גע- דארפט.

— די... די קווינע? — האט זיך גרין ווי דערמאנט. (ווייטערעס מארגען)

האב פון דעם פאל באקומען, איז געווען צופיל פאר מיר. איך זאג דיר, מיין טייערע, אז דו האסט פון מיר ניט בא- דארפט, ניט געמאכט אנטלויפען! — האסט מיר ניט באדארפט נאך- לויפען.

— וואס הייסט ניט? כ'בין הען נאכגעלאפען א פרעמדע פרוי? ביזטו דאך מיין ווייב. טראנסט דאך מיין נא- מען! אדער, פארגעסטו ווער דו ביזט, זאג, מיין ווייב, פארגעסטו?

— נא, איך פארגעסט ניט — האט פעני מיט איינגעהאלטענעם קעס גע- זאגט.

זי האט איהם געוואלט זאגען מיט'ן הארבען ווארט אז ער זאל איהר אויפ- הערען צו גורדיען, אז ער זאל שווייגען, שטומען. אבער זי האט זיך דערמאנט אויף דעם וואס דער פראפעסאר האט איהר געזאגט, אז ער וועט לאנג ניט ציהען, און זי האט זיך געהייסען שווייגען.

„א דאנה“, — האט פעני געטראכט, „זאל ער ריידען, איך קען זיך דער- ווייל טראכטען וועגען וואס איך וויל. זאל ער מיינען אז ער וועט מיר מאכען פאר אזא גולם ווי איך בין דאס פריי- הער געווען...“

פרייער האט עס געמיינט בעפאר זי איז געקלינגעפט געווארען. בעפאר זי האט פארזוכט פון דער פארבאטענער פרוכט פון זינדיגע ליבע...

זי איז איצט וויליג געווען צו זיין איהר אלטען קראנקען מאנ'ס נויט, זיין „שוועסטער“, אבער ניט זיין ווייב. זי האט שוין צוגעגרייט פאר איהם א תירוץ פארוואס זי זאגט זיך אפ מיט איהם צו זיין אינטים, ווי מאן און ווייב זיינען: ס'איז דערפאר וואס דאס איז ניט גוט פאר זיין געזונט, שער- ל'ך פאר זיין הארץ. זי איז אויסען זיין טובה, דער גרויסער ספעשעליסט האט פארזאגט אז מ'זאל איהם ניט אויפרייזען, און זי וויל דאס פינקטליך, אויפריכטיג אויספאלגען...

פעני'ס וואונש איז געווען, אז גרין זאל וואס מערער שלאפען. אין דער צייט וואס ער וועט שלאפען, וואלט זי מע- גען אביסעל ריידען דורכ'ן טעלעפאן מיט וועמען זי האט געוואלט...

אזוי ווי זי האט איהם געבעטען, שטארק געבעטען, דאס ער זאל כאטש וויפיל ניט און איינשלאפען, האט גרין באשלאסען א ווילע. צו מאכען זיך שלאפענדיג און זעהן וואס זי וועט טאן. עפעס האט זי געזאגט וועגען אפרופען איהר קווינע, מרס, סיימאן, זי וויל איהר עפעס בעטען.

— גוט, — האט גרין געזאגט, — איך וועל טאקע זעהן איינשלאפען און דו קענסט זיך דערווייל געהן אטענדרען צו וואס דו דארפט...

נאך ווי פעני איז פון שלאף-צימער ארויסגעגאנגען, האט ער דאס טעלע- פאן-טרייבעל פון טעלעפאן אראפגע- נומען און אזוי געהערט וואס פעני האט מיט איהר קווינע גערעדט.

עס איז ניט געווען קיין סך וואס צו הערען. פעני האט איהר קווינע, מרס, סאימאן, אנגעזאגט וואס פאר אן עק- סידענט מיט איהם, מיט גרינ'ען, האט

(פארטזעצונג פון נעכטען)
גרין האט אויסגעדריקט זיין צופרי- דענקייט צו לעבען כאטש ביז 90 יאהר. און אויב ער וועט צו 90 יאהר זעהן אז ער וויל נאך ניט שטארבען, וועט ער דאן בעטען אויף נאך...

ווי א קארגער זאמעלט און באהאלט זיינע אוצרות, האט גרין געוואלט איר זאמלען געזונט און זיך ניט ארויסגע- בען מיט די פולע, מולדיגע יאהרען וואס ער קען נאך לעבען.

ער האט דאריבער געבעטען דעם פראפעסאר אז ער זאל זאגען זיין יוני- גער ווייב דאס ער איז זעהר ערנסט קראנק... (ניט צוליב זיין עלטער, נאר איבער'ן פאל, פארשטעהט זיך...) און אז זי מוז ווין זעהר גוט צו איהם, כדי צו דערהאלטען איהם ביים לעבען, כאטש ביז ער וועט זי פאר- שארגען מיט א צוקונפט... זי זאל איהם נאכגעבען אין אלץ וואס ער וועט ווע- לען... אלץ!...

דער פראפעסאר האט, אויכהערענ- דיג גרינ'ס גאנצע געשיכטע, איהם די ביטע נאכגעגעבען.

פון פעני'ס צוקומען צו זיין בעט, פון איהר אנבויגען זיך צו איהם, פון איהר ארט פרעגען צו ער שלאפט און ווי ער פיהלט, האט גרין פארשטאנען, אז דער ספעציאליסט זיינער האט די שליחות פינקטליך און ערפאלגרייך דורכגעפיהרט. האט עס איהם הנאה געטאן פון איין זייט, פון דער אנדער זייט אבער, האט עס איהם געקערענט: „זי איז צו מיר גוט דערפאר“, —

זאגט גרין געטראכט, — „ווייל זי מיינט אז כ'האלט שוין ביים שטארבען, אז זי וועט זיך באלד באפרייען פון מיר“.

ער האט דערפאר געוואלט זעהן ווי לאנג זי וועט קענען אויסהאלטען זיינע רייד, מיט וועלכע ער האט איהר גע- זאגט ווען מאן ער האט געוואלט שמעלען אויף פראבע איהר געדולד, איהר טרייהייט און איבערגעבענהייט פאר אלץ וואס ער האט פון איהר'ס הענגען געטאן און וואס זי ערווארט פון איהם איצט, אז ער זאל נאך טאן. ער האט זיך אביסעל אפגערוהט, צוגעטראכט פון וועלכער זייט ווידער זיין פעני מיט זיינע ווערטער צו אטא- קרען און, נאך א פארמאלען קרעכץ, געפרעגט אויב זי האט זיך דערשראקען ווען זי האט דערהערט אז ער איז גע- פאלען.

פעני האט געזאגט, אז זי האט זיך דערשראקען.

— האסטו זיך שטארק דערשרא- קען?

פעני האט איהם געזאגט אז זי האט זיך שטארק דערשראקען, זעהר שטארק!

— האסטו נמעינט אז איך בין שוין קאפוט? אז ס'שוין שונא ישראל, א סוף צו מיינע יאהרען?

— נא, כ'האב געהאפט אז דו ביזט אלראיט.

— האסטו גערופען צו הילף, געהיי- סען רופען א דאקטאר?

— יעס, האסטו עס געהערט?

— געהערט ווי דורך א הלום... איך האב גע'חלש'ט... דער קלאפ וואס איך

איך זאל דיר צו דעם צוגרייטען... ס׳, נאך איהר דער בלייבער דראגיסט. שמיכעל און א גוטמוטיגען „הארדן“ מרס. סאימאן האט מיט זיך אריינ. יודן? וואס מאכט מען עפעס? געבראכט א פארטיגען מיטפיהלענרען (וויטערעס מארגען)

— וואס האט עס צו טאן מיט א דושענטעלמאן? — האט פעני מיט א שפאטישען שמיכעל געפרעגט, און גרין האט געענטפערט, אז —

— דאס האט שוין גאר א סך צו טאן! א דושענטעלמאן דארף פרעגען ביים מאן ווי אזוי זיך מיט איהר צו באנעמען. ניט קומען גלייך צו איהר וועגען... וועגען וואס דאס זאל ניט ברענגט אריין זיין ווייב אין א האסט פיטאל, וואו מען דארף איהר מאכען אן אפערעישאן, מוז ער זיך דארט אונטערשריבען אין זייערע ביכער, אז אויב די אפערעישאן זאל זיך ניט איינ-געבען און זי וועט שטארבען? דער מאן איז פאראנטווארטליך פאר זיין ווייב; אבער מיר זיינען אוועק פון פונקט.

— פון וועלכען פונקט? — האט פעני נאכלעסיג געפרעגט. — פון דעם וואס האט צו טאן מיט לאזען זיך עקזעמענען (אונטערזוכען) און מיר זאלען וויסען וואו מיר ביידע האלטען אין דער וועלט. אויב מיר ווילען האבען אן אייגענע בעיבי, ניט קיין געקידנעפטע —

— טפוי! — האט גרין כלומרשט אפגעשפניגען — וואס נאך איר רייד, קומט מיר ארויף די קידנעפינג. איר האב געמיינט צו ואגען אן אדאפטיר טע און עס האט זיך ביי מיר ארויס-גערעדט א געקידנעפטע. דאס איז אלץ דיר, פענעלע, צו פארדאנקען...

„נאט, מיין גאט, — האט פעני אין זיך אויכגערופען, — ווי לאנג נאך וועל, איר דאס דארפען הערען! ווי לאנג?!“

מיט אמאל האט איהר גרין צו זיך מיט קראפט א ציה געסאן:

— לויג זיך אוועק!...

פעני דאט זיך פון איהם געזוכט אוועקצוציהען:

— וואס עפעס אזוי מיט אסאל — וואס? — האט גרין וויינעריג א לאד געטאן. — ווייסט ניט וואס? כ'דארף דאס דיר זאגען?... נו?

— נא, נא!... — יעס! איר זאג יעס און... פאלט וואס איר זאג, דעג מיר ניט אויף! — האט ער זי צו זיך געשלעפט. — איר טאג זיך ניט אויפערענען. דו הערסט? איר טאג ניט —

פעני האט זיך פון איהם אוועקגע-ריסען און גענומען ערקלערען, אז טאקע דערפאר וואס עס איז ניט גוט פאר... וויין הארץ, טאקע דערפאר וואס ער יטאג זיך ניט אויפערענען, מוז זי זיך פון איהם דערווייטערען. פון זיין אייגענער טובה ווענען דארף ער זי אונפהערען וועגען דעם צו באדערען...

גרין איז געווארען אן אויפגעקאכטער, ער האט זיך גאר פארגעסען ווי שוואד ער איז, ווי קראנק ער דארף זיין, און זיך הויך צושריען אויף פעני'ן, פארוואס זי וויל איהם עפעס איינלויפן. — ווער — האט ער געשריען: — האט דאס דיר געהויסען זאגען? — דערפאר האט געזאגט ווער: —

— האט ער דיר געהויסען מיט מיר מעהר ניט צו האבען קיין ביינעס? הא, ער?

— יעס, ער!...

— דאס איז א ליגען! 'טאז עי ביג לאו! א גרויסער ליגען. ער האט עס דיר ניט געהייסען!

פעני האט געזאגט, אז יא און גרין האט געשריען, אז ער האט עס ניט גע-הויסען, ביז סעירי האט צו זי אין מיר אנגעקלאפט צו מעלדען אז מרס. סאימאן און דער דראגיסט מר. פלאט זיינען געקומען: וואס זאל וי טאן, לאזען זיי ווארטען, אדער אהער-צו זיי אריינרופען? זיי זאגען, אז מען האט געשיקט נאך זיי, מען האט זיי גע-רופען...

— זאלען זיי אריין אהער! — האט גרין צו סעירי'ן מיט כעס א זאג גע-טאן. — זאלען זיי הערען וואס איר האב ווי וועגען זייער ויסער קרובה צו זאגען! זאלען זיי פון איר קלייבען נחת, זאלען זיי!

קריסט, ווען ער האט איהר געזאגט פאר וואס ער קוקט אזוי אויף איהר: — איר קוק און וואונדער זיך, מיין געטרייע ווייבעלע, פאר וואס דו ביזט עפעס מיט אמאל געווארען אזוי גוט צו מיר... דו האסט מיר קייןמאל ביו איצט-ניט ארויסגעוויזען אזא גוטס קיט ווי איצט. איז דאס דערפאר, מיין טייערינקע, וואס איר בין אזוי קראנק? — איר ווייסט גאר ניט אויב דו ביזט אזוי קראנק, — האט פעני, כדי אירם צו מאכען לייכט זיין קראנק ווין, גוטמוטיג געזאגט.

— ווייסט'עס גאר ניט? האט דאס דיר דער ספעשעליסט ניט געלאזט וויר סען? וואס האט ער דיר געזאגט וועגען מיין הארץ?

— גארנישט...

— גארנישט? אויב אזוי, איז ער א פעיקער, א וויאסער פעיקער! א רעקעמיר, אז אויסוואורף!

פעני האט געשוויגען און גרין האט זיך צושריען:

— פארוואס שווייגסטו? האסטו גארניט וואס צו זאגען?

— ניין, איר מיין, אז איר האב איצט ניט באדארפט אריינקומען. איר האב דיר נאך באדארפט לאזען שלא-פען.

— און אפרופען משפחה צו העל-פען דיר קריגען דו ירושה? צורגיר, מיין קעצעלע! וואלטט מענען האבען געדולד ביז איר וואלט פארגעלערען די פאליסי און זעהן זיך מיט מיין לאיער... א חוץ דעם, וואלטטו זיך טא-קע-פריהער פון אלץ באדארפט פאר-זארגען מיט א בעיבי. ווילסט דאך הא-בען א בעיבי, נא? איר האב גערעדט מיט'ן ספעשעליסט און ער האט גע-זאגט, אז איר בין אלראיט. ואלסט דו נאך זיין אזוי אלראיט, ווי איר ביי, קען אלץ ווין אלראיט. ער וויל דיר עקזאמענען... ער האט מיר געזאגט, אז

(פארטזעצונג פון נעכטען) — יעס, די קווינע, מרס. כאימאן, זי יעס באלד אהער קומען. — און... וועמען נאך האסטו אפ-גערופען? — ...וועמען? מיין קאזין, דעם דראגיסט. צופרידען דערפון וואס זיין פעני זאגט איהם דעם אמת, האט שוין גרין מיט ווייניגער אומצופרידענהייט ווע-גען די ביינעס מיט דעם דראגיסט א טראכט געטאן. ער האט בלויז גע-פרעגט צו וואס זי האט איהם טעלע-פאגירט, און זי האט פשוט, אפען גע-זאגט, אז זי וויל איהם געבען א „שאו" און קויפען ביי איהם די דראגאטיק-לען, וואס א הויז מוז אלע מאל הא-בען.

דאס זאגענדיג, האט זיך פעני אויף דעם ברען פון בעט אוועקגעזעצט און געפרעגט וואס אזוינס ער וואלט וועלען עסען. זי וועט זעהן, אז אלץ זאל פאר איהם געמאכט ווערען אזוי ווי עס בא-דארף צו זיין און זי אליין וועט עס איהם צום בעט דערלאנגען.

אנקוקענדיג פעני'ן ווי שעהן זי האט דאס, ארויסגעזאגט, איז א מיאוסער געדאנק אין גרינ'ס קאפ גע-קומען. דער געדאנק האט זיך באצור-גען אויפ'ן דראגיסט מיט די עפעס, וואס פעני האט זיך אליין אנגעבאטען איהם צום בעט צו דערלאנגען... האט זי ניט עפעס א פלאן וואס זאל איהם, איהר אלטען מאן, ניכער פון דער וועלט אוועקשיקען, כדי ההונה צו הא-בען מיט א יונגען? ווער ווייסט וואס פאר א פארברעכערישע פלעגער עס זיינען אין איהר שעהנעם קעפעל פאר-בארגען?

פעני'ס פרעגען איהם, פאר וואס ער קוקט אויף איהר אזוי, האט זיין פאר-דאכט פארשטארקט. א מיאוסער שטיי-כעלע האט זיין יאלטען פנים אויסגע-

די כצענע, וואס האט זיך אפגע-שפילט אין גרינ'ס שלאפצימער, ווען די צוויי מיטגלידער פון פעני'ס משפחה זיינען געקומען, איז געווען אזא נאך וועלכער גרין וואלט זיך זיי באדארפט שעהמען צו קוקען גלייך אין די אוי-גען.

אריינגעקומען זיינען אויף גרינ'ס „אינלאדונג" מרס. סאימאן און גלייך

(פארטועצונג פון נעכטען)

— וואס טויג איז א קראנקער מאן? ...

— ס'איז איז איהר גענוג אן אל-טער? ...

— ...איהר האט עס געזאגט! פלענטי גענוג, נאך אלעמען, מר, גרין, איז זי דאך צוזא יונגע, א פרישע, א געזונטע און —

— איך ווייס אלץ וואס זי איז, — האט איהר גרין איבערגעשלאגען, איך האב נישט געוואלט אויף איהר, איך וואלט עס מיר קומען זאגען!

— נו, איז דאך אודאי, רעכט, דארפט איהר דאך אלץ וויסען, אז איהר דארפט איהר טריטען נישט נאר ווי א ווייב, נאר ווי א קינד אויך... אפשר אז איהר וואלט מיט איהר געהן פארוואלדען, אז אנהער וואלט זיך מיט איהר מעהר אפגעבען, וואלט זי נאך געבענשט געווארען מיט א בעיבי... נאך אלעמען, מר, גרין, זייט איהר דאך גאר נישט אזוי אלט... איך קען על-טערע פון איך וואס האבען באוויזען אזא טריק. זיי זינען געווען אונטער דער אויפזיכט פון א דאקטאר א ספע-שעליסט און, זאל איך דאס פארמאגן און גאלד, וואס פאר גרויסע, איינגע-געבענע בעיביס. זיי האבען געהאט! טייערע קינדערלעך, דימענטען מיט ברוילאנטען!

זי האט איהם מיט די רייד געפאקט. גרין האט אלץ צוגעגעבען, אז זי האט איהם מיט די ווערטער געוואונען. אזוי אבער, האט ער געזאגט, ווי מען דארף צוויי צו מאכען א בארגען, זאל זי וועגען דעם א רעד טאן מיט פעני'ן... מרס, סאימאן האט גרינ'ען צוגע-זאגט מיט פעני'ן טאקע באלד וועגען דעם צו רעדען.

— איך וועל זעהן, איך וועל הערען — האט מרס, סאימאן געזאגט — וואס פעני וועט אויף דעם ענטפערען, און וועל דאס אייך זאגען. עס איז איינע פון די גרעסטע מצוות שלום צו מאכען צווישען. כאן און ווייב, און איך וויל די-דאזיגע מצוה פארדינען! איך בין זיכער, אז פעני וועט איינ-געהן אויף-דאס וואס איהר ווילט, צו ליב א בעיבי, פעני וויל האבען א בעיבי, די הארץ געהט איהר, אויס נאך א בעיבעלע, זי איז דאך אזא גוטע, מר, גרין, מיט גוטע קענט איהר דאך מיט איהר מאכען וואס איהר ווילט...

— נישט אלע מאל, — האט גרין מיט א זיפץ געזאגט.

— מען דארף וויסען ווען און ווי, מר, גרין, מען דארף קענען צוטער-פען דעם ריכטיגען מאמענט... אז עס נישט זיך נישט איין מאל, ווארט מען אויף א צווייטען מאל, פון-אוי-לעניש, מר, גרין, קומט, זאגט מען, קיין גוטס נישט ארויס...

גרין האט צו מרס, סאימאן, אומע-טיג אבער שוין גוטמוטיג א שטייכעל געטאן.

— נישט אלע האבען צייט צו וואר-טען... איך בין נישט קיין יאנגסטער, וואס איך זאל קענען אפלייגען זאכען אויף שפעטער. אז מיר ווילט זיך עפעס, דארף איך דאס זעהן אריינכא-פען איצט, ווען איך וויל; נישט וואר-טען בין איך וועל עלטער ווערען. איהר פארשטעהט וואס איך מיינ.

— צי איך פארשטעהט? — האט מרס, סאימאן, אונז איסטיסאדיג אי-

נישטיק אויסגעזונגען. — אוי, מיין טייערער מר, גרין, מען דארף מיר קיין פינגער אין מויל, נישט אריינלייגען. איך קען נאך אפכויסען...

און אזוי זינען. די צוויי, ערשט מינדלעך-געשטימטע קרובים, באפריינד-דעט געווארען. גרין'ס פריינדליכקייט איז שוין דערגאנגען אזוי ווייט, אז ער אלץ האט פעני'ס קווינע געבע-טען צו פארבלייבען ביי איהם אין הויז וואס לענגער.

— איך פיהל, — האט גרין צו פעני'ס קווינע געזאגט, — אז איהר זייט נישט בלויז אויף פעני'ס זייט. איך מיינ, אז איהר זייט אונז ביידען א גוטער פריינד און איהר זייט אויסען אונזער ביידענ'ס טובה. אפשר וועט איהר מיט אייערע רייד צו פענעלען האבען א גוטע איינפלוס און זי וועט מיר, נישט פארקירדען מיינע יאהרען מיט איהרע קאפריזען. איך בין גרויס, מרס, סאימאן, צו צאהלען וואס איך דארף קאסטען א פרוי, וועלכע זאל קומען האלטען אין ארונגונג אייער הויז, דורך דער צייט וואס איהר וועט זיין מיין... נאכט, און אז עס וועט קומען צו מאכען דעם „ווייל“ (צוואה), וועל איך איך אויך געדענקען.

— פער, מאכט עס נויכער! — האט זיך מרס, סאימאן גע'חכמה'ט, — ווארים בין איהר וועט האלטען ביים זאגען „גורבאי“ צו דער וועלט, וועט איהר האבען גענוג צייט דאס צו פארנעמען...

די חכמה איז איהם געפעלען גע-ווארען. איהרע רייד ווענען זיין מיט פעני'ס ווייטערדיגען צוזאמענלעבען האבען איהם אויפגעלעכט. ער האט שוין אפילו אהן געפיהל פון אייער-זוכט צוגעהערט ווי פעני'ס קווינע האט געלויבט איהר קאזי, דעם בליי-כען דראגיסט, וואס פאר א גרויסער מוכחה ער איז, נישט בלויז אין זיין פאר, נאר אפילו אין מעדיצין אויך.

— איך, זאג, אייך, מר, גרין, — האט מרס, סאימאן געזאגט, — אז ער ווייסט מעהר ווי מאנכע דאקטוירים ווייסען. ער קען זי-אלעמען, די דאק-טוירים מיט די גרויסע ספעשעליסטס, אויסגעבונדען איהר פרעגט איהם וועגען זיי און ער וועט אייך זאגען. ער האט זי-אלעמען אויפ'ן צעטעל. זי זינען מיט איהם די בעסטע חברים. די וואס וואוינען נאעהנט פון זיין דראגיסטאר כאפען זיך אפט צו איהם אריין אין די בעק און מאכען א קערטעל, און ריידען פון זייער פראק-טיקע, און וואס נישט!

גרין האט, צוהערענדיג מרס, סאי-מאן'ס רייד, א מראכט געטאן, אז עס וואלט אפשר זיין, בראי מיט דעם דראגיסט א ביסעל צו ווערען פריינד-ליכער און נאכברעגען ביי איהם אויף דעם ספעשעליסט, וואס ער האט ביי זיך געהאט.

מרס, סאימאן האט צוגעטראפען זיין געדאנק:

— פאר וואס, מר, גרין, זאלט איהר איהם נישט פרעגען ווער עס איז א גוטער, ווער עס איז דער בעסטער ספעשעליסט פאר אייערע געווען, ווי באלד אז ער איז שוין דא? איך מיינ, אז אייער געזונט איז פוירפעקט, א חוץ אייער שארען אויף מיינע גוטע פריינד געזאגט געווארען. באט אייער רע געווען? — איהר זייט זעהר נויך ווען זעהר!

— אז מען מאכט מיר נוירווען, בין איך נוירווען.

— נא, זאגט עס נישט, איהר זייט נוירווען עניוועל. איהר מוזט אטענ-דען צו אייערע נוירווס, איהר מוזט, אז נישט, וועט פון אייך ביידען ווערען א תל!

— וועלל, אפשר זייט איהר גע-רעכט...

— אפשר? — האט זיך מרס, סאימאן דערפריעהט. — אפשר? איהר צווייפעלט נאך אין דעם? אוי, מיין פריינד, ווען איך ווייס נישט אויף געוויס אז איך בין גערעכט, רעד איך נישט אזוי.

— זאל איך, זאגט איהר, א פרעג טאן אייער דראגיסט וועגען ספעשע-ליסט.

— יעס! איך קען איהם שוין אריינרופען.

— שיקט איהם אריין צו מיר, און איהר, מרס, סאימאן, גלייכט דארטען אויס דעם שטיקעל ארגומענט, וואס איז צווישען מיר מיט אייער פעני'ן פארנעקומען.

— מיט אייער פעני'ן! מר, גרין, זי איז שוין נישט אונזער פעני, נאר אייער פעני! אינגאנצען אייערע.

— אינגאנצען? ...

— שור, אינגאנצען. איהר ווייסט נאָרנישט ווי זי נעמט זיך איבער דער-מיט וואס זי איז אייערע! ...

— וועלל, איך זאל מיר דאס גלוי-בען. זי האט נישט פארוואס מיט מיר אראפצופאלען. זי מען זיין שטאלץ אויף דעם, וואס זי טראגט מיין נאָמען, מרס, פלייט גרין.

— יעס, און זי וואלט געוויס זיין גלוקליך, ווען זי טראגט נאך עפעס צו דעם נאָמען.

— איהר מיינט דאס, וועגען וואס מיר האבען פריהער גערעדט? ...

— עהע, דאס איז וואס איך מיינ...

זי וויל זיין א מאמע. — יעס, ווי איך זעה, איז פאר א פרוי ווייניג וואס זי קען זיין א ווייב; זי וויל זיין א מאמע אויך. אָבער, פאר וואס, אז זי וויל דאס, עקט זי נישט אזוי, אז זי זאל דאס האבען? פאר וואס געהט זי געגען מיין ווילען?

— מסתמא דערפאר, מר, גרין, וואס איהר ווייסט נישט, עקסקיוז מ, ווי זי צו נעמען. איהר ווערט נוירווען און באליידיגט זי, ווען איהר דארפט איהר האלצען און קושען און גלעמען און בעמען! ...

— צו יעדער מאל זאל איך דורכ-מאכען די אלע מאנקייביזעס פון מא-כען ליבע? בעטלען א זאך וואס מיר קומט, וואס איך האב א פאלקאמענע רעכט צו נעמען? וואס בין איך עפעס, וואס? א פאצעט, א שארלאטאנטשיק, א דושיגאלא, צי א... קידנעפער? נא, מרס, עי-סאימאן, זאגט בעסער אייער פעני'ן, אז זי זאל זיך מיר נישט שטעלען אנטקענען, זאל זי מיר ביט רייצען, זאל זי מיר נישט מאכען. פאר אלעמאל וויסען וואס עס איז די פליכט פון א ווייב צו איהר מאן, זאגט עס איהר!

פעני'ס קווינע האט איהם צוגעזאגט זיינע רייד צו פעני'ן ווארט ביי ווארט איבערגעבען און נאך צולייגען א בר-סעל אייגענע.

— איך בין גרויס צו טאן און זאג-גען אייניגעס, אבי נאר צווישען איך ביידען זאל הערשען שלום, אָבער איהר מוזט מיר דערפאר צוואנגען נאכצוגעבען פעני'ן זאכען, וואס זי וויל...

— וואס וויל זי? ...

— דאס וועל איך ביי איהר פרעגען און איך וועל דאס אייך זאגען. איך געה שוין צו איהר ווילט איהר אז איך זאל אייך אריינשיקען אונזער דרא-גיסט, אויב ער איז נאך דא.

— יעס, פליי, שיקט איהם צו מיר. איך וויל איהם פרעגען וועגען דעם פראפעסאר, וואס איז ביי מיר געווען. פעני'ס קווינע האט זיך געלאזען

גען און איהר וועט פון מיר הערען וואס זי וועט אויף דעם ענטפערען. איך האב מורא, אז נאכדעם ווי איהר האט זי פריהער אזוי באליידיגט, וועל איך האבען א שווערען דזשאב מיט איהר, צו פועל'ן אז זי זאל אייך אלץ נאכגעבען; אָבער איך וועל טאן מיינ בעסט צו מאכען דעם דזשאב, ווייל איך וויל, אז צווישען אייך זאל זיין שלום, איהר זאלט ביידע זיין גלוקליך. (ווייטערעס מארגען)

קוקענדיג אויף דער פרוי, וואס האט געוויינט אייה פּענ'לס אומגליקליכען לעבען, האט זיך גריי שטארק פאר'לארען. ער האט נישט געוואוסט וואס צו טאן. אויף א קאפּריונער ווייב, א פּרעכע, אן עפענטליך פּאָלשע, וואָלט ער געקענט שרייען, ליארמען, באַטויל־ריצען זי, משפּט'ען, אָבער וואָס קען ער טאן מיט אַ וויינענדיגע און אַ פּאַרצוויפּלטע כּוז איא גראַד, אַז זי וויל זיך גאר נעמען דאָס לעבען!
— איך וויל צו איהר ריידען!
האט גרין געזאגט. איך וויל איהר וואס זאגען, פעני'ן.

— וואס? — האט מרס. סימאן מיט איהר נאזטיבעל ביים מויל. געפרעגט. — וואס ווילט איהר זאגען?
— כ'ווייל איהר זאגען, אַז אויב זי וועט מיר סתּהר נישט רייצען, נישט אויפֿרענען און נישט קראַנק מאַכען, וועט אלץ זיין אַלראַיט, זי דאַרף זיך איבער מיר נישט נעהמען דאָס לעבען, די גאר מרס. סימאן האט זיך אַ ויפּטענ־דיגע גע'ראַזט איינריידען איבערצוגיין דען פעני'ן, אַז זי וואָל צו גרינ'ע' אין שלאַפּציכער אַרײַנקומען. ער וויל זיך מיט איהר איבערבעטען.

מרס. סימאן אין געזאָגען וואָז דען גרינ'ע' צו פעני'ן מיט, "מעסערזישעס" אין צוריקגעקומען מיט פעני'ס ענטפּר:

(ווייטערעס מאָנען)

איך בעסער פון ראנען אוועקנעהן—

— וואס הייסט איהר קענט נישט מאַכען קיין שלום? וואס אין, אייער פּעני האט חרטה אויפ'ן שידוך?... צו שפּעט.

— צו שפּעט? יעס, ס'דאָס וואָס איך דאָכ איהר געזאָגט...

— יעס? און וואָס האָט זי געזאָגט?

מרס. סימאן האָט געשוויגען. זי האָט אַוועקגעקוקט אַז אַ זייט און דאָן צום טיר, ווי זי וואָלט זיך וועלען אַרױסראַטעווען פון צו געבען אַן ענטפּר.

גרין האט גערופּען אַ לאַר געטאן:

— וואָס איז, איהר האָט מורא צו ריידען?

— מר. גרין! — האָט מרס. מיר מאַן אויסגערופּען, — טוט מיר אַ טיבה און פּרעגט מיר מעהר גאָניגט.. ס'איז מיר זעהר שווער צו ענטפּערען. ס'איז מיר אַ גרויסער רעספּונד אויף פעני'ן. זי ערעכט מיין האַרץ, זי האָט פאַר מיר געוויינט ווי אַ ביכּיכּ...

— געוויינט? וואָס האָט זי צו וויינען? וואָס פּעלט איהר?

— מר. גרין, פון וואויטאָג וויינט מען נישט... פעני איז געראַד זעהר אומגליקליך. זי האָט מיר געזאָגט, אַז זי וויל זיך נעהמען דאָס לעבען...

— פאַר וואָס? איבער וואָס? צור

ליב וועמען?!

— נישט איבער מיר, מרס. גרין, זי האָט מיר געזאָגט, אַז איהר מאַכט זי משונע. זי ווויס נישט אויף וואָס פאַר אַ וועלט זי איז. אַז זי האָט אַזוי מורא פאַר אייער תּושע'ר זיי איהר אין אלץ, דאָס זי וועט זיך באַלד אַנהויבען שרעקען פאַר איהר אייגענעם שאַטען. זי וווינטשט זיך דעם כּוונט!... אַרימע פעני, זי איז געבאָד אַזוי צובראָכען!...

און זאָגענדיג דאָס, האָט זיך פּעני ג'אָס קוזניע אָנגעהויבען ווישען די אייגען, אָנגעבויען דעם קאָפּ און זיך אָפּגעקערט ווי צו באַהאַלטען די טרען רע'...

גרין האָט דעפּהילט אַזוי ווי זיין האַרץ האָט אין־ איהם אָנגעהויבען אַראַפּווינגען, אַז ווען ער הויכט זיך איצט אויף, וואָלט ער זיך גלייך מווען אַראַפּלאַנען.

אַז ער איז געוונט, דער קראַנקער אַליין זאָל זיך איינריידען אַז ער פּיהלט נישט, דער קראַנקער דאַרף שטענדיג זאָגען צו זיך די ווערטער: „יעדען טאָג פּיהל איך אַלץ בעסער און כּעסער“.

גרין האָט אַ מאַד געטאן מיט דער

דאָנט:

— כ'חאָב געהערט וועגען דעם, טסנאָממעט, אַז מען זאָל זיך קענען אויסרייזען דורך דעם וואָס מען וועט זאָגען „מיר איז כּעסער און כּעסער, יעדען טאָג, אין יעדען... וועג“? אַזוי געהט עס: ערוּר דען אין ערוּר ווען פּירלסטויקס! אַז מען איז קראַנק, איז מען נישט געוונט אין דאָס זאָגען זיך אַזאַ ליגען, וועט נישט העלפען. אַט די וואָס קענען עפעס טאן כּרי צו מאַכען פון אַלט וונג, די קענען נישט גאָרען. מיט אַזאַ מין ספּעשעליסט אין זיך כּראי צו באַקענען!

— אַלואַ, מיין פּריינד, האָט מיר אין זינען וועגען דעם. געפּינט מיר אויס אַזאַ מין ספּעשעליסט, וואָס אין נישט קיין פּעיקער און מאַכט מיט איהם פאַר מיר אַן אַפּאָינטמענט, ווער וויינט, אפּשער וועל איך מיר דורך אַזאַ אייגנעם קענען עטליכע יונגע יאָהר רען צוריק אומקערען. ווייל וואָס, גאָד אַלעמען, טויג דאָס לעבען, אויב מען קען פון איהרם נישט אַרױסגעמען וואָס מען וויל, ווען אין מיט וועמען מען וויל??

62

גאָכ'י דראַניסט'ס אוועקנעהן, האָט גרין ווידער געוואָלט זעהן פעני'ס קיר זינען.

ער האָט ביי איהר געוואָלט פּילענען ווי אַזוי זי האָט וועגען איהר צו פּעני גי'ן גערעדט און מיט וואָס פעני האָט אויף דעם געענטפּערט.

פעני'ס קווינע האָט גרינ'ען, אויף זיך געלאָוען וואַרטען. זי האָט זיך גע'לאָזט בעטען צו איהם אַרײַנצוקומען, זאָל דאָס איהם, האָט זי צו פעני'ן גע'זאָגט, אַזוי גרינג נישט אַנקומען...

און ווען זי איז שוין אַרױנגעקומען, האָט זי געשוויגען וועגען וואָס ער דאָט איהר געוואָלט הערען ריידען אַזוי, ווי יי וואָלט אַ מויל, מיט וואָסער אַני גענומען.

גרין דאָט די פּירערער רעדעוודיגע און איצט שווייגענדיגע פּרני מיט אומרוינע אונגען אָנגעקוקט:

— וואָס ד'ג' מער, מרס. סימאן, איהר האָט פאַרלאָרען די שפּראַך? ... ווער האָט נישט פון פּריהער, אַז איהר קענט ריידען, וואָלט איך קענען מיינען דאָס איהר זייט זעהר אַ שווייגענדיגען עפעס האָט איהר, סתּחמא, מיין בעסער־דע העלפט וועיזאָנט וואָס איהר האָט אַזוי ווי מורא איבערצוגעבען —

מרס. סימאן האָט זיך אָפּגעוויפּטען: — יעס, מר. גרין. דאָס איז עס. איך האָב שוין חרטה וואָס כ'חאָב מיר צווישען אייך אַרײַנגעמישט... וויבאַלד אַז כ'קען נישט מאַכען קיין שלום, וויל

(פּאַרטיעזינג פון געכטען).

איינזעהענדיג גאר די ערשטע עט־ליכע ווערטער, אַז דער דראַניסט לאָזט זיך ריידען, האָט איהם גרין אויך באַר־שלאָסען צו מאַכען פאַר זיין פּריינד, אַזוי ווי מרס. סאימאן.

— מיר זיינען דאָך אייגענע מעכער שוין, — האָט גרין געזאָגט, — אַזוי צו זאָגען: כּהותנים, דאַרפען מיר זיך נישט גערעמאָניען. איך וויל מיט איהר ריידען ווי אַ מאַן צו אַ מאַן. איך וויל, אַז איהר זאָרט פּריהער פון אַלץ ווייך כען, דאָס איך כּוז נישט קיין דעכפּאָנט, קיין טייראָ, מיין באַרכבאַר, ווי איך דאָט אכשׂר פּריהער געקענט מיינען: איך ביי אַ פעניש, וואָס האָט פּיינט אַז מען גאָרט איהם, אַז מען געמנט ביי איהם אַליין אין מען נישט גאָרנישט, דאָטס אַלץ איי וויל פאַר איהר גאר נישט

ריידען אויף מיין ווייב, זי איז פּיינ־ווייב; אייערע אין זי כּליון אַ קאָזין, אַ סעקאָנדר קאָזין! וועלל, איהר זייט נישט פאַראַנטוואָרליך פאַר אַרדען עקשאַנס (האַנדלונגען), זי איז שוין אַלט גענוג אַליין צו וויסען וואָס זי טוט, וואָס איך פאַדער פון איהר אין כּליון גערעכטיקייט. איך וויל נעמען וואָס מיר טומט, מענט איהר מיר דער־פאַר בלעזימען? זאָנט, קענט איהר?

דער בלייכער דראַניסט, דער אין דער שטיל האַפּטונגסלאַזער פאַרלייב־טער אין דער יונגער פּרוי, וועגען וועלכער דער אַלטער מאַן האָט גע'רעזט, איז ווי אַ שטומער געבען גרינ'ען געוועסען, כאַטש עס דאָט

איהם פון יונגע רייד פון אַרט געהויר בען. איהם האָט זיך געוואָלט אַני כּאָפען פאַר'ן אַלמען האַלן און רע'ר שפּיקען, דערווערענען, מאַכען אַ סוף צו איהם, כּרי דען יונגער קוזניע זיי נער, דער שטעהנער, צו געבען אַ מענדי־ליכקייט צו לעבען.

פון דאָס ביסעל וואָס פעני האָט אירם, דעם דראַניסט, געזאָגט, האָט ער געוואוסט, אַז זי איז מיאוס אַרײַנגעפאַלען. זי האָט פאַרשפּילט איהרע יאָרדען, און ער דאָט איהר מיטנער פּיהלט. ווען ער האָט נישט מורא פאַר דער... אומגעקעכטער גערעכטיקייט! ווי ער האָט עס אין געדאָנען אָנגע'רופּען, נישט ער פעני'ן אַז עצה איינצור געבען איהם אַ ביסעל סס, און פאַר' מיין אַוועקשטיקען איהם אַהין, וואר' הוי איהם אין שוין לאַנג, לויט זיין מיינונג, צייט געווען צו געה'... ווען פעני בענט איהם נישט, אַז ער זאָל מיט גרינ'ען קיין קריג נישט פאַר־פּיהרען, וואָלט איהם דער דראַניסט אַ נויטע גאָב געגעבען; אָבער צוזאָר גענדיג פעני'ן צו שטיינען, האָט ער גרינ'ען געלאָוען ריידען. ער האָט אירם גאר אויף די גלעזען ווערטער געענטפּערט מיט:

— גערעכט אדער אימנערנאָנט, דאַרף אַ מאָ וויסען וואָס ער רעדט, קיין פּרוי וועט נישט ווערען נישט צו איהר מאַן, אויב ער וועט עס פון איהר פאַרערען דורך באַלידיגען זי, דורך ערנידעריגען זי און דורך באַלעסטיגען, אַ פּרוי וועט קיינמאָל נישט פאַרגע'רען —

— מיילא, נו, אַלראַיט, — האָט גרין מיט'ן האָנט אַ מאַד געטאן. — איך וועל שוין זעהן, אַז מ'יין פּרוי זאָל חיר יא פאַרנעבען, און לאָמיר וועגען דעם נישט ריידען. איך וויל, אַז איהר זאָלט מיר זאָגען וואָס איהר ווייסט וועגען... א נויטען ספּעשעליסט.

— אַ ספּעשעליסט אויף וואָס? — אויף... אויף אַלץ! איך וויל אַזאַ איינעם, וואָס קען מיר העלפען אַנהאַלטען מיין געזונט, מיין קראַפט, מיין יונגענט, אייער קווינע, מרס. סאימאן, האָט מיר געזאָגט, אַז איהר קענט זיי אַלעמען ביי די נעמען און פּערזענליך. ווייל איך וויסען וואָס איהר קענט מיר זאָגען וועגען זיי. אי זאָרגט זי, נישט פאַר דער צייט וואָס איך נעם ביי אייך אַוועק. צייט, ווייס איך, איז גע'לט, און איך בון פאַר דעם וויליב צו באַצעהלען כאי די ווען, האָט איהר פעני געגעבען אַז אַר־דער אויף דראַניזאָבען?

— יעס, גלעזעבען. — א גרויסען אַרדער? — נאָ גליון אייניגע פון די גור־טיונסטע זאכען וואָס מען דאַרף אַלע מאַל אין אַ הויז האַנגן.

— וועלל, מאַכט עס דאָכל און דעלפט מיר אויך מאַכען אַן אַרדער. פאַרשטייבט אַליין וואָס איהר ווייסט אַז עס איז נויטיג פאַר מיר און נישט מיר אַ ביל. איי וועל' זיין אייער סטעדי קאָסטומער!

דער דראַניסט דאָט געזעהן, אַז גרין זוכט זיך ביי איהם איינצוקומיען אין לאַסקען; אַז ער האָט עפעס ווי חרטה אויף דעם, וואָס ע וואָס פּריהער אַזוי גראָב באַכוסע'ן, און ער איז דעפּאָד געוואָרען ריידענדיג. ער דאָט אים דע'געהירט פון וועלכער דאָקטוירי, פּראַפעסאָרען און אַלער־ליי ספּעציאַליסטען מען האָלט מעהר אַרע'י ייניגען; ער האָט איהם רעד'ערהלט ווענען דעם מאַלענע זיינעם, דעם גרייסען פּראַנצווזישען דראַניסט עמיל קען, וועלכער האָט זיך אָנגעטער גוסען צו היילען אַלע קראַנקהייטען אַהן פּערייזיץ, כּליון דורך סאַנדרושעכ'טונגא; — איינשמיטעטן דעם חרטה!

— אַה, אויף אַלערליי אופנים, מיט דעם ווי... ווי זי קוקט אויף אַן דערע און ווי זי מאכט, אַז אַנדערע זאָלען קוקען אויף איהר!

— נא, וואס איז זי שולדיג, וואס זי איז אַזוי יונג און אַזוי שעה, אַז מ'מוז זי באַזאָנדערען? אַז מ'מוז אויף איהר קוקען?

— אַז, ווען מ'וואלט בלייבן אַפּער מען מיט'ן קוקען אויף איהר! ווען דאס איז גאר. ווען דאס געהט ניט ווייטער דערפון!

— ווער האט איהר געזאגט, אַז זי געהט ווייטער דערפון? קיינער ניט, איהר רעדט זיך אַליין איהר! איהר מאַכטערט זיך אין איהר מאַכטערט איהר.

— אַזוי, א י ד מאַכטער זי! אַלץ איהר. ווייסט איהר וואס איהר רעדט? אפּשער וועט איהר מיר זאגען פארוואס איהר ליב איצט אין בעט. מיט אַ דאָקטאר און אַ פראַפּעסאָר אין בעט! ווייסט איהר באַשט, מאַדאם, אַז איהר בין נישט געפאָלען און נע'הליש'ט פאַר פלעזיסור? אַז זי, אייער פענעלע, האט מיר דערצו געטריבען?

— איז פעני געווען שולדיג אין דעם, וואס איהר האט איבערגעכאַפּט די באַס אין אויסטריקען און איבער'נע ביסעל און זיך ניט געקענט האַלטען אויף די פיס...

— אַזוי, זי האט איהר געזאגט אַז איהר בין געווען שייך! זי האט איהר דאס געזאגט! — איז גרין צוקאכט געווארען. — זי האט! העהע! וואס נאך האט זי געזאגט, וואס?

— מר, גרין, — האט פעני'ס קר זינען קומענדיק איהם גלייך אין די אוי גען געזאגט. — איהר גלויב, אַז איהר וועט ניט באַשולדיגען פעני'ן אַז פאַרבירענען דערפאַר, וואס זי האט פאַר מיר אויסגערעדט איהר ביטערע האַרץ. נאָר אַלעמען איז דאס נאטיר'ליך, אַז איהר, וואס כ'בין כמעט צוויי טאָג אַזוי אַלט ווי זי, זאָל צו איהר, אונזער יתומה, זיין ווי אַ מאַמע. זי איז מיר טאַקע ליב און טייער אַזוי נוי אַז איינער קינד. און אַז ס'זאָל, הלילה, קומען צו דעם, אַז אימייער זאָל איהר וועלען שלעכטס טאָן, וועל איהר זיך פאַר איהר, ווי פאַר מינ'ס אַ קינד, איינשטעלע'ן. זי האט זיך געכענט און מען זיך פאַרטרויען פאַר אַז איהר גענער. אויב באַשולדיגען פאַר דירע'צו וועמען מ'דאַרף ניט, קען זי איהר און ניט איהר זי...

— וואס מינט איהר? — האט גרין צומראגען געקוקט אויף איהר. — מרס, סימאן, רעדט קלאָרע דיבאָריום. צו וועמען האט א י ד געזעט?

— אַלרייט, מר, גרין, כ'וועל דאס איהר זאגען? צו דער... געבלייבט'ט טעג מאַדאמעלע מיט דעם טאָפּען צינגעלע, אַט די וואס האט איהר גע'מאכט צו טרינקען ביים טיש, די וואס האט איהר אוועקגענומען פון פעני'ן ביים טאַנצען און צום סוף פון הויז! מינט איהר, אַז דאס איז געווען פעני'ן זעהר שטאַרק צום האַרצען? זי האט פאַר איהר אַזוי פיעל אכטונג, זי נעמט זיך איבער דערמיט וואס זי טראַגט אייער נאמען... זי שטאַלצירט דערמיט וואס זי אין מרס. פיליפ, גרין, צום סוף קומט עפעס א געבליטשטע, אַז איבערגעציעוועטע אַז אַנגעפאַרבעט מאַדאם און זי ציהט איהר פאַר'ן צונג און איהר רעדט צו איהר, כ'בעט איהר צו פאַרצייען, וואס מ'דאַרף ניט... — גרין האט אויסגעהערט מרס. סיי מאל'ס ריר און צו איהר געצוואונגען, אַבער אונטערשטעני צונעשמינעלע: — כ'ווייסט ניט וואס כ'וואלט איהר באדארפט זאגען, איהר לאָזט מיר מיין מויל ניט עפענען... אַבער איהר מוז איהר געבען קרעדיט, מרס. סימאן, פאַר אייער אייגנטעלען זיך פאַר דאס וואס באַלאַנגט צו איהר. אַנשטאט צו לאָזען באַשולדיגען די שולדיגע, באַשולדיגט איהר מ'יך. איהר ווארפט אויף מ'יך די גאנצע שולד, איהר מוז איהר זאגען, אַז איהר ווייט זעהר אַ בראַווע פרוי, אַז איהר קענט צו פ'י ר אויך ריידען... — אן אפּת, מר, גרין, קען איהר זאגען אפילו אויף מיין אייגענעם טאָט, און פאָלגט מיר, מר, גרין, פאַר בויגט אייער שטאַלץ און געהט צו איהר. ווייזט איהר, אַז מ'דאַרף דעם וואס איהר זיט ניט מיט איינעם, באַמירט איהר זיך צו מאַכען אַ טריט צו איהר, כ'די זי איבער'נעמען. זיט אַ דויטענ'טעלמאן, ווייזט אַז איהר האַלט פון ליידיגס מידעס. גרין דאט זיך אַ ביסעל גע'אָזט בע'טען.

— אַז כ'וועל זיך פאַר איהר אויך געמען בויגען, וועט זי מיר ערשט נע'מען קרעדיט אויפ'ן קאַפּ — נא, זי וועט ניט — האט פעני'ס קרעדיט געזאגט. — איהר טראַגט איהר פאַר דעם, כ'האב איהר שוין צוגעגרייט צו דעם, אַז זי זאָל זיך לאָזען איבער'בעסט. זי ווארט אויף איהר, מר, גרין, האט איהר ניט צו האַנג ווארענען. שטייט דעם איינעם בלייבט ער אין היים... — גרין דאס קרענקלי' אַ לאַר געטאן: — כ'האב מורא אַז איהר וועט מיר איבערריידען... אַט אַזוי אין דאס, אַז מ'פאַרט איי'ן צו איהר אין די הענט! איהר טיט מיט איינעם איהר וואס איי' געפעלט. איהר וועט מיר שוין אַנטאָן אַ כח אוי געה: צו איהר, אַבער געדענקט'נע, מרס. סימאן, אַז אויב זי וועט מיר איינעם צו זיך ניט צו'לאַזן זען, וועל איהר איהר פאַר דעם באַטור'דיגען... דאס וועט ווירען, אַז איהר האט זיך ניט גוט צוגעגרייט אַז איהר זיט בידע גענע' מיר... צוויי גע'נען איינעם! און דאס וועט ניט גיל'טען מיט מיר, ווער'כער זוכט גע'עכ'טיגט!

(ווייטער'סע מאַנען)

וואו איז פעני? ראמאן

(פאַרמערצונג פון נעכטען.)

— זי וויל ניט געהן. זי קען ניט... — וואס הייסט זי וויל ניט? וואס דייסט זי קען ניט?

— זי וויל ניט. זי זאגט, אַז אויב איהר ווילט זיך מיט איהר איבערבע'טען, דאַרפט איהר צו א י ת ר קר מען!

— איהר צו איהר? — האט ניד גרין ביי געוואנדערט, ווי'ל אַזוי קען איהר? כ'ליג דאך צום בעט אַ קראַנקער!

— זי ליגט איהר אַ קראַנקער — האט פּעני'ס קווינע געענטפערט.

— זי ליגט איהר? ס'מאָלע ווי ווער ס'ליגט. ליגען צו ליגען איז ניט גלייך. מיר האט דאך דער פראַפּעסאָר פאַר זאגט, אַז כ'טאר פון בעט ניט אַראַפּ געהן.

און זי קען אַליין ניט אַראַפּגעהן! איהר דעם פאַרוואַג פון פראַפּעסאָר... זי קען ניט!

— וואס איז איהר? וואס טהוט א י ת ר ווען?

— די קאַפּ. זי האט זיך אָנגע'וויינט א געפעהרליכען מאַנעווערמאַן. כ'האב געקלערט איהר צו פרעגען צו מ'זאָל רופען אַ דאָקטאר. אפּשער, טאָ קען ד'רופען דעם זעלבען פראַפּעסאָר וואס ס'דאָ געווען?...

— דעם פראַפּעסאָר? אפּשער בעסער רופען אַ געסערען. אייער דראַניסט האלט ניט צו שטאַרק פון דעם פראַפּעסאָר. איהר קענט איהם רופען און אַנפירענען וועמען צו רופען.

— אַלרייט, מר, גרין, כ'וועל דאס טאקע טאן. כ'געה שוין.

— ווארט, איילט זיך ניט. וואס, זאגט איהר, טוט ביי איהר ווען, די קאַפּ?

— יעס, די קאַפּ.

— מעהר גארנישט ווי די קאַפּ? — איז דאס פאַר איהר ווענדיג?

וואס ווילט איהר נאך זאָל איהר ווען טאָ? — — האט פעני'ס קווינע טרויר'עריג צוגעשטייכעלט.

גרין האט געוואלט זאגען, אַז ער וואלט וועלען. דאס ס'זאָל איהר ווען טאָ די הארץ, ווי איהם... אַז ס'זאָל איהר עסען, אַ חרטה אויף דעם וואס איז געשעהן. אַבער ער האט דאס פאַר'טייגט. ער האט מורא געהאט פאַר ער פרוי אַזוינס צו זאגען, זי זאָל יודעראַסאָל. ווי פריהער, ניט ארויס'נאָקלען מיט'ן חשבון פון זיינע יאָרען. זאגען איהם, אַז ער איז כמעט צוויי טאָג אַזוי אַלט ווי זי און כמעט זיך מאל אַזוי אַלט ווי פעני.

— הערט זיך איהר, מרס. סימאן, — האט גרין ווי מיט געבעט געזאגט, — איהר וויל, אַז איהר וואלט וויסען דאס וואס פאַר אַ וועהמאָה, וואס פאַר אַ קרענק מיין פעני זאָל ניט האַבען, טוט עס מ'יך ווען. איהר מיין אַבער, אַז זי דאַרף זיך אַזוי ניט מאַרדעווען, ניט אַנווייניג זיך קיין קאַפּוועהמאנען. וואס אַזוינס דאָב איהר דאָ גע'זאגט. אדרבה, זאגט איהר, וואס?

— ס'איז ניט אַזוי דאס, וואס איהר האט געזאגט. נאך ווי אַזוי איהר האט עס געזאגט... איהר האט אויף איהר געטייטעלט מיט'ן פינגער — — אַי, אַי, אַי! כ'נעטייטעלט מיט אַ פינגער! אַנדערע מענער, אַז ס'קוקט צו אַזעלכע זאכען. הויבען אַ האַנט! יעס, יעס! פאַרזן צייטען וואס אַז ס'העלפט ניט קיין ווארט, ניט מען אַ קלאָפּ... פשוט און פראַסם — אַ קלאָפּ! — מר, גרין! — דאס פעני'ס קר זינע מיט בידע הענט אַ פאַטש גע'טאן. — ווען איז מיר ניט, ווי רעדט איהר דאס אַזוי? אַז מ'דאך אַ בליק וואס פענעלע הערט עס ניט!... ווען כ'דער דאס ניט מיט מינע אויסזעהן, וואלט איהר דאס קיינמאל ניט גלויבען, אַז א י ת ר זאָלט זאגען אזא וואר! איהר!

— טאָ, טאָ, מ'טאר שוין גארנישט זאגען אויך?...

— נא, מ'טאר נאך אויבנס פאַר'ן מויל ניט ברענגען!

— נא, אַלרייט, כ'האב דאָס ניט געזאגט. ס'האט זיך ביי מיר אויס'געדעלט, אַז נעגל! פאַרעסט עס. כ'האב וואס פאַר אַ יואָרט כ'האבט זיך ירויס ביי אַ מענטשען ווען ער איז קראַנק, גערודען און אַז איהר ווילט, אַפילו אַביסעל דושעלעס אויך — אַביסעל דושעלעס? — האט פעני'ס קווינע ציאַוונגענדיג אַ לאַר געטאן. כ'האב מורא אַז ניט אַביר העל נאך אַ סך.

— נא, זאָל זיין אַ סך. נאך אַלע'מען איז דאך דאס ניט אינגאנצען מיין שולד. זי מאכט מיר דושעלעס! — יע? ווי אַזוי, מיט וואס? יאָווב כ'מען פרעגען.

מאָל געווען!
— איהר האט עס געוועה, אייך
וויט געשטאנען דערביי ווי זי —
— יעס, מר. גרין. איך מיט דער
הויז-מידעל.
— און זי האט אין אייער אנוועזענ-
הייט אזוי —
— יעס, מר. גרין. זי האט זיך גאר
פארגעסען וואס מיר שטעהען דערביי.
זי האט אונז גארניט געזעהן. . . און
ווען זי האט מיט איהר טייערער קווינע
אלין. זיי האבען עפעס וויכטיגעס ווע-
גען וואס צו ריידען. . .

— און. . . האט איהר געהערט
וואס זי האט מיט איהר קווינע גע-
רעדט?
— ניי, מר. גרין, כ'האב נישט גע-
הערט.
— ווי קומט עס?
— וועל, זיי האבען געהאלטען צור-
געמאכט די מיר און האבען זעהר שטיל
גע'ערט. דערצו האב איך נישט גע-
וואלט, אז די מידעל זאל מיר באפען
ביים אונטער'הערע. זי איז אויף מרס.
גרינס וויס. . . איצע, מר. גרין, איז
מיר כמעט ווי אונטעגליך צו מרס. גרין
נאעהענט צוגעטרעטען. די קווינע איהר
רע זאט א מירל אין וועלכען כ'האב
נישט קיין שום חשק אריינצופאלען. . .
זי רערט ווי א סאדקאידענע, זי איז
אפילו אייער פרוי'ס א קווינע, אבער
זי איז זעהר א פראסטע א קאמענע, א
פרעכע. איך וויס נישט ווי אזוי איהר
קענט זי צו מרס. גרין נאעהענט צולא-
זען. זי פארדארבט איהר כאראקטער,
איהרע פינע מאניענען און אלעס. . .

— זי פארדארבט —
— יעס, מר. גרין. אויב זי האט
איהר נאך נישט פארדארבען, וועט זי
איהר זיכער פארדארבען. זי האט אן
איינפלוס אויף איר. . . גענעלט
מיין ווארט. . . די ראזנע אידענע וועט
איר מאכען טראכעל. . . כ'האב מיט
איהר נעכטען געהאט א שטימעל איר
גומענט. . . זי האט צו מיר מענה
פארוואס איך האב זיי, איהר מיט די
אלע אנדערע קרובים נישט אפגענוכען
נעגונג כבוד. זי האט מסתמא געווארט,
אז מען זאל זי זענען אויבענאן, גע-
בען אייר, מיט דער הויכער געוועל-
שאפט. . . לואנא איר, דעם אשעטיט
פון קבצנים אין נישט אפצושאפען!...
גרין האט מיט אנגערוקטע ברעמען,
אן אנגעקומענער אויסגעהערט מרס.
פאט'ס ייד ווענען פעני'ס קווינע מיט
זי איבעריגע קרובים אירע און גע-
טראכט, אז זי איז גערעכט, אבער, אז
ער קען פונדעסטוועגן די קווינע איהר
רע, ווי פראסט זי זאל נישט זיי, דער-
ווייל, און א נעגונגדער אורואכע, מוז
ווייזן ווייז נישט ארויסטרייען, ער האט
עס איהר געזאגט אויך. אויף וואס מיר
סעס פאט איהם מיט א פיעל צור-
זאגענדיגען בליק פארזוכערט, אז זי,
מרס, פאט, וועט שוין געזיגן די גע-
גענדע אוראבען, זאל ער זי גאר איי-
בערעכען אין אירע הענט. . .
גרין האט אויף דעם צוגעשאקעלט
מיט'ן קאפ:

וואס, זאל זיך מרס, פאט, טאלטען אן
אונג אויף דעם פרוי, זאל זי אזוי, הייב
טעך איהם אויסגעשיינען מיט וואס פא-
א אבזוכטען זי איי. צו איהם אין תוהו
גענומען. ער אליין אין אויך נישט
באניסטערט פאר איר. זי איז א צו
פראכטע, א צוואכענע, א פאראכט-
טאדעוועטע, אבער זי איז דאך פארט
מרס. גרינ'ס אן אייגענע, דארף מען
זיין פארויכטיג ווי אזוי מען 'אנדעלט
מיט איהר. מ'דארף איהר קענען אויפ-
ווינען, אז זי איז דא נישט אין פלאץ
אזוי, אז זי זאל אליין אייגנעהן דאס
זי האט דא נישט וואס צו טאן, אין זי
זאל אליין געהן פון וואנען זי איז גע-
קומען...
* * *
אזוי ווי זי האט גרינ'ען צוגעגרייט
צום איבערבעטען ווע, אזוי איך האט
מרס. סייטאן, פעני'ס קווינע, אויך
פעני'ן צו דעם צוגעגרייט.
— בי'עמען זיך נישט צופיל, פענע-
לע, — האט מרס, סיימאן געזאגט. —
לואנא זיך איבערבעטען, מאך איהם נישט
געווען. גיב איהם גאר וואס ער וויל,
וואס ער בעט. גאר אכטעל און. . . ער
וועט גארנישט יענען...
פעני האט אפגעוויפערט:
ס'איז זיך שווער פארגעשטעלען.
אז ס'זאל גיך קומען אזא צייט. מיר
דוכט, אז איך בין פארמישט צו אלע
בעס'לענליכע געפענגנים. אזא ווי ער
איז, קען גאר אריינשטעלען א פויקט
ווייז ווייז "ווייל" (צוואה), אז מ'זאל צו
איהם אין קבר אריינלייגען זיין ווייב
לעבעדיגע-הייט...
מרס. סיימאן האט געלאכט:
— האסט ווענען איהם א פינע
מיינונג, פענעלע, נישט וואס צי זא-
גען! יענער וויל זיך איבערלאזען אן
איינעם מיט געלט. ער וויל דיר פארי
זאנען אויפ'ן גאנצען יעבען, און דו
— דו ווילסט איהם נישט נאכגעבען פון
דאנען אהין. גאר א'לעכע, ביזטו
דאך זיי ווייב, און נישט זינס געכטען.
שוין צייט געווען צוציעוואיינען זיך
צו איהם.
— שוין צייט, אז ס'זאל דעריבען...
— נא, פענעלע, זאג דאס נישט.
דא'פסט האבען איינגעהעניש מיט'
אלטען. גאר א'עכטע האסטו 'אדך
נישט דע'ווייל קיין אויסקוק, איך מיינ,
א באשטימטען אויסקוק אויף א ייג'ל
נען אדער יו האסט און דו ווילסט
עס היילעם נישט זאנען: מיר אייך
נישט? ארייט. זאג נישט דא'לע עס
פאר זיך. א נוסט זאך דא'לט מען פאר
יך. אבער האלט עס אזוי, מיינ
אידען, אז מ'זאל דאס נישט דע'ווערן,
אז ער זאג זיך דע'פון נישט דע'ווייז
זען וויל איהם ער זאג זיך דע-
ווייז, איז א סוף צו די אלע גלייכע,
ייט ווע'בע ער זייי דיר פא'ווארען...
(ווייטערעס באנען)

נישט, מא ווי אזוי?
— מר. גרין, כ'קען איך שוין ע-
רען, אז דער טעלעפאןקאל אין
געווען פון א מאן. און פון אזא מאן
וואס. . . וואס איז מרס. גרין זעהר
נאעהענט און טייער, די ארט פון איהר
ריידען צו איהם, איהר רויטלעך ווער
און איהרע פארפלאנטערטע רויך גאר
דעם, וועי זי האט איהר נייעריגער קר
זינען געענטפערט אויף דער פראגע:
ווער האט עס אפגערופען? ווינען
גוטע סמכים, אז דאס איז געווען נישט
מיין כשר'ער קאל. . .

גרין האט אנגערוקט די ברעמען,
ביזן גאנצן פאר ווער: אויסגעצויגען
און איינגעצויגען די לופע, צונויפגע-
ריקט די פינגער און אויף מרס. פאט
א פאר פארשענדיגע אוינען אנגע-
שטעלט:

— געדענקט איהר די פארפלאכט-
טערטע רויך דורך וועלכע מרס. גרין
האט ערקלערט צו איהר קווינע?

— יעס, מר. גרין, כ'געדענקט. כ'קען
עס איבערגעבען ווארט פאר ווארט.
כ'האב דאס מיר געהויסען פון אייערם
ווענען געדענקט. אזוי האט זי געזאגט:
"אימיצער. . . דאס האט מיר אפגע-
רופען אימיצער/ וואס איז מיר א
פריינד. . . א סוף, א סך מער ווי א
פריינד. . . ער טראכט ווענען מיר. . .
אה, כ'בין אזוי גלוקליך! . . . איך
פירל איצע, אז ס'איז כראי צו לעבען
אויף דער וועלט. . . אז מ'האט אזא.
איינעם, אזא גארענטען, אזא מיינען
מענשען, וואס טראכט ווענען דיר!"
דאס הייסט, מר. גרין, ווענען מיר. . . דאס
"ער", האט זי צוגענוכען, אין מיר
אזוי נאדענען, ער איז מיר א פריינד,
איר, פיעל מער דעריבען, ער איז מיר
א סוף!

— אזוי האט זי געזאגט?
— יעס, מר. גרין. אזוי, פונקט אזוי
אין נישט אנדערש ווי אזוי! דערצו
ווייל איך איך באמערקען, אז עס איז
נישט אזוי וויכטיג וואס זי האט געזאגט,
כאר ווי א זי זי דאס עס גע-
זאגט! א בלינדער וואלט אפילו
געקענט זעהן ווי עסטוואמיש, ווי
נען אי געהען האט איהר איהם דאך
גלוקליך זי איז מיט דעם טעלעפאן

(פארטוועגנע פון נעכטען)
אזוי זיך ווי גרין האט פון וויין
שלאפעמער ארויסגעשיקט פעני'ס קר-
זינע, אז זי זאל געהן צו פעני'ן ביזן
ער וועט זיך אנטאן א כח צו זיך צור-
צוקומען, כדי זיך מיט פעני'ן איבער-
צובעמען, האט ער אנגעקלונגען צו מיר
סעס פאט.

דאס הארץן האט איהם געזאגט, אז
מרס. פאט האט פאר איהם עפעס. זי
האט עפעס וואס קען פאר איהם זיין
א וואפע גענען פעני'ן ביים איבערבע-
טען זיך. א וואפע גענען איהר באשול-
דיגונג פאר זיין "אנטלויפען" פאר ויין
ארויסכאפען זיך מיט מרס. נאלד. . .
ס'ווי, האט זיך גרין געזאגט, באר-
צוגעמאלט מיט לויפען צו זיין ווייבעל,
כדי זיך איהר אונטערצוגעבען, זאל זי
א ביסעל צוואווארטען. ער האט אויף
איהר לענגער געווארט. . .

מרס. פאט האט איהם נישט געלאזען
אויף זיך לאנג ווארטען, עפעס אזוי
ווי זי וואלט נאר געווארט אויף זיין
רופען זי, אזוי גיך איז זי געקומען.
אז זי האט איהם געהאט וואס צו
זאנען!

אזו בעפאר זי האט דאס געהאט
צו זאנען געזאגט, איז זי צוגעגאנגען
צום מיר צו זעהן אויב אימיצער
שטעהט נישט הינטער איהר. . . מרס.
פאט האט זיך מיט איהר "סוף" ברייט
פארנומען:

— מר. גרין, צו דער צייט וואס איהר
זייט אוועק כאפע א ביסעל פרישע
לופט, מיט די פריינד אייערע, האט מיר
סעס גרין געהאט א טעלעפאן קאל...

— פון וואנען?
— דאס איז וואס איך האב געוואלט

וויכטען, אבער מרס. גרין האט. אזוי
הונציג אויסגעמיטען יענעם ביים גאר
מען אנצורייפען, אז ס'איז געווען אויב
מענליך צו וויסען ווער דאס איז. . .
איך-דאס געווען א מאן, אדער א
פרוי?

— א'נאן, מר. גרין, א מאן! . . .
— פון וואנען געמט איהר דאס, אז
ס'איז געווען א סוף. ווי בארד אז בון
העלען, האלט איהר עס נישט אויסגעפאר
נען אי געהען האט איהר איהם דאך

זוא איז פענע?

ר א מ א

פון טרים קארפילאז

אז ש'לום. זי האט אבער אויך געוואלט אז דאס זאל איהם נישט צו גינג איר קומען און זאל דעשיין אויספירערן יאבער, וואס ער האט איהר שוין פריער צוגעזאגט און זיך ווי געמאכט אז ער האט זיי גאר פארנעמען. זי האט עס איהם באשלאסען צו דער מאנע.

— וואס וועט זיין וועגען אז אסאך מאכט? — האט פגען זי א קינד אויף א ציגעוואסטער צאצאק נאכער פרגעט.

— וואס פאר אן אטאמאביל? — האט איהר גיין פאראווארטער אנטקוקט. — קינד איינע, וואס רעדעט צו פארשטאנד און קען איר לערנען סייכעס? — האט זי געזאגט. — האט זי איר און לערנען מיר, אז איך זאל זיך דאס לערנען סייכעס? — יען! — דעם נאך, 'האבט איר דעם גאר פארשטען! — האט גיין זי און קינד געזאגט. — דאס איז מיר גאר מיר צינד ארויס! — אבער, — האט ער זיך דערמאנט. — עס איז דאך נאך גיט אויסגעקומען קיין צייט וועגען דעם צו טאן עפעס. דעם טימניט, דעם פארשט איר אז אלע זיכען דאסעלע דאכט מיר מיר קאפ און מיר צייט פארנומען. דערצו דער דאך, ווייסט לאסט וואו מיר האבען איר צייט, איינמאל דערט שוין אסאך מען זאגן, היינט פארמיטאג אבער שפאט? — וועס עס גאר נישט אפגע? — איז אסאך גרינישט ווילדעזש! — איז גרינישט ווילדעזש? — האט איהם פגען מיט גרויסע פארנישט איר עקומט.

— יעס, — האט גיין א קינד אז איר זאל איר שולד פאר דעם שפאטער אויף מיר. נאך ארויסגעווארפען: —

אז ש'לום. זי האט אבער אויך געוואלט אז דאס זאל איהם נישט צו גינג איר קומען און זאל דעשיין אויספירערן יאבער, וואס ער האט איהר שוין פריער צוגעזאגט און זיך ווי געמאכט אז ער האט זיי גאר פארנעמען. זי האט עס איהם באשלאסען צו דער מאנע.

— וואס וועט זיין וועגען אז אסאך מאכט? — האט פגען זי א קינד אויף א ציגעוואסטער צאצאק נאכער פרגעט.

— וואס פאר אן אטאמאביל? — האט איהר גיין פאראווארטער אנטקוקט. — קינד איינע, וואס רעדעט צו פארשטאנד און קען איר לערנען סייכעס? — האט זי געזאגט. — האט זי איר און לערנען מיר, אז איך זאל זיך דאס לערנען סייכעס? — יען! — דעם נאך, 'האבט איר דעם גאר פארשטען! — האט גיין זי און קינד געזאגט. — דאס איז מיר גאר מיר צינד ארויס! — אבער, — האט ער זיך דערמאנט. — עס איז דאך נאך גיט אויסגעקומען קיין צייט וועגען דעם צו טאן עפעס. דעם טימניט, דעם פארשט איר אז אלע זיכען דאסעלע דאכט מיר מיר קאפ און מיר צייט פארנומען. דערצו דער דאך, ווייסט לאסט וואו מיר האבען איר צייט, איינמאל דערט שוין אסאך מען זאגן, היינט פארמיטאג אבער שפאט? — וועס עס גאר נישט אפגע? — איז אסאך גרינישט ווילדעזש! — איז גרינישט ווילדעזש? — האט איהם פגען מיט גרויסע פארנישט איר עקומט.

— יעס, — האט גיין א קינד אז איר זאל איר שולד פאר דעם שפאטער אויף מיר. נאך ארויסגעווארפען: —

(פארשטעלונג פון געשעען)

63.

שעה ווי פגען דאס איז גינישט אייגען אויסגעווערן, גענומען, האט זי נאך שעה'ען אויסגעווערן איינע, ווען זי איז געלעבט פאר איהם א קראנקע, אן אפגעשטארבן. אזוי שעה קראנק זיין, האט ער גע'מאכט, קען נאר זיין פענע, זי וועט!

פענ'ס אנגעשטעלעט, ווי צום וויר, נען, ליפעלאד האבען דיר פשוט גע'מאכט, אז מ'זאל זי קושען!

גע'מאכט איר אויסגעווערן, איינע ליטעטעס פון מירען אויגען, האבען מיט אן אויסדורק פון רייענערן מאלפאזיטעס נעקומט אזוי מאל'אד, באלש, אזוי אויסגעווערן אז עס האט גרינישט און באהיטען אנגעהויבן. דערוועגערן פענ'ס דערשלאגען קייט, האט גיין פון דיר איז גע'מאכט, תולד געמאכט, וואס ער האט גע'מאכט מורא געמאכט פאר איהר צו ערשיינען, זי וואל איהר אויסגעווערן פאר זיין לעזען זיך ערנידעריגען, פאר זיין קר מן דער ערשטער כרי אויסגעווערן, אז א האנט פאר א ש'לום.

[illegible]

— יעס, שרייב אירס, אז ער זאל
דיר אפשטיקן דינע בילדער און צו
גלייך מיט די בילדער זאל ער צושיי
קען א ביל וויפיל דאס טרעפט און וועל
איר איהם אפשיקן א טשעק.
פענין האט אין הארצען שטארק
אנגעהויבען צו קלאפען, ווען זי האט
די פען אין האנט גענומען כדי צו
א י ה מ, דעם קונסטלער, איהר גע
ליכטען, אונטער דער דיקטאטור פון
איהר מאן צו שרייבען...
ווי לאנג צוריק איז דאס געווען, —
האט פעני געטראכט, — ווי ער, דער
געלובטער, האט איהר דיקטירט א
בריו, דעם בריו וועלען איהר „געקיר
געפט ווערען“, צו איהר מאן צו שריי
בען...
שרייב, — האט איהר גרין גע
זאגט, — אז דו, מרס, פיליפ גרין, גע
ווענעט פעני, דאסמאל, פעני, ווילסט
האבען דינע פאטאגראפישע בילדער.
פעני האט אנגעשריבען וואס גרין
האט געהייסען און געווארט איהר נאך.
— שרייב, — האט גרין ווייטער גע
זאגט, — אז דו, מרס, פיליפ גרין,
וועט איהם צושיקען א טשעק פאר די
בילדער און נאך ווי ער וועט באקומען
פאר זי א ביל.
— רייערעס, —
— און שרייב, אז ער דיין מאן, מרס,
פיליפ גרין, וועלכער איז ביי איהם
לעצטע נאכט געווען אין זיין סטודיא.
איז וויליג צו באצאלען פאר די ביל
דער און פיל וויפיל ער וועט בעסטען
אנגעשריבען?
— יעס, —
— איצט שרייב זיך אונטער!
— ווי? —
— וואס הייסט ווי? מרס, פיליפ
גרין, אונזאם!
פעני האט זיך אינטענעשטענדיק
און גרין האט דאס איהר גערייסען און
געגעשטעלט דעם אדרעס מיט'ן נומער
פון טעלעפאן.
גרין האט עס דערזעהן און איז
אויפגעבראכט געווארען.
— וואס איז דאס? ווער האט עס
דיך געהייסען צושטעלען? מעק דאס
שוין איים!
פעני האט דאס אויסגעקעמט...
— וואס איז דאס פאר אן אויס
שטעלעכץ? — האט גרין אויף דעם
וועגן מיט'ן פינגער, — דאס מוז
זיין! שרייב עס איבער אויף גרין, דעם
אנגעזען ברויזעל!
פעני האט פארביסען די ליפּען און
דאס ברויזעל אויף גרין איבערגעשרי

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפילאוו

יעמעל נאך וואס ר'מין די ביל
דער, דינע בילדער
אה, מינע בילדער! יעס, איי
וואלט ווי גרייכען צו זעהן, ווי זע
איר אויס אויף זי, שעה?
ניס שעהער ווי דו ביזט, גרין.
מיד.
— אבער איבער, מיט עטליכע
יאהר אינגער! — האט זי פעני אפ
געזיפט.
— זעה נאך ווער עס דאגהט זיך
ווענען די יאהרען! ווער עס זארגט זיך
וואס א פאר יאהרען וועט איינע!
— ניט א פאר, נאך עטליכע
— נו, און אז עטליכע איז וואס?
וואס פאר א באטרעף האט עס אין דיון
ווענען לעבען!
— מ י י נ ע יאהרען אז ווי גע
הען איינע, קומען אויך ניס מעהר צו
ריק.
— וואלטסטו ווערע, אז דינע מיין
רעזשע יאהרען זארגט זיך אונטער?
זאלסט צוריק דארפן זיצען איבער?
שרייבסטאנעק און קלאפען און
אויסקלאפען אפילו ביזנעסליטעטעס,
וואס געהערן דיר ניט א? אס, אז דו
וועסט מיר צוזאגען פון היינט אז צו
וויינט און, פרום און פאלגע אלץ,
וואס איר הייס, וועל איר דיר דיקטיר
רען א לעטער, צו...
— צו וועמען?
— טאקע צו דעם, וואס האט ביי
וויך דינע בילדער!
— צו דעם —
— יעס! וואס איז? וואס קוקסטו
אזוי ווי דו וואלט רעדענען די בא?
בען פון יענער ווערט? דער קונסטלער
מיט'ן פרינציפ האט געזאגט, אז ער
וועט אויסער דיר אליין קינעם דינע
בילדער ניט געבען, דו אליין מוזט
... ביי איהם בעסטען איז שרייב צו
איהם —
— שרייבען איהם -

די קינע איהרע, האט גרין ווענען
מרס, סימאן געטראכט, האט איהר
פענעלען, גוט צוגערייט, און זי זאל
דערפאר באקומען וואס זי פארדינט.
ער האט זיך מיטמאל דערפיהלט
הונגעריג און גערייסען דערלאנגען
עסען, צובריינגען די אלע בעסטע
מאכליכע טאקע דא, אהער, וואו ער
מיט וויין פעני'ן געפינען זיך איצט,
מרס, פאט, סעריי און פעני'ס קור
זינע, אלע דריי האבען זיך א נעם גע
טאן ארום מר, און מרס, גרין ארום
טאנצען, איינע האט ווי גענוכט דער
צווייטער אין פלינקייט אריבערצו
שטיינען.
מרס, פאט האט פינגליכע בליקען
אויף מרס, סימאן געווארפען און
מרס, סימאן האט זיך פון דעם ווי
אויסגעלאכט, זי האט הויך געשפאסט,
אויפגעווארפען פעני'ן איהר קאפ
וועהטאג, געזאגט אז די בעסטע רפואה
פאר קאפ-וועהטאג און הארצוועהטאג
איז — עסען!
סעריי האט זיך מיט טראגישצור
שראקענע אויגען צווישען די צוויי
פרויען געפלאנטערט זי האט אלע
וויילע געמוסט דערבאפען זאכען, וואס
זאכען זיך ווי גערייסען פון איהרע
רענט אויסצופאלען.
פעני האט איהר קווינע געבעטען
עסען, אייז וואס זי די קווינע, האט
געזאגט, אז זי רענקט דאס זי וועט עס
איהר פאלגען, ווייל קוקענדיג אויף די
קראנקע, ווי זי עסען אהן ער-הרע,
כאפט איהר אויך אן אן אפערטס דער
צו, יעס, זי וועט זיך לאנג ניט לאזען
בעסטען, זי וועט זי העלפען אפראמען
די אלע מאכליכע.
און אזוי גיך ווי מרס, סימאן האט
זיך צו די גרינס צוגעוועט כדי צו
עסען, האט שוין מרס, פאט מעהר
אליין די מאכליכע צום טיש ניט גע
וואלט צוברענגען זי האט זיי שוין פון
קיר צוגעשיקט דורך סעריי'ן.
— נו, — האט זי צו סעריי'ן גע
זאגט, — ניט דאס צו דער יאכען אין
זאל זי זיך ווערענען דע-מיט! זאל דאס
איהר ארויס באקאם! אביסעלע סם
ווען מען קען דאס איהר אין דעם
אריינסטא, וואלט עס זיין דוואסאס גוט
פאר איהר!
סעריי האט געשוויגען, זי האט
מורא געהאט פאר מרס, פאט, ניט גע
וואלט מיט איהר אנגרייבען, איהר איז
די כייס סימאן דוקא געפענען גע
ווען, זי האט זיך מיט איהר געפיהלט
היימיש, א פשוטע פרוי, אהן קובי
צע, זי זאגט וואס זי טראכט, און ער,
מרס, גרין, רעכענט זיך שוין איהר ווי
מיט אן אייגענע, וואס האט זי צו
איר? פאר וואס זאל זי צו איהר
עפעס האבען? סם! פס, מיאוס גאר
אזא ווארט פאר'ן מייז צו ביינענען!
פאר וואס קוקט איהר סם, פאר וואס?
זאג זי זיך עסען געווענעדיג וואס
זי וויל און וויפיל זי וויל, ווענען אים
דאס, אז זי עסט?
* * *
נאכ'ן עסען האט זי גרין זיך צורע
אפגעשטערט אריין מיט זיך פעני'ן
און זיך צוריק מיט זינע דיר צו איי
רע בילדער אונטערשט:
— וויסטו זי נאך ניט זעהן?
וועבען?
האט זיך פעני גע
כאפט ניט וויסענדיג ווענען וואס ער
רעדט.
וועבען? — דאס איהר גרין
"פאכט" איבערגעמישט, — ס'איז ניט

די קינע איהרע, האט גרין ווענען
מרס, סימאן געטראכט, האט איהר
פענעלען, גוט צוגערייט, און זי זאל
דערפאר באקומען וואס זי פארדינט.
ער האט זיך מיטמאל דערפיהלט
הונגעריג און גערייסען דערלאנגען
עסען, צובריינגען די אלע בעסטע
מאכליכע טאקע דא, אהער, וואו ער
מיט וויין פעני'ן געפינען זיך איצט,
מרס, פאט, סעריי און פעני'ס קור
זינע, אלע דריי האבען זיך א נעם גע
טאן ארום מר, און מרס, גרין ארום
טאנצען, איינע האט ווי גענוכט דער
צווייטער אין פלינקייט אריבערצו
שטיינען.
מרס, פאט האט פינגליכע בליקען
אויף מרס, סימאן געווארפען און
מרס, סימאן האט זיך פון דעם ווי
אויסגעלאכט, זי האט הויך געשפאסט,
אויפגעווארפען פעני'ן איהר קאפ
וועהטאג, געזאגט אז די בעסטע רפואה
פאר קאפ-וועהטאג און הארצוועהטאג
איז — עסען!
סעריי האט זיך מיט טראגישצור
שראקענע אויגען צווישען די צוויי
פרויען געפלאנטערט זי האט אלע
וויילע געמוסט דערבאפען זאכען, וואס
זאכען זיך ווי גערייסען פון איהרע
רענט אויסצופאלען.
פעני האט איהר קווינע געבעטען
עסען, אייז וואס זי די קווינע, האט
געזאגט, אז זי רענקט דאס זי וועט עס
איהר פאלגען, ווייל קוקענדיג אויף די
קראנקע, ווי זי עסען אהן ער-הרע,
כאפט איהר אויך אן אן אפערטס דער
צו, יעס, זי וועט זיך לאנג ניט לאזען
בעסטען, זי וועט זי העלפען אפראמען
די אלע מאכליכע.
און אזוי גיך ווי מרס, סימאן האט
זיך צו די גרינס צוגעוועט כדי צו
עסען, האט שוין מרס, פאט מעהר
אליין די מאכליכע צום טיש ניט גע
וואלט צוברענגען זי האט זיי שוין פון
קיר צוגעשיקט דורך סעריי'ן.
— נו, — האט זי צו סעריי'ן גע
זאגט, — ניט דאס צו דער יאכען אין
זאל זי זיך ווערענען דע-מיט! זאל דאס
איהר ארויס באקאם! אביסעלע סם
ווען מען קען דאס איהר אין דעם
אריינסטא, וואלט עס זיין דוואסאס גוט
פאר איהר!
סעריי האט געשוויגען, זי האט
מורא געהאט פאר מרס, פאט, ניט גע
וואלט מיט איהר אנגרייבען, איהר איז
די כייס סימאן דוקא געפענען גע
ווען, זי האט זיך מיט איהר געפיהלט
היימיש, א פשוטע פרוי, אהן קובי
צע, זי זאגט וואס זי טראכט, און ער,
מרס, גרין, רעכענט זיך שוין איהר ווי
מיט אן אייגענע, וואס האט זי צו
איר? פאר וואס זאל זי צו איהר
עפעס האבען? סם! פס, מיאוס גאר
אזא ווארט פאר'ן מייז צו ביינענען!
פאר וואס קוקט איהר סם, פאר וואס?
זאג זי זיך עסען געווענעדיג וואס
זי וויל און וויפיל זי וויל, ווענען אים
דאס, אז זי עסט?
* * *
נאכ'ן עסען האט זי גרין זיך צורע
אפגעשטערט אריין מיט זיך פעני'ן
און זיך צוריק מיט זינע דיר צו איי
רע בילדער אונטערשט:
— וויסטו זי נאך ניט זעהן?
וועבען?
האט זיך פעני גע
כאפט ניט וויסענדיג ווענען וואס ער
רעדט.
וועבען? — דאס איהר גרין
"פאכט" איבערגעמישט, — ס'איז ניט

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפילאוו

(פארטוצונג פון נעכטען)

פעני'ס קווינע האט געקוקט מיט נצחון אויף פעני'ן. זי האט איהר גע-וויזען וואס זי האט פאר איהר אויפ-געטאן. עס האט איהר נאך פארדרא-סען אויף פעני'ן וואס זי זיצט מיט אן אראפגעלאזענעם קאפ, און צופט די שפיצע פון איהר טיערען נאזטי-כעל. אזא קאסטבארע טיכעלע, עס קאסט אפער אריבער א דאלאר און זי פאטערט עס אוועק, אזוי, פאר גאר נישט!

פון געדאנק ווענען נאזטיכעל איז פעני'ס קווינע אריבער אויף די גע-דאנקען ווענען דער נאנצער הויז נירטשאפט. זי איז געווען זיכער, אז זי וואלט געפיהרט די הוצאה פאר העלפט געלט. זי וואלט קיין זאך נישט ארויסגעווארפען. אויב עפעס וואלט איבערגעבליבען פון היינט'אויף. מאר-גען, וואלט זי דאס וויסען וועמען אוועקצוגעבען. גענוג הונגעריגע זיי-נען פאראן אין דעם ארימען געגענט, וואו זי וואוינט. זיי וואלטען זיך מיט די זאכען, וואס מען ווארפט ארויס, זייערע נשמות דערקווינען. מעהר נישט דאס שלעפען די זאכען צו זי, דאס פיהרען, דאס טראגען, דאס איז א שווערער עסק.

מרים. סיימאן האט עס באשלאסען טאן ביי א מעהר ניסטיגען מאמענט, נאכדעם ווי זי וועט זי לאזען אליין, אז זי זאלען זיך טאקע אויף צו אמת'ן איבערבעטען...

— ווען איר בין איהר, איהר ביי דע, — האט פעני'ס קווינע צו גרינען מיט פעני'ן געזאגט, — לען, איר מיר צו א וויילינקע אפרוהען...

זי האט דערביי א מאד געטאן מיט דעם קאפ אין דער ריכטונג צום שלאפ-צימער.

גריין האט מיט איהר גלייך איינגע-שטימט.

— און עס וואלט טאקע געווען גוט, מרים. סיימאן. צו זאגען, אייד דעם אמת, דרעהט זיך מיר די קאפ און קוים וואס איר קען זיך האלטען אויף די פיס. מיין פאלען לאזט זיך מיר פיהלען אין אלע בינער...

— איז ווארט נישט און געהט זיך לוינען אפרוהען, — האט מרים. סיי-מאן געזאגט. — אויף וואס ווארט איהר?

— איר ווייס? — האט גריין מיט א בליק פון א חתונה-הור נעקוקט אויף זיין פעני'ן — מ'דארף האבען צוויי אויף צו מאכען א בארנעין...

מרים. סיימאן האט זיך דאן דירעקט צו פעני'ן א קער געטאן:

— איר מיי, פעני טיערע, אז דיר וועט זיכער נישט שאטען א וויילע זיך צוצולייגען. זעה נאר ווי דו קוקסט אויס, פארוויינט, פאר'חלומ'ט און פארשלאפען!

— כ'האב, א קאפ'וועהטאג, — האט פעני געזאגט.

— און איר, — האט גריין צוגע-געבען, — האב א צוויילינג: א קאפ'וועהטאג: מיט א דארצוועהטאג! א חיו' דעם צוויילינג האב איר נאך וואס פון דעם פאסקורנעם פאלען צו-געקראנען!

— איז געהט טאקע בעסער ביידע און רוהט זיך אויס אביסעל. דאס וועט זיין גוט פאר איר. — האט מרים. סיי-מאן מיט זיכערקייט אין איהר קול גע-זאגט. — פאר איר און (שפאסיג) פאר די צוקונפטיגע דורות...

גריין האט צופרידען א לאך געטאן

אין געפרענט פעני'ן אויב זי פאר-שטעהט וואס דאס מיינט... פעני האט געזאגט „נא“. און גריין האט געבעטען (שפאסיג) פעני'ס קווינע, אז זי זאל דאס איהר ערקלערען.

— גוט, — האט פעני'ס קווינע גע-זאגט, — איר וועל עס איהר ערקלערען נאכדעם ווי זי וועט זיך צולייגען אפ-רוהען. די ערקלערונג ווענען דער זאך קען ווארטען.

גריין האט פעני'ס פנים א גלעט גע-טאן.

— נו, פענעלע, הערסט וואס דיין קווינע זאגט? פאלג איהר. לאמיר איהר ביידע פאלגען... זי איז א קלונג פרוי. זי ווייסט וואס ס'איז גוט פאר דיר און פאר מיר, פאר אונז ביידע... קום און לאמיר זיך ווי געהעריג איז איבערבעטען... אז שלום, זאל זיין שלום!

פעני'ס קווינע האט איהם אונטער-געהאלפען:

— געה, פעני דיער, געה. בארוהיג דינע נערווען. דאס וועט אפטר פאר-טרייבען דיין קאפ'וועהטאג.

פעני'ן האט זיך, סענטיג, זעהר נישט געוואלט געהן און זי האט ווי געזוכט די צייט צו פארלענגערען.

— וואס וועסטו טאן, — האט פעני איהר קווינע געפרענט, — נאכ-דעם ווי דו וועסט פון מיר פטור ווע-רען?

פעני'ס קווינע האט געלאכט:

— וואס? איר וועל כאפען א קוק דורכ'ן טעלעפאן אויף מיין געליב-טען... אויף מיין געזעצליכען געליב-טען.

— דו ווילסט אפרופען. אהוים? ווילסט אוועקגעהן? — האט פעני מיט אויסדרוק פון פראטעסט געפרענט.

— ניין, ניין. — האט איהר די קר-זינע בארוהיגט. — איר וועל נישט אוועק פון דיר, פון איר, מיין איר, בין איהר ביידע וועט מיר הייסען געהן...

— איהר וועט אויף דעם לאנג דאר-פען ווארטען! — האט גריין גוטמוטיג אויסגערופען. — מיר ווילען איר דא מיט אונז האבען שטענדיג, פארשטא-נען? ווי באלד אן מיין פעני וויל איר האבען געבען זיך, אזוי לאנג ווי זי פאלגט איר און וועט איר פאלגען צו טאן זאכען, וואס זי קען. גוט, פאר איהר, וועל איר איר-ניט אפלאזען! מרים. סיימאן האט ה'עוורדיג גע-שטימט:

— מען איר ארויס פון הויז, כדי מיין אידישע צייטונג צו קויפען? איר קען אהן מיין פעיער נישט אויסקומען.

— נא! — האט גריין אויסגע-שריען. — איהר וועט די הויז נישט פארלאזען. אפילו נישט צוליב דעם פעיער! איר הייט שוין דער מידעל אדער דעם שאפער צו ברענגען א לע-אירושע פעיערס! ענגלישע אויך, סי? נאכדעם ווי מיר'ן זיך אויסריר-הען, וועלען מיר אלע וועלען וויסען וואס אויף דער וועלט מוט זיך. און באיידהיווע, מרים. סיימאן, איר וועל איר געבען וויפיל עס פארדערט זיך פאר דעם און באשטעלט פאר מיר איר דינשע פעיערס, איר וויל זי צוריק אנהויבען לעזען רעגולערלי ווי אמאל. אמאל איז דאס געווען פאר ביזנעס און היינט פאר פלעזשור.

און ערנסטער:

— זיי האבען דארטען וואזשנע אר-טיקלען ווענען... לעבען. זאכע ווענען געזונט. אי לאיך דעם!

ער האט דאס זאגענדיג אנגעקלונג-גען און דער שאפער איז באלד ער-שינען.

גריין האט דעם שאפער געגעבען דעם „אדרער" אויף אלע אידישע ציי-טונגען און א פאר ענגלישע. דאן, ווען דער שאפער איז שוין געווען ביים טיר אויף אוועקצוגעהן, האט ער איהם צוריקגערופען און געזאגט, אז גלייך נאכדעם ווי ער וועט ברענגען די ציי-טונגען, וועלכע ער וועט צו מרים. סיי-מאן איבערגעבען, זאל ער צופאהרען אין א פלאץ מיט א לעטער און ברע-נען פון דארט א פאקעט פון א פאר-מאגראפער, פיקטשורס. פארשטאנען?

— יעס סער. וואו איז דער לעטער?

— האט דער שאפער געזאגט.

— דער לעטער איז ביי אונז. אין יטלאפציומער, — האט זיך גריין אויפ-רויבענדיג פון זיין פלאץ פעני'ן מיט געצויגען, — קום, פעני דיער, מיר'ן איהם געבען. דעם לעטער, יעס?

פעני האט צושיטימט די קאפ אג-געברויגען און איז גרינען נישט ווילע-דיג נאכגעגאנגען. זי האט געוואלט בעטען גרינען ערלויבעניש מיט'ן שא-פער נאך די בילדער צופאהרען.

גריין האט ווי געטראפען פעני'ס גע-דאנק און געזאגט צו איהר, אז אויב אויף יענעם דארטען, מיט'ן פרינציפ, וועט דער ברויטעל נישט האבען קיין ווירקונג, וועט ער מיט איהר אהין צו-פאהרען כדי די בילדער, אז ער וועט איהרע בילדער אין פרעמדע הענט נישט איבערלאזען. מענען דאס אפילו זיין די הענט פון א פאטאגראפישטיש, אויב ער וויל האבען בילדער פאר מעמפעלס, זאל דאס זיין אנדערע, נישט איהרע. ער וועט ביי איהם אפקויפען די גענאטיווען אויך. איז זי צופרידען?

— צופרידען... — האט פעני גע-זאגט מיט א מינע, וואס האט ווייניג וואס הארמאנירט מיט צופרידענקייט, און מיט אויסדרוק פון באהאלטענער בענקעניש נאכגעקוקט דעם שאפער, וועלכער איז געשיקט געווארען צו דעם איינעם, וועמען זי האט אליין געוואלט זעהן און דאס נישט געקאנט דערוויי-זען.

אויסגערעכט דעם שאפער, האט גריין פעני'ן ביים האנט אנגענומען און צום בעט צוגעפיהרט:

— מאד זיך קאמפארטעביל!... (באקוועם) ווארף פון זיך אראפ אליין, וואס דו טראגסט אויף זיך. אז מען וויל הנאה האבען פון שלאפען, דארף מען זיך אינגאנצען אויסטאן. ווי זאגט דאס ווערטעל? „שלאף נישט אין די זאכען". אז די וועלט זאגט א ווער-טעל, איז דא וואס צו הערען. דיין קווינע האט א סך אזעלכע ווערטלאך. זי איז אַלראַיט. אביסעל, אזוי צו זאך גען, איסט ס'אידיש, באַט דאס איז גארנישט. זי האט שכל. און די מרים. פאט האט זי האלט אזוי ווי פעפער אין נאז. דעם אמת זאגענדיג, מיין טיערע, בין איר אליין אויך פאר דער מרים. פאט נישט משוגע. זי איז אכער א גוטע קעכין. א פוירסט קלעס קוק. און דאס קען מען מיט'ן האנט נישט אוועקמאכען. א הויז דעם קענען קאך בען, איז זי טאקע נישט קיין אידיש. זי איז צופיל קאכלעפעל. מישט זיך דא, וואו מען דארף נישט. זי איז א פרעמדע. ווי זאגט דיין קווינע?

„בינדט מיר אויף אלע פיר, נאר ווארפט מיר צווישען מינע אייגענע". דהעטס אים, סוויטהארט. אייגענע ווייניג צו זיך אייגענע. ס'איז ווייט נישט דאס, וואס פרעמדע. איר פארשטעה דיר זעהר גוט פארוואס דו ווילסט געבען זיך האבען דיין קווינע. זי איז דינע אן אייגענע. זי איז צו דיר ווי א מאמע. דו דארפט א מאמע, פער געלע. ביזט צייטענווייז ווי א קינד, וואס ווייסט נישט וואס צו טאן, ווי צו זיין מיט א מאן און אלץ... ווייסט, דארלינג, וואס איר מיינט? ביי דיר איז דאס עפעס א מין אפפומעניש, ווען דאס דארף גאר זיין א פלעזשור. פריהער נעמט עס אן אייביגקייט בין דו לאזט מיר צו זיך צו און נאכדעם, אז איר מיינט דאס דו ביזט שוין מיר נע, שטויסטו מיר אוועק און דו זאגט לויפטסט. פון דיין. אייגענעם. מאן אנטלויפטסט! וואו! איז דאס געהערט געווארען! אזא זאך?

(ווייטערעם מארגען)

איהר נים שטערען און זי וועט איהם
נים שטערען איינשייטלעך.
א שווייגענדיגע, א שטיינע, ווי שני
דאס זיך פריהער געלייגט, אין זי איצט
פון גרויסן געט אראפ אין זיך אין
דער ברייט פון דער אנדער בעט אוועק
געלייגט.
גרוי האט זיך פון פעני'ס שווייגען
געפיהלט ווי באליידיגט און צוגלייך
זיך בארודיגט:
„זי שווייגט אזוי“, דאט ער זיך גער
זאגט, „ווייל זי ווייט, אז זי האט מיר
דיסאפאקטעט. . . זי האט מיר צו
לאנג גערייצט, צו לאנג געקאנט וואר
טען, און ווען זי האט זיך שוין גער
געבען, איז דאס געווען ווי א שטיק
האלץ, אזוי קאלט, אזוי ווי איין טויט,
און א סימן פון לעבען, און לייד און
און נשמה!“
„ער וועט עס איהר זאגען“, האט
גרוי געטראכט, „נים איצט, נאר שפע
טער, ווען ס'וועט צו דעם ווידער קור
מען.“
ער וועט אויך זעהן וועגען דעם צו
ריידען מיט'ן פראפעסאר.
אפטר זאל ער ריידען מיט'ן דרא
ניסט? אנהייבען דערפון וואס ער
וועט ביי איהם פרעגען וועגען א גרוי
סען ספעציאלסט, א גרעסערען פון
דעם פראפעסאר, וואס דער שטימוז,
דער דאקטאר, האט געבראכט.
ניי, ער קען מיט'ן דראניסט וועגען
דעם נים ריידען, — האט גרוי בא
שלאסען, — ער איז א קרוב, פעני'ס
אן אייגענער, די גאנצע גאנצע דעם
משפחה וועט זיך דערפון דערוויסען.
גרוי האט פא'נגעטערהייט א
קוק געטאן אין פעני'ס זייט צו זעהן
אויב זי שלאפט.
פעני איז געלענען מיט'ן פנים אין
קישען און גרוי האט נים געזעהן אויב
זי שלאפט.
ער האט זי שטייל א רוף געטאן.
אבער פעני האט נים געענטפערט, א
סימן אז זי שלאפט. . .
זי איז ווי א קינד, וואס הויבט נים
אן צו וויסען פון די זאכען, האט זיך
גרוי מיט א מין גרויערער צופרי
דענדיגט געטראכט, — זי איז א קאלטע
אויך, א פרוי און ערפארונג.
דער ווארט פון איינערזוכט האט
זיין דאס א נאג געטאן:
און ערפארונג, און וואס אין
מים דער קינדעניג, וואס? וואס ווייס
ער ווי מ'איז איהר איז דארטען געווען?
אפטר לינט זי דא איצט און טראכט
וועגען עפעס א שווארצער, א פאר
פיהרער, און, און געקנט נאך איהם?
. . . סטראבעריס. . . געגעסען
סטראבעריס! גענומען צו לויפען
אויס מ'ליבעט פון קישען און
געזאגט, אז דאס איז איהר געווארען
פון עסען סטראבעריס!
דער ווארט פון איינערזוכט האט
זיך צוואונקען און דערגרייכט די
גרויס פון א קליינער שלאנג, וואס
האט גריינען גענומען אנריינען אויף
זיין פעני'ן זאכען, וועלכע ער האט
ניט געוואלט גלויבען, אבער וועלכע
ער האט געמוזט הערען. . . די שלאנג
האט אריינגעשפריצט איהר סם אין
זיינע ארעערען, געהויבען פון ארט, נים
געלאזט איהם איינליגען ריהיט. די
שלאנג האט איהם אנגעדעלט, אז ער
זאל זיך אנהייבען צו באוועגען. ער
זאל זיך איינמאל פאר אלע מאל פאר
בען קלאר וואו ער האלט מ'איז איהר
אין דער וועלט. דא לינט זי איצט אזוי
נאריקט און דאך אזוי ווייט. זי איז
נים די זעלבע פעני וואס געווען.
ווער ווייט, אפטר האט די ענדערונג,
וואס איז אין איהר פארגעקומען, אין
איהם געמאכט אן ענדערונג? אפטר
האט דאס צוטריוועלט זיינע גער
ווען?
ניי, ער וועט עס אזוי נים לאזען
גערן, וויפיל נאכערען איהם זיינען נאך
געבליבען צום לעבען, ווייל ער זייע
דזשיאנען! ער וויל אויסטרינקען דעם
וויי פון לעבענ'ס און פון ליבע'ס
בעכער ביי צום דעם!
ער האט דערהערט ווי פעני האט
זיך פון איין ווייט אויפ'ן אנדערען
אויבערגעווארפען און ער האט זי א רוף
געטאן, זי האט זיך שוואר אפגערי
פען:
— וואס איז?
— שטייטסטו נים?
— נא.
— די קאפ טוט דיר נאך אין וועה?
— יעס.
— וואס דענקסטו צו טאן וועגען
דעם?
— גארניט.
— די האבען בייך א וויילע געשוויי
גען, און, מאדע, דער איינטיגער שוויי
גען האט אין גריינען מעהר נים ארויס
געריפען קיין באשולדיגונגען, נאר א
שולדיגקייט, ער האט זיך דערהיילט
שווארצטענען זיין ווייבעל איבער זיין
ענטמישונג מיט זיך. . . און ער האט
אויף איהר רחמנות געטראגען.
— פענעלע, — האט ער זיך אנגע
רופען — זאג, טיערע, וואס ב'קען
טאן פאר דיר, אפטר ווייסטו פון וואס
ס'וואלט זיך קענען פאגאנדעטרייבען
דיין פאפונעהטאג? זאג, דאלייגט,
וואס פעהלט דיר?
— פרישע לופט! — האט פעני
גייער ארויסגערעדט, — דאס איז
וואס מיר פעהלט! לופט!
וואס? וואס? זיך וויילע? אביסע
דורכפארדען? זאג, דיער.
— אין אן איד וואלט עס וועלען,
אין ייאס?
— אז דו זאלסט עס וועלען, קענסטו
דאס דערווייזע קענסטו זיך דרייכפאהר
רען, קענסטו מיטגעסען? דיין קיינע
איי פאר א ראד, דאס וועט ביי איהר
יין א נאנצער דאליינע (יוסטוב),
יאה? וואס יאנסכי, פענעלע? גער,
דינע איהר אייב זי וויל א ראד!
יאה, טיערע, נים נאר א קוק אויף
דעם זייער אין זאג מיר ווי שפעט
עס איז.
(ווייטערעס פארגען)

וואו איז פעני? ראמאן פון מרים קארפילאוו

(פארטייט צונג פון נעכטען)
דערענדיג אזוי מיט אן אפגעלאזען
געט, מאנאטאנעם קול, האט גרוי פון
זיך געזעט אלץ וואס ער האט אויף
זיך געהאט אראפגענומען און אויף
א דערהייאגען שטיל ארויסגעווארפען.
ער האט שוין אפילו באווינען
אויפ'ן בעט ארויפצוקריכען, די פוס
מיט'ן רומאטיזם מיט דער האנט אונט
געברעהויען און אין א באקומענער
פאזע אוועקגעלייגט, אז זי זאל ביי
איהם נים איינשלאפען. ער האט נאר
געווארט אויף פעני'ן, געווארט און דער
געוואונדערט אויף וואס אן פארוואס
האט זיך אזוי פיל צייט גענומען.
וויפיל צייט דארף דאס נעמען די פאר
שטאכטעס פון זיך אראפצוואוארפען?
כדי נים צו זעהן ווי די צייט געהט
און פעני שטעהט נאך אלץ אויף איין
ארט, האט גרוי די אויגען צוגעשטאכט.
ער האט זיך מיט צוגעמאכטע אוי
גען, אפגעניפט און ווי באפאלען פון
א גרויסער שוואכקייט געפרעגט ווי
פאנאט ער וועט נאר דאפיען ווארטען.
מים האלב-צוגעמאכטע אויגען, כדי
אלעס וואס ווייניגער צו קענען זעהן,
האט זיך פעני געבען איהם צוגעניצען.
דער ליכטער קריכען פון בעט האט
גריינען געלאזט וויסען, אז זיין פעני
זיצט שוין געבען איהם. ער האט צו
איהר זיין האלבליע האנט מיט די
ארויסגעשטארצע בלויזע ארעערען
אויסגעשטריקען און איהרע פינגער
מיט די גלאנציקע נעגעל אנגעייירט.
— לייג זיך, גו, פעני, וואס זיצסטו
אין?
— באלד... איד — איד דענק,
— אז וואס? נו, וואס דענקסטו?
— ב'דענק, אז מיי קאפוערמאן
ווערט מיר ערנער...
א דענק נים, עס איז דערפאר
וואס דו דענקסט, דיין קאפ איז צו
שוואך אויף צום דענקען, יון בעכער
דערהיין אויף צום פיהלען. גו, פעני,
האט א הארץ! קאס אז בעיבה זיין
גייט אזוי. ציט אויס ריינע בידע הענט
טעלעך און נעם מיר ארום. שטארק.
שטיק מיר, קום, לאסיר זעהן אויב דו
וועסט מיר קענען דערשטיקען. . .
דעם? ווי א ספארט, פען, ווד מיר נים
אנדער צו דוסאפאניסען. ווייז דוין
סאך, אז דו קענסט איהם זיין א גוטע
ווייב. פארוואס שווייכסטו אזוי? זאג
עפעס!
ער האט זיך צו איהר צוגערוקט
און זי האנטהויבען צו מיטלען:
— קאצ, קאצ, קאצ! — האט
ער געהינגען, קיטלעדיג זי — גו,
נאר זיך א צאפעל! בייט נאר נים טיך
אויס! אבי'נעמיט. . . פען, מיסיס,
שפיל'נט אויף מינע גערווען. דעם
מאל! אז דו וועסט מיר דיסאפאני
סען. . .
מים פארשטשעמעט צייה, מיט
צוגעפערעכטע ליפען און צוגער
מאכטע אויגען האט זיך פעני צו איהר
מאן איבערגעבען — * * *
. . . גרוי איז געווען דיסאפאני
טעט. . .
דאס מאל האט ער פון זיין דייס
אפאניטענט (ענטווישונג) זיך געער
געלט מער ווי אז אנדער מאל, דערפאר
וואס ער האט אין דעם פעני'ן אפילו
נים געקענט באשולדיגען.
פעני האט איהם געפאלנט: זי האט
זיך איהם געגעבען, פרייוויליג, און
האמה, און ער — ער האט זי נים גער
קענט נעמען. . .
ער האט זיך איצט געשעמט פעני'ן
גלייך אין די אויגען צו קוקען. . .
איהם האט זיך געדאכט, אז זי לאכט
פון אים... דער פאקט וואס זי האט
זיך נים אויף צו אנטלויפען, וואס
זי איילט זיך נים איהם צו פארלאזען.
האט איהם ווי געווינען, אז זי ווייט
דאס זי קען זיך גאנץ רוחיט אזוי לי
גען, אז ער איז אזוי ווי א טויטער.
ער וועט זי מעהר נים באלעסטיגען. . .
ער דאס זיך מיט'ן פנים צום וואס
אויסגעדעהט אין געזאגט, אז ער
פיהלט, דאס ער וועט איצט קענען
איינשלאפען, און אז אויב זי וויל אויך
באפען א דרומעל, זאל זי זיך איך דער
צווישער בעט אריבערלייגען, וועט ער

האלט פון מיר.
— א גרויסע דאנק איהר! פאר
וואס זאל זי פון איידן נישט האל-
טען?
— פאר וואס יע? זי קריגט פון
מיר דערפאר גארנישט...
— מר. גרין, — האט מרס. פאט
אויפגערעגט געזאגט — אויב איהר
מיינט, אז איר האלט פאר איידן דער-
פאר, וואס ב'קריג פון איידן עפעס יע
אמאל דערפאר, מאכט איהר א טעות!
און ב'וועל איידן זאגען נאך עפעס
מעהר דערפון. אויב די פרוי, די
יאכנע פון וויליאמסבורג ברידזש, זי
דעלענס בריק, וועט זיך דא מאכען
פאר דער גאנצער באלעבאסטע, קען
איר —
(ווייטערעס מארגען)

איז און ווי פול מיט חן!
גרין האט זיך אויס גרויס ענטצי-
קונג פון זיין פענין פיינליך זיס אפ-
געזיפט.
זיין באגייסטערונג פאר איהר יונג-
קייט, שעהנקייט און חנ'עווינקייט
האט בולט'ער ארויסגעבראכט זיין
עלטער און די פריהערדיגע סצענע
מיט זיין „דיסאפאיינטען" זיך אין
זיינע בוחות.
ער מוז זיך נעמען אין די הענט,
האט צו זיך גרין געזאגט. ער מוז
ער וועט זיך נישט לאזען פאלען, נישט.
ער וויל נאך געניסען פון לעבען. ער
האט מיט וועמען. זי האט איהם ליב.
זי וויל נאך אלץ נישט ווי שטארק צו-
געבונדען. זי איז צו איהם. איהר
שרעק פאר זיין אוועקפאלען האט
בעסער פון אלץ איהר צוגעבונדענקייט
צו איהם באוויזען.
און ווי ליבליך זי, זיין זיס ווייבעלע,
האט עס איהם ערשט ביים זאגען גוד-
בא, א קוש געטאן! אמת, די קווינע
איהרע האט עס איהר דערצו אונטער-
געשטופט! א קלוגע פרוי, די קווינע.
זי וויל וואו אייז און וואו אויס.
א קלוגע פרוי.

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפילאוו

... און פעלעלע פאלגט איהר וואס
זי זאגט. זי האט געזאגט: „נו, פעני
מיינער, קוש שוין דיין מאן גור-בא
און קוש". האט פעני דיער געקושט
גור-בא, און אזוי געשמאק אויך.
מיט'ן גאנצען מייכלעלע. מיט די
פולע ליפעלעך—טשמאק!
גרין האט פאר זיך נאכגעמאכט
פעני'ס קוש און געלאכט.
„כ'בין אזוי ווי א יונגער אינגעל,
— האט ער וועגען זיך געטראכט, —
נאך פול מיט די אלע זיבען זאכען.
כ'האב א יונגע נשמה. ווען נאך די
הויז, דער גוף, איז וועלכען מיינ נשמה
געפינט זיך, זאל זיין גאנץ, ווען דאס
זאל נאך וואס לענגער האלטען.

אבער די „הויז" האט זיך געבעטען.
אז מ'זאל דאס פארריכטען.
— ס'ווייל דעמאנט, — האט זיך
גרין געזאגט, — ס'בעט זיך, אז מ'זאל
עס פיקסען פון סאמע פונדאמענט,
פון די צוויי ווילען, די פיס, אויף
וועלכע דאס האלט זיך. און די הענט
אויך. פארוואס טרייסלען זיי זיך?
פארוואס ציטערען זיי? און די
הויפט-סטאנציע, די גלאוועס מאכט
נערי, די הארץ וואס וויל זי?
מרס. פאט, דערשמעקענדיג, אז גרין
איז איצט מיט זיך אליין, איז צו איהם
אריינגעקומען פרעגען אויב ער וויל
אין מויל אריין נעמען.
— יעס, — האט גרין געזאגט —
א אידיש ווארט. נישט מיר, וויט אזוי
גוט, ד'אידישע פעופערס. אלע איך
וויל זיי דורכקוקען.
— וועט עס נישט זיין צופיל אפ-
שטרענגונג פאר איידן צו לעזען?
— האט מרס. פאט ווי באזארגט גע-
פרעגט.
— נא, ס'וועט זיין אלראיט, א
דאנק!

מרס. פאט האט דערלאנגט גרינ'ען
ד'אידישע-ציטונגען און ווי געווארט
אויף עפעס.
גרין האט איהר פראגענד אנגע-
קוקט:
— איהר האט מיר עפעס געוואלט
זאגען?
— נא, מר. גרין, כ'האב בלוז גע-
וואלט עפעס פרעגען...
— פרעגט.
— דאס וועט איידן פילייכט אויס-
קומען מאדנע, וואס איר, א פרעמדע,
געטרוי נישט צו שטארק אייער פרוי'ס
אז אייגענע. געטרויט איהר דער

ארטיסט... איר וויל מיינע פיקטשורס.
איר וויל אויף זי א קוש טאן,
פיל-לייזן.
ווען נאך פעני האט ביי גרין'ען מיט
אזא קינדיש-אומשולדיגער מינעלע
עפעס וואס געבעטען איז איהם אנגע-
קומען שווער אפצוואגען.
דערצו נאך האט די קווינע צוגע-
האלפען בעטען:
— זייט אזוי גוט, מר. גרין, און
נישט איהר נאך. זאל זי זעהן איהרע
פיקטשורס. זאל זי זיי ברענגען
אחיים, וועט איהר פון ווי אויך הנאה
האבען.

גרין האט זיך געכמורעט.
— אז זי האט א קאפועהטאג, אז
זי וויל פרישע לופט, איז דאס פונקט
דער פלאץ פאר איהר אין יענעם
„דזשאנט", אין יענער פינסטערער
לאך. נישט, זי דארף אהין נישט הריבען.
דער אידיאט איז נישט קראנק די פיק-
טשורס אלץ צו מיר צו ברענגען!
האט זיך גרין אזוי גיך נישט געוואלט
אונטערגעבען און נאכגעבען, כאטש
ער האט שוין איינגעזעהן, אז זי, פעני
מיט איהר קווינע, וועלען אויספיהרען
ווייעריגע, וואס זי ווילען.

ער האט זיך ענדליך געווענדט מיט
געבען אינסטרוקציעס צום שאפער ווי
אזוי צו פארהערן: פארוויכטיג, זעה
פארוויכטיג. מען זיך דאס פארהערן
נעמען לאנג, אבער עס זאל זיין זיכער.
סלאן באט שור, לאנגזאם אבער דיט-
ליך. און נאך א זאך: מרס. גרין
זאל צו דעם משוגענעם פאטאגראפער
נישט געהן. זאל ער דער שאפער בלא-
זען דעם אטאמאביל-הארץ ביי יענער
וועט צו זיי ארויסקומען. ער זאל
צו מרס. גרין און מרס. סימאן, די
פיקטשורס צום קאר ארויסקומען.
ער מען דאס טאן דער גרויסער פאר-
דינער. עס וועט זיך איהם באצאלען.

65
אזוי ווי יענעם מאל, ווען גרין האט
זיין פעני'ן צום מיטינג אויסגעריכט,
אזוי האט גרין איצט אויך דורכ'ן
פענסטער ארויסגעקוקט צו זעהן ווי
פעני וועט זיך אין אטאמאביל אריין
זעצען.
איצט אבער איז ער געווען רוהיגער
ווי דאמאלסט. זיין פעני איז איצט
געפארהען מיט איהר קווינע, א פינע,
אנשטענדיגע פרוי, אויף וועלכער מען
קען זיך פארלאזען.

ער האט טאקע דער-דאזיגער פרוי
געוואלט ווייזען, אז ער האלט זייער
פעני'ן טייער ווי זיין אויג אין קאפ;
אז זי איז ביי איהם נישט ווי אין א
פריזאן. אט האט זיך איהר נאך בא-
דארפט פארוועלען דורכפארהערן, און
ער אליין האט זי נאך צו דעם צוגע-
טריבען.
„איר וויל מיינע פיקטשורס" — האט
גרין פאר זיך נאכגעמאכט פעני'ן, ווי
זי האט עס ארויסגעזאגט.
און איהר „פיל-לייזן!" — ווי
זיס זי זאגט עס ארויס, ווי שעהן זי

(פארמזעצונג פון נעכטען)
דער זינגער האט גרינ'ען געוויזען,
זיס'וועט באלד קומען די צייט, צו
נעלכער זיין דעמקמיוו וועט קומען
גון איהם האט זיך נישט געוואלט, אז
זעני זאל זיך צו דער צייט אין דער
זיס געפינען. ער האט נאך געוואלט
לעזען וואו ארום פעני וועט זיך ווע-
לען דורכפארהערן; אז טאמער וועט
זיך צו-לאנג פארזאמען, זאל ער
לעזען וואוהין זיין דעמקמיוו אונ-
טערזשיקען...

צו דער צייט איז געקומען דער
שאפער מיט'ן ענטפער אויפ'ן בריק,
ווי פאטאגראפער:
— ער האט נאך נישט פארטיג די
זיכער.

גרין האט זיך אויפ'ן בעט מיט
געהא אויפגעזעצט:
— וואס הייסט ער האט זי נישט
פארטיג! איך אליין האב דאך זי
איהם געזעהן פארענדיגטע.
— וועל, סער, — האט זיך דער
שאפער ווי פארענטפערט — פון וואס
זיך פארשטעה, האט ער מיר די ביל-
דער אינגאנצען נישט געוואלט געבען.
— האט ער איבערגעליענט דעם
עטער?

— יעס, סער, ער האט איבערגע-
ליענט. ער האט אבער געזאגט —
וואס? דער זיכער. וואס האט
ער געזאגט?
— ער האט געזאגט, „פון וואנען
וויס איר, אז מרס. גרין האט דאס
עשריבען?" און — „ס'איז ביי מיר א
זל אצא א געזעצ, נישט ארויס-
וועבען קיין בילד צו קיין אנדער
טעראן אויסער דעם וואס האט זיך
זיך מיר פאטאגראפירט, און דאן —
— יעס, און דאן? —
— און דאן האט ער געזאגט, אז
ער קען די בילדער אזוי ווי זיי זיינען
זאל ווי נישט ארויסגעבען. ער דארף
זי צופיקסען, באארבייטען.

— ארבייטען זאל ער מיט די זיי-
זען, מיט דער נשמה! — האט גרין
זעס'דיג אויסגעשריען — אזא מין
ידיאט דאס איז!
אויף דעם געשרי איז פעני'ס קווי-
ע מיט איהר צייטונג אין האנט צו-
עקומען און בעפאר זי האט נאך גע-
וואלט וואס דא קומט פאר, האט איהר
אס גרין דערזעהלט. ער האט איהר
אזוי פאר איין גאנג געפרעגט אויב
זי וואלט זיך וועלען מיט פעני'ן דורכ-
פארהערן. פעני דענקט, אז זי וועט

ווער קאפועהטאג אויף דער פרישער
זיס אנווערען. און איידער מרס.
זימאן האט נאך איהר צושטימונג
ווי דעם דורכפארהערן זיך געגעבען,
האט גרין זיין שאפער געהייסען די
זיי לעידים אביסעל אין מאשין
הומפיהרען.
און פארק, סער? — האט דער
שאפער געפרעגט, ווען פעני האט זיך
זיס אראפגעלאזען אונגען אפגער-
זען:
— איר וויל מיינע פיקטשורס. זאל
זי אונז נעמען צו דעם... פאטאגראפער

66

בול מיט געמישטע געפירלעך און געדאנקע, אין פעני געבען איהר קור יונג געזעסען אין אומאמאליכ' וואס האט זיי געפירט אהין, צו יענעם געשענען, דורך וועלכען זיי האט אויס- געפירט וואס זי איז און פארוואס זי איז באשאפען...

זי האט מיט זיך פארקאפט דעם שליסעל פון ראמעל'ס סטוריא. אזוי זיך, אויף וואס עס זאל זיך נים פאר- כען...

זי האט זיך פרובירט פארשטעלען וואס די אינטימע באגעגעניש זייערע וועט ארויסקומען, און נים גע- קענט.

איין זאך האט פעני געוואוסט אז דאס איז געווען די דאליע, וואס זי דארף שפילען. די דאליע פון א נאכ- געגעבענע דריבע ווייכעל, וואס אל- איהר פארזיכט זיך עפעס, פון זי דאס קריגען.

(ווייטערעס מארגען)

און אויפהענגעדיג דאס מעלעפאן? מיינעל האט זי געזאגט:

— איהר ווייסט גארניט, מר, גרין, וויפיל גוטע פריינד איהר האט. דורך דער צייט וואס איהר האט געדענ- טלט, האבען אייר אפער א צעהן, פופצען לויטע אפגענומען צו פרענען וואס איהר מאכט, ווי איהר פיהלט און אלע.

און מיט א פיל-באדייטענדיגן שמוי- כעל:

— א היבשע צעהל פון דער לעידים סאסייעטי האט אפגענומען צו פרענען וואו מרס. גרין איז... געווען, און הע- רענדיג, אז זי איז געווען דא, ביים הויז, כמעט ווי אין דרום, האבען זיי אויסגעדריקט זייער אומרידענדיגס דערמיט, וואס מ'האט זי גאר אמאל נים געפירטעט... איז דאס נים פון זי?...

— יעס, שור! — דאט גרין א בור- טשע געטאן, — זעהר פון, און נאך פיינער וואלט זיין, ווען זיי לאזען מיר מיט מרס. גרין צורוק, לבין זיי מוחל דאס נאכברענגען...

מרס. פאט דאט זיך געזאפט עכט- פערען.

— ווער רופט עס? — האט גרין אומגעדרויג געפרעגט, איז דאס נים?

מרס. פאט דאט מיט'ן האנט פאר- שטעלט דאס „מיינעל" פונ'ם מעלעפאן און געזאגט גרינעל, אז דאס רופט דער דאקטאר, וואס איז ביי איהם גע- ווען מיט'ן פראפעסאר. ער געפינט זיך איצט גאר ביי א קראנקען, וואס וואוינט אין דער הויז, רופט ער דאס אפ פון מיינעל, דא אונטען, צו פרענען אויב ער מעג אויף א פאר- נים ארויפקומען.

— וואס זאל איך איהר זאגען? — האט מרס. פאט ביי גרין'ען געפרעגט גרין האט געוואלט זאגען, אז דער דאקטאר, דער קאנאנאל (פערדראק- טאר), זאל נעמן צו אלע רוחות, ער האט זיך אבער געזאפט, אז דער דאק- טאר קען איהם, קען זיין, דוקא צוניצ- קומען. דאס וועט דויען אלס א סמארטינג, א שטוממעלע פאר פער- גרין דעפאר, וואס זי האט זיך ער- לויבט אזוי לאנג צו זאמען, ער וועט געפונען ווער דאס האט אייך געזאגט.

— ס'איז אלארט, מרס. פאט, איך וועל אייך פאר דעם באפרידיגען. אייך וועט דערצו גארנישט צולייגען, — האט גרין מיט אומגענוגלעך גע- זאגט, — כ'וועל דאס פארנייטען.

— געלט איז נישט אלעס, מר. גרין, א נוסער נאמען איז א סך מעהר ווי געלט. און מיינ גאנצען-אין שוין פאר איינער פרוי מיט דער אנשיקעניש, איהר שוויגער, א גע'פסכול' מער. זיי וועלן זיך שוין פאר מיר ווי פאר געבען.

— מר, גרין וויל אייך זעהן?...

איר האב נאך אביסלע שכל, וועט עס פאר מיר זיין געניטער צו האלטען פאר זיך. ווייל ווען איר זאגט אייך יע- מעי מען דארף נים איך קיינ מיר שוואים...

— איהר מיינט דאס, וואס כ'האב געזאגט ווענען דעם מעלעפא-האל צו מיינ פרוי? כ'האב איהר דאך געמוגט פירען —

אפער האט איהר געמוגט, מיר אייך אבער גרינגער דערפון נישט געווא- רען, ווען זיי האבען אזוי ארום אויס- געפונען ווער דאס האט אייך געזאגט.

— ס'איז אלארט, מרס. פאט, איך וועל אייך פאר דעם באפרידיגען. אייך וועט דערצו גארנישט צולייגען, — האט גרין מיט אומגענוגלעך גע- זאגט, — כ'וועל דאס פארנייטען.

— געלט איז נישט אלעס, מר. גרין, א נוסער נאמען איז א סך מעהר ווי געלט. און מיינ גאנצען-אין שוין פאר איינער פרוי מיט דער אנשיקעניש, איהר שוויגער, א גע'פסכול' מער. זיי וועלן זיך שוין פאר מיר ווי פאר געבען.

— מר, גרין וויל אייך זעהן?...

(פארשטענדיג פון געטעטע) "ער פארשטענדיגט, זאגט דער אר- טיקל, די טאנקי מיט כ'לארפארט און מאכט אויף איהר די אפערציע, נאך דער אפערציע כאטש זיך די מאנקי און, נאכא, א פארשטעלעט, א צור- אפערציע, און דעם לעגער, און דעם ריסט צו לעבען. פון א לירעני- שפאטליכען קאווואליער קומט ארויס א צופראגענע בריאה, וואס ווערט פאר דער צייט אלס, פערט און אפגעלאזט. מלא, נא, האט גרין אויף דער מאנ- ק'ס שיקאל מיט'ן האנט א מיר גע- טאן. דאס איז דאך, נאך אלעמען, נים געמער ווי א מאנקי. דער מענש, דער דערהאר פון אלע חיות, איז עני טאיש בא- רעכטניג צו געניטען וואס מעהר פון די אלע זאכען, וועלכע ער קען נאר טאן. דאס איז דאך, נאך אלעמען, נים קיינס זיי, און פאר איהם, נאטירליך, גאר בעסער. אבער אומזיסט, האט זיך גרין געזאגט, קיינס מען גארנישט פאר אלץ מוח מען אפגעלע א ביל. ווען דער פראפעסאר ווארנאטאן איז אנשטאט וואס געבען פארן — דא, איז ניו יארק! ער (גרין) וואלט מיט איהם געמאכט אן אפאיינטמענט און — א נייטער בארם לעבען וואלט זיך פאר איהם אנגענויכעט, א לעבען פון מיט מענשער!

און פארוואס נישט פארהען קיין פאר- דין? ווי ווייט איז עס אזוי? מ'הערט דאך אן עקסטרעם פון האליוואוד קיין פאריז ווי יעדער מאל, ווען זי רארף האבען א תעראקאט, עס פארהערן דאך א סך מענשען אהין ועהן סטאליס און גלאס א לעב צו טאן א נוסען מאג, פארוואס זאל ער זיך אהין מיט זיין פעני'ן נים אריבערלאפען? פעני דארף נאדעריס וויסען ווענען וואס ער וויל קיין פאריז. איהר קען ער זאגען, אז דאס איז פאר איהר פלענזשור. ער וויל, אז זי זאל זעהן א וועלט, זי זאל זיך קויפען וואס איהר-וויילט זיך אין פאריז.

פעני, איז גרין געווען זיכער, וועט זיך אנכאפען אן דער רייזע מיט ביר- בערדיגע ווי וועט ועהן פאריז. עפעס א קליינגעקייט פאריז? דער גרין'ען פון די פרויען-מאדעס, די לעצטע סטאליס א וואה!

גרין האט זיך פארנישטעלט ווי באר- ניסמעלע פערט וועט זיין, ווען ער וועט איהר זאגען, אז ער נעמט זי פאר א מירס אין וואס, און ער איז דעריבון צופרידיג געווען, נאך אלעמען, האט ער געמאכט, האט זי דאך גאר טאקע וועלט נישט געזעהן. איז זאל זי דאס ועהן און טאקע מיט איהם, מיט איהר אייגענעם סאך, וואס אין גרין'ס אויף איהר צו פלענזשור א סך געלט אבי זי זאל נאך האבען פלענזשור און זי זאל דאס איהם אויך לאזען דאכען.

אזוי שטארק האט זיך גרין פאר- אפאטאירט ווענען זיין רייזע קיין אייראפע, אז ער האט נישט געזעהן ווי מרס. פאט האט אריינגעשטעקט די קאפ אין טיר צו ועהן אויב ער שלאפט, און נים געהערט ווי איז זי ווייטערע צימערען האט געקלינגען דער מעלעפאן, אגב, האט ער טאקע גענוג געזעהן אזוי אז ה'לום/ענדיג אויפ'ן וואר, אביסלע טאקע איינגעלאפען, ווען ער האט זיך אויפגעכאפט פון זיין וויסען שלאף איז ארום איהם גע- ווען זעהר פיינטער און שטיל ווי איז א סך.

גרין האט זיך געריבען די אויגען און ארומגעקוקט, זיין האנט האט זיך פגעגרייט אויסגעשטרעקט און דער פגעגרייט האט אומאמאליש אויפ'ן קע- פעל פון גלעסעל אריינגעדריקט.

מרס. פאט איז געבען איהם, ווי פון דער ער, אויסגעוואקסען.

— וואס איז, מר. גרין?

— ווער... ער. מרס. פאט? דאס זייט איהר?

— יעס, מר. ג

פענים הארץ דאט גענומען קלאפעצ ווי מיט האמערס. איהרע אויגען הא" קווינע מיט א ברויטען שמיוכל גע" קייט א הויב געטאן צו די פענסטער. פון דער סמוריא, וואו איהר געליכטער.

האט זיך געפונען.

האט דער שאפער

געזאגט — און וואו איז די קאץ? — האט

פענ'ס קווינע א לאך געטאן, — דא דארף זיין א גרינע קאץ, נא? — איהר דער „גרינער קאץ", וואס איז געווען אפגעמאלט איבער'ן טיר פון דעם פלאץ, נעכען וועלכען ער האט זיך אפגעשמעלט.

„דאס איז זי, די גוינע קאץ, מע" דעם!"

„פ'ס'ס'ס, אויך מיר א קאץ! — האט מרס. סימאן מיט'ן קאפ גע" דעהט. ווען מען זאגט מיר ניט, אָד דאס איז א קאץ, טיין איך אז דאס א... זאכסטער!"

דעם שאפער איז דער פארגלייך גע" געלען געווארען אין ער האָט אויך גע" זאכט.

פעני האט באשלאָסען אויסצונוצען. דעם פרעהליכען מאמענט און אנהויב'ל כען ע ק מ ע , כדי צוויי, איהר' קווינע מיט'ן שאפער, זאלען איהר ניט. ויין איז וועג צו דעם נאך וואס זי איז געקומען, האט זיך פעני גענומען. אליון אַרויסשמיגען פון קאר. (ווייטערעס מאַרגען) .

געטאן.

— וואס לאַכסטו? — האט איהר קווינע מיט א ברויטען שמיוכל גע" פּרעגט, — זאג מיר, וועל איך אויך לאַכען.

— איך לאָר פון דיר, — האט שוין פעני געלאַכט, — ווי דו ויצט עס איז קאר אַזוי ווי די גאַנצע וועלט וואלט זיין דינע. מיט אַזא גרויסקייט, דזש! אה, ריווע, דו באַלידיגסט'זיך ניט פאַר דאָס, וואס כ'אב עס געזאגט?

— נא. פאַר אַזעלכע קלייניקייטען זיך באַליידיגען? ניט איד... איד בין דיר דוקא דאנכבאַר וואס דו האסט מיר געמאַכט אויפּמערקזאם אויף דעם ווי קאמיש איד זיין. מען דאַרף מאַסען וויסען ווי צו ויצען אין א קאר'און וואו ניט איז. ווען איד פאחר איז דעם אַזוי לאַנג און אַזוי אַפּט ווי די רייכע, וואָלט איד זיך דאס מסתמא אויך אויסגעלערענט.

— עקסיון מיר, טייערע, כ'האַב גע" שפאסט, דו ויצסט ווי אַן אסת'... פריצטע!

— געה שוין געה! — האט זיך מרס. סימאן מיט א ח'דלע פין פער גיז' אפּגעקערט, — איך י'וועל שוון אויף דיר דערצעהלען דיין מאן פאַר וואס דו לאַכסט אפּ פון אַז עלטערער. צו-דער צייט האט זיך שוין דער אטאמאבייל פארינומען און באַאָד אפּ געשטעלט נעבען דער „גרינער קאץ".

וואו איז פעני?

פון מרים קארפילאוו

דעם, דארפסטו ניט. דארפסט זיך צו-

געוואוינען צום געדאַנק וועגען דעם סוף צו וועלכען א באַיאָרענטער מענש

דאַרף קומען... אַז דו ווילסט זיין גוט.

קענסטו איהם די לעצטע מינוטען פאַר-גרינגערען. אייז קוש דינער צו יעדען „מיל" (מאַלצייט) וועט איהם העלפּען פאַררייהען זיין עכטן און ער וועט

דערפון לענגער לעבען. ינאַר פאַרנעם גיט אַז זיך אויך. פאַרוואָר זיך מיט אלעם נוטען אויף שפעטער כל זמן דו קענסט. ביזט נאך אַזוי יונג און דו וועסט א סך דארפּען האַבען. צו גוטס געוואוינט מען זיך צו, און אַז סען געוואוינט זיך צו צו דעם, איז זיך דערפון שווער אַפּצוגעוואוינען. וויסט ווי דאס איז?

— יעס, — האט פעני צושאַקלעך-

דיג מיט'ן קאפּ דערווייל געטראַכט, — כ'וועל מיט איהם רעדען ווי אַ ביזנעס' לעדי: „מיר. ארטיסט, וויפּיל קומט אייך פאַר מיינע בילדער? גיט מיר דעם בילד און כ'וועל אייך צושיקען א משעק".

פאַרשטעלענדיג זיך וואס פאַר אַ פנים ע ד וועט דערביי מאַרען. האט זיך ביי איהר פון זיך אַליין א לאַך

(פאַרטועצונג פון נעכטען)

זי וויל איהרע פּיקטשורס! יעס, איהרע פיקטשורס וויל זי! פאַרוואָס האט ער דאס איהר געצוואונגען, אַז זי אַליין זאל נאך זיי קומען? זי האט איהם געשריבען אַ בריוו, אַז ער זאל זיי צושיקען. איז דאס גיט גענוג פאַר איהם?

זי האט איבערגעלאָזען, וועט זי זא" גע, א קראַנקען מאַן איז בעס מיט א... פּראַפּעטאר און איז געקומען נאָך די פיקטשורס. זאל איהם נאָך גיט איינפאַלען איצט אויך צו געבען אַלער' ליי הירוצים ווי פּרינציפּעל, באאַרבייט טען זיי די פיקטשורס, דעטושירען און נאט ווייס וואס!

זי וועט זיי נעמען ווי זיי ויינען — וועט זי אידם זאגען.

'איהר קווינע און דער שאפער ווע" לע! דאס הערען... זיי וועלען קענען עדות זאגען, אַז זי איז געווען שטרענג. כמעט ווי גראַב מיט'ן אַרטיסט'פאַטאַר גראפער דערמאָר, וואס ער דאט איהר געעבען די איבעריגע אַרבייט פון קר מען אַהער צו איהם, איז דעם דאכפּ, איז אַזא דעק. אויך מיר אַ פּלאַץ גרעניטש ווילעדזש! אַטמאָספּערע, באוועמיג'ן אַנאסטעס! רויך איז שטויב. כלאַטע, דאס איז וואס עס איז!... פאַרק עוועניו פאַר מיר!" — וועט זי" זאגען צו גרינ'לע, און ער וועט עס זיין צופרידען צו הערען. זאל ער זיין צופרידען.

רערווייל איז זי געווען צופרידען, וואס זי האט אידם דעם קוש פאר'ן אַוועקנעהן געגעבען. זי האט עס טאד קע געגעבען מיט'ן גאנצען דארצער. זי איז אידם דאנכבאַר געווען פאַרוואס ער לאָזט איהר נאך די פיקטשורס צום ארטיסט צופאַהרען.

איהר קווינע האט פון דעם קוש שטאַק אַנגעקוואָלען. זי דאט, קענ" מיג, וועגען דעם אַ צייט געטראַכט, אינמיטען ווען האט זי זיך צו פענ'ן אַזוי הארציג אפּגירופּען:

— אַז דו ווילסט, פענעלע, קענסטו. האכט עס געמאכט זעהר גוט... קונציג!

— וואס האב איך געמאַכט גוט?—

האט אידך פעני מיט גרויסע אויגען אַנגעקוקט, — וואס מיינסטו?

— ווייסט וואס איד' מיין. כ מיין דעם קוש, וואס דו האָסט דיין אַלטען געעבען...

— אה, דאס!

— ביי דיר, טייעריקע איז דאס גאַרנישט, אבער ביי איהם, ביי איהם איז דאס ווערט א סך, גאָר א סך! קענסט איהם מיט אַזעלכע קושען אינ" גאנצען אַפּקויפּען. אַפּקויפּען און פאַר קויפּען.

— א סך קען איך פאַר איהם קריי גען! — האט פעני א לאך געטאן.

— כ'זאָל מיר זאָגען, פענעלע, אַז דו קענסט קריגען פלעגטי. ווען דו גוייסט ווי מיט אידם צי עסטען, שרייבט ער איבער אויף דיין נאטען אַלין וואס ער פאַרמאָגט און דאס איז א סך. נא?

— יעס, דאס איז א סך, — האט פעני צוגעגעבען, — עס קען זיין גע" נוג אויפ'ן גאַנצען לעכען און, האט זי צוגעגעבען לאַכענדיג, עס קען נאך בלייבען פאַר די קינדער אויף בייטאג. צום וואָרט קינדער האַט פעני ביים הארצען אַ ציפּ געטאן. זי האט זיך שוין גוט געדאַרפּט לאָזען לענגער ווארטען פאַר דאס, וואס זי האט גע" וואָרט. אויב זי וויל זיך גיט דערוואָר טען ביז עס קען ווערען צו שפּעט דעם איבעל אַפּצושטאַפען... און זי זאל דאס גיט פאַרגעסען א י ה ס צו זאנען... ווען אפּילו בלוין צו הערען ווי ע ד וועט עס געמען, מיט וואָס ער וועט איהר אויף דעם ענטפּרען...

דער שאפער האט זיך טאַקע אַלע וויילע אַפּגעשטעלט. ער האט אַפּגעד הויט אַלע טרעפּיד רולס. פונקט אַזוי ווי גרין האָט איהם פאַרזאָגט און נאָך מעהר.

פעני האט זיך אומגעדרודיג פון איהר אַרט געהויבען.

„וואס איז דער מעהר?"

„גאַרנישט. גאַרנינג מנדערה. —

יאָט דער שאפער רודיג געענטפּערט, — אַלעס איז אַלראַיט".

„ביזט צו סלאָז..."

„נא מעס. כ'ווייל בלוין גיט געהן געגען די רולס".

„סאָרי!"

— ער איז אַלראַיט, פענגאַדירער, —

האט די קווינע מיט'ן קאפּ אויפ'ן שאפער אַנגעוויזען, — ער היט זיין פעל.

— ער ברענגט אויס צופיל צייט אויף גאַרנישט. ווען ער פאחרט אַביד סעל גיכער, קומט איהם גיט אויס זיך אַזוי אַפּט אַפּצושטעללע".

— און וואס ווערסטו אַז אַז ער וועט פאַהרען אַביסעל לענגער?

— וואס? צי י ט!

— א רעדעל אַ מינוט, הא? —

האט די קווינע געלאַכט, א רעגדעל א מינוט און א שעה פאַר גאַרנישט.

— עס זיינען פאַריאַן אַמאל מינו" טען, — האט פעני געזאָגט. — וואס זיינען ווערטע מעהר ווי דענדלאך און שעה', וואס זיינען גיט ווערטע אפּיל א... גאַרנישט.

— יעס, — דאט די קווינע ציגע" געבען, — דאט איז ווי פאַר וועמען. ז י נ צ מינוטען, דעם אַלטען דייר געמס, דארפּען ביי איהם זיין זעהר טייער, ווייל זיי זיינען געצעהלטע...

פעני האט אַ זיפּן געבאָן. זי דאט זיך געטיכענט מיט א י ה ר ע מיר גוטען און די קווינע איהרע טראַכט נאָר וועגען דעם אַלטען. די קווינע האט אַנדערש איהר זיפּן אויסגע" טייטשט און איהר געטרייכט.

— צופיל פאַרצווייפּעלט זיין וועגען

ווי, אז ער עסט איצטער.
דער שאפער האט זיך א ווילע ווי
נע'שוב'ט:
— וועט זי ווארטען אין אטאמא-
ביל? ...
— נא. — האט איהם פעני הארט
געענטפערט, — זי וועט ווארטען דא.
און זעהענדיג ווי ער קוועטעלט זיך,
האט זי שוין ווייכער צוגעגעבען, אז זי
ווייל נישט טויזענט מאל קריכען די
טרעפ'ל'אן אז ער דארף נישט מורא הא-
בען. קיינער וועט זי דא נישט צוכצ-
פען.
דער שאפער איז אוועק און פעני
איז געבליבען ווארטען.
זי, האט לאנג נישט געווארט.
(ווייטערעס מא'נען)

זי וואלט דאן די ביידע זאכען פון
איהם צוגענומען, זיין שליסעל איהם
אין פנים א ווארף געטאן און אוועק-
נעהן, אנטלויפען פון איהם ווי פון א
פעסט, א מאכע.
און וויפיל ער וואלט זיך ביי איהר
נישט געבעטען, אז זי זאל זיך אומקע-
רען, וואלט עס נישט געהאלפען. זי
וואלט זיך אויף איהם אפילו גארנישט
אומגעקוקט.
דערוויילע האט זיך איהר געוואלט
צואוויינען. די ענטווישונג איז געווען
צו גרויס פאר איהר. די באליידיגונג
צו גרויזאם. צו שטארק די ערנידע-
רונג.
מיט אן אראפגעלאזטען קאפ, ווי
פון א לוייה, איז זי אראפ די שמאלע,
קרומע טרעפ געגאנגען.
אימיצער, האט זי דערהערט, איז
פון אונטען די טרעפ ארויפגעקומען...
מיט אן איינגעהאלטענעם אטעם
האט זי זיך אן א ווייט פארנומען.
עפעס א טונקעלע געשטאלט האט
זיך ארויף, ווי פון א פינסטערען אפ-
קרוינט, צו איהר געהויבען.
א שרעק האט זי ארומגענומען. זי
האט מיט בליקען אפגעווענדטע פון
דער געשטאלט געווארט ביז דאס וועט.
איהר פארבייגען.
„עקסיוס מיי, מעס“.
פעני האט זיך מיט א זיפן פון דער-
לייכטערונג אויסגעלייכט, נאך איי-
דער זי האט די געשטאלט אנגעקוקט,
האט זי איהר שאפער'ס „שווארצען“
קול דערקענט. זי איז אבער אויך ביי
געווארען: „וואס, וויל ער דא? ווער
האט איהם געבעטען איהר נאכגען?
דער שאפער האט איהר שטומען
פראטעסט דערפיהלט און זיך גענומען
פארענטפערען.
די קרובה איהרע, מרס. גרויס, האט
איהם אהער געהייסען געהן. זי האט
נעזאגט, אז אין אנעלכע ערטער מוז
מען זיין זעהר פארזיכטיג. עס דרעהן
זיך דא ארום אלערליי קרענקס, מא-
ניאקס, דערושענערעיסטס.
— מינער דרעהט זיך נישט ארום. —
האט פעני הארט געזאגט, — און אויב
זי האט דא מורא, זאל זי אהער נישט
געהן. אט זעהט ער, אז זי געהט שוין
צוריק. 'וי האט געקלאפט אין מיר, און
קיינער איז דארט נישט געווען אין סטור-
דיא ווער עס זאל עפענען, געהט זי
צוריק.
דער שאפער האט זיך אנגעבאטען
נאכאמאל אין מיר אנצוקלאפען. וויל,
האט ער געזאגט, ווען ער איז דא גע-
ווען מיט'ן לעטער, האט א לאנגע צייט
גענומען ביז דער פאטאגראף ארטיסט
האט די מיר פאר איהם געעפענט.
מסתמא האט זי, מרס. גרוי, צו שטיל
געקלאפט און יענער דארט האט עס
גאר נישט געהערט. מען דארף וויסען ווי
צו קלאפען.
און דער-שאפער, האט זיך א נעם
געטאן צום מיר.
פעני האט געמיינט, אז ער וועט מיט
וויינע קלעפ די מיר פון סטורדיא באלד
אויפברעכען.
איהר האט עס נישט געארט. זאל ער!
יענער, דער וואס האט איהר אפגעטאן
אזא „טריק“ מיט'ן שלאס, האט כשר-
פארדינט, אז מען זאל די מיר צוכער-
כען.
— וועל, מרס. גרוי, — האט דער
שאפער ענדליך געזאגט, — טס'נא
יון. מינע קלעפ וואלטען א טויטען
געקענט אויפועקען, באט דהער איז
נאכאדי האום! כ'האב מורא, אז עס
וועט אויסקומען נאך די פיקטשורס צו
קומען א צווייטען מאל.
— אה! — האט פעני אויסגעריר-
פער, — ווער וויל זיך דאס באדערען
אהער נאכאמאל צו קומען! מיר'ן בע-
סער צואווארטען אדער אויסגעפינען
וואו דער ארטיסט איז.
און זי האט דעם שאפער געהייסען
א קוק טאן אין דער „גרינער קאץ“,
אפער איז ער דארטען, ס'איז דאד' א
פלאז, וואו מען עסט, נא? איז קען

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפילאוו

הייסע, בליקען געקוקט צו זיין
מיר, די גוטבאקאנטע מיר פון זיין
סטודיא. דער טעמפלעל ווינער פון
קונסט און וייער ביידענס טעמפלעל פון
ליבע...
פעני'ס פינגער האבען געווען נע-
זוכט און אנגעטאפט דעם שליסעל פון
דער מיר אין איהר קאסטבארען האנט-
בייטעל. איהר האנט האט אזוי געד-
ציטערט, אז ווען זי האט שוין דעם
שליסעל פון דארט ארויסגענומען, איז
ער מיט א קלאפ אראפגעפאלען און זי
האט מיט איהר ווייכער האנט א צייט
געמאט שארען איבער'ן שטויביגען,
שמוציגען פלאז, ביז זי האט איהם גע-
פונען.
און טראץ דעם, וואס זי האט דעם
שליסעל פון דער מיר געהאט, האט זי
באשלאסען פריהער אין מיר אנצו-
קלאפען: זאל ער בעסער אליין די מיר
פאר איהר עפענען.
זי האט אנגעקלאפט. פריהער שטיל
און נאכדעם העכער, שטארקער. אכ-
געקלאפט, צוגעווארט און ווידער גע-
קלאפט.
קיינען ענטפער!
זי האט זיך דאן ארומגעקוקט, צו-
געהערט אויב קיינער קומט נישט אן
און זיך גענומען עפענען די מיר מיט
איהר שליסעל. אבער אומזיסט. זי
האט מיט'ן שליסעל די מיר נישט גע-
קענט עפענען. דער שליסעל האט זיך
אומגעדריהט אין לעכעל פון שלאס ווי
א פרעמדער. ער האט זיך אריין נישט
„געפיט“.
פעני'ן האט דאס גאנצע בלוט א
שלאג אין פנים:
ער האט אריינגעשטעלט אן אנדער,
א נייעם שלאס! א' אנדער שלאס —
זי האט זיך דערפיהלט דערנידע-
ריגט, אויסגעלאכט, באליידיגט. זי האט
זיך דערזעהן אן ארויסגעטריבענע.
מיט וואלקענדיגע טייט האט זי גע-
נומען אראפגען די טרעפ. פינסטער
ווי ס'איז געווען אין דאל, איז איהר
נאך פינסטערער געווען אין די אויגען.
אויף אזא מין זאך האט זי זיך נישט
גערעכט. אלץ יע און דאס, נישט.
און, האט זיך פעני מיט גאל גע-
זאגט, זי האט זיך אויף דעם געמעגט
ריכטען. זי האט געמעגט האבען גע-
נוג שכל צו פארשטעהן, אז זי איז ביי
איהם נישט די איינציגע, וואס האט זיך
ארויפגעארבייט אויף א שליסעל...
בארדאפט וויסען וואס ער איז און
פון וואס פאד' א באליאסטערע, פון וואס
פאר א נעגט לייכטזיניגע פרויען ער איז
ארוםגערינגעלט.
איצט, האט פעני געטראכט, ווען זי
שטעהט דא הינטער וויין מיר, קען וויין,
און ער ליגט דארט און לאכט און
קוועלט וואס אימיצער קען די מיר
נישט אויפשליסען... אזוי ווי דאן, ווען
זי, פעני, איז ביי איהם, מיט איהם גע-
ווען.
ווען זי זעהט איהם נאך איצט! ווען
ער עפענט אויף דאס עפעסטערטירע-
לע און קוקט דורך דעם ארויס. זי
וואלט איהם דאן זאגען...
איך, וויל מינע פיקטשורס, וואלט
זי זאגען, און מיי דזשוערי! דאס
איז אלעס נאך וואס איך בין געק-
מען.

(פארטיצונג פון נעכטען)
דער שאפער האט זיך א כאפ גע-
טאן:
— איך וועל ארויפלויעפן נאך די
פיקטשורס, מרס. גרוי, איך ווייס וואו
דאס איז, איך יו פליין —
— אה, טהענקס עי לאט! איך וועל
בעסער אליין.
— באט, מר. גרוי, דאס דאך פאר-
זאגט —
— דהעסם אלראיט, זיי דא מיט
מיין קווינע און ווארט צו. איך קוק
גלייך צוריק...
דער שאפער האט ווי מיט געבעט
אויף פעני'ס קווינע א קוק געטאן, און
די קווינע האט זיך געווענדעט צו
פעני'ן:
— צו וואס טאקע זאלסטו אליין
קריכען אין עפעס א פינסטערער לאך,
אן דו האסט ווער עס זאל פאר דיר
געהן? זיי דו בעסער דא מיט מיר און
זאל ער ארויפלויעפן צי אריינלויפען
וואוהין ער ווייסט. א ווה, — האט
די קווינע צוגעגעבען מיט א לאך, —
וועט מען נישט קידנעפען!...
— אה, פליען! — דאס שוין פעני
צו איהרע ביידע באשיצער געווען
אויסגערופען, — טריט מיר נישט ווי
איך וואלט זיין א בייבי! איך בין א
„ערוואקסענע פרוי. א מענטש פונקט ווי
אלע, איך וויל האבען מיין וועג!
דער שאפער האט שוין אויסגעויר-
וען צו זיין גרויס זיין באלעבאסטע'ס
וואונש נאכצוגעבען, נאך די קווינע
נישט אזוי. זי האט פעני'ן הארט און
פארוואנדערט אנגעקוקט.
— פעני, כ'דאב מורא, — האט זי
געזאגט, — אז דו זאלסט זיך חלילה
נישט אנרייסען אויף א נייער צרה... מיר
דוכט, אז דו ווייסט אליין נישט וואס דו
מוסט. דער אלטער וועט עס דיר קיינ-
זאל נישט מוחל זיין.
— ווער הייסט דאס דיר איהם דער-
געהלען?
— זיי נישט קיין נאך, — האט מרס.
זייכאן. שארף געזאגט, — עס ווילט
זיך מיר נישט רעדען פאר דעם... פאר-
גיגען... זעה נאך ווי ער דרעהט מיט
זי ווייטלעך. די קוקערס געהען ביי
איהם ארום באדראגס.
— אה, אלראיט!...
— ס'איז נישט אלראיט, פעני,
זאל מיר פעני -
— כ'בין שוין מיר אלעמען צו
זאלען! — האט פעני שיר וואס מיט
טרעקען נישט אויסגעשריען. — איך
ויל אמאל, אז מען זאל מיך פאל-
גען. ט מיר א טובה און זיין וואו
זי זיצט, ריווע, פליען!
און צום שאפער, באפעלערש:
— ווארט דא א ווילע. כ'וועל זיך
לאנג נישט זאמען.
— אלראיט, מרס. גרוי, דזשאסט
לאזט מיר ווייזען איך דעם וועג. ס',
יאס איז נישט איך דער גרינער קאץ,
נאך איבער דער קאץ. מען דארף אהין
עהן הינטער ארום, מיט שמאלע, גע-
דעהטע טרעפ, פינסטערע און נישט
זיין צוריקליע (ריינע).
— טהענקס! — האט פעני געזאגט,
— איך וועל שוין טרעפען. איך בעט
נישט צו זארגען זיך פאר מיר, איך בין
טוין נישט קיין בייבי, איך ווייס אליין
וואס איך האב צו טאן!

דאס אפגעזאגט האט פעני נאך זיך
"אס טירעל פון אטאמביל העפטונ צו-
געקלאפט און זיך געלאזען געהן מיט'ן
יענע, אויף וועלכען דער שאפער האט
איהר אנגעוויזען...
זי איז נישט געגאנגען, נאך געלא-
זען. די הארץ איז אין איהר גע-
שטרונגען. וואס מעהר זי האט זיך
דערנעהנט צום פלאץ פון איהר ציל,
אלץ שוואכער זיינען איהר געווארען
די פיס. ביי די אויבערשטע טרעפ דא-
כען זיך די קני אונטער איהר געבויר-
נען.
זי האט זיך אפגעשטעלט אפרוהען,
אפכאפען דעם אטעם. זי האט מיט

לאנג צו וויינען און צו לאכען. זי האט
יוד אבער דעם פארלאנג ניט נאכגע-
געבען. זי האט ניט געוואלט אריי-
פאלען אין א היסטעריקע. זי האט ניט
געוואלט מאכען קיין מענעס, זי האט
יוד נאר געוואנדערט פון דער שטאד-
קער מאכט וואס ער האט איבער איהר.
די פיזישע מאכט, מיט וועלכער זי איז
אזוי היגערישען געווארען...

אבער צוליבאנג וואונדערען יוד איר
בער דעם האט זי יוד אויך ניט גע-
קענט ערלויבען. זי האט ניט געטארט
צופיל צייט אליין מיט איהם פארברענ-
גען. זי האט אויף א מינוט ניט גע-
קענט פארעכענען אז אין דרויסען
שטעט איהר קאר און אז עוויי מענ-
שען ווארטען דארט אויף איהר. צוויי
לעבעדיגע ערות אז זי איז דא מיט
אירם אליין...

מיט דער קוינע איהרער איז נאך
פעני ווי עס איז געווען. רוחני. די
קוינע וועט איהר גלויבען וואס זי
וועט איהר זאגען אוי זי וועט צו
גלייבן וועגען דעם ניט דיינען. וואס
איז אבער וועגען שאופער, דעם גע-
טוינען שקלאף פון איהר אייפערזיכ-
טיגען מאן?

און פעני האט זיך א כאפ געטאן.
„איך בין געהן...“
„אזוי גיך?“
„יעס, איך בין!“

און זי האט זיך גענומען איהרע
האר, איהר טאפלט און אריינגען צו
ברענגען. ער האט איהר געהאלפן.
מעהר געשטערט ווי געהאלפן. מיט
די הענט זיינע האט ער איהרע דענס
פון איהר אוועקגענומען און זי צו די
ליפען געדייקט:

„פעני, מיין פעני, ווייסט נאך ניט
מיט וואס פאר אן אומגעדולד כ'האב
געווארט אויף דעם מאמענט, ווייסט
נאך ניט ווי שטארק כ'האב נאך דיר
געבענט!“

— יעס? — האט פעני איראניש א
שטייכעל געטאן.
— גלויבסט מיר ניט? — האט ער
זי אנגעקוקט.
— אה, יעס, כ'האב אפילו אויף
דעם אן ערות...
וואס מיינסטו?

— איך מיין דעם שלאס... דעם
שלאס צו וועלכען מיין שליסעל זאל
ניט פיסען...

— פעני! טייערע! מיינסט צו זאג-
נען אז כ'האב געביטען דעם שלאס
ווייל כ'האב... כ'האב ניט געוואלט
אז דו זאלסט קענען אריינקומען? —
דאס איז טאקע וואס כ'מיינן צו
זאגען.

— מיין זאם! פעני, ווי קענסטו
אוינס דערלאזען יוד צו גלויבען.
— פאקטען, מיר, ארטיסט, דיינען
העכער פון ווערטער...
דער ארטיסט איז געווען אויסער יוד.
ער האט געשווארען אז ער האט גע-
ביטען דעם שלאס צוליב איהר, אויבער
איהרע ציהרונג, ער האט מורא גע-
האט אז הברה לינים, די גוטע פריינד
זיינען, באקאנטע און אומבאקאנטע,
וועלכע זיינען טייערע צו זעהן זיינע
בילדער, זאלען ניט אנקומען ווען ער
איז גיט איז סטודיא און אויסגעפיר-
טען דעם ארט וואו איהרע ציהרונג
ליינט באהאלטען. ער וואס סאר איהר
צוגעגרייט א ניינען שליסעל, דא איז
עס, — האט ער איהר דעם ניינען של-
סעל געגעבען. אבער פעני האט עס
ניט געוואלט נעמען:

— איך וועל סיינוויי ניט קומען... —
האט זי געזאגט.
— פארוואס ניט? — האט ער
איהר פארוואנדערט אנגעקוקט.
— דערפאר וואס איך וויל ניט לע-
בען מיין דאפעלטען לעבען, איך וויל
זיין אן אנשטענדיגע פרוי.
— דו ביזט אן אנשטענדיגע
פריי.

— נא, איך בין גיט. ווען כ'בין אג-
שטענדיק, לאז איך גיט אז... מ'זאל
מיט מיר אזוי האנדלען. איך בין א...
— שישא, רייך גיט ארויס קיין נאך-
רישקייט, — האט ער איהר מויל מיט
די פינגער זיינע פארשטעלט, — לאז
מיר זאגען וואס דו ביזט, איך ווייס
בעסער.

— אה, יעס? ...
— יעס, דו ביזט א נאריעלע, א
יינגע, א געזונטע און ער, דיין סא-
ווייסט דאך שוין אז ער איז ביי מיר
געווען, — ער איז אפשר זעהר א פינע-
מעש, איך קען איהם גיט, אבער ער
איז א לט, ער איז גיט פאר דיר,
טייערע, דו קענסט איהם גיט ליבען.
גיט ווי ער זאל גיט זיין צו דיר, פאסט
ער זיך מעהר צו זיין דיר א טאטע, א
וידע, אבער גיט א מאן.
אפילו פאר אזא ווי די מרס. נאכר איז,
אוי זי איז, ווייסען מיר שוין, ווייט
גיט קיין יונגע, איז ער צוואלט. דו
ביזט באזאגנען א נארישקייט, מיין
טייערע, דערמיט וואס דו האסט מיט
איהם חתונה געהאט, און ער, ער איז
באזאגנען א פארברעכען! ער האט
קיינעם רעכט געהאט ווי עלטער
מיט זיין יונגעס צו פארבינדען. דו
ביזט געווען אן ארימע, נארישע מיר
דעלע וואס האט געוואלט זיין דיך.
גיט וויסענדיק וואס פאר א פרייז דו
דארפט צוהאלטן דערפאר. ער אבער
האט עס געוואוסט. ער האט דיר גע-
קויפט פארנעלט, געוואונגען דיר צו
ווערען דיין שפילצייט! געצוואונגען —
— ער האט מיר נארישט געצוואונ-
גען, — האט פעני שטייל געזאגט, —
ער איז צו מיר געווען גוט.
— געווען גוט? ?
— יעס, און ער איז גוט...
— ער איז גוט! איז ער
גיט? אלאז דאס, געהערט צו איהם און
זיי גליקליך מיט זיין גוטשקייט. איך
וועל דיר מעהר גיט פארהאלטען. פאר
גיב מיר נאר וואס איך בין געווען
שעסען צו דיר... וואס איך
ביזן שלעכט! פארגיב!
(ווייטערעס מארגען)

וואו איז
פעני?
רעכט
מרים קארפילאוו

פון

פארטועצונג פון נעכטען

רעדענדיק צווישען יוד'ן זיינען זיי
מיט שווערע און ליכטע מרים די
טרעפ ארויפגעקומען. די ליכטע מרים
זיינען איהר געווען גוט באקענט, זיי
דאכען געהערט צו איהר ארטיסט, ווען
ער האט זיך געאיילט, ווען ער האט
געוואלט צו זיך גיכע קומען.

דעם שאפער'ס ווייסע ציינער און
די ווייסלעך פון די אויגען האבען צו
איהר פון דער טונקעלקייט א בליאסע
געטאן.

„הער, מרס, גרוי!“, — האט דער
שאפער ווי ארויסגעוונגען, — „איז
זיך ארטיסט! כ'האב איהם טאקע אין
דער „גרינער קאץ“ געפונען.“

פעני האט זיך אן וואנט אנגע-
שפארט פאר מורא, אז זי זאל גיט
באלען.

זי האט געווארט ביז דער ארטיסט
איהרער איז געהעכער צוגעקומען,
דערענדיק דערווייל דעם שאפער'ס כא-
ייסטערטע ווערטער וועגען דעם ווי
ער האט איהם געפונען ביים עסען.
און ווי ער, דער ארטיסט, האט דאס
עסען איבערגעלאזען און איז גלייך
נאך איהם געקומען.

„ביזנעס!“, — האט דער שאפער גע-
זאגט, — „איז ביזנעס! איז פלעטור
קומט שפעטער!“

פעני האט אין שאפער'ס אנוועזענ-
הייט קוים געוואלט די אויגען אויפ'ן
ארטיסט אויפצוהויבען... זי האט אויף
איהם א פארבייפליהענדען בליק גע-
ווארפען און געזעהן, אז ער האט גע-
ווארט דאס זי זאל עפעס זאגען. איהר
איז מיט א מאל ברופען געווארען אין
מויל, זי האט געמוזט מאכען אז איר
שטרענגונג צו קענען מיט א „רוהר
נער“ שמים זאגען דעם שאפער, אז ער
זאל געהן צום קאר, צו איהר קוינע,
און זי, פעני, וועט מיט די בילדער
באלד ארויסגעקומען.

דאס ער געדערט וואס זי האט גע-
זאגט?

„יעס מעס!“, — האט דער שאפער
ווי געוואונגען צוגעגעבען אין ווי
גיטוועלענדיק די טרעפ גענומען אראפ-
געהן.

דער ארטיסט האט זיין מיר אויפגע-
שלאסען און זי פאר פעני'ן געהאלטען
ווייט אפען, אז זי זאל צווערשט אין
סטודיא ארויפגעטען.

און פעני איז אריין. זי האט גיט גע-
האט קיין צייט זיך ביי איהם לאנג צו
פארוויילען און זי האט זיך דעריבער
גיט געקענט לאזען בעמען. זי האט
אויפ'ן שפיץ צונג געהאט צוגעגרייט
די הארבע וועמער, וואס זי האט איהם
געהאט צו זאגען. דאס ערשטע ווער
גען זיין בייטען דעם שלאס. זי וועט
איהר דערפאר ווארפען אין פנים דעם
שליסעל, אין דאן וועגען איהרע דיר
מאנעס, איהר דושוילערי און וועגען
דעם ווי זי פיהלט... וואס זי פיהלט.
זי האט מורא... אז... ער ווייסט, ער
דארף וויסען וואס... און... וואס נאך?
יעס, שיער פארנעמען, די בילדער!
זען גיט די בילדער, וואלט זי צו אירם
אינצט גיט געקומען. גיט אינצט און
גיט... קיינסאל גיט!

זי האט נאר געווארט צו זיין מיט
איהם אויף אויף אויף, ער זאל נאר צו-
מאכען די מיר, און ער וועט שוין הער-
רען וואס זי האט איהם צו זאגען. ער
וועט לאנג האבען וואס ער געדענקען...
ער האט צוגעמאכט די מיר, ציגנדיק
שלאסען און אפילו צוגעקויפטעלט. זי
האט איהם געוואלט זאגען, אז ער דארף
דאס גיט מאן, אז מאמע קלאפמט מען
אן, וועט עס איהם נעמען צו לאנג צו
עפענען און דאס וועט אויסווערן גיט
גיט...

נאר פלוצלונג האט זיך פעני דער-
פיהלט ווי פון פלאמען פיער ארומגע-
נומען. ער האט זי און זיינע ארעמס
איינגעשלאסען און מיט א מריאמפיר
רענדען אייטרוף „שעני, מיין
פעני!“ און ערנען אייגענטליך
גען...

67.

נאך דעם וואס ס'איז צווישען פעני-
מיט'ן ארטיסט אזוי האסמי פארנעק-
מען, האט זי גיט געיאוסט וואס צו
זאגען.

די ווערטער, וואס זיינען ביי איהר
פאר איהם אויפ'ן שפיץ צונג געווען
אנגעגרייט, האבען זיך שוין גיט מעהר
געפאסט צו דעם אינטימען מאמענט
דער געליבטער האט די ווערטער
מיט זיינע ליידענשאפטליכע קושען צו-
שמעטערט. זי האט געהאט א פאר-

פארטועצונג פון נעכטען

רעדענדיק צווישען יוד'ן זיינען זיי
מיט שווערע און ליכטע מרים די
טרעפ ארויפגעקומען. די ליכטע מרים
זיינען איהר געווען גוט באקענט, זיי
דאכען געהערט צו איהר ארטיסט, ווען
ער האט זיך געאיילט, ווען ער האט
געוואלט צו זיך גיכע קומען.

דעם שאפער'ס ווייסע ציינער און
די ווייסלעך פון די אויגען האבען צו
איהר פון דער טונקעלקייט א בליאסע
געטאן.

„הער, מרס, גרוי!“, — האט דער
שאפער ווי ארויסגעוונגען, — „איז
זיך ארטיסט! כ'האב איהם טאקע אין
דער „גרינער קאץ“ געפונען.“

פעני האט זיך אן וואנט אנגע-
שפארט פאר מורא, אז זי זאל גיט
באלען.

זי האט געווארט ביז דער ארטיסט
איהרער איז געהעכער צוגעקומען,
דערענדיק דערווייל דעם שאפער'ס כא-
ייסטערטע ווערטער וועגען דעם ווי
ער האט איהם געפונען ביים עסען.
און ווי ער, דער ארטיסט, האט דאס
עסען איבערגעלאזען און איז גלייך
נאך איהם געקומען.

„ביזנעס!“, — האט דער שאפער גע-
זאגט, — „איז ביזנעס! איז פלעטור
קומט שפעטער!“

פעני האט אין שאפער'ס אנוועזענ-
הייט קוים געוואלט די אויגען אויפ'ן
ארטיסט אויפצוהויבען... זי האט אויף
איהם א פארבייפליהענדען בליק גע-
ווארפען און געזעהן, אז ער האט גע-
ווארט דאס זי זאל עפעס זאגען. איהר
איז מיט א מאל ברופען געווארען אין
מויל, זי האט געמוזט מאכען אז איר
שטרענגונג צו קענען מיט א „רוהר
נער“ שמים זאגען דעם שאפער, אז ער
זאל געהן צום קאר, צו איהר קוינע,
און זי, פעני, וועט מיט די בילדער
באלד ארויסגעקומען.

דאס ער געדערט וואס זי האט גע-
זאגט?

„יעס מעס!“, — האט דער שאפער
ווי געוואונגען צוגעגעבען אין ווי
גיטוועלענדיק די טרעפ גענומען אראפ-
געהן.

דער ארטיסט האט זיין מיר אויפגע-
שלאסען און זי פאר פעני'ן געהאלטען
ווייט אפען, אז זי זאל צווערשט אין
סטודיא ארויפגעטען.

און פעני איז אריין. זי האט גיט גע-
האט קיין צייט זיך ביי איהם לאנג צו
פארוויילען און זי האט זיך דעריבער
גיט געקענט לאזען בעמען. זי האט
אויפ'ן שפיץ צונג געהאט צוגעגרייט
די הארבע וועמער, וואס זי האט איהם
געהאט צו זאגען. דאס ערשטע ווער
גען זיין בייטען דעם שלאס. זי וועט
איהר דערפאר ווארפען אין פנים דעם
שליסעל, אין דאן וועגען איהרע דיר
מאנעס, איהר דושוילערי און וועגען
דעם ווי זי פיהלט... וואס זי פיהלט.
זי האט מורא... אז... ער ווייסט, ער
דארף וויסען וואס... און... וואס נאך?
יעס, שיער פארנעמען, די בילדער!
זען גיט די בילדער, וואלט זי צו אירם
אינצט גיט געקומען. גיט אינצט און
גיט... קיינסאל גיט!

זי האט נאר געווארט צו זיין מיט
איהם אויף אויף אויף, ער זאל נאר צו-
מאכען די מיר, און ער וועט שוין הער-
רען וואס זי האט איהם צו זאגען. ער
וועט לאנג האבען וואס ער געדענקען...
ער האט צוגעמאכט די מיר, ציגנדיק
שלאסען און אפילו צוגעקויפטעלט. זי
האט איהם געוואלט זאגען, אז ער דארף
דאס גיט מאן, אז מאמע קלאפמט מען
אן, וועט עס איהם נעמען צו לאנג צו
עפענען און דאס וועט אויסווערן גיט
גיט...

נאר פלוצלונג האט זיך פעני דער-
פיהלט ווי פון פלאמען פיער ארומגע-
נומען. ער האט זי און זיינע ארעמס
איינגעשלאסען און מיט א מריאמפיר
רענדען אייטרוף „שעני, מיין
פעני!“ און ערנען אייגענטליך
גען...

67.

נאך דעם וואס ס'איז צווישען פעני-
מיט'ן ארטיסט אזוי האסמי פארנעק-
מען, האט זי גיט געיאוסט וואס צו
זאגען.

די ווערטער, וואס זיינען ביי איהר
פאר איהם אויפ'ן שפיץ צונג געווען
אנגעגרייט, האבען זיך שוין גיט מעהר
געפאסט צו דעם אינטימען מאמענט
דער געליבטער האט די ווערטער
מיט זיינע ליידענשאפטליכע קושען צו-
שמעטערט. זי האט געהאט א פאר-

אויסגעוואָסען. — ער וועט —
— ער וועט נאָרנישט, איר וועל ביי
איהם קומען בעסטן די ערלייבעניש צו
שרייבען דיין בילד.
— מין בילד' ?
— נאָ? נאָ, איז נ י ז בילד.
— אה, ער האָלט נישט דערפון. ער
האָסט קונסט. *
— ... וועל איך איהם פאטאָגראַפיר
דען. אויב ער גלייבט מציאות, וועל
איר דאָס פאר איהם מאַכען בילדנ.
— אַה, ער זוכט נישט קיין בילדעס.
ער איז אַ פּאָרט.
— אַ ספּאָרט! גוט פאָר... מיר!
איר דאָרף. אַזעלכע קאָסטאַמער...
כ'בעט דיר נאָר, אז דו וואָלט זיך
מיר נישט אַרייַמישען און אַוועק'פארן!
די ביזנעס. לאָז אַ מענטשען מאַכען אַ
לעכען!
פעני האָט שוין מעהר נישט געזיגט.
זי האָט צו איהם געשמיקעלט:
— דאָמע, וואָלט געקענט זיין אז
אַקטיאָר!
— כ'וואָלט געקענט זיין? כ'ביין
עם! זעהסטו נישט ווי איר עקט?
— כ'זעה... מינסט נישט אַ וואָרט
וואָס דו זאָגסט צו מיר ווענען... ליבע...
האָסט נאָר מיר נישט געבייגט. נישט
אפילו אויף אַזוי פיל! — האָט זי
איהם אַנגעוויזען אויף אַ שפיץ פון
איהר קלענסטען פינגער.
ער האָט דעם פינגער אין מויל
אַרייַנגעכאַפט און מיט די ליפּען גע'
ביסען:
— אַוואָם! איר וואָלט דיר קענען
אויפּעכען!
— סענשען פרעסער! — האָט אים
פעני ליכט פאַר די האָר געריסען.
ברוט! כ'האָט דיר! אַה, ווי כ'האָט
דיר! — האָט זי אַרומפאַפּענדיג איהם
מיט ביידע הענט אויסגעשריען און אים
היים געקושט.
צו דער צייט האָט פעני'ס שאַווער
מיט'ן אַפּאָפּאָביל האָרן עטליכע מאל
אַ בלאָז געטאָן.
— דאָס איז פאַר מיר! — האָט
זיך פעני אַ כאַפּ געטאָן. אַה, דאָמע,
איר מוז שוין געהן, און איר האָב
דיר דאָר אַזוי פיל געדאַס צו זאָגען!
— האָסט מיר אַלץ געזאָגט, מיין
ליבע — האָט ראַסען מיט אַ פינגער
אויף איהרע ליפּן אַנגעוויזען, און נאָכ
דעם ווי ער דאָס דעם פינגער פון
איהרע ליפּען אויסגענומען האָט ער
דאָס צו זיינע ליפּען צוגעלייגט. —
מיר האָבען זיך געזאָגט אַ סך אַחו
ווערטער, פענס. מיר האָבען זיך ליב.
פאַרשטעהסטו דאָס. ליב!
פעני האָט זיך פון זיין קוקען אויף
איהר געטראָכט ווענען אַ שפּילקע, אַ
נאָרעל וואָס ווערט פון אַ מאָגעס צור
געצויגען. זי האָט עס איהם געזאָגט
און ער האָט געלאָכט:
וואָס פאַר אַ שפּיציע, שאַרפע גע'
דאָנקען דיר קומען אין דיין שעהן!
מעפעל, פענס! ווען דו פרענסט מיר,
געפן איר נישט קיין פאַרגלייבונגען צו
די געדאַנקען וואָס איר טראַכט.
איר האָב אַ טבע צו טראַכטען אַזוי
ווי אַ פרוי: איר טראַכט מיט'ן האָר
צען. איר פיהל. איר פאלל מיין געפיהל
איידער איר ווייסט מיין געדאַנק.
פעני האָט אַ זיפּץ געטאָן: *
— הילאָי וואָלט איר דאָס געקענט
מאָן אַזוי, איר, אַבער, איר האָב זיך
איינגעדאַלטען, אַפּגעזיפּצט, ביין אַ
פרוי אין
— און וואָס? זאָג דאָרלינג, וואָס
איז אַן דו ביזנס אַ פרוי? זאָג נייכער,
וואָריס, יענער בלאָזט שוין ווידער זיין
האַרן. וואָס איי, פאַרוואָס מיט אַמאָל
אַזוי...
— ראַמען! — האָט פעני שטיל גע'
זאָגט — איר האָב מורא, אַז... אַז...
— אַז וואָס, זאָג קינד, אַז וואָס?
— כ'האָב מורא אַז איר... אַז איר
ביין... אַרייַנגעפאַלען.
— מינסט...
— יעס... אַה, ראַמען! — איז זי
מיט'ן פנים צו זיין אַספעל צוגעפאַ'
לען — ראַמען, ראַמען...
— באַרויג זיך, טייערע, איר בין
מיט דיר, אויב דאָס איז אַזוי ווי דו
האָסט מורא — האָט ער איהרע ביידע
הענט אין זיינע אַרייַנגענומען און זיי
צערטליך געדריקט — בין איר מיט
דיר. איר געדענק אונזער ערשטע
נאָכט, ווען דו ביזנט צו מיר געקושטען
אַזאַ נאָאווע, אַן אושטילינגע, אַזאַ
נאַרישע, זיסע מידעל, וועלכע האָט
אַליין נישט געוואָכט וואָס זי איז...
— אַ ווייב פון אַ מאַן — האָט פעני
אַ זיפּץ געטאָן.
— אַה, וואָס פאַר אַ מאַן! — האָט
ער מיט'ן האַנט אַוועקגעמאַכט. —
לאַמיר בעסער ווענען איהם נישט ריר
דען. אַלץ וואָס מיר קענען פאַר איהם
מאָן, אין צאָהלע'י רעספעקט צו זיין
עלטער:
— ער וויל ליבע...
— מאלע וואָס ער וויל! מיר
דאַרפען זיך נישט רעכענען מיט וואָס
ער וויל. מיר דאַרפען אויך עפעס ווע'
לען. מיר זיינען יונג און מיר זיינען
שוין דערפאַר אַליין באַרעכטיגט צו
אונזער גליק.
— גליק...
— נין, איך דאָס נישט קיין גליק?
— ס'איז זיג...
— אַלראַיט, זאָל זיין יונג, נאָ ווע'
לען מיר זיגנען און חשוכה טאָן צו
דעם אַלמען וואָס זיצט אייבען, וואָס
זעהט אַלץ און הערט אַלץ און שווייגט.
— ער שווייגט נישט. ער שטראַפּט.
— נאָ, שטראַפּט ער. וועלען מיר זיין?
געסטראַפּטע געליבטע. אויך נישט אַזוי
שטעכט זיין... ווי נאָר נישט זיין. קוב.
דער, איר יעל דיר באַגלייטען מיט
די בייער ביי צום קאָר.
— נאָ, נאָ — האָט אירם פענס פון
זיך ליכט אַפּגעטיטשט — איר ווע'
געהן אַליין. זיי וואַרטען —
(ווייטערעם פאַרגע')

**וואו איז
פעני?**

ראָמאַן

פון

מרים קארפילאוו

פאַרשטעצונג פון געכטען)
ער האָט זיך פאַרטייגט פאַר איהר
און מיט אַ מין שקלאָפּישער אונטער-
טעניגקייט איהר האַנט געמושט. דאָן
האָט ער איהר אַנגעוויזען וואו זי זאָל
זיך אַוועקזעצן און, אַוועקלעגנדיג
פאַר איהר די אַלבוּם מיט די פאַמאַ-
נאַפּישע בילדער מיט נאָר אַן אַנדער
טאָל, אַ ביזנעסמאַסען, אַ ווייטען, גע'
זאָגט:
— דאָ, מרס, גיין, זיינען די ביל-
דער!... געהט אַרויס אייערע ביל-
דער, וויפיל זיי זיינען דאָ פאַראַן און,
איר וועל זיי פאַר אייך אַראַפּטראַגען
צו אייער קאַר... מיט אייער ערלייב'
ניש!...
פעני האָט אויף איהם געקוקט ווי
ער האָט אַזוי גערעט און איהרע שער-
נע, בלויז אויגען האָבען זיך אַנגע-
פילט מיט טרעהרען. איהרע פולע,
רויטע ליפּען האָבען זיך גענוכען צו-
קען ווי ביי אַ גוט קינד וואָס וויל זיך
אינהאַלטען פון ווינען. איהר האָט
וועג געטאָן די האַרץ און ס'איז איהר
געווען ענג אין סך פון די מאַרנע וויר-
דערשפּעכונגען מיט געלכע ס'איז פול
דאָס לעבען:
ערשט האָט ער זי אַזוי הייס, אַזוי
צערטליך אין, צונאָר אַזוי משוגע-
וואָלד געליכט, און איצט ווייסט ער
איהר געהן, ער שיקט זי צו איהר אַל-
טען מאָן. און זי —
זי וויל זיך צוריק וואַרפּען אין זיינע
אַרעמס, זי וויל ווידער באַוועלעניגט
ווערען פון דער הויסער ליידענשאַפט
נאָר וועלכער עס רייסט זיך אַזוי איהר
קערפּער צונאָר מיט דער נשמה, און,
זי ווייסט זיך צוריק צו איהר אַלסטען
פאַר, וואָס איז נאָר איצט טראַגט, צור
בראָכען און קאַפּריונע.
גוט, האָט זי ערשט געזאָגט, איז ער
צו איהר! יעס, גוט מיט דער גוטס'
קייט פון אַ קאָץ וואָס שפּילט זיך מיט
דער מוין. זי לאָזט איהר אַפּ אַ וויילע,
כדי זי ווידער צו כאַפּען. זי דער-
האַלעט זי נישט, כדי זיך מיט איר נאָר
צו קענען שפּילען.
ער האָט ריכטיג געזאָגט, אַז פון
איהר זייט איז געווען אַ נאַרישקייט
וואָס זי האָט מיט אַן אַלסטען מאַן
חתונה געהאַט, — האָט פעני גע'
טראַכט, און פון זיין זייט אַ פאַר
ברעכען.
איהר האָט זיך איצט פאַרוואָלט
אויסוויינען אויף איהר נאַרישקייט און
געפֿינען אַ באַרעכטיגונג פאַר איהר
זינדיגער ליבע צוליב איהר מאַנ'ס
פאַרברעכען. זי האָט געבליבערעט דעם
אַלבוּם, איבערגעקערט די שווערע פיר-
דזשעס, און ווען זי איז צוהעקומען צו
איהר בילד, איז אַ טרעהר פון איהר
אויף אַראַפּעפאַלען.
דער אַרטיסט האָט די טרעהר דער-
יעהן און איהר פנים אין זיינע דענס
אַרייַנגענומען.
— טייערע מינע! — האָט ער אין
איהרע אויגען אַרייַנגעקוקט און זי
צערטליך געקושט. פאַריניט מיר, איר
בין געווען צו... צו האַרט. דאָרלינג,
כ'האָב דיר געבראַכט צו מאַרעהלע,
סוויטהאַרט.
ערשט איצט האָט זיך פֿעני צור-
ווייגט.
— אַה, פליין, — האָט זי זיך ביי'ס
געליבטען מיט טרעהרען געכעטען, —
רייד נישט צו מיר אַזוי, שריי אויף מיר,
זאָג מיר וואָס איר בין, הייסט מיר געה',
שטופ מיר אַרויס דורכ'ן מיר און לאָז
מיר מעהר נישט אַרײַן. איר באַלאָנג
נישט צו זיך, איר בין אַ פאַיקויפטע, אַ
פאַרדאַרבענע, אַ —
— ששא... שווייג, — האָט ער זי
באַרהוינט, — לאָז מיר אויסווישען
דיינע אויגען, אויסקושען די טרעהרען.
אַזוי, און שמויכעל, פענס מינע,
שמויכעל צו מיר. דו, „פאַרדאַרבענע“
דו, „מיט אַנטשענדיגע“, דו ליבע נרוי'
סע דאָל! שענדיגט דו, וויכאָו ווי
שעהן און ווי ליב, ווי נאָאוואָ, ווי ריר
צענד דו ביזנס? — נאָ, דו ווייסט נישט,
ווייסט נישט!
און ער האָט זי הייס געקושט. ער
האָט געזאָגט אַז ער דאָס זי איצט גאָר
מעהר ליב ווי ער האָט זי ווען עס איז
בין איצט ליב געהאַט. אַז זי איז איהם
טייער און ער וועט טאָן וואָס גאָר
ער קען, כדי זי נישט לאָוען טראַכטען
אַזעלכע נישט פיניע זאָכען ווענען זיך.
— דו ביזנט מינע, מיין גע-
ליבטע און דו האָסט זיך דאָריבער
קיין רעכט צו באַליידיגען! איר פאַר-
אער דיר צו זאָגען אַ ביין וואָרט ווע'
גען זיך! מיר וועלען מיט דער צייט
צומאַכטען עפעס אַזוינס וואָס זאָל
יונג געבען אַ סענלייבקייט צו זען!
זיך ווען מיר ווילען, כ'וועל געפֿינען
אַ וועג צו דיר אַהיים —
— דאָס איז אַונגענליך! — האָט
פעני אויסווישענדיג זיך די אויגען

צוגעבען איבער זייער פארזאמען ויד וואלט עס ארויסגעקומען אומגעפער אזוי:

פעני: — „איך וועל איהם (גרינ'ען) סענען זאגען, אז דער מאדנער ארטיסט מיט די פרינציפען האט מיר נישט גע' וואלט אפגעבען די בילדער בעפאר ער האט זיי צוגעשטערט. עס דאס נישט געהאלפן מירן זאגען, אז ס'איז רעכט ווי דאס איז, אז איך קען זיי נעמען ווי זיי ווינען. „איך“ — האט ער, וועל איך איהם זאגען, געזאגט, גלאז פון מינע הענט נישט ארויס קיין האל' גע' אבייט.“

די קוינע פעני'ס האט געמראכט: „איך וועל איהם זאגען, דעם שטעט, אז דער פאטאגראפער האט אונז נישט געוואלט אפלאזען, ביז מיר זאלען זיך ביי איהם נישט ארונטערנעמען. און אז פעני האט נישט געוואלט „נאך אסאך פארלען נאך די בילדער, דעריבער האט זי שוין צוגעווארט ביז ער האט זיי פאר איהר צוגעפיקסט ווי געזעהן איז. ער וועט זיך, קען זיין, ביזשען דער אלטער. אבער איך וועל איהם אייננעמען. כ'וועל איהם זאגען, אז כ'סוף דער יונגענט נאכגעבען אמאל א גארשקייט אויב דאס שארט קיינעם נישט. ס'וועלט זיך איהר אויסברענגען נאך אביסעל צייט אויף איהרע ביל' דער? זאל זי. ס'איז דאך אונז אוס' שטייכער פארגעניגען!

(ווייטערעס מארגען)

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפילאוו

קוינע, מיט דער קוינע. זי איז א טיערע! די בעסטע פון אלע קוינעס וואס די וועלט פארמאגט!

— דאס איז א באזונדערע זאך, — האט ראטען געזאגט. — איך קען מא' כען א בילד פון אייך בירען אויך. דאס האט נאך נישט צו טאן מיט'ן בילד פון איינער קוינע אליין. פעני'ס קוינע האט מיט א ה'עו'י' ריגען שטייבעלע צו פעני'ן אויפ'ן ארטיסט מיט'ן קאפ א מאד געמא'.

— נעמען א קראסאוויצע (א שעההייט), וועמען ארונטערצוגעד' מען! ס'פעלט איהם נאך א בילד פון מיר און דאן וועט דער נאנצער זויער ריגען זיין פארפול!

און צום ארטיסט:

— אויב דאס איז איינער יענע צו טאן ביזנעס, האט איהר, לידער, נישט אנגעטראפן דעם ריכטיגען קאסטא' מער, מ'ר קען אויך פאר זיין פרוי'ס בילדער באצאלען וויפיל איהר ווילט, פאר מינע אבער - וועט אויך קיינער קיין סענס נישט געבן. אויך וועט זיך מיט זי, נעבאר, מווען האלטען!

— גוט! ס'איז דאס וואס איך וויל!

און בילד אדער צוויי וועל איך געבען צו אייך און פאר איינער קוינע, דאס אייביגע וויפיל ב'וועל מאכען וועל איך האלטען פאר זיך.

— איהר וועט זיי אויכאלצען.

— ס'איז א'רטיסט. זיי וועלען ביי מיר נישט קיין איינגעאלצענע אויך נישט קא' ליע ווערען. ערלויבט מיר, איך בעט אייך, צו מאכען איינער בילד.

און זאגענדיג די ווערטער האט ער שוין אנגענומען דעם גרויסען לאמפ, וואס דאט ארום זיך צוואנצערע א שטארקע, ווי בייטאגנע ליכט, און נע' נומען אנשטעלען דעם פאטאגראפ' שטען אפארט.

— ער מינט עס דאך מאכען אויף אן אמת! — האט פעני'ס קוינע א לאד געטאן. — זעה נאר, זעה, וואס מוט מען?

— מ'פיקסט זיך צו אביסעל — האט פעני געזאגט — כאטש ארונטער מיט דער הענטע און פאדער צו דעם נאז. ווארט, איך וועל זיך נאך אביסעל צופיקסען די ליכטען.

— פעני, לאז מיר אפ, וואס מיינט סטובילן איך.

— ביזט א טיערע. לאז אביסעל דא אויסלייגען די ליכטטיק. דרעה זיך נישט.

— ווילסט מיר מאכען פאר א משה' משהלע, א סטראשילע צו וואס. — נא, מעג איך וויל זיך העלפען ווייזען פאר דער קאמערע אויף שעהן ווי דו קענסט זיין.

— כ'קען נישט זיין שעהנער ווי איך בין, קען איך? און קלינער אויך נישט. לאז מיר אפ.

— נא, נא, נא — האט פעני גע' דרעהט מיט'ן קאפ — דו מ'ו'ט זיך לאזען פאטאגראפירען. אליין און מיט מיר אויך! איך וויל אזוי!

— אן דו ווילסט!...

און זי האט זיך טאקע געלאזען פאר פאטאגראפירען, אליין און מיט פעני'ן איז עטליכע פאנעס. מיט ערנסטע מיר געט און שטייכלענדיגע איין בילד א לאכענדיגע!

דער שאפער האט שוין מעהר דעם אטאמאביל-הארץ נישט געלאזען. ער איז אליין ארויפגעקומען זעהן וואס מיט די לידים אין געשעהן. ס'דאס איהם דערהערט צו ווארטען. האט ער נישט געהאט קיין ארדערס פון כאטש אז ער זאל מיט די לעידים וואס נישט צו ריך אהיים קומען? ער איז פאר זי פאראנטווארטליך. ער מוז זיי צוריק ברענגען אהין, פון וואנען ער האט זיי גענומען.

(פארטונעצונג פון געכטען)

— זי נישט קיין קינד, לאז מיר זיין א דרשענעלמע, וויל זי? וואס וועלען זיי דענקען. די וואס ווארטען, ווענען א „גא' וואס לאזט א לידע אליין? קום!

זיי ווינען שוין בירען ביי דער אפ' געקייטעלעכער, אויפגעשלאסענער טיר געשטאנען גרויס די סטודיא צו פאר' לאזען ווי מרס. סימאן איז פאר זיי ערשינען.

— פעני — האט זי מיט א דרא' הענדען קול אנגעהויבען — האסט פארגעסען.

דער ארטיסט האט זיך פאר פעני'ס קוינע א נויט געטאן.

— מיין שולד, מאדראם! איך האב נישט געוואלט ארויסגעבען די בילדער אין גאנצען נישט פארגעדינטע און אזוי פארנומען די צייט מיט'ן צופיקסען ווי פעני האט איהר קוינע'ס האנט אנגעכאפט:

— א, ריווע טיערע, גיב א קוק אויף די בילדער, זעה, דאס בין איך, אדער נישט איך?

— אין דער היים, אין דער היים וועל איך אויף זיי קוקען, נישט דא. און צום ארטיסט:

— מיר האבען שוין לאנג בא' דארפט זיין צוריק אין דער היים; מען ווארט דארט א קראנקער מאן ווארט —

— עס איז א'רטיסט, — האט זיך פעני קאפירינג א מרים געטאן. — מיר וועלען איהם זאגען פארנוואס מיר האבען ייד פארזאמלט און —

— און ער וועט זיך דאלד גלוי' בען וואס דו וועסט איהם זאגען!...

— אז נישט מיר, וועט ער'ר גלויבען! — האט זי פעני ארונטער גומען און זיך צו איהר קינדעש גע' מוילעט. זיי א גומיקע.

און צום ארטיסט:

— פליז, לאזט איהר זעה' די ביל' דער!

— מיט'ן גרעסטען פארגעניגען! — האט ראטען אויסגערופען און פעני'ס בילדער, וואס אין די פאלערעס פון א גרויסען פאקעט. ווי א פארט' פעל, ארויסגענומען. ער האט פאר' שטאנען, אז. פעני וויל די קוינען אריינצייען אין איהר אייגענער שולד, מאכען זי פאר א מיטשולדיגע, א פאטענעקע צום פארזאמען זיך ביי ארטיסט'אין סטודיא... אז זי זאל קע' נען זאגען, דאס זיי זיינען אין סטודיא בירען פארזעהן ווי די צייט איז אועק!...

— איהר ווייסט, מאדראם, — האט דער ארטיסט, קוקענדיג אויף מרס. סימאן, ווי זי קוקט אויף פעני'ס בילדער, העפל'ך געזאגט. — מיר וואלט זיך זעהר וועלען מאכען א בילד פון אייך, אט אזוי א, ווי איהר קוקט... פון מיר? — האט איהם מרס. סימאן פארוואונדערט געפרעגט.

— יעס, פון אייך, פון אייך אליין.

— א! — האט פעני אויסגערופען. — פאטאגראפירט אונז ביירען אויף איין בילד, פליז, מיר, ארטיסט, איך וויל זיין אויף איין בילד מיט מיין

ער איז ביז געווען אויף דער „אל' טער“, מילא זי, די מרס. גרוי, די יונג, גע, האט שוין אזא מאדע צו פארניען סען וואו זי איז אויף דער וועלט, זי דאלט נישט פון קיין זינגער. אבער „די אלטע“, זי וואלט באדארפט ראבען מעהר שכל און מעהר איינעוועניש מיט'ן אלטע. ארימער-ריכער א'ר מען, ליגט נעבאר אליין אין בעט און ציטערט אז ס'זאל ביי איהם זיין יונג נע ווייב ווידער אמאל נישט קינדענען!

ער האט קיים דערווארט צו באק' מען אויף זיין אנטלאפען איז מיר א „קאס אין“, ווי ער האט די טיר אן עפען געמאן. דערווענדיג וואס אין סטודיא קומט פאר, איז ער געבליבען שטענדיג און געווארט ביז די ביזנעס מיט'ן פאטאגראפירען וועט זיך ענדי' גען. ער האט מורא געהאט, אז דער פאטאגראפ-ארטיסט וועט אויף איהם ווערען ביזן פארוואס ער שטערט איהם טא' ביזנעס.

ווי איבערדאשט איז ער געווארען ווען דער ארטיסט דאט, דערווענדיג אייז, אפגעלאזען די לעידים און זיך צו איהם גענומען: ער האט נאך ציזיי געטאטווען אין דער קאמערע. זאל ער

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפילאוו

— נא, איר קען איהם ווענען דעם

ניט זאגען...

— מינסט אז ער וועט... עפעס

מיינען? ער וועט זיין דזשעלעס?

דער ארטיסט האט זי צו דער צייט

גערופען זעהן די נעגאטיווען און אזוי

פעני'ן אויף דער קווינעס פראגע פאר

שפארט צו ענטפערען.

מיט דער נייגיריקייט פון קינדער

האבען זיך די דריי דערוואקסענע פאר

טאנראפירטע פארשינען אנצוקוקען

זייערע נעגאטיווען א יאג. עטאן.

די ערשטע וואס איז נאָהענט צום

ארטיסט צוגעקומען איז, נאטירליך,

געווען פעני. נאך איהר, מרס. סיימאן

און דאן, אביסעל פון דערווייטענס,

דער שאופער.

אלע דריי האבען זיך ווי קינדער

געוואונדערט און געלאכט איבער דעם

ווי קאמיש זיי האבען זיך אויסגעזעהן

אויף די נעגאטיווען. זיי, די ווייסע,

זיינען דארט געווען שווארץ און דער

שאופער, דער שווארצער — ווייס.

דער ארטיסט האט פאר זיי געהאלט

מען די נעגאטיווען אנטקעגען ליכט

און זיי האבען עס אנגעקוקט און גע

פרענט ווי לאנג דאס וועט דארפן

נעמען צו מאכען די בילדער. זיי הא

בען דאס געוואלט זעהן וואס גיכער.

איבערהויפט דער שאופער, ער

איז איבער'ן פאטאגראפירען זיך גע

ווען געוואלדיג באגייסטערט.

„אה, מאי, אה מאי!“ — האט דער

שווארצער זינע ווייסע ציינער געוויי

זען. — „אט דאס איז וואס א יך

רוף א מריט! איך וועל דאס געווער

פארגעסן!“

און ער האט געקוקט אויפ'ן אר

טיסט מיט באוואונדערונג.

„דושי! סאם מעדזשישען!“ (כשוף

מאכער) איינס, צוויי און פארטיג. דא

ביזן! אה, כ'וועל דאס מורא האבען

צו ווייזען מינע אייגענע. זיי וועלען

אלע וועלען פיקטשורס...

„און זיי זאלען דאס קריגען!“ —

האט דער ארטיסט געזאגט.

יע, ער האט איהם געהייסען ווייזען

זיינע בילדער וועמען ער וויל, און ער

וועט איהם געבען גענוג בילדער. פאר

די וואס וועלען עס פון איהם פאר

לאנגען.

ער האט איהם דערמיט אפגעקויפט

אינגאנצען דעם שאופער.

„ער איז א גרויסער ספארט. נאטינג

מישט אבאט הייט! ניט קליינליך! ווי

א לארד!“ — האט דער שווארצער

צו מרס. סיימאן א זאג געטאן. —

„איך גלייב איהם. יעס. א י לאיך

הייט!“

„ער איז דיינער... — האט פעני

צו איהר געליכטען שטיל צוגעשמוי

כעלט. — דיינער מיט די ביינער.“

און דאס איז געווען וואס דער אר

טיסט האט געוואלט.

כדי צו קריגען א נאָהענטערען, א

ליכטערען צוטריט צו פעני'ן, האט

זיך דער ארטיסט געמוזט געהאט

און בעסער באקענען מיט איהרע הויז

מענשען.

דער שאופער איז געווען דער ווייב

טינסטער פון זיי. אין זיינע הענט איז

געווען די מ א ש י ז, אין וועלכער

ער האט פעני'ן געקענט ארומפיהרען

וואו נאר זי זאל וועלען, און ניט זא

גען א ווארט וועגען דעם צו זיין באס,

צו דעם אייפערזיכטיגען אלטען, ביי

וועלכען ער איז אזוי באליבט...

צופרידענע, גוט געשטימטע זיינען

זיי אלע ארויס פון סטודיא. דער שאר

פער. פאראויס, נאך איהם מרס. סיר

מאן, איינציגווייז, און הינטער זיי,

פעני מיט'ן ארטיסט, וועלכער האט

פעני'ן, צוליב די שמאלקייט פון די

טרעפ, געדאלטען נאָהענט צו זיך, און

אזוי ווי די טונקעלקייט אין האל האט

(פארטוועצונג פון נעכטען)

דער שאופער האט געטראכט:

„דער באס (גריי) וועט שוין געבען

א סטאק פאר'ן זאמען זיך לענגער ווי

ער האט ערלויבט. באט, וועלל, ס'וועט

זיין אלראיט. נאך אלעמען מען מען

זיך אמאל ערלויבען צו האבען. אכיר

סעל פאר. ער איז צו אלט צו פאר

שטעהן אז יונגע זיינען דיפערענט.

אמת, ער איז אויך אמאל געווען יונג,

באט ער האט עס שוין לאנג פארדער

סען... אויב ער וועט צופיל נענען, וועל

איך איהם זאגען א ליגען. כ'וועל זא

גען, אז כ'האב געהאט אויפ'ן וועג א

פאנקטשור און עס האט מיר גענומען

א צייט ביז כ'האב געפיקסט דעם טאג

ער... וואס ווייס ער. ווענען מאשר

נערי? צו אלט צו וויסען אפילו זיין

אייגענעם מאינד. אלט און קרעניקי.

ער האט איצט נאך מיט אנדערע

אויגען געקוקט אויף זיין באס ווייב,

די יונגע מיסיס זיינע.

„דושי!“ — האט ער זיך געוואונד

דערט, — ווי פארזארגט, ווי דערשלא

נען זי זעהט אויס ביי זיך אין דער ריר

כער היים און ווי לעבעדיג, ווי פריש

זי, איז דא, אין דער סטודיא.

דער ארטיסט האט זיך הינטער'ן

שווערען פארהאנג און דער פינסטער

פארנומען מיט'ן ענטוויקלען די נעגא

טיווען, און זיי דא, אין סטודיא, הא

בען איבערגעקוקט די אלבאמען און

באטראכט אויף די ווענט זיינע אויל

בילדער.

מרס. סיימאן האט פעני'ן גע

פרענט:

— איז דאס אלץ זיין ארבייט?

— יעס, איר גלייב אזוי... — האט

פעני געענטפערט.

— מ'דארף אויף דעם זיין א מביי.

— יעס, מ'דארף פארשטעהן קונסט.

— ס'קען זיין אז דאס איז ווערט

א סך געלט, ווען ער קריינט דעם

בעלן —

— איך וואלט וועלען, אז גריי זאל

קויפען א בילד אדער צוויי, — האט

פעני געזאגט.

— נו, זאג דאס איהם. בעט איהם,

— האט מרס. סיימאן מיט'ן קאפ א

מאד געטאן.

געמאכט, און זיי זאלען עס ניט זעהן.
האט ער אויפ'ן וועג פעני'ן א מאל
צוויי דריי א קוש געטאן...
די עטליכע גע'ננב'עטע קושען האר
בען פעני'ן שטארק אויפגעלעבט. זי
איז געווארען פרעהלאך, שטיפעריש,
און צוקומענדיג צו דעם לעצטען
טרעפ, ניט געוואלט געהן צום אטא
מאכיל. זי האט געוואלט, אז זיי זאלע
זאלען ארויף און דער „גרינער קאץ“
עפעס האבן. זי וויל עפעס.
יעס, זי ווייס ניט וואס זי וויל,
אבער זי וויל!

איהר קווינע האט געלאכט:
— האסטו עס געזאגט! ווייסט
אלין ניט וואס דו ווילסט... קום בער
סער. פעני דיער, אהיים...
— נא. — האט פעני מיט א קאך
פרינער מינע איהר קאפ געדערהט,
איר וויל ניט געהן אהיים.
„איר וויל ניט געהן אין הרר!“ —
האט פעני'ן קווינע א זונג געטאן.
אבער זי איז באלד ערנסט געווארען:
— מ'ווייל צי מ'ווייל ניט — מ'מוז
אבער געהן. זי האט אלין צוגעגעבען,
אז איהר ווילט זיך נאך אויך דא פאר
ברענגען, זיין אין גריניטש ווילעדזש
און ניט זעהן עפעס וואס ס'איז דא
צו זעהן? אז מ'זאל איהר ברענגען ווי
זי זעהט אויס, די „גרינע קאץ“ פון
אינווייניג, וועט זי דאך ניט וויסען
וואס צו זאגען.

דער שאופער האט זיך איינגע
שטעלט פאר'ן ארטיסט:
— ס'איז א פארברעכען, האט ער
געזאגט, א מענשען אזוי לאנג צו
פארהאלטען ווען ער איז הונגעריג. ער
האט דאך אלין געזעהן ווי דער אר
טיסט האט זיין עסען אויפ'ן טיש אי
בערגעלאזען און איז נאך איהם גע
גאנגען צו זיך גלייך ווי ער האט איהם
גערופען. ער האט געהאנדעלט ווי אז
עכטער דושענטעלמען וואס וויל אויף
זיך א גלייך ניט לאזען צו לאנג ווא
מען. איז זאל מען מיט איהם דערפאר
האבען אביסעל איינזעהעניש.

דער סוף פון די אלע רייד און דינ
גענישען איז געווען, אז זיי זיינען
אלע אין דער „גרינער קאץ“ ארוינגע
גאנגען. דער ארטיסט, כדי זיין מאל
צייט צו דערענדיגען און די געכט זיי
נע — כדי עפעס וואס אויסצוטרייב
קען.

דער ארטיסט האט דעם שאופער
צו זייער טישעל איינגעלאדען:
— „קאם א, פרענד, זיי מיט
אונז!“

און צו דער קעלנערין:
„פליע, דיער, זאל מיין פריינד קריי
גען וואס ער וויל!“

יערער פון זיי האט באקומען וואס
ער האט געוואלט. די נייע אומגעבונג,
די מעכל מיט די משונה'דיגע שריווענ
דיגע פארבען, די האלב'טונקעלקייט,
די צאנענדע, טאנענדיגע פייערלאך
פון די האלב'ענע ליכט אין די מעשענע
ליכטער און צו דעם אלעם די יידיש ווי
פארנעהענדיגע פון זיסער ליידענשאפט
שטילע טענער, וואס זיינען געקומען
פון א גיטארע, האט זיי אלעמען
שטארק צונומען. פארשטימטע, ווי
פאר'חלומ'טע, זיינען זיי א צייט גע
זעסען און געשוויגען.

— זיי ציהען דיר ארויס די נשמה
מיט זייער שפילען... — האט זיך מרס.
סימאן צו פעני'ן צוגעבויען. — עס
דערמאנט מיר אויף דער אלטער היים,
אין וואלד און ביים טיך וואו מיר
פלענען זיך צוגויפקלייבען אין די וו
מערדיגע אווענטען צו פארברענגען.
— יעס, — האט פעני צוגעגעבען.
— ס'דערמאנט א סך זאכען...

— און ס'מאכט זיי אויך פארגע
סען, — האט צו זיי ביידען דער אר
טיסט צוגעשמויכעלט, — עס פאר
ווייגט, עס באדוהיגט.

— און עס פארשעלעפערט! — האט
דער שאופער געלאך געטאן. — איך
וואלט איצט קענען איינשלאפען ביז...
דומסדעי! און כ'וואלט האבען גוטע
דרימס (חלומות) אי עס שור!
דא און דארט זיינען געזעסען פאר
לאך. געבען זיי זיינען אויפ'ן טישעל
געשטאנען ניט דערטרונקענע, אפגע
קיהלטע קאפעס קאפע. זיי האבען גע
רויכערט, זיך דורכ'ן רויך איבערגע
קוקט און שטיל, ווי בסוד דורכגע
רעדט.

(ווייטערעס מארגען)

טען ביו ער וועט דארט מיט יענער
ריידען.

זי האט „דעיוויסמאן“ געבעטען.
אז ער זאל זיך נעבען איהר זעצן. זי
ווייל איהם עפעס פרעגן.

דעיוויס האט נאר ווי געווארט אויף
דער איינלאדונג. ער האט זי גלייך אָן
גענומען.

— יעס, מרס, גרין, — האט ער זיך
מיט א דאנק פארנויגט, — פרעגט מיר
וואס איהר ווילט מיר פרעגן.

— צו וואס, פארוואס, — האט ער
ני געפרעגט, — נעמט איהר ניט אראפ
דאס בערדעלע?

פעני'ס קווינע האט דערהערט די
פראגע און זיך ניט געקענט איינהאלטן
טען פון געלעכטער:

— האסט א נירון! פעני, דיער,
צו שטעלען א יונגענמאן אזא פראגע.
א יונגענמאן איז נעוויס שטאלץ אויף
א בערדעלע מיט וואנציקעס אזוי ווי,
נא, אזוי ווי א קליינע מידעל וואס
טוט אויף זיך אן א לאנגע קליידעל!
ניט אזוי? — האט זי זיך שוין דיר

רעקט צום דעמקטיוו געווענדעט.

— איהר האט געמאכט זעהר א גר
טען פארגלייך, מעדעס, — האט דער
וויס צו מרס, סימאן א שמויעל גע-
טאן. — אויסגעצייכענט! איד פיהל
מיך טאקע מעהר מ'אן מיט דעם
א, — האט ער זיך פארזוכט דאס
בערדעלע א גלעט געטאן. מ'ין פרא-
פטיע איז אזא, וואס מוז געווינען צו
מרוינען. און דאס איז שוין א פאקט.
אז צו עלטערע האט מען מעהר צו
מרוינען ווי צו אינגערע.

פעני'ס קווינע, וועלכע האט געהאט
געניען דעם ספארט וואס מיט'ן בער-
דעלע א „גראדוש“ פארוואס ער האט
פעני'ן צום פארטייאווענט פארשלאפט
אויפ'ן באלקאן און דורך דעם אנגע-
מאכט א גאנצען הארמידער, האט
איצט געפונען פאר אנגענעם מיט
איהם צו ריידען. ויין העפליכע באנע-
מונג צו איהר האט זי געוואונען. דער
צו, האט זי געטראכט, איז ער דאך אז
אייגענער מענטש, גרין'ס א מענטש, אז
אלטען פריינד'ס א זון, א שטיקעל
קרוב און זיין איצטיגער אינשורענס
אגענט. מ'דארף מיט אזא חבר'מאן
זיין גוט.

מרס, סימאן האט פון פעני'ס צו-
געלאזענקייט צו איהם פארשטאנען
אז דאס איז געווען די זאך וואס פעני
איז אויסגען געווען. זיין פריינדליך
מיט איהם און — אזוי ארום ווירקען
אז ער זאל צוריידיען גרינען צו פאר-
גרעסערען זיין פאליסי אויף וויפיל
ס'וועט זיך נאר לאזען. וואס מעהר
— אלץ בעסער...

און דערפאר האט זיך מרס, סי-
מאן געמאכט ניט זעהענדיג אויף דעם
ווי-פעני פלויגט מיט איהם ווי-זי
גלאנצט צו איהם מיט איהרע אויגען
און שמויעלעט צו איהם מיט איהרע
אלע צינדלעך ווי זי הייבט אונטער
מיט ביידע הענט דאס פנים און ווייזט
די חר-גרייבעלעך אין די בעקעלאך. א
סגול (?) פון חז גריבלעך...

דער שאופער, פיהלענדיג זיך אומ-
באקוועם צווישען מענטשן וואס הא-
בען גיט אויף איהם כמעט ניט אומ-
געקוקט, און אז יע, איז עפעס אזוי ווי
פארוואונדערט אויף דעם געבען ווע-
מען ער געפינט זיך, מיט וועמען ער
איז אהער געקומען, איז אונטער דעם
אויסרייך אז ער וויל א קוקטאן צו
דער מאשין, אין דרויסען ארויסגע-
גאנגען.

צוויי באקאנטע שטימען האבען
איהם אויפ'ן וועג צום קאר פארהאלט-
טען. די שטימען זיינען געקומען פון
האל, די טרעפ פון וועלכע האבען גע-
פיהרט צום ארטיסט'ס סטודיא. די
שטימען האבען געהערט צום ארטיסט
מיט דער מאדאם וואס האט איהם פון
טיש אוועקגענומען.
(ווייטערעס מארגען)

אייך גלייך צוריקברענגען. איר בארג
איהם נאך ביי אייך אויף א ווילעל,
דאטסאל.

דער ארטיסט האט אונטער'ן טיש
פעני'ס האנט א דריק געטאן און דער-
ביי געזאגט, אז ער וויל נאך הערען
וואס די „פארפיהרערין“ וויל איהם
זאגען... ער בעט זיינע געסט א פאר
מינוט צואווארטען.

ער האט קוים צייט געהאט מיט
דער מרס. גאלד, אן א זייט אפצונעהן,
ווי מר „דעיוויסמען“, גרין'ס דעטעק-
טיוו, האט זיך אנטקעגען פעני'ן בא-
ווינען.

„זעה, ווער ס'איז דא!“ — האט
פעני איהר קווינע'ס ארם אנגעכאפט.

— „ער אויך!“

„מ'ין אכטונג!“ — האט זיך דער
דעטעקטיוו פאר זיי פארנויגט. —
כ'ניט ערווארט אייך דא צו טרעפען!
וואס פאר-אן איבערראשונג!“

„מיר זיינען אהער געקומען נאך
מינע בילדער. — האט זיך פעני ווי
פארענטפערט—איהר ווילט זיי זעהן?
דא זיינען זיי!“

מרס, סימאן האט מיט א קרומען
קוק אויף דעם „פאצעט מיט'ן פאר-
זעלאיענעם נאז“ און מיט'ן „ציגענעם
בערדעלע“ געראטען פעני'ן די ביל-
דער דא. ניט פאנאנדערצונעמען: עס
וועט זיין א דושאב צוריק צונופצור-
לעגען. מ'וועט זיי קענען זעהן אין
דער היים.

— דאס דערמאנט מיר, — האט
פעני געזאגט, — אז אונז איז שוין
צייט אהיים צו פארהען...

דער דעטעקטיוו האט א לאך גע-
טאן:

— אזוי גיך ווי איהר האט מיר
דערזעהן, אנטלויפט איהר...

אויף וואס פעני האט קאקעטיש
אפגעשטופערט אז:

— אזוי גיך ווי מיר האלטען שוין
כיים „אנטלויפען“, זייט איהר געק-
מען!

זי איז נאך אבער ניט געלאפען.
עפעס האט איהר ווי-זיגעשמידט צו
דעם פלאץ געהאלטען. האט זי גע-
וואלט ווארטען ביז איהר געליכטער
וועט צוריק-קומען. וואס איז זי
זי האט מיט'ן האט וואס האט איהר
הארץ צו דער מרס. „איט“ אנגעפילט,
ניט געקענט נאך אזא גוטען מאמענט
אהיים פארהען. ניט וויסען אפילו
וואס אזוינס זי האט איהם דארט גע-
האט צו זאגען.

א פארדראם האט אויך פעני'ן אָן
גענומען אויף איהר געליכטען: וואס
פאר א ביזנעס האט ער מיט דער פרוי?
וואס פאר א סודות? ער האט עפעס ווי
מורא פאר איהר. זי דארף צו איהם
נאך א וואונט טאן, ווי ער לויפט איהר
נאך. לאזט איבער איהר זיין „פענסי“
מיט נאך מענטשען און געהט נאך יע-
נער וואוהין זי רופט איהם.

זי וועט איהם דערפאר אנלערנען...
— האט פעני א טראכט געטאן. זי
וועט איהם ווייזען, אז ס'געפינט זיך
געבען איהר אויף זיין ארט אז אנדער-
דער, יע, זי וועט מיט דעם פלירטע-
ווען. זי וועט ניט זיצען ווי א נאך
מיט צונויפגעלייגטע הענט און וואר-

(פארטזעצונג פון נעכטען)

ביסלאכווייז זיינען צוגעקומען בא-
זוכער. איינציגווייז זיינען זיי אריין,
אזוי ווי זיי וואלטען עמיצען ווכען.

זיי האבען זיך באוויזען ביים אריי-
גאנג און זיינען אין דער טונקעלקייט,
אוינגעהילט אין דינעם שליער פון
רויך, פארשלאנגען, ווי צושוואמען
געווארען.

מיט אמאל האט די גיטאר איהרע
זיס-אומעטיגע קלאנגען אפגעהאקט
און מיט דער הילף פון א מאנדאלין
און א באללאדיקע גענומען שפילען א
פרעהלאכס. דאס איז געווען צוליב די
נייע געסט וואס זיינען ערשט אריינגע-
קומען.

די אריינגעקומענע האבען זיך ארום-
געקוקט. זיי האבען זיך געזוכט א בא-
קוועמען פלאץ וואו זיך צו זעצען.
מיט צוגעשמוערטע אויגען האט איין
פרוי פון זיי דעם ארטיסט מיט זיין
קאמפאניע דערזעהן און צו זיי האט
טיג צוגעקומען.

דאס איז געווען מרס. גאלד. זי
מיט נאך אייניגע פון די אפטע באזוך
כער נוט באקאנטע צו די גריניטש
וויילערש קאפעי פארוואלטער.

— מא, אה מא! — האט מרס.
גאלד אויסגערופען. — ו ו ע מ ע ז
זעה-איד דא?! אזעלכע געסט! זעה
נאך, מרס, גרין! און וואו איז מר.
גרין?

— מר, גרין, — האט פעני גע-
זאגט, — איז אין דער היים. א דאנק.
— וואס מאכט ער?

— ער איז אלראיט. נאך אמאל א
דאנק פאר נאכפרעגען...

— ווי טובט. איז ער אהער?
— איד קום, גלויב איר, אזוי ווי
אלע קומען...

— איהר ווילט זיך נעבען אונז צו-
זעצען? — האט דער ארטיסט דער-
מקס. גאלד געפרעגט.

— נא, טהענקס! — האט מרס.
גאלד געזאגט. — איד ב'ין דא ניט

אלליין. כ'בין מיט פריינד. איהר וועט
מיר נאך געבען א פאר מינוט פון
איהר ווערטפולער צייט צו הערען
וואס כ'וועל אייך זאגען.

— א סוד? — האט דער ארטיסט
געוואונען א שמויעלע געטאן.

— כמעט א סוד. און גראד אזא
סוד וואס זוכט זיך ארויסצורייסען
אין דער עפענטליכקייט. מ'ין מיינונג
איז, אז מ'וואלט צו דעם ניט בא-
דארפט דערלאזען.

פעני האט זיך פון איהר פלאץ אויפ-
געהויבען:

— כ'גלויב, טייערע, האט זי צו
איהר קווינע געזאגט, — אז אונז איז
שוין צייט צו געהן...

— יעס, טייערע, — האט איהר
קווינע צוגעגעבען. עס איז צייט צו
געהן.

דער ארטיסט האט זיך ווי באלוי-
דיגט:

— איהר ווילט שוין אנטלויפען?
— און מרס. גאלד האט געלאכט:

— אויב דאס איז איבער מיר,
קענט איהר דא פארבלייבען. איד וועל
אייך ניט שטערען. כ'בין דא מיט
קאמפאניע. כ'ויל אונזער ארטיסט
בלוזן זאגען עפעס און כ'וועל איהם

פֿײַנט געקראָנען.
ס'איז אזוי ווי צו נעמען ריזען-
אויף, — האט גרין אַ פארקרימטען-
געמאָלט. אבער, ער האט עס זיך
געוויסען נעמען.
אמת, ס'זאלט זיין בעסער צו הא-
בען נעכטן זיך דעם פראפעסאר
אבער —
דער פראפעסאר איז, נאך אלעמען,
אַ צו מייערער ביסען, ער טוט זיך
בלויז אַ ריהר פון אַיט, פליהט אַוועק
אַ פופציגער. און פאר דעם איז גענוג,
איבערגענוג אַ פינפערעל.
מיט און פערציג דאללר ריינער
פראַפּיט...
צווערשט האָבען זיך דאָקטאר און
הולד פאַרשטאַנען.
גרין האט געזאָגט: „
— דאָקטאר, איך וויל אַז איהר
זאלט מיר אויסהערען.
דערדערט וועגען אויסהערען, האט
זיך דער דאָקטאר מיט פראַפּעסיאָנע-
לעך געשיקטקייט אַ נעם געטאָן צו זיך
נע אינסטרומענטען. ער איז גרויס גע-
ווען מיט איין טרייבעל ביים אויער,
דאָס צווייטע טרייבעל גרינלעך דא און
דארטען צולעגען, אויסקלאַפּען איהם
און, איינפאָר, אַ י ס ה ע ר ע ן .
גרין, דערזעהענדיג וואָס דער „קאָ-
נאָוואַל“ קלייבט זיך דאָ מיט איהם צו
טאָן, האט זיך דעריפון מיט כוידע
הענט אָפּגעווערט:
— נא, נא, ס'ניט דאָס וואָס כ'האב
געמיינט מיט'ן אויסהערען! מיר, ניט
דאָס, נעמט פון מייער אויגען אַוועק
דאָס גאַנצע קלאַפּערנעציג, איך וויל
ניט, אַז איהר זאלט מיר ווידער אַמאָל
האַפּען און קלאַיען. כ'ווייל ניט!
— איהר האט דאָך מיר געבעטען
אַז כ'זאָל איך אויסהערען, נין? —
האַט דער דאָקטאר געפרעגט.
— שוין, כ'האָב אַבער געמיינט, אַז
איהר זאלט מיר אויסהערען וואָס איך
ר ז י ד , וואָס כ'האב צו זאָגען!
— אַה, אזוי? דאָס זיינען גאר אַזי
דערע ווערטער. זעהר גוט, מר. גרין.
כ'זיין גרויס אויסצוהערען וואָס איהר
האַט צו זאָגען. כ'זיין אינגאנצען
איינערעד!
— אזוי ווי אַן עיזעל! האט גרין
געזאָלט זאָגען, ער האט עס אַבער ניט
געזאָגט. ער האט געבעטען דעם דאָך-
טאָר, אַז ער זאָל זיך געבען איהם גאָר
הענט אַוועקגעגעבן און אויפּמערקזאָם
אויסהערען, ס'איז זעהר אַ וויכטיגע
זאַך. דאָס איז אַ... פאַמיליע אָנגעלעך
גענהייט.
— דאָס האט צו טאָן מיט אייער
פרוי? —
יעס, — האט גרין צורייצט.
פון דער פראַגע גערווען געענטפערט.
— און כ'בעט אייך, אַז איהר זאלט
מיר ניט אויבערשלאָגען. כ'קען בעסער
גאָטפאלגען מיר געדאָנע ווען מ'ברענט
מיר ניט איבער מינע רויך אינמיטען.
דאָס מאַכט מיר צו פאַרגעסען וואָן
איר האָלט און כ'טון אַנהייבען פון
אָנהויב.
— אַלרײַט, מר. גרין, כ'וועל אייך
ניט אונטערברעכען — האט דער דאָך-
טאָר גאָטנייג געזאָגט. כ'וועל בלויז
הערען וואָס איהר רעדט.
— דאָס גוט, מוענקס! איצט,
דאָקטאָר, הערט, די נאָך איז דא אַזאָי-
כ'האב אַ פרוי, איהר דאָס זי געווען.
וועלל, זי איז אַ סר אינגער פון מיר.
אַלרײַט, איינער איז אינגער, זי האט
געוואָסט, אַז איר בן, עלטער און
אינגעשטויבט צו זיין מיר ווייב, זי
איז פשוט אויסגעזאָגען נאָך מיר, זי
און אירר גאנצע גאָר דעם משפּחה.
עס פאַרשטעהט זיך, דאָקטאר, אַז
זי, מיט איהר גאָר דעם משפּחה, זיי
נען ניט געווען פאַרליבט אין מיר
אַליין נאָר אויך אין מיר... פאַרמענען.
מי? —
— אַי סר.
— וועלל, דאָטסאַלרײַט! כ'זיין ניט
געזאָגט אין זיך און אַז כ'קען מענשען.
כאָונדערס פאַרשטעה איר די אַמערי-
קאַנער מידלללר וואָס קומען פון יו-
ראָפּ. זיי ווילען אַ רייכען מאָן, אַ
גרויסארטיגע היים, מייערע קליידער,
דימענטען און די אלע זיכען זאָכען
וואָס זיי קענען פון אַ רייכען יאָלר
ארויסקרינען! ניט אזוי?
— יעס, מר. גרין, כ'גלויב אַז דאָס
איז אזוי...
— וועלל, איר ווילס אַז דאָס
איז אזוי. כ'האב דאָס געוואוסט און.
כ'האב געמאכט דעם באַרייט, כ'האב
מיר איינגעהאַנדעלט אַ יונגע ווייב
און זי, מיר ווייב, האט זיך איינגע-
האַנדעלט אַ רייכען מאָן!
— יעס —?
— נו, אין דאָס געווען אַ גוטער
שייך. אַלע האָבען דאָס געזאָגט.
אויך האָב אירר אזוי געפלינט. איר
בן געווען זיכער אין דעם אַ פאַר יאָהר
ציט. פלוצלינג דאָס ויך די רעדעל
געגעבען אַ דרעה אויף צוריק און, דער
שייך איז קאַלע געוואָרען!
— פאַרוואָס?
— פאַר דאָס. מ'האַט זי ביי מיר
געקויפּט.
— געקויפּט?!
— יעס, דאָקטאר, געקויפּט. איר
האַב איבערגעקערט נין יאָר, כ'זיין
גרויס געווען איבערצוקערען גאנץ
אמעריקע, חרוב מאַכען אַ וועלט. אַבי
נאָר זי פון די קינדעפערס געגעל
ארויסצורייסיש, ביו ענדליר, ענדליר—
— עס? —
— ענדליר איז זי געקומען צו מיר;
פון די קינדעפער אַליין געקומען!
— אַליין? ווי אזוי —
— זי איז פון די אָנטלאַפּען!
— וועלל, וועלל! דאָס איז אינטער-
רעסאַנט, ווי אזוי? —
— אַ אַט דאָ, דאָקטאר, ליינט דער
הונט באַגראַבען! זי האט מיר געזאָגט,
אַז די קינדעפערס זיינען געווען אויך
כוסלענערס. מ'האַט זיי געפאַקט מיט
די גורס און זי האט זיך דאָן באַטעט
מיט דעם מאַמענט פון זיי צו אַנטליר-
פּען, איז דאָר דאָס גוט, יע?
— זעהר גוט.
(ווייטערעס מאַרגען.)

וואו איז פעני? רעמאן מרים קארפילאוו

(פארטועצונג פון נעכטען)
דער אַרטיסט האָט געפרעגט:
— וואָס איז דאָס, אַ סטראַשונאַק,
אַ דראַהונג, אָדער אַ וואַרונג?
אויף וואָס די דאַמע האט געענט-
פערט:
— ביינע זאָכען!
— מיט וואָס פאַר אַ רעכט...
— מיט דאָס רעכט פון אַ פרוי וועל-
כע וויל ניט אַז מ'זאָל זי נאָרען! אַ
פרוי וואָס לאָזט זיך ניט באַליידיגען!
— וועלל, דאָ איז ניט דער פלאַץ און
ס'איז ניט די צייט איצט וועגען דעם
צו ריידען.
— אין לאַמיר נעהן אָפּסטערן! אין
סטודיאָ.
— נ י ס א י צ ט .
— יעס, איצט! איר פאָדער אויף—
— פליען, אַהן סצענעס, אַהן סקאַנ-
דאַלען, — האט דער אַרטיסט שטייל,
איינגעהאַלפּען, אַבער ביזן געזאָגט.
— ווער עס האט מורא פאַר סקאַנ-
דאַלען, זאָל זיך בעסער זעהן פון זיי
אויסצוהיטען...
מעהר האט דער שאַופער ניט גע-
קענט הערען. ער איז אַוועק מאַכענדיג
מיט'ן קאָפּ און לאָבענדיג ברייט צו
זיך: „העי, העי, די דעים איז עפּטער
הום! פור אַרטיסט, דאָס איז דער
טראַכעל מיט זיי, צופיל פון רעם סאָרס
יאָגען זיך גאר איינעם. און איינע
וואַלט אויפגענעמען די אַנדערע אַ לעך
בערייגע. יעס, אונטער דער הויט זיינען
אַלע פרויען שוועסטער, און אַלע סעך
נער — ברידער.“
די מאַשין איז געשטאַנען אַזוי ווי
ער האָט זי איבערגעלאָזען. ער האָט
זי פונערטווענען גאָר אַמאָל אַרומטער-
קוקט, אַ גלעט געטאָן און צוריק אין
דער „גרינער קאָץ“ אַייינגעגאָנגען.
דער אַרטיסט, האט ער געזעהן, איז
צו דער צייט צוריק צו זייער מיט צור-
געקומען. ער, האט ווי פאַרוואַונדערט
דעם גיטעם פאַרשוין וואָס מיט'ן בער-
דעלע אָנגעקוקט און, קענטיג, געווען
אומצופרידען דערמיט. וואָס יענער
האַט זיין אָרם געכען מרס. גרין פאָר-
גומען...
און מרס, גאָלד האָט איבערברעכען
הויך, האַלב היסטעריש ביים טישעל
פון איהרע פריינד געלאָכט. אַלע האָר-
בען זיך אויף איהר אומגעקוקט. נאָר
דער אַרטיסט האט זיך אָפּגעהאַלטען
אין איהר זייט צו קוקען.
פעני'ס קווינט, מרס. סימאָן, האט
צום שאַופער מיט'ן האַנט אַ סאָך גע-
טאָן, ער זאָל זיך נייכער צו זייער טיר
שעל דערנענטערען.
איר רענק, — האט זי צו איהם
געזאָגט, ווען ער איז גאָהענט צוגעקער-
מען — אַז ס'זאלט מר. גרין באַ-
דארשט לאָזען וויסען רורכ'ן סעלעפאָן
דאָס מיר'ן באַלד זיין און דערהיים
ער זאָל זיך רעהיג וועגען דעם וואָס
מיר וועלען זיך אַכטיגעל לענגער פאַר-
זאָמען. נאָ?
— נא! — האט זיך פעני פאַר'ן
שאַופער אָפּגערופען. — מר. גרין
שלאַפּט געוויס און דער סעלעפאָנדקאָל
קען איהם גאָר אויפּוועקען. ער גוי-
מינט זיך אין ריה, און ער זאָל דאָס
דאָסען.
פעני האָט איצט אַפילו ניט געוואָלט
מראַכטען וועגען גיכער געהן אַהיים.
זי דאָס זיך ערשט אַ נעם געטאָן מיט
איהר פאַרשטעלטען פאַרעהער צו
פלירטווען כדי איהר געליכטען איז
בערויכטיג צו מאַכען. זי האָט אויך
געוואָלט וויינען דער מרס. „איט“, אַז
כאָטש זי איז דאָ, אין דעם דזשאַנט, אַ
גיינע ווייסט זי גענוי ווי אזוי מ'דאַרף
זיך דאָ האַלטען. זי ווייס אויך ווי
צוצוציהען די בליקען פון די אַרומיגע
מען זיך די מרס. „איט“ לאַכען ביו
צופלאַצט ווערען, וועט זי דאָך ניט איר
בערציגען אַלעמען אַז זי איז צופרידען
מיט איהר קאָמפּאָניע. אַלע קענען הער
רען ווי פאַלש עס קלינגט איהר געלעכ-
כער.
און ער, איהר רעמען, זאָל ער אויך
נעהן אַז ער איז ניט דער איינציגער
וואָס פאַלט פאַר איהר. מ'איז דאָ
פאַראַן נאָר איינער, אַ אנדערער..

Saturday, August 20, 1933

דען, וועל איך איך פארלויפן א זאך.
א קורצע זאך, וואס איז געדרוקט גע-
ווען אין איינער פון אונזערע צייטונג-
גען. איך זעה, אז איהר ליינט אידי-
שע צייטונגען.

— נישט איד, דאס האט מיין פרוי'ס
א קווינע —

— ס'מאכט נישט, מר. גרין, ס'איז
אלראיט אז איהר זאלט זיין אויך ליינע-
נען. איך ליינען זיין אויך. ביי מיר איז
אפנים לאזען פאציענטען אמאל איבער
א צייטונג און איך קוק אין דעם אריין.
כ'שעם וויל נישט דערמיט וואס כ'קען
לוינען אידיש. כ'קויף אמאל א איד
דישע צייטונג און ווארף דאס אריין
צווישען די ענגלישע צייטונגען, און
מיינע פאציענטען כאפען זיך אזוי צו
זיין דעם, אז ס'איז ביי זיי רעכט צו
ווארטען און ווארטען ביז איד וועל זי
אויפגעהערט, ביז כ'וועל זיין צו מיר
אין מיין קאבינעט אריינרופען.

גרין האט אומגעדרוקט א מאך גע-
טאן מיט'ן האנט:

— איז דאס עפעס א לאנגע מעשה
אט די וואס איהר ווילט פאר מיר איד
בערליינען? אויב ס'איז א צולאנגע,
איז לאזט עס מיר איבער, און רעדט,
לאמיר ריידען וועגען וויכטיגע זא-
כען.

— וואס קען זיין וויכטיגער פון גע-
זונט און —

דער דאקטאר האט קיין צייט גע-
האט צו דעריידען דאס וואס ער האט
געוואלט דערוואגען, ווי דער טעלעפאן
האט געקלונגען.

גרין האט זיך מיט ביידע הענט צום
טעלעפאן צוגעכאפט.

„העלל! ווער? אה! מרס. גאלד!
כ'מיין טאקע מרס. האלל! יעס?
כ'האב געכאפט א דרעמל. אבער
ס'איז אלראיט... כ'וועל אין א גוטען
אופן אפדינען און איך מעהר ווי
אייז מאל אפרופען... וואו? יעס? אזוי?
אלע, ביי איין טישעל אין דער „גרי-
נער קאפי“ הע, הע, אזוי... יעס...
כ'ווייס אז זי איז אהין געפאהרען.
כ'האב זי אליין געשיקט. נאך וואס?
נאך איהרע בילדער... אה, דער משר-
גענער ארטיסט מיט'ן פרינציפ האט
זי צו קיינעם נישט געוואלט ארויסגע-
בען אהין איהר. יעס, ס'קען זיין אז
כ'האב זיך צוגעאיילט, פארפאלען.
האלט אויף זיין און אוינג... וויל זי?
טהענקס! גוד-באי!“
(ווייטערעס מארנען)

זיין זאלען א קראנקען וואס גיכער ווע-
לען אויסהיילען?
אויסהיילען די קעשענע, דאס יע.
אבער נישט די קרענק. וואס רייכער
דער פאציענט איז, אלץ בעסער איז
דאס פאר זי, אז ער זאל וואס לענגער
קרענקען!

— אט, אפען גערעדט, דאקטאר, —
האט גרין מיט שטעכנדיגע בליקען דעם
דאקטאר גלייך אין די אויגען אריין-
געקוקט, — ווער וואלט נאך איך גע-
שיקט ווען איך גיב נישט א פאל? קיין
נער נישט! איהר וואלט דא מיט מיט
נישט געזעסען און, כ'גלויב קוים, אויב
דאס וואלט איך עפעס אריינגעגען.
איצט, אז איהר זיצט דא, ווייסט איהר
אז אייער צייט געהט נישט אוועק אומ-
זיסט. איז מיין ליגען פאר איך א
גוטע זאך. און ווען מיין צייטווייליגע
קרענק ווערט, הילף, א פארשלאפטע
קרענק, ברענגט עס איך אריין א פינע
פאר דאלאר. איז, פרעג איך-איהר,
וואס לוינט זיך דאס פאר איך אז
כ'זאל גיכער געזונט ווערען?!

דער דאקטאר האט פארלארען גע-
שמויכעלט:

— ערלויבט מיר, מר. גרין, איז
אונזער פארטיידיגונג אויך עפעס צו
זאגען.

— נא עהער! — האט גרין מיט'ן
האנט א מאך געטאן. — לאזט מיר הע-
רען אויער צד. אדרבא, ווייזט מיר
אויף, אז מ'מעג איך גלויבען און
כ'וועל איך זיין דאנקבאר דערפאר,
ווייל נאך אלעמען, אז ס'ווערט נישט
גוט מוז מען דאך צו איך אנטומען
נאך הילף און ס'וויילט זיך גלויבען,
אז איהר קענט העלפען גע-
זונט זיין, אז איהר קענט שטערען דעם
מלאך המות אוועקצונעמען די נשמה...
נאך כ'ווייל איך בעטען נאך עפעס.

— יעס, מר. גרין, וואס איז דאס?
— פאררעדט זיך נישט צו לאנג. א
פארצויגענע רעדע איז, להבדיל, ווי א
פארשלאפטע קרענק... און, פליז, רעדט
קלאר, און יענע משונה'דיגע ווערטער
וואס איהר האט געהאלטען אין איין
אריינבראקען ווען איהר האט גערעדט
מיט'ן פראפעסאר...

— נא, מר. גרין, איך וועל מיט
איך ריידען פלעין. אזוי צו זאגען
פשוט'ע דיבורים. כ'האב אמאל גע-
לערנט אידישקייט און קען די שוואר-
צע פינטעלעך. איך וועל מיט איך
כאז א בעסערע זאך. אנשטאט צו ריי-

אבער כ'בין נישט אזוי אלט אויך. דער
פאקט אליין אז כ'קען זיין פארליבט
ווי א יונגערמאן, ווייזט, אז כ'בין
נישט אזוי אלט! א פרוי איז, זאגט מען,
אזוי אלט ווי זי זעהט אויס און א מאן
איז אזוי אלט ווי ער פיהלט!
— פיהלט איהר זיך יונג?
— יעס!

— הא... כ'ווייס אייגענטליך נישט ווי
אלט איהר זייט...

— און ס'רעכט אז איהר זאלט עס
נישט וויסען אויך. דאס האט נאך נישט
צו טאן מיט דעם וואס כ'ווייל איך זא-
גען. וואס איך וויל איך זאגען איז
אט וואס: אזוי ווי כ'ווייל מיין ווייבעל
אנלענען דערפאר וואס זי זאמט זיך
לענגער ווי איך האב דאס ערווארט,
זאלט איהר. מיר העלפען אויסזעהן
זעהר קראנק און איהר זאלט איהר זא-
גען, אז דאס איז איבער איהר, אז אויב
זי וויל מיר האבען א לעבעדיגע, אויב
זי וויל מיר געבען צייט צו באזארגען
זי מיט ירושה, זאל זי נישט אפטרעטען
פון מיר. און נאך א זאך, דאקטאר.
— וואס נאך?

— זי טאר מיר אין קיין זאך נישט
אפזאגען... זי מוז מיר אלץ נאכגעבען.
איהר פארשטעהט וואס איך מיין מיט'ן
ווארט אלץ?

— אה, יעס, זיכער! אבער —
— וואס, שעמט זיך נישט, דאקטאר,
זאגט וואס איהר האט צו זאגען!
— כ'האב מורא, מר. גרין, אז זי
וועט פארשטעהן דאס איהר האט עס
מיר געהייסען זאגען...

— נא, זי וועט עס נישט פאר-
שטעהן! כ'קען זי בעסער ווי איהר
קענט זי, די נאטור האט איהר איינ-
געטיילט מיט א סך שעהנקייט, אבער
מיט נישט צופיל שכל... זי איז פון נאך-
טור נישט קיין פארשפיצטע. זי גלויבט
דאס רוב וואס מ'זאגט איהר, איבער-
הויפט נאך א פראפעסאנעל. א דאק-
טאר איז ביי איהר זעהר באגלויבט...
ער, גרין אליין, האט זיך פאר'ן דאק-
טאר מודה געווען, האט א קנאפען צו-
טרוען צו דאקטוירים. ער האט פאר-
זי פשוט מורא, אז זי זאלען ביי איהם
פון א צייטווייליגער קרענק נישט מא-
כען קיין פארשלאפטע קרענק אדער
געבען איהם א קרענק!

וויבאלד האט גרין געזאגט, אז
ס'איז אין די דאקטוירים אינטערע-
סען צו האבען קראנקע, איז ווי-אזוי
קען מען זיך אויף זיין פארלאזען, אז

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפילאוו

(פארטועצונג פון געכטען)
— נו, טויג עס ערשט נישט! פון
זייט זי איז געווען ביי די קידנעפערס,
האט זי נישט מעהר קיין וון פאר מיר.
זי איז פון נאטור א קאלטלאכע, אזא
לעבלאכע, נאך זייט זי איז פון זיי גע-
קומען, איז דאס געווארען א שטיק
אייז. און הוצפה האט עס געקראגען,
ס'בריקעט זיך! ס'זאגט מיר איין א
דעה ווען כ'זאל זי וועלען און ווען נישט.
זי זאגט זיך דאס איצט כלומדשט
פאר מיין געזונט. איך טאר זיך, זאגט
זי מיר, נישט אויפגעגען. ס'נישט גוט
פאר מיין הארץ. כ'באדארף ליגען
אזוי ווי א שטיק האלץ, ווי א שטיין,
און רוהען. ש ל א פ ע ז!

— שלאפען איז זעהר גוט, מר. גרין.
— שור איז דאס גוט. האב איך
דען געזאגט, אז דאס איז נישט גוט.
אבער נאך עפעס דערצו איז אויך נישט
שלעכט... איך דארף דאס איך נישט
זאגען. איהר דארפט עס אליין פאר-
שטעהן. איהר זייט דאך א דאקטאר,
ניין?

— יעס, זיכער.
— אלזא, דארפט איהר וויסען אז
שלאפען אליין איז נישט אלעס. ווי זאגט
מען דאס ווערטעל „אז מ'לייגט זיך
נישט גענעסען, שטעהט מען אויף נישט
געטלאפען...“
— אבער עסען פאר'ן שלאפען, מר.
גרין, איז נישט אזוי גוט. עס חלום'ען
אלערליי חלומות...

— ס'איז אלראיט, דאקטאר. ס'וויי-
נען פאראן חלומות וואס ס'וויילט זיך
נאך אמאל איבער'חלום'ען. דער גאנץ
צער לעבען איז א חלום. אבער עס
וויילט זיך איהם מאכען פאר א גר-
טען חלום, נאך מ'לאזט נישט. עני-
ווען, איך שלאף בעסער אז כ'עס אפ-

— יעס, זיכער.
— אלזא, דארפט איהר וויסען אז
שלאפען אליין איז נישט אלעס. ווי זאגט
מען דאס ווערטעל „אז מ'לייגט זיך
נישט גענעסען, שטעהט מען אויף נישט
געטלאפען...“
— אבער עסען פאר'ן שלאפען, מר.
גרין, איז נישט אזוי גוט. עס חלום'ען
אלערליי חלומות...

— ס'איז אלראיט, דאקטאר. ס'וויי-
נען פאראן חלומות וואס ס'וויילט זיך
נאך אמאל איבער'חלום'ען. דער גאנץ
צער לעבען איז א חלום. אבער עס
וויילט זיך איהם מאכען פאר א גר-
טען חלום, נאך מ'לאזט נישט. עני-
ווען, איך שלאף בעסער אז כ'עס אפ-

— יעס, זיכער.
— אלזא, דארפט איהר וויסען אז
שלאפען אליין איז נישט אלעס. ווי זאגט
מען דאס ווערטעל „אז מ'לייגט זיך
נישט גענעסען, שטעהט מען אויף נישט
געטלאפען...“
— אבער עסען פאר'ן שלאפען, מר.
גרין, איז נישט אזוי גוט. עס חלום'ען
אלערליי חלומות...

פאר'ן שלאף, וואס קומט מיר דער-
פאר?
— גארנישט...
— יו סעד אים! אבער זי, מיין יונג-
גע ווייבעלע, זוכט מיר אויסצוהונגע-
רען, אזוי אז טאמער כאפ איך זיך
שוין צו, פארשאדט עס מיר... איהר
פארשטעהט וואס איך מיין? ביז ווא-
נען וואס ווען, ווער איך אז דעם אפ-
טיט... סי?
— אן סי...
— איז וואס, פרעג איך איהר, דאק-
טאר, טוט מען דערצו? ווי אזוי
ברעכט מען איין א ווייב אז זי זאל
וויסען ווי און ווען נאכצוגעבען איהר
מאן? וואס טוט מען צו איהר אז זי
פארנעמט נאך צוליב וואס מ'האט מיט
איהר התונה געהאט?
— מ'דערמאנט איהר...
— יעס? כ'דערמאנט איהר און עס
העלפט נישט. איצט זאגט זי מיר אז א
נייעס, ס'שלעכט פאר מיין הארץ.
— אזוי זאגט זי.
— יעס, יעס, אזוי זאגט זי.
— נו? וואס זאגט איהר דערצו?
— וועלל, כ'ווייס ווירקליך נישט וואס
צו זאגען... ביז א געוויסען גראד האט
זי רעכט, מר. גרין. מ'מוז דאס צוגע-
בען, ווען מ'איז נישט מעהר אזוי יונג —
— איז וואס? וואס איז אז מ'איז
נישט אזוי יונג? — האט זיך גרין
מיט א פייער אנגעכאפט, — אז מען
מ'איז נישט אזוי יונג, וויילט זיך שוין
מעהר נישט לעבען. דארף מען שוין
דאס אינגאנצען אויפגעבען?
— נישט אינגאנצען, אבער —
— אבער וואס? ווי אזוי קענען
אנדערע באשטימען ווען און וואס און
וויפיל איינער זאל וועלען לעבען? איך
בין נישט אלט. כ'בין נישט אזוי יונג,

ווען איהר זיכער, וואס קומט מיר דער-
פאר?
— גארנישט...
— יו סעד אים! אבער זי, מיין יונג-
גע ווייבעלע, זוכט מיר אויסצוהונגע-
רען, אזוי אז טאמער כאפ איך זיך
שוין צו, פארשאדט עס מיר... איהר
פארשטעהט וואס איך מיין? ביז ווא-
נען וואס ווען, ווער איך אז דעם אפ-
טיט... סי?
— אן סי...
— איז וואס, פרעג איך איהר, דאק-
טאר, טוט מען דערצו? ווי אזוי
ברעכט מען איין א ווייב אז זי זאל
וויסען ווי און ווען נאכצוגעבען איהר
מאן? וואס טוט מען צו איהר אז זי
פארנעמט נאך צוליב וואס מ'האט מיט
איהר התונה געהאט?
— מ'דערמאנט איהר...
— יעס? כ'דערמאנט איהר און עס
העלפט נישט. איצט זאגט זי מיר אז א
נייעס, ס'שלעכט פאר מיין הארץ.
— אזוי זאגט זי.
— יעס, יעס, אזוי זאגט זי.
— נו? וואס זאגט איהר דערצו?
— וועלל, כ'ווייס ווירקליך נישט וואס
צו זאגען... ביז א געוויסען גראד האט
זי רעכט, מר. גרין. מ'מוז דאס צוגע-
בען, ווען מ'איז נישט מעהר אזוי יונג —
— איז וואס? וואס איז אז מ'איז
נישט אזוי יונג? — האט זיך גרין
מיט א פייער אנגעכאפט, — אז מען
מ'איז נישט אזוי יונג, וויילט זיך שוין
מעהר נישט לעבען. דארף מען שוין
דאס אינגאנצען אויפגעבען?
— נישט אינגאנצען, אבער —
— אבער וואס? ווי אזוי קענען
אנדערע באשטימען ווען און וואס און
וויפיל איינער זאל וועלען לעבען? איך
בין נישט אלט. כ'בין נישט אזוי יונג,

ווען איהר זיכער, וואס קומט מיר דער-
פאר?
— גארנישט...
— יו סעד אים! אבער זי, מיין יונג-
גע ווייבעלע, זוכט מיר אויסצוהונגע-
רען, אזוי אז טאמער כאפ איך זיך
שוין צו, פארשאדט עס מיר... איהר
פארשטעהט וואס איך מיין? ביז ווא-
נען וואס ווען, ווער איך אז דעם אפ-
טיט... סי?
— אן סי...
— איז וואס, פרעג איך איהר, דאק-
טאר, טוט מען דערצו? ווי אזוי
ברעכט מען איין א ווייב אז זי זאל
וויסען ווי און ווען נאכצוגעבען איהר
מאן? וואס טוט מען צו איהר אז זי
פארנעמט נאך צוליב וואס מ'האט מיט
איהר התונה געהאט?
— מ'דערמאנט איהר...
— יעס? כ'דערמאנט איהר און עס
העלפט נישט. איצט זאגט זי מיר אז א
נייעס, ס'שלעכט פאר מיין הארץ.
— אזוי זאגט זי.
— יעס, יעס, אזוי זאגט זי.
— נו? וואס זאגט איהר דערצו?
— וועלל, כ'ווייס ווירקליך נישט וואס
צו זאגען... ביז א געוויסען גראד האט
זי רעכט, מר. גרין. מ'מוז דאס צוגע-
בען, ווען מ'איז נישט מעהר אזוי יונג —
— איז וואס? וואס איז אז מ'איז
נישט אזוי יונג? — האט זיך גרין
מיט א פייער אנגעכאפט, — אז מען
מ'איז נישט אזוי יונג, וויילט זיך שוין
מעהר נישט לעבען. דארף מען שוין
דאס אינגאנצען אויפגעבען?
— נישט אינגאנצען, אבער —
— אבער וואס? ווי אזוי קענען
אנדערע באשטימען ווען און וואס און
וויפיל איינער זאל וועלען לעבען? איך
בין נישט אלט. כ'בין נישט אזוי יונג,

פּען נעמען פעלזשור!...
— דער פּעלזשור, מר, גרין, וועט זיין אין גאַנצען אייערס!
— איד האָט אַזוי אַיך וואָלט זעהר נישט וועלען אַז אַיך זאל זיך מיט מיר פּלעזשור דאַרפֿען מיט אַנדערע טיילען.
— א, מרס, גרין און נישט אזא...
(ווייטערעס, מאַרגען)

צו זעהן, עס איז געווען גוט פאַר די אויגען אויף איהר צו קוקען...
איז ציכען פון צושטימונג האָבען זיי זיך געגעבן און געדריקט די הענט, און צוגעטראָסען צום אויכאַרבייטען דעם פּלאַן וואָס האָט באַראַדפֿט פּענין מאַכען פאַר אַ גוטע, פרומע, אונטער-טעניגע ווייב צו איהר קראַנקע, יעס, נישט אַלטע, נאָר קראַנקען מאַן!
זיי האָבען גערעדט שטיל, ווי בַסור, איבערגערעדט דאָס גערעדטע, כדי נישט צו פאַרגעסען דאָס, וואָס זיי האָבען צווישען זיך אָפּגערעדט. גרין האָט זיך פאַר צופֿרידענהייט געריבען די הענט און אונטערגעלאָכט. ער האָט זיך פאַרגעשטעלט וואָס פאַר אַ פנים זיין פּעני וועט מאַכען, און שוין דער פון אַנגעקוואַלען. זיין זיעג, האָט ער געפֿיהלט, איז אַ געזיכערטער.

בליקליך מיט דעם פאַראַוויסגעזעהע-נעם זיעג, האָט גרין דעם דאָקטאָר שוין אַ טשעק אויף אַ באַדייטענדער כּומע געגעבען. דער דאָקטאָר האָט זיך כלומרשט געלאָזען, אַ ביסעל בע-טען, אָבער ער האָט עס גענומען.

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפילאוו

— עס קען אַמאָל קומען אַ צייט, אַז דאָס זאל זיין מעגליך...
— נעווער! נעווער!! איבעריגענס, קען איד נישט זיצען און וואַרטען ביי אַזאַ צייט וועט קומען. איהר—אויך נישט, ביי אַזאַ צייט וועט קומען, וועלכען מיר זיין אַוועק ווייט ווייט, טיף איז דער ערד! איד וועל דעריבער לעבען כל זמן איד לעב, און איד וויל, אַז איהר זאלט מיר העלפען צוגריי-טען פאַר מיין פרוי אַזאַ אויפנאַהמע, וואָס זאל ביי איהר אַפּשלאַגען דעם חשק צו לויפען און פאַרזעצען זיך אין אַזעלכע ערטער, פון וועלכע איד וויל אַפּילו נישט הערען!
— וואָס קען איד טאָן פאַר איהר?
— האָט דער דאָקטאָר שטיל געפרעגט, אַיך מוז איהר זאגען פריהער, מר, גרין, אַז איד וועל נישט טאָן קיין זאך וואָס איז געגען דער פראַפּעכיאַנעלער עטיק... איהר ווייכט וואָס איד מיין, גרין איז אויפגעקאכט געוואָרען: יענער דאָרט, דער גריניטש ווילעדוש פאַטאַנדאַפּשטישק, מיט ווינע פּרינצי-פען/ דער דאָ „קאַנאַוואָל“ מיט זיין פראַפּעסיאָנעלער עטיק, וואָס פאַר אַ צרה איז דאָס אויף זיי געקומען, וואָס? צדיקים מיט אַמאָל געוואָרען! עס איז דאָך נישט אויסצוהאַלטען פון זיי!
— הערט מיר אויס, דאָקטאָר, — האָט גרין מיט אַ שטרענגען טאָן גע-זאָגט. — ס'איז ענטוועדער—אדער: ענטוועדער איהר זייט מיט מיר, פאַר מיר, אדער געגען מיר! ענטוועדער איהר האָלט זיך ביי אייער פראַפּעסיאָנעלער עטיק און לייגט די ציינער אויף דער פאַליצע, אדער איהר סטיקט צו מיר און קרינגט אייערע פינגערלעך פאַר די ווייזטע, און איד ביי אייער קאסי טימער, כ'מיין אייער פּעישענט. מאַכט אַפּ גיכער אייער מאַינד וועגען דעם, וואָס ס'איז פאַר איהר וויכטיגער און לאָזט עס מיר גלייך. הערען! איד מוז שוין זיין צוגעגרייגט צו דעם וואָס איד האָב פאַרקלערט, און אַז איהר געהט נישט איין אויף דעם, הייסט איד מיין דינסט אַרויסברופען אַן אַנדער דאָקטאָר, וואָס פּייפט אויף דער עטיק. אַלואו!
— וואָס איז דאָס, מר, גרין, אַ טשאַלענדזש? אַן אַולטימאַטום? — האָט דער דאָקטאָר פאַרלעגען געשמיר-כעלט.

— רופט עס ווי איהר ווילט, אַי דאָנט קעיר! — האָט גרין מיט'ן קאפּ ווי אַן איינגע'קעשנ'טער אייזעל אַ מאַך געטאָן. — נעמען פון זאכען שפּילען ביי מיר קיין ראַלע נישט. ביי מיר איז די הויפטזאַך די זאך גופא! מיינ זאך, וועלכע, אַז איד וויל, מוז איד דאָס אויספיהרען, נישט קוקענדיג אויף דעם וויפיל דאָס דאַרף מיר קאסטען! דער דאָקטאָר האָט זיך אונטערגע-געבען. ער האָט צוגעזאָגט צו טאָן וואָס גרין וויל, אהן צו רעדען אַ וואָרט אַנטקעגען. נאך אַלעמען, האָט ער, כדי ריינצואוואַשען דעם געוויסען, זיך גע-זאָגט, האָט ער דאך דאָ נישט צו טאָן מיט, אַ פאַרברעכער. דאָס איז נאָר אַ קעיס פון אַ מאַן וואָס ליידט פון על-טער און פון אייפערזוכט... און וויל, אַז מען זאל איהם העלפען ווירקען אויף זיין יונגער ווייב, אַז זי זאל צו איהם זיין גוט. דאָס גאָר!
האַבענדיג שוין געזעהן דעם אַל-טענ'ס יונגע ווייבעל, האָט דער דאָק-טאָר שוין אַפּילו מיט אומגעדולד אַרויסגעקוקט אויף דער מעגליכקייט מיט איהר ווידער צו רייזען, זי ווידער

(פאַרזעצען פון נעכטען)
גרין האָט קוים צייט געהאַט דאָס טעלעפאָן-טרייבעל אויפצוהענגען, ווי דער טעלעפאָן האָט ווידער געקלונגען. דאָס מאַל איז עס געווען פון זיין דער-טעקטיוו.

דער דעטעקטיוו האָט איהם גע-לאָזט וויסען, אַז ער טוט זיין פליכט... ער שטודירט דעם קראַד, מיט וועלכען מרס, גרין ויצט ביי איין טיש... מרס, גרין האָלט זיך זעהר פּיין און אַכ-שטענדיג, איז פּעקט, — האָט דער דער-טעקטיוו געלאָכט, — צאָנשטענדיג פאַר אַזאַ פּלאַץ. מען קען גלייך זעהן, אַז זי איז דאָרט אַ גרינע... זי קוקט מיט קינדערישער נייגעריגקייט אויף אַלין און אויף אַלעמען.

ער גלויבט, האָט איהם דער דעטעק-טיוו געזאָגט, אַז דער פּלאַץ, „די גרינע קאַזין“, וועט מרס, גרין ניד דערעסען און זי וועט באַלד אַהיים קומען. ער האָט געהערט, ווי זי האָט געזאָגט צום שאָופער, דאָס ער זאל בעסער נישט טע-לעפאָנירען, ווייל דאָס קלינגען פון טעלעפאָן קען נאָר איהם, מר, גרין, פון שלאָף אויפּוועקען...
„אזוי!“ — האָט גרין מיט גאָל-אַרניסגערעדט. — „זי זאָגט זיך דאָר-טען פאַר מיין שלאָף! וועלל, זי וועט זיין סורפּראַיזד וואָס פאַר אַ דאנק זי וועט פון מיר דערפאַר קריגען, ווען זי וועט קומען אַהיים!“

דער דעטעקטיוו האָט זיך פאַר גרינ'ס סטראַטונאַק ווי דערשראָקען און געפרעגט, אויב ער זאל מרס: גרין זאגען, אַז זי זאל וואָס גיכער פאַרלאָ-זען. „די גרינע קאַזין“, אדער זאל זי איהם, גרינען, אַפּרופּען, כדי צו הע-רען וואָס ער וועט איהר אַליין זאגען. „נאָ!“ — האָט גרין פאַרביסען גע-זאָגט. — „נישט אַ וואָרט צו איהר ווע-גען מיר. זאָל זי דאָרט זיצען ווי לאָנג זי וויל. דאָס איז דער ערשטער און דער לעצטער מאָל, וואָס זי איז דאָר-טען. זאָל זי נאָר נישט „פאַרגעסען“ איהרע „פּיקטשעס“, נאך וועלכע זי איז געפאַרען. און זאָל זי פרעגען דעם משוגענעם אַרטיסט, וויפיל איהם קומט פאַר זיי. דאָססאַל; גוד-באָי!“

גרין האָט מיט כּעס אויפּגעהאַנגען דאָס טעלעפאָן-טרייבעל און אַפּשוויר גענדיג ביי אַ ביסעל צייט ערקלערט זיינע רייד דורכ'ן טעלעפאָן פאַר'ן דאָקטאָר.

דער דאָקטאָר האָט די רייד געדול-דיג אויסגעהערט און מיט'ן קאפּ צו-געשאַקעלט:

— יעס, אזוי איד דאָס, מר, גרין. די יונגע ווייסען נישט און וועלען נישט וויסען ווי צו באַנעמען זיך מיט די... עלטערע. עס איז, מסתמא, דערפאַר, וואָס די יונגע זיינען נאך קיינמאָל נישט געווען אַלט; די אַלטע זיינען אָבער יאָ געווען יונג און ווייסען שוין פון ערפאַהרונג, וואָס זיי קען ערוואָר-טען פאַר די נאָרישקייטען וואָס זיי ווילט זיך אַפּטאָן... איהר פאַרשטעהט, מר, גרין, ווי דאָס איז?

— איד פאַרשטעה, — האָט גרין געזאָגט, — איד פאַרשטעה פון אייער רע ווערטער, אַז איהר זייט גרייט גיכער צו פאַרענטפערען די יונגע, ווי מיט פיהלען די... עלטערע. אפּשר איז דאָס דערפאַר, וואָס איהר זייט... מיטעל-יעהריג, זוכט איהר זיך צו וואַרפען אויף ביידע זייטען. איהר, ווילט גלוי-בען, אַז דער וואָלף קען זיין זאט און די ציג קען זיין גאנץ...

ווי די זעהט אויס צו זיין.
און מיט א תנ"צורדיגען זיפן אזא:
— אז דו ווילסט, ריווע טייערע,
קענסטו זאגען, אז דו ביסט אפילו
אינגער פון מיר. יעס, יעס, דו ביסט
עס!
צו דער צייט האט דער טעלעפאן
אין דער „גרינער קאן“ געקלונגען,
און דער אייגענטימער אליין, וועלכער
האט דעם טעלעפאן געשטופערט, האט
פיי טעלעפאן־ביידעל צום עולם אין
דער קאפעהיז ארויסגעשריען:
— מרס, גרין! געפינט זיך דא א
מרס, גרין? מ'ויל זי צום טעלעפאן.
דער קאפער־אייגענטימער האט גער-
מונט פנינים פאפיר־נאמען עטליכע
מאל אויסרופען, ביז זי האט זיך גע-
כאפט, אז דאס מיינט סען איהר, איהר
קוינע האט צוהאקען איינסטערערט:
— געני, דיער, דו הערסט? ווער
קען דאס זיין?
פעני אין ענווארען בלינד, זי האט
זיך אויפגעהויבען פון איהר פלאץ, די
ארוםגע דאכען פאר איהר געמאכט א
וועג, אלע האבען אויף איהר געקוקט
ווי זי געהט צום טעלעפאן־בוטה. אזא
יונגע, אזא שעהנע און אזא צוטר-
גענע!
— העלא! — האט פעני מיט א
קלאפונג אין הארצען אין טעלעפאן
טרייבעל אריינגעשריען. — ווער וויל
ריידען צו . . . מרס, גרין? הו אין
דער —
אן אויבאקאנטער מענער־פול האט
איהר געענטפערט מיט א פראגע!
— אין מרס, גרין ביים טעלעפאן?
אז ין מרס, גרין?
— יעס, ווער — ווער רעדט?
— אימיצער פאר מר, גרין. פאר
מר, פילפ גרין!
— פאר מר, גרין? און וואו איז
מר, גרין אליין?
— רעדט עס מרס, גרין?
— יעס, יעס! וואס איז געשעהן!
קען איך ריידען צו מר, גרין? איך
מין, קען ניט מר. גרין אליין ריידען
פאר זיך צו מיר, צו מרס, גרין?
— נא, ער קען ניט. מר, גרין
קען ניט ריידען . . .
— ווער רעדט עס!? — האט פעני
גערופען אויסגעשריען. — איד וויל
וויסען וואס — —
— בארהיינט זיך, מרס, גרין, ווערט
ניט נעמיטער.
פעני האט אזא א טופע געטאן מיט
איהר פוס:
— איד וויל וויסען ווער דאס רעדט
צו מיר און פארוואס מר, גרין אליין —
— מר, גרין אליין קען צו אייך ניט
ריידען!
— פארוואס? וואו איז מר, גרין?
פון וואגען רופט איהר מיר?
— איד דו? אייך פון אייער היים,
מרס, גרין, פון אייער פארק עוועניו
אפארטמענט. איך בין מר, גרין'ס
דאקטאר.
— דאקטאר!? וואס טוט איהר גע-
בען מר, גרין'ען, וואס טוט ער —
— מר, גרין . . . וועל, מרס, גרין,
קומט געסער אהיים און זעהט אליין
וואס מר, גרין טוט . . .
— מין גאט! איז ער?.. שלאפט
ער ניט?
— בארהיינט זיך. . . פארלירט
זיך ניט. כ בין צופרידען וואס איך
האב אייך געקענט קריגען אויפ'ן טע-
לעפאן, מרס, גרין, כדי צו ריידען מיט
אייך —
— פון וואגען ראט איהר געוואוסט
וואו איך ביי?
— מר, גרין, האט מר געזאגט מיט
א וויילע צוריק,
— מען איך ריידען צו מר, גרין'ען
אליין?
— גיין, מרס, גרין, איהר קענט
איצט צו מר, גרין'ען ניט ריידען. איך
דאס אייך שוין געזאגט.
(פארטעצינג סארגען)

וואו איז פעני?

ר א מ א

פון מרים קארפילאוו

איפערזיכטיג איז אויס אויך געווען
דער, אויף יעמען מרס, גאלד אין גע-
ווען איפערזיכטיג: דער ארטיסט . . .
אריינבאפענדיג א שטיקעל צייט צו
וועלכער „דעוויסמען“ האט טעשה
דושענטעלאן אונטער־האנטען מרס.
סיסאל, פענים קווינע, האט דליי אר-
טיסט ביי פעני'ן געפרעגט ווער ער
איז, ווי קומט ער צו איהר, ווער האט
איהם געבעטען צו פארגעבען א פלאצן
געבען איהר? (דער ארטיסט האט זיך
ווי ס'איז צוגעזעצט ביי פעני'ס צוויי-
טען ווייט). טאקע כלל'ן צוגעזעצט
אויף אן עקסטרא בענקעל, וואס ער
האט פון ערעניוואו צוגעראכט.
פעני דאט איהר ארטיסט געזאגט,
אז ער איז מר. גרין'ס א לאנדסמאן
און א קרוב, א ווייטער קרוב, און אז
ער איז צוגעקומען צום טישעל, ווי
עס קומען דא צו א סך אנדערע ווען
זיי דערזעהען אזעלכע וועמען זיי
קענען . . . פשוט צוגעקומען, אזא צע-
רעמאניעס.
— וואס, — האט ראמען געפרעגט,
אין ווען וואס אפשעמינונג?
— אינשורענס. ער מאכט לעבענס
פארזיכערונגס־פאליסיס.
— אה, אן אנענט!
— גרין לאזט אידס איצט פאר זיך
שרייבען א נייץ פאליסי אויף מין נא-
מען . . . א גרויסע פאליסי!
— אזוי . . . דעריבער שמיבעלסטו
דאס צו איהם . . . הע?
פעני האט זיך צולאכט:
— וואס פאר א פראגע!
— ער געפעלט מיר ניט, — האט
דער ארטיסט מיט א פינגערען קוק
צו פעני'ן געזאגט. — ער איז ניט
סימפאטיש.
— טארי! . . . — האט פעני גלייב'
גילטיג מיט די איסקען א ציה געמאכט.
— אנער פארוואס אייגענטליך —
— כ'האב פיינט אנגעטען!
— וועל, ניט אלע קענען דאך זיין
. . . קינסטלער.
— און מיר געפעלט ניט ווי אזוי
ער קוקט אויף דיר . . .
— אה! ווי אזוי קוקט ער?
פעני האט געקוקט אויפ'ן אנענט צו
זעהן ווי ער קוקט אויף איהר . . . גע-
קוקט און געלאכט אין געשפאסט. איז
אין באגייסטערט געווען פון דער אומ-
געבונג אין דעם פלאץ, כאטש אנוויפל
מענישען געפינען זיך דא ארום, קען
מען ריידען וועמען וואס נאר מ'ויל,
וועגען די גרעסטע טוהר, און אנדער
רע וואלען זיך נאר צו דעם ניט צו
דערען . . . ערנסטע ווערטער ווערען
כארעקט מיט שפאס, פארהילכט פון
געלעכטער. מען רעדט אין האלבע
כענער, מ'זערט מיט די אויגען, מען
פארשטעהט זיך דורך שלייגען . . .
קינסטלער!
פעני האט געקוקט אויף איהר קר-
זינע, און זי כמעט ווי ניט דערקענט.
זי האט זיך עפעס אזוי געענדערט!
„ווי יונגעטליך“, האט פעני גע-
טראכט, „זי שטייכעלט, ווי שעמעווריג
זי לאזט אראפ די אויגען און רויטעלט
זיך. יעס, זי רויטעלט זיך! ווי גינגע
ריג, ווי אויפריכטיג זי הערט זיך צו
צו דאס וואס מ'זאגט איהר, — וואס ער
זאגט איהר. אי בעט, ער מאכט איהר
קאמפלימענטען . . . ער זאגט איהר,
ווער ס'איז זוער. ער דערזעהלט איהר
זייערע.“
— כע, — האט פעני שפאסיג צו
„דעוויסמאניע“ אויסגעוופען. — מין
קוינע איז זעהר און זעהר אן אנ-
שטענדיגע פרוי און אויך וועל ניט ער-
לויבען צו ריידען צו איהר אזעלכע
רייד, וואס קענען איהר שפאליען! א
וואונדער! גענו איס! איך בין פאר-
אנטווארטליך פאר איהר גוטער אויפ-
פירונג. כ'מין, פאר דער גוטער אויפ-
פירינג פו די, מיט וועלכע זי שליסט
דא באקאנטשאפט איבער כיר, דאס
הייסט, אז איר מוז פרייהר הערען
יעדען ווייץ וואס ווערט איהר דער-
זעהלט, יעדער אנגעקאנט, יעדער
ווארט!
פעני'ס קוינע דאט ויך צו אלעמען
אויף אסאל געווענדעט מיט א קוק
פון געמאכטען פ־אטעכט און פאר-
ייאנדערונג:
— גו, ווי געפערט עס אייך ווער
ס'איז פאר מיר פאראנטווארטליך?
איד ביי אלע גענוג צו זיין איהר מא-
כע, איז זי — זי דאס מוזא אן מען
זאל דא מיר מיט א ווארט הלילה ניט
שפאליען! אט דאס איז אביסעל א
העזה גענוג אן עלטערער! אזא קסאני
דאל! אז טאמער וואלט איר א וויי-
לע וועלען פארנעמען ווי אלט איך בין
און אריינבאפען א פאר, כאטש אפילו
פאלשע קאמפלימענטען, לאזט זי אויך
ניט! אט דאס זייען זיי, די שעהנע
און די יונגע! זיי לאזען די עיטערע
א קאפ ניט אויפצורייבען!
פעני האט איהר קוינע צופרידען
אנגעקוקט און זי אליין האט איהר גע-
נומען מאכען קאמפלימענטען. זי איז
אלט? ווער האט עב איר געזאגט?
וואל זי זיך נאר גוט צוקוקען דא איי-
אנדערע (מיט א קוק אויף מרס, גאלד)
און זי וועט זעהן ווי יונג זי איז! די
קען דאך זעהן ווי איינע, עיטער פו-
איהר, מאכט זיך פאר א יונגע . . . ווי
זי קאכענייט מיט יונגע פרויען. יאה,
קאנקורירט מיט יונגע פרויען פו
אייגענלייך. איז די עיטערקייט פו
איינער אויב זי ווייט זיך נאר ווי צו
דעלמען יונג? א פרוי איז אויך אלט

(פארטעצינג פון נעכטען)
— נא, מרס, גרין איז אלראיט.
איר וויל אבער טאן וואס איך קען,
גיס צו דערלאזען, אן זי זאל מיר ווער-
דען אנדערש ווי זי איז. די וועלט
איז פול מיט שארלאטאנעס, מיט
מילאוסע אויסווארפען, וואס ווערען א
גליקליכען פאמיליע־לעכען צו אונז
לערנראבען, אויסגראטען זאליע זיי
נאר ווערען!
70
נאך קיינמאל, ביז אהער, דאט ויך
פעני ניט געפירט אזוי וועגרייך, ווי
צו דער צייט וואס זי איז געוועסען
אין דער „גרינער קאץ“, ערלובגעניג
געלעבט מיט פארעהרער, באוואונדערער,
אלערליי קינסטלער און מאדעלען, העל-
דען און זייערע פאיערהער. ארומע,
הינאכע — אלערליי!
פון דער באזונדערער אויפמערק-
זאמקייט וואס די ארומיגע, די שמעני-
דיגע און צופעליגע באזוכער פון דער
באהעמיע, האבען איהר געשענקט, האט
זי געקענט זעהן, אז זי האט געמאכט
א „ריס“, און דאס האט זי שטארק צו-
וואריסט. איהר האט זיך געוואלט לא-
בען און שפאסען. זי דאט זיך קוים
אויפגעהאלטען פון א צופ טאן ביי מר.
„דעיוויסמאן“ האט בערדעלע. זי האט
אין זיך געמוזט לאזען איבער דעם,
גראס ראסען ווייסט ניט, אן דער צו-
געקומענער צו זייער קאמפאניע איז א
פארשטעלטער און וואס דער פאר-
שטעלטער ווייט ניט, אז ער, דער אר-
טיסט, צו וועמען זי איז געקומען נאר
איהרע בילדער, איז איהר געליכטער.
קוקענדיג פון דער ווייטענס אויף
דיען מרס, „איס“ און הערענדיג איהר
פאלשען געלעכטער, האט זי איהר מיט
א געפיהל פון גרינגעצונג, געמישט
מיט א געפיהל פון באדויערען, באר-
קלאכט, און געטראכט, אז ס'איז אן
אין אן וועג צו איהר מיט איהר גע-
לעכטער! אז זי איז ניט מער ווי א
פראנצויזע אויף צוויי פיס וואס שפילט
לעאמעדיע. פעני האט געזעהן די אפי-
טע, גיפטיגע בליקען וואס די מרס,
גאלד האט צו איהר צוגעווארפען, און
זי האט פון דעם געדונגען ווי איר
פערזיכטיג זי איז אויף איהר, ווי זי
פארזינעט איהר גיט דעם ערפאלג וואס
זי האט!

וואס איז נעשענדיג? וואס איז נעשענדיג? מעג איך דאס וויסען?
— איד ווייס נאך אלליין נישט וואס.
— האט מען מיט א טראגישען קאס נעמאגט. — מ'האט עס מיר נישט גע- וואלט זאגען. עפעס איז געשען.
— נישט געוואלט זאגען? ווער האט געזעט?
דער דאקטאר, מר. גרויס דאך!
נאר, פלין, פרעגט מען נישט...
— זי איז זעהר געדויען. — האט מרס. סימאן פגען פארענטפערט.
און איד אויך. איהר פארשטעהט?
— איד פארשטעהט. — האט דער ארטיסט שטיל געוואלט. — און איד ווייט, אז איד זאל וואס קענען טאן פאר אייך, מיט עפעס העלפען.
— וואס קענט איהר טאן? — האט די קווינע טרויעריג א שטייכעל גע- טאן. — איהר זינט דאך נישט קיין דאך! טאר, סידען פון אירם א פיקטשור אראפנעמען.
אוי, — האט זי פגען א כאפ געטאן. — איר האב דארטען דינסטען מיין שטול דעם פאקעט מיט מייער בילדער איבערגעלאזען! כ'דאס פאר געפען.
דערויס האט זיך פון זיין פלאץ אויפגערויבען:
— איד וועל זי איך שוין צוברענגען.
— פלין! — האט פגען מיט גע- בעט געוואלט.
— שוין ס'צווייטע מאל ווי ער פארלויפט מיר דעם וועג אפריהער. — האט דער ארטיסט פארדריסליך א לאך געמאן און מיט אן אויסדרוק פון מיט געפיהל פגענ'ס דאנט געדרייגט. מיט אסאל האט ער זיך אין מאשין געבען פגען אוועקגעזעצט.
— איד פאהר אויך!
פגען האט איהם צוטומעלט אנגע- קוקט:
— וואוהין? וואוהין?
פארט. איד וויל וויסען וואס ס'איז געשעהן. איר קען דא נישט בלייבען דוהי ווען ביי אייך... ווען אייך האט עפעס געטראפען... איד וועל צוואווארטען אין דרויסען ביי מיין פריינד (אנווייזענדיג אויפ'ן שאופער) וועט צו מיר ארויסקומען זאגען, וואס אויסם מיט מר. גרוינ'ען איז געשעהן. פגען האט געקוקט אויף איהר קווי- נע. זי האט איהר מיט די אויגען גע- פרעגט וואס זי זאל טאן.
די קווינע האט מיט די אקסלען א ציה געמאן: „איר ווייס?" און א רוק געטאן זיך אין ווינטער.
— ס'איז דא גענוג פלאץ און דעם אטאמאביל פאר-גלעסען: „נאכ'ן רייז אין דער „גרינע קאפ" קען נישט שארען דורכצופארען זיך אביסעל אויף דער פרישער לופט.
און זי האט פארהאן. ארטיסט א פלאץ צווישען זיך מיט פגען'ן געמאכט. זי האט געקענט זעהן, אז פגען'ן ווילט זיך נאך א וויילע דעם שערנעם אר- טיסט געבען זיך האבען, נאר אז זי שעמט זיך דאס צו זאגען. אבערהויפט נאך איצט, ווען זי דארף איבער'ן טע- לעפאן-קאל זיין צוטרעטען...
„דערויסען" איז צווייטע פון דער „גרינער קאפ" מיט פענאס פערל ביל- דער ארויסקומען.
— דא זיינען זיי, — האט ער יעם פאקעט פגען'ן דע-לאנגט. דערזעהנדי- גען דעם ארטיסט, ווי ער איז דאס צוויי- טע מרס. גרוינ'ן און איהר קווינע גע- זעסען, האט ער געוואלט „אה!" „העלל!" — און זיך אלליין געבען שאר- פער אוועקגעזעצט.
גרויסם שאופער האט פארזיכטיג געטרייבען די קאר מיט די פאסאזשיר רען וואס האבען אזוי פארנעם געשווי- גען. ווי א קאר פון א טרויער-פרא- געטישע האט עס אויסגעזעהן. יעדער איינער האט, קענטיג, געטראכט וועגען זייער טויטען אדער, אויב נאך לעבע- דיגען, איז וועגען זיין האלדען ביים שטארבען...
— מו בעד! (שלעכט) פאר'ן אל- טען! — האט דער שאופער אין זיך א זיפ'ן געמאן. — איבערצולאזען אזא יונגע, אזא שענע מיס, אזא רייכ- קייט, און געהן אהין... מו בעד!
ער האט דורכ'ן אנטקענען-איהר- הענגענדיגען שפיגעלע געכאפט א קוק אויף די וואס זיינען הינטער אירם געזעסען אזוי געהעכט. מרס גרוינ'ן און צום ארטיסט געווען ווי צוגעקלעפט.
דער ארטיסט האט איין ארם געהאל- טען אירם איהר ארוםגעלייגט און מיט דעם פרייען האנט מרס. גרויסם האנט אין זיינער אייגענעשלאסען. ער האט עס איהר מסתמא אזוי געטרייבט. און זי האט זיך געלאזט טרייסטען. אזוי יונג און רייך אזו פריי! איז אפשר נאך נישט פריי, ווער ווייט. דער אל- טער קען אפמאן א טריק און דוקא בלייבען לעבען. ער איז נישט פון די וואס איילען זיך נאכער צו שטארבען.
אויך פגענ'ס געדאנקען זיינען גע- גאנגען כמעט איי דעוועלבער ליניע וואס איהר שאופער'ס.
„ארימער גרוינ", האט פגען מיט גע- העריגען טרויער געטראכט, „צו דאר- פען איבערלאזען אזא שענע וועלט און שטארבען! אבער קיינער קען דאך פון מיט נישט אוועקנעהן. אלע מונען שטארבען. יונג אדער אלט, ארם צי רייך. פאר'ן טויט זיינען איינע גלייך.
דעם ארטיסט'ס ארעם האט זיך ארום איהר מיט שטארקער קראפט געוויקעלט, געדרייגט און צו זיך גע- צויגען. ווי מיט הייסע ציוואנגען הא- בען זיינע פינגער איהר האנט געהאל- טען. זי האט זיך געפיהלט געליבט.
דאס נייטלאנג-צוויק איבערגעלעבטע מיט איהם אין זיין טורדיג האט זי איצט ווידער אין געדאנקען איבערגע- לעבט... זי האט אויבערזעצט און די אויגען צוגעמאכט און די קאפ צו זיין ארם, ביים אקסעל, אנגעשפארט. (פארטועצונג מארגען)

וואס איז
פעני?
רעמאן
פון
מרים קארפילאוו

אפארטעצונג פון געשטען
— איהר שרעקט מיר, דאקטאר!
דאקטאר!
— יעס, מרס. גרוינ, וואס איז?
— איר האב מורא... מ'האט מורא פאר דאס וואס איהר ווילט נישט זאגען... פלין, זאגט מיר, מר. גרוי- לעבט?
פגען'ן האט זיך געדוכט, אז ס'האט געוועזן אן אייבנדיקייט ביז דער דאך- טאר האט ארויסגעזאגט זיין „יעס".
און פון דעם ווי אזוי ער האט עס גע- זאגט, האט זי פארשטאנען עפעס אזי דערש... זי האט עס דעם דאקטאר ביט געלויבט. די הענט און פיס הא- בען איהר געציטערט:
„טויט? איז ער טויט?" האט זי זיך אלליין געפרעגט, ווייל דעם דאך- טאר האט זיך דאס מורא געהאט צו פרעגען. זי האט איהם נאך געזאגט, אז זי קומט גלייך. זי קומט אזוי ניד ווי זי מען, און אויפגעהאנגען דעם רע- סיווער. זי איז אינגאנצען געווען ווי אפגע'הלש'ט.
איהר קווינע האט אויף דער אנדער- זייט פון דער טעלעפאן-בוסה טיך גע- ווארט אויף איהר. פגען האט קום באווייזען פון בוסה ארויסצוקומען, ווי די קווינע-האט איהר געפרעגט ווער דאס האט אפגעטוישט. פארוואס זעהט זי אויס אזוי צוטרענגען?
מיר מוזען שוין פארהען אהיים!
— האט פגען אנשטאט זאגען ווער עס האט אפגעטוישט, מיט א שוואכען קול געגענטפערט. — שוין, די מינוט, וואו איז דער שאופער? איז פאר איהר ווי פון דער ערד אויסגעוואקסען.
— דא ביז איך, מרס. גרוינ! — האט ער זיך א בויג געטאן.
— מיר פארהען גלייך אהיים, — האט פגען זיך ארויסגעלאנגט.
— יעס מעס! עס יז סעי.
פגען האט זיך אויפגעקוקט צום טויט-וועלכען זי האט ערשט מיט א וויילע צוריק צווישען איהרע יונגע פארדערער אזוי געקוינט און געוואלט אנהער קווינע עפעס וועגען דארפן בא- געהלען, געטען ביים וועיטער דעם טשעק...
מרס. סימאן האט צו דעם פאר- בלינדענדיגען וועיטער מיט'ן האנט א טאר געטאן ער זאל צוקומען.
דער וועיטער האט זיך אפגעשטעלט און א טשעק! — האט מרס סי- מאן געזאגט. — נישט אויף דעם טשעק-איהר צאלט פאר אלעמען? — דאס דער וועיטער געפרעגט.
— פאר אלעמען! — האט זיך פג- ני אפגע'רופט. — פלין, מאכט עס גיי כער!
דער ארטיסט און דער אנגעט ווינען צו די גוויי לעידים מיט'ן וועיטער גלייכצייטיג צוגעקומען און דער אנגעט זאגט פון מרס. סימאן'ס האנט דעם טשעק ארויסגענומען:
— איר צאהל, — האט ער געזאגט, און איז דערמיט צוגעגאנגען צו דער מידעל וואס ביי דער קאסע.
דער ארטיסט האט דעם וועיטער אויסגעזעט:
— פארוואס דאכטו מיר דעם טשעק נישט געגעבען?
— איר האב נישט געוואוסט! — דאס זיך דער וועיטער פארענטפערט — עקסקיזן מי!
און דער ארטיסט האט דערווייל פארבראכט, פארלאפען דעם אנגעט דעם-ווען, דאס „גרוינ געלט", דעם טיפ פאר דעם וועיטער מיט דער וועי- טערקע איבערצולאזען.
נישט וואגענדיג פאר אלעמען איז די אויגען ביי פגען'ן צו פרעגען וואס נישט איז וועגען טעלעפאן-קאל, איז ראמען גאכגעלאנגען די לעידים צום מאשין דער אנגעט האט זיי אלעמען אנגע- יאגט.
דער שאופער האט דאס טייעל פון מאשין פאר די לעידים געעפענט, און געוואלט דאס טייעל צומאכען, ווי מר. „דערווייטען" האט איהם פון דעם אפ- געהאלטען מיט א:
— ווארט, איר פאהר אייך.
— און צו מרס. גרוינ מיט איהר קווינע — איהר וועט דאך מיר ערלויבען אייך אהיים צו באגלייטען. איר גלויב, אז מיר אנוועזענדיג וועט אייך איצט אין דער היים צוויי קומען.
דער ארטיסט האט זיך אין קאר אנגעשפארט און פגענ'ס דאנט אנגע-

זען אליין. אן עלטערן מענטשן און א קראנקען. זי דאס געדארפט זיין גיט צו איהם. גוט אדער לאזען איהם כאטש זיין גוט צו איהר. גיט זיין אויז נערווען, אויז קאפרינע. גיט ברעכען זיין אלטע הארץ. האבען צו איהם כעהר געדיק, מעהר איינעיהע נייט.

זי האט זיך פון געליבטען אויז טראכטענדיג אפגערוקס אויז צו דער קווינע צוגעדריקט.

— מיר שרעקט אויז דאס הארץ!
כ'ראב מורא אין הויז אריינצוגעהן.
מרים. כייסאן! האט פעני'ס דאגט אנגענומען און זי געליפט:

— כאהערש זיך, פעני טייערע. עקט גיט ווי א בייבי. וואס נאט וועט נעבען דאס וועט זיין. אלץ אין ביי איהם אין די הענט. כ'דארף זיין א מענטש. געט זיך אין די הענט. וואס ס'זאל גיט זיין, דארף מען האלטען אפען די אויגען. ס'איז דין הויז, דין קעניכייך. דו ביסט די נאנצע בארעכטעטע און דארפט פאר קיין זאך גיט מורא אבען. . .

71.

ווען דע, אסאכאביל האט זיך אפ געשטעלט ביים הויז, האט פעני גע' האט א געפיהל ווי זי וואלט דא שוין ווער'וויסט ווי לאנג גיט געווען. דער געדאנק וועגט מיט האט איהר פון דער היים איהרע אויז דערווייטערט!
איהר דייט! איהר קעניגרייך!
האט פעני אין געדאנקען איהר קויר געט ווערטער אויבערדערט און ביי טיר אין זיך געשמיטעלט: א געלייג יודר מיט א טראן וואס האלט ביים איינזאלען. אויב דאס אין שוין גיט צווייגעפאלען.

דער געפיהל פון דערווייטערטקייט האט פעני איצט געהאט אויך צו איהר געליבטען. עס האט זיך איהר קויר געלייבט, און זי איז מיט איהם א ווייז גע צוריק אויז נאכהענט געווען, אויז אינמיטן.

ער האט היינט געד'קט איהרע פינ' גע. ער האט געזאגט, אז ער וועט דא, אי קא, זינען און ווארטען ביז ער וועט באקומען צו וויסען וואס מיט מיר. גיין אין געשערן, אפשר וועט זי קענען צו איהם אויף א רגע ארויס קומען? . .

פעני האט אהן א ווארט אויסצור'ירען מיט'ן קאפ צוגעשאקעליט. זי האט געאיילט אירע פינגער פין גע'ליבטע'ס ראנט באפרייען.

איהר דאס זיך ער און גיט געוואלט איי הויז אריינגעהן. עפעס דאס עס איהר אחוין געפליגען און צוגלייך גע'שראקען. . .

מרים. כייסאן! האט אין פעני'ס פויט'טריט נאכגעלאנגט.

דער דעמאנסטיון איז די בירע פרינץ מיט 'שטילע, אבער זינענ'טריט נאכגעלאנגען.
דער ארטיסט האט דעם יטאליען אויף א ווייזע געבען זיך פאר'האלטען. ער האט איהם געיוואלט בעטען, אז ער זאל איהם גיט לאזען צו לאנגוואר'טען. דעיינליי, שוין פאר איין זאגט, נאכגעפיעלט איהר דעם נאכשעלעכער, דעם אנגנט, צי וואס, ווי אפט ער קומט צו די גרויס'ן אין רויו אריין. צי סאכט ער גיט קיין טראכעל צוויי שען-פאר-אנא-בריס-גרוי. ער וועט איהם אונס צו זיין אן איינציגלייט, א טראכעל מאכער' א טאכענער פאר'טוין, א פארדעכטער.

דאס ערשטע וואס ס'האט זיך פער'גיט געווארפען איי די אויגען, ווען זי איז צום טיר פון איהר דייכע אפארט'טעם ציגעקומען, איז געווען דאס געטעלע אויף וועלכען ס'איז געווען מיט פעטע טריפט אנגעשריבען:

„פליג, דאנט דינג די בער“.

דאס הייסט: קיינמט גיט דאס געד'קעל.

„פעני האט זיך מיט איהר קווינע איבערגעקוקט.

— פארשטעהסט א געשיכטע?...
האט די קווינע געזאגט. .

פעני האט מיט'ן קאפ, צוגעשאק'קעלט:

איך דאס מורא...

— נא, פענעלע דאס איז דוקא א גוטער סיבה, האט די קווינע גע'זאגט. ס'איז א באזייני, אז ער לעבט.. פארשטעהסט? טויטע מאכט גיט אויס, אייז הי'ליינט ס'ניימענ' אדער גיט. ס'איז נאר א געברענגען וואס דאס קען שטערען:

— און איי האט גיט קיין שליסעל, האט פעני געזאגט.

— פרוביר אויז די טיר. ס'קען זיין, אז די טיר איז נאר גיט צוגע'יטאפען.

— ער'וויכט מיר, — האט זיך „דעוויכטאז“ א באש געטאן — איר וועל עס פרואווען עפענען.

ער די טיר איז טאקע געווען גיט צוגעשלאסען זי דאט זיך גלייך גע'עפענט.

פון דער אנדער זייט טיר, אויז גיך ווי די א'ע דייז זינען אין הויז אריין, איז זיי א שווערע פיגור, מיט כריט ווי פון א דאפסטא, אנטקענען גע'קומען.

פעני האט די אנטקענענע געשטאמט פאר'וואלדערס אנגעהיט:

פאפערע? טאכט, דוין, דא? ווי אויז

— שיש... טאכטער, דייך גיט אויז הייר — האט פעני'ס טאטע שטיי'געזאגט — קעכט איהם נא אייפ'ווענען...

— ער יטאפט?

— יעס... כ'לייב אויז... ער איז דארטען מיט'ן דאקטאר, איר מיי דער דאקטאר איז געבען אידעם.

ווען ביזטו געקומען? — האט שוין פעני שטייגער געפיענט — און צווייט וואס —

(באמערקונג: באמערקונג)

ווערען זאגען, אז זי מאכט זיך, אז זי שפילט א פאלשע דאליע, אז אין הארצען אין זי צופירדען. נייקליר, וואס ער איז אוועקגעשטאר'בען. נאר פאר לייטען טאכט זי דאס אזא אנשטעל, פאר משפחה, - פאר זיין משפחה“.

די ירושה. מענטשן וועלען זייערע ווענען ירושה. זיפיל און וועמען דער אלטער האט איבערגעלאזט.

„ווען זי האט א בעיבי“, האט פעני א טראכט געטאן, „קומט איהר מיט דער בייבי גיט'ס גאנצע פאמיליע, אויז אבער, אהן א בעיבי“ —

און די פאליסי. זאל נאר גיט זיין צורשפעט צו מאכען די נייע גרויסע פאליסי אויף איהר נאמען. גוט וואס ער פארהט איצט צו איהר, דער אינ'טורענס איידזשענט. ווער גוט.

איצט, מיט'ן געזאגט אויז נאכהענט צום טויט, האט זיך פעני'ס הארץ פון א שווערען געפיהל געדריקט איבער דעם צווייגל וועגן איר טיר ירושה, איבער דער מורא פאר וויי גרויסער משפחה וואס וועט זיך א יאג טאן זי פון דער ירושה אפצוטרייבען, כדי איר אליין צו פארבאפען.

און ווען דאס זאל זיך ווי הייליג איינגעבען, וועט זי בייבען מיט נאר גישט. מענטשן וועלען פון איהר לא'בען, איר משפחה וועט פון איר הונק מאכען, וואס זי האט גיט באוויזען ביי איהם אלץ אויף איהר נאמען ביים גע'בען ארויסצוקריגען. געיארט אויף דער לעצטער מיינוט התינה געהאט מיט אן אלטען מאן צוליב זיין רויכ'קייט און איז געבליבען ביי גארנישט.

א געפיהל פון אומגעוואלד האט פער'גיט ארומגעכאפט: פארוואס פארהרט גיט דער שאופער אביסעל גיבער? וואס קריכט ער אויז?

פעני'ס גרוינע האט פעני'ס געדאנק הויך ארויסגעזאגט:

— ער פארהט צורטלאן מיר נא'לען, נאר גיט קומען צורשפעט. ס'זאל שוין גיט זיין גאר. אלעמען.

פוי די דאזיגע ווערטער האט פעני'ן אין האלן גענומען שטיינען און איהר האט זיך געוואלט וויינען. זי האט זיך דעריפירט שויליג אין גרויט'ס פויט.

זי האט איהם גיט געטארט איבערלא'זאנט, איז רידיקוירעם! מענטשען

(פארטוצונג פון נעכטען)

— פיהלט איהר קאלט? — האט זיך דער געליבטער צו איר צוגעווינען און זיינע הייסען ליפען האבען אויף איהר רע ליפען א הייסען קוט אין דער שפיל אפגעדריקט. פעני האט איהרע אויגען צושיאקען אויפגעפענעט צו זעהן אויב קיינער זעהט עס גיט.

גיין, קינעם אין קעמניג אין זינען גיט געלענען צו קוקען ווי זי וועט. די קווינע איהרע האט זיך פארדריקט אויז איהר ווינקעל אויז, דאכט זיך, איינע'יטאפען. דער שאופער האט געהאלט'טען זיינע אויגען אויפ'ן וועג געריכט, צו געהן ווי ער פארט, און דער אנגענט — ער האט זיך אריינגעצויגען אין זיך און אפילו קיין איין מאל אויף צוריק גיט אומגעקוקט.

גניי האט געוואלט אויסוועהן טרויעריג. טראכטענדיג וועגען דאס ערנסטע וואס האט איצט מיט גרינגען געמעגט פאסירן (אויב דאס האט שוין גיט פאסירט). האט זי עס געוואלט גע'מען אנשטענדיג, ווי עס פאסט פאר א צוויי וואס איז. . . מענטשליך, פאר א פרוי וואס בשעת זי קען זיך אין פאר'שיכור'ט פון ליסט צום לעבען,

דארף קאבען סיכפאסיע פאר'ן מאן, וואס ווערט פון איהר דערווייטערט'טריט. . .

„איר“, האט פעני געטראכט, „וועל גיט וויין די פערליכע אימבר, איר וועל מייין פרייד מיט מייין פרייהייט גיט ארויסטראנען אין גאס. נאן, איר וועל זי האלטען אין זיך. מ'טאר זיך אויף יענעמ'ס טויט גיט פרעהען. מען דארף איבערהויפט וויסען, ווען צו קוק קען ערנסט אויפ'ן לעבען; גיט לאכען און ציטל ווען מ'דארף וויינען.

זי האט שוין אפילו געמאראט ווי אנזיג'י וועט, פאררענדיג צו דער לויז.

פון איהר טויטען מאן, וויינען. זי וועט עס טאן מיט טאקט, זי וועט האלטען אנגעבויגען די קאפ און אין האנט וועט זי האלטען א ווייסע טיכעלע מיט שווארצען ארומגעוויכט. זי וועט דאס געלעך פון צייט צו צייט צו די איר גען צאלענען. . .

„צופיל וויינען, דויר, דעכאנסטארד טויר“, דאט זיך פעני איי נאנקען גע'זאגט, „איז רידיקוירעם! מענטשען

דאָקטאָר איהר דער דאָקטאָר

מיט די דיקע אויגען־לענזע, מיט אַ פינגער ביים מויל געגעבען אַ צייכען אָז זי זאָל שוויינען.

— ש—ש—ש—א—א—א...

פעני איז צופרידען געווען וואָס דער דאָקטאָר וויסט איהר שווייגען. זי האָט מורא געהאַט, אַז איהר קול וואָלט זי איצט פאַרראַטען. זי האָט נור געמוזט שטאַרק קאָנטראָלירען כדי מעהר אָדער ווייניגער רוהיג אַ וואָרט אַרויסצובריינגען. אַזוי פיל עקסאיטמענט פאַר איין מאל : איז דרויסען ויצט איין געליכטער, ער 'ואָרט איז קאַר... ער האָפט דאָרט, אַז זי וועט נאָר צו איהם אַרויסקומען, און דאָ, איז דרויז, עטליכע טריט פון ייהר — אַ צווייטער...

און דער דאָקטאָר האָט אויף פער נאָץ געקוקט מיט אַנעלכע אויגען, וואָס האָבען ווי אויסגעדרוקט אַ פאַר־לאַנג צו ווערען צו די צוויי אַ דריי־שער...

פעני האָט דעם דאָקטאָר'ס בליקען געזוכט אויסצומירעלן. זי האָט קיין קענדיג פאַרביי איהם קום אַרויסגע־בראַכט די צוויי ווערטער :

„ער שלאָפט“

— „.... ועס.“ — האָט דער דאָקטאָר

זיט אַ קוק צום בעס שטיל געזאָגט. — איר האָב איהם איינגעגעבען עפעס וואָס וועט איהם מאַכען צום שלאָפן... ער מוז האָבען רוה, אַבסאלוֹט פערן. ער רוה און, האָט ער שטילער אַבער דויטליכער צוגעגעבען — א י ד .

טוט וואָס איהר זיט געקומען...

ער האָט פערנאָץ איינלאָדענד אָנגע־וויזען אויף אַ שטול און זיך אַליין אויך, אויפ'ן צווייטען שטול, ניט צו זיין פון קראַנקעל'ס בעס אַוועקגע־וועצט.

— גוט וואָס איהר זיט געקומען.

— האָט דער דאָקטאָר ווייטער גע־וואָנט : — ער האָט געהאַלטען אין איין פרענען „וואו איז פעני ? וואו איז מ י י ן פעני ?!..“

פעני האָט זיך אומרוהיג אומגע־זוקט :

— ריידען מיר ניט צו הויך ? ער קען זיך נאָך אויפכאַפען...

— נאָ. ניט נאָר דעם ווי כ'האַר איהם דאָס מיטעל צום שלאָפען אייני־געגעבען. מיר קענען ריידען אַזוי הויך ווי מיר ווילען, ער קען אונז נאָך ניט הערען...

פעני דאַט דעם דאָקטאָר מאַדנע אָנגעקוקט : עפעס האָט זיין פרייהער־דינער „שששאַאָ“ ניט געשטימט מיט דעם וואָס ער האָט איצט געזאָגט... זי האָט עס איהם געוואָלט זאָגען און זיך דערפון אָפּגעהאַלטען. זי האָט זיך בעסער געהויסען צוהערען צו דעם וואָס ער וועט ווייטער ווענען דעם קראַנקען ריידען...

דער דאָקטאָר האָט זיך צורערט אַזוי איינפאַניג, אַזוי געלאָסען, דאָס ס'און ניט געווען וואָס מורא צו האָר גען פאַר דעם, אַז וינע רייך זאָלעך ברייַען אויפוועקען. פעני האָט אַני שטאַם דעם מורא געהאַט, אַז ער וועט זי איינשלעפערען... זי האָט שוין עס ליכע מאל מיט די פינגער פאַרשמעלט איהר מויל כדי צו באַהאַלטען אַ גער־נען...

דער דאָקטאָר האָט צו איהר גערערט ווענען צייטווייליגע, און בראַנישע קראַנקהייטען.

— קיין בראַנישע קראַנקהייטען, — דאָט דער דאָקטאָר געזאָגט, — זיינען נאָר, אויגענטליך, ניטא. עס איז פאַראַן אַ פאַרשלעפטע קרענק, וואָס, וויבאַלד אַז מ'הוילט זי ניט אויס אין צייט, מיינט מען שוין אַז דאָס איז אַ בראַנישע קראַנקהייט.

— דאָס וואָס איר זאָג ווענען דעם, — האָט דער דאָקטאָר פערנאָץ פאַרוי־בערט, — איז אַ פ א ס ט . ווענען דער פראַנע פון א „פאַרשלעפטער“ קרענק איז די צייטען צוגעשטעלט גע־וואָרען אַ רעפּאָרט צו דעם וועלפער־קאָנסיל פון ניו יאָרק. דער דאָזיגער רעפּאָרט איז צוגעשטעלט געוואָרען פון מיט מערי דזשאָרעט, די דירעק־טאָרשע פון דעם וועלפער־קאָנסיל. — די זאָר, כ'מיון דער רעפּאָרט, לויטעט אַזוי : ווען אַ דאָקטאָר ער־קלערט אַ פאַציענט אַלס אומהיילבאַר, ניט ער מיט דעם אַליין צו, אַז ער איז אומוויסענר. ער נעמט אויך דערביי אויף זיך אַ גרויסע פאַראַנטוואָרטליכ־קייט, ווייל זעהר אָפט מאַכען דאָרטויר רים אַ טעות מיט דעם וואָס זיי נעמען אַז אַ פאַרשלעפטע קרענק אַלס אַ בראַנישע קראַנקהייט.

— בראַנישע קראַנקהייטען, פאַר־שטעהט איהר מיר, דיהרען אָן אַ קליי־נע צאָהל מענטשען, און דאָס אויך אַנעלכע, וואָס האָבען די קראַנקהייט פאַרצויגען, פאַרגאַלעסיגט, און דאָס איז שוין במילא. געוואָרען אַ פאַר־שלעפטע, איר מוז אַ בראַנישע קרענק.

— אַ דאנק דעם גרויסען פאַרטי־שריט, וואָס די וויסענשאַפט האָט די לעצטע יאהרען געמאַכט, זיינען ערפונ־רען געוואָרען אַ סך מיטלען געגען אַאַרשלעפטע קרענק, און דאָס מיינט, אַז מ'האט אַזוי ניט דערלאָזען צו קיין בראַנישע קראַנקהייט. די בראַנישע קראַנקהייט איז, אַזוי צו זאָגען, אָפּגע־שאַפט געוואָרען בעפאַר זי האָט זיך אינאָם קראַנקען איינגעגעסען און באַ־געשטיגט.

(באַרטזעצונג מאַרנען)

(פאַרטזעצונג פון נעכטען)

— כ'בין געקומען אין אַביסעל זייט נאָכדעם ווי דו ביזט פון הויז אַוועק... האָסט זיך נישקה'דיג גע־וואָסט. וואו ביזסטו דאָס די נאָנצע זייט געווען ?

אָנשטאָט צו זאָגען איהר מאַטען אַז זי איז געווען, האָט איהם פעני געפרעגט נאָר וואָס ער איז אין ניו יאָרק געקומען און ווי געהט עס מיט'ן אַאָרם ? עס פאַדערט זיך דערצו נאָר עלט ?...

פעני'ס מאַטע האָט זיך מעשה פויער אַ קראַץ געמאָן די פאַטיליניצע און אַרישלאָך צוגעשטייבעלט : — געלט ווי געלט, — האָט ער גע־וואָנט, — נאָר איז וואָס די פאַרם נור־זיגט זיך איצט מעהר פון אַלי, איז יאָס אַ באלעבאַסטע... ווייסט ווי דאָס איז...

— ער איז געסומען זעהן אַ כלה...

— האָט פעני מיט שפּאָס אַ טראַכט געמאָן. זי האָט זיך געשעמט מיט'ן סאַטען פאַר זיינע פראַסטע נאָנגען. זי האָט געזעהן איצט ווי „דעיוויסמאָן“

קוקט אויף איהם און איהר האָט זיך געוואָלט, אַז ער זאָל אַוועקנעהן, ער זאָל ניט טאַרטשען פאַר די אויגען מיט זיין קראַצען זיך די פאַמיליניצע

און זיינע אַנצוהערענישען ווענען דער פאַרם'ס דארפֿען אַ באלעבאַסטע! — יפעני'ס מוזיינע דאָס גוט געזעהן מיט וואָס פאַר אַ אויגען פעני קוקט אַוויף איהר. טאָטען און זי האָט זיך איהר אין דעם גענומען אַרויסהעלאָען.

— דו, פעני, געה בעסער צו איהם (צו גרינ'ען) און איר וועל דא ריידען מיט'ן טאָמען.

יפעני האָט נאָר געוואָלט דעם מאַר טען פרענען נאָר איין זאך : וואו נעכ־י... אַז רו וועסט מיר גיט אַרויס'ס טויכען, — האָט ער געזאָגט, — האָט פאָרעם אַ מאָנעמאָשער קראַפט דער־נעהיג איז פעני האָט זיך פליצלינג דערפיהלט אין דעם יונגענמאָנ'ס קרעפטיגע אַרעמס איינגעשלאָסען. אַ הייסער קוש האָט אין איהר קערפער ווי אַ שטראָם עלעקטרישער מיער־אַריינגערדונגען. זי האָט שטאַרק אויפ־געציערט, זיך פון די פעסטע אַרעמס אַוועקגעריסען און איז ווי אַ פאַר־שיכור'מע, אַ פאַרטשאַדעמע געלאָפען אין דער ריכטונג פון דעם צימער, אין וועלכען גריז האָט זיך געפונען.

— „דעיוויסמאָן“, וועלכער האָט זיך פאַרהאַלטען ביים טיר כלומר'שט צו קוקען אויף עפעס אַ בילדעל, האָט פאַר פעני'ן די טיר געעפֿענט, זיך העפֿ'ליך פאַרנייגט און געפרעגט אויב ער מען איהר נאָכפאלגען.

— „נאָ, — האָט פעני געזאָגט, —

איר וויל גערן אַליין, אַהן באַגלייטער.

— וועט איהר זיין אַזוי גוט צו פרענען מיר. גריז אויב ער וויל מיר זעהן ?

— ווי אַזוי קאָן איר דאָס ? — האָט פעני פאַרדריסליך אויסגערופֿען. —

דאָס איז דאך אַזוי גוט ווי צו דער־מאָנען איהם אַז'ס מאַכען די פאַליסי־מאָנען ירושה...

— דאָס איז דאך אַבער פאַר איר זעהר וויכטיג. איהר מוזט דאך צו געבען, אַז דאָס איז זעהר וויכטיג...

— איר גיב עס צו, אַבער —

— וואָס, וואָנט וואָס ? וואָס אַבער?

— א י ד קען דערפון ניט ריידען.

מ י ר פאַסט ניט...

— אַבער איר מעג דערפון ריידען, יעס ?

— איהר מענט. דאָס איז דאך אייער

ביזנעס, יא ? — מיינע ביזנעס... — האָט ער אומעמיג איבערגערעדט. — איר וואָלט בעסער וועלען מאַז זאָכען פאַר אייער פלעזשור...

זי זיינען ריידענדיג אַזוי אַריבער אויף דער אַנדער זייט טיר. אָפּגעזוכ־דערט פון די, וואָס זיינען הינטער זיי פאַרבליבען, האַכען. זיי זיך ווי דורך אַ מאָנעמאָשער קראַפט דער־נעהיג איז פעני האָט זיך פליצלינג דערפיהלט אין דעם יונגענמאָנ'ס קרעפטיגע אַרעמס איינגעשלאָסען. אַ הייסער קוש האָט אין איהר קערפער ווי אַ שטראָם עלעקטרישער מיער־אַריינגערדונגען. זי האָט שטאַרק אויפ־געציערט, זיך פון די פעסטע אַרעמס אַוועקגעריסען און איז ווי אַ פאַר־שיכור'מע, אַ פאַרטשאַדעמע געלאָפען אין דער ריכטונג פון דעם צימער, אין וועלכען גריז האָט זיך געפונען.

— אַז רו וועסט מיר גיט אַרויס'ס טויכען, — האָט איהר טאָטע צוגע־שטייבעלט, — קען איר דא, ביי דיר, איבערנעכטיגען. איר האָב מיט דיר עפעס צו ריידען... מיט דיר אַליין... געה, געה, די דארפסט פרייהער געהן צו איהם, צו דיין מאָן. זעה וואָס ער מאַכט. זאָל ער וויסען, אַז דו ביזט שוין דא. און דאן קום צוריק, צו מיר. איר וועל דא וואַרטען אויף דיר. און אַ ווייז מענדיג אויף מים. מיר פלען מיט אַ פינגער : — כ'וועל דא דערוויילע מיט איהר,

מוז אוועקגעהן. מיין פראקטיק האט שוין אזוי אויך, איבער מיין פארווא- מען זיך דא אזוי לאנג, געליטען שטענדיג...

— פליען, דאקטאר, — האט זיך פעני, א כאפ געטאן איהם אפצוהאל- טען — געהט נישט אוועק. בלייבט דא!

— איד קען נישט, מרס. גרין, פאר- שטעהט עס, איד האב נאך קראנקע, אלטע פאציענטען... איד מוז צו זיי אנטקומען...

— אפשר נעמען פאר איהם א נירס? — האט זיך פעני ביי איהם ווי געבעטען. — איד ווייס נישט, כ'הויב נישט אן צו וויסען ווי אזוי ארום א קראנקען ארומצוגעהן.

— וועלל, מרס. גרין, — האט דער דאקטאר נאכדענקענדיג געזאגט — כ'האב שוין מר. גרין'ען דערמאנט וועגען א נירס, האט ער דערפון גאר נישט געוואלט הערען. ער האט געהאל- טען אין איין רופען, "פעני וואו איז פעני?" דאס איז אויך ערשטער נאמען, יעס?

— יעס.

— ער האט גאר נישט אויפגעהערט צו רופען. ער האט מורא געהאט, אז מ'האט אים געקלינגעט. מיין נאמען וואס דער מענטש האט דא אנגעגעבען פאר א מעשים!... כ'האב נישט געוואוסט וואס צו טאן מיט איהם, כ'האב גע- רופען צו איהם אין הויז מענשען אייערע, די פרוי און די מידעל, האט ער זיי פון דאנען געטריבען. זיי הא- בען געכאפט די פיס און די הענט און אנטלאפען...

צו דער צייט האט זיך גרין אנג- הויבען צו טשוכען. ער האט זיך ווי געזוכט ארויסצוהיסען פון א שווערען שלאף. געברומט, געמרוקעט, גע- קרעכט און גערופען: "פֿיפֿעני, וואו איז פעני? פעני!"

— אהא, — האט דער דאקטאר מיט'ן קאפ צוגעשטאקעלט — די נאך- קאמיקס, די דאזיג פארלירט שוין די ווירקונג. ער קומט צו זיך, מרס. גרין, ער רופט אים, געהט צו איהם, זאגט איהם, אז איהר זייט דא...

פעני האט זיך מיט מורא אַרומגע- קוקט און זיך ביים דאקטאר ווי גע- בעטען:

(פארטועצונג מארגען)

שוין איין, אז זי האלט אין איהרע הענט דאס לעבען. פון איהר מאן; אז אן איהר ווענדט זיך אויב ער זאל שטארבען אדער לעבען.

— מרס. גרין, דאס איז א פראגע פון לעבען און טויט! — האט דער דאקטאר אויסגערופען. און ווי דאס זאל זיין, איז פאר אים, מרס, גרין, צו אנטשיידען!

דאס אפגעזאגט, האט זיך דער דאק- טאר פון זיין פלאץ, וואס געבען פער- נ'ן, אויפגעהויבען, זיך צו גרין'ס בעט דערנעהנטערט, צוגעבויגען זיך צו איהם, אנגעקוקט און צוריק צו פעני'ן צוגעקומען:

דער שלאף וועט אנהאלטען נאך א קורצע וויילע... איד בין געווען פאר- ויכטיג מיט דער גרויס פון דער דאזיג שלאפמיטעל... ס'איז בעסער, אז מען גיט ווייניגער פון די מיטלען ווי מעהר... ס'איז א מורא פאר דער הארץ... א הארץ איז זעהר אן אייער- לער אינסטרומענט... מ'דארף זיך דערמיט נישט שפילען... מ'ט אר זיך דערמיט נישט שפילען!...

דער דאקטאר האט געקוקט אויף זיין זיגער צו זעהן אויב גרין דארף זיך שוין באלד אויפכאפען... ער האט אויך פארבארייטעט פעני'ן, אז זי זאל זיך נישט איבערשרעקען ווען זי וועט דערהערען פון גרין'ען "משונה"דיג ווילדע רייד, ווי פון איינעם וואס רעדט פון היץ און ווייס נישט, נאטירליך, וואס ער רעדט...

פעני האט געווען "געבראכען" איהרע פינגער און געקוקט צום טיר... עס האט זיך איהר געוואלט פון דעם "טויטען-טאמער" ארויסכאפען, נישט ווארטען אויף גרין'ס אויפכאפען זיך...

דער דאקטאר האט פעני'ס בליק צום טיר אויפגעכאפט און זיינע אויגען אויף פעני'ן דורך די דיקע אויגען- גלעזער, ווי צוויי סוירטשלאים, אָנ- געשטעלט.

— מרס. גרין, — האט דער דאק- טאר ערנסט, כמעט ווי שמרענג גע- זאגט — אויב איהר ווילט האבען א ריינעם געוויסען, אויב איהר ווילט אויסמיינען א באשולדיגונג, אז איהר זיינט באזאגנען א מארד, זאלט איהר בעסער דעם צימער נישט פארלא- זען! איהר מוזט דא זיין ווען דער קראנקער וועט אים רופען. א. י. ד.

אדער ס'זאל דערפון גארנישט ווע- רען!

— איד פארשטעה נישט — איד עוול עס אייד ערקלערען.

מרס. גרין, איד ווייס, אז אייד איז נישט אנגענעם צו ריידען וועגען די זאכען. זיי זיינען פאר אים, ווי פאר יעדער יונגער פרוי, צו הייליג און צו געהוימניספול... ס'איז צו פרוואט. אבער, איד בין דאך נישט גלאט אזוי א מענטש, וואס מישט זיך אין. פרעמדען פאמיליע-לעבען. איד בין א דאקטאר און דוקא אזא, וואס זוכט מיט רעכט צו פארדינען דעם טיטל פון דער פראפעסיע. אלזא — יעס? — האט פעני אומגע- רולדיג געזאגט.

— אלזא, דער רעפארט פון דעם וועלכער קאנסיל באטאגט שטארק דעם פאקט, אז זעהר פיל איז שולדיג אין דעם, וואס קראנקהייטען ווערען פארשלאפט און פארזעהן, ווייל דער דאקטאר פארגעסט צו נעמען אין אכ- באטראכט די סאציאלע און מאטעריע- לע באדינגונגען פון דעם קראנקען. איד... מרס. גרין, ערלויבט מיר צו דעם צוגעגעבען מיין מיינונג אויך ווע- נען דער פסיכאלאגישער זייט פון דער זאך. מר. גרין איז גייסטיג שטארק ערשימערט. מר. גרין איז אויפ'ן שוועל פון א געוועזען צוזאמענברוד- פאר וואס? — איהר זייט מר. גרין'ס נאכהנט- סטער מענטש. זיין פרוי, זיין מען רופט עס, "בעסערע העלפט", מוזט איהר דאך וויסען וואס ס'איז די זאך וואס מאכט מר. גרין'ען אזוי צו ליי- דען...

און נישט ווארטענדיג בין פעני וועט וואס זאגען, האט דער דאקטאר בא- הויפטעט, אז מר. גרין'ס לידען קומען צו איהם פון איהר זייט: איהר ווידערשטאנד, וואס זי ווייזט ארויס געגען זיין פארלאנג, געגען זיין ליי- דענשאפטליכען באגעהר נאך איהר, צומיטעלע זיינע געוועזען. ער ווערט דערפון שרעקליך געטראפען! דער היינטיגער אטעק, נאך דעם ווי זי, פעני, איז אוועק, האט איהם, דעם דאקטאר, געוויזען, אז מר. גרין קען אהן זיין ווייב א מינוט נישט זיין, ער קען אהן איהר נישט לעבען!

און איצט, האט דער דאקטאר זיין באהויפטונג פארענדיגט, זעהט זי

הערט צו איהר אויף צו ריידען, וואלט זי איהם דאנקבאר זיין ווי א קרענק, וואס לאזט אפ; אז אין דרויסען-זיצט אימיצער וואס ווארט אויף איהר; אז דא אין הויז געפינט זיך איינער, וואס וויל צוליב איהר זעהן גרין'ען וועגען דער פאליס... אז איהר טאטע האט מיט איהר וועגען עפעס, צו ריידען, און ער, דער נודנער דאקטאר, דרעהט איהר א קאפ מיט ערקלערונגען וועגען וויסענשאפטליכע פארשלאפטע קרענק! פעני האט געפיהלט, אז איהר גע- דולד און איהרע כחות פארלאזען איהר; אז נאך אביסעל, און זי וועט אוועקפאלען, זי וועט זיך צושרייען, צוואוינען, זי וועט—זי ווייס אלץ נישט וואס!

— איד פארשטעה נישט, — האט פעני מיט אז איינגעהאלטענעם גענעץ געזאגט — וואס דער וויסענשאפטלי- כער רעפארט צום וועלכער קאנסיל האט מיט מיר צו טאן? דער דאקטאר האט זיך ווי דער- פרהט:

— אט דאס, מרס. גרין, האב איד געווארט, אז איהר זאלט פרעגען! און כ'וועל אייד אויף דעם גלייך ענטפער דען. דירעקט מיט אים, דאס הייסט, מיט אייער פערזענליכקייט, האט עס נישט צו טאן, אבער א נאָהענטע שייכות צו אייד האט עס, מרס. גרין. דאס האט צו טאן מיט א י י ע ר מאן! — מיט מיין מאן? — האט פעני איבערגעפרעגט.

— יעס, מרס. גרין. דאס האט צו טאן מיט מר. פיליפ גרין. און עס הענגט אפ פון א י י ד אויב זיינע א צייטווייליגע קרענק זאל איבערגעהן אין א פארשלאפטע קרענק און אזוי ווערען א כ ר י א נ י ש ע קרענק,

(פארטועצונג פון נעכטען)

פעני האט שוין אפען געגענעצט, אבער דער דאקטאר האט די גענעצען קיין אויפמערקזאמקייט נישט באוויזען צו שענקען. ער האט גערעדט אין זעלבען טאן וועגען דער זעלביגער זאך נאך מיט מעהר "פרישקייט":

— עס הערשט א מיינונג ביי פילע מענשען, אז כראנישע קראנקהייטען קומען מיט אלטקייט. דער רעפארט אבער זאגט, אז א סך יונגע מענשען ליידען אויך פון די אזוי-גערופענע כראנישע קראנקהייטען. זאגאר קי"ג דער לידען דערפון! פון איין און צוואנציג טויזענט קעיסעס, וואס דער וועלכער קאנסיל האט אונטערזוכט, זיינען זיבען טויזענט געווען קינדער אונטער זעכצען יאהר און מעהר ווי א העלפט פון אלע כראנישע-קראנקע זיינען געווען אונטער פינף און פערציג יאהר אלט. בלויז איין-פינפטעל פון אלע פאציענטען, וואס האבען געליטען אויף כראנישע קראנקהייטען, זיינען געווען אלטע לייט!

א גענעץ, א גרעסערער פון אלע פריהערדיגע גענעצען, האט זיך ביי פעני'ן אפען ארויסגעכאפט.

— ענטשולדיגט מיר, — האט פעני געזאגט.

— עס מאכט נישט, — האט דער דאקטאר מיט'ן האנט א מאד געטאן און זיינע וויסענשאפטליכע רייד פארגעזעצט:

— פארוואס די מעדיצינישע פרא- פעסיע און דאס פובליקום זאל זיין אזוי גלויבליכטיג צו פארשלאפטע קרענק, ווערט ערקלערט דערמיט, וואס מ'נעמט זיי אן פאר כראנישע קראנק- הייטען און מ'מיינט, אז זיי זיינען שוין אומהיילבאר. מיר דאקטוירים, זוכען שטענדיג אויסצוגעפינען - וואס עס האט די קרענק פאראורזאכט, אונ- טער וועלכע אומשטענדען זי האט זיך אנטוויקעלט. דאס נעמט צייט. און ס'טרעפט, אז בין וואנען מיר געפינען דאס אויס, ווערט פון דער צייטוויילי- גער קרענק א פארשלאפטע קרענק און פון דער פארשלאפטער קרענק — א כראנישע קראנקהייט.

פעני האט צו דער צייט געטראכט, אז ער דער דאזיגער דאקטאר, איז א פארשלאפטע קרענק; אז, ווען ער

א רעכט דערצו. ס'איז מ י י ן הויז, מיין פראפערטי, מיין ו ו י י ב, מיין א ל י ן!"

פעני האט . צוגעשאקעלט מיט'ן קאפ. וי האט איהם באשלאסען צי פארשווייגען וואס ער וואל נים זאגען, און זי-האט געשוויגען.

גריין האט אבער פעני'ס צושאקלען מיט'ן קאפ אנדערש אויסגעטייטשט: — וואס איז, דו באדויערסט מיר, הא? מינסטס און כ'ווים נים וואס איז רער... סלערסט מסתמא, און כ'ביז פון זינען אראפ? זאג!

— נא, — האט פעני געווען גע- זאגט — כ'מיין דאס נים...

— זאלסטו עס טאקע 'כעכער' נים מיניען, כ'ווים אלץ וואס דו ביוט... כ'האב דיין נאמבער, ביסטו מיר פאלש, פאלש פון קאפ ביו די פיס. כ'האב א נאנצען עטעל מיט מייע גאכען, וואס דו ביזט געגען מיר באגאנגען, כ'קען דיר איהם אויסרעכענען אויף אויסווייניג.

און, ווי מורא האבענדיג, און ער וועט פארלעסען צו „דעליוערען" איהר דעם נאנצען „סטאק", האט ער איהר געאייגלט גענומען אויסרעכענען איהרע אבירות:

„דאסט מיט מיר דוהנה געראט ווייל דו האסט זיך געיאגט נאר מיין געלט.

„האסט מיר געוואונשען דעם 'מ'יט, איך בין צו דיר געווען אזוי גוט און דו מיר ביזט געווען א שונא. האסט גיכער געוואלט בלייבען אן אלמנה, א ריווע אלמנה א מערי ווידאא, א לויט טיגע וויטווע, א פרויע פייגעלע, א מיסעסל מיט אן אויורינגעל, א ביר נאכטיגע שטיקעל סהורה...

„דו ביזט מיר קיינמאל נים געווען קיין ווייב מיט'ן גוטען ווילען, האסט זיך מיר אלע מאל געשטעלט אנטקע- גען. ווען דו האסט מיר גאנגעגעבען וואס כ'האב געוואלט, איז דאס געווען פון שלאף, ווען דו האסט, מסתמא, געמיינט, אז דאס איז געווען אן אגיד דערער, אדער ווען כ'האב מיין איבער דיר ארויסגעשלאגען פון די כוחות, און כ'דיך מער נים געקענט געבען...

„כ'האב דיר באקליידט, באנייהט, באווארפען און באהאנגען מיט דאך- מאגדס. וואו וויען ווי? א פיינעם תכלית האסטו פון ווי געמאכט. און כ'ארט דיר גארניט. זוכסט ווי אגידל נים צוריק צו געפינען, מסתמא ווייסטו פאר וואס. וויילסט זיי דארטען די קירנעפער, די בורלענערס נים ארויס- געבען. וויילסט מיט זיי אין דער שטיל אנהאלטן ווייטערדיגע באקאנטשאפט, וויילסט ביי זיי עסען נאר ס ט ר א כ ע ר י ס! זייערע ססטמאראב- בערדיום! געפעלען דיר דער מאכל, הא?

„כ'האב דיר נאכגעגעבען און גע- מאכט אין הויז א פארטי פונדיגעטי- וועגן, געבראכט דיר דעם מיטינג פון דיין ליידיס סאסיעטי אונטער'ן נאז און דו, דו, האסט זיך צוגעוופענעכאפט, ארומגעכאפט מיט א דע... מיט א שטי- קעל אגשורדענס איידזשענט און זיך מיט איהם באהאלטען אין א באוונדער- ווינקעל, די געבט זוכען ארום פעני'ן, ווי ווילען זיך מיט איהר געזעגענען. „וואו איז, פרעגען ווי, פעני? וואו איז פעני?" און פעני הערט נים און זעהט נים קיינעם אויס מיט איהר! וי האט שוין געפאקט א יאלד אין זי דארף שוין מעהר קיינעם נים!"

גריין האט אויסגערעכענט נאר זאך בען און איז ענדליך צוגעקומען צו דאס לעטסט:

„איך גיב דיר די ערלויבניש צו פארהען אפגעכען דייע בילדער, אלץ ראטי. איז ווי לאנג דארף עס אזא זאך געדויערען? אן אייביגקייט? כ'ווארט, כ'ווארט, ווארט און ווארט אזא — גארנישט. אוועק און גיטא! ווי נאך דו האסט זיך ארויסגעכאפט פון הויז, פון אונטער דיין מאגל'ס רשות, ביסטו זיך געווארען א פרוי מאיאר, זיך פארקליבען דארטען צום גאר דעם פאטאגראפישטיק, צום שטייער פון א באם ארטיסט און פאר- מיט! וואס, זאג מיר נאר, וואס האסטו ביי איהם דארטען געטאן?"

— גארנישט... — האט פעני גע- זאגט.

— גארנישט!? און דו מינסטס און איי וועל דיר דאס גלויבען?

— נא, איך מיינ דאס וויט פון דעם ענטפער האט זיך גריין א וויילע ווי פארלארען. ער האט זיך אבער באלד צוריק געפונען.

—ווי לאנג דארף עס נעמען צו טאן דאך נים? — כ'ווים נים.

— ווי לאנג ביסטו ביי איהם גע- ווען?

— כ'געגען נים...

— אגליי! אלליין מיט א פרעם- דעם סאן אין א באוונדער וואוונג... אזא... גארנישט! ביזט דארט ביי איהם געווען אלליי, הא? ענטפער אז איך פרעג דיר, א ל י י ? —... נים אלליין...

— נים אלליין? ווער-זשע נאך איז דארט געווען?

— אלע.

— ווער א ל ע?

— מיין קויניגע און דער שאופער...

— איז דאס אן אמת? איך וועל דאך זאס ביי זיי באלד פרעגען, און כ'ל דערקענען אויב זיי וועלען מיר זאגען א ליגען, דיין קויניגע איז דאך אזוי עהרליך, אזא אמת'דיג, — האט גריין מיט אראניע פעני'ס אפרייער- דיגע ווערטער איבערגעדעט, — אז וי קען אפילו פון דרד'שלוס ווענען נים זאגען קיין ליגען... און מיין שאר- פער וועט מיר געוויס נים גארען, זאל איך זיי שוין דייסען אהער אריינ- מען?

— (פארטויעניג סאגנע)

יפאריטעצונג פון געכטען.

— פליען, געהט א י ח ר צי איהם, זאגט איהם, און איך בין דא. — נא, מרס, גריין, און איהר וועט צוגעהן וועט ער פיהלען בעסער. איך וועל שטערן פון דער וויט און קוקען צו זעהן ווי אזוי ער וועט זיך מיט איר באנעמען.

„פעני, פלעג, וואו איז פער- עני?" — האט גריין אזוי פראגטיש ווי א הונט אין פינסטערער נאכט גע- ווארעט.

— געהט שוין צו איהם! — האט שוין דער דאקטאר פעני'ן נים געכער- טען, נאר געהייסען — גו, געהט — אויטאמאטיש האט זיך פעני צו- גרייט'ס בעס דערנענטערט:

— דא בין איך. איך בין דא. פעני? וואו איז פעני? וואו איז —

— דא, דא, איך שטעט דא ביים בעט. — פערע, — האט גריין אנגעהוי- בען און, דערוועגנדיג פעני'ן, זיך אפגעראקט אינמיטע, וי משוגה'דיג ווילד אונטעקוט און וי מיט האסט צו זיך א שלעס געטאן.

פעני האט זיך מיט שרעק אומגע- מוסט. געוואלט רופען דעם דאקטאר, אבער ער איז שוין מיט זיי אין שלאף צימער נים געווען.

72 — אזוי, דו ביזט דא? דו? ווי אזוי? דערזעהל מיר גיכער ווי אזוי, און פארנוואס האבען זיי דיר אזוי לאנג געהאלטען? דא? פאר- וואס!? און די דושלערי וואו איז? הא? און... האסטו שוין ווידער גע- געכען סטראכערס? דערזעהל! זאג דעם אמת! דעם ריינעם אמת. ווארים איך האב נאך דיר נאכגעשיקט געטעמיווס. ד ר י געטעמיווס! — האט גריין ווי פון הייז גערעדט. דערוועגנדיג ווי צושראקען פעני קוקט איהם און, האט גריין פלוצלונג זיין סאז געביטען:

— שייש-ששא... שטייל... ניש, זיך מיט ארויס און דו ביזט דא... באהאלט זיך אונטער מיין צוועק... א ה ע ר לאכען זיי קיין רעכט אריינצוקומען... האב נים מורא, כ'האב שוין פאר זיי צוגעגרייט א כ'יבור'ל, אזא שטאלער געם הינטעלע, וואס און ער שפייזט ארויס אן ארבעטעל, איז מען קאפוט... זערכסט? — און גריין האט פון היינער'ן קישען ארויסגעשלאפעט א רעוואלוער: — דאס איז עס! ס'שיסט! איין קונטשט, איין ריזיק און—קנאק! דער עסק איז פארטיג! ס'איז א זיכערע זאך, א גיכע און א זיכערע, די בעסטע זאך פאר זעלבסטפארטיידיגונג געגען א געגן, פון קירנעפערס און בוטלענערס! — אז פעני האט דערוועגן דעם רעוואל- ווער, איז זי א פארטייטערע געווארען. אומזיסט האט זי נים געוואלט דער- לאזען דעם געדאנק, און גריין איז משוגע געווארען. זי האט אויף איהם איינס געקוקט נים אנדערש ווי אויף א משוגענעם, און ווי אויף א געפער- ליכען משוגענעם. א משוגענער מיט אזא געווער אין האנט!

פון גרויס שרעק און אויסגענוגט האט זי מורא געהאט א ווארט אויס- צורייצען.

„איך מו — האט זי געטראכט — וויין זעהר פארזיכטיג מיט וואס איך זאג צו אירם..."

און נים ווייסענדיג וואס צו זאגען, האט זיך פעני געהייסען שווייגען, גע- ווינען צייט ביו אימיצער וועט זיך באווייזען און געבען איהר די געלע- געהייט זיך פון וויינע הענט ארויס- צורייסען...

זי האט זיך דעריבער דוקא גאהענט געבען אירם אוועקגעזעצט און איהר ווייכע, ווייסע הענטעל אויף וויינע הא- ריגע, קנאכניגע פינגער אונטעקעלייגט.

זי דאט צו איהם מיטפיהלענד צוגע- שמייעלעט.

פעני דאט. מיט איהר שמייעלען דאס געוועהר פון גרייט'ס האנט גע- וואלט ארויסשטויסען. אבער ער האט דעם רעוואלוער פון וויין האנט נים ארויסגעלאזען. ער האט אויף דעם געקוקט און צו דעם געדעסט:

„פון היינט און, מר, פיסטעל, גיטו מיין פרויג, מיין פארטיידיגער, מיין באשיצער, מיין אלעס!"

און שטילער, ווי בסוד: „כ'נעמערנט א לאיער, א גרוי- סען לאיער, וואס פאר א סטרא- פיר קען קומען, אויב כ'וועל געמען דאס געווען איז מיניען אייגענע הענט.

און ער האט מיר געזאגט—ג א ר - ז ש מ, איך קען דער'הער'ענען און וואס פארקלייבט זיך צו מיר איז אגליי, כרי מיר צו כ'נעמען, כ'האב

— דאָס איז אַ ליגען! — האָט זיך
שוין פעני נישט געקענט איינהאַלטען.
— דו שווייג! — האָט גרין אויף
פעני'ן אַ געשרי געטאָן. — האָלט
דיין צונג צווישען די ציינער און איר
רייז.
און צו מרס. סיימאָנע'ן:
— ענטפערט מיר אויף וואָס איר
פרעג אייר!
— אַלראַיט, שרייט נאָר נישט אַזוי.
— האָט מרס. סיימאָן מיט איינגע-
האַלטענער אויפֿרענונג געזאָגט. —
פעני האָט אייר נישט געקענט זאָגען אַ
זאָך וואָס —

— וואָס וואָלט איהר אַרויסגעבען,
האָ, זאָגט עס.
— נאָ, אַ זאָך וואָס איז נישט גע-
שטויגען און נישט געפֿליגען!
— ווילט איהר מיר איינשמועסען,
און פעני איז ביי יענעם דאָרט אויבען
נאָר נישט געווען?
— נאָ, זי איז יע געווען. אָבער נישט
אַליין.. מיר זיינען מיט איהר געווען.
— אַלע? אַלע דריי זייט איהר נאָך
דער טייערער מתנה אַרויפֿגעקראַכען?
— יעס, פֿאַרוואָס נישט? ס'איז גאַנץ
אינטערעסאַנט צו זעהן אַ סטודיאַ איז
גלייכנישט ווילעדזש. כּבֿיז שוין אַזוי
לאַנג אין אַמעריקע און כּ'האַב עס
נאָך ביז איצט נישט געזעהן, האָט זיך
מיר נישט געוואָלט דורכלאָזען די געלע-
גענהייט דאָס אָנצוקוקען. און אויב
אימיצער האָט אַ רעכט אויף מיר פֿאַר
דעם צו שרייען, איז דאָס מיין מאָן..
— האָט אַ מאָן יע אַ רעכט אייני-
צוזאָגען זיין ווייב וואוהיין זי מעג
זעהן, צי וואָס זי זאָל טאָן?
— ...יעס, שור! ...
— וועלל, מ י ו י. ווייב מינט,
און זי האָט אַ רעכט צו טאָן וואָס זי
וויל.

— זי איז נאָך אַזוי יונג.. איהר
פּעהלט נאָך אַביסעל שכל..
— און כּ'פּעהלט איהר דער חוש
פֿאַר אמת.. זי ווכט מיר צו נאָרען.
און אייך האָט זי גענומען אַלס איהר
אַרויסהעלפֿערין.. איהר האָט זיך ביי-
דע אויפֿגערעדט מיר צו פֿאַרריידען
די ציינער. כּ'גלויב אייך נישט! איהר
זייט מיר פֿאַלש, פֿאַלש!
מרס. סיימאָן מיט פעני'ן האַבען
זיך איבערגעקוקט און שטום פֿאַר-
שטאַנען אין וואָס פֿאַר אַ צרה זיי גע-
פינען זיך, אין וואָס פֿאַר אַ בלאַטע זיי
שטעהען.

— מר. גרין, — האָט מרס. סיימאָן
נאָכדענקענדיג אַביסעל מיט אַ פעסטע
שטימע געזאָגט, — כּ'האַב וועגען וואָס
מיט אייך אונטער פֿיער אויגען צו ריי-
דע.. קען אייך מיט אייך אַ וויילע
בלייבען אליין?
— נאָ, — האָט גרין מיט אַ קוק
אויף פעני'ן ענטשלאָסען געזאָגט —
איר האָב מיט אייך פֿון מיין ווייב
קיינע. כּודות נישט. זי-קען דאָ זיצען
און הערען וואָס אַווינס איהר האָט
מיר צו זאָגען.
— כּ'האַב מורא, מר. גרין, און
איהר זאָלט אויף דעם קיין חרטה נישט
האָבען. איהר ווייסט דאָר, און איר
רוף און זאָכען מיט זייערע אמת'ע
געמען.. כּ'מיין און פעני איז צו יונג
אונזערע ביידענ'ס רייז. צו הערענ..
— צו הערען אייך ריידען, קען מען
מיינען, און פעני איז אַ בעיבי.. —
האָט גרין שפּאַטיש אַ לאַך געטאָן.
— אין פֿאַרגלייך מיט אייך..
כּ'בעט אייך צו פֿאַרצייהען, א י ו י
—
— כּ'בעט אייך נישט צו מאַכען
קיינע פֿאַרגלייכונגען!
— זעהט אירר, אַט ווערט איהר
אויפֿגערעגט פֿאַר גאָרנישט..
— פֿאַר גאָרנישט! איהר וואָרפט
מיר אויף מיין עלטער, מיינע יאהרען,
און איהר רופֿט עס גאָר נישט?
איהר זאָגט עס פֿאַר מיין ווייב אין די
אויגען.
(פֿאַרטזעצונג מאַרנעז)

אה, מיט איהם! און וואו איז
דער שאָופער?
— דער שאָופער? ער מוז זיין אין
דרייטען, מר. גרין, מיט דער קאר,
זיט דער מאַשין —
— פֿאַרוואָס פֿיהרט ער נישט אַרױן
י קאר אין גאָראָדזש, פֿאַרוואָס?
— כּ'ווייס נישט, מר. גרין.. כּ'קען
דאָס איהם זאָגען..
— וואָרט. שיק מיר פֿריהער אַרױן
אָהער מרס. סיימאָן.
— יעס, מר. גרין. נאָך עפעס?
— נאָ, יעס! וואָס טוט מרס. פֿאַט?
'וואו איז זי?
— ביי זיך, מר. גרין. זאָל איר זי
אויך רופֿען?
— נאָ. כּ'דאָרף זי נישט. זאָל זי זיין
'וואו זי איז, דערווייל.
— אַלראַיט, מר. גרין.
— יעס, — האָט זיך גרין דער-
זאָגט צו זאָגען ווען סעידי האָט שוין
געהאַלטען ביים אַוועקגעהן. — זאָל
מרס. גרין'ס טאַטע געהן/ שלאָפען.
איר וועל איהם זעהן מאַרגען וועגען
יעס וואָס ער איז געקומען.
— אַלראַיט, מר. גרין.
אין אַ מינוט צוויי אַרום נאָך סעי-
די'ס אַרויסגעהן, איז מרס. סיימאָן צו
גרין'ען מיט פעני'ן אין שלאָפֿצײמער
אַרױנגעקומען.
— איהר האָט מיר גערופֿען?
— האָט מרס. סיימאָן צופֿרידען געפרעגט.
— כּ'האַב טאָקע נאָר געוואָרט אויף
דעם.
— יעס? — האָט גרין מיט אַ גרי-
מאַסע געפרעגט, — פֿאַר וואָס אַזוי? —
— וואָס מיינט איהר פֿאַרוואָס? —
כּ'האַב געוואָלט, זעהן וואָס איהר
זאָכט.
— אַזוי, איצט זעהט איהר דאָס
שוין? ...
— יעס, מיין פֿריינד, איר זעה און
כּ'פרעהט מיר צו זאָגען 'און אַ חוץ
איער שאַדען אויף די וואָס וווינשען
זיך גוטס געזאָגט געוואָרען, איהר
זעהט אויס אַלראַיט, וואונדערפֿול!
— אַזוי? וועל, כּ'האַב אייך נישט
גערופֿען, און איהר זאָלט מיר מאַכען
נאָמפֿלימענטען.
מרס. סיימאָן האָט איהם ערנסט
אַנקוקענדיג געפרעגט:
— אויף וואָס זינעט האָט איהר מיר
גערופֿען?
— כּ'האַב אייך גערופֿען כדי צו
זענען מיט וואָס פֿאַר אַ רעכט האָט
איהר פעני'ן איינע אַליין מיט יענעם
'אַרטיען, דעם פֿאַטאָגראַפֿישטישן מיט'ן
פֿרינציפּ, אין זיין קאָנרע איבערגע-
לאָזען. האָב איר נישט פֿאַרזאָגט, און זי
זאָל גאָר אַפֿילו פֿון קאַר נישט אַרױס-
זעהן? און זי זאָל וואַרטען ביז דער
פֿאַטאָגראַפֿישטישן וועט איהר די „פֿיק-
זשעס“, די טייערע „פֿיקטשעס“ איהר
יע אַרונטערברענגען?
— מיט איין קוק אויף פעני'ן האָט
מרס. סיימאָן „דערשמעקט“ וואָס דאָ
קומט פֿאַר. כדי צו געווינען צייט, צו
דערוויסען זיך אויף באַשטימט אויב
זעני האָט זיך אַליין נישט אַרויסגעגע-
בען, האָט מרס. סיימאָן געפרעגט ביי
גרין'ען ווער דאָס האָט איהם געזאָגט,
און פעני איז אַליין אַרױף צום אַר-
זיכט.
— ווער? — האָט גרין בייז אַ
לאַך געטאָן און אויף פעני'ן מיט אַ
זינגער אָנגעוויזען. — זי אַליין האָט
עס מיר געזאָגט! ... זי —

(פֿאַרטזעצונג פֿון נעכטען)
— ווי דו ווילסט, — האָט פעני
מיט געמאַכטער רוהיגקייט געזאָגט,
ווען די האַרץ האָט איהר געציטערט
פֿאַר מורא, און ער זאָל איהר קווינע
מיט'ן שאָופער פֿלוצלינג נישט געמען
אויספֿרעגען.
גרין האָט פעני'ן פֿאַרשענד אָנגע-
קוקט:
— אפֿשר וועסטו זיך באַמיהען זיי
אַ רוח צו טאָן? ...
פעני וואָלט אַ טראַכט געטאָן, און
דאָס וואָלט געווען די בעסטע זאָר. אין
עטליכע ווערטער קען זי זיי פֿאַר זיין
קרייז־פֿאַרהער צוגרייטען צו דעם וואָס
זי האָבען צו זאָגען.. זי האָט אַפֿילו
געקלערט, און זי קען געווינען אַ פֿאַר
מינוט צייט אָנצוזאָגען דעם אַרטיסט
איהרען, וועלכער וואָרט אין אַטאַמאַ-
ביל, און גרין לעכט נאָך..
— נו? — האָט צו איהר גרין מיט
אַ מיאוסען שמייכעלע צוגעוואונקען,
ווילסטו זיי מיר אַרױנרופֿען? ...
זיין שמייכעלע האָט איהר געוואָר-
רעגט, און זי זאָל זיך און דער שליוות
נישט אָנכאַפען..
— ס'איז דאָ פֿאַר דעם פֿאַראַן אַ
דינסט..
— אַזוי, אַ דינסט, — האָט גרין
ווי ענטווישט איבערגערעדט. — מיינסט
דערמיט צו זאָגען, און דו ביזט נישט
מיין דינסט. דו ביזט מרס. פֿיליפּ גרין.
אַ גלייכע באַלעבאַסטע.. ס'אַלראַיט.
מענסט אַמאָל פֿאַרשפּאַרען דיין דינסט
אַביסעל אַרבייט. האָ, וואָס זאָכסטו?
נישט פֿריהער ווי גרין האָט אויסגע-
ווינקט פעני'ס צושטימונג צו דעם, און
זי אַליין זאָל איהר קווינע מיט'ן שאָר-
פֿער אַלס איהרע ערות צו איהם אַרױני-
רופֿען, האָט ער איהר געהייסען זיצען
וואו זי זיצט.
— ביזט גערעכט, מרס. פֿיליפּ גרין,
— האָט ער צו איהר אַזוי איראַניש
געשמייכעלט — נישט דו דאַרפֿסט זיי
געהן רופֿען. דאָס איז און אַרבייט פֿאַר
דער דינסט־מירדעל! ...
און דאָס זאָגענדיג, האָט גרין זיין
ביינערדיגע האַנט צום גלעקעל אויס-
געצויגען.
פעני'ס האַרץ, האָט אומרוהיג אָני-
געהויבען צו קלאָפען. זי האָט גע-
טראַכט און באַלד וועט זיין איהר סוף.
די קווינע און דער שאָופער וועלען זי
אַרויסגעבען.. גרין וועט זיי מסתמא
אַזוי שטעלען די פֿראַגע, און זיי זאָלען
זיך, פֿאַרפֿלאַנטערטע אין זיין נעץ פֿון
ווערטער, אַרויסריידען דעם אמת..
וואָס זאָל זי טאָן?
נאָך גרין'ס אָנפֿלינגען איז סעידי
מיט אַ צושראַקענעם אויסדרוק אויפֿ'ן
פנים ערשינען.
— יעס, מר. גרין! — האָט
סעידי ווי אַרויסגעוויינט און מיט אַ
מיין פֿאַרצווייפֿלונג אויף פעני'ן אַ קוק
געטאָן.
— איך וויל.. איך דאָרף.. מרס.
סיימאָן, מר. גרין'ס קווינע, איז זי
דאָ, אין הויז?
— יעס, מר. גרין.
— וואָס טוט זי? — האָט גרין
שטרענג געקוקט אויף דער מירדעל,
וואָס האָט אויסגעמירדען אויף איהם
צו קוקען.
— זי רעדט דאָרטען —
— זי רעדט? מיט וועמען רעדט
זי דאָרטען?
— מיט.. מיט מרס. גרין'ס טאַטען,
מיט מיסטער יע. —

געוויינט, אז פעני וועט עס: ביי איהם אוועקאפען און דערמיט אנטלויפען: וואלט ער דאס בעסער אין פייער אריינגעווארפען! ער וואלט עס אין דער ערד באגראבען, ער וואלט און ער וואלט!
דערווילע, האט ער געזאגט, וואלט ער וויסט וואס געגעבען, אז פעני זאל זיך די מינוט מיט'ן פיסטאל לאזען אפזוכען.
— זי האט זיך דא ערגעץ געמוזט באהאלטען, — האט גרין צו פעני'ס קווינע געזאגט.
— וואו ערגעץ? — האט די קווינע פון איהם ווי געמאנט. — וואו, מיר האבען זי שוין, דאכט זיך, אומעטום ארומגעזוכט.
(פארטועצונג פארנעם)

בארהייגען, בארהייגען און טרייסטען און אביסעל מוסר'ן אויך פאר האל'טען נעבען זיך אזא מין זאך. וואס פאר א ביזנעס האט ער צו האלטען לעבען זיך אזא שטיק מלאך המות. ווי קומט עס צו איהם? אזעלכע זאך כען. פאסען בלויז פאר באמם, פאר דעקעטירס, פאר גענגסטערס!
גרין האט זיך פארענטפערט: ער האט עס געהאלטען פאר קינדעפערס. ווען ער האט געקראגען. ווין הארץ אטעק, האט ער דאס געוועהר נעבען זיך געוואלט האבען, אין פאל זיי די קינדעפערס, וועלען איהם. מיט פעני'ן באפאלען און ער וועט ניט האבען קיין כח און קיין צייט נאכ'ן פיסטאל פון בעט אראפצוגעהן...
ווען ער ווייס, האט גרין שיער ניט

ניט פעני'ס קווינע און ניט מר. גרין אליין האבען באוויזען פעני'ן מיט'ן רעוואלוער צו כאפען. ווען זיי זיינען פון שלאפצימער ארויסגעקומען, איז שוין פעני אויף דער אנדער זייט טיר ניט געווען. ביידע, גרין און מרס, סימאן, הא'ט בען זיך אין באזונדערע ריכטונגען פארנומען כדי פעני'ן צו געפינען. אבער ביידע זיינען זיך ווידער צונויפ'עקומען מיט גארנישט...
האבען זיי זיך ביידע אינאיינעם גע'נומען פעני'ן אין הויז 'ארומזוכען. מרס. סימאן האט העלפענדיג גרינ'ען מאכען דעם „אביסק" ווי זי האט די הויזזוכונג אויף רוקיש אגערופען, האט גרינ'ען דערווילע געזוכט צו

— און מיין ווייב'ס פלייס —
— וועלט, דו וו בלעיס הים? איך קען איהם דערפאר ניט באשולדיגען, אזא פעיסעלע — אזא פנים'ל ווי אונזער פענעלע'ס אין טאקע ווערט א פארמעגען... ווען מיר העלפט גאט מיט אזא פנים —

— יעס, איז וואס וואלט איהר מיט איהם געטאן? — האט גרין מיט גאל געזאגט, — פארשווארצען מיט איהם דעם פנים פון אייער מאן?... לאזען זיך פון א יעדער לאבוס, פון א ליאך דען קינסטליערוק ארונטערנעמען און ארויסשמעלען אויף א וויסטאווע? נא, מרס. סימאן, איהר זייט ניט קיין טשאפערס. ניט דער ריכטיגער קאמפעיניאן פאר מיין ווייב. איהר, א פרוי אין אייערע יאהרען, וואלט געמענט האבען מעהר שכל. ניט גענוג וואס איהר אליין. האט פארוואלט געמען פיקטעס, האט איהר גאד אין דעם אריינגענומען מיין ווייב. און ניט גע'נוג וואס איהר אליין. האט זיך דארט, אינ'ם בלאטיגען גריניטש ווילעדוש, פארזעסען, האט איהר גאד דארט מיין ווייב אויך פארהאלטען. און זי, מיין געטרייע ווייב, האט גאר פארגעסען אז זי האט אין דער היים איבערגעלאזט זען א קראנקען מאן. גאר פארנעמען! דער מח האט זיך מיר דא געשפאלטען טראכטענדיג פון דעם, וואס מיט איהר איז שוין ווידעה אמאל געשעהן. כ'האב געקראגען אז עטעק אויפ'ן דארין... געמוזט גיכער רופען א דאקיטא. און זי דארט, איהר ביידע, איהר אלע זאלכעדריט, האט זיך צוגעכאפט צום ווילעדוש. און דאס גאר. ניט גע'קאנט אפלאזען!

— זעהט איהר דאך, האט מרס. סימאן געזאגט — אז ווי גאר פון אויך איז געקומען דער טעלעפאן, זיי נען מיר גלייך אוועק פון דארטען. פעני איז געווען איבערגעשראקען אויף טויט...
— אזוי זאגט איהר, און איך מיין אז זי האט זיך גאר דערפריעהט. געמיינט, אז אט איז שוין מיין סוף און זי פלייכט א פרייע פייגעלע... הא?

— צו דער צייט וואס גרין האט אזוי גערעדט, האט זיך פעני פאטעלאקע איהר האנט צום רעוואלוער צוגע'רוקט און —
גרין מיט מרס. סימאן, אז זיי הא'ט בען דעם רעוואלוער אין פעני'ס הענט דערוועהן, זיינען זיי געווארען ווייס ווי קאלד.
גרין האט זיך דער ערשטער א כאפ געמאן:

„גיב דאס אדער! לייג דאס אוועק! פעני, איך הייס'דיך! לאז עס מיר האבען!"
און מרס. סימאן:

„בענט, וואו האסטו דאס גענומען? ווארף דאס אוועק!"
אבער פעני האט זיי קענטיג, ביי דען ניט געוואלט הערען. זי האט אנשטאט אוועקגעבען אדער אוועק ווארפען דעם רעוואלוער, זיך אליין מיט דעם ווייטער און ווייטער פון די צוויי צושראקענע אנטקער אוועקגע'כאפט, דערווייטערט, און, אנגעמענדיג הינטער זיך דאס הענטעל פון מיה, זיך דורכ'ן טיר ארויסגעשארט און זי מיט א שטארקען קלאפ צוגעמאכט.

גרין האט זיך א פארפלאנטערטער אין לייאלד און צודעק גענומען פון בעט אראפאקריכען. ער איז געווען געל ווי וואקס. זיינע הענט האבען איהם געציטערט. ער האט צו דער זעלבער צייט געהויסען פעני'ס קווינע, אז זי זאל לויפען גאד פעני'ן, זי זאל איהר שוין צוריק אומקערען. איידער זי וועט באווייזען אפצוטאן א גאריש קייט, אויף וועלכער זי וועט שפעטער שטארק חרטה האבען...

(פארטועצונג פון נעכטען)
— א י י ע ר שולד! ווען איהר זאגט איהר, אז זי זאל א ווילע ארויס'נעהן...
— נא! זי וועט פון דאנען גיט ארויסנעהן ביי איר וועל פון אנדערע ניט הערען דעם גאנצען אמת ווענען איהר! מיט גלאטינקע און זיסנקע יידיעלעך וועט איהר מיר'ניט נעמען, כ'בין ניט אזא יאלד, נא מעס! אט דא וועט זי ביי מיר זיצען. דא!
— אלראיט, — האט מרס. סימאן געזאגט און באוואונדערט פעני'ן פאר איהר שווייגען. — אז איהר און איך איז דאס ליב... קענט איהר האבען אייער וואונש. פ'וועל איך גאר זא'נען, אז גאר דעם אינטערעסאנטען אווענט, וואס מיר האבען אין דעם ווילעדוש פארבראכט, פיהל איך אבי סעלע מיר און כ'וואלט מיר גערן געהן לייגען שלאפען, אויב איהר האט ניט דאנענען...

און צו פעני'ן:
— צוליב מיינע זינד, מיינער, מיר טו, נעכאד, היינט ליידען. ווען איך ווייס, אז דיין מאן וועט זיין אזוי... עקסאטער, וואלט איך דיר דארט אין דער „גרינער קאץ" און מיט'ן נעמען ויך גאר בילדער, זיכער ניט פארהאל'טען...
גרין האט אנגעשפיצט די אויערען:
— נאך בילדער?
— יעס, מר. גרין, האט מרס. מיר מאן ווי א שולדיגע געשמיכעלט, איך האב מיר געלאזט פאטאגראפירען! איך מיט פעני'ן מיט'ן שאופער...
— איהר מיט פעני'ן מיט'ן שאר זער? וואס רעדט איהר!
— וואס איהר הערט... מיר אלע.
— אלע? אלע אויף א י י ז בילד?

— נא, נא, וואס מיינט איהר זיך נען מיר? איך מיט פענעלען אויף איין בילד און דער שאופער באזונד'ער!
— נו, — האט זיך גרין מיט פאך שערדע בליקען געווענדעט צו פעני'ן, און דו האסט מיר גארניט געזאגט ווענען דעם! ביזט בלומרשט געפאך דען אפגעמען די אלטע בילדער און זיך מיט אמאל גענומען נייע. געמיינט, אז דאס וועט זיין א סוף, א סיקרענט... פעני'ס קווינע האט זיך פאגאנדער'עלאכט.

— איי מר. גרין, מר. גרין, איהר ווייט דאך עפעס אזוי ווי א יונגערמאן מישיק, האנעסט! א גרויסע זאך פאר פעני'ן צו מאכען דערפון א סוף. א סוף פאר גאנץ בראך. אזא געוואלד'דיגע מציאה די בילדער, אגב, אז ס'ווענען דעם שוין געקומען צו רייה וויל איך אייך זאגען, אז איהר וועט פאר די נייע בילדער אפילו קיין סענט ניט דארפען צאהלען. ניט א סענט!
— וואס דען, א י י ה ר וועט פאר זיי באצאהלען?

— איך... נא, איך אויך ניט. קיי נער ניט! ער, האט עס אונז געמאכט א פרענעט!
— וואס פאר א מחותן איז ער איך צו מאכען פרענעטען?
— ס'דאס וואס איך האב איהם גע'ברענט. מאכט ער צו מיר אזוי: „ס'וועט מיר זיין זעהר אנגענעם אייער בילד, מאינד יו, מר. גרין, מיר י ז בילד, צו ווייזען אלס א סעמפעל. נו, ווי געפעלט עס איך? איהר מענט איך דענקען ווענען מיין שעהנעם פנים וואס איך געפעלט, ער, דער ארטיסט אבער, האט ווענען דעם אז אנדער מינונג. ער מיינט, אז ער קען גאד מיט אזא פנים מאכען ביזנעס... גאר אויב איהר מיינט, אז איך נעם זיך דערמיט איבער, מאכט איהר א טעות: דעם שווארצע'נס פרצוה איז איהם אויך געפעלען געווארען...

(פארטועצונג פון נעכטען)
— א י י ע ר שולד! ווען איהר זאגט איהר, אז זי זאל א ווילע ארויס'נעהן...
— נא! זי וועט פון דאנען גיט ארויסנעהן ביי איר וועל פון אנדערע ניט הערען דעם גאנצען אמת ווענען איהר! מיט גלאטינקע און זיסנקע יידיעלעך וועט איהר מיר'ניט נעמען, כ'בין ניט אזא יאלד, נא מעס! אט דא וועט זי ביי מיר זיצען. דא!
— אלראיט, — האט מרס. סימאן געזאגט און באוואונדערט פעני'ן פאר איהר שווייגען. — אז איהר און איך איז דאס ליב... קענט איהר האבען אייער וואונש. פ'וועל איך גאר זא'נען, אז גאר דעם אינטערעסאנטען אווענט, וואס מיר האבען אין דעם ווילעדוש פארבראכט, פיהל איך אבי סעלע מיר און כ'וואלט מיר גערן געהן לייגען שלאפען, אויב איהר האט ניט דאנענען...

און צו פעני'ן:
— צוליב מיינע זינד, מיינער, מיר טו, נעכאד, היינט ליידען. ווען איך ווייס, אז דיין מאן וועט זיין אזוי... עקסאטער, וואלט איך דיר דארט אין דער „גרינער קאץ" און מיט'ן נעמען ויך גאר בילדער, זיכער ניט פארהאל'טען...
גרין האט אנגעשפיצט די אויערען:
— נאך בילדער?
— יעס, מר. גרין, האט מרס. מיר מאן ווי א שולדיגע געשמיכעלט, איך האב מיר געלאזט פאטאגראפירען! איך מיט פעני'ן מיט'ן שאופער...
— איהר מיט פעני'ן מיט'ן שאר זער? וואס רעדט איהר!
— וואס איהר הערט... מיר אלע.
— אלע? אלע אויף א י י ז בילד?

— נא, נא, וואס מיינט איהר זיך נען מיר? איך מיט פענעלען אויף איין בילד און דער שאופער באזונד'ער!
— נו, — האט זיך גרין מיט פאך שערדע בליקען געווענדעט צו פעני'ן, און דו האסט מיר גארניט געזאגט ווענען דעם! ביזט בלומרשט געפאך דען אפגעמען די אלטע בילדער און זיך מיט אמאל גענומען נייע. געמיינט, אז דאס וועט זיין א סוף, א סיקרענט... פעני'ס קווינע האט זיך פאגאנדער'עלאכט.

— איי מר. גרין, מר. גרין, איהר ווייט דאך עפעס אזוי ווי א יונגערמאן מישיק, האנעסט! א גרויסע זאך פאר פעני'ן צו מאכען דערפון א סוף. א סוף פאר גאנץ בראך. אזא געוואלד'דיגע מציאה די בילדער, אגב, אז ס'ווענען דעם שוין געקומען צו רייה וויל איך אייך זאגען, אז איהר וועט פאר די נייע בילדער אפילו קיין סענט ניט דארפען צאהלען. ניט א סענט!
— וואס דען, א י י ה ר וועט פאר זיי באצאהלען?

— איך... נא, איך אויך ניט. קיי נער ניט! ער, האט עס אונז געמאכט א פרענעט!
— וואס פאר א מחותן איז ער איך צו מאכען פרענעטען?
— ס'דאס וואס איך האב איהם גע'ברענט. מאכט ער צו מיר אזוי: „ס'וועט מיר זיין זעהר אנגענעם אייער בילד, מאינד יו, מר. גרין, מיר י ז בילד, צו ווייזען אלס א סעמפעל. נו, ווי געפעלט עס איך? איהר מענט איך דענקען ווענען מיין שעהנעם פנים וואס איך געפעלט, ער, דער ארטיסט אבער, האט ווענען דעם אז אנדער מינונג. ער מיינט, אז ער קען גאד מיט אזא פנים מאכען ביזנעס... גאר אויב איהר מיינט, אז איך נעם זיך דערמיט איבער, מאכט איהר א טעות: דעם שווארצע'נס פרצוה איז איהם אויך געפעלען געווארען...

— איי מר. גרין, מר. גרין, איהר ווייט דאך עפעס אזוי ווי א יונגערמאן מישיק, האנעסט! א גרויסע זאך פאר פעני'ן צו מאכען דערפון א סוף. א סוף פאר גאנץ בראך. אזא געוואלד'דיגע מציאה די בילדער, אגב, אז ס'ווענען דעם שוין געקומען צו רייה וויל איך אייך זאגען, אז איהר וועט פאר די נייע בילדער אפילו קיין סענט ניט דארפען צאהלען. ניט א סענט!
— וואס דען, א י י ה ר וועט פאר זיי באצאהלען?

— איך... נא, איך אויך ניט. קיי נער ניט! ער, האט עס אונז געמאכט א פרענעט!
— וואס פאר א מחותן איז ער איך צו מאכען פרענעטען?
— ס'דאס וואס איך האב איהם גע'ברענט. מאכט ער צו מיר אזוי: „ס'וועט מיר זיין זעהר אנגענעם אייער בילד, מאינד יו, מר. גרין, מיר י ז בילד, צו ווייזען אלס א סעמפעל. נו, ווי געפעלט עס איך? איהר מענט איך דענקען ווענען מיין שעהנעם פנים וואס איך געפעלט, ער, דער ארטיסט אבער, האט ווענען דעם אז אנדער מינונג. ער מיינט, אז ער קען גאד מיט אזא פנים מאכען ביזנעס... גאר אויב איהר מיינט, אז איך נעם זיך דערמיט איבער, מאכט איהר א טעות: דעם שווארצע'נס פרצוה איז איהם אויך געפעלען געווארען...

איהר די פארדאָמטע כלי אוועקנעמען. און בעפאר נאך ער דאס זיי גע- פרענט, אויב זיי ווייכען ניט וואו פעני איז, האט ער זיך אין אלע זייטען אַרומגעקוקט.

דערווייל האט מרס, פאט געקראָ- גען לטון :

— וואָס זוכט איהר דאָ, מר. גרין? קען איר אייך העלפֿען געפינען וואס איהר זוכט?

— איר... זוד... איר... איר האב אייך געוואָלט פרעגען, אויב מיין פרוי איז ניט דא מיט אייך.

און צו פעני'ס פאָטער :

— ווייסט איהר ניט וואו פעני איז?

— איר? — האט זיך פעני'ס פאָר טער פארוואונדערט. — פון וואַנען זאָל איר וויסען וואו זי איז. זי איז דאָר די גאַנצע צייט געווען מיט איר. נין?

— יעס, — האט גרין צוגעגעבען. — זי איז געווען מיט מיר און איז מיט אַמאָל ניט געווארען, אוועק, און איר ווייסט ניט וואוהין.

פעני'ס פאָטער, כדי צו ווייזען מרס, פאָט, אַז ער האט זיך פאר זיין רייכען איידום נישט דערשראָקען, און אַז ער' פאָלט פאָר אידם ניט אַראָפּ דערמיט וואס ער האט איהם מיט זיינעם אַ הויז־מעש אין קיך געטראָ- פען, האָט זיך אַ חכמה געמאָן :

— אַ ווייב איז ווי אַ שלעכטער טשעק : מ'קוקט צוריק...

ביי גרינ'ען האט זיך געעפענט דאָס מויל און צוגעמאַכט און-ווידער גע' עפענט, אַזוי ווי ביי אַ פיש. מרס, סימאָן האט זיך ווי פון זיינטוועגען אָפּגערופען צו פעני'ס פאָטער :

— מר. גרין איז. ניט געקומען אַהער צו פאָרדערען זיך: אין חכמה. אויב איהר ווייסט וואו פעני איז, טא זאגט אַזוי ; אַז ניט, איז נישט וואָס צו ריידען.

פעני'ס פאָטער איז געווארען ערנסט :

— ווער חכמה'ט זיך, ווער? איר זאָג נאָר אַזוי... איר, איר אַליין וואָלט וועלען וויסען וואו פעני איז. איר דאַרף, איר וויל מיט איהר'עפעס ריר דען, וועגען פאָרם און נאָר... וואָס... איר ווייסט ניט פאר וואָס... צוליב וואָס מען קוקט אויף מיר, אויף אונז (האָט ער מיט די אויגען אָנגעוויזען אויף מרס, פאָט), עפעס אַזוי ווי... אַזוי ווי מיר וואָלטען אימיצען דער-הרג'עט... מיר זיינען... אַלראַיט. מיר זיינען ניט קיין בעיבעלער... מיר זיי נען, ברוד השם, ערוואַקסענע מענשען, לעבעדיגע מענשען און אַלי, אַהן פליי טערלעך, אַהן אַז אַנישטעל, אַהן קויב' צען...

מר. גרין. האָט פון זיין שווער, פון זיין פעני'ס פאָרמערישען טאטען, אַז אַ נישט אוועקגעקוקט און זיך כעשה באַלעבאָם געפרעגט זיין דינסט, מרס. פאָט, צי האָט זי דאָ ערגעץ געועהן מרס. גרין, צי איז מרס. גרין געווען אין קיטשען.

מרס, פאָט האט מיט איהר קאפּ פון איין זייט צום צווייטען געדריעהט : — נאָ, מר. גרין, מרס. גרין איז דא אין קיך ניט געווען. מרס. גרין קומט זעלטעניווען אַרױן אין קיך. אַז זי דאַרף עפעס, קלינגט זי אָן. זי ווייזט ווי צו געבען באַפעהלען איהרע מענ' שען...

פעני'ס טאָטע האָט גוטמוטיג אַ לאָר געטאָ :

— ווי אַ געבאָרענע מיט־יאַנער־ שטיציע, דע? וועל, ווי מען נעמט זיך פאר, אַזוי העלפֿט גאָט. שונדעסטר וועגען וואָלט ניט שאַדען, אַז זי זאָל אַליין אױך וויסען וואו די קיך שטעהט. מאַלע־וואָס עס מאַכט זיך. טאמער פירלֿט אַמאָל אַ מענש ניט מיט אַלע מען, טאמער פאָרווילט זיך דער גע' דונגענער באַלעבאָסטע צו פאַרפירען זיך מיט אַז אייגענער היים... אַ פרוי, אַ מאַנ'ס ווייב, דאַרף ניט אַנטלויפֿען פון קיך. די קיך איז דער קאָרדיאָר צום מאַנ'ס מאַנען. און דער מאַנען, זאגט מען, איז דער וועג צו מאַנ'ס האַרץ...

מרס, סימאָן, אַ קוק טוענדיג אויף מר. גרינ'ען און זעהענדיג ווי געל ער איז, ווי פארקרימט אין באַזארגט, האט צו פעני'ס טאטען געזאָגט, אַז ער מעג זיינע תורה־ווערטלאר אויף אַז אַנדערש מאל אַדער פאַר אימיצען אַז' דערש באַהאַטען. מר. גרין האט ניט קיין צייט און קיין געדולד איהם אויסצוהערען. אויף וואָס פעני'ס טאטע האָט איהר, דער קרובה זינער, געענטפערט, אַז — מר. גרין האָט, דאָכט זיך, אַליין אױך אַ צונג אין זיין מויל, און זי, די גרויסע חכמה וואָס זי איז, דאַרף צוליב מר. גרינ'ען קיינעם נישט באַליידיגען. און וואָס איז שויד תורה־ווערטלאר, אין דאָס נאָר גאָר נישט. ער קען מיט איהר, אַז זי וויל, לערנען בלָק (באַלאַק)... ער איז נישט געקומען צו זיין טאָכטער מיט'ן איי־דיים אין הויז...אַז זיינע אַז אייגענע קרובה זאל איהם באַליידיגען. פּע, ניט שעהן אַזוי צו האַנדלען! מיאום, פאַסמירען!

(ווייטערעס מאַרירען)

כער געפינען!

און זיי האָבען זיך מיט פאַרשטאַרק־טער ענערגיע פעני'ן גענומען זוכען.

אין די פאַרבאָרגענסטע ווינקלען פון יעדען צימער און אין דער אַפּ־מיילונג וואו פעני'ס צאָהאָרייכע קלייד דער מיט די מאַנטלען האָבען זיך גע' פונען, האָבען זיי זי געזוכט.

אַבער אומזיסט. קיין סימן פון אַ פעני!

אפשר אין קיך?

ביז אַהער האָבען זיי זיך באַגאַנגען אַהן דער הילף פון די רויז־מענשען אין וויער זוכען. זיי האָבען בלויז אַזוי ווי פאַרכױיגעהענדיג אַ פרעג גע' טאן: אויב זיי האָבען ניט געזעהן פער־ניץ, און באַקומענדיג אַ „נאָ" אַלס ענטפער, האָבען זיי מעהר ניט גע' פרעגט.

איצט האָבען זיי באַשלאָסען אין קיך אַרױנצונעהן. אַזוי ווי פעני'ס טאטע און מרס. פאָט האָבען זיך אין די אַלע צימערען ניט געפונען, האָבען זיי „געהאַפּט", אַז פעני איז מיט זיי אין קיטשען. אַז אפשר באַהאַלט זי זיך הינטער זיי.

און זיי, ברי אָפּצורעכענען זיך מיט פעני'ס מאָז פאַר האַלטען ביי זיך אַזאַ טויטליכען אינסטרומענט, העלפֿען איהר וואַרטען ביז איהר מאָז וועט נאָך איהר מיט'ן פּיסטאַל־אַליין קו' מען.

דאָס האָט זיך זיי כײַדען „געלייגט אויס'ן שכל", און ווי ווינען מיט בשיחפּות־דיגער האַפּטונג צום קיך גע' נאָנגען. אַ פּלאַץ, וואו גרינ'ס פּיס האָט זעלמען ווען אַרױנגעטראָטען. די מיר פון קיך איז געווען צוגע-מאַכט און גרין מיט פעני'ס קווינען האָבען זיך, אַכיסעל אָפּצוצויהען דעם אַמעם, ביי דער באַרמאַכטער מיר אַפּ־געשטעלט.

ווי עס שיקט זיך ביי לייטען, דאַרף מען אין אַ מיר, כעפּאר מ'וויל אַרױב־געהן, אַנקלאַפּען.

דאָס איז, אין אַ מיר פון אַ צימער, וואו עס געפינט זיך אַ פאַרשויין צו וועמען מ'דאַרף זיך מעלדען. אָבער אַזוי ווי דאָס איז געווען די מיר פון דער קיך, פון דער, אַזוי צו זאָגען, עסי פאָכריק, אַז אַלגעמיינע אינסטיטוציע, האָט גרין אַהן צערעמאָניעס די מיר אַ שמוץ געמאָן און —

מרס. סימאן, וועלכע אין גלייך נאָך מר. גרין איז קיך אַרױן, האָט זיך ווי דורד אַ שטאַרקען שטויס אויף צוריק פאַרגומען.

פעני'ס פאָטער און מרס. פאָט, וועלכע זיינען גאהענט, זעהר גאהענט איינער נעבען אנדערען אויף דער לענגליכער קיר־באַנק געזעסען, האָ בע' זיך דערשראָקענע איבער דעם פּלוצלינגען ערשיינען פון די צוויי מענ' שעה, האַסטיג איינס פון צווייטען אַפּ־גערוקט...

וואָלט דאָס נאָך-ניט געווען אַזאַ „שאַק" צו די אַלע מיר, ווען פעני'ס פאָטער וואָלט זיין אַ ביסעל פאַרזיכ' מינער ביים אַונקערקוען זיך און ניט אַראַפּפּאַלען פון ראָן, פון רעכטען ברעג בענקעל.

דער אַראַפּגעפּאָלענער האָט' זיך אַ שטאַרק פאַרשעהמטער אויף גיר אויפּגעהויבען, ווינע יום־טובֿ'דיגע מלבושים אַרומגעשטויבט און פּויע־רייט, פאַרלענען געשמיכעלט.

מרס. פאָט, פון איהר זייט, דאָט געשאַסען מיט פינדליכע בליקען אויף מרס. סימאן. זי איז געווען זיכער, אַז די יאכנע האָט איהר נאָכגעשפּירט און האָט דאָס פעני'ס מאָז אַהער אונ' טערגעמיהרט. ער זאָל זעהן וואָס זיי מרס. פאָט, איז...

ווען גרין וואָלט זיך צו אַז אַנדער צייט אויף, אַזאַ ליבעסיסצענע אנגער ררעהט, וואָלט ער זיך איבער דעם גוט גאַנאָנדערגעלאַכט; איצט, אָבער, איז אידם ניט געווען אין קאפּ צו אַכטען. געני מיט'ן אָנגעלאָדענעם רעוואָלוער איז איהם אַן זינען געלענען. ער האָט זי שוין געוואָלט גיכער זעהן און ביי

דענער? זינען אין איהם טאָסע פאַראַז קוילען?

— ליידער! — האָט גרין אַ קרעכ' צעל געטאן. — ווען זי זאָל גאָר זיין דערמיט פאַרויכטיג, ווען דאָס זאָל פון זיך אַליין ניט אויסשטען...

— מיין גאט! — האָט מרס. מיר כאָן איהרע פינגער פון ביידע דענט גענומען „ברעכען". — באַהיט זאָלען מיר ווערען פון אַזאַ אומגליק. באַהיט און באַשיצט! מיר מוזען זי וואָס גיר

(פאַרטזעצונג פון נעכטען)

—נאָ, ניט אומעטום... ס'איז נאָך

פאַראַן נואו צו זוכען. וועלץ, איהר ווייסט סתמא בער מער... — האָט זיך מרס. סימאן אַפּ־געוויפּצט. — און פּלוצלינג האָט זי

איהם האָרט אָנגעקוקט. מר. גרין! — יעס, וואָס? וואָס ווילט אירר

זאָגען. — איר וויל אייך פרעגען : איז דער דעוואָלוער טאָסע געווען אַז אָנגעלאַ-

געכאפט פון מינע הענט און דערמיט
אנטלאפען. וואוהין איז זי דערמיט
אנטלאפען?
— אפער, — האט מרס. סימאן
שטיל געזאגט — איז זי דערמיט גע-
לאפען שיסען איהר קידנעפער?...
— איהר קידנעפער! — האט
גריין פארצימערט אויסגערופען. —
איהר, איהר ווייסט וואס איהר רעדט?
זי וועט שיסען א מענשען! פעני!
— א קידנעפער איז ביי איד אונד
א מענש?... ווער ווייס, מר, גריין,
אפער האט ער איהר פארפיהרט, צי
געוואלט פארפיהרען, און זי וויל זיך
מיט איהם דערפאר אפרעכענען?
— פארוואס האט זי זיך מיט איהם
בין אהער נישט אפגערעכענט?
— פארוואס?
— יעס, פארוואס? זי האט גע-
האט פלענטי צייט, פלענטי!
— צייט איז נישט אלעס, מר, גריין.
מ'דארף האבען געוועהר.
(ווייטערעס מארגען)

זון צימער ארויסגעגאנגען, — זי איז
ביי איהר מיסעס אן אונטערגעקויפטע;
א געשווארענע לינגערקע. זי ווייסט
זאן פעני איז, נאר שיסט איהר אין
זעה, וועט זי דאס מיר נישט אויסזא-
גען!
מרס. סימאן האט פארקוועטשט די
ליפען און געשוויגען. זי האט מורא
געהאט זיך אנצונעמען פאר פעני'ן און
פאר דער הויזמיינעל. זי האט גע-
וואוסט, אז זי וועט איהם דערמיט
שרעקליך צורייצען און אויפגענען. עס
איז בעסער צו לאזען איהם ריידען.
און זי האט אידס געלאזען ריידען.
געלאזען אויסריידען זיין ביטערע
הארץ געגען דער אומדאנקבארער יונג-
ער ווייבעל זייער.
— איצט זעהט איהר שוין אליין
יאס אייער פעני איז. דאכט זיך גע-
זען א שטילינקעל קיין צוויי נישט גע-
קענט ציילען, אינגעגאנגען אויף אלץ
יאס נאר מען האט איהר געהייסען.
צום סוף האט דאס געווינען איהרע
גענעל... א קאל, יעס, נישט קיין
קעצעל, נישט קיין קעצעלעל, נאר א קאל
מיט ווייכע לאפעלעך און שארפע
גענעל. און זי האט מיר מיט איהרע
גענעל מיין הארץ צוריסען. זי האט
מיר מיין פנים צוראפגעט. אזוי, אז
כ'שעהס זיך איהם צו וויינען, פאר
לייטען.
און אפשווייגענדיג שווער א רגע:
— ווער ווייסט וואס נאך פאר זא-
כען זי האט מיר אפגעטאן, וואס קיין
נער קען נאר נישט וויסען, וואס איד
וועל קיינמאל נישט וויסען.
אויף דעם האט שוין מרס. סימאן
געזאגט:
— ווי מ'ווייס נישט, אזוי שאדט עס
נישט...
— ס'שאדט נישט? אוי שאדט
עס! אוי טוט עס וועה. עס דער-
געהט צו די געדערים, דערגעהט עס!
עס טאטשעט ווי א ווארעם. עס ער-
בערט דעם מוח. ס'לאזט נישט שלאפען
קיין נעכט און ס'מאכט פינסטער די
טעג. ס'פארקירצט די יאהרען. אט
זעהט וואס פון מיר איז, נעכט, גע-
ווארען: זעהט ווי איד זעה. אויס, וואס
פאר א פנים כ'נעקראגען!
— א חורן אייער שאדען, — האט
מרס. סימאן אנגעהויבען. אבער גריין
האט איהר נישט געלאזען ענדיגען.
— יעס, א חורן מיין שאדען, קענט
איהר דאס ווינשען. אייערע ליבע און
טויערע. אבער מיט מיין שאדען.
וואס איז מיט מיין שאדען? מיין
שאדען איז גרויס. זעהר גרויס. און,
צווישען אונז זאל דאס בלייבען, איד
האב מיר דעם דאזיגען שאדען אליין
אנגעמאכט. יעס, יעס, ב'האב מיר
מיט מינע הענט אייגערשט ארום מיין
איגענער האלץ פארצויגען! דאס איז
מיין סוף, מיין ענד.
— רעדט נישט אזוי, — האט איהם
מרס. סימאן געבעטען. — מ'דארף
נישט נעמען דאס לעבען אזוי ערנסט.
איהר וועט נאך אין אייער לעבען א
סך נחת האבען...
— נחת האבען, איד? — האט
גריין געזאגט און זינגע ליפען סקעפ-
טיש אויסגעקרימט.
— יעס, איהר! — האט פעני'ס
קווינע מיט היץ געזאגט. — פארוואס
נישט איהר? — מר, גריין, ווען איהר
נעמט זיך. נאך איין די הענט, ווען
איהר פרעגט נאך ביי א ספעשעליסט
וואס צו טאן, איז נאך געוויס נישט צו
שפעט.
— ס'ווערט שפעט און זי, זי איז
נאך נישט. גארנישט, געכאפט די אג-
שיקעניש און נישט געווארען.
ווען איהר האלט אבער נישט ביי זיך
אזא מין מיאוס'ע אנשיקעניש, מר.
גריין, ווען איהר ווייזט עס כאטש
נישט צו איר... זי האט זיך מסתמא
איבערגעשראקען, אז זי האט עס איז
אייערע הענט דערזעהן...
— איהר זעהט דאך ווי זי האט זיך
איבערגעשראקען, זי האט עס ארויס-

מעהר פון א טויטען, האט מרס.
סימאן אויף סעירי'ן מיט'ן האנט א
מאד געטאן, — א מאדענע מיינעל, א
צופודזשעטע, א פארזויערטע. איד
גלויב, אז ס'וואלט זיין א גלייכע זאך
אימיצען פון אונזערע אפצורופען,
אום זיי פרעגען, אויב זיי ווייסען וואו
זי איז.
— מוחל! — האט גריין אויסגע-
שריען, — מוחל. מען דארף זי נאך
איין מאל אפרופען, וועלען זי שוין
נישט אפלאזען. אויף א מינוט, זי וועט
לען כסדר האקען אין טעלעפאן צו
פרעגען „וואו איז פעני?“
— איז וואס, דענקט איהר, מיסטער
גריין, זאל מען טאן? — האט מרס.
סימאן ביי איהם זיך ווי געבעטען —
ווארטען ביז זי וועט אליין קומען?
— ווארטען? — האט איהר גריין
ביין אנגעקוקט, — אייד איז גרינג צו
זאגען וואס עס ען!
ער האט זיך אראפגעלאזען אין א
טיפען ווייכען שטול און איז אין דעם
ווי צונגיפגעפאלען.
מרס. סימאן איז אנטקענען איהם
געשטאנען און אויף איהם רחמנות
געהאט. זי האט איצטער אין די גע-
דאנקען פעני'ן שמארק באשולדיגט,
פארוואס זי האט איהר אלטען, קראנץ
קען מאן אזויפיל צער פארשאפט. נאך
אלעמען, האט זי איהם געמעגט א ביר-
סעל נאכגעבען. פון איהר אייגענער
טובה וועגען. דערפירען די ביונעס ביז
א סוף: לאזען זיך פריהער באווארען,
פארזארגען, זעהן די אונטערשטע
שורה. נישט, אזוי אינמיטען דרינען
כאפען און נישט ווערען.
פלוצלונג האט זיך גריין אין שטול
אויסגעגלייכט און מיט'ן פויסט איי-
בער'ן ארם פון שטול א זעץ געמאן:
— דער שאופער! וואו איז דער
שאופער?
— זאל איד איהם געהן רופען? —
האט מרס. סימאן געפרעגט.
— יעס, סעירי, וואו איז סעירי, זאל
זי איהם א רוף טאן. סעירי!
— יעס, מר, גריין, — איז סעירי
נישטוויס'ן נישטלעכעדיג פון איהר באר-
העלטעניש ארויסגעקומען, — וואס
זאל איד —
— וואו איז דער שאופער? איד וויל
איהם שוין זעהן, די מינוט!
— יעס, מר, גריין, — האט סעירי
די הענט אזוי קעזיש צו זיך צוגע-
דריקט און ווי קעזישע לאפעס די
פינגער אראפגעלאזען.
— וואו איז ער? — האט גריין גע-
דונערט.
— איד ווייס נישט, כ'וועל זעהן, מר.
גריין.
— וואו איז די קאר?
סעירי האט זיך צוגעבויען צום
פענסטער און מיט אנגעשטרענגטע
בליקען איז דרויסען ארויסגעקוקט.
— איד זעה נישט קיין קאר! אפער
איז די קאר אין גארדאזש.
— אפער! — איד וויל נישט הערען
פון קיין אפער. וואו איז מיין קאר?
— איד וועל זעהן זעהן, מר, גריין.
און זי איז אוועק זעהן וואו די קאר
איז.
— די אידיאטקע ווייכט עפעס און
באהאלט עס פון מיר! — האט גריין צו
מרס. סימאן געזאגט, ווען סעירי איז

(פארמוצעונג פון נעכטען)
— קומט, מר, גריין, האט זיך מרס.
סימאן צו גריין'ען א קער געטאן, —
ס'איז א שוין די צייט. מיר קענען זי
נישט אפארדען אויסצוברענגען אויף
גארנישט...
גריין האט ווי געווארט, אז מרס.
סימאן זאל איהם פון קיד אוועקרופען.
נישט שטענדיג זיין שווער מיט זיין
הויזפארוואלטערין מעהר קיין אויפ-
מערקאמקייט, האט ער זיך נאך מרס.
סימאן'ען מיט געהארכאמע טריט גע-
לאזען געהן.
ארויסקומענדיג פון קיד, זיינען זיי
ביידע אויפ'ן וועג צו די ווייטערע צי-
מערען שיערוואס אויף סעירי'ן נישט
ארויפגעפאלען.
ווי אז איבערגעשראקענע באשעפער
נישט האט זיך סעירי פון זיי געזוכט
אויסצובאהאלטען. גריין האט עס דער-
זעהן און זי שטרענג א רוף געמאן:
— וואוהין לויפטסטו? — האט מר.
גריין געוואלט וויסען.
— נ'ערגעץ נישט, — האט סעירי
צושראקען געענטפערט, און אזוי מאד-
נע נערווען געפינטעלט מיט די אוי-
גען.
— וואוהין? — האט גריין ווייטער
געפרעגט, — איז מרס. גריין אוועק?
ער האט געוואלט, זי זאל איהם
שוין זאגען וואוהין מרס. גריין איז
אוועק.
— איד ווייס נישט, איד ווייס נישט, —
האט סעירי מיט הארץ געזאגט, —
פון וואנען זאל איד דאס וויסען?
האסטו איהר גארנישט געזעהן?
— נא, נא!
גריין האט זיך מיט פעני'ס קווינע
איבערגעקוקט.
— פרעגט איהר, מרס. סימאן, וואס
איהר ווייסט. איד קען צו דער צוטור-
מעלטער באשעפעניש נישט ריידען. זי
קוקט אויף מיר אזוי ווי זי האט מורא
אז כ'זאל מיר צו איהר נישט צוכאפען
און אויפגעסען.
פון סעירי'ס צושראקענקייט, פון
איהר אוועקקוקען אן א זיט און וועג
לען אנמלויען, האט מרס. סימאן
פארשטאנען, אז סעירי ווייסט עפעס
יע פון וואס צו זאגען, נאך זי וויל עס
נישט אויסזאגען. זי האט איהר דער-
ריבער פאר גריין'ען באשלאסען מיט'ן
האנט אוועקצומאכען און דאס באלד
ביי דער ערשטער בעסטער געלעגענ-
הייט, סעירי'ן אליין פרעגען.
— זי ווייסט, ווייזט אונס, נישט

פארשטאט פון פארווערטס

זאל זיין פערזענליך אבער ווען?
איר וויל אײַז שײַן זעהן. שוין, די
מינוט!
— אונטעגליך! — האט דער דע-
טעקטיוו געזאָגט. — איר געפֿין זיך
צו ווייס פֿון אײַער דױם, אז כ׳זאל
אױז גיך קענען קומען...
— וואו געפינט איהר זיך?
— ערגעץ אין אַ פּלאַץ אַרום אַם-
מאַריאַ, לאַנג אַײַלענד...
— דארטען! איז דאָס דער...
אַרום דעם פּלאַץ וואו מיין פֿרוי
איז —
— יעס, מר. גרין.

— כאי גאר! וי איז... וי איז ניט
ביי זיי, איר מיין, זי איז ניט געלאָפֿען
צו זיי מיט... מיט... איר וויל ניט
זאָגען וואָס...

איהר דארפט עס מיר ניט זאָר
ען, מר. גרין, איר ווייס וואָס איהר
מיינט...

— דאָס וי דאָס ביי זיך? דאָס
איהר דאָס ביי איהר גזעזען ...
יעס, יעס. ס׳איז מאַקע יערי-
פאַר, וואָס כ׳האַב דאָס ביי איהר דערי-
זעהן, וואָס כ׳בין איהר נאָכגעלאָפֿען;
מיט אַ טעקס.

— זי איז אָנטלאָפֿען אין מיין
פאר, האָ? מיט מיין שאַפער?
— יעס, מר. גרין. קארעקט!
— און איהר האָט זי געיאָגט און
דעריאָגט?

— יעס, זי האָט ניט געוואוסט, אז
איר יאָג וי גאָר. דעריבער, ווען זי
האָט מיר דע׳זעהן איז זי געוואָרען
אויסער זיך.

— זי האָט איר דעזעזען! ווי
אָזי?

כ׳געזאָגט אַזוי, אז זי זאל מיר
דעזעזען און זאל זיך לאָזען איינריי-
דען מיט מיר, אײַער, ״אײַנשורענס
אײַנשענס״, אײַער לאַנדסמאַן און
שטיקעל קרוב אַחים צוריקטערען.

— יעס, יעס, און זי וואָס?
— זי האָט פֿון שווייז, די
מינוט אומקערען זיך אַהײַם גאר ניט
געוואָלט חערען. האָב איר איהר גע-
זאָגט גור״כאַ? און בין כ׳ומ׳שט מיט
כעס אַוועק, אבער פֿון ווען האָב איר
מיר אומגעקערט און זיך פאַרשטעלט
פאַר אַן אַנדערען, כדי נאָכגעשפּירען
איהרע ווייטערע גאנגען... האָב איר
ריכטיג געטאן, מר. גרין?

— ריכטיג, ווער גוט געטאן, איהר
זיינט אַלרײַז.

— אַ דאָג, מר. גרין. כ׳האַלט
עס פאַר אַ גרויסער עהרע און אַ פֿלעץ
זשור פאַר אײַך צו אַרבייטען!

— צופֿרידען דאָס צו הערען, —
האָט גרין געזאָגט — און איר וויל
אײַך זאָגען, יונגעריכטאן, אז כ׳זועל גוט
באַצעהלען. יעס, וואו איר זיך
פּלאַץ וואו זי איז איצט?

— איצט איז זי׳אין קיין פּלאַץ...
איר מיין, דאָס הויסט, ניט אין אַ
וואוינדפּלאַץ. זי איז אַרײַן אין אַ
העקסיגן רום פֿון אַ העסטאָראָן. כ׳האַב
זיך דערווייל אַרײַנגעכאַפט אין אַ טע-
לעפּאָן בירעל-אײַך צו לאָזען וויסען
וואו זי איז... יעס, מר. גרין, זאל איר
גאר צוגעהן צו איהר אין העסטאָראָן
מיט איהר ריידען?...

— איהר פרעגט מיר? אוראי
וואָלט זיין גוט, אז איהר זאָלט זי פֿון
אויג ניט אפּלאָזען —

— דאָס איז וואָס איר דענט.
דעריבער טאָקע וויל איר אַיצט ניט
אַוועק פֿון דאָזען...

— אפּשר קענט איהר זי באַוועזען
מיר אַפּצורופֿען. זאָגען כאַטש אַ פאַר-
ווערטער אויפֿ'ן טעלעפּאָן?

— כ׳זועל פרובירען, מר. גרין,
כאטש כ׳האַב איהר שוין איינמאל גע-
זאָגט גור״כאַ.

— נו, וועט איהר ווידערזאָמל זאָר
גען האַלאָ! כ׳זועל אײַך געבען אַן
עקסטראַ דאָג, אויב איהר וועט איהר
איבערזידען צו קומען גיכער אַהײַם.
— כ׳האַב מוראַ, אַן ס׳וועט זיין

אומזיסטע רייד — —

— פרובירט! זאָגט, אז איהר האָט
געהערט, דאָס אַזוי גיך ווי זי איז מיט
יענער זאָר, איהר ווייסט וואָס... אַנט-
לאָפֿען, האָב איר גע׳הלש׳ט און מ׳האַט
מיר קום אָפּגעמינטערט... איצט ליב
איר אין בעט מיט אַ דאָקטאָר, נאָ,
מיט אַ פּראָפּעסאר און ס׳איז מיר
זעהר ניט גוט. וועט איהר דאָס איהר
זאָגען?

— יעס, כ׳זועל דאָס איהר זעהן צו
זאָגען...

— כ׳וויל, זאָגט איהר, גיט מאַכען

זיין טומעל. זאל זי קומען און זיין
אַזוי, ווי ס׳זאָגט גארנישט געווען.
זאָגט איהר, אז די גאנגע מעשה מיט
יענער זאָר איז געווען אַ שפּאַם. ס׳איז
ניט כּעהר ווי אויף אַפּצושרעקען
אימיצען, גיט אויף צום שיסען. דאָס
איז גאָר אויף אָפּצושרעקען. זאָגט עס

איהר און רופֿט מיר גלייך אַפּ צו זאָר
ען מיר וואָס זי וועט אײַך זאָלען.
אַדער קומט צו אַלײַן.

— איר וועל צוקומען מארגען.
— מארגען!
— יעס, מר. גרין, מארגען פֿריה.

- סאי גאר, זאל איר זיצען און
ווארטען א גאנצע נאכט!
— יצט, גיט, מר. גרין, לייגט זיך

און שלאפט.

— ווי אַזוי קען איר דאָ שלאָפֿען,
אז זי איז דארטען מיט יענער זאָר,
מיט'ן מלאך-המות, איינע אַלײַן צוויי?
שען דער רוח ווייסט וועמען!

— איר בין דאָ גיט ווייט. איר

האַלט אויף איהר אז אויג.

— וואָס קומט אַרויס פֿון האַלטען
אַן אויג אויף איהר, אז זי קריכט ווי
אַ בלינדער פּערד אין גרוב! אויב זי
וויל פֿון יענע סוואַלטשעס געמען
קמה, זאל זי זיי איבערגעבען צו דער
פּאַליציי! ווי קומט זי אַלײַ צו זאָג
מיין זאָר—גאָר!

צו דער צייט האָט די טעלעפּאָן
אפּגערינגערעט גענעבען אַ זאָג, ״טאָגס
איז אַפֿ״ און אַפּגעהאַקט די רייד, דיס-
קאנעקטער!
(ווייטערעס מאַרגען)

וואונק געטאן, אז זי זאל איהר העל־

פען מר. גרינ'ען פון שטובֿ אַרויסהויר

בען. און צום בעט אין שלאָפֿצימער

צופיהרען.

— קומט, — האט ל׳רס. סיימאן

ווייך צו גיוב'ע' געזאגט, איהם אב־

געמענדיג ביי דער האנט — ליינט זיך

אַוועק און גלייכט זיך אויס די ביינער.

דא אין טשער קען מען, אַזוי זיצענדיג,

אין גאנגען צובראכען ווערען. קומט.

איר בעט אײַך! איהר מוט זיך גע-

מען אין די הענט. איהר טארט זיך

ניט אפּלאָזען. מיר וועלען די זאך גוט

באַמראַכטען און זעהן וואָס מיר האָר

בען צו גאָר. ס׳איז גוט וואָס זי איז

ניט אַוועק מיט דעם אַלײַן, כ׳מיין

מיט'ן אַנשיקעניש, מיט'ן מלאך

רמות... ס׳איז גוט וואָס דער שאַפער

איז מיט איהר, מיט דער קאַר, ער,

דער שוואַרצער שאַפער, וועט זי אויך

צוריק אַהײַם ברענגען. כ׳בעט אײַך,

לייגט זיך אַוועק. קומט!

גרין האָט זיך אַביסעל געלאָזען

בעטען, און נאָכגעבען. אַן אַפּעכט־

טערטער פֿון שרעק, אויפֿגעגונג און

זעהטאָג, דאָט ער זיך פֿון פענליכ־

זוינע מיט דער רויזמירעל געלאָזען

צו זיין בעס צופיהרען איי אַוועקלעך

ען, אז ער זאל זיך אין שטובֿ גיט

כ׳עכען.

74
דער טעלעפּאָדקאַל, וואָס איז פֿון
גרינ'ס דעטעקטיוו גערימען גאָברעס ווי
גרין האָט זיך מיט מרס. סיימאָנס
און פעניד'לס הילף, אין זיי קראַנקערן
בעט אַרײַנגעלעגט, האָט איהם (ווי ער
האָט זיי פאַרוויכערט) פֿון אַ זיכערען
„גורדוואָס כרעיק דאָזן“ אַפּגעראַטען
יעט.

״דער דעטעקטיוו האָט איהם געלאָזט

״וועסן, אז ער ווויסט וואו מרס.

גרין איז... —

— וואו איז זי? — האָט עס גרין

אויך געוואלט ׳וריסען. — זאָגט גיכער,

ו ז א ו?

— אויף דער פּראָגע דאָס איהם
וויין דעטעקטיוו געענטפערט, דאָס ער

גלייכט, אז ער וועט עס דורכ'ן טעלעך

פּאָן בעסער גיט אויסזאָגען... ער איז

גיט זיכער אויב אימיצער וועט עס

גיט אונטערהערען. ער וועט איהם

בעסער ווענעל'טעם זאָגען ווען ער

״ועט איהם זעהן און פערזענליך מיט

איהם ווענען דעם ריידען... —

— אַלרײַז. — האָט גרין געזאָגט

(פּאַרמזעצונג פֿון געכמען)

— געוועהן! זי האָט דאָר אויף

איהם, צי אויף זיך, דער שוואַרץ־זאָר

ווייט וויפֿיל זיי זיינען דארט געווען!

אַ האַרבען וואַרט גיט געלאָזט אַרױס

ריירען!

— גוטס טויגען ווערטער, ווען

מ'דאַרף ע ק מ ע ו! ע ק מ ע ו!

ג-עקטען! יעס, זי איז שוין די ריכט־

טיגע עקטערקע... זיך פאַרדרעהט אײַך

אַ קאפּ מיט איהר עקטען, זי

פאַרגלעבט די אויגען. זי טוט זיך

שטילניקערהײַט אַפּ וואָס זי וויל און

קוקט גאָר דעם אַזוי ווי זי איז גאָט

די גשמה שוולדיג...

— די דזשעלאָסי רעדט אין אַלײַן,

מ'גרייט... האָט איהם מרס. סיימאָן

ווי גאָרדווערט — די פֿינסטערען רוטען

... צו דער צייט איז סעדיי צוגעקומען

מיט דעם רעפּאָרט ווענען שאַפער:

גיטאָ איז דרויסען קיין קאַר, גיט אין

גאַראַדזשן, און דער שאַפער אַלײַן איז

אויך גיטאָ.

גרין האָט אנגעשפּיצט די אויערען

און ווינע ליפּען האַבען זיך אַזוי באָר-

וועגט אַזוי ווי ביי אַ קינד וואָס זוכט

דאָס באַטאָלע אַדער וואָס דאָלט זיך

אײַן פֿון צו וויינען.

— גיטאָ זי (פעני), גיטאָ די קאַר,

דער שאַפער, גארנישט! — האָט גרין

מיט אַ פאַרלעכטער האַרץ געזאָגט.

— וי איז אַוועק מיט'ן שאַפער, מיט

מיין קאַר, מיט אַלײַן...

מרס. סיימאָן האָט צו סעדיי'ן אַ

פינט זיך, —דאס איז גרינ'ען ווייט נישט געווען צום הארצען. פון אייז, פון פעני'ס מאן, פאר וועמען ער, דער דעמעקטיוו ארבייט, דארפען נישט זיין קיין סודות. איהם דארף ער, מיר זיין ער אלץ דערצעהלען!

און דאס אויך. אזוי מעלעפאך אפערעיטארקע האט דעם מעלעפאך קאל אפגעהאקט אינמיטען, האט ער דאך געקענט אריינארפען נאך א קאין (פמבע). און ווייטער ריידען, נישט לאזען א מענשען ווארטען גלאב אזוי אויף גארנישט.

ער וועט עס, איהם פארגען פריה זאגען.

אבער, ווי דערלעבט מען שוין דעם מארגען!

ווען ס'וואלט זיך כאטש געשלאפען. איז דוקא נישט. דער שלאף איז געלאזט פון זיינע אויגען און געדאנקען. מיאוס'ע געדאנקען וויינען איהם אין קאפ געקראכען.

אליין, מיט די אייגענע הענט, מיט'ן אייגענעם צונג צושטערט דעם גאנצען פלאץ, וואס ער האט מיט'ן ראקסאר געמאכט.

גריין האט זיך דאס נישט געקענט מוחל'דיק. אויך פעני'ס טאטע האט פאר זיך די נאכט קיין ארט נישט געפונען. ווינע געדאנקען זיינען מיט דער מרס. פאט געווען פארנומען...

מרס. פאט האט זיין דארין געוואוינט. „אזא פרויקע" —האט ער זיך געטראכט — „איז פאר איהם ווי אָנגעט מאַכטען. זי איז נישט קיין אלטע, נישט קיין מיאוס'ע, האט אַביסעל געלט און קען זיין א גוטע באַלעבאַסטע". לויט דעם ווי מרס. פאט האט צו איהם גערעדט, האט פעני'ס טאטע גע'פיהלט, אז זי וויל איהם געפעלען, אז זי האט פאר איהם רעספעקט טראץ דעם וואס זיין טאכטער, זיין פעני, איז נישט דאָס וואָס א מוסטערהאפטע פרוי דארף זיין...

„זי איז טאקע זעהר א שעהנע און א יונגע", — האט מרס. פאט צו איהם וועגען זיין פעני'ן געזאָגט — „אבער א צו סעלבישע, א גרויכע ענאָאָיסט קען. דאָס וואָס זי טרייבט דעם אַלטען פאַר דער צייט אין קבר אַרײַן, איז זעהר נישט פיין פון איהר. זי וואלט מעגען האבען גערולד צו ווארטען ביז ער וועט אַהײַן אַוועקגעהן. ווי אַלט אַ מאַן זאַל נישט זיין, דאָרף מען איהם געבען וואָס איהם קומט. מען דאַרף איהם צוועהן ווי אַ קינד. דאָס איז דער חוב פון אַ ווייב, פון אַיעדער ווייב, פון אַ רייכער אַזוי גוט ווי פון אַן אַרימער".

פעני'ס טאטע האט געטראכט, אז אזא ווייב דאַרף ער האָבען. אַ ווייב וואָס זאַל איהם אַכטען און שעצען, אַ ווייב וואָס זאַל פאַר איהם זיין אַ הילף און אַ טרייסט אין זיין איינזאַר מען לעבען, וואָס האָט איהם דערעסען. ער האָט געפיהלט, אז צו די פרישע לופט אויפ'ן פאַרם, צום גוטען אפערטיט צום עסען און צום שלאפען, דאַרף ער האָבען אימיצען מיט וועפען צו ריידען. און דער אימיצער זאל זיין אַ פֿרוי, נישט אַ מאַן. אזא פֿרוי, ווי די איז, אַ גרויכע באַלעבאַסטע, אַ פאַלער מענטש, אַ לעידר!

ווען זי זאגט „יעס", האט פעני'ס טאטע געטראכט, שטעלט ער מיט איהר אַ הופּז כאטש מארגען! פאר וואָס נישט? ווער קען דאָס איהם פאַר ווערען? גענוג צייט געווען אליין, ס'איז נישט גוט פאַר אַ מאַן צו זיין אַליין, זעהר נישט גוט!...

זיין התונה האבען מיט מרס. פאט, האט פעני'ס טאטע געטראכט, מאכט ווי די שטיפמאמע פון פעני'ן, מרס. גרין און די שוויגער פון מר. גרין.

נישט אזוי שלעכט!

אויב דעם אַלטען וועט נישט אַני שטענען, וואָס זיין קעכין איז איהם געווארען אַ שוויגער, קען ער איהר געבען עטליכע טויזענט דאלאָר, אז זי אַל זיך איהם אין די אויגען נישט וואַרענען...

„איך", — האט ער זיך געטראכט — „קען איינגעהן אויף דעם, אז זי אַל מיט כיר זיין אויפ'ן פאַרם. מיר וועט עס אַנישטעהן". (ווייטערעם כאַנינען)

(פארטזעצונג פון נעכטען)

גרין האט געקלאפט און געמרייסעלט דעם טעלעפאן, און — גארנישט!

— ווארט, — האט איהם מרס. סיימאן געראטען — אפשר וועט ער אריינארפען נאך אַ מנטע, כדי ווייטער צו קענען ריידען.

— ווארט! ס'גרינג צו זאגען יוארט, אַז ס'קריכען, שונא, ישראל, די אויגען פון קאפּ; אַז די האַרין שפּרינגט שיעור נישט אַרויס פאַר טרעק, אַז זי זאַל דארטען אין עפעס אַ נייעם טראַבעל נישט אַריינקריכען! — אפשר זאַל איך אַיך דערווייל אַנוואַרימען אַ גלאַז מילך, מר. גרין? דאָס וועט אַיך באַרוהיגען און איהר'ס מיט גאט'ס הילף איינשלאָפען.

— מילך מיט גאט'ס הילף! —

האט גרין אַ בורטישע געטאן. — ווער קען דאָס נעמען איז מויל אפילו אַ טראַפען וואַסער, ווען ס'שפּאַלט זיך דער מוח, אַי איז דאָס אַ גענעלע! האט איהר דאָס אַ קווינקעלע, מרס. סיימאן! כ'האב פון איהר קאלט און וואָרעם!

מרס. סיימאן האט געקלאָגט, אַז זי וואַלט איהם קענען זאָגען, דאָס דעם נחת, וואָס איהר קווינקעלע האט פון איהם, איז אויך נישטא וואָס מקנא צו ווין. אַז ער אַליין איז שולדיג אין די אַלע פאַרדרעהענישען. ער איז משוגע פון דזשעלאָסי. גאר זי האָט זיך באַרעכענט, אַז זי וועט טאן בעסער, ווען זי וועט שווייגען. בעסער לאזען איהם ריידען און בורטישען, ביז ער וועט דערפון מיד ווערען און אַיינשלאָפען. מרס. סיימאן איז ביי זיך געווען זיכער, אַז פעני איז מיט'ן רעוואָלוער קיינעם נישט געלאָפען שייסען. אַז זי האָט בלויז דעם אַלטען געוואַלט אַני לערנען דערפאַר, וואָס ער האט ביי זיך אַזא מין האַזעראַי. געהאַלטען און אפשר נאך איהר דערמיט. געטראַטשעט צו דערשיכטען...

זי אליין, האט פעני'ס קווינע וועגען זיך געטראכט, וואַלט דאָס וואָס פעני נישט געקאָנט טאן. זי האט אבער גע'געבען פעני'ן „קרעדיט", וואָס זי האט עס יע געטאן. זאַל ער, דער אַל-טער, ווייטער וויסען ווי צו זיין מיט איהר. ער וועט שוין איצט ווערען גוט ווי אַ קאָטינקע, ווען פעני וועט צו אירם צוריקקומען.

און פעני, דאָט מרס. סיימאן גע'טראַכט, דו עט צוריקקומען! זי האט צו וואָס צו קומען און זי האט נישט ערגעץ אַנדערש וואוהין צו געהן... דערווייל האט גרין פעני'ס קווינע פון זיך נישט געוואַלט אַפלאַזען. אפילו נישט נאך אַ גלאַז מילך. ער האָט גע'וואַלט, אַז זי זאַל נעבען איהם זיצען, ער זאַל האָבען צו וועמען כאטש „אַ ווארט" אויסצוריידען...

* * *

די נאכט האט זיך פאַר גרינ'ען זעהר לאַנג געצויגען. ער האט זיך פון זיין אומרוהיגען שלאָף אַלע וויילע אויפגעכאַפט און געזוכט געבען זיך פעני'ן, וועלכע האט זיך, צוליב איהר אבוועזענהייט געבען אירם, פאַר'שטעהט זיך, נישט געפונען.

ער האָט זיך נישט געקענט מוחל זיין דעם נאָרישען אַרויספאַהר זיינעם מיט דעם רעוואָלוער. וואָס פאַר אַ נישט גוטער האט עס איהם אָנגערעדט די אַנשיקעניש פעני'ן צו ווייזען! „אַ נייער שיכער!" — האט ער יענען זיך אַליין מיט שפּאַט געטראַכט. — „און פאַר וועמען געהט ער זיך דאָס דערמיט איבערנעמען? פאַר פעני'ן!"

„פונ'עסטוועגען האט זי דאָס נישט באַרארפט אַוועקכאַפען און דערמיט אַנטלויפען", — האט גרין מיט פאַר'דיוס, מיט האַרצווערטאג געטראַכט — „באָרען, סאָידע' זי האָט עס גע'טאן צו פאַרטיידיגען איהר עהרע, די גהרע פון אַ פאַרהיידאַטער פֿרוי פון אַן אַנגענעמען, אַנשטענדיגען סאָן!" גרין'ס געדאנקען האָבען זיך אויך אַ היבש ביסעל געדרעהט אַרום זיין יעטעקטיוו. זיין אפרופען אירם צו זאגען, אַז ער האָט פעני'ן מיט אַ טעקסי גאָנגעיאָגט, איז געווען אַל'יאַיט, אבער זיין גיטאָנגעבען דייט'ליר דעם פלאַן, איז וועלכען פעני גע'

זיין פאטער האט געוואלט זיין און אים אונטער אים

איז ווי באקד אז פעני קען זיך וואו צוראפנען צו עפעס אז ארטיסט, ועלכען זי דערזעהט צום ערשטען זאל, איז דאך טאקע דער אלטער גע-עכט, וואס ער דאָט זי מורא פון אויג גאצולאזען.

נאך ווער קען שווערען פאר דעם, זן דאס איז געווען צום ערשטען זאל? ווער ווייסט פון ווען אז זיי זענען זיך? דאס איז — קענען, קע-ע. זיי זיך דאך פון זינט ער דאס י פאכאגראפירט קען זיין, אז זיי זאבען זיך שוין מעהרערע מאל פון צייט צו צייט געטראפען און דער אלטער האט גאר, געבעד, ניט גע-וואוסט דערפון!...

און איצט אויך י געכאפט דעם פיס-טאל? ווער ווייסט פון ווען אז זיי זענען זיך? דאס איז — קענען, קע-וואוהן? צו וואס? אבי זי האט גע-זענען אז אויסרייד דעם אלטען, קראג-קען מאן איבערצוגלעזען.

קען, מיאוס, אזיי מוט טען ניט, מען דארף האבען א הארין, מען דארף האבען איינזעהעניש מיט יענעם אויך, מען דארף, נאך אלעמען, האבען שכל!

מרים, סיימאן האָט געזעהן א גרויסע גאָרישקייט אין פעני'ס איצטיגען אנטלויפערן. זי וואלט, לויט איהר מיר נוגט, איצט געטאן א סך קיגער, ווען וי „סיקסע" צום אלטען און קריגט ביי איהם ארויס מיט גוטען זיין חתימה, זיין אונטערשריפט, און שווארץ אויף ווייס, אז אלץ וואס ער פארשטאנד, בלייבט אויבער פאר איהר!...

דער טעלעפאן־קאל פון גרינ'ס „איגנשרעם איידזשענט" האָט מרים, סיימאן אויסגעזעהן פארדעכטיג. עפעס האָט זיך איהר ניט געלויבט, אז אט דער מאן מיט די פייעריגע אויגען און פראנצויזישע בעדדעלע זאל זיך נאכיאַנען נאָך פעני'ן פון גרינ'ס מוכה ווענען!...

נאך אז גרין האָט זיך צוליב דעם טעלעפאן־קאל א ביסעל ווי באדו הינט, אין זי דערפון געווען צופריד-רען. זי האָט איהם געלאָזען צו זיך פירען אין בלייז געשווייגען

שווייגען, האָט זי זיך געזאגט. אין גאלד... זי האָט צוגוט פארשטאנען, פאר וואָס סעדי האָט זיך ניט גע-לאָזען פירען: פעני האָט איהר גע-מוזט הייסען שווייגען.

יא, פעני האָט געוויזען וואָס זי קען... זי האָט אויסגענוצט דעם מאך מענטש... אריינגעכאַפט ביים אלטען דאָס געווען און זיך דערמיט געלאָזט לויפען, צו וועמען? מיט וועמען? און וואוהין? דאָס לאָזט זי איבער צו דער צייט אויף אויסצוגעפניגען. און דערווייז ליגט, געבעד, דער אלטער אין געהאַקטע צרות, ליגט און וואָרט אויף מאַרגען, ווען זיין פענעלע וועט זיין, אפּשיר, צו איהם צוריק אומקער רען.

און עס איז איהר געווען א רהמנות אויפ'ן אלטען מאַן. א ביסעל אויך א רהמנות אויף דער יונגער ווייבעל און אויף זיך, וואָס אַנשטאָט אויסצורוהען זיך די נאָכט ווי געהעריג אין, דאָרף זי זיך, פון זיערמוועגען, אזוי גיכרע-כען.

(ווייטערעס מאַרגען)

יאָס וואָס זי האָט געזעהן אין גע-זערט!...

זי האָט געזעהן ווי מרים, גרין איז געלאָפּען מיט'ן רעוואָלווער און ווי רער „איגנשרעם איידזשענט" מיט זיין שפיציער בערדעלע איז איהר נאָכגעלאָפּען, ווי זיי האָבען זיך ביידע גע'סור'עט אין האָל און זיינען ניט געוואָרען!...

איז דאָס געווען ביי זיי אז אפּגע-זאָכטע נאָר פון פרייהער? איז דאָס געשענען פּלוצלינג? סעדי האָט זיך איבער דעם איהר שוואַכע קאָפּ גע-בראַכען. עס איז איהר געווען אומס היימליך אין אזא אומגעבונג, וואָס איז געווען פול מיט אויפער-וובט, קינד עפיגט און איצט, פיליכט, מאַרד!...

ווען זי קען זיך דאָס כאַטש מיט וועמען עס איז ווענען דעם דורכריי-רען! האָט זי גיט מיט וועמען. אפילו זי מרים, פאָט האָט זיך פון איהר דער-ווייטערט, אויסגעמידען.

סעדי האָט באַמערקט, פאַריוואָס מרים, פאָט האָט איהר אויסגעמידען: זי האָט זיך גענוגט צו מרים. גרינ'ס זאָטער צו דערנערנטערען.

וואָס מרים, פאָט איז דערמיט אוי-טען גלוען, האָט סעדי ניט געוואוסט. זי האָט זיך אָבער געזאָגט אז זי קען זיך אויף איהר פאַרלאָזען. זי, מרים, פאָט, איז גיט אזא, וואָס וועט מיר גיט, דיר גיט ווערען אזוי גוגעלאָזען צו אימיצען.

אז מרים, פאָט זאל דאָ מיינען א שידוך, איז סעדי'ן גאר איז געדאָג קען גיט איינגעפאַלען. און סעדי האָט זיך דעריבער דורכ'ן אווענט געפונען גאָרלאָרען, זיך געפיהלעט ווי אז איר בעריגע, ווען זי האָט די צוויי, מרים, גרינ'ס פאָטער מיט דער מרים, פאָט, געטראפּען אזוי גאהענט איינס צו אַנדערערען, אזוי פאַרטרויליך, אזוי צוגע-לאָזט!...

יעדערענ'ס פאַרגומענקייט מיט זיך אַליין האָט סעדי'ן נאָך מעהר ווי אלץ מאַל געווינען. אז זי איז, עלענר, אז זי האָט קיינעם גיט; אז אפילו דער הוצינער מר, חוק איז צו איהר אפּגע-קיהלט געוואָרען. זי איז פאַר איהם גיט „רויט" גענוג; זי איז צופיל פאַרשעקלאָפּט צו איהרען ריכטע באַלעך באַטיט. זי דאָט מורא ווענען זיי אַ ביין וואָרט צו הערען אפילו דורכ'ן טעלעפאן!...

סעדי דאָט געפיהלעט, אז ווען... זי זאל זיך וועלען נאָכגעבען, וואָלט זי איצט איהר רעוואָלוציאָנערען חבר אפּרופען דורכ'ן טעלעפאן, כרי כאַטש זיין קול צו הערען. און אויב ער וואלט מיט איהר וועלען מאכען אז אפּאויגט מענטש, וואלט זי עס אַנגענומען, כאַטש אויף מאַרגען. עני מאָים!

נאָך געה רוף אַפּ א מענטשען אין מיטען נאָכט בלייז צוליב דעם, וואָס דו ווייסט הערען זיין קול!

גיי, סעדי האָט אַזוינס גיט גע-קענט טאן. זי האָט זיך געצוואונגען געהאָרנאָס אונטערצואוואָרפען דאָס אינסארמיייליכע, איבערקומען די נאָכט און זעהן וואָס דער קיטענדער טאן וועט מיט זיך ברענגען, אפּשר וועט מרים, גרין אין דער פריה קומען אַהיים, אזוי ווי זי וואלט גאר אין ער געזי גיט געווען, און דער אלטער וועט זיך איינשטילען.

איוב גיט די מרים, גרין אַליין, וועט שוין איהר קווינע איהם איינגעמען... זי ווייסט ווי אזוי מיט אירם אַנצור געהן, אויסגעפונען, קענטני, אזא פאַר מענטש פאַר דעם.

פעני'ס. קווינע האָט די נאָכט גיט געשלאָפען „אויף איין אויג".

זי האָט געהאַלטען אַן אויג אויף פעני'ס מאַן!...

זי יהאָט מורא געדאַפּט ער זאל זי עפעס אַ חושש גיט אַפּטאָ.

אפילו ווען ער האָט באַווינען צו כאַפּען אַ גרעמעל, האָט ער זיך אויך גיט געקענט באַרוהיגען, וואָס פעני איז גיט געכען איהם, און געהאַלטען דער זיין, וואו פעני דאָט זיך רצ' זאָרפט געפינען!...

מרים, סיימאן האָט פון איהר זויר כער באַפעלען, וואו זי איז האַלב אַג געלעגנט געלענען, באַטראַכט דעם אלטען און אויף איהם פון טיפע האַרצען רהמנות געדאַפּט.

זי דאָט זיך גענען איהם צוליב פעני'ן געפיהלעט אַ ביסעל שולדיג, צו פיל איז איהם שוין די שעהנע קווינע קעלע איהרע אויפ'ן קאפּ געקראַכען, צופיל!

דערימאָנענדיג זיך אויף דעם ווי פעני האָט זיך אין סטודיא, אין גריי גיטש ווילעדזש, פאַרדאָלטען, דאָס מרים, סיימאן פאַרשטאַנען, אז צווישען פעני'ן איז מיט דעם שעהנעם אַר-טיסט געפּעס פאַרגעקומען... אז עס איז ביי זיי גיט אַוועק די צייט איי זיין פּיקסען אידעע בילדען... און אז כרי צו פאַרגלעטען דעם עסק, דאָט ער זיך דאָס אזוי געעכאַפּט צו זיי אַלעמען, דאָס זיי זאָלען זיך לאָזען געסען בילד דעה, עס זאל זיין „א תירוצ פאַר דער באַביען" פאַר וואָס זיי ווינען אזוי גיך אַהיים גיט געקושען!...

זיי ביידע, פענעלע און דער אַר-טיסט, האָבען דאָס, הייסט עס, גע-מאַכט די צוויי, זי און, להבדיל, דעם גוואַרציען, פאַר שותפים צו וויערע קונצל'ימבוקעל ביינעם!...

זיין פאטער האט געוואלט זיין און אים אונטער אים

(פאַרמעצונג פון געכמען)

און ער האָט פון זיך געלאָכט דער-פאַר וואָס ער איז אזוי קאמיש פון בענקעל אַראַפּגעפאַלען, ווען גרין מיט ריווע'ן (מרים, סיימאן) האָבען זיך אין קיך פּלוצלינג באַווינען. עפעס אזוי ווי אַ חרד-אינגעל, וועלכען טאָטער טאָמע כאַפּען מיט אַ מידעל! פון דעם וואָס פעני'ס טאָמע דאָט פון מרים, פאָט געהערט ווענען זיין פעני'ן, מיט דעם ווי זי איז געווען „געקירנעפּס", האָט ער געמוזט מורה זיין, אז עס איז גרינ'ען גיטא וואָס מקנא צו זיין: פענעלע גיט איהם די וועלט צו זעהן. ער דאָט זיך מיט איהר איינגעקויפּט אַ מפּטיר!

און אַראַפּגעמענדיג פון זיין אַלטען גרויכען איידים אַ מוסר-משל, האָט זיך פעני'ס טאָטע געהייסען זיין פאַר-זיכטיג מיט'ן עלטער פון דער, וואָס ער וועט זיך געמען פאַר אַ ווייב, זי זאל גיט זיין צופיל אינגער פון איהם, אַ ביסעל אינגער—יא; אָבער גיט צו-פיל.

מרים, פאָט איז אַ ביסעל אינגער פון איהם, מיט אַ זעקס אַדער אַכט יאָהר אינגער.

„דושטאָט ראַים!"

אז אומרוהיגע נאָכט דאָט אויך גע-האָט סעדי. זי איז געווען שרעליך שטאַרק צושראָקען איבער דעם וואָס זי האָט געזעהן מרים, גרין, פעני'ן, פון הויז מיט'ן רעוואָלווער אַרייסקליר פּען און וואָס זי האָט גיט געטאָכט קיין גוואַלד, נאָך מעהר דערפון, וואָס זי דאָט אויפגענומען אויפ'ן וואונג פּעני'ס באַפעהל ווענען דעם צו שוויי-גען!...

סעדי איז געווען אין איינע ציי טעריניש, אז מרים, גרין זאל זיך עפעס גיט אַפּטאָן... זי האָט זיך פאַרגען שטעלעס ווי מען שלעפּט איהר, סעדי, די'ן, אין קאדור און מען פרעגט איהר וואָס זי ווייסט ווענען דער קעים, מען הייסט איהר שווערען, אז זי וועט יאָנען דעם אמת, דעם אמת און קיין זאך אויסער דעם אמת!

און סעדי האָט מורא געהאַט צו זאָנען דעם אמת, ווילן ווען זי זאגט עס, האָט זי געוואוסט, דאָס זי וועט באַשולדיגט ווערען פאַר פאַרשווייגען

^[1] וואָס ער דאָט זי מורא פון אויג גאצולאזען

פריה — האָט גרין געזאָגט, — איך שלאָף ניט. כ'וועל ריידען. כ'וואָרט שוין אויף דעם טעלעפאָן-קאַל אַ גאנץ זע נאָכט. דאָס איז פון מיין דעטע... כ'מיין פון מיין „אינשורענס אייד דזשענט“.

און ווי א דורשטיגער צו אַ קוואַל איז גרין צוגעפאלען צום טעלעפאָן.

גרין האָט געטראָפּען. דאָס האָט אים טאַקע זיין דעטעקטיוו אָפּגערופּען צו פרעגען, אויב ער מעג באַלד קומען...

אויב ער מעג? ער מוז. — האָט גרין געזאָגט, באַלד קומען. ניט באַלד נאָר שוין. די מינוט, אויב מעגליך. פון וואָנען רופּט ער?—האָט גרין געוואַלט וויסען.

— פון... פון אַ פּלאַץ וואָס געפינט זיך נאָהענט צו דעם, איין וועלכען מרס. גרין געפינט זיך...

„נאָהענט פון מרס. גרין!..“ — האָט גרין מיט אַ פייער פון אייפּער-זוכט אין זיך אויסגערופּען און זיין דעטעקטיוו געפרעגט אויב מרס. גרין ווייסט אז ער געפינט זיך נאָהנט — — ...נאָו, — האָט זיין דעטעקטיוו געזאָגט, — זי ווייס ניט...

— דאָס איז בעסער... — האָט גרין דעם פייערדיגען קנויל פון אייפּערזוכט ווי אַ הייסען קניידעל אראָפּגעשלוּגן גען. — עס איז בעסער אז זי זאל דאָס ניט וויסען. אַלזאָ, כ'וואָרט. און בעסער לאָזט מיך ניט לאַנג וואַרמען! אַה, כעז! —

— יעס? — האָט דעיוויס (דער דע-טעקטיוו) פון יענער זייט „וואַיער“ געפרעגט.

—אפּשר איז מעגליך אז זי זאל אויך... אז זי זאל אַליין איצט קומען?

— ווי אזוי? מיט וועמען? מיט מיר?

— מיט אייך? נאָו — אַליין. וואו איז זי? וואָס מיינט זי צו טאָן? —

— איך וועל דאָס אייך אַליין זאָגען, ווען איך וועל אייך זעהן. ס'איז שווער צו רעדען דורכ'ן טעלעפאָן.

— יעס, דאָטערייט. יו'ר דאָס אַלזאָ, גיכער, וואָס גיכער. וויל יו? טס'עז דזשאָק, האָנעסט, איהר עמען און אַנטלויפּען אזוי... א דזשאָק!

— נאָו, מר. גרין, ס'טוט מיר לייך צו זאָגען אז ס'איז שוין גאר ניט קיין דזשאָק. ס'איז דוקא זעהר ערנסט...

— ערנסט? ווער זאגט דאָס? — ניט זי, הא?

— זי, דוקא זי... מרס. גרין —

— אַה, זי ווייס ניט וואָס זי זאגט! נאָו, יאָנג מען, קומט גיכער אהער און לאָזט מיר הערען וואָס זי זאגט! באָט גיכער, וויל יו?

— יעס, מר. גרין. כ'בין באַלד ביי אייך. כ'האָב גאר מורא אז — אז וואָס? נו, זאגט וואָס? — אז דורך דער צייט וואָס כ'וועל פון דאנען אוועק, זאל מרס. גרין — וואָס? וואָס זאָל מרס. גרין?

— האָט גרין גערווען געפּערגט. — זי זאל ניט פארוועלען בייטען דעם פּלאַץ...

— ...פארוואָס זאל זי וועלען בייטען דעם פּלאַץ? כ'פארשטעט ניט! אַלענר פאלט זעהט וואָס איר קענט טאָן. ווער גען דעם אז ווען זי וועט עס אפּילו בייטען, זאלט איהר זי קענען געפינען, געט מי? טס'יור ביזנעס!... און איך וועל סטענדען וויפּיל עס וועט קאָסט טען...

די הענט האָבען גרינ'ען שטאַרק גע-ציטערט ווען ער האָט נאָכ'ן דעטעק-טיווס „גוד-באי“ אויפּגעהאַנגען דעם רעסיווער. די האַרץ אויך. דער דעטעק-טיוו האָט געזאָגט, אז דאָס איז ניט קיין דזשאָק, גאָר. ניט קיין שפּאַס נאָר ס'איז ערנסט. מסתמא ווייסט ער פאר-וואָס דאָס איז אזוי. זי האָט עפּעס ווע-גען דעם געזאָגט. וואָס האָט זי גע-זאָגט?

גרין האָט ניט געוואוסט וואָס צו טאָן פון גרויס אומגעדולד. גיכער צו וויסען וואָס פּעני האָט געזאָגט און וואָס... וואָס זי מיינט צו טאָן?

(ווייטערעס מאַרנען)

קווינע, טוט זי וואָס זי קען כרי מיר צו מאַכען פיהלען בעסער. זיך ווי אַ גוטע מאַמע געזאָגט פאַר מיר אַ נאָכ-צע נאָכט. זעהר אַ פייער פרוי! מען וועט דארפּען זעהן וואָס טאָן פאַר איהר.

און גרין האָט ביי פעני'ס קווינע נאָכגעפרעגט ווי איהר לעבט זיך, ווי איז ביזנעס.

— עט, — האָט מרס. סיימאָן אַ מאַך געטאָן מיט'ן קאַפּ, ווי זי וואַלט דערמיט וועלען זאָגען. אז עס איז ניטאָ וועגען דעם וואָס צו ריידען. — מען איז צופרידען, אז מען מאַכט אַ לעבען ווען מען זאל נאָר זיין גע-וונט. די צרה איז אַכער, אז עס געהלט געוונט. דער מאַן שלאָגט זיך אַרויס פון די כחות צו מאַכען זיינע וועידושעס.

— ביי וואָס אַרבייט ער? — האָט גרין געפרעגט.

— ביי וואָס? ביי קלאָקס! — האָט מרס. סיימאָן טרויעריג אַ לאַך געטאָן. — גלויבט מיר, אז ער איז פון דער היים ניט קיין שניידער. ער האָט אין דער היים ניט געוואוסט ווי צו האַלטען אַ נאָדעל אין האַנט. געווען אַ וואויל-לערנער, אַ זיידענער יונגער-מאָן. נאָר דאָ, אין אַמעריקע —

— וויפּיל פאַרדינט ער? — האָט איהר גרין איבערגעשלאָגען.

— וועלל, ווי אַמאָל. אַמאָל פאַר-דינט ער מעהר און אַמאָל—ווייניגער. עס ווענדט זיך אַז דעם, וואָס פאַר אַ סיזאָן מען האָט. ווען עס איז כאַטש פאַראַן שטענדיג אַרבייט, איז ניט. יק מ'סטאָפּט. רס מ'סטריקט —

— ער באַלאַנגט צו דער יוניע?

— ...יעס.

— דערפאַר איז דאָס! ווען ער באַלאַנגט ניט —

— ווי אזוי קען מען דאָס? אַלע באַלאַנגען!

— אַלע! ? וועלל, אזוי זאָגען ווי, די יוניענס!

— ער זאגט אזוי, מיין מאַן.

— פארוואָס ווערט ער ניט פאַר זיך אַ בעל-הבית?

— פארוואָס? מר. גרין, אז איהר וואַלט עס פרעגען! איהר מוזט וויסען, אז הענט אַליין זיינען ניט גענוג צו ווערען אַ באַס. מ'דאַרף האָבען די זעט.

— וויפּיל קעש דאַרף מען דאָס אזוי האָבען?

— וויפּיל מ'דאַרף!

— נו, און ער האָט גאָרניט?

— ניט אז איבעריגען סענט! אַ

זונץ וואָס אויף דער הוצאה, דאַרף מען זאָבען אויף נאָר זאָכען. מ'דאַרף צאָהלען אין דער יוניען, מ'דאַרף אויסצאהלען אַ פאליסי.

— איז וויפּיל איז ער אינשורט?

— אין אַ פינף טויזענט דאלאַר, צי נאָר וועניגער דערפון.

דאָס גאָר? ס'איז זעהר וועניג.

— ס'איז, אַבער וואָס קען מען טאָן אז דאָס קומט אויך אז שווער צו טאָן.

— וויפּיל מאָל האָט עס שוין געדאַלטען יערכיי אז מען זאל „דראַפּען“ די פאַר-זיס? אזוי פיל מזל'דיגע יאהר זאָלען מיר אַלע האָבען וויפּיל —

— צו דער צייט האָט כעדיי אַנגעזאָגט, אז אימיצער וויל מר. גרין אויפ'ן טע-לעפאָן. ער וויל וויסען אויב ס'איז ניט צורפריה צו מר. גרין צו רעדען. אויב ער שלאָפּט נאָך, וויל ער אים ניט אויפ-יעקען.

— ס'איז ניט צו פריה, ס'ניט צו

(פאַרטועצונג פון נעכטען)

75.

אַ שלעכטע נאָכט, האָט זיך גרין געזאָגט, ווי אַ גוטע, געהט אויך אַרי-בער. און אזוי איז אויך דאָס גאַנצע לעבען...

ער איז געווען צופרידען, וואָס די צייט איז איצט צוגעקומען געהנטער און געהנטער צו דער שעה, צו וועל-כער זיין דעטעקטיוו האָט מיט זיין רעפּאָרט וועגען פעני'ן באַדאַרפט קו-מען.

אפּשר, האָט גרין געטראַכט, וועט פעני קומען גלייך מיט איהם. זי וועט איינזעהן, ווי נאָריש, ווי קינדיש עס איז געווען אזוי צו אַנטלויפּען, און וועט זיך קומען גיכער פאַרענטפּע-רען.

גרין האָט אפּילו ניט געוואוסט ווי אזוי און ווי גיך; אַבער ער איז איהר געווען גרייט צו פאַרגעבען.

נאָך אַלעמען, האָט ער פאַר זיך מודה געווען, האָט ער ניט באַדאַרפט מיט איהר ווין אזוי האַרט, אזוי שטרענג דערפאַר, וואָס זי האָט זיך ניט געאיילט פון גריניטש ווילערזש וואָס גיכער אַהיים צו קומען. ער איז דאָרטען געווען און אַליין געזעהן ווי גיך די צייט לויפט דאָרט, אין דער גרינער קאַץ, אוועק, אז מען באַמערקט נאָך ניט ווי שפּעט עס איז. דערצו איז זי ראָד דאָרט ניט געווען איינע אַליין. איהר קווינע, דער שאָופּער. און דער דעטעקטיוו האָבען זיך ביים זייט גע-זונען.

יא, עס איז געווען אַ נאָרישקייט איהר אזוי שטרענג אויף אַ קרייץ-פאַרהער צו נעמען. צורגעאיילט אויך. באַדאַרפט פריהער אויספרעגען די יעניגע, וואָס זיינען מיט איהר דאָרט געווען, און נאָכדעם, ווען זיי וואַלטען אויף איהר עפּעס האָבען אויסצוצאָגען, זיך צו איהר מיט פאַרשידענע באַוויי-זען אַ נעם טאָן.

„דאָס איז מיט מיר די טראַבעל“, האָט גרין וועגען זיך געטראַכט. „איך בין צורגעאיילט. איך פאַרלויר מיר דעם וועג אפּריער, פאַרזעה אזוי זאָכען און מוז זיך אומקערען צוריק... ס'איז אַ פאַסקודע זאָך. שוין צייט זיך דער-פון אפּצוגעוואוינען. נאָר עס איז גרינג צו זאָגען אַפּצוגעוואוינען זיך פון אַ נאָך וואָס איז געוואָרען אזוי ווי אַ בראַנישע קריינק!“

אזוי האָט זיך גרין אויסגערעדט ווין חסרון און זיך פאַרענטפּערט. ער האָט אויך באַשולדיגט און פאַרענט-פּערט פעני'ן פאַר איהרע גאַנגע, פאַר איהרע איינגעבאַרענע חסרונות: זי איז ענאָאיסטיש, זי איז קאַלט. זי וויל זיך ניט אַריינטראַכטען אין. דער פראַגע פון פאַרהיירא-טען לעבען. זי מיינט, אז זי איז נאָך אַ מידעל. זי פאַרנעמט וואָס זי האָט אַ מאַן. און אז דער מאַן דער-מאַנט איהר אַן דעם, וויל זי ניט אַרויין גיין זיין לאַגע. זי וויל אַלץ וואָס איהר אויג דערזעהט און וויל. ניט נאָכגע-בען דאָס וואָס זיין האַרץ באַגעהרט... אַבער זי איז נאָך יונג. צורונג צו צאַרשטעהן די יסורים פון דעם על-טערע, וואָס וויל זיך צופאַסען צו יער יוגענט און קען דאָס ניט אַלע מאַל באַווייזען...

פון די דאָזיגע געדאַנקען וועגען זיך און זיין פעני'ן, איז גרין אַריבער צו פעני'ס קווינע:

„אַ פייער פרוי, אַ וואוילע. זי פיהלט זיך נעבער שולדיג פאַר איהר

איהר געלאזען פארנעמען . . .
גרוי האט זיך געריכט אז מרס. מיין
מאן וועט איהם פאר אועלכע הארבע
ווערטער געבען „אויסגאב“, אבער זי
האט צו איהם דוקא ליכליך צוגעשטיי
כעלט און זיך מודה געווען, אז זי איז
טאקי אביסעל, א היבש ביסעל, שול-
דיג איז דעם וואס פעני. .אט זיך דאר-
טען, אין דער גרינער קאז, אזוי לאנג
פארוויילט. אז איר אליין האט זיך פון
דארט נאר ניט געוואלט אוועקנעהן
עפעס גאר א נייע וועלט האבען איהרע
אויגען דארט דערוועהן. א נייע וועלט
אזא, א פרייע, א י ו נ ע.
— יעס, מר, גרוי, — דאט מרס.
סימאן מיט א לייכטען זיפין געזאגט.
— אט ווי איהר קוקט מיר אז, ביז
איר. שוין ביט קיין ספרינג משיי
קען. און דארטען, צווישען די אלע
קינסטלער, שרייבער, מאהלעל, עק-
טארס און דער גוט יאהר וויסט זוי
וואס זיי ווינען, האב איר זיך דעריפילט
יונג! א סך, א סך איינער ווי איר בוי!
און אז איהר'ט מיר צוזאגען ניט צו
זאגען מיין מאן, ווע לאיר אייר וועגען
מיר נאך עפעס אויסזאגען . . .
יעס, וואס נאך?
דאס: מ'דאט מיר דארטען געמאכט
קאמפלימענטען און איך האב זיי מיט
פלעזשור אויפגענומען!... מעהר דער-
זון, — כ'האב געגלייבט, אז עס איז
אמט'דיג... מיין פנים דאט זיך פון די
זאמפלימענטען גענומען רויטלען און,
איך האב טאקע דערפון אליין גענומען
אויסזעהן שעהנער ווי איך בין... איר
זעהט שוין וואס פאר א קראפט, וואס
זאג א מין כשורף עס לינט אין א פלאץ
וואו... קיינער דערגעהט אייד ניט די
זארהען?... מ'זעהט פאר זיך מענטשען
וואס קוקען אויף אלעמען מיט די זעל-
בע אויגען. פריינד, חברים, קאמעראר-
יע. כ'דאט געפילט, אז מען האט אויף
מיר געקוקט ניט כלוין ווי אויף א פרוי,
זי אויף א אידיענע, נאר ווי אויף א
גענשען. א זעלבסטשטענדיגן מענטשען,
וואס דאס א רעכט צו זיצען צווישען
מענטשען. דערנע וואס זי וויל און טאן
וואס זי וויל, וואס איהר הארץ גלוקט!
— אזוי! — האט גרוי שפאטיט
אויסגערופען—טאן וואס זי וויל! וואס
די הארץ גלוקט! רויכערען, טרינקען,
רעדען וואס מען דארף ניט, אויסהע-
רען קאמפלימענטען פון אלערליי
שלעס און וואס נאך? זינדיגען, הא,
זעללע, כ'ווייסט שוין צו וואס אועלכע
פלעצער דעריפיהרען. כ'נעהערט פון
זיי!
— דאס וואס מ'הערט ווענען זאכען
פון אנדערע, מר, גרוי, איז גארנישט.
מ'דארף אליין —
- מוחל! מוחל! ! ניט אליין
וויילט זיך מיר אין די פלעצער געהן און
זיכער ניט מיט מ י ו ווייב. כ'קען
ברוך רשם אפארדען אויסצוגעהמען
זי אין בעסערע, און רייכערע פלעצער
פון די, און ווינערע און אנשטענדיגע
רע.
— וועללע, אלראיט, — דאט מרס.
סימאן פרידליך געזאגט. — זאל אלץ
זיין ווי איר ווילט און איצט, ביז דער,
אויף וועמען איהר ווארט וועט קומען,
נעהמט עפעס אין מויל. מ'שוין צייט.
לאזט ניט איבער'הלש'ען דאס הארץ.
— אלראיט, מרס, סימאן —
— ריווע: פליה, מר, גרוי, רופט
מיר פראסט און פשוט ריווע. כ'זיך
דאן פיהלען מעהר אלס אן אייגענע.
ניט ווי א פרעמדע... געהט עס?
— געהט עס! — האט גרוי איינגע-
שטימט. נאך עסק'נען זיך צופיל ארום
מיר דאפט איהר ניט. ביט מרס. פאט
א געלעגנדייט צו טאן איהר ארבייט.
זי קיינט דערפאר נעלט.
— כ'האב מורא, אז מרס. פאט איז
איצט צו ביי...
— צו בייז, מיט וואס?
— פרעגט בעסער מיט וועמען... —
האט פעני'ס קווינע איינגעהאלטען
געלאכט.
— אלראיט, מיט וועמען? זאל זיין
מיט וועמען?
— וועללע, מר, גרוי, מיט אן אייגע-
נעם מענטשען... מיט אונזער פעני'ס
אייגענעם טאטען...
— אזא, מיט אים? זעהט נאר, איך
האב גאר פארנעמען אז ער איז דא!
— האט איהר אויך פארנעמען ווי
ער איז נעכטען פון בענקעל אראפגע-
פאלען? — האט אירם מרס. סימאן
דערמאנהעט.
גרוי האט זיך צולאכט:
— דאס איז געווען קאמיש! ער האט
זיך דערישאקען פאר די אומגרייכטע
נקסט און באץ! — מ'וועט עס דאר-
פען דערזעהלען פעני'ן, זי וועט לא-
כען. פון איהר אייגענעם טאטען וועט
זי לאכען. אזא פאמיער!
— ער איז שוין נאר ניט קיין פאר-
מער, פארלאזט זיך אויף איהם.. און
ער איז דער ס א ד א ס פאט, קעני-
טיג, גאנץ גוט געפעלען. זי זעהט איהם
דארטען צו אזוי ווי ער וואלט ביי איר
זיין א... אן איין איינציגער בן ידיד!
זעהט נאר, אז זי זאל נאר ניט ווידער
איינער שווינגען...
— זי, מיין שוויגער? עס! נאר דאס
פעלעט מיר!
(ווייטערעס מצינען)

(פאריטעצונג פון געכטען)
די הארץ מינע זאגט מיר, —
האט זיך גרוי צו פעני'ס קווינע פאר-
טויט, אז פעני האט זיך פארנומען
צו פארקאכען א קאשע
מרס. סימאן האט איהם בארוהיגט:
— זי וועט עס ניט טאן, מר, גרוי.
ווארים זי וועט די קאשע אזוי גוט ווי
איהר דארפען „ראזכליאבעווען...“
זי איז נאך אלעמען, מרס. גרוי...
— זי איז דאס, ווען זי פארנעמט עס
ניט. ווען א י ר בין דערביי, כדי
איהר אויף דעם צו דערמאנען...
— זארגט זיך ניט, זי ווייסט צו גוט
דעם פריין פון א גוטען נאמען און זי
וועט עס גיט ספאליען.
— חלואי זאלט איהר אמת זאגען,
פון אייער מויל און, ווי זאגט מען עס,
— אין גאט'ס אויערען! כ'וואלט זעהר
גוט וועלען אז מיין נאמען זאל אריי-
געשליפען ווערן דורך א סקאנדאל אין
די פייפערס. נאר אלעמען האב איך
מיין פאמיליע, מיין משפחה, עפעס
אוינגס וואלט זיי פארשווארצען די
אויגען.
— דערלאזט גיט דערצו, מר, גרוי,
האט זיך פעני'ס קווינע ביי איהם
ווי געבעטן — גיט איר נאך וואס זי
ווייל מיט גוטען קען מען ביי איהר
אלץ אויספירען.
— אלץ?...
— כמעט אלץ...
— כמעט! אט דער כמעט מאכט
פון מיר א הל! אט אט אט איז שוין
דאכט זיך גוט, הא? נו, טויג עס ערשט
גיט. אינמיטען דינען מישט זיך אריין
דער שטן און צושטערט דאס צו וואס
איר שטערב. מינע גיט, אז זי איז אזא
גוטע...
— זי איז נאך אזוי יונג.
— אזוי יונג? חלואי איז זי בע-
סער גיט אזוי יונג, וואלט זי אפער
געהאט מעהר שכל ווי אזוי איהר מאן
צופרידען צושטעלען, ווי אזוי איהם
צו האוירען.
— מיט דער צייט! מר, גרוי, וועט
זי דאס וויסען.
— מיט דער צייט! דערין וויל זאל
איר וואס טאן? לינע? אין געהאקטע
צרות אין ווארטען ביי זי וועט... על-
טער ווערען?
ביז זי וועט ווערען גענימער.
— עט, זי וועט עס שוין מינמאל
גיט ווערען! איז געבארען געווארען א
קאלטע, א גלייכניגליגע. א כ'ווייס
אליין גיט וואס!
— אוי, מר, גרוי, מר, גרוי — האט
צו איהם פעני'ס קווינע געמאכט מיט
א פינגער, — איר זענט פונקט אזוי ווי
אלע מענער, איהר פארנעסט...
— וואס פארנעסט איך?
— אט דאס וואס מ'איז גוט, וואס
מ'איז געווען. גוט, איהר קענט
גיט נאך דאס גוטע גיט פארנעסטען און
גיט פארנעכען דעם איינמאל וואס איז
גיט אזוי גוט... פעני איז א קאלטע,
זע? און ווער האט עס איך געכטען
דא, אויף דעם פלאץ טאקע, אזא
זייסען, פיערידיגען קוש געגעבען?...
הא? איהר קענט עס גיט פארייליקענען.
איך האב דעם קוש מיט מינע אייגענע
אויגען געווען און... ג ע ר ט!
יעס, יעס. א י ר געדענק.
— איהר האט דאס איהר אונטער-
עווארימט...
— נאן, מר, גרוי, איהר אליין האט
פון איהר דעם קוש ארויסגערופען!
איהר אליין,
— מיט וואס אזוי... — האט זיך
גרוי געמאכט גיט, וויסענדיג, כדי מער
ווענען דעם פון מרס. סימאן צו הע-
רען.
— מיט וואס? מיט אייער וויי גוט
צו איהר, מיט לאזען איהר געניסען
אביסעל פרישע ליפט. א זאך וואס די
מערסטע ווייבלאך, גיט אועלכע יונגע
און שעהנע ווי פעני איז, קומט אן
גרינגער צו געניסען, ווי איהר... ווען
א ק י נ ד ה א ט זי זיך געפרעגט
דערימיט וואס איהר האט זי געלאזען
א וויילע דורכפאהרען זיך!
א וויילע! א שעהנע וויילע! זי
זאגט אין דער וויילע פארנעסטען אז זי
האט א היים מיט א מאן, א קראנקען
מאן, וואס קוקט אויס די אויגען אויף
איר, וואס איז אין איין שרעק אז
מען זאל זי ווידער גיט קידנען, אוועק
אויף א וויילע זון פארנעסטען צוריק צו
קומען! און איהר, מרס, סימאן, וואס
איהר גיט אליין צו, אז איר זענט כמעט
צוויי מאל אזוי אלט ווי זי. האט דאס

ניט געזאגט... זאגט עס אליין... האלט
די וואינער פליין. מר. גרין וויל צו איהר
ריידען. דוואקט עס מינוט! איהר ניכ
איבער צו מר. גרין דעם רעסיווער.
— וואס האט איהר מיר, ניט גע-
זאגט, — האט גרין ביי זיין דעטעק-
טיוו געפרעגט, איבערנעמענדיג דעם
רעסיווער, — וואס זאל זי מיר אליין
זאגען? זאגט עס מיר בעפאר ב'הויב
מיט איהר ווידער צו- צו ריידען...
כ'זאל איהר וויסען וואס צו זאגען.
דעיוויס האט געזאגט וואס:
— זי האט מיר געזאגט, אז זי וויל
דאס איהר זאלט ניט ריידען צו איהר,
איהר זאלט ריידען צו איהר לאיער...
— צו איהר לאיער! ? זי האט שוין
א לאיער? אזוי ווייט איז דאס דער-
גאנצע ?
(ווייטערעס מארגען)

— זי האט אויף מיר אויפגעהאט
גען דעם רעסיווער! זי האט אפגערוי-
גען! קריגט מיר שוין צוריק איהר
נאמבעל, שוין, די רגע!
דעיוויס האט זיך דערשראקען פאר
גרינ'ס אויסזעהן. ער האט מורא גע-
האט אז ער זאל ניט באפען די אפאפ-
לעקסיען. אהן אן איבעריגען ווארט
אויסצורידען, האט ער פעני'ן ווידער
אפגערופען, און ער אליין האט צו
איהר גערעדט:
"העלאה, מרס. גרין? — דאס בין
איהר, מר. דעיוויס... יעס איהר...
איהר רופ פון אייער היים... מר. גרין
וויל צו איהר נאך ריידען... יעס, איהר
מוזט איהר אויסהערען, איהר
מוזט! אה, איהר בעט איהר...
פליין... דא איז ער... נא, ב'האב דאס
רעטעקטיוו:

ארויס פון גערולר, כ'בין א קראנקער
מענטש, א שוואכער, ב'האב ניט קיין
כוח מיט דיר אזוי פיל צו ריידען,
ס'מיר טרוקען אין האלד און ס'ברע-
כען מיר די בינעל, קום, זעה וואס
דו האסט פון מיר געמאכט!...
ער האט געווארט צו הערען וואס
פעני וועט איהם איצט זאגען, אבער
ס'איז געווען אומזיסט זיין ווארטען,
פעני האט שטום געשוויגען.
— פעני, פעני! — האט גרין אין
טעלעפאן מויל אריינגעשריען.
קיין ענטפער.
— פעני, איהר, רייד צו דיר...!
פעני!!! —
ער האט זיך מיט אויסגעשטארטע
אויגען, רויט אין פנים, מיט א פאר-
נומענעם אטעם א קער געטאן צו זיין
רעטעקטיוו:

— ב'ווייס, — האט ריווע געזאגט,
— און, כ'זעה ניט איין צו וואס איהר
דארפט אפילו טראכטען וועגען יענע
פעיקערס מיט זייערע שווארצע קונצען.
רעדט בעסער-איבער וועגען. דעם מיט
פעני'ן...
— וועט עס, מיינט איהר, העלפען?
— אפשר וואלט איהר מיט פעני'ן
וועגען דעם א רער טאן, דא? א פרוי
צו א פרוי... מוט עס פאר מיר, יעס?
זאגט עס מיר צו.
זי האט עס איהם צוגעזאגט.
76.

ווען גרין קריגט מיט א דובלינג איהר
בער'ן קאפ, וואלט ער, לויט זיין באד-
הופטונג, ניט געווען אזוי געטראפען,
ווי פון דעם רעפארט, וואס זיין דע-
טעקטיוו האט איהם פון פעני'ן גע-
בראכט.

ער האט עס עפעס ניט געקענט גלייבן
בען. ער האט עס ניט גע-
וואלט גלויבען!
אז זי וויל אייגענע פעני'ן זאל זיך
פארקלייבען אין א האטעל אום איהם
פון דארט אנצוקלאגען אויף א גט!
פאר ברוטאליטעט! דאס הייסט אז
ער האט זיך ברוטאל באהאנדעלט?
אז ער האט איהר געסטראשעט מיט
א רעוואלוער! ער האט זיך, אויס
ווילדער אייפערזוכט געוואלט דער-
שיסען! ?

גרין האט זיך געכאפט פאר'ן קאפ:
וועה, וועה געשריען! אז זי וויל איהר
גענע פעני, זאל אויף איהם אזויגס
זאגען! וואס טוט זיך דארט מיט
איהר? וואס איז מיט איהר פלוצלינג
געווארען? !

— ניט אנדערש, — האט גרין מיט
הארץ געזאגט, — אז ביי איהר איז
ארויסקגעפאלען א קליאפעק פון קאפ:
זי וואלט אזויגס ניט זאגען ווען זי
איז ביים פולען זינגען. איהר זאגען
וואס זי רעדט!

גרין האט געהייסען זיין דעטעקטיוו
אז ער זאל פאר איהם קריגען פעני'ן
אויפ'ן טעלעפאן. ער וויל פון איהר
אליין הערען וואס זי זאגט. ער גלויבט
קינעם ניט א הויז זיין אייגענעם
אויגער. ער מוז הערען פעני'ס קול. עס
מוז! און טאקע שוין! בעפאר ער וועט,
אזוי ווי זי, משונע ווערען.

האט איהם דער דעטעקטיוו קוים
מיט צרות פעני'ן געקראגען אויפ'ן
טעלעפאן און געזאגט:
"אט איז זי, רעדט צו איהר אליין".
און גרין האט צו איהר גערעדט:
— פעני, — האט ער מיט א צו-
טרייעלטען פון אויפגענונג קול גע-
זאגט, — דאס ביזטו? פעני!
ווער רעדט דאס? — האט פעני
אנשטאט צו זאגען אויב דאס איז זי,
געפרעגט, — הו איז דהעט?
— דערקענט ניט מיין קול? פעני!
— נאוו...
— דאס בין איהר, דיין מאה פיי-
ליפ! נה, איצט דערהענטשטו שוין?
— וועלט!
— וועלט, העלאו! — איז שוין
גרין צוקאכט געווארען, — וואס
מאכסטו דאס פאר אן אנשטעל, וואס?
זאג מיר נאך, וואס פאר זאכען הער
איד דאס וועגען דיר? פארוואס קומט
סטו ניט אהיים?

— ב'האב ניט קיין היים...
— דו האסט ניט קיין היים! ?
דאס איז א דוואק! דו האקט
ניט קיין היים! אפשר האסטו ניט קיין
מאן אויך, דא? וואס זאגסטו, האסטו
א מאן, צי ניט?
— ..כ'האב ניט...
— און וואס בין איהר, א הונט?
סען, פעני, מאך ניט קיין קונצען און
קום אהיים, די מינוט. דארפט אפילו
ניט זוכען קיין טעקסי, האסטו
דאך דארטען די מאשין מיט'ן שאר-
פער, קום גלייך אהיים, הערסטו אי-
ניט?

— נא...
— נא? פעני, ברענג מיר ניט
—

(פארטועצונג פון נעכטען)
מרס. סימאן, וועהנדיג אז גרין איז
ניט אויפגעלעגט, האט ניט פאר-
פעלט אויף מרס. פאט'ס דעכנונג אביי-
סעל, זיך צו הכמה'נען. זי האט גענו-
מען פארשטעלען ווי מרס. פאט'ס וועט
איהם זאגען (נאך דעם ווי זי וועט
מיט פעני'ס טאטען התונה האבען):
"מיין וזהו", און ווי ער וועט איהר
דארפען אפגעבען כבוד, ער וועט איהר
דארפען רופען שוויגער - מוטער אדער
ע ל ס ט ע. שוויגער און בעטען איהר
זיצען און ברעטען מיט גוטע זאכען,
מיט מתנות.

גרין האט געלאכט. ער האט איהר
געזאגט, אין איהר אין פארלארען
נעגאנצען א טאלאנט, א גוטע אקטריס
סע, און אויס'וועט זיין פריילאך אויפ'ן
הארצען, וועט ער מאכען א פארמי-
צונאויפגען משפחה און זי וועט עס
מ ע. אפשר וועט ער איהם אין דעם
אויך העלפען. ער האט ליב צו לאכען,
לאכען איז געוונט, דאקטוירים, זאגט
מען, הייסט לאפען, איצט אבער לאכט
זיך איהם ניט, ער טראכט וועגען פער-
ני, וואס איז זי וואלט נאך וועלען,
וואלטען זי ביידע קענען לעבען און
לאכען, נאך זי וויל ניט. זי וויל ניט.
און טו איהר עפעס!

ער האט איינגעוואוינט צו עפעס בע-
פאר דעם וועט מיט'ן רעפארט
פון פעני'ן גומען. מרס. סימאן האט
איהם צוגערעדט צו עפעס. אז ער וועט
זיין זאט, וועט ער ניט ווערען געווען,
נערווען האבען א סך צו מאן מיט'ן
עסען. ער זאל זיך רעדען געהעמען איז
די הענט, ניט דעכענען זיך צופיל דער-
מיט וואס פעני זאגט... זאל זי זאגען
וואס זי וויל, אז עס וועט קומען צו
טאן איהר ער דער באס!

— ריווע (ער האט איהר שוין גאנץ
געגעבען און גערופען ריווע). איהר
זענט א קלוגע פרוי, אייער מאן דארף
זיך שעצען גליקליך דערמיט וואס ער
האט איהר געקראגען, פאר זיין ווייב.
איהר דערמאנהט מיר מיט זיך אז מיין
ערשטער ע"ה, איהר, אונז אלעמען, צו
לאנגע יאהר, אוי, איז זי מיר געווען
געטריי! איבערגעגעבען מיט ליב, און
לעבען! זי האט מיר צוגעזעהן ווי א
קינד, ווי א קליינע בייבי, גאלד'אין
האלץ האט זי מיר געגאסען; דאס בעד
סטע ביסען מיר אוועקגעגעבען. גער-
קוקט מיר אין די אויגען, ניט געוואוסט
וואס צו טאן מיט מיר! אט זי האט
מיר טאקע ליב געהאט! אזוי ווי זי

— וועט עס, מיינט איהר, העלפען?
— אפשר וואלט איהר מיט פעני'ן
וועגען דעם א רער טאן, דא? א פרוי
צו א פרוי... מוט עס פאר מיר, יעס?
זאגט עס מיר צו.
זי האט עס איהם צוגעזאגט.
76.

ווען גרין קריגט מיט א דובלינג איהר
בער'ן קאפ, וואלט ער, לויט זיין באד-
הופטונג, ניט געווען אזוי געטראפען,
ווי פון דעם רעפארט, וואס זיין דע-
טעקטיוו האט איהם פון פעני'ן גע-
בראכט.

ער האט עס עפעס ניט געקענט גלייבן
בען. ער האט עס ניט גע-
וואלט גלויבען!
אז זי וויל אייגענע פעני'ן זאל זיך
פארקלייבען אין א האטעל אום איהם
פון דארט אנצוקלאגען אויף א גט!
פאר ברוטאליטעט! דאס הייסט אז
ער האט זיך ברוטאל באהאנדעלט?
אז ער האט איהר געסטראשעט מיט
א רעוואלוער! ער האט זיך, אויס
ווילדער אייפערזוכט געוואלט דער-
שיסען! ?

גרין האט זיך געכאפט פאר'ן קאפ:
וועה, וועה געשריען! אז זי וויל איהר
גענע פעני, זאל אויף איהם אזויגס
זאגען! וואס טוט זיך דארט מיט
איהר? וואס איז מיט איהר פלוצלינג
געווארען? !

— ניט אנדערש, — האט גרין מיט
הארץ געזאגט, — אז ביי איהר איז
ארויסקגעפאלען א קליאפעק פון קאפ:
זי וואלט אזויגס ניט זאגען ווען זי
איז ביים פולען זינגען. איהר זאגען
וואס זי רעדט!

גרין האט געהייסען זיין דעטעקטיוו
אז ער זאל פאר איהם קריגען פעני'ן
אויפ'ן טעלעפאן. ער וויל פון איהר
אליין הערען וואס זי זאגט. ער גלויבט
קינעם ניט א הויז זיין אייגענעם
אויגער. ער מוז הערען פעני'ס קול. עס
מוז! און טאקע שוין! בעפאר ער וועט,
אזוי ווי זי, משונע ווערען.

האט איהם דער דעטעקטיוו קוים
מיט צרות פעני'ן געקראגען אויפ'ן
טעלעפאן און געזאגט:
"אט איז זי, רעדט צו איהר אליין".
און גרין האט צו איהר גערעדט:
— פעני, — האט ער מיט א צו-
טרייעלטען פון אויפגענונג קול גע-
זאגט, — דאס ביזטו? פעני!
ווער רעדט דאס? — האט פעני
אנשטאט צו זאגען אויב דאס איז זי,
געפרעגט, — הו איז דהעט?
— דערקענט ניט מיין קול? פעני!
— נאוו...
— דאס בין איהר, דיין מאה פיי-
ליפ! נה, איצט דערהענטשטו שוין?
— וועלט!
— וועלט, העלאו! — איז שוין
גרין צוקאכט געווארען, — וואס
מאכסטו דאס פאר אן אנשטעל, וואס?
זאג מיר נאך, וואס פאר זאכען הער
איד דאס וועגען דיר? פארוואס קומט
סטו ניט אהיים?

— ב'האב ניט קיין היים...
— דו האסט ניט קיין היים! ?
דאס איז א דוואק! דו האקט
ניט קיין היים! אפשר האסטו ניט קיין
מאן אויך, דא? וואס זאגסטו, האסטו
א מאן, צי ניט?
— ..כ'האב ניט...
— און וואס בין איהר, א הונט?
סען, פעני, מאך ניט קיין קונצען און
קום אהיים, די מינוט. דארפט אפילו
ניט זוכען קיין טעקסי, האסטו
דאך דארטען די מאשין מיט'ן שאר-
פער, קום גלייך אהיים, הערסטו אי-
ניט?

— נא...
— נא? פעני, ברענג מיר ניט
—

זינען! וואס איז וואלט געדראפט
טאן איז צו קומען נאך איהר מיט
אן אמבולאנס, אנטאן איהר א סטרייט
דזשעקעט און נעמען זי אין א משוגעים
הויז!

* * *

אזוי לאנג האט גרין געגען זיין
פעני'ן געקאכט, ביז ער האט זיך ווי
„אויסגעקאכט“.

אן אפגעשוואכטער, א צונויפגעפא-
לענגער און מיט אפגעטעמפטע בליקען
איז ער געבליבען ליגען אויף גע-
לענער און מיט אפגעטעמטע בליקען
געקוקט אויף פעני'ס קווינע און זיין
דעטעקטיוו.

זיי זיינען ביידע ווי שולדיגע פאר
איהם געשטאנען.

ביידע האבען זיי איהם, ווי עס האט
אויסגעוויזען, געוואלט העלפען און ניט
געוואוסט ווי אזוי...

ענדליך האט זיך פעני'ס קווינע
באשלאסען צו ע ק ט ע ז:

זי וועט צופאהרען צו פעני'ן. יע,

זי וועט מיט איהר אליין רידען.

און צום דעטעקטיוו:

— איך וויל אז איהר זאלט מיך
נעמען צו מרס. גרין! איך וויל זי זעהן,
איך וויל איהר זאגען וואס איך דענק
ווענען איהר...

זי האט דערביי א קוק געטאן צו
גרינ'ען און געזעהן ווי ער האט צו-
שטימט צוגעשאקעלט מיט'ן קאפ.

— יעס, יעס מרס. סימאן, פארהט
צו צו איהר, נעמט א טעקסי און פארט
אריבער. זאגט איהר אז זי זאל ניט
מאכען קיין ליטישע געלעכטער, ניט
רואנירען מיין גומען גאמען און קור-
מען אהיים, מיך וועלען זיך שוין דא
אויסמענה'נען...

דער דעטעקטיוו האט צו מרס. סי-
מאן סארקאסטיש א שמייעל געטאן:
— איהר זאלט נאך ניט זאגען מרס.
רין אז מ'וועט דא מיט איהר טענה'ן
ווי האט מיר אויסדריקליך געזאגט, אז
יאס זי קען מעהר פון אלץ ניט פאר-
טראגען, אין עס דאס רידען, דעם יא-
רען...

— אזוי האט זי געזאגט? — האט
זיך גרין ווי באליידיגט, — זי קען ניט
פארטראגען מינע רייד, זי וויל זיך
אפטאן אלערליי שטיק הינטער מינע
פלייצעס און איך זאל נאך איהר דער-
פאר א ווארט ניט זאגען! געבען איהר
א גלעט איבער'ן בעקעלע און זאגען
א דאנק דערפאר וואס זי נארט מיך
אפ...

— דעמט ניט אזוי, מר. גרין! —
האט פעני'ט קווינע אויף איהם כמעט
ווי אנגעשריען.—אזעלכע זאכען זאגט
מען ניט וואו מ'ווייסט ניט אויף גע-
וויס... און ווען איהר זאלט אפילו
עפעס וואס פארדעכטיגעט י ע ווי-
סען, איז שעהנער פאר אייער כבוד און
בעסער פאר'ן געזונט צו מאכען ווע-
נען דעם א שווייג...

זי האט זיך אויך ניט איינגעהאלטען
פון דערמאנען איהם אז זיינע יאהרען:
— איהר האט שוין, ניט צו פאר-
זינדיגען, דערגרייכט צו עלטער, ביי
וועלכע מ'דארף האבען איינזעהעניש
מיט דער יוגענט און קענען איהר מוחל
זיין געוויסע זאכען... פעני איז אזוי
יונג... אומערפאהרען! ס'ציהט איהר
צו זיין צווישען מענשען. זי וויל מ'זאל
אויף איהר קוקען, נו, וואס איז דאר-
טען אזוי? וואס וועט מען איהר דאר-
טען אפיקוען?

און מיט'ן ווייבערישען קנייטש:

— אוי, טאטע זיסער און דערבא-
רעמינער, אז מאן און ווייב זאלען ניט
וויסען וואס צו פארשוויינען און יען
איינעם דעם אנדערען איבערצולאזען,
יזאלטען זיי זיך דאך דארפן האלטען
אין איין רייסען און בייסען! אפשר
ניט אזוי?

(ווייטערט מארנען)

וואס? דו קומסט?

— נא — איז געווען פעני'ס ענט-
פער, — כ קום ניט...

— פעני, וועסט הרטה האבן... איך
ואג דיר, איצט — האט גרין אויפגע-
'עגט גערעדט, — אז ווען דו וועסט
שוין ו ז ע ל ע ז קומען, וועל
א י ד זאגען „נא"... מ'וועט זיין צו-
שפעט... שפילסט זיך מיט פייער...
וועסט זיך אפברענען... ס'איז מיר א
'המנות אויף דיר... ל'קען מעהר נאך
נישט זאגען. כ'בין עקזאסטער, אלץ
אין! כ'ס ענד טאירד!

דער סוף פון די אלע רייד איז גע-
יען אז פעני האט ווידער אמאל אפ-
געהאקט דעם געשפרעך. אפגערוגען,
אויפגעהאנגען דעם רעסיווער!

— נו? — האט גרין אומפאלענ-
יג אויפ'ן קישען אהן כוחות, ביים
דעטעקטיוו און ביי פעני'ס קווינע גע-
פרעגט, — ווי געפעלט איך אזא מין
חתונה? זי וויל מיר, ווייזט אויס, פאר
יער צייט טרייבען אין דער ערד אריין!
זעהן איהר לאיער! זי איז משונע!
א ב ס א ל ו ט ל י משונע! וואס
זומט מען מיט איהר? ס'איז מיר א
שאנדע און א חרפה פאר ליטען. אז
ווי וועלען זיך דערוויסען וואס פאר א
שמוקעס (שטיק) זי פראוועט, געלען
ווי דאך פון מיר לאכען אין די הוי-
פענס. זי רואנירט מיין געזונט, מיין
לעבען, מיין פארמעגען און, וואס
ס'איז מיר ערגער פון אלץ — מיין נר-
צען נאמען!

ער האט שיער וואס ניט געוויינט:
— פאר וואס קומט עס מיר? איך
בין אלע מאל געווען אזוי גוט צו איהר,
מיין גאנצען פארמעגען, מיין ל ע -
ב ע ז גרייט געווען איהר אפצו-
לעבען און זי, זי ב'דארפט עס מיר
אזוי פאר אלץ! א שעהנעם דאנק ניט
וי מיר, אזא יאהר אויף מינע שונאים!
— זי וועט בעסער ווערען, — האט
איהם ריווע געטרייסט, — זי וועט
מ ו ז ע ז בעסער ווערען. מ'דארף
איהר לאזען זיין וואו זי איז און נאך
אהיים ניט רופען, וועט זי אליין קו-
מען...

דער דעטעקטיוו האט זיך אנגעבלאפט
אן ריווע'ס מיינונג:

— זעהר ריכטיג, וואס ווייניגער
מ'וועט איהר בעמען אז זי זאל קומען
אהיים, אלץ גיכער וועט זי זיך ארום-
זעהן אז זי דארף דארטען ניט זיין,
אז זי האט געמאכט א טעות מיט'ן
אוועקגעהן... זי וועט הרטה האבען.

גרין האט זיך אויף זיינע צוויי עצה
געבער שפאטיש פארקרימט און מיט
נאל אויסגעכריפעט:

— ווארטען, הא? ווארטען ביז זי
וועט זיך אליין ארומזעהן אויף וואס
פאר א וועלט זי איז און הרטה האבען
אויף די שעהנע מעשים? נא סערי!
ל'וועל ניט ווארטען ביז צו איהר וועט
זיך דארטען צושארען א שאיסטער לא-
יער. כ'די אפצולעקען א בינדעל איי-
בער'ן גמ'פראצעס וואס ער וועט פאר-
פירען געגען מיר! כ'ניט ווארטען ביז
זי וועט זיך מיט מיר גוט אנדרייען און
אויפהענגען אויף מיר רעסיווערס און
אויסטרעכטען, אז איך האב זי נאך גע-
יזאלט שטיקען! כ'מוז זי נעמען צו א
אפעשעליסט אויף צו אונטערזוכן איהר
פארשטאנד די ווירטל איז אראפ פון

(פארטועצונג פון נעכטען)

און צו פעני'ן, דורכ'ן טעלעפאן:

— וואס איז דאס פאר א ביונעס
מיט א לאיער? הא? וואס נאך פאר
נייעסען געהטו מיר אויסטראכטען?
— אה, ווייסט שוין ווענען דעם...
— יעס, כ'ווייסט שוין! ערשט גע-
הערט, און, סע, וואס איז די אידע?
וואס מיינסטו דערמיט, וואס ווי ל-
ס מ ו?

— מיין לאיער וועט זאגען וואס איך
וויל...

— נא, סטאפ מיט מיר אזוי צו
ריידען! ווילסט מיר דער'הרג'ענען?
וואס ווילסטו פון מיר?

— איך וויל זיין פריי... — האט
פעני שטיל געזאגט, — איך וויל אי-
בער זיך. ניט האבען קיין באס וואס
סטראשעט מיר מיט... ווייסט וואס!...
— ס'אן אויסגעטראכטע מעשה!
ווער סטראשעט דיר, ווער, און, וואס
פאר א באס בין איך דיר? קוים וואס
איך לעב... איך ליג מיט א הונדערט
און פיר. ערשט איז געווען דער דאק-
טאר און באלד דארף קומען דער פרא-
פעסאר. אויב דו גלויבסט מיר ניט,
איז פרעג דיין קווינע און הער וואס
זי וועט דיר זאגען. זי איז אין נעקסטען
רום... אט איז זי ערשט אריינגעקומען
אזער. זי וועט צו דיר רידען.

מאכענדיג מיט'ן קאפ צו ריווע'ן,
האט ער איהר גערופען צום טעלעפאן
און איהר איבערגעגעבען דאס טריי-
בעל:

— נאט, ריווע, רעדט צו איהר. מיר
וויל זי ניט גלויבען, אז מיר געהען
אויס די כוחות.

ריווע האט צוגעשאקעלט מיט'ן קאפ
און, אפהוכטענדיג זיך אביסעל, גע-
נומען פעני'ן זאגען אין וואס פאר א
קריטישע לאגע איהר מאן געפינט זיך:
„ער האט א גאנצע נאכט ניט געשלא-
פען. זי ווייסט דאס, וויל זי איז געבען
איהם די גאנצע נאכט געזעסען. מיט
אן אויג ניט צוגעמאכט... זאל זי אומ-
באדינגט וואס גיכער קומען אהיים.
יערע מינוט איז טייער... זאל זי זיך
ניט מאכען קינדיש, זאל זי ניט מאד-
לען קיין ליטישע געלעכטער... מענשען
צורייסען דא דעם טעלעפאן און האל-
טען איך איין פרעגען וואו איז מרס.
גרין. זיי ווילען צו איהר רידען, און
משפחה אויך.“ „וואו איז פעני?“
ס'שוין דאס צווייטע, ניין, טאקע דאס
דריטע מאל אז זי ווערט פארפאלען...
וואס פאר א פנים האט עס? וואס
וועלען מענשען ווענען איהר זאגען?
די בעסטע זאך איז אז זי זאל קומען
אהיים, און טאקע וואס גיכער, אלץ
בעסער, זאל זי ניט מאכן פון א ווארט
א קווארט, צי ווי מ'זאגט: פון א
„מילב א העלפאנט“.

אזוי, אין אזא טאן האט ריווע א
צייט גערעדט און גערעדט, און פעני
האט געשווינען.

ריווע האט גרינ'ען איבערגעגעבען
דעם רעסיווער:

— איהר האט אנגעהויבען — האט
זי געזאגט — און איהר קענט ענד-
גען... זאל זי קומען אהיים —

— הערסט וואס דיין קווינע ריווע
זאגט, — האט גרין צו פעני'ן ווידער
גערעדט, — זי זאגט אז דו זאלסט קו-
מען אהיים, און טאקע גיכער אויך.

פארווערטס, 14 סעפטעמבער 1933

און איך וויל גלויבען אז פעני וועט מיט מיר קומען אהיים, נאר איך בעט אייך אפדוהער, זייט פארזיכטיג מיט אייגענע ווערטער, פירט ניט אויבער דעם שלום מיט עפעס וואס פירט צוריק צו קריג... זייט גוט צו איהר —

— זייט גוט צו איהר, — דאט גרין טרויעריג איבערגערעדט, — מען דארף דאס מוד בעטן זיין גוט צו איהר, און אז כ'וואלט אפילו וועלען זיין שלעכט צו איהר, קען איך? איך קען ניט, איך מוז צו איהר זיין גוט, איך מוז! איהר פארשטעקט עס ניט? —

מאן גוטמיטיג מיט'ן קאפ צוגעשטארקעלט, — איהר דארפט זיך אזוי ניט אויפדענקן, אט געה איך נאר ארויס צופיקטען זיך אביסעל צו אירר צו צופאיהרען און זי איז ארויס פ'ן צימער, איך בערלאזענדיג די צוויי מענער אל'יין גרין דאט אויסגענוצט די צייט פון ווארטען ביז ריווע יעט גרויס אריינקיין מען. ער האט גענומען זאגען זיין דע'טעקטיוו וואס ער זאל טאן: —

האלט אויף איהר אייערע אויגען אפען, און טאכטער זיינען אייד אייערע צוויי אויגען ווייניג ברי צו זעהן די אלע פארדעכטניגע פארשיינען וואס דרעהען זיך ארום מרס, גרין, טא דינגט זיך אז ארויסדרעלפער, וי זאל אויף קיין איין סעקונדע ניט בלייבען? אזוי, אהר שמירר... פארשטאנען?

— יעס, — האט דעוויס אנגעבוירן געזי דע קאפ און גרין דאט געאייגלט פארטענעצעס: —

— זאגט איהר דארטען אז זי קען

ניט פארפירען גענען מיר קיין גט פראצעס, וי האט ניט קיין גרוגט פאר דעם, איך קען דאס נישער טאן ווי זי... כ'האר נאר ניט אויסגעפארשט וועגען דער קידנעפינג... פאריוואס וויל זי ניט ארויסגעבען איהרע קידנעפער, פאר וואס? פאריוואס וועט זי ניט צוריק צו קריגן איהרע דאיימאנדס? זי איז גר'ווען פארמאכט אין ווי, משונע געיווען פאר דאייטאנדס אין איצט, איצט ארט איהר גארניט פאר דעם, ל'געמיינט, כ'בין געווען נאר גענוג צו מיינען אז זי האט עס גענאפט דעם פיסטעל און געלאפען גלמה נעמען אז איהרע קייד'נעפער פאר'ן אוימערבט וואס מ'איז גענען אירר באגאנגען, ערשט וי איז גאר דערמיט געלאפען ווי מיט א בא'ווייז אז כ'האב נעכטראשעס וי וער'מיט צו שיכען! מאי גאר! די דאר שטעלען זיך מיר קאפאיר ווען כ'טן גאר א מיאכט וועגען דעם! איך וויל זי שיכען! כ'וואלט נישער זיך אל'יין א קויל אין תארצען אריינגעיאגט, ווי א האר אויב'ן קאפ ביי אוהר אנדרייען! ער האט זיך אפגעוויפעלט, אפגע'קריכטס און פארקרימט ווי פון צייד'וועהטאן: —

— רי צדח אין וואס כ'בין צו איהר געווען צו גוט, דערפאר איז זי מיר געקראכען אויפ'ן קאפ, כ'האב איהר נאכגעגעבען אלץ וואס! זי האלט געוואלט און גאר מעהר ווי זי האט געוואלט! וויילסט דיינע פיסטשורס? אל'ראיט, דאב זיי, פאלר זיך דורך און געס זיי אפ. קום נאר נישער אהיים, איז זי זיך אוועק און... וואו היים, ווען היים? אויס דערמיט! נישטא מערד קיין היים, מיין מאן, קיין גארנישט!

און ברעפנדיג, מיט אן אפגעקאקט מען קורצען אטעם:

— צו וואס איז זי אל'יין געקראכען צו דעם שטאטגראפישטיק ווען איך דאב פארוואנט מיין שאופער, אז ער זאל כ'לאזען דעם אטאמאביל'הארן ברי יענער דארטן זאל פון זיין דושאיינט אראפקריבען, ער זאל צו זיי ארונטער'קומען, וואס פאר א ביעזעס האט זי געהאט צו אירם צו קריכען? זי איז איהרע מייערע זאכען אויף די שמוצי'גע טרעפ אין פ'ינטערטען האל צו אייזם אויפ'ן ברידעס! און ס'איז איהר ווייז גיג געווען די פיקטשורס, וואס ער האט שוין געמאכט, האט זי זיך ביי איזם ווידער ארינטער'גענומען! — זי האט זיך פאטאגראפירט ניט אל'יין, — האט זי דעוויס ווי פארענט'שערט.

— ניט אל'יין! און אז ניט אל'יין איז וואס? דאט וויילט נאר, אז זי האט זיך דערמיט געוואלט אנגרייטען א תירוץ, א פארענטפערונג פאר ווידער אכטאל געהן צו אייזם.. כ'פארשטעה שוין די קנצען!

ריווע דאט זיך, נאר א גלייכטען קלאפ אין בוך, צוריק אין צימער כא'ווינען.

— איך בין פארטיג, — דאט זי גע'זאגט און זיך א גויג געטאן, — מיר קענען שוין געהן, דעוויס האט זיך א כאפ געטאן: — גורבאיי, מר, גרין!

— גורבאיי, - דאט גרין געענט'פערט, — און גור לאק! זעהט צו מא'כען א נוסען דושאב און א נ'יכען, קומט באלד צוריק, אלע דריי!

— דאליוואי! —האט מרס, סימאן געזאגט, — זאל זיך אונז איינגעבען אויף גיך אויסצופיהרען אלץ וואס איהר ווילט, מר, גרין.

— זעהט נאר, אז זי (פעני) זאל יעלען וואס איך וויל, וועט שוין זיין אל'ראיט, איך וויל, אז ס'זאל זיין שלום, אז מיר זאלען זיך מעהר ניט ארומדייטען. זאגט איהר דארטען, אז

איך לויג דא מיט א פעהלען אין האר'צען פון איהר, זאגט איהר, אז א ווייב האנדעלט ניט אזוי נענען א קראנקען מאן, איבער איהר בין איך געלאפען און זיך צוקלאפט און זי איז גאר גע'רעכט! זי לויפט נאר אוועק ברי פון דארטען צו קרענמען מיר מיט, מיט א גט! סטוי אויף מינע שונאים'ס קעפ! ניט דערלעבען זאלען זיי ביי מיר אזא מין זאד! זיי צו'להכעיס וועל איך אויסלעבען מינע יאהרען מיט מיין יוייב, מיט מיין פגני'ן! ס'טרעפט אמאל צווישען סאז און ווייב אז אר'בעריידי. אבער דאס געזס אריבער, כ'גארנישט, פעני יוייס ווי איך גלייך וי, און זי מיר האט אויך ניט פיינט, כ'בין גוט צו אירר, וי דאט עס מיר אל'יין וויפ'ל מצל געזאגט, און אז זי יויל, קען זי זיין גוט צו מיר, זי יארף נאר וועלען,

ריווע האט זיך דערמאנט אויפ'ן זיש, וואס פעני האט גי'נ'ען פאר'ן זאהרע'י אין גריניטס ווילערזש גענע'גען, און מיט'ן קאפ צוגעשטאקע'ט:

— אמה, וואס אמת איז אמת, איך זאב יאר אל'יין מיט מינע אויגען גע'וערן ווי זי האט אייד ליב, זי דאט עס מיר געזאגט אוייר...

— געזאגט אויך! — האט גרין אויסגערופען און זיך מיט גצה'ן צום יעטעסטיוו א קער געמאן: — וי האט גס געזאגט, אט איז אויף דעם אן עדרת אירר אייגענע קווענע, אז אנ'שטערינען פרייז א מאנ'ס א ווייב, וי יעס קיין לינען גיט זאגען! אל'וא, כ'ווייל אייך גיט פארהאלמען, געטס און קומט מיט איהר אזוי ניד ווי אויך קענט.

— מיט דער יעכטער פוס! - האט ייזעק אויסגערופען און איז אין בא'גליימונג פונ'ם דעטעקטיוו פון גויניס'צימער ארויסגע'זאגען.

און גלייך מיט איהר צוריק אהיים קומען.

— איך דארף אייך גיט לערנען זיי אוי מיט פעני'ן צו ווידען, — האט גרין צו מרס, מיימאן געזאגט, — איהר זייט א קלונע פרוי און איהר פאר'שטעקט עס אל'יין, ווייס נאר, ריווע, אז אוהר וועט צו דעם שידוך גאר'נישט דערליינען.. איך בין א ספארט...

איהר ווייסט וואס איך מיינ, אייער מאן וועט שוין פאר אנדערע גיט דארפ'ען שקלאפען, אנדערע וועלען פאר א י ח'ס ארבייטען... מיין ווייב'ס משפחה איז ביי מיר חשוב'ער פון מיין משפחה. זאגט איהר מיר צו? —

און ער האט פארענדיגט זיין געבעט מיט די אוינען, געקוקט אזוי ווי ער וואלט זאגען אז זיין לעבען ליגט איצט אין אירער הענט...

— אל'ראיט, מר, גרין, — האט ריווע וויד' געזאגט, — כ'וועל טאן א פאר א גארע בא'דא' ווייל דא בא'דא' מיין בעסט... כ'וועל דוידען צו מעני'ן געהן, וועט זי קיין סך גיט טראכטען אזוי ווי א מאכט צו איהר אייגען קינד,

און גלייך מיט איהר צוריק אהיים קומען.

— איך דארף אייך גיט לערנען זיי אוי מיט פעני'ן צו ווידען, — האט גרין צו מרס, מיימאן געזאגט, — איהר זייט א קלונע פרוי און איהר פאר'שטעקט עס אל'יין, ווייס נאר, ריווע, אז אוהר וועט צו דעם שידוך גאר'נישט דערליינען.. איך בין א ספארט...

איהר ווייסט וואס איך מיינ, אייער מאן וועט שוין פאר אנדערע גיט דארפ'ען שקלאפען, אנדערע וועלען פאר א י ח'ס ארבייטען... מיין ווייב'ס משפחה איז ביי מיר חשוב'ער פון מיין משפחה. זאגט איהר מיר צו? —

און ער האט פארענדיגט זיין געבעט מיט די אוינען, געקוקט אזוי ווי ער וואלט זאגען אז זיין לעבען ליגט איצט אין אירער הענט...

— אל'ראיט, מר, גרין, — האט ריווע וויד' געזאגט, — כ'וועל טאן א פאר א גארע בא'דא' ווייל דא בא'דא' מיין בעסט... כ'וועל דוידען צו מעני'ן געהן, וועט זי קיין סך גיט טראכטען אזוי ווי א מאכט צו איהר אייגען קינד,

^[1] ביי א יואד צייט איז אוועק זינט צעני ראט, אכט'ווייפערדיג מיט'ן פיסר טעל, איהר היים און אייזר קראנקען אלטען מאן פאללאזען

^[2] א יואד פון אויסגערליכע פארהאנדל'לונגען, וואס זיינען אנגעגאנגען דורך ייערע פארמיטלער אין שלום-וויכער: צענ'סלס כווינע, גרינ'ס דעטעקטיוו אין גו זיי נאר פענ'סלס טאטע אויך

^[3] די דריי האכען געארבייט פלעשיג

קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א מהרצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.
קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א הארצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א מהרצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א מהרצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א מהרצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א מהרצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א מהרצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א מהרצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א מהרצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א מהרצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א מהרצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א מהרצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א מהרצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א מהרצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א מהרצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א מהרצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א מהרצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א מהרצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.	קאפ-ווייטאג, און געבען יענעם א מהרצוועהטאג... ער איז דאר נעבאר אזוי -קראנק, אזוי עובראכען, און שוואך.

פארמעגונג פון נעכטען
— דאס איין מאל זאגען איהר איז
נאך איז פאר מיר אויך געווען שווער,
זעהט שווער! גלויבט מיר.
— איך גלויב איהר, ס'איז נעווען
זינט מירן צוגעגען זאך פאר א יונגען
מאן און נאך א קינסטלער דערצו, צו
ראטען אזוי יונגע, שטענע ווייבעל, ווי
מירן קוינע איהר, און זי זאל גען
צוריק צו איהר אלטען מאן. איהר
אבער זיט אן אויסנאמע, דאס ווייטע
איינער ארענטליכקייט, אייער נידעמלעך
בישקייט און — קאמערענעס! איהר
האט געהערט נישט געטאן וואס איהר האט
געטאן, ס'מירן מיר, גרוי, אזוי גע-
זאגט, איר האב פאר אייך דערפאר
די גרעסטע אכטונג!
— א דאנק! — האט דער ארטיסט
געזאגט מיט א מאן וואס האט
געזיגט, אז עס איז, ביי איהר
אנגעלעגט. — ס'פרייעט מיר וויסלעך
וואס ב'האב זיך מיט אייך איצט גע-
מראפען, צו קענען דאס אייך אלץ
זאגען.
— מיר פרייעט איהר, און אפשר
נאך מעהר ווי אייך, ווייל איצט וועט
מיר זיין מיט איהר גרוינער צו רידען.
ב'נעט צו איהר איצט פון איהר מאן
מיט א מענטשען. ס'מירן געמען א סוף
צו איהר שטעלן דא איז האטעל, וועט
פון שוין גען אהיים, שוין צוריק
קוינמאל נים! איהר פארשטעמט?
ב'זאג דאס אייך ווייל ב'נעט צו איהר
זיט א מענטש מיט פארשטאנד, נים
קיינ פלום, ווי אנדערע יונגע לייט זיין
גען, וואס ווערען צוקאפט ווען ווי-
דערשטען א שעה פנים'ל, הלא?
זאגען נאך ווייל וואס מעהר צוועלבע
יונגעלעך ווי איהר ווייל! איר
וועט דאס איהר זאגען!
— זאגט איהר וועטען מיר נאך
נישט. — האט דער ארטיסט מיט
אראפגעלאזענע אויגען געכענטען,
ס'איז בעסער אז איהר זאלט ווענען
מיר נים רידען...
— פארוואס נים? איך מירן אז
איינער מינונג האט ביי איהר א גרוי-
סען ווערט...
— יעס, נא, לאזט איהר בעסער
זאגען איהר אייגענע מינונג, מאכט
איר נים וויסנדיג דערפון וואס איר
האב אייך געזאגט. איהר האט מיר
גארנישט געזעהן, איהר, פארשטעמט?
מאכט זיך אז איהר מיינט דאס איהר
באשולט צו געהן אהיים איז פון איהר
אליין געקומען. זי וועט זיך פיהלען
מעהר שטאלץ ביי ויך מיט דעם וואס
זי אליין האט אין דער אנגעלעגנהייט
האבען צו זאגען. און ער אויך, מיר
גרוי, דער דייכער מאן איהרער...
— מיר, סימאן האט דעם ארטיסט
מיט גרויס באוואונדערונג אנגעקוקט:
וואס, פאר א פינעם, וואס פאר אן
איינעלען באראקמער ער האט! ווי
באשיידען ער איז, ווי אויפריכטיג!
אן אנדערער אויף ווי איר וואלט
זיך מיט אזא פינעם דאנדרלונג איבער-
געמער, זוכען זיך דערמיט פאר א ויך
מינעל מענשען אויסצופינען, און ער
גארנישט, ער בעט נאך אז מ'זאל נאך

די האטעל מידעל, קענט זיך איין
רישע, מיט רייכע האר און א סך
ווערטער שפרינקלעך, האט איינגעהאלט
סען צוגעשטייבעלט.
— דאס איז עס, אלע די וואס קר-
טען אהער ווינען, מאכט די הויז
איז א צורעספעקטאבעלע צו ערלויבען
פריערע... ס'איז אזוי ווי האטעל
מאכט יואשינגטאן, געהערט פון
דעם? ס'זעהר שטרענג און אנשטענ-
דיג, די ליידי פון דער הויז און א
סאטייעט ליידי, זי באשאנגט צו די
פיר דונדערט. זי קען נישט אפארדען
קיינ סקאנדאל, דאס וואלט שטייגען
דער הויז'ס גוטען נאמען.
ריווע האט מיט אויסדרוק פון כאר-
וואונדערונג און צופרידענקייט געזע-
שטעלט מיט'ן קאפ אויף אלץ וואס
די האטעל-מירדעל האט איהר געזאגט,
ביי זיך אבער האט זי געטראכט אז די
קוינע איהרע די מיר, „גרען“, קיין
אונטער פארדאכט. די צוויי רוסעני-
מעלייט וואס באזוכען זי, דער ארטיסט
און דער אינטערנעס איידזשענט, וואר-
פען זיך לאז צופיל איין די אויגען. זי
האט זיך דאס געהויסען זאגען פעני'ן...
זי זאל זיך דאס געמען איין אנבא-
כט ביים אנשטעלען זיך אהיים
צו געהן.
זי האט געטראפען פעני'ן ווי זי איז
געלענען איבער דער ברייט פון בעט
און געקוקט אויף די בילדער וואס דער
אדמיניסטראטאר פאר האט איהר גע-
בראכט.
נישט אויפגעקומען די אויגען אויף
ריווע, האט פעני גאר ריווע'ס „האלא-
פעני!“ געזאגט:
— האלא, נישט וואס דו ביסט דא,
ווען זיך אוועק, זעה, קוק אז דיינע
בילדער.
די רוחניקייט מיט וועלכע פעני האט
זי ווערטער אריינגעזעהן, איז געווען
אן אויסערליכע, ריווע האט עס געזעהן,
אבער זי האט זיך דאס געהויסען מא-
כען נישט געזעהן. זי האט זיך צוגע-
זעט אויפ'ן ראג בעט און געקוקט
אויף די בילדער, ווארפענדיג זייערע
וואס האבען געטראגען סמינס פון ווי-
גען.
— ווי פיהלסטע? — האט ריווע,
ווי געווענהליך, געפרעגט. פיהלסט
אלאריי?
— יעס, — האט פעני קרום א
שמיכעל געמאך, — אלאריי אויף
איין ווייג.
פארוואס, מיין טייערע, זאלסטו
נישט פיהלען אלאריי אויף ביידע זיי-
טען?
— דערפאר וואס דאס איז מיר,
מאכט, נישט באשערט.
— זען נאך, דו האלטסט פון בא-
שערט? זינט ווען —
— וואס מאכט עס אויס'ן זינט יעני.
לאמיר בעסער פון דעם נישט רידען.
האט ריווע א וויילע געשוויגען און
איז ווידער מיט ריידי ארויסגעקומען:
— פעני, איך קום צו זיך פון דין
מאן...
— מיט וויין לעצטען ווארט...?
— יעס, פעני, און ב'נעט נישט איין
פאר וואס דו שמיכעלסט צו אזוי...
— וואס זאל איך טאן, לאכען
אדער ווינען? —

ריווע איז מיט א באוונדערע לייכט-
קייט און די פיס גענומען פונ'ם אר-
טיסט'ס אויטאמאביל דורכצופירען
איהר שליוחות פאר מיר, גרוי, זי איז גע-
ווען זיכער מיט איהר ערפאלג, זי האט
זיך שוין געוועהן, ווי זי קומט צוריק
מיט פעני'ן, נישט מעהר מיט ליידיגען!
„נאט אייד“ — וועט זי צו גרייטען
זאגען, — „איינער וואר! און ווייטע
עס ווייטער ווי צו היטען...“
דערנעבענדיג אייפ'ן וועג צו פעני'ס
רום די האטעל מידעל וואס האט
אויף די צימערען, האט איהר ריווע ווי
פון יוצא ווענען געפרעגט אויף דער
יאנג לעדי מיט די בלוזש אויגען.
— אה, מיר, גרען! — האט די
מידעל געזאגט, ווי האט מיטער,
יעס מעל, זי האט איצט א קאפ'וועך
טאן און וויל קיינעם נישט זעהן...
— מיר, — האט ריווע געזאגט, —
וועט זי זעהן אפילו מיט א קאפ'וועך
טאן.
די מידעל האט צוגעשטאקעלט מיט'ן
קאפ.
— יעס מנם! — און צושטייכלעך
דינ גארשטעלעך, ווייל, בוקאט יו'ר
ע לעדי, נא דויענטעלמען...
און זעהנדיג אז די לעדי קוקט
אויף איהר אזוי ווי זי וואלט איהר
נישט פארשטען, האט זי מידעל איהר
ערקלערט וואס זי מיינט.
זי מיינט, אז א לעדי, ווי יונג איז
שעה זי זאל נישט זיין, וויל זיך פאר-
מענער, פאר דויענטעלעך, מאכען
אויסווער נאך שערנער, אס די וועלכע
מיר, גרען האט מיט א וויילע בייזער,
ווען א דויענטעלמאן האט צו איהר
באדארפט קומען, אויסגעזיין פריש
און געזונט און מינסטער. ווי נאך דער
דויענטעלמאן (ע נאם דויענטעל
מען!) איז אוועק, איז געקומען דער
מינערע, און זי וויל קיינעם מעהר
נישט זעהן... וועל, דהאטט געזיכער!
אזוי איז דאס, זי נאך, ס'איז אזוי גע-
ווען, איז אן ס'וועט זיין, וועט עס
נישט?
ריווע האט צוגעשטאקעלט מיט'ן קאפ
און דער בארענדענדיגער מידעל גע-
פרעגט ווי לאנג דער דויענטעלמאן
האט ביי דער מיר, גרען (זאל זיין
גרען!) פארבראכט און צוגעגען אן
איהר טוט ליידי וואס זי האט דעם
דויענטעלמאן נישט געמראפען, ער איז
נייערער אן אייגענער, א קאזין...

טעגלעך, זי... זי איז נישט אויפגעראשט. ריווע!... איינער פון לינג קראנק צום שטעקט גאר נישט אריין צו איהם. זי געדט ויך מאכען פרעזענטעציע! (ווייטערעס מארגען)	בעט מיט א דאקטאר וואס זאגט אן מ'דארף רופען א פראפעסאר, איז זי שפאטיש געזאגט. — אזא ווייטע
---	---

און איין איינער האנט-בייטעל אריינגע-לייגט. ריווע האט זיך אפגענומען: — אבי דאס אויג זעהט עס נישט מער, אבער, פענעלע, וועסט זיין פאר-ויכטיג מיט'ן פאקטירבוק, יעס?... דאס זאל נאר, חלילה, אליין פון זיך נישט אויסשיסען... עס מרעכען, נישט ביי זיך דאס ריווע געטראכט, אז זי וועט שוין זען איין דערהיים "די שטיק נאזערין" פון פעני'ס הענט איינעקצונעמען. זי זאל זיך דערמיט נישט ארומטראגען. זי וועט עס ביי איהר צו'גנב'ענען און נישט באגראבען. נישט גרין און נישט פעני זאלען ביי זיך אזא מין פאסקודנע זאך האבען! וואס ווירט מער אזא זאך איז פון אויג. אלץ ווירט טער איז עס פון געדאנק. זי וועט עס שוין ביי איהר זעהן אוועקגעבייגן. * * *

— זי איז דא! איך האב זי אייך געבראכט! — האט ריווע מיט נצחון גרונ'ען די גוטע כשורה וועגען פער-ניס אהיים קומען אנגעזאגט. גרין האט זיך איין אן אויפגערינגט צוטיטאנד פון זיין "קראנקען בעס" אויפגעזעצט און זיינע אנגעשטערנטע בליקען אויפ'ן טיר אנגעשטעלט. — וואו איז זי? — זי איז דארט ביי זיך, אין איהר ברויזער... — פארוואס קומט זי נישט... פאר-וואס איז זי נישט אריין גלייך אהער? — זי... זי וויל זיך מאכען פרעזענ-

קעט שטערע, נישט געוואלט זאגען. — אז זי שווייגט. — דאס ריווע וועטן פעני'ן געטראכט. — איז זי בעסטע זאך אליין אויך צו שווייגען. זי האט זיך בעסער געגרייט איין גע-דאנקען צו זאגען גרין'ען, ווען זי וועט מיט פעני'ן אהיים קומען: "דא איז זי, אייער פעני, איך האב זי אייך געבראכט!"

און זי וועט איהם דערביי געבען א וואונדער: "אויב איהר ווילט זי ווידער אמאל פון הויז נישט פארטרייבען, זאלט איהר בעסער נאר נישט אנהויבען מיט אייער רע-קרויז-פארזעהרען. פארזעסט וואס ס'איז געווען און פארטיג. הויכט אן אויך דאס ניי צו פיהרען א רוחניגע, א פיניעס לעבען, ווי גאט און ליט האבען געבאטען."

ארויסווארפענדיג פון פעני'ס בוט-קעס די עטליכע נאכען כדי אין דעם בוט אז ארדנונג רי סעהערעדע זאכען צונויפלייגען, איז פון דארט דער רע-וואלוער ארויסגעפאלען, און ריווע איז פון דעם מיט שרעק אפגעשפונגן גען: — אוי וועק ז'מיר!

פעני דאס זיך פון איהר פארגליר-ווערטער פאנע איין ריווע'ס זיט א קער געטאן: — וואס איז?

— דאס! — האט ריווע אויס'רעוואלירט פון דערווייטענס אנגעווי-זען. — אט די פאסקוטסטונע... קיין גומער איר זאל דאס נישט קענען!

— גיב דאס צו מיר! — האט פעני די האנט אויסגעשטערקט.

— צו וואס באדארפטו דאס? פעני, ווען איך י'בין דו, וואלט איך דאס אפילו נישט וועלען אנזעהרען. ווי פאסט עס גאר פאר דיר, ס'איז א הא-זערי וואס פאסט זיך פאר געגנ-סטערס, בוטלענערס, קינדעפערס, אבער נישט פאר אונזערע מענטשען.

— אז דאס האט געפאסט פאר מיין מאן, — האט פעני מיט א פארעכט-ליכע גרימאסע געזאגט: — פאסט עס פאר מיר אויך...

— גא, פענעלע, דיין מאן האט עס ביי זיך געהאלטען פאר זעלבסטפאר-טיריגונג געגען אזעלכע שלעק וואס... וואס וואלטען דיר ביי איהם וועלען צוכאפען... דערצו איז ע"א מאן, דו ביזט אבער א פרוי.

— יעס, ליידיקע! אבער דאס קען מיר אזוי גוט ווי איהם צוגעקומען.

— געגען וועמען, פעני, געגען ווע-מען! פון וועמען קעסטו זיך דאר-פען פארטהויריגען?

— מען קען דאס גארנישט וויסען, אמאל קען זיין אז מ'זאל דאס דאר-פען אנשטעלן דעם אייגענעם מא' אבי שטעלען...

— פעני! — האט ריווע מיט די הענט א פאטש געטאן, פעני, ווייסטו וואס דו רע-סט, וואס האסטו געזאגט?

— האסטו גערעדט וואס... ווי קענסטו גאר אזוינס פאר דיין מויל ברענגען, ווי אזוי קומען צו דיר אזעלכע ווערטער, דאס פאסט דאך פאר איינער מיט א דארף, מיט א נישמה פון א מערדעריין!

— אפשר האב איך די הארץ און נישמה פון א מערדעריין.

— נא! דיין מאמע, א ליכטיגען גר-ערן זאל זי האבען, איז געווען א רי-מענט, א ברייאנט, גוט ווי א מלאך, — אפשר דאב איך זיך איינגעגע-בען איי... טאטען! — דאס פעני שפאטיש א טימליכעל געטאן.

— אפילו אז אין מאמען, אפילו אז ב'וויס אליין נישט איז וועמען, איז דאס נישט אין דיר. ס'נישט געווען, ס'איז נישט און ס'וועט נישט זיין אין אונזער משפחה אזא זאך! ווייסט עס.

— וואס ס'געווען און ס'איז ווייס מען, אבער וואס עס קען נאך זיין — פעני, פליי, זאג דאס נישט! — האט זיך ריווע געבעטען.

— ב'האב עס שוין געזאגט, — האט זיך פעני מיט איהר ווי גערייזט, — און גענוג וועגען דעם, גיב דאס מיר אהער.

— אסור מיר, פעני, אויב איך וועל דאס אפילו מיט א שפיין פינגער אבי-ריידען!... פינגערטוועגען קען עס דא בלייבען ליגען...

פעני "אט דעם רעוואלוער גענומען

דיין קאפזעהטאג און איך וועל דא דערוויילע צונויפנעמען אין סומקעס דיינע זאכען. אין א קורצער וויילע ארום וועלען מיר, מיט מול, זיין אין דערהיים און ב'וועל שוין זעהן מאכען אזוי, אז דו זאלסט עס אנדזשאיען, ב'זעהן אז ער זאל דיר נישט באדער-רען... סאידען אז דו וועסט עס אליין וועלען...

פון איין זיט איז ריווע געווען צו-פרידען וואס פעני האט נישט ארויסגע-ווינען קיין ווידערשטאנד געגען איהר נעמען זי אהיים, פון דער אנדער זיט אבער האט עס איהר געוואונדערט און כמעט ווי פאדיראכטען:

דער זיט איז אנגעקומען צו-רינגט, כמעט ווי א'ין דעם מינדסטען קאמפ-דאס האט ביי ריווען אפגענומען די מעגליכקייט איבערצונעמען זיך דער-מיט וואס זי האט דא אויפגעטאן... ריווע האט פארשטאנען פעני'ס ענטווארונג מיט דער עצה וואס דער ארטיסט האט איהר געגעבען: עס איז נישט אזא גוואלדיג גרויסער קאמפליר-מענט פון א יונגעמאן, ווען ער זאגט צו אזא שעהנער, יונגער ווייבעל, אז זי זאל בעסער געהן צו זיך אהיים.

אבער, האט ריווע געטראכט, וואס פארט דאס פעני-פון דעם ארטיסט ערווארט? ער זאל זי אפריידען פון איהר מאן? הייסען איהר פאדערען א גט און זי זאל מיט א יוהם החרג האבען?

א גרויסער גליק וואלט איהם גע-בראכט! יע, ער האט זעך פון געאנדרעלט, דער ארטיסט, וואס ער האט זי נישט פארפיהרט, — האט ריווע געטראכט.

ער האט צו איהר ארויסגעווינען דעם געהעריגען רעספעקט וואס א געווי-סענהאפטער יונגעמאן דארף צו א' ארעגנאליכער, אנשטענדיגער פארהיי-ראטער פרוי ארויסווינען. ער האט פאדירט א מעדאל פאר אזא האנד-לונג, אז ס'וועט קומען צו רייך וועגען איהם, האט ריווע געקלערט, ווען זי דאס פעני'ן זאגען.

דערווייל האט ריווע מיט פעני'ן קיין אפשר, איהר לאזען נעמען אהיים גע-קעלאפט, — וועסט אזוי אויסשטעהן

(פארזעצונג פון נעכסטן) ריווע ראט זיך צוויפעלס:

— אה, יעס? וועסט נאך-אפשר באליד זאגען אז ער איז איינער פון דיר אויך? — נא, איר וועל נאר זאגען אז איר וועל נישט דערלעבען זיינע יארהער... — סעי, וואס איז דער סעהר מיט דיר, ביזט היינט אויפגעשטאנען אויפ'ן לינקען זיט, צי וואס? וועלכער נאר שטופט עס דיר אזוינס צו זאגען? — דער גאר וואס איז מיר... איר אליין... — האט פעני ווידער געזיפצט: ריווע האט געדערהם מיט'ן קאפ: — פעני, ב'פארשטעהט דיר נישט, דיינע רייד מיט די זיפצען פאסען זיך צו דיר גארנישט, סאידען ס'איז עפעס וואס דו באהאלסט פון מיר... איז דאס נאריש, פון מיר דארפטו גאר נישט באהאלטען. זאג מיר, קינד, וואס איז דאס?...

פעני'ס ליפצען האבען זיך צועפענט און זיך צוריק צוגעשלאסען. איהרע ליכטיגע בלויע אויגען האבען זיך אבי-געפילט מיט מרעהרען. פארשטעלענדיג זיך זיך די אויגען מיט ביינע הענט, איז זי מיט'ן פנים צום קישען געפאר-לען.

ריווע האט איהר האנט אויף פעני'ס אקסעל ארויפגעלייגט און נישט גע-וואוסט וואס צו זאגען. איהר האט געדוכט אז זי פארשטעהט וואס מיט פעני'ן איז, ס'איז איהר געבאדן נישט גאט. דעם ארטיסט מיינונג טוט איהר זעהן... זי זעהט אז זי האט נישט קיין אנדער אויסוועג ווי צו אומקערען-ווי-טען און נעמט מיט'ן אלטען, קאפ-ריווענס, אייפערזוכטיגען מאן.

ריווע האט געשוויגען און ריווע האט עס אנגענומען פאר א נומען סימן. אבי זי לאזט זיך ריידען. פריהער פלעגט זי נעמען שרייען אז זי וויל פון א י ד ג נאדנישט הערען, אינעם שווייטע זי כאטש, זי הערט זיך צו: פעני נניקעט אלץ איז קישען, ס'איז אלראט אבי זי שווייגט.

ליג זיך אזוי, פענעלע, — דאס ריווע מיט'ן האנט פעני'ס אקסעל צו-קעלאפט, — וועסט אזוי אויסשטעהן

איך ווילס אז איך ווייסט דאס
זי איז איי דעם ליכטליכע, קינד
סטערשע ווילעדזש געקומען מיט
איינער ערלייבניש, איז איינער קאר
מיט איינער שאופער און, אין דער
באגלייטונג פון אן עלטערע פרוי
מיט, ענטשולדיגט, איסטמאד מאַ
נירען... א פראסטע אירענע וואס
קוקט ארויף צו איינער פרוי ווי ארף
אז, וואס מעג אין אלץ האנדלען
אזוי ווי איינער געפערט... די פרוי
האט גלויבט מיר, א סך מיטגע
וויקט צו דעם בלינקען עפאל
וואס איינער פרוי האט ביי די לייכט
וויגע פארעהער געהאט... זיי האד
בעי זיך צו איינער צוגעכאפט ווי
הונגריגע הינט צי א ביי, ווי
שיכור'ע מאטראסען אדער סאל
דאטען צו א... ב'ויל גיט זאגען
וואס!...

איך דאב דאס געזעהן, אין מיר
האט זעהר וועג געטאן מיין דארן
פאר אייך, איך, מיין פריינד, ווייס
דעם בעס פון ליבע און אייפער
זוכט, איך ווייס דעם טעם פון
געפיען און — פארלידען... און
כ'מיל דאריבער מיט אייך מיט...
ריווע האט א קוק געטאן וויפיל
גאט ס'איז אין דעם בריוו געווען צום
ליענען און שפאטיש געשמייכלט:
וואס! איך דאס דערעירען ביז
צום סוף?

וועס, ביז דער לעצטער שור! —
האט גרין געזאגט.
— אלראיט, ליענען מיר ווייטער:
"אויסער דעם צו וועמען איינער
דאס איינער פרוי ערלייבט צו פא
רען גאד איהרע בילדער, האט זיך
געבען איהר (א הויז גאר אנדערע)
געפונען יענער סוכיעקט, וואס אין
מיט איהר פארפאלען געווארען" צו
דער פארטי וואס איהר האט פון
איהר כבוד ווענען גענעבען...
"ער האט זיך געהר נאענט צור
געזעט געבען איהר און זי, זי האט
איהם פון זיך גיט אפגעשטופט...
אדרבה, זי האט זיך צו איהם וואס
זעהר און זעהר נאענט צו
געקוקט!..."

פון אויז זייט דער ארטיסט און
פון דער אויטער דער מוטער מיר
ביעקט און צו זי גאר אונזען מיט
וועלכע איר, איינער פריינד, וואלט
קינמאל גיט וועלען עפעס גיט אין
האבען צו טאן...
"אויסער רייכער פריינד, מיניער,
איר בין א פערנאן וואס דאס פון
בעאריע און פראקטיקע, פון ביכער
און לעבען זעהר פיל געלערענט און,
איר בין רייט מיט מיין גאנצע
מענטשיקע און ערפארונג אייך אין
איינער קריטישער לאגע צו העלפען.

איך האב אנגעזאמלט פאקטען
און וועל זיי גאר זאמלען, פון
איינעווענען...
"דערווייל, מיין פריינד, האלט זי
אונטער א שטרענגע קאנטראל.
ס'איז גיט אזא מענטש וואס
זאל גיט דענקען רויך ווענען דער
פערנאן אין וועלכער ער איז פאר
ליבט, עס איז אונמגלייך צו ליבען
און צו זיין פלוג...
"בגנצם זיך, דאריבער, מיט
מיין פארשטאנד, מיט מיין
שכל, לאזט מיר אייך דינען מיט
מיין ערפארונג אין לעבען. איר
בין גרויס דערנאך.

ריווע האט ווידער א קוק געטאן
אויפ'ן בריוו צו זעהן וויפיל דארט איז
גאד געווען צום ליענען,
— א גאנצע מיילע! — האט זי
שפאטיש א לאר געטאן —
ווייטערע פארטועזונג שבת

ברענגען פעני'ן אהיים, איז ארויסגע
ווארפען...
וואס איז דאס, איהר סטראשע
מיר? —
גאט איך ווארן אייך גאר, כ'האב
צוגעזאגט פעני'ן אז איהר וועט איהר
גיט יאדע, איהר וועט ביי איהר גיט
מאנע, לאזען איהר זיין ווי זי איז.
— ווי זי איז! און ווי זי איז? —
זי איז אהראיט.
— אויף וועלכען ווייט?
— אויף ביינע ווייטע.
— זאל זי דאס באווייזען! זאל זי
מיר לאזען זעהן אז זי איז מיר גע
ווען טרודי!
— ווי אזוי, — האט ריווע גע
פרעגט, — קען זי דאס באווייזען?
— ווי אזוי? דאס איז שוין אירע
ביזנעס ווי אזוי מיר צו באווייזען אז
זי איז, אדער אז זי איז גיט אלץ
ראיט.
— איך וואס, אייגענטליך, באשול
דינט איהר זי?
— איז א סך זאכען!
— אבער די הויפט זאך —
דאס לעצטע, אין וואס איך האב
שילדיג זי, איז אין זוכען פאר זיך צו
געפיען א וונגען מאג, א נייעם, וואס
זאל איהר העלפען סטוד ווערען פון'ס
אלטען...
— דאס איז א ליגען! — האט
ריווע אויסגעשריען, — איך קען שווער
רען אז כ'האב אללין געזעהן ווי צור
שראקען פעני איז געווארען ווען זי
האט דעם דאקטאר'ס קול דעהערעט
דורכ'ן טעלעפאן. ווי צוטראגען זי איז
די גאנצע וועג געווען און ווי זי דאס
וואס גיכער געוואלט קומען אהיים כדי
א י י ד צו זעהן. איר בין אז
ערנט —
— אזוי, איהר זייט אויף דעם א
ערת און איהר קענט שווערען.
— יעס, כ'קען שווערען!
— ווי אבער אז כ'גלויב אייך אויך
גיט? —
"מיר אויך גיט? וועמען גלויבט
איהר יע? — זיך אללין גלויבט איהר?
— זיך אללין און, — האט גרין
פון איינשט'ן קישען א בריוו ארויס
געשלעפט — דאס!
— וואס איז דאס? — האט ריווע
דעם בריוו אנגעקוקט.
— איהר זעהט דאך וואס, א בריוו,
פון וועמען?
— פון א... פריינד, דער בריוו
דאס מיר געפענט די אוינען.
— אויף וואס?
— אויף די שעהנע מעשים פון...
א י י ד פ'עני'ן! ליענען עס, אז
איהר ווילט, און קוויקט זיך מיט דעם,
קלייבט נחת פון איינער שטיגע קוינע
און פון גאר אימיצען...
— ווער איז דער גאר אימיצער?
— ווער? טאקע איהר אללין...
— א י י ד?
— יעס, איהר!

ריווע האט א קנייטש געטאן דעם
שטערען, א הויך געטאן די עסלען
און דעם בריוו פון גרויס האנט גע
געמען און איהם אנגעהויבען צו ליינע
נען מיט די אוינען.
— איהר קענט איהם ליינען אזוי
אז איך זאל עס קענען הערען, — האט
גרין געזאגט, — א גוטע זאך מעג מען
לענען צוויי מאל.

— אלראיט, — דאס ריווע גלייכ
גיכטיג געזאגט, — מיר איז דאס אלץ
אינס, דער פלעושויר איז אינגאנצען
אויסערע.
און זי דאס עס גענומען ליינען
אזוי אז ער זאל עס הערען:
"פיל געאכטער מיר, פיל'ס
גרין: —
"איך מוז אנהויבען יעס בריוו
מיט די בארימטע ווערטער פון דעם
רוסישען אומשטערבליכען שריפט
שטעלער, גראף לעוו טאלסטא:
"איר קען שוין בעהר גיט שוויי
גען!"

"יעס, איר קען שוין בעהר גיט
שווייגען און מוז אייך לאזען ווי
סען אויף וויפיל איהר ווערט גע
לארעט.
"ווען איך דאב גיט די עהרן און
דאס פארנעמיגען צו קענען אייך
פערזענליך, אט מיר ווייניג וואס
די גאנצע זאך איז קען גענוג איר
דערע מענען, וועלכע ווערען אפגע
גארט פון זייערע פרויען, און איר
שרייב זיי גיט ווענען דעם. זאל זי
איינער לעבען איז א גאר'ס גי
עהר...
"מיט אייך אבער איז די זאך
אנדערש. איהר זייט גיט אזא ווי
אנדערע. אין אייך איז פאראן אזוי
פיל ווידער, אזוי פיל פיניקייט!
איהר וויס אזא אייגנטליכע, אזוי
נאכעל, גרויס און דאך אזוי פריינד
לייך, מעגלייך, צוגעגלייך און גיט,
אז א י י ד טאגט גיט אפגע
גארט ווערען, אנדערע אפשר יע
אבער איהר - גיט!
"איר, גוט מיר, קען אייך זעהר
גוט, איהר זייט אין פילעם זע
ערלייך צו מיר... איך פארשטען
דאריבער, וואס פאר גייסטיגע
יסודים אייך קומט אויס צו פאר
טראגען איבער דעם וואס איינער
אפפער, וועלכע איהר ברענגט פאר
שעהיגט און יונגען, ווערען גיט
אפגעשעצט ווי זיי דארפן, אפגע
שעצט ווערען...
"און איר פיל'ס א י י ד מיט.
עס קען זיי אז צוליב אונזער נשמה
פארוואנדשאפט, גיט זיך מיר אי
בער דער ווערטאט וואס איהר מיט
פיהלען ווען די, פאר וועמען איר
צו וועמען איהר גיט אלץ וואס א
מאן קען געבען, איז דאס גיט
ווערט...
"מיין פריינד, מיין אריבער רוי
בער פיינער! זי באטריינט אייך!
צו דער צייט וואס איהר לינט א
צוביכענער אין בעט, געפינט זי
זיך צווישען פיערלאפען געזעלשאפט
און קאקעטירט אויף וואס די וועלט
שטעט!"

און... איר... און באהאלטען זיך פון
מיר, דא?
— זי באהאלט גיט, זי וויל זיך
בלויז ארימזעהן וואו זי איז, זי וויל
קומען צו זיך...
— צו זיך! צו מיר, און גיט צו זיך,
זי קומען, צו מיר, און גיט צו זיך,
איר בין איהר מאן —
— און זי וועט דעהערען איינער
געוואלדעווען וועט זי —
וועט זי וואס? וואס וועט זי?
— זי וועט... זי קען ווידער
אונזען —
— אזוי? ווידער! סען, אז זי איז
שוין געקומען צום שכל צוריק צו איהר
מאן צו קומען, וועט זי שוין גיט טאן
אזא נארישקייט ווידער אונזעקונגען.
איר האט געזאגט און כ'וועל האלטען
ווארט: זאל זי גאר ווידער אנהויבען
צו מאכען מיט מיר די פוילע שטיק,
וועל איך איהר אללין הייסען געהן,
און מיט ליידיג אויך, זי קען אויפ'ן
וועג געמען אירע, "פיקשעס" אז זי
ווייל, דאסמאל, איר וועל ביי איהר אפ
געמען אלץ וואס כ'האב איהר ווען
געגעבען, אלץ!

ריווע האט געקוקט ווי גרין האט
זיך אזוי געטאכט און מיט בארויערען
געדעהט איהר קאפ:
— וועל, הערעדיג איצט ווי איהר
דעמט, האב איך באלד חרטט וואס
כ'האב פעני'ן אזוי געבעטען צוריק צו
קומען... כ'האב איהר געזאגט, אז איהר
וועט זיין גוט צו, איהר, גיט מער
מושען זי מיט אלעליי פראגען, אכ
הויבען פיהרען א נייען לעבען —
— כדי אנהויבען צו פיהרען א
נייען לעבען, דאך מען פרידער גוט
אויסגעפונען דאס אלטע צווישען מאן
און ווייב דאך אלץ זיין אפען, קיינע
פארבארגענע זאכען, און גאר א זאך,
זי זאל מיר דאך, פון וואנען זי האט
עס גענומען, צוריק אונגעלייגען דעם
פיסטעל. כ'קען איהר גאבען, וואס
זי האט מיר אפגעטאן, מעהר קיין זאך
גיט געמדיגען, איך וויל גיט א ווייב
מיט אזא הייסע געוועהר אין האנט,
איר געטרוי איר גיט, ס'קען זיך ביי
איהר נעמען, און אזוי, געפערליך פון
זיך אללין אויסשטעלן!... כ'ויל גיט
געמען קיין משענסעס, כ'ויל זיין אירף
דעם סוף וויס...
— מיר, פארוואס האט ריווע מיט
פארדרוס געזאגט, — כ'ווייב ערשט
אן איינזעהען וואס פאר א שווערער,
קאפירונער מענטש איהר זייט און כ'האב
מורא אז מיין גאנצע ארבייט מיט'ן

ריווע האט אויף גרינ'ען מיט פאר
ווארף געקוקט און צוגעשטעלט
מיט'ן קאפ:
— אוי, מיר, גרין, מיר, גרין, וואס
פאר א... אומגעוויינער מאן איהר
זייט! ווען איהר קענט ווארטען רי
היג —
— איך קען גיט ווארטען רוחיג!
— האט גרין ביי אויסגעשריען, —
איר, גרין, גיט ווארטען רוחיג.
איר פארער דאס צו וואס איר בין
אינטאייטעלט. כ'בין בארעכטיגט צו
דעם אז מיין ווייב, מיין געזעצליכע
גרויב זאל מיר גיט לאזען ווארטען...
"איהר פארשטעהט? איר בין א קראכ
קער מענטש מיט א שוואכע הארץ און
כ'האב שוין גענוג געווארט, פלעכט!
— אוי, מיסטער גרין! — האט ער
איהר גאכעקייטמט, — וואס גאך ווילט
איהר מיר זאגען: — "שעם אז יו?"
הא? איהר וועט מיר אפשר זאגען,
אז כ'זאל זיך שעמען דערמיט וואס
כ'ויל גיט אז זי, מיין ווייב, זאל זיך
מיט מיר רייזען, קומען צוריק אהיים

ריווע האט געקוקט ווי גרין האט
זיך אזוי געטאכט און מיט בארויערען
געדעהט איהר קאפ:
— וועל, הערעדיג איצט ווי איהר
דעמט, האב איך באלד חרטט וואס
כ'האב פעני'ן אזוי געבעטען צוריק צו
קומען... כ'האב איהר געזאגט, אז איהר
וועט זיין גוט צו, איהר, גיט מער
מושען זי מיט אלעליי פראגען, אכ
הויבען פיהרען א נייען לעבען —
— כדי אנהויבען צו פיהרען א
נייען לעבען, דאך מען פרידער גוט
אויסגעפונען דאס אלטע צווישען מאן
און ווייב דאך אלץ זיין אפען, קיינע
פארבארגענע זאכען, און גאר א זאך,
זי זאל מיר דאך, פון וואנען זי האט
עס גענומען, צוריק אונגעלייגען דעם
פיסטעל. כ'קען איהר גאבען, וואס
זי האט מיר אפגעטאן, מעהר קיין זאך
גיט געמדיגען, איך וויל גיט א ווייב
מיט אזא הייסע געוועהר אין האנט,
איר געטרוי איר גיט, ס'קען זיך ביי
איהר נעמען, און אזוי, געפערליך פון
זיך אללין אויסשטעלן!... כ'ויל גיט
געמען קיין משענסעס, כ'ויל זיין אירף
דעם סוף וויס...
— מיר, פארוואס האט ריווע מיט
פארדרוס געזאגט, — כ'ווייב ערשט
אן איינזעהען וואס פאר א שווערער,
קאפירונער מענטש איהר זייט און כ'האב
מורא אז מיין גאנצע ארבייט מיט'ן

ריווע האט געקוקט ווי גרין האט
זיך אזוי געטאכט און מיט בארויערען
געדעהט איהר קאפ:
— וועל, הערעדיג איצט ווי איהר
דעמט, האב איך באלד חרטט וואס
כ'האב פעני'ן אזוי געבעטען צוריק צו
קומען... כ'האב איהר געזאגט, אז איהר
וועט זיין גוט צו, איהר, גיט מער
מושען זי מיט אלעליי פראגען, אכ
הויבען פיהרען א נייען לעבען —
— כדי אנהויבען צו פיהרען א
נייען לעבען, דאך מען פרידער גוט
אויסגעפונען דאס אלטע צווישען מאן
און ווייב דאך אלץ זיין אפען, קיינע
פארבארגענע זאכען, און גאר א זאך,
זי זאל מיר דאך, פון וואנען זי האט
עס גענומען, צוריק אונגעלייגען דעם
פיסטעל. כ'קען איהר גאבען, וואס
זי האט מיר אפגעטאן, מעהר קיין זאך
גיט געמדיגען, איך וויל גיט א ווייב
מיט אזא הייסע געוועהר אין האנט,
איר געטרוי איר גיט, ס'קען זיך ביי
איהר נעמען, און אזוי, געפערליך פון
זיך אללין אויסשטעלן!... כ'ויל גיט
געמען קיין משענסעס, כ'ויל זיין אירף
דעם סוף וויס...
— מיר, פארוואס האט ריווע מיט
פארדרוס געזאגט, — כ'ווייב ערשט
אן איינזעהען וואס פאר א שווערער,
קאפירונער מענטש איהר זייט און כ'האב
מורא אז מיין גאנצע ארבייט מיט'ן

ריווע האט געקוקט ווי גרין האט
זיך אזוי געטאכט און מיט בארויערען
געדעהט איהר קאפ:
— וועל, הערעדיג איצט ווי איהר
דעמט, האב איך באלד חרטט וואס
כ'האב פעני'ן אזוי געבעטען צוריק צו
קומען... כ'האב איהר געזאגט, אז איהר
וועט זיין גוט צו, איהר, גיט מער
מושען זי מיט אלעליי פראגען, אכ
הויבען פיהרען א נייען לעבען —
— כדי אנהויבען צו פיהרען א
נייען לעבען, דאך מען פרידער גוט
אויסגעפונען דאס אלטע צווישען מאן
און ווייב דאך אלץ זיין אפען, קיינע
פארבארגענע זאכען, און גאר א זאך,
זי זאל מיר דאך, פון וואנען זי האט
עס גענומען, צוריק אונגעלייגען דעם
פיסטעל. כ'קען איהר גאבען, וואס
זי האט מיר אפגעטאן, מעהר קיין זאך
גיט געמדיגען, איך וויל גיט א ווייב
מיט אזא הייסע געוועהר אין האנט,
איר געטרוי איר גיט, ס'קען זיך ביי
איהר נעמען, און אזוי, געפערליך פון
זיך אללין אויסשטעלן!... כ'ויל גיט
געמען קיין משענסעס, כ'ויל זיין אירף
דעם סוף וויס...
— מיר, פארוואס האט ריווע מיט
פארדרוס געזאגט, — כ'ווייב ערשט
אן איינזעהען וואס פאר א שווערער,
קאפירונער מענטש איהר זייט און כ'האב
מורא אז מיין גאנצע ארבייט מיט'ן

ריווע האט געקוקט ווי גרין האט
זיך אזוי געטאכט און מיט בארויערען
געדעהט איהר קאפ:
— וועל, הערעדיג איצט ווי איהר
דעמט, האב איך באלד חרטט וואס
כ'האב פעני'ן אזוי געבעטען צוריק צו
קומען... כ'האב איהר געזאגט, אז איהר
וועט זיין גוט צו, איהר, גיט מער
מושען זי מיט אלעליי פראגען, אכ
הויבען פיהרען א נייען לעבען —
— כדי אנהויבען צו פיהרען א
נייען לעבען, דאך מען פרידער גוט
אויסגעפונען דאס אלטע צווישען מאן
און ווייב דאך אלץ זיין אפען, קיינע
פארבארגענע זאכען, און גאר א זאך,
זי זאל מיר דאך, פון וואנען זי האט
עס גענומען, צוריק אונגעלייגען דעם
פיסטעל. כ'קען איהר גאבען, וואס
זי האט מיר אפגעטאן, מעהר קיין זאך
גיט געמדיגען, איך וויל גיט א ווייב
מיט אזא הייסע געוועהר אין האנט,
איר געטרוי איר גיט, ס'קען זיך ביי
איהר נעמען, און אזוי, געפערליך פון
זיך אללין אויסשטעלן!... כ'ויל גיט
געמען קיין משענסעס, כ'ויל זיין אירף
דעם סוף וויס...
— מיר, פארוואס האט ריווע מיט
פארדרוס געזאגט, — כ'ווייב ערשט
אן איינזעהען וואס פאר א שווערער,
קאפירונער מענטש איהר זייט און כ'האב
מורא אז מיין גאנצע ארבייט מיט'ן

ריווע האט געקוקט ווי גרין האט
זיך אזוי געטאכט און מיט בארויערען
געדעהט איהר קאפ:
— וועל, הערעדיג איצט ווי איהר
דעמט, האב איך באלד חרטט וואס
כ'האב פעני'ן אזוי געבעטען צוריק צו
קומען... כ'האב איהר געזאגט, אז איהר
וועט זיין גוט צו, איהר, גיט מער
מושען זי מיט אלעליי פראגען, אכ
הויבען פיהרען א נייען לעבען —
— כדי אנהויבען צו פיהרען א
נייען לעבען, דאך מען פרידער גוט
אויסגעפונען דאס אלטע צווישען מאן
און ווייב דאך אלץ זיין אפען, קיינע
פארבארגענע זאכען, און גאר א זאך,
זי זאל מיר דאך, פון וואנען זי האט
עס גענומען, צוריק אונגעלייגען דעם
פיסטעל. כ'קען איהר גאבען, וואס
זי האט מיר אפגעטאן, מעהר קיין זאך
גיט געמדיגען, איך וויל גיט א ווייב
מיט אזא הייסע געוועהר אין האנט,
איר געטרוי איר גיט, ס'קען זיך ביי
איהר נעמען, און אזוי, געפערליך פון
זיך אללין אויסשטעלן!... כ'ויל גיט
געמען קיין משענסעס, כ'ויל זיין אירף
דעם סוף וויס...
— מיר, פארוואס האט ריווע מיט
פארדרוס געזאגט, — כ'ווייב ערשט
אן איינזעהען וואס פאר א שווערער,
קאפירונער מענטש איהר זייט און כ'האב
מורא אז מיין גאנצע ארבייט מיט'ן

ריווע האט געקוקט ווי גרין האט
זיך אזוי געטאכט און מיט בארויערען
געדעהט איהר קאפ:
— וועל, הערעדיג איצט ווי איהר
דעמט, האב איך באלד חרטט וואס
כ'האב פעני'ן אזוי געבעטען צוריק צו
קומען... כ'האב איהר געזאגט, אז איהר
וועט זיין גוט צו, איהר, גיט מער
מושען זי מיט אלעליי פראגען, אכ
הויבען פיהרען א נייען לעבען —
— כדי אנהויבען צו פיהרען א
נייען לעבען, דאך מען פרידער גוט
אויסגעפונען דאס אלטע צווישען מאן
און ווייב דאך אלץ זיין אפען, קיינע
פארבארגענע זאכען, און גאר א זאך,
זי זאל מיר דאך, פון וואנען זי האט
עס גענומען, צוריק אונגעלייגען דעם
פיסטעל. כ'קען איהר גאבען, וואס
זי האט מיר אפגעטאן, מעהר קיין זאך
גיט געמדיגען, איך וויל גיט א ווייב
מיט אזא הייסע געוועהר אין האנט,
איר געטרוי איר גיט, ס'קען זיך ביי
איהר נעמען, און אזוי, געפערליך פון
זיך אללין אויסשטעלן!... כ'ויל גיט
געמען קיין משענסעס, כ'ויל זיין אירף
דעם סוף וויס...
— מיר, פארוואס האט ריווע מיט
פארדרוס געזאגט, — כ'ווייב ערשט
אן איינזעהען וואס פאר א שווערער,
קאפירונער מענטש איהר זייט און כ'האב
מורא אז מיין גאנצע ארבייט מיט'ן

ריווע האט געקוקט ווי גרין האט
זיך אזוי געטאכט און מיט בארויערען
געדעהט איהר קאפ:
— וועל, הערעדיג איצט ווי איהר
דעמט, האב איך באלד חרטט וואס
כ'האב פעני'ן אזוי געבעטען צוריק צו
קומען... כ'האב איהר געזאגט, אז איהר
וועט זיין גוט צו, איהר, גיט מער
מושען זי מיט אלעליי פראגען, אכ
הויבען פיהרען א נייען לעבען —
— כדי אנהויבען צו פיהרען א
נייען לעבען, דאך מען פרידער גוט
אויסגעפונען דאס אלטע צווישען מאן
און ווייב דאך אלץ זיין אפען, קיינע
פארבארגענע זאכען, און גאר א זאך,
זי זאל מיר דאך, פון וואנען זי האט
עס גענומען, צוריק אונגעלייגען דעם
פיסטעל. כ'קען איהר גאבען, וואס
זי האט מיר אפגעטאן, מעהר קיין זאך
גיט געמדיגען, איך וויל גיט א ווייב
מיט אזא הייסע געוועהר אין האנט,
איר געטרוי איר גיט, ס'קען זיך ביי
איהר נעמען, און אזוי, געפערליך פון
זיך אללין אויסשטעלן!... כ'ויל גיט
געמען קיין משענסעס, כ'ויל זיין אירף
דעם סוף וויס...
— מיר, פארוואס האט ריווע מיט
פארדרוס געזאגט, — כ'ווייב ערשט
אן איינזעהען וואס פאר א שווערער,
קאפירונער מענטש איהר זייט און כ'האב
מורא אז מיין גאנצע ארבייט מיט'ן

ריווע האט געקוקט ווי גרין האט
זיך אזוי געטאכט און מיט בארויערען
געדעהט איהר קאפ:
— וועל, הערעדיג איצט ווי איהר
דעמט, האב איך באלד חרטט וואס
כ'האב פעני'ן אזוי געבעטען צוריק צו
קומען... כ'האב איהר געזאגט, אז איהר
וועט זיין גוט צו, איהר, גיט מער
מושען זי מיט אלעליי פראגען, אכ
הויבען פיהרען א נייען לעבען —
— כדי אנהויבען צו פיהרען א
נייען לעבען, דאך מען פרידער גוט
אויסגעפונען דאס אלטע צווישען מאן
און ווייב דאך אלץ זיין אפען, קיינע
פארבארגענע זאכען, און גאר א זאך,
זי זאל מיר דאך, פון וואנען זי האט
עס גענומען, צוריק אונגעלייגען דעם
פיסטעל. כ'קען איהר גאבען, וואס
זי האט מיר אפגעטאן, מעהר קיין זאך
גיט געמדיגען, איך וויל גיט א ווייב
מיט אזא הייסע געוועהר אין האנט,
איר געטרוי איר גיט, ס'קען זיך ביי
איהר נעמען, און אזוי, געפערליך פון
זיך אללין אויסשטעלן!... כ'ויל גיט
געמען קיין משענסעס, כ'ויל זיין אירף
דעם סוף וויס...
— מיר, פארוואס האט ריווע מיט
פארדרוס געזאגט, — כ'ווייב ערשט
אן איינזעהען וואס פאר א שווערער,
קאפירונער מענטש איהר זייט און כ'האב
מורא אז מיין גאנצע ארבייט מיט'ן

ריווע האט געקוקט ווי גרין האט
זיך אזוי געטאכט און מיט בארויערען
געדעהט איהר קאפ:
— וועל, הערעדיג איצט ווי איהר
דעמט, האב איך באלד חרטט וואס
כ'האב פעני'ן אזוי געבעטען צוריק צו
קומען... כ'האב איהר געזאגט, אז איהר
וועט זיין גוט צו, איהר, גיט מער
מושען זי מיט אלעליי פראגען, אכ
הויבען פיהרען א נייען לעבען —
— כדי אנהויבען צו פיהרען א
נייען לעבען, דאך מען פרידער גוט
אויסגעפונען דאס אלטע צווישען מאן
און ווייב דאך אלץ זיין אפען, קיינע
פארבארגענע זאכען, און גאר א זאך,
זי זאל מיר דאך, פון וואנען זי האט
עס גענומען, צוריק אונגעלייגען דעם
פיסטעל. כ'קען איהר גאבען, וואס
זי האט מיר אפגעטאן, מעהר קיין זאך
גיט געמדיגען, איך וויל גיט א וויי

האָט ער געטראָכט, שוין צופיל! פאַר
אַזאַ מין קריכען מיט די כאַטעס, מיט
די שמוציגע שטיוועל-אין דער נשמה,
דאַרף מען איהם —
וואָס? וואָס זאָל ער איהם ט
אַנכאַפּען פאַר'ן קאַלנער און
וואַרפּען? איז ער שטאַרקער פון
און קען זיך ניט לאַזען... זאָל ע
סען, אַז מ'זאָל איהם אַרױסוואַ-
וועמען זאָל ער דאָס הייסען? —
דער קעכיל, דער צוקונפטיגער
זינער?
(ווייטערעס מאַרענע)

— איך יוז איהם!... נאָו, איך וועל
עס איהם ניט הייסען. איך קען איהר
געבען געלט אויף צו געהן צו אַז אַז
דער דאָקטאָר.
— איך פאַרשטעה, איהר ווילט ניט
ער זאָל וויסען דאָס איך בין אייער...
האַ? ס'פאַסט אייך אפּשר ניט, אַז ער
זאָל אויסגעפּינען דאָס איך בין אינגער
פון מיין, עקסקיוז מיין.
גריין'ס אויסגעבלייכטער פנים האָט
זיך מיט אַ קרענקליכער רויטקייט אַז
געצונדען. דער שווער זינער, פעני'ס
פאַסטאָק פון אַ טאַטען, ערליכט זיך,

דאָ ביי מיר איצט זיין. כ'ויל אַז ער
זאָל - מיר נאָך אַמאָל געהמען מיין
בלאָד-פּרעשור.
פעני'ס טאַטע האָט זיך מיט אַמאָל
צו זיין איידם חבֿר'איש צוגעשאַרט:
— אפּשר וואָלט איהר מיר טאָן די
געפּעלגיקייט און הייסען אייער דאָס
טאָר שוין פאַר איין גאַנג צו געהמען
אויך מיין האַי - בלאָד פּרעשור (הוי-
כען בלוט-דרוק)? וועט מיר זיין פאַר-
שפּאַרט. צו צאָהלען פאַר אַ באַזונדער
ווייזט...
גריין האָט זיין שווער מיט צוגע-
וועלטעטע אויגען אַנגעקוקט, און
שפּאַטיש אַ פרעג געטאָן:
— אייער האַי? בלאָד-פּרע-
שור? פון וואָנען ווייסט איהר, אַז
ס'איז האַי? אפּשר איז דאָס
לאַ? (נידעריג).
— פאַרוואָס זאָל דאָס עפעס זיין
ביי מיר לאַ? פאַרוואָס?
— און פאַרוואָס זאָל דאָס ביי אייך
זיין האַי, פאַרוואָס?
— איך ווייס ווי ביי מיר. איז? האַי
צי לאַ?
— איז אַז איהר ווייסט ניט ווי ביי
אייך איז, דאַרפֿט איהר דאָך ניט זאָר-
גען האַי, אדער לאַ. זאָגט בלאָד-פּרע-
שור און דאָסמאָל!
— זאָל זיין בלאָד - פּרעשור און
דאָסמאָל. אַבי איהר זאָלט עס איהם
ביי מיר הייסען געהמען. איך וויל דאָס
וויסען. איך דאָרף דאָס ווי
סען...
— צו וואָס — האָט גריין שפּאַטיש
געפרעגט—דאַרפֿט איהר דאָס וויסען?
אַבי איהר פיהלט זיך געזונט און...
יונג גענוג צו פאַרפיהרען זיך מיט אַ
נייע באַלעבאַסטע „פאַר'ן פאַרס“.
— הע, הע, הע — האָט גריין'ס
שווער אונטערגעלאָכט. — ווי איהר
זאָגט עס, פאַר'ן פאַרס, ניט בלוין
וועל, ס'איז, ווייסט איהר, ניט בלוין
פאַר'ן פאַרס, ס'איז פאַר מיר אויך
אַביסעל... אַלזא, וועט איהר הייסען
אייער דאָקטאָר אַז ער זאָל ביי מיר
געהמען דעם... צי... יו נאָו.
— וואָס עפעס מ'יז דאָקטאָר?
ווייניג דאָקטוירים זיינען פאַראַן אין
אַמעריקע אַ חוץ מיין דאָקטאָר?
— עס זיינען פאַראַן פלענטי, באָט,
כ'מין אַז דער איז בעסער ווי אַז אַז
דערער, ווי באָלד אַז אַז יוזט
איהם.

וואו איז פעני?

ר א ו

פון מרים קארפילאוו

שידוך. זי וועט ניט וויסען ווי צו
ריידען מיט סאָסיעטי-פּיפּעל. האָב
אייך איהר אפילו געזאָגט, אַז אויב זי
וועט ניט וויסען ווי צו וואָס צו ריי-
דען, זאָל זי שווייגען. שווייגען איז
גאָלד. אַז מ'שווייגט רעדט זיך ניט
אויס קיין נאַרישקייט...
— זי טוט אָבער אַפּ נאַרישקייטען!
— האָט גריין געזאָגט. — ס'איז מיר
פינסטער און ביטער פון איהרע
מעשים!
— נו, זי איז נאָך אַזוי יונג... ווען
זי וועט עלטער ווערען וועט זי וויסען
בעסער ווי צו עקטען.
— זי וועט וויסען דאָן בעסער ווי
איהר מאַן. צו נאָרען...
— זאָל דער מאַן ניט ווין קיין
יאָלד און ניט לאַזען זיך נאָרען... זאָל
ער עקטען!...
— זאָל ער! זאָל ער! זאָל ער
מאָכען לייטישע געלעכטער, באַשמיר-
צען זיין גומען נאָמען, האָ? לאַזען
זיך אויסלאָכען פון די, וואָס האָבען
איהם פריהער געוואַרענט, אַז ער זאָל
ניט קריכען מיט אַ געזונדען קאָפּ אין
א קראַנקע בעט... ניט חתונה האָבען
מיט אַזאַ, וואָס באַלאַנגט צום אַרימען
קלאַס, צו די נידעריגע שייכטען פון
פּאָלס!
די רייד זיינען שוין פעני'ס טאַטען
נאָך ניט אַנגעשטאַנען. מיט די ווער-
טער, האָט ער געפיהלט, ווערט איהם
אַנגעטראָגען אַ פּערזענליכע באַליידי-
גונג. און ער האָט איהם גענומען
דערלאַנגען צוריק:
— וואָס איז דאָ אַזוי. דער יחוס
מיט'ן רייכען קלאַס, וואָס? אַז מען
האָט שוין געלט, איז מען דאָס אַזוי
פיל בעסער פון די אַרימע? מ'קען
וויין, רייד און נידערטרעכטיג און מען
קען זיין אַריים און דוקא זעהר פּיין,
דערהויבען. ס'ווענדט זיך וואָס פאַר
אַ נאַטור איינער האָט. ווען אַז אַל-
טער האָט חתונה מיט אַ יונגעטשקער,
דאַרף עס זיך ריכטען, אַז ס'וועט איהם
ניט אָפּגעהן אַזוי גלאַט... און אויב
ער וויל ניט זיין קיין נאָר, זאָל ער זיך
ניט מאָכען צום נאָר. זאָל ער, אפילו,
אַז ער זעהט עפעס אויף איהר, וואָס
ס'שמעקט איהם ניט אַזוי, פאַרבייסען
די ליפּען און מאָכען אַ שווייג... זאָל
ער אידר געבען אַ דאַנק דערפאַר, וואָס
זי געהט פון איהם אינגאנצען ניט
אוועק, און אַז ווען זי געהט יע אוועק,
קומט זי צוריק...
— הייסט עס, — האָט גריין אַ צו-
קאָסטער אויסגערופּען, — אַז דער
אייזגעניגער טאַטע גיט געדעכט
זיין צולאַזענער טאָכטער פאַר איהרע
„שעהנע“ מעשים, האָ?
— וואָס זיינען דאָס די מעשים,
וואָס זי האָט אַזוי געטאָן? אין וואָס,
אייגענטליך, ווערט מיין טאָכטער באַ-
שולדיגט?
גריין האָט מיט אויסדרוק פון אַנז-
נערליך אויף זיין שווער אַ קוק געטאָן
און געוועזען געבעטען, אַז ער זאָל איהם
בעסער לאַזען צורוק. אויב ער וויל
וויסען ווענען זיין טאָכטער'ס אויפ-
טאָונגען, זאָל ער פרעגען ביי לייטען.
זאָל ער כאַטש ביי איהר אַליין אויס-
פרעגען ווענען איהרע גאַנגען און...
ער וועט שוין וויסען וואָס יע און וואָס
ניט דערפון צו גלויבען...
— געהט, געהט רעדט מיט אייער
טאָכטער'קע! — האָט איהם גריין אויף
דער טיר אַנגעוויזען. — איך האָב שוין
צו אייך מערען ניט קיין כוחות. איך
דאַרף זעהן מיין דאָקטאָר. ער דאַרף

(פאַרטזעצונג פון נעכטען)
— כ'זעה שוין ווי שטאַרק זי האַלט
פון מיר, אַז ס'איז ביי איהר רעכט
מיט אייך אַוועקצוגעהן —
— וואָס בין איך דען? עפעס אַ
פּוסיטיוו-פאַסטניק פון סטריט, אַ באָס
צי וואָס? איך בין, ווי איהר קוקט
מיר אַז, אַ מאַן, וועלכער האָט ביי זיך
ניט מיט וואָס אַראָפּצופאַלען; אַ
קרעפטיגער זאָל, אַ האַרעפאַשניק, אַ
נומער פאַרמער און ניט קיין גראַבער
יונג. איך קען גוט אידיש, כ'סען
אַביסעל לשון קודש, יו נאָו, הייב-
ר ו, אַביסעל, להכריז, רומיש און
מ'קען מיר ניט פאַרלויפּען אויף ענג-
ליש. כ'האָב נאָך מעלות, וועלכע איך
קען אַזוי אויף איין פּוס ניט אויסרע-
כענען, נאָר זי וועט זי שוין נאָך
דער חתונה אויסגעפּינען. זי וועט
קיין חרטה נישט האָבען אויפ'ן שידוך,
זי וועט זיין גליקליך מיט מיר. כ'וועל
איהר ניט זיין קיין באָס, נאָר אַ חבֿר,
אַ פריינד אין לעבען.
— אַ חבֿר, אַ פריינד, איז פאַר אַ
פּרוי וועניג. זי וויל אַ מאַן, אַ געליב-
טען! — האָט גריין מיט גאָלד-
זאָגט.
— עט! — האָט זיין שווער מיט'ן
האַנד אַ מאַך געטאָן, — ניט אין די
יאַהרען! כ'האָב ניט לאַנג ערגעץ
וואו איז פּעיפּער געלעזען ווענען די
זאָכען. כ'געדענקט וואָס ס'דאַרמט גע-
ווען געזאָגט ווענען פּרויען, אַז... איהר
וויילט וויסען וואָס?
— יעס?
— אַלראַיט. פּרויען, זאָגט זיך
דאַרמטען, זיינען פאַר די יונגע יאָהרען
— געליבטע. אין די מיטעלע יאָהרען
זיינען זיי קאָמפּאַניאָנעס, און אויף
די עלטערע יאָהרען, ווי ניאַנקעס,
נירסעס, אַזוי אַז דער מאַן קען שוין
אַלעמאָל קריגען אַן אויסרייד פאַר-
וואָס ער וויל חתונה האָבען.
אזוי האָט זיך דער שווער מיט'ן
איידיס גע'טענה'ט - און אויסגע-
טענה'ט. אַט האָבען זיי גערעדט ווי
מאָן צו מאַן, ווי צוויי גלייכע מענשען
און מיטאַמאָל האָבען זיי זיך צונויפ-
געכאַפּט ווי געגנער, וואו איינער האָט
געגען צווייטען געהאַט וואָס אַריינצו-
זאָגען.
ווען פעני'ס טאַטע האָט, ניט קור
קענדיג אויף דעם, וואָס זיין טאָכטער
האָט איהר מאַן אַזוי פיל צרות אָנגע-
מאַכט, געוואָלט, אַז ער, זיין רייכער
איידיס, זאָל איהם איצט מיט אַביסעל
געלד אַרויסהעלפּען, האָט זיך גריין
אויף איהם צושריען:
— ווי אַזוי. קענט איהר דאָס צו
מיר איצט נאָך דעם קומען? וואָס
וויילט איהר, כ'זאָל אייך געבען נד? —
צוצאָהלען אייך דערפאַר, וואָס איהר
וויילט די קעכין ביי מיר אַוועקגעהמען,
און וואָס איהר זוכט אפילו ניט אַנצו-
ווענדען וויפיל ניט איז פון אייער פאַר-
טערליכען איינפלוס אויף אייער טאָכ-
טער, אַז זי זאָל מיר ניט פאַרשוואַרצען
די אויגען! — פאַרוואָס זאָגט איהר
ניט אייער פעני'ן, אַז זי איז פאַר-
פליכטעט צו פאַלגען איהר מאַן אַליין
וואָס ער הייסט? איז דאָס די פיינע
ערציהונג, וואָס איהר האָט אייער
טאָכטער פונמיניעטווענען געגעבען?
פעני'ס טאַטע האָט זיך פאַרענט-
פערט:
— ווער האָט עס געקענט וויסען,
אַז פענעלע וועט חתונה האָבען מיט
אַזאַ רייכען מאַן? פענעלע האָט
טאַקע געזאָגט פאַר דער חתונה, אַז זי
האָט מורא ס'איז ניט פאַר איהר קיין

גריין האט פרייער אפגעטאמטא :
בטור געווארען פון אַ אנשיקעניש!
כדי נים צו דארפן ענטפערען אויף
די פראגען, וואס דער דאקטאר וועט
נאר, קען זיי, ווענען דער אנשיקעניש
נעמען פרענען, האט גריין צום דאק-
טאר גלייך אבגעוויבען צו ריידען
„ביזנעס“.

— די מעשה אין דא, פארשטעלט
איהר מיד, נאָ. איך וויל ביטען מיין
קרענק, דאָרף־פערלער האט זיך ארויס-
געוויזען צו זיין אַ דורכפאל. ווי נאר עס
קומט צי עפעס, טוט מיר מיין נויב אַ
זאג, אַז אייַ זאל מיר בעסער נים אויפ-
רענען: דַ האַרץ!... און אזוי קומט
דערצו, אַ אַנטשטאט דעם, וואס דאס
זאל מיר העלפן צו מינע ציזח, דינס
עס מיר אַיס אַ שטערונג צו האבען
פלעשור.

— איז וואס קען איך טאן? —
האט איהם דער דאקטאר געפרעגט.
— איהר פרעגט מיר וואס? ווער
איז דער דאקטאר איך צי איהר?
— איך בין דער דאקטאר, אַלרעאט,
אבער נים אויף צו אויסטראכטען אַ
קרענק, נאר זי צו קורירען.

— טויט עס נים, איך דארף אייך,
האב איך אייך שוין געזאגט, סעך
אַלס אַ פריינד, ווי אַלס אַ דאקטאר,
איהר מוט מיר העלפן אויסגעפליגן?
און אויסטרעטען אַ וועג צו מיין וויר-
בל, איהר מוט!

— וואס קען איך טאן? איך האב
שוין, ווי איהר האט אַליין געהערט, צו
איהר דעמאָלט אזוי פיל גערעדט ווער
נען כראַנישע און אייגענערעכטע
קראַנקהייטען, נו, האט עס געהאלפן?
— וואס דעמאָלט האט נים געהאל-
פן, קען איצט דוקא העלפן. זי האט
איצט חרטה אויף דעם, וואס זי איז
ניט געווען... ווי ס'באָדארף צו זיין,
זאגט איהר, אַז מיין האַרץ פאדערט
דאס מען זאל איהר אַליין נאכגעבען...
ניט איהר, מיין פרוי, נאר מיר!
האַרץ, און נאר אַ זאך.

— וואס נאך?
גריין האט נים צייט געהאט צו זא-
גען וועט נאך, ווי מרס. סיימאן,
דיווע, פעני'ס קוזינע, האט זיך האָט
טייט מיט איפפעס אין צימער אַרייין
געריסען אייַ מיט אַ פארלאפןע
אמעס, מיט שרעק און פאַרזווייפונג
גערופען דעם דאקטאר, אַז ער זאל
ניכער געהן צו פעני'ן, צו מרס. גריין,
ניכער, ניכער, איהר איז ניט'גוט, זי
האַלט. זי האט גע'האַלט'ט!...

81.

ריווע איז פאראויסגעלאפן צו דער
נע'האַלטער פעני'ן און דער 'דאק-
טאר מיט גריינען ווינען איהר נאכגע-
לאפן.

די אייפערזוכט האט גריינען נים
דעלאַטען, אַז ער זאל דעם דאקטאר
אַליין געבען די מעגליכקייט פעני'ן
אפצומינסערען...

גריינען האט זיך אַליין, מיט ווינע
אייגענע הענט פעני'ן געוואלט צו
זיך ברענגען.

זיי דאבען אַלע געטראגען פעני'ן
ווי זי איז געלענען אַ גע'האַלט'טע...
זי איז געלענען אויפ'ן טייערען דיוואַן
אייַ לאיכער'ידום, אייגענהילט אין אַ
קאסטבארען פענייאַר, אַזא דורכויב-
טייט „קריעשאַן“, מיט גרויערזויסע
„וואלקענס“ אויף אַ היסטעריעליען
הינטערנרוג. די ברייטע פליגלען וואס
האבען געדינט אַלס אַרבעל, אַזעלכע
האַלבראַפגען פלוזום, ווינען געיווען
פאַרשפרייט הינטער איהרע אַרעסס,
אַזוי ווי אונטערנעשטיטענע פליגלען.
אַ פאַרוואונדעטע פויגעל... געוואלט
פליגען און געפאַלען, אונטערנעשארע-
נע פליגלען...

פעני'ס פנים איז געווען אויסער-
געוועהליך בלייב און דין, די ליפּען
(אַזן אַ סימן פון ליפּסטיק) געוואס
דאָז, די טונקעלע ווינעס ראבען גע-
ווארפן אַ ווייטליכען שאַסען איבער
איהרע צארטע באַקען, אונטער די אוי-
גען.

פעני'ס גאלדינדיקע קעפּעל איז אַן
אַ זייט, ווי עס פאַסט פאַר אַ גע-
האַלט'טער, געווען פאַרוואַרפען. אין
האַנט אין ביי איהר פון דיוואַן אַראַפ-
געגאַנגען. אַז ווייסע, אַז אויסגעאיר-
דעלמע האַנט מיט מאַניקיוורעס גענעל,
אין בליזן מיט איין פינגערעל אויף
אין פינגער, דער פינגערעל, וואס האט
געזאגט דער וועלט, אַז זי איז אַ מאַג'ס
אַ ווייב, מרס פּויליס גרוי...

ביים ערשטען קוק אויף פעני'ן, ווי
זי איז אזוי געלענען אַ גע'האַלט'טע,
האַט גריינ'ס האַרץ גענעבען אַ זונק
אַראַפּ און זיך קוים צוריק אויפגע-
הויבען, כדי זיך אין ריכטיגען פלאַץ
איינצושטעלען. זיינע פיס, אין די
שטעקשיד, האבען זיך אונטער איהם
ביי די קני געבוינען.

דער דאקטאר האט אַ נעם געטאָן
פעני'ס ארונטערגעגאַנגענע האַנט און
אַרויסגעקנדיג פון בוים'יקעשענע אַ
פּלעשעלע מיט עפעס אַ פליסיגקייט,
דאס געפּענעט און צוגעלייגט צו פּע-
ני'ס שעהנע געזעל, אַז זי זאל דאס
שמעקען.

גריין האט מיט געשפּאַנטער נייער
רינקייט און אומגעוילד געקוקט אויף
די חלשות'דיגע פנים, פון וועלכע פּע-
ני'ס געזעל האט זיך, ווי עס ראַט
זיך איהם גע'אַבט, לייבט אַ קריס גע-
טאן. ער האט אויך געקוקט און גע-
זעהן, ווי דער דאקטאר האט פעני'ס
האַנט אפּגעלאָזט אין זיין האַנט אונט-
טע' פעני'ס קאפּ אונטערגערוקט. דאָ
האַט ער זיך מיט „הוי'רשען אייט-“
ווינען צו פעני'ס האַרץ צוגעדריקט.

— נו, וויי, וואס... ס'קלאַפּט? ..
— האט דעם דאקטאר אַנגעקוקט.
זי וועט באַרד —

דער דאקטאר האט איהם געוואונ-
קען, אַז ער זאל צו אירם נים ריידען:
ער שטערט אים צו הערען...

(ווייטערטע מאַרעט)

וואו איז פעני? רעמאן פון מרים קארפילאוו

(פארשטענען פון געכטען)

אָט דאָס איז עס אַז מ'קריכט אַריין
אין „הוס“, אַז ס'האַט צו טאן מיט
קרעניס—האט גריין ביינ געטראַכט—
די הוצפה פון זיי, די הענה! נים אַזא
אידען אַ פינגער, וויל ער שוין די
נאַצטע האַנט!

און אויפגעבראכט ווי ער איז איצט
אויף זיין שווער געווען, האט ער אים,
פונדעסטווענען, נים בליזן נים געוואַנט
אַרויסצואוואַרפען, נאר אפילו נים
אַפצוויילען אויך נים, קאמיש, ווי
דאָס האַט גריינען אַליין אויסגערוכט
צו זיין, איך דאָר דאָס פאַרט געיווען
אַזוי: ער האט פאַר זיין שווער מורא
געהאַט... אַס דער פאַרגעכטער, אַכער
געזונט אויסגעהענדיגער, פּעסמ - גע-
בויטער איך איז דאָר געווען זיין
ווייב'ס מאַמע!

די ערשטע צייט נאָ זיין מול'דיגער
התונה מיט פעני'ן, ווען גריין האט
זיין שווער אַנגעקוקט נוי ער איז אַ
פאַרברוינטער פון זון, אַ באַוועגליכער
אַרומגעקאַנגען אַרום פאַרם וואס ער,
זיין איידים, האט איהם איינגעשאפט.
האט ער איהם אויסגעוועהן עפעס ווי
אַ היימישער פרוי, אַ פאַמייעכטיק
אַ גוטבאָזיגער. אַכער דאָן איז ער,
גריין, געווען משונע - פאַרליבט אין
פעני'ן, און אַליין וואָס איז מיט איהר
געווען פאַרבונדען האַט איהם אויס-
געוועהן נים, שעהן און פול מיט חן.
איצט, אַכער, כאַמיש ער האט נים
געקענט זאגען אַז ער האט פעני'ן
מעהר נים ליב, האט ער פעני'ס „שא-
פאַכע“ נים געקענט פאַרגעבען פאַר די
צרות וואס ער האט פון איהר געהאַט.
מעהר ווי אויף אַלעמען אין גריין
איצט געווען אויפגעבראכט אויף פּע-
ני'ס מאַמע!

אַ איך זאל דאָס נים האַכען קיין
מאַכט, נים צו קריכען יענעם אין די
אויגען, ווען יענעם קריכען די אויגען
פון קאפּ! ער וויל עס שוין
וואָס פאַר אַ שעהנע מעשים זיין מעכ-
טער'ל האט אַפּגעטאן, און ער קומט
נאָר בעסען געלט און צוגעהטען אַ
באַלעגנאַכטע „פאַר'ן פאַרם“!
און אויב דאָס איז איהם ווייניג,
וויל ער נאָר אַז זיין דאקטאר
האָט זיין דאקטאר זאל איהם
געהמען זיין „האי בלאָד פּרעשור“!
באַלד טאַקע וועט ער דאָס זיין דאָק-
טאר הייסען טאָן! נאָ, ער איז נים
קראַנץ צו געהן צו אַן אַנדער דאקטאר,
אַז אַזא וואס ווייט טאַקע נים אַז ער,
גריין, איז זיין איידים!...

גריין איז אַנטשלאָסען געווען צו זאָר
גען זיין שווער, אַז ער זאל איהם לאָר
זען ציזחה. זאל ער בעסער געהן צו
זיין שעהנער מאַכטער און הייסען איר
ניט געחמען מעהר איהר מאַג'ס נעמה,
ווי דער דאקטאר זייער, איז נאָר אַ
לייכטען קלאפּען אין מיר, צו גריינען
אין שלאָף צימער אַרויפגענומען:
— האָט דו יו דאָ מיר גריין? אַליי-
ראַט?

— נאָ — דאָט גריין געענטפערט
— נים אַלרעאט, מען לאָזט מיר נים
זיין אַלרעאט!... — און ער האט דער-
ביי קרום אין זיין שווער'ס וויס אַ קוק
געטאָן

דער דאקטאר האט זיין פראגענדען
בליק פון גריינען אויף גריינ'ס שווער
פאַרשענך אַריבערגעמראַגען, און
שמרענע געזאגט, אַז מיר גריין מוז האַר-
בען דאָ, אַ ב א ס א ל ו ט ע דאָ!
— שור — האט פעני'ס טאטע צו-
שטימוט מיט'ן קאפּ צוגעשאַקעלט. —
אַלע קראַנקע דארפן דאָס האַכען.
אבער אין שטאָרט איז דאָס שווער צו
דערווייזען. דאָס קען מען נאָר אויף
אַ פאַרם, איך האב אַ פאַרם —
ענטשולדיגט — האט איהם דער
דאקטאר מיט קאלטער העפליכקייט
אָנטערבראַכען — מיר גריין איז איצט
ניט אויפגעלעבט צו ריידען ביזנעס
ווענען אייער פאַרם.

— מיין פאַרם, — האט פעני'ס טא-
טע געזאגט, — איז זיין פאַרם... איך...
ע... איך —

— ענטשולדיגט, — האט דער דאק-
טאר ווייטער געזאגט, — וועמעס פאַרם
דאָס זאל נים זיין, איז איצט פאַר דעם
ניט די צייט צו ריידען.
— איך וויל נאָר יאָגען, אַז —
— ענטשולדיגט, איך וויל בלייבען
מיט'ן קראַנקען אַליין...

— אַ קאפּוילער אַנצוהערעניש, —
האט גריינ'ס שווער אַ שטייכעל גע-
טאן, — אַז איך זאל זיך פון דאָנען
אַרויסוואַרפען.

גריין האט מיט אַ מינע פון איינעם,
וואָס דאַלט ביים חלש'ן, מיט די אוי-
גען אַ דרעה געטאן און זיין שווער
האט, אונטער די באַצוינגענער אויגען,
פון דעם קרעזיכטיגען דאקטאר, מיט
שווערען, נאָר פאַרזיכטיגען מרס זיין
אַלמען, ריכען איידימ'ס צימער פאַר-
אַנזען

איצט צו האלטען. פעני'ס פלוצלינגער אוועק'הלש'ן האט צוקלאפט אלע זיינע פלענער. אנשטאט אליין צו זיין דער קראנקער און זי זאל גענען אים דער פאר פיהלען שוולדיג, איז זי איצט גע-ווארען די קראנקע און ער איז פאר איהר געשטאנען ווי א לעמעלע... אזוי אומגעריכט געביטען זיך מיט די ראלען!

ער האט מיטרויליך געקוקט אויף ריווע, ווי זי האט ארום איהם ארומ-געטאנצט. עפעס איז איהם אין איהר געווען אומפארשטענדליך. פעני, פער-געלע ליגט אזוי פאר'חלש'ט און זי פארדעט ארום איהם ארום... מיט א זויילע צוריק האט ער פעני'ן אויך פארדעכטיגט, אז זי זוכט איהם מיט איהר אוועק'הלש'ן זיין קאפ צו פארטומלען. איצט אבער, זעהנדיג ווי בלייד זי איז, זעהנדיג ווי א שווייס ראט אויף איהר אויסען שטערען ארויסגעזעצט, האט ער געלויבט, אז זי מאכט זיך ניט, אז זי איז טאקע ניט מיט אלעמען.

ער האט זיך געבען פעני'ן ווידער צוגעזעצט:

— נו, ווי פיהלסטו איצט? בע-כער?

— טהענקסט, בעכער, — האט פעני שוואך ארויסגערעדט, — עקסקיוז מיין... עקסקיוזען דיר? — פאר וואס זאל איך דיר עקסקיוזען? —

— פאר דאס, — האט פעני אויף גיינ'ס פארפיעקטען האלאט אנגעווי-זען, — איך בין סארי, וואס איך האב דאס געטאן...

— אז ניט האסטו זיך דען געקענט דעלפען? גארעלע!

— נא, איך האב ניט געקענט... כארי,

— טסאָלראַיט, אַבי דיר איז דער-פון גרינגער געווארען.

— יעס, גרינגער...

— און, — האט שוין גרין עטוואס צוגעשמייכלט, — זאג מיר צו, אז דו וועסט עס מעהר ניט טאן.

— איד וועל דאס מעהר ניט טאן, — האט פעני צוגעזאגט, — איד וועל טרייען ניט צו —

זי האט קוים באוויזען די עטליכע ווערטער ארויסצוריידען, ווי דאס גע-טאנענע האט זיך גענומען ווידערהאר-לען.

— ס'איז א מיאוסע מעשה, — האט גרין צום דאקטאר א זאג גע-טאן, — מען מוז איהר גיכער געבען עפעס אפצורייניגען —

דער דאקטאר האט געדורכט מיט'ן קאפ:

— מיר וועלען שוין ווארטען דער-מיט ביז דער פראפעסאר וועט קומען.

— איהר האט מורא אליין אויף זיך צו שמעלען? —

— וועלען...

— דאטסאָלראַיט. כ'גיב אייך קרע-דיט, דאקטאר, פאר אייער עהרליכקייט, אז אנדערער וואלט ניט וועלען צוגע-בען, אז ער ווייסט אליין ניט וואס צו טאן...

— איך ווייס וואס צו טאן, נאר איך וועל בעכער צואווארטען. ער וועט דאך באלד קומען.

פעני מיט ריווען האבען זיך מיט אומרוהיגע בליקען איבערגעקוקט. זיי האבען זיך ניט געריכט, אז גרין וועט דאס חלש'ן געמען אזוי ערנסט. אפשר האבען זיי דעם עסק באדארפט אפלא-זען?

פעני האט אונטער'ן לאסט פון אכ-געשוואומענע, שווערע געדאנקען די אויגען צוגעמאכט. זי האט געפיהלט, אז זי איז פארלארען... אז דאס, פאר וואס זי האט זיך די נאנצע צייט גע-שראקען, איז דא... דער פראפעסאר וועט עס באלד אויסגעפינען... אלע וועלען זיך דערוויסען און זי וועט שטארבען פאר שטארע...

דער פראפעסאר האט זיך ניט גע-לאזען בעטען און איז באלד געקומען צו פליהען, אזוי ווי ער וואלט מורא ראכען, אז אויב ער וועט דעם ווייזט אויף שפעטער אפלייגען, וועט דער דולה דערווייל געזונט ווערען...

ווי לעצטען מאל, ווען ער איז גע-ווען ביי גרינ'ען, האט דער פראפע-סאר אויך איצט, איידער ער איז צום דולה צוגעטראטען, גערעדט אין האל-בע טענער מיט'ן דאקטאר.

גרין האט דאס ניט געקענט ליידען. ער האט ניט געדורכט דעם פראפעסאר אז ער זאל דעם דאקטאר פרעגען וואס דער קראנקער איז? ער האט איהם געדורכט, ברי ער. דער גרויסער ספער שעליכט, זאל איהם, גרינ'ען, זאגען וואס מיט איהר טוט זיך.

(ווייטערעס מארענע)

וואו איז פעני?

ר א מ א ו

פון מרים קארפילאוו

דע הענט, און האט זי אנגעהויבען צו וועקען און צו טרייסלען:

— פעני, עפען די אויגען. פענעלע, דאס בין איך. איך רייך צו דיר! דו הערסט?

און צום דאקטאר:

— זי לעבט... איהר הארץ קלאפט... לייגט איהר צו צום נאך דאס פלעשלע מיט די הילטות-טראפעס. ווארט! ניט עס מיר און איהר רופט שוין אפ דעם פראפעסאר. הייבט איהם שוין קומען! גיכער! זאגט איהם, ס'איז אן איי-מורדזשענסקיעס. אט איז דער מע-לעפאן.

און צוריק צו פעני'ן:

— פעני, פענעלע, וואסדימערער ווייט וו? פעני?!

דאן צו ריווע'ן:

— העלפט מיר! וואס שטעהט איהר אזוי מיט צונויפגעלייגטע הענט? שפילעט זי פאנאנדער, גיט אהער א ביסעל וויין צי שניאפט. פוירדי שטאר-קערע, און העלפט עס איהר אין מויל ארייננימען. גיכער! נו, טוט זיך א ריהר. מאי נאר!

ריווע האט זיך א „ריהר“ געטאן. זי האט זיך אפילו געגעבען א צאפעל, זי האט זיך געדורכט אהער און אהין, געזאגט „אוי, וועה ז'מיר, מיר פאר

איהר“ און געוויינט (אהן טרערען):

— אין מיטען דרינען נעמט זי און חלש'ט אוועק!... אט איז דער וויין. נו, ווי גיסט מען דאס איהר ארוין? זי האט פארשטייטעט דאס מויל... פארביכען די ציינער... פעני, פענעלע, טייערינקע! עפען אויף דיינע צוויי ליכטיגע שטערען, גיב אונז א שמיד-כעל...

— א שמיכעל! — האט גרין ביז אן אויסגערופען. — יענע ליגט א גע-חלש'טע און די בעט ביי איהר א שמיד-כעל!

ער האט זיך גענומען פעני'ן פאנאנ-דערפענען דאס מויל, אז ריווע זאל קענען א ביסעל וויין אריינניסען. זיך נען אבער ביי פעני'ן אזוי פארקוועטשט געווען די צייג, אז עס איז געווען אונ-מעגליך זיי פאנאנדערצונעמען.

דער רויטער וויין האט זיך אין דינע שניידעלעך צוגאסען און איבער'ן האל-צום דעקאלטע צוריקען.

ווי א טויטליך-פארטוואנדעטע איז פעני מאכטלאז אין גרינ'ס ארעמס גע-לעגען און גרינ'ס הארץ מיט אומרוה, רחמנות און שרעק אנגעפילט.

פלוצלינג האט ער זי גענומען מינ-טערען רורד אריינגעבען איהר אטעם. זיין אטעם! דורך „אריינבלאזען אין אירר נשמה“!...

דאס האט געווינקט: פעני האט זיך אין זיינע ארעמס גענומען דרעהען און אוועקדרעהען. גרין האט זיך מיט דעם דערפרעהט און אין איהר מעהר פון זיין אטעם גענומען אריינגעבען... נאר דא האט עפעס פאסירט, וואס האט איהם פון זיין שעהנע, ריינע פעני שטארק איבערראשט: פעני, ווי איר בערזעטיגט פון גרינ'ס אטעם, האט אפגעטאן גיט קיין פינע זאך:

זי האט אפגעבראכען!

אוי וועה איז מיר ניט! — האט זיך ריווע א כאפ געטאן, ווען זי האט דערוועהן וואס פעני האט דא אפגע-טאן. — פענעלע, וואס איז דאס? וואס איז דיר געשעהען? זעה נאר, וואס —

און זי האט זיך געכאפט מיט גרויס אונטערטעניגקייט גרינ'ען ארומווישען. ארומווישנדיג גרינ'ען, האט ריווע פעני'ן פארענטפערט:

— ארים קינד! זי האט געמוזט כאפען אן איבעריגען ביסן און דאס געמוזט אפגעבען... ווער ווייסט, זאל זי נאר גיט האבען פארפויגענט דעם מאגען. ווי בלייד זי איז! א שרעק! און ווי זי שעהמט זיך, נעכער, פאר דאס, וואס זי האט עס אפגעטאן...

פעני איז טאקע געווען בלייד, בלייד ווי מען קען נאך זיין בלייד ווען עס קערט צום ברעכען. זי האט זיך דער-צו פארלארען ארומגעקוקט און דאס מויל מיט די הענט פארשטעלט, ווי זי וואלט זיך וועלען פארהיטען, אז עס זאל זיך מיט איהר דאס זעלבע ווידער גיט טרעפען...

דער דאקטאר איז פארטיג געווארען מיט'ן ריידען צום פראפעסאר דורכ'ן טעקעפאן און איז צו פעני'ן, גרינ'ען און ריווע'ן צוגעקומען.

— א! — האט ער געזאגט, זעהער דיג וואס מיט פעני'ן איז געשעהען. — אזוי, וועלל, וועלל, דאס איז אל-ראיט... א ביסעל וואסער, פלייז, קאל-טע וואסער, און צועפענען אלע וויי-דאוס. לופט, וואס מעהר לופט!

גרין האט צום דאקטאר מיט'ן קאפ אויף פעני'ן א מאך געטאן:

— זי האט, ווייזט אויס, גענעסען וואס מען דארף גיט און דאס האט איהר פארשאפט.

— ווייזט אויס אזוי, — האט דער דאקטאר צושטימיג געזאגט. — דאס קען זעהר זיין...

— אבער, עס איז גיט געפעהרליך? איצט, אז זי האט עס אפגעווארפען, דארף איהר ווערען גרינגער. גיט אזוי?

— יעס, יעס. אזוי איז דאס. עס דארף ווערען גרינגער, — האט דער דאקטאר צוגעגעבען און זיך שוין גיט אויפ'ן דיווא, נאר אויף א שטול גע-בען פעני'ן אוועקגעזעצט.

— פיהלט איהר איצט בעסער? — האט ער פעני'ן געפרעגט.

— א ביסעל בעסער, — האט פעני קוים ארויסגערעדט.

ריווע האט צועפענט די פענסטער, צוגעבראכט א קאלטע גלאז וואסער און מיט א פרישע טיכעל גענומען גרינ'ס טייערען באלאט ארומווישען.

גרין האט זיך געלאזט דינען. ער האט זיך עפעס גיט געוואוסט ווי אזוי

(פארטעצונג פון נעכטען)

גרין האט געפיהלט, אז ער ווערט ממש צופלאצט. ער האט געזעהן, אז דער דאקטאר נעמט זיך צופיל צייט. ער מינטערט ניט. ער נוצט אויס די געלעגנהייט צו פעני'ן זיך וואס נעהנטער צו קענען צורוקען...

— לאזט מיר צו צו איהר! — האט גרין צום דאקטאר א זאג געטאן. —

און אפשטופענדיג דעם דאקטאר, האט זיך גרין אויפ'ן ברעג דיוואן גע-בען איהר אנדערענעזעצט און זיך אליין מיט'ן אויער צו פעני'ס הארץ צוגעדריקט, ארומגענומען זי מיט ביי

וואָלט וויסען, ווען דאָס האָט זיך ביי
פעני'ן אָנגעהויבען.
פעני דאָס געזאָגט, אז זי ווייסט נישט
ווען; זי ווייסט נאר, אַז עס איז איהר
נישט גוט, און נאר.

דער פראַפעסאר האָט פאַרטגעזעצט
זיין וויסענשאַפטליכע ערקלערונג:

די מיגדען באַפאַלמ מער פרויען
ווי מענער, ווען דאָס אַטאָקירט מענער,
איז דאָס מערסטענס אָנעלכע, וואָס
האַבען נישטיגע פראַפעסיעס, וואָס
פאַרנעמען זיך מיט קאַפּאַרייט. ביי
מעהרסטע פרויען וואָס ליידען פון מיג-
דען, פאַרשווירען די אַטאָקעס פון זיך
אַליין אַרום דעם 45-טען יאהר.

— ס'איז לאַנג צו וואַרטען, —
האָט ריווע פון דער זייט אַ זאג גע-
טאן.

— און פון וואַנען פון וואָס נעמט
זיך די קראַנקהייט? — האָט גרין גע-
פיענט.

— דאָס נעמט זיך פון אַ קערפער-
לייכען פראַצעס, וואָס קומט פאַר אין
מאָרק, — האָט דער פראַפעסאר גע-
ענטפערט. — פון אַ קראַמפּף אין די
אַדערען, פון די נערווען, וואָס מאַכען
די אַדערען ענגער, אין יענעם אָרט.
וואו די אַדערען ווינקען, צונויפגעצוי-
גען. דאָס נעמט זיך פון אַן אומבאָ-
פון שטאַפען, פון נישטאַרמאלע כעמיק-
שע פראַצעסען אין די נערוועס.

— און וואָס טוט מען דערצו, כדי
דעם קראַנקע צו העלפען?

— פאַרשיידענע זאַכען. ס'זינט בראַם,
כיינן אַדער לומינאָל, ס'באַהאַנדעלט
אויך דעם קראַנקען, מיט עקס-רעי-
שטראַלען, מיט דיעטעס. דיעטעס אַהן
זאָלן און דאָס גלייכע.

— אַזוי! — האָט גרין מיט פאַר-
וואונדערונג און באַדויערען געזאָגט,
— איז דאָס טאָקע אז ערשטע זאך
און מען מאַך דאָס נישט פאַרלאָזען.

מיט דעם איז דער פראַפעסאר גע-
ווען פאַלקאם איינפאַרשטאַנען. פאַר-
לאָזענע קרענק אין אַ פאַרשלאַפמע
קרענק און דאָס צושטערט דעם גע-
זונט. עס פאַרבייטערט דאָס לעבען,
אַזוי ניד ווי די מענער, דער פראַ-
פעסאר, באַשטאָר און גרין, ווינקען מיט
ווייניקע דייך אַן אַ ווייט פון פעני'ן אַפּ-
געטראַטען, כדי, קענטיג, איהר רוח
נישט שטערען אַדער כדי צו ריידען
אַנעלכע זאַכען, וואָס ווי האַבען גע-
וואָלט, אז זי זאָל נישט הערען, איז רי-
ווע צו פעני'ן צוגעקומען.

ריווע האָט מיט איהר ווייבערשען
אינסמינקט דערפיהלט, אז מיט פעני'ן
איז עפעס נישט גלאַטיג. יאהרע אייניקע
גע ערפאַהרונגען, וואָס זי האָט אין
לעבען, אַלס פרוי, דורכגעמאַכט, האָר
בען איהר געזאָגט, אז פעני'ס קרענק
איז מעהר ווי אַ קאַפּוועהטאָג...

ווען ריווע דאָס זעלבעלעס ביי פע-
ני'ן, אז זי זאָל אַ ביסעלע חלש'ען, כדי
זי, ריווע, זאָל דאַכען אַן אויסרויך
דעם דאָקטאָר פון גרינ'ען אָוועקצורוי-
פּען, און אַווי-אַרום אָפּווענדען גרינ'ס
געראַנקען ווענען פעני'ס אַנטלויפּען
מיט'ן דעוואַלירער, נאר ווערען נאָר
באַזאָרגט פאַר איהר געזונט, האָט רי-
ווע ערוואַרטעט אַ גראַציעזען, שעה-
נעם חלש'ען, אזא וואָס איז פול מיט
ווייבערשער שוואַכקייט און יצירהרע.
ווען ריווע האָט אַבער דעוועהן די
נאָטירליכע בלייבקיג, די געלוקים,
וואָס האָט זיך אויף פעני'ס שעהנעם
פנים באַוויזען, און דערצו נאר פעני'ס
אַפּברעכען, איז אַ פאַרדאַכט אין רי-
ווע'ס מוח געבאָרען געוואָרען. אַ פאַר-
דאַכט, אז פעני ט ר א צ נ ט . . .

איז ריווע מיט דעם פאַרדאַכט אַזוי
שטיל צו פעני'ן צוגעטראַטען און איר
פאַרויבטיג גענומען אויספרייען ווע-
גען דעם, ווי זי פיהלט.
פעני האָט איהר געזאָגט, אַז זי
פיהלט נישט גוט, און נאר!
— דיך גודיעט? — האָט ריווע

ווייך געפרעגט.
— יעס, ס'גוריעס.

— דיך דוכט זיך אז דו ווילסט וויי-
דער ברעכען?

— יעס, נאָ, ס'דוכט מיר נישט. פֿלוי,
נישט מיר עפעס אין וואָס... זיי זאָלען
נישט זעהן... גיכער, אַה!

ריווע האָט איהר געגעבען „אין
וואָס"... און ווייטער שטיל געפרעגט
ווענען איין זאך און אַן אַנדערער, אויף
וואָס פעני האָט געענטפערט מיט אַ
„כ'ווייס נישט" און „כ'עדייגט נישט"...
דערמאן זיך, פעני דיער, —

האָט איהר ריווע געבעטען, — דאָס
איז זעהר וויכטיג צו וויסען... פאַר-
שטעהט גארנישט ווי שערליך דאָס קען
זיין פאַר דיין געזונט צו זיין קראַנק
אויף איין זאך און לאָזען זיך היילען
פון אַן אַנדער זאך. אויב עס איז נישט
דאָס, וואָס דער פראַפעסאר מיינט,
טראַסטו נישט איינגעמען קיין מעדיצינעס
און ב'זוייט, טייערע, וואָס איר רייד.
כ'זיין עלטער, באלד צוויי מאָל אַזוי
אַלט ווי דו... זאג מיר, וואָס טוט דיר
וועט?

— מיר טוט אַלץ וועה, — האָט
פעני אַ פאַרקלעמטע געזאָגט, — אַלץ!
— און דו ווייסט נישט פון וואָס?
פון וואַנען דאָס האָט זיך צו דיר גע-
נומען?

— וואָס מיינסטו? — האָט פֿעני
רויט ווערענדיג געקוקט.
— איר מיינ וואָס איר זאָגט... פעני,
ווי גאָט איז דיר ליב, האָנדעל נישט
אַזוי קינדיש. גוף אויס דעם פראַפע-
סאר'ס וויין דא און לאָז איהם, ער זאָל
דיר געבען אַ פולע אַנטטערוכונג, אַ
גאָנצע עקזאַמינעישאַן. ווייט כאַטש
וואָס דיר איי...
— נאָ, — האָט פעני ווי מיט מורא
געזאָגט, — כ'זייל איהם נישט! ער איז
גרניס אַן אינטערעקוויטער...

(ווייטערעס מאַרגען)

(פארמיטעצונג פון געכטען)

ערשט נאָך דעם ווי ער, דער פראַ-
פעסאר, האָט זיך מיט'ן דאָקטאָר שטיל
אָנגערעדט, האָט ער זיך צוגעזעצט
אויף אַ שטול נעכען פעני'ן, געמאַכט
איהר דופק, באַטראַכט איהר צונג, גע-
מאַכטען די היץ און זיך געמורעט,
ברומענדיג דערביי פאַר זיך אומפאַר-
שטענליכע ווערטער, צו וועלכע דער
דאָקטאָר האָט מיט'ן קאָפּ צוגעשט-
לעלט.

גריי האָט געפיהלט, אז ביי איהם
פלאַצט דער גערולד, אַז ער וועט באלד
אויסלאָזען אַלע וויסענע חלומות צום
פראַפעסאר'ס קאָפּ, און צום דאָס
טאָר'ס קאָפּ אויך.

דער דאָקטאָר האָט געמעגט ראַכען
שטיל. נישט צו רופען דעם פראַפעסאר,
וויסענדיג אז דער אַרדער דאָס זיך ביי
איהם, ביי גרינ'ען, אַרויסגעכאַפּט אויף
דער הייסער מינוט...

ס'איז נישט דאָס געלט, האָט זיך גרין
געוואָגט, וואָס ס'איז איהם אַ שאַר
אַרויציגוואַרפען פאַר גארנישט, נאָר
דער איבערויגער האַרמירער, דער טר-
מעל איבער אַזא קלייניקייט, ווי כאַ-
פּען אַן איבעריגען ביסען און דאָס
אַפּברעכען.

ער האָט געקוקט אויף פעני'ן ווי
זי האָט „געמאַכט מעיסעס", ווי זי
האָט זיך „גע'ה'דעלט" און ווי דער
פראַפעסאר מיט'ן דאָקטאָר האַבען פון
איהר די אויגען נישט אַראַפּגענומען.
אויף איהם, אויף איהר פאַן, האַבען
זי זיך נאָר אַפילו נישט אומגעקוקט!
און גרין האָט זיך דערפאַר געלאָזט
העלען.

פראַפעסאר, מעג איר וויסען,
וואָס ס'איז דער טראַכעל טיט, מיין
פֿרוי?

— וואָס טרייערליי, כּר, גרין!...
און דער פראַפעסאר האָט איהם גע-
גומען ערקלערען, וואָס מיט זיין פרוי
איז:

— ווי ליידט, ווייזט אויס, פון אַ
קאַפּוועהטאָג, וואָס רופט זיך מיט'ן
גאָמען מיגדען.

גריי האָט זיך געוואונדערט: פון
דעם, וואָס פעני האָט איהם ערשט אַפּ-
געמאַה האָט ער געמיינט, אז זי ליידט
פון „פּאַנענע" פון „ב'יד'וועהטאָג, נישט
פון קאַפּוועהטאָג.

דער פראַפעסאר האָט מיט אַ טאן
אָפּ אַ וויסענשאַפטלעכען גענומען ער-
קלערען, וואָס עס איז אַזוי אַ קאָפּ
וועהמאָג:
דאָס רוב קאַפּוועהמאָנען וויינען
ב'לויט סימפטאָמען פון אַ וועלכע עס
איז באַהאַלטענע קרייניק אין מענשליך
בען אַרגאָניזם. ב'לויט דער קאַפּוועה-
טאָג וואָס רופט זיך מיגדען, איז אַ
זעלבסטשטענדיגער קאַפּוועהטאָג, עס
הייסט „דאָס איז אַ קרייניק פאַר זיך
אַליין..."

מיגדען איז אויך דער איינציגער
פאַרט קאַפּוועהמאָג, וואָס נעהט אַריי-
בער בירושה פון איין דור צום צוויי-
טען, און נישט אַזוי פון די מאַטעס
צו די ווהן... ווי פון די מאַטעס צו די
פעכטער.

די מיגדען קראַנקע פיהלען זיך שוין
בעפאַר דער אַטאָקע אויסגעמאַטערט
און צורודערט. עס שווינדעלט זיי פאַר
זי אויגען, עס איז זיי נישט גוט-אויפ'ן
האַרצען און זיי מוזען ברעכען. עס
קומען פאַר אַלערליי שטערונגען, זיי
זעהען אַלץ דאַפּעלט, אַדער זיי זעהען
ב'לויט מיט איין אויג.

פעני האָט זיך, ווי גרין, זעהר
אויפגעקוקט „צום פראַפעסאר'ס ווי
מעןשאַפטליכע דייך. צוגעזעהר, און
איהר האָט זיך געדוכט, אז זי זעהט
מאָסע דאַפּעלט און אַז איין אויג זעהט
ב'יי איהר ווייניגער ווי די צווייטע און
אז עס קערט איהר ווידער צום ברע-
כען.

— איז דאָס אַ געפעהרליכע קראַנק-
הייט? — זאגט פעני געהערט ווי גרין
דאָס בייים פראַפעסאר געפרעגט.

— דאָס איז — האָט דער פראַפע-
סאר געזאָגט — אַפּהענגיג פון דעם,
ווי שטאַרק די אַטאָקע איז און ווי
לאַנג דאָס האַלט אַז. די אַטאָקע אַליין
באַשטעהט אין אַ שרעקליכען וועהמאָג
אין איין זייט קאָפּ, און שטענדיג אין
דער זעלבער זייט. דער וועהמאָג ווערט
שטאַרקער ווען מען באַוועגט זיך.
ביסעלעווייז ווערט דער וועהמאָג שוואַ-
כער, שוואַכער, ביז ער פאַרעהט.
— ווען פאַרגעהט עס און ווי לאַנג
קען עס אַנהאַלטען? — האָט גרין
געפרעגט. און דער פראַפעסאר האָט
געענטפערט:
— דאָס קען אַנהאַלטען אַ פיער-
אונדצוואַנציג שעה, אַ מעת'לעך.
— דאָס איז נישט זעהר לאַנג, —
האָט זיך גרין ווי באַרוהיגט און גע-

איהם, זיין שווער, מיט זיין כלה באַ
געגענט, האט איהם, דעם חתן, מיט
אמאל אויסגעניכטערט. נאך כדי צו
זיין זוכערער מיט זיין קענען זיך
שטייף האלטען אויף די פיס, האט ער
זיך אין א דעריינאגען שטיל אראפ
געלאזען.
גריין, מינענדיג אז זיין אגואג וועט
נען פעניס היט'ן האט דאס אויף
איהר טאטען אזוי געוויקלט, אין אבר
סעל שטילער געווארען. דעם פייג האט
ער שוין נישט געקענט צוריקגעהמען,
אבער די ווערטער אויף קול האט ער
דאך געקענט קאנטראלירען, האט ער
דאס אזוי געטאן: ער האט זיך ווי פאר
אז אייגענעם טאטען גענומען באקלאַר
נען אויף זיין פינסטערען מול:
— פארוואס קומט עס מיר? איך
בין אזוי גוט צו אידן און צו איהרע
קרובים, איר וואלט זיין גאך בעסער!
ווען ס'איז מיר נישט אזוי שלעכט און
זי, זי טרייבט מיר פאר דער צייט אין
קבר אריין, זי טוט מיר אפ זאכען,
וואס איר זינט גאר פאר מיין מויל
נישט ברענגען, איין קלאפ נאכ'ן אַנ
דערען פריג איר מין איהר, איין קלאפ
נאכ'ן אנדערע! ...
מרים. פאט דאס זיך געניכען ארויס-
ווייזען, איהר סימפאטיע:
— גע'הלש'ט? מיר, גריין, האט
איהר געזאגט, אז פער, אז מרים, גריין
האט גע'הלש'ט?
— יעס, יעס, גע'הלש'ט!
— פון וואס? פארוואס?
— פון... „מיר ער"!
איהר ווייסט וואס דאס איז!
— שוין ווייסט איר, ס'איז אזא קאפ-
וועהטאג, איר פלעג דאס אמאל קריד
נען זעהר אפס
45 אטאל? דאס האלט אן ביו א
מרים. פאט איז רויט געווארען:
— דאס איז ווי ביי וועמען, מר,
גריין!
(ווייטערדיגע פארטוועצינג זונגאט)

אט דאס! — האט ער זי געוויזען
א פייג, — האב איר דעפון, דאס!
התן כלה האבען זי פארוואונד
דערט איבערגעקוקט. זי האבען נישט
פארשטאנען וועגען וואס ער רעדט
דא, צו דער צייט וואס דער פראפע
סאר האט זיין ווייט געטאגט זיינען
זיין אין קיר געווען פארנומען מיט
זיך, מיט מרים, פאט'ס א פריינדליך
וואס איז איהר געקומען בעטען צו
זיך אויף חתונה, א שטייף חתונה
בלויז מיט די געהעכטע עטליכע
מענטשן שטעט זי אפ א היפה איי
הויז פון איהר שוואגער דעם ספר
כרשין. דאטסאל.
האט מרים, פאט פאר איהר פריינד
דין „ארויסגעלאזען די קאפ פון זאס",
זי האט איהר פארשטעלט איהר
חתן, און ער, דער חתן, האט געפרעגט
פארנומען זיין אויך, ער מיט דער כלה
זיינער, זאלען שוין „פאר איר קלאפ"
נישט מאכען זייער חתונה? ס'איז
פיל'דיג צו מאכען צוויי חתונות אויף
איינע מאל אין פריינדליכער איר.
וואס נאט?

מאכען וואס נאט? — האט מרים,
פאט'ס פריינדליך מיט באנייטערונג
געפרעגט — „ס'וועט זיין פון!"
און זי האט זיך גענומען בעטען
ביו מרים, פאט, אז זי זאל איינשטער
מען צו געהן אונטער דער חופה אין
דעם זעלבען טאג, ביים זעלבען מסדר
קרובים, מיט איהר, און אפטי וועלען
זי גאר באהערען אין איין פלאץ אויף
זייערע „האנימונס". פארוואס נישט?
אין זאל זי זאגען יעס, זאל זי!
און מרים, פאט דאס געזאגט יעס.
און זי האבען אלע דריי, פון גרויס
שפחה, גענומען צו ביסליך פון
די גוטע, די שטארקערע, דעם חתן
אין דאס ביסעלע אזוי געפעלען גע-
ווארן, אז ער האט זיך אריינגעלאכט
נאך און נאך אביסעלע...

— נישטקען — האט ער פריינדליך-
געזאגט, — מיין איידעם קען אפאדן!
אז איר זאל אויסטרינקען א גאנצען
באטל, הע, דע, רירד זיך קוד! און
איר וועל אירם באקען באד' זאגען
וואס איר קלייב זיך צו טאג. כ'וועלען
זיך הייסען געבען א פינעם דרשה
געשאגט א מאטנא!
ער האט געפיהלט „פול א'פעפ",
דאס ער געזאגט, — און אין פעזיג
צו זאגען עניס יגד!
די צוויי פריינד, מרים, פאט און
איהר חבד'טע, האבען פון אירם אכ-
געוואלען:
אזוי ווי א יוגערמאנטשיק, פול
מיט לעבען, פול מיט חכמה און
כלגע ווערטיגאלד.

מיט איין ווארט, א מענטש, מיט
וועלכען ס'דאף זיין גרינג צו לעבען,
א לעבעדיגער מענטש, א פלעזשור!
געשטייבעלט פון די קאמפלימענט
טען, וואס די פריינד האבען איהם גע-
מאכט, און ביסעלע ווי ער האט אליין
געזאגט „אונטערגעשייטשקעט", האט
ער זיך אויסגערופען צו געהן שוין
זאגען דעם רייכען איידיש, אז ער
געהט חתונה האבען, און ער איז פאר-
קע געגאנגען און מרים, פאט, די כלה
זיינע, מיט איהם!
דער דאנעל פון פינדליכע ווערטער
מיט'ן פייג, מיט וועלכע גריין דאס

(פארטוועצינג פון נעכטען)
— איר ווייסט! שוין ווייסט איר!
אבער פון וואגען ווייסט איר, אז איר
מיצער אנדערש אויסער מיר... אחוץ
מיר, איז נישט געווען... רע? פון
וואגען ווייסט איר דאס?
— מר, גריין, שעהטען וואלט אירך
זיך געמעגט אזוינס צו זאגען! איר
וואלט זיך דאס קיינמאל נישט רייכטען
אויף איר, קיינמאל נישט!... דאס
דיווע גענעטיש געריעהט מיט! קאפ
— אנטמאט האלטען זיך געוויבען
דערמיט וואס אירך איז געלונגען אויף
דער ערשטער צו דערלעבען אזא נחת,
זוכט אירך זיך און אייער אייגענע
ווייב צו דערנעדריגען. אריינע פער
נעלע, ווייניג נאך וואס אירך איז נע-
באך אזוי נישט גוט, קומט איהר מיט
טנגות צו איהר פארוואס און פאר-
ווען —
— און איהר, — האט גריין אויס-
געשריען, — האט מיר קיינ רעכט
איינצוואגען וואס אירך האב צו טאן!
איר בין נאך דערוויילע דער באס
אין חוץ! לאזט מיר צו איהר.
שטעהט מיר נישט אין וועג!

— אלדאס!... — האט ריווע ביין
געזאגט, — געהט, נעהט צו איהר
מיט אייערע מענות. נאך אז זי וועט
ווידער אוועק'הלש'ען און מע וועט
דארפן רופען ריילע, זאלט איהר צו
מיר גארנישט האבען! דאס וועט
זיין איינער אויפמאן! נעהט און
היילעט זי אונז! קיינעס זי אהן א
מענטש!... נאך וויסען זאלט איהר,
מר, פיליפ גריין, אז אייב עפעס ביי
זאל, חלילה, מיט פענעלען געשעהן,
וועל איר זיין אן ערות, אז איהר
זייט אין דעם שולדיג, אז איהר האט
זיך צו איהר אריינגעריסען מיט
גויאדירע, ווען דער פראפעסאר און
דאקטאר האבען פארוואנט, אז מען
זאל זי צורוח לאזען מען זאל צו
איהר אן איבערזיגען, א הויך ווארט
נישט אויסריידען!
נאך אזא דראהונג און ווארונג
פון רייעלע, האט שוין גריין נישט גע-
האט קיין חשק אויף דער, קיינער
מינוט מיט פעני! צו ריידען. ער דאס
זיך אליין געהייסען ווארטען ביז ער
וועט זיך אביסעל אפשיידלען.
דערוויילע האט זיך אונטערגעקוקט
פעניס טאטע מיט מרים, פאט, און
ער דאס צו זיין אויסגעלאזען דעם
כעס.

זי זיינען צו איהם ביידע, ווי חתן-
כיר, צוגעקומען בעטען זי ברכה...
— מיר האבען באשלאסען, —
האט מרים, פאט פאר זיך און פאר
איר צוקינפטלעך מאן געזאגט, —
אז מיר זאלען איר זאגען וואס מיר
דענקען צו טאן, און מיטגעהמען
אייער גוטע וואונש אויפ'ן וועג, מר,
גריין.
— אויפ'ן וועג? — האט זי גיין
אנגעקוקט, — וואס פאר א יעג?
וועלכע וועג?
— אויפ'ן וועג, — דאס מרים,
פאט ה'עוועדיג צוגעמיכעלט, — צו
א נייעם לעבען...

— אזוי? א נייעם לעבען! דער
אלטער לעבער האט שוין דערקעגן,
וואס? נישט גענוג פאר איר!
— סעי, — דאס שוין דער שווער
צום רייכען איידעם גוטמוטיג א קאך
געטאג, — אז מען קען זיך מאכען
בעסער ווי עס איז, טא פארוואס נישט?
ס'איז נישט מעהר זי רעכט צו פאר-
זאגען זיך אויף שפעטער.
— אלדאס, — פארווארט אייד!
— דאס גריין מיט'ן האנט א פאר נע-
טאן, — ועהט נאך צו איהר זאלט
איר זען קיין חשק, נישט וואכען.
איר וועל זיך אין דעם מעהר נישט
מישען, ס'איז אייער אייגענער קאפ
ווערמאג!
פעניס טאטע האט זיך שטייף א
גריג געטאן

— ס'אלדאס! מיר ווינען שוין
אלט גענוג צו וויסען וואס מיר האבען
צו טאן, און חרטה איז נישט מעשה
סוחר, וואס איר האב' געוואלט
בעטען —
גריין האט איהם נישט געוואלט
הערען
איר בין מיר דערפון! איר בין
מיר פון איר און פון איר אלעמען!
פארוואס האט מען זיך אויף מיר
אזוי אנגעזעצט? וואס וויל מען
פון מיר? פארוואס ווילען דאס אלע
אז איר זאל זיי גאנצאגאט האלטען
אין איין געבען, געבען אין געבען!
וואס, דענקען זיי האב איר, א געלט
בעקטאיר? באהאלטענע אוצרות?
ניי! ריגני! און וואס קריג איר
דערפאר? ערות, פאר יעדער טובה
וואס איר טהן, קויפט מיר ארויס
א רעה!
— אט, — דאס זיך גריין מיט גאל
צום שווער א רוק געטאג, — דאס
איר אריינגעקאפט א מציאה, אייער
טאכטערקע! האט זיך איהר אינ-
מיטענדערינען פארוואלט אוועקלייגען
און חלש'ן! א דאקטאר מיט א פרא-
פעסאר געבראכט, כדי זי צו מינטערן.
עס פליהע ביי מיר פאר איהר פופ-
ציגער! הונדערטער! טויזענטער!
און נאס דאס איר ערפילן וואס?

— אט, — דאס זיך גריין מיט גאל
צום שווער א רוק געטאג, — דאס
איר אריינגעקאפט א מציאה, אייער
טאכטערקע! האט זיך איהר אינ-
מיטענדערינען פארוואלט אוועקלייגען
און חלש'ן! א דאקטאר מיט א פרא-
פעסאר געבראכט, כדי זי צו מינטערן.
עס פליהע ביי מיר פאר איהר פופ-
ציגער! הונדערטער! טויזענטער!
און נאס דאס איר ערפילן וואס?

— אט, — דאס זיך גריין מיט גאל
צום שווער א רוק געטאג, — דאס
איר אריינגעקאפט א מציאה, אייער
טאכטערקע! האט זיך איהר אינ-
מיטענדערינען פארוואלט אוועקלייגען
און חלש'ן! א דאקטאר מיט א פרא-
פעסאר געבראכט, כדי זי צו מינטערן.
עס פליהע ביי מיר פאר איהר פופ-
ציגער! הונדערטער! טויזענטער!
און נאס דאס איר ערפילן וואס?

וואו איז פֿעני?

1888

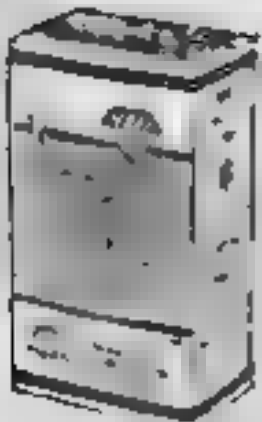
ה'תרס"ח

הרמון הדואנאמני

ה'תרס"ח

ה'תרס"ח

טעטל טהע

הען אהרן גרין
די ייִטב'דיגע
בעדיט

די מאנד קריסטאל בשר זאלץ

איינציג עפֿענעמאנ

אויסגעבן דורך
ה'תרס"ח

MAJESTIC

27 אקט - 1933

OLYMPIC

17 אקט - 1933

ה'תרס"ח
ה'תרס"ח
ה'תרס"ח

CURTIS & BISHOP
WHITE STAR LINE

מוראד איז דער איינציגער מער סיגארעס צום רויבערען ווייל מוראד איז 100% מער קיש

א מוראד סיגארע איז דער איינציגער מער סיגארעס
צום רויבערען ווייל מוראד איז 100% מער קיש
א מוראד סיגארע איז דער איינציגער מער סיגארעס
צום רויבערען ווייל מוראד איז 100% מער קיש

MURAD CIGARETTES

מוראד פאר קאפע ?

א מוראד סיגארע איז דער איינציגער מער סיגארעס
צום רויבערען ווייל מוראד איז 100% מער קיש
א מוראד סיגארע איז דער איינציגער מער סיגארעס
צום רויבערען ווייל מוראד איז 100% מער קיש

א מוראד סיגארע איז דער איינציגער מער סיגארעס
צום רויבערען ווייל מוראד איז 100% מער קיש

א מוראד סיגארע איז דער איינציגער מער סיגארעס
צום רויבערען ווייל מוראד איז 100% מער קיש

וואו איז פעני?

ר א מ א ו
פון מרים קארפילאוו

(פארטועצונג פון פרייטאג)

— דער פראפעסאר האט אזוי גע-
זאגט. — האט זיך גרין ווי פארענט-
פערט. — נאר מ'מוז איהם ניט אלץ
גלויבען. איך גלויב זיי קיינעם ניט
וואס זיי זאגן!... אז ניט וויסען זיי
עפעס. זיי טרעפן! אדער א רעגנע,
אדער א שניי, א אינגעל אדער א מיר
דעל! אדער מינערן אדער. דער רוח
וויס זיי וואס!...
ער האט זיך עפעס ניט געקענט צור-
נויפנעמען כדי ארויסצוזאגן דאס,
וואס דער פראפעסאר האט איהם ווער-
גען פעני'ס צווישנאנד געזאגט... ער
האט זיך געשעמט, פשוט געשעמט די
נייעס פאר זיין מויל צו ברענגען. אכ-
שטאט צו זיין דערמיט שטאלץ, ווי
דער דאקטאר האט איהם געזאגט, אז
ער דארף זיין דערמיט, וואס ער ווערט
א טאטע, האט ער זיך געשעמט...
מרס. פאט האט זיך מיט איהרע הא-
ניגזיסע ווערטער צורעדט וועגען זיך
כען, וואס טרעפען זיך מיט יונגע
ווייבלעך, יונגע און עלטערע: אלער-
ליי זאכען קומען מיט זיי פאר. און אז
מ'קוקט זיך אויף זיי ניט אום, געווע-
רען זיי א ווילען און געהן פון זיך
אליון איבער. די דאקטוירים מיט די
פראפעסארען, אז מ'הייבט זיך אז
מיט זיי, פארקירצען זיי ניט קיין
קרענק, נאר זיי פארלענגערען זיי. זיי
דארפען דאך אויך מאכען א לעבען...
פעני'ס טאטע האט אנגעקוקאלען
פון מרס. פאט ווי זי האט עס גע-
וואוסט ווי צו ארויפברענגען די רייד
מיט זיין רייכען איידים אויף א לאד.
און ווען ער האט געזעהן, אז גרין
האט זיך שוין בארוהיגט, האט ער
איהם אליון באשלאסען וועגען דער
חתונה א רעד צו טאן:
— "איהר ווייסט ווי דאס און, אז
מ'איז שוין ניט אזוי יונג, שעמט מען
זיך אונטער צו מאכען דערפון, כ'מין
פון חתונה האבען, א צו גרויסען טור-
מעל. מיר'ן אפשטעלען א חופה כדת
משה וישראל, מיט א לעקאר און
בראנפען, עטליכע עדות און אראפ פון
מארק!
ארויסגעזאגט אזוי פיל, האט דער
חתן א-ליבליכען קוק געגעבען אויף
זיין בלח און, ווי ער וואלט זיך דורך
דעם אנגענומען מיט אינספיראציע,
פארטועצען:
— מיר'ן באלד נאך דער חופה,
מיט מול, פאהרען אויפ'ן פארם. עס
פארשטעהט זיך, אז ווען ס'דא פלעג-
ט מ'קעש, וואלט מען זיך געמעגט
דורכפאהרען אביסל ווען אמעריקע.
באט, ס'אלראיט, מיר'ן זיך שוין בא-
גוגענען דערמיט וואס מיר'ן דאס זעהן
אין די מאווינג פיקטורס. בעסער
פאר דעם געלט קויפען א ראדיא, א
סאנפארלאר סעט און א פרידזשי-
דער...
— נו, און דאס געלט אויף די אלע
זאכען, — האט גרין שפאטיש גע-
פרעגט: "האט איהר?..."
— וועל, — האט זיין שווער, דער
חתן, מיט א קוק אויף דער בלח ווי א
פארליכטער צוגעטימליכעלע. — ווער
גען דעם טאקע האב איך דאס מיט
אייד געוואלט ריידען...
— מיט מיר? — וואס האט עס
מיט מיר צו טאן?
— וועל, כ'מין אז ס'האט... איך
בין דאך מיין טאכטער'ס א טאטע,

כ'מין, כ'בין אייער ווייב'ס, אייער
פרוי איז מיין טאכטער, — האט ער
זיך שיכור'לאך געפלאנטערט מיט די
רייד, בין איך איין א שווער, זייט
איהר מיין איידעל. סי? וועט פאר
אייד זיין שעהנער, אז איך וועל לעבען
ווי א מענטש, ניט ווי קיין דבר אחר...
נו, איך בעסער אז כ'זאל מיר איינ-
פיהרען די לעיטעכט אימפרואויר-
מענטס. איך, יו נאו, בין ניט געבארען
קיין פויער און זי, (אנווייזענדיג מיט')
פינגער אויף מרס. פאט) איז ניט קיין
געבארענע קעכין! דאס איז זי ביי
איהר, פאר אייך געווארען כדי אפצו-
היטען אייער געזונט. איצט, אז איהר
האט דא כ'יין קרובה, ריוועל, קענט
איהר שוין אהן איהר אויסקומען און
ס'דארף אייד ניט ארען וואס איך וועל
זי ביי אייך צונעמען...
צופרידען פון זיך מיט דעם וואס
ער האט דאס אלץ מיט זיין שיכור'לי-
כען צונג אזוי גלאטיג ארויסגערעדט,
האט זיך דער חתן מיט זיין בלח א
צושטייכעלעכער איבערגעקוקט און זיך
די הענט געריבען.
מרס. פאט, די בלח, האט צוגעשא-
קעלט לאנגזאם מיט'ן קאפ, וואס איז
ביי איהר געווען באצירט מיט די האר-
געמאכט אין "לעמפעלאד" ביי ביינע
זייטען שטערקע. זי האט מיט קאקע-
מיש צוגיפגעפרעסטע ליפען געווארט
בין די מענער וועלען צווישען זיך
דורכקומען.
גרין האט געפיהלט ווי צו כאפען
זיין שווער פאר'ן קאלנער און צוזא-
מען מיט זיין בלח, די קעכין, פון הויז
ארויסווארפען.
"אזא חוצפה, אזא העזה פון אזא
אלטען שנאכער!" — האט גרין בייז
געטראכט. — "צו קומען צו מיר בע-
סען געלט אויף אזעלכע זאכען! אהן
די זאכען קען ער נאר, נאך דער
חתונה מיט אזא גראפיניע ניט אויס-
קומען! גיב איהם גרו, דעם חתן!
א קריינק וועל איך איהם געבען!
קדחת מיט בשר'ע פאדיר! דעם גרוי-
סען גליק וואס כ'האב דא אריינגע-
כאפט מיט זיין שעהנע טאכטער! אט
ליגט זי דארטען, די פרינצעסין, מיט
"מינערען", גענעסען "סטראבעריס" און
זיך אוועקגעלעגט מיט "מינערען"!..."
האלט איבער זיך א וואך פון איהר
שאפאכע, וואס לאזט איהר אייגענעם
מאן צו איהר נאךענט ניט צוקומען
און דא האט זיך איהר זיסער טאט-
קעלע אוועקגעזעצט, צוועצט זאל ער
ווערען! און רעדט וועגען חתונה הא-
בען מיט אלע אימפרואומענטס. אכ-
דערש לוינט איהם ניט, דעם גרויסען
יחסן מיינעם!
קען מען ניט צופלאצט ווערען? —
האט זיך גרין געטראכט און געפיהלט,
אז ער ווערט טאקע באלד צופלאצט.
ער מוז עפעס טאן כדי פון די צוויי
אנשיקענישען פטור צו ווערען. אז ניט
וועט זיין מיאוס, זעהר מיאוס!
"ריווע, מרס. סימאן!" — האט זיך
גרין אין די געדאנקען א כאפ געמאן.
— "זאל זי איהם, דעם מייערען קרוב
איהרען, פון הויז ארויסטרייבען. זא-
לען זיי צווישען זיך רייסען און ביי
סען. וואס האט ער מיט זיי צו טאן?"
גרין האט אנגעקלונגען צו סעיר'ן.
סעיר איז מיט איהר טראגיש-צור-
שטאקענעם פנים. א געוועזענע פאר-
גרינ'ען ערשיינען:

— יעס, מר. גרין?
— איך וויל, — האט גרין גע-
זאגט, — אז איהר זאלט אריינרופען
אהער מרס. סימאן. זי איז דארט
מיט מרס. גרין.
— יעס, מר. גרין. — האט זיך
סעיר'ן א נויג געטאן און איז פאר-
שוואנדען.
דער חתן, פעני'ס טאטע, האט צו
מרס. פאט זיין בלח, א לאד געטאן:
— ווי א צושראקענער האן זעהט
זי אויס, די מוירעל.
— יעס, אלע מאל אזוי. — האט
מרס. פאט צוגעגעבען. — ס'איז ביי
איהר אזא שטענדיגע מינע פון גע-
כארען.
ריווע איז אריינגעקומען און, ניט
קוקענדיג אויף איהר קרוב מיט דער
קעכין, געפרעגט ביי גרינ'ען צו וואס
ער האט זי גערופען.
גרין האט מיט'ן האנט אויף די
דערכייאגע אנגעוויזען:
— איך וויל, אז איהר זאלט מיט
זיי ריידען...
— וואס האב איך מיט זיי צו
ריידען? — האט ריווע די צוויי ניט
זעהר ווארים אנגעקוקט, און איהר קוק

האט געוויזען, אז זי האט וויכטיגערעס
צו טאן מיט זיי צו ריידען.
— זיי וועלען אייד שוין זאגען
וואס. — האט זיך גרין גרינגשעציג
א קרים געטאן. — און איהר וועט עס
מיר שפעטער איבערגעבען, וויל איצט
מוז איך זיין אליון. איך מוז.
— אפשר, — האט איהם ריווע
גלייך אין די אויגען אריינגעקוקט, —
וועט איהר א ווילע צוגעהן צו
פעני'ן? ... זי האט מיר ערשט גע-

זאגט, אז זי וואלט אייד גערן זעהן...
— מיך?
— יעס, אייד, מר. גרין, אייד.
זי וויל אייד... ווען איהר רופט מיר
ניט איצט, קום איך אליון כדי אייד
צו רופען...
— ה... זי וויל מיר זעהן? אלץ
רייט. איך געה צו איהר, און איהר
דערווייל פארנעמען זיך דא מיט זיי.
און צו זיי:
(ווייטערעס מארגען)

זי איהם ניט גענומען. ערנסט האט זי גענומען דעם ארטיסט. דאס וואס זי האט וועגן זיך אויף ריכטיג פון פרא-פעסאך אויסגעפונען, האט איהר צום ארטיסט מיט א געהויבענע קראפט גע-כונדען... דאס האט זי אבער פון איהם אויך געמוזט האלטען פון ווייטען... דאס וואס ס'וואלט זי פאראייניגען, ווען זי וואלטען אלס מאן און ווייב געבליבען לעבען, האט זי איצט גע-מוזט צושיידען...

ריווע'ס פראקטישע רייד האבען ענדליך, צוליב'ן נאטירליכען גאנג פון פעני'ס געדאנקען, א געוויינטלעך אפ-קלאנג אין פעני'ן געפונען. (ווייטערעס מארגען)

און ריווע'ס רייד, ריווע'ס טאן האט בען פעני'ן א געפיהל פון זיכערקייט מיט זיך אריינגעגעבען. די מורא פאר דעם וואס דער פראפעסאר וועט זאגן, בעפאר זי האט איהם דערלאזען צו-זיך, אז ער זאל אויסגעפינען וואס איהר איז, האט זי איצט כמעט ווי אפ-געלאזען. ריווע'ס רייד, ריווע'ס פאר-בינדען איהר לאגע מיט איהר מאן, מיט גרינ'ען, האט איהר געגעבען א געפיהל פון גלויבען, אז ער איז דער יעניגער וועמען זי האט פאר דעם פעקעל צו פארדאנקען...

דער שכל האט פעני'ן געזאגט, אז גרין וועט אין דעם וועלען גלויבען... האט ער זיך דען וויפיל מאל גיט גע-וואונשען איהר א קינד צו געבען? אז אראפמיטע אדער אן אייגענע. בעסער אז אייגענע...

ווען ער זאל נאר גיט צושטעהן מיט פראגען וועגען דעם ווי אזוי, פון ווען אן דאס איז געשעהן! ווען ער זאל זי נאך לאזען צורוק. לאזען איהר אזוי א ליגען, ליגען, ליגען!

ארומגערינגעלט מיט לוקסוס, ווי פעני האט זיך איצט, צוריק אין איהר ריזיגער היים דערזעהן, האט זי בעסער געקענט פארשטעהן און פארגעבען די ווערטער וואס דער געליבטער איהרער, דער ארטיסט, האט צו איהר אין האט טעל צום לעצטען מאל גערעדט.

זי האט זיך איצט געפיהלט שולדיג געגען איהם, פאר די באלידיגונגען וואס זי האט איהם אנגעטראגען, דער-פאר וואס ער האט פרעטענדירט צו טאן אלץ פון איהר טובה וועגען, ווען איז אמת'ן האט ער פון איהר געוואלט פטור ווערען...

„ארימער ראמען!“ — האט פעני אין געדאנקען אויסגערופען. — „ווי ער מוז דאס איצט ליינען! ער האט דאך מיר ליב. אזוי ליב!“

און גלייך נאך דאממען איז איהר דעווייט אויפ'ן געדאנק געקומען: „דער אויך“...

און זי האט דעם באוואונדערט: ווי אפגערויליג ער איז! זיך אזוי היים ערקלערט אין ליבע און אזוי שטארק געבעטען, אז זי זאל זיך אויך פון איהר אייגענער טובה וועגען, צו-ריקטערען צו איהר מאן אהיים!

פעני האט איהם פארשטאנען: אלס גרינ'ס קרוב און אינשורענס איי-דזשענט קען ער האבען א געהענטען צוטריט צו גרינ'ען און שוין דורך דעם צו איהר אויך...

פון דעם וואס ער האט פאר גרינ'ען צו איהר גערעדט דורכ'ן טעלעפאן, האט פעני איינגעזעהן וואס פאר א צו-טרויער גרין האט צו איהם און דאס איז איהר געווען אנגענעהם...

ס'איז גוט, — האט זיך פעני גע-זאגט, — צו האבען אזא יונגענמאן אלס א געהענטען גוטען פריינד. ביי דער זייט, א יונגענמאן וועלכען דער אל-טער פארדעכטיגט נאך גיט, וועמען ער טרויט אן צו זיין א פארמיטלער צווי-שען זיך מיט זיין ווייב...

פעני האט מיט א געוויסער נייע-רייזיקט ארויסגעקוקט אויף דער וויי-טערדיגער אנטוויקלונג פון איהרע בא-ציהונגען ביי זיך. איז הויז מיט דעם צוגעלאזענעם, און צוגלייך צוריקגע-האלטענעם יונגענמאן. צו ערנט האט

וואו איז פעני?

ר א מ א ו

פון מרים קארפילאוו

פשוט... סך הכל וויל ער דאך בלויז וויסען צי דו קערסט נאך פאר איהם. די אלע פראגען זיינע דרעהען זיך דאך נאך אלץ ארום דער אייגענער מעשה-ליבע, סמיבע. נא, איז ענטפער איהם אזוי, אז ער זאל זיך וועגען דעם גיט זארגען. זאג איהם אז דו גלויכסט איהם... וואס איז, ס'אזוי שווער אזוינס צו זאגען?

— זעהר שווער!
— גיט געפעהרלאך! איין גוט ווארט פון דיר, און ער וואלט געווארן ווייך ווי א מאלינע.

— מיינסט צוקראכען, גיט ווייך.
— פעני, זיי קערפול ווי דו רעדסט! ווענט האבען אויערען... ס'קען זיין אז ער אליין הערט וואס דו רעדסט...

— זאל ער הערען!
— איז דאססא? כ'מוז דיר זאגען, אז דו ביזט צו אינדעפענדענט! א פרוי איז אזא לאגע דארף זיך קענען א מאן גיט בלאזען... דארפסט איהם איצט האבען אויף דיין זייט, מעהר ווי ווען עס איז ביי זיך איצט. פארשטעהסטו דאס? איצט, צוליב דעם נייעם לעבען וואס איז א י ו דיר, דארפסטו פארזעהן און פארשווייגען א סך זא-כען... דארפסט טראכטען גיט בלויז פאר זיך, נאר אויך פאר דעם וואס דארף מיט מול און מיט גליק אויף דער וועלט קומען...

— הלואי — האט פעני מיט א זיפן געזאגט — וואלט איך בעסער פון דער וועלט אוועק.

— הלואי — האט איהר ריווע איבערגעקרימט — זאלסטו זיך בעסער אפבייטען דעם צונג. נארישע קאלב וואס דו ביזט! אז אנדערע אויף דיין ארט וואלט זיך שטענדיג גלייך דער-מיט וואס אזוינס איז געשעהן און דו, דו ווארפט זיך און שליידערסט זיך און ווייסט נאך גיט וואס צו טאן! ווייסט גיט וואס דו ווילסט. גלויב מיר, פעני טייערע, אז ס'איז דיין מאן אויך נישט וואס מקנא צו זיין... דו גיסט עס איהם אביסעל די וועלט צו זעהן! פארריוכט דיין געזעל שוין אביסעל צו הויך, שוועסטערקע. קרוכסט איהם שוין אביסעל צופיל אויף'ן קאפ. דו בעסער וואמטש יור סטעפ! היט זיך ווי דו געהסט... זעה, אז דו זאלסט גיט פאלען... פאלען און גרינג, אבער אויפ-הויבען זיך איז שווער... זעהר שווער!

פעני האט זיך צוגעהערט צו ריווע'ס רייד, וועכנדיג איז זי צו געפינען גיט קיין מוסר השכל, נאך אן אנדרייטונג אויף פארדאכט געגען איהר, פאר דער לאגע איז וועלכער זי געפינט זיך... זי האט עס אבער גיט געמערקט. ריווע האט גערעדט אזוי ווי זי וואלט זיין זיכער אין דער געזעלליכקייט פון'ם קינד... אז דאס איז גרין'ס...

(פארטזעצונג פון נעכטען)
— זי, מרס. סימאן, איז איצט מיין הויזפארוואלטערין. זאגט איהר אלץ וואס איהר ווילט, און זי וועט עס דערנאך מיר איבערגעבען... דאס אפגעזאגט, האט ער זי אי-בערגעלאזען און איז אליין אוועק צו פעני'ן, זעהן „אויף וואס פאר א צרות“ זי דארף איהם האבען...

83.
ריווע האט שטארק „געקנעלט“ מיט פעני'ן, אז זי זאל מיט גרין'ען גיט איינרייסען. אז ערשט איצט איז די צייט איהם צו דערנעהענטערן און ביי איהם ארויסקריגען אלץ וואס זי וויל האבען... פעני האט צוערשט דערפון גיט געוואלט הערען. זי האט זיך איינגע-שפארט „מיט די פיס אין וואנט“, ווי ריווע האט געזאגט, ווי א דבר אחר אין פארקאן- (צאם), אז גיט און גיט! זי וועט איהם צו זיך געהענט גיט צולאזען...

זי איז געווען זיכער, האט פעני געזאגט, אז ווי נאך ער וועט צו איהר צוקומען און זי וועט זיך דערמאנען אויף דעם ווי ער האט אין איהר זיין אטעם גענומען אריינבלאזען, כדי זי אפצומינטערן, וועט זי ווייטער אנהויבען צו ברעכען.

ריווע האט אויף איהר פאר אוועל-כע ווערטער מוטערליך אנגעשריען: — וואס זיינען דאס פאר א רייד, וואס? ! וועמען וויל זי דא דערזעהלען א מעשה, אז זי י א טעהעם אין געווען די ארזאכע פון איהר אפברע-כען? ! זאל זי שוין בעסער וועגען דעם שווייגען!

און אזוי ווייך, סודות'דיג: — פענעלע, ווייסט דאך שוין איז וואס פאר א לאגע דו ביזט... זאלסטו דאס נאך דערלעבען געזונטערהייט אריבערצוקומען. קיין גרויסער מאכל איז דאס גיט, גלויב מיר! איך ווייס... א פרוי מוז איז אזא מין צייט האבען אימיצען וואס זאל זיין גוט צו איהר, וואס זאל איהר נאכגעבען איהרע קאפרונען און —

— און וואס זאל איהר נודיען! — האט פעני פאר ריווע'ן מיט א גרי-מאסע צוגעגעבען.

— א געפעהליכע זאך מיט'ן גר-דיען! פשוט... מיר וואלט דאס געארט ווי די וואנט! זאל ער ריידען. ער וואלט ביי מיר קענען צוועצט ווערן ריידענדיג, וואלט איך איהם אפילו א קרום ווארט גיט זאגען.

— ווען ער וואלט נאך ריידען צו דער זאך, ווען ער וואלט זיך אויף מיר גיט אנגעזען מיט זיינע פראגען! — האט פעני געזיפצט.
— אי, אי, אי, זיינע פראגען!

— וואסער... — יאהט וי קוים ארויסגערעדט. — וואסער... (וויסערעס מארנען)

שווייגען וועגען דעם גרויסען גליק, וואס האט אוינז געטראפֿען, דעם נחת, די גדולת! עס וועט זיין אַ סך שעחנער וועגען דעם צו שווייגען. עס איז בע-סער אז קייער זאל דערפֿין נישט וויי-סען...

פעני'ס פֿאָדקריפען יוד און איהר פֿארשטעלען יוד מיט'ן האנט דאס מויל, האט ביי גרינ'ען די שפראך אפֿ-גענומען. ער האט מורא געהאט, אז זי געהט י־שיון ווידער ברעכען, און ער האט זיך, ווי אין פֿארלאַנג נאָך הילף, צום טיר אומגעקומט...

פעני האט מיט געבעט אין איהרע בלויע אויגען געקוקט צו איהם.

געוואָרט בין זי וועט שוין לענגער זיך נע רייד נישט קענען פֿארטראָגען, כדי צו פֿאָרגלאַנצען די אויגען און אוועק-הלש'ן...

פעני'ס שווייגען האט גרינ'ען שטארק צורייצט.

— שווייגסט! — האט איהר גרין ביטער אויסגערעדט. — איז דאס, ווייל דו ביזסט מיט מיר מיט אַמאָל אַווי גוט געוואָרען, און דו ווילסט מיר נישט ריידען אַנטקעגען, אָדער דו ווילסט היינטער דעם שווייגען באַהאַלטען דאס וואָס דו קענסט מיר נישט זאָגען? ... אַל-רײַט, שווייג. איך וועל אויך שווייג-גען, ביז אַ צייט... מיר וועלען ביידע

— גארנישט? אויף דאָס צו זאָ-גען האַסטו דאָר מיר נישט באַדאַרפֿט יאָפען...

פעני האט אירם געוואלט זאגען, אז זי האט איהם זינט גערויפֿען; אָבער אַס וואָלט דאָך געמיינט צו פֿאַרדאָ-סען ריוועל, אין זי האט עס דעריבער פֿאַרשוויגען. זי האט נאָר צוגעמאַכט די אויגען און אַ סך איינגעהאַלטענעס אָמטעם אין אַ זיפֿן אַרויסגעלאָזען. גרינ'ס קול אין ווייכער געוואָרען: — רייד מוט עפעס וועג? וואָס מוט רייד וועג? איך מיין—וואו? מיר מענטשו דאָך זאָגען... דער פֿראַפעמאַר האט מיר אַלץ געזאָגט...

— דער פֿראַפעמאַר? — האט פעני שוואַך איבערגערעדט און נאָר שוואַך-כער געפרעגט וואָס ער האָט געזאָגט. — ער האט מיר געזאָגט וועגען דאָס וואָס ער האָט ביי דיר אויסגע-פֿונען... דו ווייסט וואָס... אָדער, (שפּאַטיש) דו ווייסט נישט?... איך מיינ, אז דו האַסט עס באַדאַפֿט ווי סען. בעפֿאַר דער פֿראַפעמאַר האט דאָס מיר געזאָגט... מוט דאָך נישט באַהאַלטען, קענסט נישט באַהאַל-טען אַזאַ זאַך... מיט דער צייט דער-וועגן דאָס אַלע, די גאנצע וועלט... איך, פֿונדעסטוועגען, האב זיך עס געמעגט פֿון דיר דערוויסען, אין נישט פֿון פֿראַפעמאַר... אַזאַ זאַך דאַרף דו ווייב אַליין איהר מאַן זאָגען, אויב זי דאָהאַלט אַווינס פֿון איהר איינער נעם מאַן, איז אַ בימז, אַז... אַז... איך האָס צו זאָגען וואָס... איך וויל דאָס אינעם פֿאַר' מיינ מויל נישט ברענגען, דו קענסט נאָך מאַכען אַ בּוואָלץ, אַז איך באַלעסטגיג דיר, אז דער דוח ווייסט וואָס איך מו דיר, וואָס איך וויל דיר מאַן. אַווי ווי מיט'ן פֿיסטעל, געגעבען דאָס אַ כאַפּ אוועק, אַנטלאָ-פען און געזאָגט, אז איך האָב גע-וואָלט שיען. איך שיען! ספּיי גאָר! איך! און וועמען? דיר! פֿאַרוואָס האַסטו דאָס אַווי געזאָגט? זאָג, פֿאַרוואָס?!

— איך ווייס נישט... — דו ווייסט נישט. אַ גוטער ענטפֿער!... דו ווייסט נישט? נו, און פֿאַר וואָס דו האַסט געוואָלט אַ גט, ווייסטו יאָ?

— גאט... — גאט, אַזוי, גאט, און פֿון וואָ גען דאָס האָט יוד צו דיר גענומען, ווייסטו יאָ? — דאָס גרין פֿאַרביי-סען געפרעגט און מיט שאַרפע פֿאַר-שענדע בליקען געקוקט אויף איהר. — זאָג, ווייסטו? אָדער דו ווייסט דאָס אויך נישט?...

פעני, האט פֿאַרוואָרפען אַן ענטפֿער בלוזטען אָרעם איבער'ן קאפּ און די אויגען צוגעמאַכט. זי האט זיך גע-הייסען מראַכטען וועגען איין וואָר: נישט איינרייסען זיך מיט איהם, לאָזען איהם זיין גוטס און גאָל אַרויסשפּייען, לאָזען איהם ריידען, בין ער וועט דער-פֿון מיעד ווערען און אַליין בעסער שווייגען, שווייגען, שווייגען...

— זאָג מיר נאָר, — האט זיך גרין מיט'ן שטול צו פעני'ן געהנטער צו-גערוקט, — פֿון וואָנען האט זיך דאָס צו דיר גענומען? איך וויל האַכען די עהרע דאָס פֿון דיר אַליין צו הערען. איז דאָס פֿון מיר? ... ענטפֿער!

— ...יעס... — גוט... ווען? זאָג מיר—ווען, צו וועלכען מאָל? ... — איך געדענק נישט... — איך געדענק! איך געדענק יענעם מאָל, ווען דו ביזסט פֿון דינע „גאָדעם" קירנעפֿערס אַהיים געקומען און איינגעשלאָפען. געדענקסטו דאָס? זאָג, ענטפֿער!

— ...יעס... איך געדענק... — יעס. ווער גוט פֿון דיר דאָס צו געדענקען... איצט, ווי מיינסטו, קען דאָס זיין מעגליך, אז אַנעלכעס און אַווינס זאָל טרעפען מיט איינער ווען זי שלאָפט?

— איך ווייס נישט... — דו ווייסט נישט. וועלל, איך מיינ, אַז אַפֿשר קען דאָס פֿאַסיר-רען... וואָס זאָנסטו, מיינ ווייב, עס קען, אָדער עס קען נישט? — עס קען... — הייסט עס, אז עס קען... וועלל, וועלל! האָבען מיר זיך, הייסט עס, דערשלאָגען צו דאָס, וואָס מיר האַכען געוואָלט, הע? מיר געהען מאַקע האַ-בען אַ געבייט, און נישט קיין אַדאַפּ-טירטע, נאָר אַן אייגענע... אַזאַ גליק, הע? אַזאַ איבערראַשונג! מעהר איך בערראַשונג, מעהר טורפֿאַרצו ווי גליק, אַפֿשר נישט? ...

פעני האָט געשווייגען. זי האט נאָר

(פֿאַרמזעצונג פֿון געכטען) פעני האט שוין איינגעשטוימט גרינ'ען לאָזען צו זיך נאָהענט צוקור-מען. זי האט אַפֿילו צוגעזאָגט ריוועל'ן איהם פֿילעם צו פֿאַרשווייגען. לאָזען איהם ריידען: ס'אָ דאָה, זאָל ער זיך ריידען. ס'כעסער אז ער זאָל זיך אויס-ריידען ווי פרעסען אלץ אויפֿ'ן האַר-צען.

— ס'איז אינטערעסאַנט, פענעלע, — האָט ריווע געזאָגט, —ווי אַווי ער דאַרף קומען... כ'מאָד אַ וועג, אַז ער וועט זיין, אז ער איז שטאַלץ מיט דעם וואָס ס'איז געשעהן!... ער האָט וועגען דעם גערעדט, גערעדט ביז... ער האָט זיך דעררעדט!... און אויך ניד אויך... פֿאַרשפּאַרט איהם צו גאהרען צו אַלערליי פֿעיקערס וואָס מאַכען פֿון אַלט יונג... ער דאַרף דיר שוין דערפֿאַר אַליין האַלטען מיינער ווי אַן אויג אין קאפּ... אַביסעלע אינדער-פֿענערעכע, פענעלע, גענסטו פֿאַר איהם, געגען איהם יאָ אַרויסווייזען... פֿאַר-קוועטש די גנדאָסע. אויפֿ'ן האַרצען און שמייכעל צו איהם. ווער נישט זיך-ער, האָב נישט צו איהם קיין מענות, ווי אַנדערע ווייבלעך צו וויערע מע-נער, וועלכע זאָגען אַן מ'האָט ווי אומ-גליקליך געמאַכט. פֿאַר וועסען זאָל זאָל איז אַפֿשר אַן אומגליק, אָבער פֿאַר דיר, פענעלע, איז דאָס אַ גליק... אַ גרונט ער גליק!

פעני האט ביינליך א שמייכעל גע-טאן:

— א גליק? איך זעה דאָ גוט קיין גליק...

— דו זעהסט נישט, אָבער איך זעה! איך זעה דיר איצט מיט'ן גאנצען פֿאַר-מענען זיינעם! אַהן אַ קינד, קען ער דיר געבען בלוין א טייל פֿון וואָס ער פֿאַרמאַגט. מיט אַ קינד אָבער, קומט דיר אַלץ! פעני, ביזסט אַ מיליאָנערשטיצע! ס'איז דיר אַן אַמעריקע!

ריווע האט נאָר געזוכט צוצוטראַכ-טען אַ תירוץ אויף צו קענען זאָגען גרין'ען פֿאַרוואָס פעני וואָלט איהם וועלען זעהן, ווי מעדיי איז איהר גע-קומען זאָגען אַ מר. גרין רופֿט זי.

— ער איז דאָרט אַליין? — 'האט ריווע ב'י, סעדיר'ן אויף גיך אַ פרע-געטאן.

— גאט, נישט אַליין, — דאָס סעדיי טראַגיש געזאָגט.

— ווער איז דאָרט מיט איהם? — מרס. פֿאַט מיט... (צו פעני'ן)

איינער מאַכטער...

ריווע מיט פעני'ן האָבען זיך אי-בערגעקוקט און ריווע איז געווען גרייט צו געהן. זי האט נאָר פֿאַר'ן אַוועקגעהן פֿון פעני'ן געזאָגט, אַן זי, פעני, זאָל זיין גרייט מיט איהר מאַן פֿיין צו ריידען; אָדער, בעסער, לאָזען איהם ריידען... ער וועט דאָ געוויס באַלד זיין ביי איהר.

און צו סעדיר'ן: — לאָמיר זי לאָזען אַליין, די מאַ-דאָס! יעס? —

פעני האָט מיט דער האַנט אַ מאַך געטאָן: — זאָל סעדיי זיין געבען מיר ביי ער וועט אַריינקומען.

— אַלראַיט, — האט ריווע גע-זאָגט, — זאָל זי זיין געבען דיר, אַז דו ווילסט, בין ער וועט אַריינגעהן, לאָגט איז סעדיר'ן געבען פעני'ן נישט אויסגעקומען צו זיין. עס האט געגור-מען אַ פֿאַר מינוט ווי גרין האָט זיך באַזיזען.

דערנעבענדיג גרינ'ען, איז סעדיי ווי אַן אונטערגעשאַטענע פֿון איהר אָרט אַפֿגעשפּרונגען און די צוויי, מאַן און ווייב, אַליין אַיבערגעלאָזען.

— האַסט מיר געוואָלט זעהן? — זיינען געווען גרינ'ס ערשטע ווערטער, ווען ער איז צו פעני'ן צוגעקומען. פעני האָט קוים באַמערקבאַר מיט'ן קאפּ אַ סאָך געטאָן: — יעס.

גרין האָט זיך צופֿוסען, אויפֿ'ן ווייכען דיוואַן צוגעזעצט און ווי גע-טראַכט וואָס ווייטער צו זאָגען. פעני האָט איהם מיט'ן האַנט אויף אַ שטול אַנגעוויזען:

— פֿילן, איך קען נישט ליידען אַז דער דיוואַן שאַטעלט זיך. דאָ איז אַ שטול...

— אַ שטול? אַלראַיט, — דאָס זיך גרין אויפֿ'ן שטול פֿון דיוואַן אַריבערגעזעצט. — איך קען זיצען אויפֿ'ן שטול. (אפֿשווייגנדיג אַ וויילע) ווי פֿיהלסטו זיך איצט? בעסער?

— בעסער...

— אָבער... נאָר נישט איינגאָנצען גוט?

— גאט, נישט איינגאָנצען גוט. — חס... וואָס... צו וואָס האַסטו מיר געוואָלט זעהן? ריווע האָט מיר געזאָגט, אַז דו ווילסט מיר זעהן. דו האַסט מיר עפעס וואָס צו זאָגען... וואָס איז דאָס? — וואָס? — האט פעני צו איהם געקוקט. — וואָס? דאָס וואָס דו ווילסט מיר זאָגען! וואָס, פרעג איך, איז דאָס אַווינס? — גאָרנישט...

גריז האט איהם נישט אָפּגעהאַלטען. ער האט איהם נאָך דוקא אַזוי־ווי צור געמריבען צו נערז, ער זאל נישט פאָר־לירען צוליב איהם קיין ביזנעס. אַ דאקטאר דארף אַלע מאַל זיין אויף דער יואד, נישט דערלאזען זיינע קראנק קע אַז ווי זאָלען אַליין, אַהז ווין הילף, געזונט ווערעז... דער דאקטאר דאָט זיך פון טיר צוריק.אומגעקערט : — זאל איד זעהן מרס. גריז אייר דער ב'נעת אַוועק? (ווייטערעס סאַרגעז)

קינד, וועלכען זי האט נאָר, כאי די יועי, נישט געהאַט — — דאָס ווילט איהר נישט? — יאס קען איד נישט! דאָס איז אייערע אַ פּריוואַטע זאד, אַ פערזענ־ליכע, מר. גריז, איהר פאַרשטינעהט עס, דאָף איד, אַליין... — יעס — האָט גריז צוגעגעבֿען — איד פאַרשטעהט עס. איד וועל־טאָקע בעסער מיט מיין פרוי אַליין ווער־גען דעם ריידען. איהר קווינע וועט מיט איהר ווענען דעם ריידען. אַ קלונג פרוי, די קווינע איהרע, אויב איהר דאָס עס באַמערקט, אַז אויכ־פאָכע פרוי, נישט קיין.געבילדעטע, אָכער ווייס פון צו זיין אַ נאָר. זי איז ביי מיר איצט די גאנצע כאַלעכאָסטע אין הויז.

— דנאָטס גוד — האָט דער דאקטאר אין דער וועלט אַריין אַ זאָג געטאן, כדי נישט צו שוויינען, כדי צו ווויזען גריז'ען אַז ער הערט וואָס ער רעדט...

דעם דאָקטאר'ס געראַנקען ווינען זעלטען ווען געיען מיט דעם דאָזיגען „פאַציענט" זיינעם. זיי האבען ניד מערסטענס געדריעהט אַרום זיין ווייב, אַט די יונגע, פרישע שענהויס וואָס איז עפעס ווי אַן אַנגעלאָרענע מיט טיפע סודות געלענען און געשוויגען.. ס'איז איהם אָבער פיל אינטערעסאנט טער געווען צו הערען איהר שווייגען, ווי איהר אַלטען מאַנ'ס ריידען. ס'איז איהם אַ סך אַנגענעהמער געווען צו קוקען אויף איהר נוי אויף איהר מאַן. און דאָ שיקט איהם נאָך דער דעם־פאָט, דער אייפערזוכטיגער מאַן, אַז ער, דער דאקטאר, זאל איהר צורירען פון דאָנען אַוועקצופאַהרען!

ניין! — האָט דער דאקטאר ביזן געמראָכט. — אַזאָ גולם וועט ער נישט זיין. ביי איהם איז רעכט, אַז די יונגע מרס. גריז, זאל דאָס וואָס זי טראַגט, דאָ אויסטראָגען און דאָ האַבען דאָס קינד, נישט אַרומשלעפען זיך מיט דעם אַלטען איבער פרעמדע ערטער און לערער!

ביי אויסצומיידען נאָר אַמאָל זיך פון דער זעכער־שליחות אַפּצוזאָגען, האָט זיך דער דאקטאר אַנטשולדיגט פאַר מר. גריז דערפאַר, וואָס איהם איז שוין צייט צו געהר...

פון גיז יארק איז אפֿשר טאָקע פון דער גאנצער אַמעריקע אין אַ נייעם געגענט, אין אַן אַנדער לאַנד, און זיין דארט ביז וי וועט האָכען דאָס קינד...

קומענדיג פון דארטען צוריק אָקער, איי אַמעריקע, וואָלט ער דאָן — האָט גריז געטראָכט — קענען זאָ גען, אַזוי ווי ס'זאָלט איהם פאַסטען, צו שעהנען ווין, כבוד און נישט דער־לאָזען אַז יעני זאָל אין ריווע, מיאָס'ע מיילער אַריינפאַלען, וואָלט ער נאָר קענען זאָגען אַז זיי האָבען אראפּטירט אַ בויב, אַ קרוב'ס, אַ קרוב'ס אַ בויב, אַ קוילעכדיג יתום'ל פון אַ גע־זעצליך - פארהייראַט פאַרעל וואָס איז דורך אַן אומגליקספאַל, נישט פאַר קור־נעם געדאַכט, גע'הר'עט געוואָרען...

ווען גריז האט ריידענדיג מיט רעם דאקטאר ווענען דער אַנגעלעגענדייט געפרעגט וואָס איז זיין מיינונג, דאָס דער דאקטאר געענטפערט, אַז זיין מירי נובג, אַ וועלכע דאָס זאל נישט זיין, איז דאָ נישט וויכטיג. וויכטיג איז מרס. גריז'ס מיינונג. אויב זי וועט איינגעהן אויף אַזאָ זאד, איז אַלראַיט...

— רעדט מיט איהר ווענען דעם! — האָט גריז דעם יאָקטאר געבעטען — ערקלערט איהר די זאד ווי איד וער זי...

— נאוי, מר. גריז, מיט פיין גאָכ צען ווילען אייד צו דינען, קען אַ יך זענען אַוועלכעס מיט מרס. גריז גיז זי ריידען! איד קען איהר ראָטען צו בייטען דעם קלימאַט, דעם פּלאַץ, כדי צו פאַרבעסערען דאָס געזונט, צו ברעכען די מאַנאַטאָנעקייט. אָבער זאָ גען איהר וואָס זי זאָל טאן מיט'ז

ווען מיין מיטפּאָח זאָל זיך דער־פון דערוויכען, וועט זיין מיאָס. זיי ווער'ען מאַמעל, זיי, זיי ווער לען פאַנגדערפויקען די נייעס פאַר דער גאַנצער וואָלט... זיי וועלען זאָ גען, אַז זי, מיינע, דאָט עס מיר אַרייַר געלאָרס אין זאָס כדי צו קריגען די גאנצע ירושאה...

— אַה, זי איז נישט אַזאָ, מר. גריז. — איהר זאָגט עס מיר? שוור איז זי נישט אַזאָ, אָבער זי י ווינען אַוועלכע וואָס קענען אַ מענישען אויף'ן פייער אַרויפברענגען. מיינע אייגענע קינדער —

— אַ סך קינדער? — אינגאנצען צוויי אָכער... „גוטעס... כ'האב זיי געזאָגט אַז איד גיב זיי אַני פיל און אַני פיל און אַז זיי זאָלען מיר מעהר נישט באַדערן. און זיי —

— זיי באַדערן איד יע? — פלענטי! לעצטענס האָלטען זיי מיר אין איין מינטערען: פארהער דיער, ווי פיהלסטו? פארהער דיער, מירט געכען זיך האבען אַ פאראנט וואַרטליכע פערזאָן וואָס זאָל אויף דיר, אין דיינע יאהרען, גוט אויפפאַסען, גאכאנאָר האָלטען ווי מיר אין איין דערמאָהנען מיינע יאהרען! קינדער זיינען דאָס? נישט פאַרדינער, שונאים! אייגענע שונאים...

— אָבער צו איהר, צו מרס. גריז, האבען זיי גארנישט.

— נאָן, גארנישט... זיי ווינישען איהר גאר... וועל, זאָל דאָס זיי זיין וואָס זיי ווינישען אוהר!...

— יעס, אַזוי זיינען זיי, די קינדער — האָט דער דאקטאר אין דער יועלס אַריין געזאָגט.

— נישט אַלע — האָט גריז געזיפּעט — פאַראַן קינדער וואָס פירעהען זיך וונג זיי זעהן אַז זייערע עלטערען גער־ניסען פון לעכען. מיינע קינדער אָבער ווינען זעהר סעלפישע, גאכעגעבענע, צילאָזענע. צו זיי גערערט די גאנצע וועלט, זיי קומט אַלץ און מיר, זייער טאַטען — גארנישט!

גריז איז געווען זיכער, אַז ווען זיינע קינדער מיט דער גאַנצער כאַ־ליאסטער, ווי ער האָט אַנגערופען זיין אַשפּעה, זיינע „גאָדעס סנאָבס", פּוכ־טע גרויסהאַלטער, זאָלען זיך גאר רעוויזיען אַז ס'מעהט צוקומען נאָך אַ גומבער אין דער פאַמיליע, וועט ווערן אַ טומעל־א מיאָס'ער טומעל! זיי וועלען וואַרפען בלאָטע אויף איהר און אויף איהם. איבערהויפּט אויף איהר, ווי וועלען איהר פאַרדעכענען, אַז זי האָט עס איהם אַנגעטראָגען פון די קינדעפער...

— אָבי איהר ווייסט אַז ס'איז אייערס... — האָט איהם דער דאקטאר געזאָגט — דאָרפֿט איהר זיך גאר נישט לעכענען דערמיט וואָס זיי קענען זאָגען!

גריז האָט געשוויגען. ס'איז בער סער — האָט ער זיך געמראָכט — ווענען דעם צו שוויינען. שעהנער אויך... ריידען ווענען דעם, שרייען, וואָלט מיינען אַזוי גוט ווי אַרויסשטער לען זיך פאַר אַן אַפּגעאַרטען... וואָס וואָלט ער דערביי געווינען? גארנישט. ער וואָלט פאַרלייען. קיינער וואָלט איהם גארניט מיטפיהלען. אַלע וואָל־טען פון איהם לאָכען, חוזק מאַכען, יע, פון וועניכער זייט ער דאָס אויף דעם נישט געקוקט, איז ער געקור־מען צו דער איבערצייגונג. אַז דאָס כעסטע איז צוצומאַכען אויף דעם די אויגען, גלויבען, יע, גלויבען אַז ער, בלוין ער, און קיין אַנדערער אין דער אַאטע פּוץ'ס סינד וואָס מעני, זיין פעני, האָט אונטער איר האַרצען איצט געטראָנען...

גריז האָט געפיהלט אַ געוויסע דאָנקבאַרקייט צו ריווע'ן, דערפאַר וואָס זי דאָס צו איהם מיט אַזוי פיל גלייכען אין זיין טאטעשאפט גערעדט. קיין שאטען פון צוויפּעל האָט ער אין ייווע'ס רייד געפונען אַז פעני איז יוט... כשר... לויט ריווע'ס באַגערמונג מיט איהם און מיט פעני'ן, האָט גריז ייטליך געזעהן ווי צופרידען זי איז וואָס זיי, ער און פעני, האָבען דאָס יערלעכט צו ווערען טאטע מאמע פון אַן אייגענעם קינד, נישט קיין אראפ־זירטען.

— איהר מענט זיך פיהלען העכסט גליקליך, מיין טייערער מר. גריז — האָט איהם ריווע מיט איהר מאַמעדיג ווייכען קול געזאָגט—וואָס איהר האָט זיך איינגעשפּאָרט די פאַסערנע אַר־ביים פון אַנומען צו די פעיקערס, די געבליאַטע כפּעשעליסחס, וואָס געמען צו דאָס געלל און גיבען פאַר דעם אַ גוטע קרייניק. אַט זייט איהר אַהז וייער לאָכען געוואָרען אַ טאטע... וואָרם גאר, זאָל גאר פענעלע מיט מול האבען אַ אייגענע, וועלען מיר זיך פון זיי גוט אויסלאָכען. אַהא, די מוטער־גאטור איז רי בעסטע מאמע צי די וואָס קענען און ווילען האבען קינד דער!

יע, זאָל גאר פענעלע האַבען אַ איינגעל!

ס'האט גריז'ען, אייגענטליך, נישט געזאָרט ווען דאָס זאָל אפילו זיין אַ מידעל, וואָס איהם האָט יע געזאָרט איז דער יאָגענער טומעל אַרום דעם... אידם האָט זיך דערפון געוואָלט אַנטפליפען... און נישט אַליין גאר מיט פעני'ן, אַרויסבאַפען זיך מיט איהר

וואו איז פעני?

וואו איז פעני?

און זי, די שטיפפאמע וואס ער דאס דיך געגעבען, איז נאר ניט אזא שלעכטע פרוי... אן מ'ויל, קען מען זאגען דאס זי איז א גוטע, מ'דארף נאר מיט איהר וויסען ווי צו האנדלען. מ'איז איהר זעהר ניט אנגעשטאנען וואס דיין קווינע איז דא געווארען א נאכצע נאלעבאסטע. אנגעײררט איהר האנאר. כאלידיגט. זי איז געװען אירבה ואדרבה, און דיין קווינע מיט איהר — קידער וידער.

אין דעם פאן האט גרין א צייט גע'רערט וועגען א פארם, וועגן פעני'ס טאטענ'ס פארם, און פעני האט די ריד, מיט א גלייכנלימען בליק אין דער וועלט אריין, אויסגעהערט. ביי פעני'ן האט זיך אויסגעארבייט א וועג צום הערען וואס מ'רעדט צו איהר, און צו דער זעלבער צייט — טראכטען וועגען דאס וואס האט זיך ניט געלאזט ארויסזאגען.

זי האט געמראכט וועגען געפינען א מיטעל פטור צו ווערען פון דאס וואס האט זי איצט געהאלטען ווי אין ציוואנ' גען. זי האט געפיהלט אז בלייזן דאס וועט זיין, וועט זי איהר קאפ ניט קער נען אויפהויבען, און ווען דאס וועט קומען, וועט זיין נאר ערגער. גרין וועט אין דעם כסדר זוכען אן עהנליכקייט צו זיך... זוכען און, ניט געפינען... איהר' לעבען וועט ווערען א גיהנום.

און די משפחות, איהר משפחת מיט זיין משפחה, ווי וועלען זיי אויף דעם קוקען?

דערווייל, האט פעני געטראכט, ווייס מען נאך ניט וועגען דעם. עס ווייסען דערפון בלויז פינף מענטשען: דער פרא-עמסאר, דער דאקטאר, גרין, ריווע און וי אליי...

שפעטער אבער, ווען דאס וועט זיין שווער צו באהאלטען, וועלען אלע וויר סען, אלע!

(ווייטערעס מארגען)

בען איהם געזאגט און פארזאגט, אז ער זאל זי' תלייה מיט אן איבריג ווארט ניט אנרוהרען, ניט דענע'ווירן, ווייל דאס קען ברענגען טרוירדיגע דען וולטאטען. דאס קען זיך אויף איהר מיט'ן קינד'ס געזונט זעהר שלעכט אפרובען

האט איצט גרין א לאנגען געשפרעך מיט פעני'ן געשניטע, אויף שטיק'ע.

ער האט גערעדט, און, בשעת'ן ר'ידען געקוקט אויף פעני'ן, צו זעהן אויס מ'ווייזען זיך ניט מיט **פני** דלשה...

ווען אעעלכע צייכענס האבען זיך גענומען ווייזען, האט ער זיך אפגע'האפט אינמיטען און אפגעלייגט דאס איבעריגע צו דערזאגען.

ביסלעכווייס, מיט געדולה, פאר זיכטיג, ניט געאיל'ט, האט גרין בא'שלאסען. פון פעני'ן ארויסצוקריגען דאס וואס זי האט פון איהם געזוכט צו באהאלטען, ניט וועלענדיג זיך מיט איהרע, "שערנע מיטיס" ארויסנע'געבען...

פאר איין זאך איז איי'ם איצט פעני, אין די "אנדערע אומשטענדען" געווען געבעלען: זי דאט ניט ארויס'געוויזען קיין פארלאנג ארומצולויפען. זי איז כסדר געעמען אדער געלענען אין הויז. אזא רהיגע, א שווערלאכע, אן אומבאוועגליכע...

און פאר נאך א זאך איז איהם איצט פעני געווען געפעלען — פאר זיין גרייט איינזושטימען מיט איהם אויף וואס ער דאט געזאגט.

אט האט ער איהר געזאגט ווענען זיין וועלען, זיך מיט איהר דעם וויסער בא'נעצען אויף א פארם, און ער האט גרווא'טעט אז זי זאל אויסברעכען אין א פראטעסט: "א פארם? באטראכען זיך אויף א פארם?" און זי האט נאר אזוי רוהיג איבערגעפרעגט און אפי' געענטפערט:

— אויף א פארם? זאל זיין אויף א פארם.

— וואלט זיך דארטען ניט זיין צו אומענטיג איינע אליין?

— איינע אליין? — האט זי גע'זעגט.

— איך מויל, איינע אליין מיט מיר...

— אה!...

— ווי דענקסטו? ווי לאנג וועסטו

אויף א פארם קענען איינזעצען... מיט מיר אליין?

- בלויז ניט.

— יעס, מ'שווער צו זאגען איידער מ'פרובירט זיך אויס... מ'יך דאכט זיך אז ב'וואלט אויף א פארם קענען ווין און זיין. די שטאט מיט די סער'שע, מיט'ן מעלעכפאן און אליין, זיינען זיך שוין דערנאנגען אט ביז אהער— זאט זיך גרין אויף'ן האלן ויינעס, זארט אונטערען מארערע אנגעווינען.

און צושווייגענדיג א וויילע, מיט גאדווערען:

— ווען דיין טאטע פאררעהט זיך ניט זיין קאפ מיט דער קעבין!

נען ער איז זיך דארט אליין, א מענטש זאך זיך, וואלכען מיר זיך דאך גע'מענט דארט אזוי פיין אייגארענען.

זיט אזוי? אן אייגענער ווינקעל, אן אפגעזונדערטער. ב'וואלט עס געלאזט

גובריגע, אויספארנישען און דעקא'יירען אזוי אז מ'זאלט זיין א פלע'ישור!

ער האט געווארט אז פעני זאל ונעגן דעם עפעס זאגען, אבער אזוי זי פעני האט געשווינען, האט ער וויר'טער גערעדט:

— צוריק שמועסענדיג איז אפשר

אך בעסער וואס זי, די מרס, פאט קיין דארטען. זי ווייס שוין ווי אזוי אפצוהיטען אונזער געזונט מיט'ן נסען. זי וואלט אויף אונז גוט אויפ'זאסען אינערווייט גאר ווען זי ריינט די אימפראווימענטס מיט די אלע זאכען פון מיר א פרעזענט! נאר אלעמען, פעני, איז ער דאך דיין טאטע

וואו איז פעני?

וואו איז פעני?

(פארזעצונג פון געכטען)
— זענן מרס. גרין? גנא — האט גרין זיינע ליפען אנגעשטעלט — איך גלייב אז כאיין ניט גויטיג. איך וועל זי אליין זעהן, און אויב מ'וועט דאר'פען, וועל איך צו אייך א קלונג טאן אז איהר זאלט כאלד ווידער קוירען גובר'אי!...

— גובר'אי — האט זיך דער דאך טא'י א נויג געטאן און איז א'וועק.

86

די אלע רייד וואס גרין האט אנ'געגרייט אויף צו אויפזייען בעני'ן ווי גוט עס וואלט זיין, אז ווי זאלען ביידע אין ערגעץ וואו אועקפאררען, זיינען געווען איבריג. ביי די ערשטע עטליכע ווערטער דאט פעני צו דעם איינגעווייליגט.

דאס איינציגע וואס פעני דאט ביי גרין'ען געגעסען, איז געווען אביסעל צייט, אויף צו באשטימען וואוהיין איהר וואלט זיך בעסער וועלען פאד'רען.

גרין איז אויף דעם גלייך איינגע'גאנגען. ער האט נאר אליין ניט גע'וואוסט וואס פאר א פלאץ ער וויל. ער האט זיך געהייסען וועגען דעם טיט נאכטראכטען און נאכברענען. ניט אריינפאלען צווישען מענטשען וואס וועלען זיי טומלען א קאפ מיט האבען א גוד' טאטס. איהם האט זיך געוואלט א פלאץ א שטילער, א רוהיגער, אז אפגעזונדערטער פון אלעמען. א פלאץ אליין פאר זיך. א פלאץ וואס איז גוט פאר'ן געזונט.

גרין האט געקלערט אז א פארם יואלט זיין ווי געוואונענען.

אן אמת'ער פארם!

א פארם מיט אייגענע כהמות, מיט מילך פון אונסער דער כהמה, מיט עויער פון אונטער דער הון, מיט גרינג סען פון אייגענעם גארטען, מיט א ווערעלע, א טייכעל, פויגעלאך, און די אלע זאכען וואס קומען דערמיט. איבערהויפט לופט! פרישע לופט פון אלע זייטען!

דאס אלץ ארום אוי, אינמיטען פון דעם אלעסעה, ער, גרין, מיט פעני'ן.

מיט זיין פעני'ן!

ו י י ו — — —? זיין פעני? —

גרין'ס הימעל ביים געדאנק ווענען ז י י ו פעני'. א ביטערער צווייפעל האט צוגלייך מיט'ן ווארים פון איר פערזוכט צושאקעלט זיין גלויבען אין פעני'ן. ניט אזוי פעני אליין, ווי דאס, וואס איז איצט געווען א י י. פער גרין, האט איהם קיין רוז ניט געגע'בען...

אמת, דער ראקטאר און דער פרא'געסאר אליין, האבען איהם אנגענע'בען אלערליי אירואכען אויף צו גלייך בען און זיך, אין זיין סענעריקראפט און לעבענסלופט, דאך.

מיט א ווילדען אפעמיט האט גרין געשלונגען די רייד פון פראפעסאר, פון דאקטאר און, אפילו, פון דער איינבאכער ריווע'ן, ווען זיי האבען אויסגעדריקט זייער גלויבען אין זיין פעהתיקייט צו לעבען... צו ברענגען נייעם לעבען...

און די בילדער פון די 80, 85 יאהר ריגע אלטע לייט, וועלכע האבען בא'וווינען צו ברענגען נאר קינדער אויף דער וועלט; די בילדער וויערע וואס זיינען מיט אזא פארנעהם, מיט זאט פאמפ געווען געדרוקט אין אלע ציר'טונגען, אט די בילדער האבען גרין'ען אויך צוגעגעבען מעהר גלויבען אין זיך...

אט די רייד און די בילדער הא'ר בען געוויקט אויף איהם אזוי, אז ער זאל אין זיך גלויבען...

די צי"ת איז נאר געווען דאז, ווען ער איז געבליבען מיט זיך אליין, און ווען מ'אוס'ט געראקען האבען זיך גענומען קאפאשען אין זיין מרה. גע'זאנגען וועגען פעני'ן דורך דער צייט וואס זי איז געווען ביי איהרע קינד'געפער!

די אלע איבערצייגנדיגע ווערטער, וואס, ווען גרין האט זיי געהערט, הא'ר בען אויסגערוכט ווי צו זיין צוגעגא'געלט צום געזעץ פון דער נאטור מיט איהרע וואונדער, זיינען אפגעפאלען און ווי פארזונגען אין דער ערד, ווען די געדאנקען ווענע' פעני'ס קירנע'פינג זיינען איהם ווי ביזע פליגען באפאלען.

ווי א גרויסער שטארצער פלעק האט זיך די צייט, דורך וועלכער פעני איז געווען געקידנעפט, אויף'ן ווייסען וועג פון זייער צוואשענלעכען אוועק'געלייגט. א שווארצער פלעק „כאפוצם" מיט רויטע צייכענס פון די „סטרא'בערים", מיט וועלכע פעני איז פון די קידנעפערס צוריק צו איהם, איהר מא' מר, פיליפ גרין, געקומע'!

און ער האט דאס אלע באדארפט

דריקען און שטיקען אין זיך. ער האט איצט מורא געהאט מיט פעני'ן ווע'גען דעם צו ריידען, זי זאל ניט אנ'הויבען חלש'ען... ווייל ווי נאר עפעס ניט אזוי ווי איהר איז איצט געווען געפעלען, איז אויף איהר אנגעפאלען א חלשות. אזא, פוי וועלכער מ'האט געמוזט געהמען צייט זי אפצומי'ד טערען.

דאס זיך גרין מיט איהר געמוזט איצט באגעהסקען זעהר פארויכטיג. דער פראעססאר מיט'ן ראקטאר הא'ר

— האסט עס איהם באדערפט זאָ?
נען: — האט פעני קיום א שטייבעל
נעממאן.
— און כ'האב דאס איהם טאקע גע-
זאגט אויך! — האט ריווע געלאָבט —
און וויינט וואס ער האט אויף דעם
געענטפערט? „זייער ווייט. אפילו זיין
נען מיר קאזינעס“... „ווי אזוי?“ פרעג
איר. „אזוי — זאגט ער — איך פיהל
זיך צו אייך אזוי גאהענט, אַזוי ווי איך
וואָלט זיין איינער פון אייער משפּחה“
נו, ווי געפֿעלט עס דיר פון איהם?
און ווי ער האט זיך דאס אויף דיר.
אויף דייַן געוונט גאבענפֿרענט! אזוי
יו א ברודער, ווי א אייגענער ברודער
סא העלפֿט זיי נאך!
הינענפֿירט מיט איר באוואונדער-
רונג פאר'ן ארטיסט, דאס ריווע ניט
באמערקט די קאלירען וואס דאבען זיך
אין פעני'ס פנים געבימען בשעת זי
האט צו איר וועגען איהם גערעדט.
פעני איז געווען צורודערט איבער
די געמושטע געפירלען וואס דער קור-
זיגעל'ס רייד וועגט ארטיסט האבען איז
איהר ארויסגעפֿעלן. זי איז געווען
שטאלץ דערמיט, וואס ער, דער פֿיל גע-
לויבטער, איז געווען איהר געליבטער.
און זיך געפֿיהלט באליידיגט דורך דעם
וואס ער האט זי ווי פארלאזען... וואס
וועט ס'אין געקומען צו אפגען ווער
טער, צום לעצטען באשלוס, דאס ער וו
געשיקט צוריק צו איהר אַלעמען טאן
אחיים.
און דאס - ווי פאר איר טובה
וועגען!
זיינע לעצטע ווערטער האבען זיך
נאך אי איהרע אווערען אפגעקלאָנג-
גען:
„באדענען זיך נאך גוט. טייערסטע
(טייערסטע!) וואס פון דיר קען זייער
רען, ווען די וואיסט זיך באשליסען מיט
מיר צו פאראייניגען. וועסט פארלירען
דיין גוטען נאמען, דיין פלאץ אין דער
געזעלשאַפֿט. דיין נאמען פארמעגט!
דיך ערוואַרטן דאס אַזא הייבט צוקיפֿט!
זאָלסט דאס אפגעבען פאר אַזא איין
מער גענעניואַרט? טו דאס ניט, ליב-
סטע מייןע, וליבסטע מייןע! וואס פאר
א איראניע!
ביטער געלאָבט טו דאס ניט! איך בין
דאס גוט ווערסט, כ'האב גוט פארדינט
אַזא אַפּפּער, וואס בין איך, ווער בין
איר. א פאטאגראפֿער, א שטיקער איר-
סיסט, א באַרייטונג! וואס ראב איר
און וואס מעי איר דיר געבט? !“
און אַז זי, פעני, האט געזאגט, אז
ער קען איהר געבען לויב, אז זי קען
זיך צוגעוואוינען צו פיהרען א איר
מש, אן איינפֿאכע ארע ליבער האט
ער גאר דערפֿון גוט געזאָלט הערען
„ניין, זיין טייערסטע“, האט ער
געזאָגט, „טאָרסט גיט אַוועקווארפען
אַזא רייכטום פאר אביסלע אייביקייט.
דיין ליבע וועט איי א איינער אומ-
גענוג מוזען ניד אפגעקלייבט יעדען.
וועסט אויף דעם הרטה. האבן און
ס'וועסט זיין צו שעפט. איר זעל מיר
קוינמאָל גיט פארנעמען פארוואס איר
האב דיר דערצו געבראַכט ביינמאָל
ניט!“
„רעדסט אַזוי — האט זי איהם גע-
זאָגט — ווייל דו האסט מיר גיט מער
ליב... כ'בין דיר, איבער דעם איבליק.
אין וועלכען כ'בין איבער דיר אייניג
געפֿאָלען, געווארען א לאָבס ווילסט
זיך פון מיר באַפֿרייען“
און ער, קויטענדיג איהרע הענט,
יעדער פינגער באוואנדער, זי אינמאָל
צען, געזאָגט:
„ליבסטע, טייערסטע, וואס דאס
ניט! איך בעט דיר, פענס, מ'זי פער-
טו! באַליידיג זיך גיט אַזוי ביזנס זיך
איצט טויזענטער מאל טייערער ווי ווען
עס איז בין אהער איר רעפֿאר טאקע
ווייל דיר צו דעם אומבליק, נאך גיט
מעיר אומבליקליי באבע,“
מיט די ווערטער זיינע איר איהר'ן
געזאָגטען דאט זיך איצט פעני צייגט
הערט ווי ריווע האט צו איר געערט
וועגען דעם טרויער'ן גליק וואס איהר.
פעני'ן, האט דאס געטראפֿען:
„ווייסט נאך גיט פעניעס, וואס פאר
א גליקליכע דו ביזנס! איז א זיידענער
העממעלע בייזנס געבוירען געווארען!
דו א מאַסע פון א קינד! ער, דיין מאָל,
א טאָמע! ער איז דאך צווישט, צו
טומעלט, פאר'שיכור'ס פון גליק! ער
האט איצט פאר וועמען איבערצולאזען
זיין פארמעגען, פאר זיין קינד, פאר
דער יונגער, שעהנער מאַמען פון זיין
קינד!...“
און אזוי צוקערדיג.
„שטעל זיך פאר, פעניעלע, וואס פאר
א שמחה, וואס פאר א גרויסע דאס וועט
וויין ווען דו האסט איהם א וואנדעלע!
א קליין מיליאנערטישקעל, אין איהם
געראטען. ווייסט, פעני, ער, דיין אַל-
טער, האט אסאך געמוזט זיי א גאנץ
שעהנער.“
„ניט, פאר מייןע צייטען!“ — האט
פעני מיט א גרויסאָסע א זאג געטאן —
און טו מיר א טובה, ריווע, הער אויף
וועגען דעם צו ריידען...“
ריווע האט זיך באליידיגט.
„אויפֿהערען וועגען דעם צו ריידען.
פארוואס עפֿעס?“
פון דעסטינעטע האט זי אויפֿגע-
הערט. אויף א וויילע, די וויילע האט
אנגעהאלטען ביי... בין פֿאַר זיי איהר
ווידער וועגען דעם צו רייד געקומען...
דאס איז געווען ניד גאר דעם ווי
ריווע האט פעני'ן דעם ברודערליכען
גרום פון ארטיסט אפגעגעבען, ווי
טעדיי האט מיט צייטאקענער באר-
וויכטיגקייט פעני'ן א בריוולע אין אן
עלעגאנטע שטאלע קאנדיטענער דע-
לאנט.
— פון וועלכען איז דאס? — דאס
פעני מיט א קיאפונג אין הארצען גע-
פרעגט.
(ווייטערעס פארענען)

(פֿאַרסאָרע ג פֿי געבטען)
פעני האט געטראכט וועמען איינ-
שטעלן זיך ביים דאקטאר, אז ער זאל
איהר העלפען דערפֿון פֿטור ווערען.
דיין זאל גאר אפֿילו דערפֿון גיט וויר-
סען. קיינער זאל גיט וויסען, דאס זאל
הייסען, אז ס'דאס געטראפֿען אן
„עקסידענט“, איבער וועלכען ס'איז
יערפֿון גארנישט געווארען.
זי דאס זיך געקליבען מיט'ן דאק-
טאר וועגען דעם צו ריידען. זי האט
זיך דערווייל גיט געקענט איינפֿאלטען
און זיך אויסגעטראכט באר ריווע'ן ווע-
גען דעם וואס זי וואלט וועלען טאן,
זי ריווע האט זיך צו איהר גענומען:
— פעני, פעני, ווי גאס איז דיר
קייט, דערלאז גיט, אז אזא זיגריגער
געזאָגט זאל דיר אין קאפֿ טומען! דו
וועסט חלילה מיט דיין אייגענע הענט
דיין געוונט, דיין גאנצען לעבען צו
שטערען! פאר וועמען אזא זאך איז,
אפֿשר, אן אומגליק, אבער פאר דיר
איז דאך דאס א גליק!
ריווע האט איר גענומען אויס'ן
„עקסידענט“ אויף די פינגער די זאלע זא-
לען, וועלכע זי געווינט דורך דעם גליק
וואס איז צו איהר ווי דורך גאט אַלעין
געקומען. אזוי פיל זאכעס, אז די פינ-
גער פון די דענט אַלעין וויינען פאר דעם
געווען ווייניג.
אויסגעבענדיג די זאכען, וואס
זעני קען דורך האבען די בייבי געווי-
לען, האט ריווע אויך אויסגעבענעט
די זאכען, וואס פעני קען דורך גיט
זאבען קיין בייבי—פארלירען.
זי האט זיך וועגען דעם אזויפיל צו-
רעדט, אז פעני האט זיך ביי א הר גע-
נומען געטען דאס זי זאל שוין בעסער
איפהערען.
— כ'וועל אויפֿהערען וועגען דעם צו
ריידען — האט ריווע געזאגט — בלויז
ה, ווען דו וועסט מיר געבען דיין
„הערצוואַרט גיט מער וועגען דעם
גו טראכטען!
— אַררייט — האט זיך פעני גווער-
געגעניצט — אויך גיב דיר מיין
יווארט.
— און דו זאכסט טאקע האכטען
דאס ווארט, פעני— האט איר ריווע ווי
געווארענט—טרייב אפ פון דיין בייבי
יעדען מערדערשעלן געראטען טראכט
בלויז גוטעס, אז דאס זאל זיך ברושען
צום קינד איבערגעבען... טראכט בלויז
יעגען שעהנע זאכען!
— וואו געהסט מען די שעהנע זא-
ען וועגען וועלכע צו טראכטען? —
האט פעני טראגיש א שטייבעל געטאן,
ריווע האט איהר געזאגט, אז זי וועט
איהר צושטעלען גענוג שערע זאכען,
וועגען וועלכע צו טראכטען און צו
קוקען. זאל זי נאך פריהער פון זאל
אנקוקען איהרע בילדער וואס דער אר-
טיסט האט געמאכט.
— אוי איז דאס אן ארטיסט!
האט ריווע פון איהם אנגעוואקען —
די הענט וויינע זאלען איהם גאר דיר
נען! גאלרענע הענט! און ער אַלעין!
אזא טייערער, אזא ליכער, אזא צוגע-
קאנענער!
פעני האט אומבאַשטימט צוגע-
שטייבעלט און מיט'ן קאפֿ צוגעשטא-
קעלט:
— רעדסט אַזוי וועגען אים... מ'קען
יידען, און... און...
— אז וואס? וואס קען מען מיר
ען?
— אז דו ביזנס אין איהם פארליבט,
— אפֿשר — האט ריווע ווי פאָר-
געבט געשטייבעלט — בין איך אין
איהם טאקע פארליבט? דו יו בלעקס
מי? אבער עט, נארישקייט! וואס קען
מיר דערפֿון ארויסקומען? אט, ווען
כ'בין כאטש מיט א יאהר צעהן, פופֿ-
ציג, צוואנציג איינער ווי איך בין...
— און יונג דו האסט גיט קיין מאָל.
— יעס, און ווען כ'האב גיט, ווי דו
זאכסט, א מאָל, אבער, כ'בין שוין צו
זלט פאר די זאכען אין האב, זאל ער
זיך געוונט וויר, א משי, איז גיטא ווע-
לן דעם וואס צו ריידען.
ריווע האט זיך איינגעלאָל מיט'ן שאר-
פֿער אין גרין'ס קאר אויבערגעכאפט
צום ארטיסט אפגעהמען די צוגעזאג-
טע בילדער און זי האט גאר גיט גע-
בוגען גענוג ווערטער פאר דעם ווי
שעהן, ווי איידעל ער, דער אַרטיסט,
האט זי מיט'ן שאפֿטער אויפגענומען.
— איך זאג דיר, פענילע, אז ווען
איינע באַצאָהלט איהם טויזען דאללאר
פאר די בילדער וואלט ער איהר שעהן
נער און פינער גיט געקענט אויסנעהן
מען. אה, ער איז א ספּאַרט א ספּאַרט
פון ערשטען ספּאַרט! איך גלייך איהם,
יעס, איך גלייך איהם יו... אז איר
גענעם! ס'וואלט זיך מיר וועלען הא-
בען אַזא קארוין אין דער משפּחה!

בריוועל צוגעדריקט צום הארצען, צאגענדיג אנגעקוקט.

— איך וויל אז מיר זאלען וואס גיר בער פארלאזען ניו יארק! — האט גרין אויפגערעגט ארויסגעברענגט — ווייל אז מיר זאלען פון דאנען שוין אוועקפארען.

— וואוהין? — האט פעני מיעד געפרעגט.

— וואוהין — האט גרין געענטפערט — די אויגען וועלען טראגען!

— אבער פארוואס? — האט פעני געפראגט. — דאס איז מיר צו קליינע!

ער איז געווען ביזן זעהר ביזן. פעני האט עס געקענט זעהן און נישט געדאווסט אויב זי זאל פרעגען פארוואס ער איז אזוי ביזן אדער זי זאל ווארן טען ביז ער וועט עס אליין זאגען. צו געטוילעט צו איהר הארץ איז געלעגן דער געהימער בריוועל. און די הארץ האט איהר געזאגט פון וועמען דאס איז... און זי איז נייגעריג געווען גיכער צו וויסען וואס ער, איהר ארטיסט, האט איהר דארט אין בריוועל געהאט צו זאגען. זי האט דעריבער באשלאסען אז איבעריג ווארט גרין'ען אנטקעגען נישט צו ריידען, כדי פון איהם גיכער פטור צו ווערען און זעהן וואס איז בריוועל שטעהט געשריבען.

אפשר, האט פעני געטראכט, האט גרין געכאפט דעם שאופער, אז ער איז געווען ביים ארטיסט... אבער דער שאופער האט דאך געקענט זאגען, אז ער איז ביים ארטיסט געווען נאך זיינע בילדער. אפילו ריוועל'ן נישט ארויסגעבען. ריוועל איז דאך געפאָהרען א קוק טאָן וואס ביי איהר אין דערהיים מוט זיך... און אפילו אז ריוועל איז צוגעדפאָהרען נאָך איהרע בילדער, איז וואס קומט איהר דערפאר? פארוואס שיסט ער אזוי אויף איהר מיט די אויגען? וואס וויל ער פון איהר?

גרין האט שוין געהאלטען ביים אוועקגעהן, ווי ער האט זיך האסטניג א קער געטאן אויף צוריק:

— וואו איז דער פיסטעל? גיט מיר אהער דעם פיסטעל!

— ... כ'האב נישט קיין פיסטעל... — האט פעני געזאגט.

— זאג מיר וואו דו האלטסט דעם פיסטעל! — האט גרין צורייצט פון פעני'ס ענטפער שטרענג געזאגט. — איך וויל נישט אז דו זאלסט ביי זיך זאלטען פיסטעלס, וויל איך נישט! גיב אהער דעם פיסטעל!

— כ'האב נישט קיין פיסטעל... — וואו איז דאס, וואו?

— כ'האב עס ארויסגעווארפען... — ס'אליגען! ביזט א ליגנערקע!

— האסט עס דא ערגעץ ביי זיך, אונזער'ן... —

ער האט גענומען רוקען די האנט אונטער'ן דיווא, ארום וואנט, אונטער זי ספרינגט — קיין סימן פון א רעד זאלווער!

פעני'ס צוהאלטען זיך מיט'ן האנט ביים הארצען (אז איהר געליבטע'ס בריוועל זאל נישט ארויספאלען) האט גרין'ען געגעבען דעם אייגנערקע, אז זי האהאלט דארטען דעם רעוואלוער.

און ער האט איהר האנט אנגענומען, איבער וואס פעני האט איהם מיט דער ניוויטער האנט פון זיך אפגעשטופט. דאס האט איהם נאך מעהר אויפגעזייעט. ער האט גענומען אנווענדען מעהר כח צו זעהן פארוואס זי האט איהר האנט פון זיך נישט אפגעלאזען. און זי האט זיך מיט איהם געראנגעלט. אפגעשטויסען איהם פון זיך מיט א האנט און מיט די פיס.

ווען נישט דער בריוועל, מוט זי א גלאנץ מיט די אויגען און חלש'ט. זי האט עס אבער איצט נישט געקענט טאן. גרין וואלט זי געהמען מינטערן און דער בריוו וואלט איז זיינע הענט אריינפאלען.

אבער עפעס, האט פעני מיט פאר צווייפלונג געטראכט, מוז זי טהאן כ'די דער אלטער זאל זיך פון איהר אפ טשעפען.

פלוצלינג איז איהר געקומען א גלענץ צענדער געדאנק אין קאפ. היסטעריקע! זי וועט האבען היסטעריקע... און זי האט עס גענומען האבען. זי האט זיך צוואווינט, צולאכט און צו קוויטשעט אויף די העכסטע טענער. אז היסטעריקע, זאל זיין היסטעריקע... א צוטומעלטער, ווי א פריטשמעלע-טער, האט גרין אויף פעני'ן זיינע אויגן גען אנגעשטעלט. ער האט זיך נישט געריבט אויף אזא טומעל... נישט אנדערש, האט גרין א טראכט געטאן, אז זי איז פון זינען אראפ. זי עקט פונקט ווי א משוגענע...

86

אויפ'ן מומעל פון דער היסטעריקע קע זיינען אנגעלאפען ריוועל, סעירי און גרין'ס, אינשורענס איידזשענט" (זיין דעטעקטיוו), וועלכער האט געווארט אויף גרין'ען, כדי איהם עפעס נייטס צו דערצעהלען.

גרין האט די אנגעלאפענע מיט'ן האנט אויף פעני'ן אנגעוויזען:

— נו? אימיצער וואלט געקענט מיינען, אז מ'הארגעט זי דא אוועק, הא? א נייט הנ'דעל אזא, וואס איז נאך ביז היינט נישט געווען...

ריוועל האט מיט איבערטריבענער צושראקענקייט געקוקט פון גרין'ען צו פעני'ן און צוריק:

— וואס קומט דא פאר? וואס איז געשעהן?

— פרעגט זיך ביי איהר! — האט גרין אויף פעני'ן מיט'ן קאפ א מאך געטאן. — אדרבה, כ'וואלט טאקע אויך וועלען הערען, וואס זי וועט איך זאגען!

ריוועל האט זיך צו פעני'ן דערנעהער טערט און זיך איבער איהר אנגעבוויגען:

— וואס איז, פעני, וואס איז דיר געשעהן?

— גארנישט! — האט פעני אויסגעשריען. — גארנישט! — איך וויל, אז מ'זאל מיר לאזען צורוח, ליוו-מי עלאון! פארוואס לאזט מען מיר נישט כאטש אויף א וויילע צורוח? וואס וויל מען פון מיר!

— זי וויל, — האט ריוועל צו די דערבייאגע איבערגעגעבען פעני'ס ווערטער, — אז מ'זאל איהר לאזען א וויילע צורוח. זי וויל זיין אליין...

— אלדאט! — האט גרין גערזאגט. — זאל זי זיין אליין ווי לאנג זי וויל, נאך זאל זי מיר אפגעבען דאס, וואס זי האט דארטען ביי זיך...

— וואס האט זי ביי זיך? — זי ווייסט שוין וואס!... פרעגט עס ביי איהר.

— פענעלע, וואס האסטו, וואס דו ווילסט איהם, דין מאן, נישט אפגעבען? הא? זאג, וואס?

— גארנישט... כ'האב גארנישט, — האט פעני געזאגט, דריקענדיג איהר געליבטע'ס כריף צו זיך. — וואס וויל

ער פון מיר? מאי נאך!

— איך וויל, — האט גרין מיט פארביסענקייט געזאגט, — אז זי זאל מיר שוין אפגעבען דעם... פיסטעל! דאס איז וואס איך וויל!

— דעם פיסטעל! — האט גרין ווע מיט שרעק אויסגעשריען.

אזוי?... פעני, הערסט וואס ער זאגט? גיב דאס איהם אפ, פעני, אויף וואס פאר א צרות דארפסטו דאס?

— פליי, ליוו מי עלאון! — האט זיך פעני געבעטען, — לאזט מיר אליין. איך וויל בלייבען אליין. וואס האט איהר זיך זאלע אויף מיר אנגעזעצט?

גרין האט זיך געקאכט:

— זאגט איהר, אז וואו זי וועט מיר דאס נישט אפגעבען, וועל איך פון איהר אפילו אויף איין טראט נישט אפ טרעטען. זי מוז דאס מיר שוין אפגעבען! זי ווייסט נישט אויף וואס ער וועלט זי איין, און איך וויל ביי איהר אין די הענט אזא געפעהרליכע זאך נישט איבערלאזען. נישט און נישט!

ריוועל האט זיך איבער פעני'ן נישט דערינער אנגעבוזגען:

— פעני, הערסט, וואס דין מאן זאגט? ער וויל דאס האבען, גיב דאס איהם אפ. צו וואס דארפסטו דאס האבען?

— כ'האב נישט קיין פיסטעלס! — האט פעני אויסגעשאסען. — געהט אוועק פון מיר! ליוו מי עלאון, אל און יו!!

ריוועל האט זיך אויסגעגלייכט און גרינ'ען פול אין פנים אריינגעקוקט: — לאזט מיר דא אויף א וויילע מיט איהר אליין. איך וועל דאס שוין ביי איהר פאר איך ארויסקריגען.

מיט זיין קאפ אנגעבוזגען פאר אויס און מיט די הענט פארנומען הינטער זיך, איז גרין פון פעני'ס צימער ארויסגעגאנגען, און די הויזמייטערל מיט זיין דעטעקטיוו — נאך איהם.

ווען שוין אליין מיט פעני'ן, — האט ריוועל געביטען דעם טאן. זי האט איהר שוין מעהר נישט געלעט און געפעלעט, נאך ארויסגעקומען מיט פראסטע ריבורים:

— פעני, וואס איז דאס פאר א נייע משוגע? וואס פאר א שטיק פראוועסטו מיט איהם? פארוואס האסטו דאס אויפגעהויבען. אזא טורמעל? כ'האב מורא, אז דו וועסט זיך אנמאכען טראבעל. פעני, מיינ נישט, אז דו קענסט זיך אזוי אפ'פטר'ען מיט חלש'ען און מיט היסטעריקעס. גיב מיר גיכער אפ די פאסקורסטווע און איך וועל דאס איהם אפגעבען. פעני, האלט דאס נישט אונטער זיך. קענסט עס נאך צוקוועטשען און דאס קען נאך, חלילה, פון זיך אליין אויסשריטען. גיב אהער די "מיערע צאצאקע".

גיב, כ'וועל דאס ביי דיר צוגעהמען און כ'וועל דאס איהם נישט געבען... איך וועל דאס באגראבען אזוי, אז דער מלאך'המות אליין ווען נישט וויסען וואו דאס איז!

פעני האט צונומען בירדע הענט און ריוועל געוויזען, אז זי האט נישט דעם רעוואלוער, און אז אפשר וועט זי איהר נישט זיין אזוי גוט און לאזען איהר כאטש אויף א וויילע אליין?

— נא, פעני, — האט ריוועל ענערנישט מיט'ן קאפ געדערהט, — איך וועל דיר מיט דער כאזערדי אליין נישט איבערלאזען. נישט אויף א מינוט! מוזט עס מיר פריהער אפגעבען!...

(ווייטערעס מארגען)

עס ניט. אבער ווי דאס זאל ניט זיין, זאליסטו דאס לאכפארשען און זעהן צו האללענען זיך וואס ווייטער פון איהר. זי אין זעכר א ביטער, א פארדערבענע, זי אין פעזיג אויף אליין!

טייערע מיידע, וועסט מיר כאיך נען גייקלייך ווען דו וועסט מיר צו שיקען עמיילע ווערטער מיט דעם, וואס האט פון מיר דעם בריף פאר דיר גענומען. איך וואלט געהר וועלען הערען, אז דו פיהלסט זיך גוט אין דיין רייס, אז דו טראכטסט אמאל וועגען מיר, גיט צו שלעכט... גלויב מיר, ליבע, אז איך טראכט וועגען דיר שטערנדיג, און גוט. אזוי גוט! איז איך האר, פענסי מינע, אז מיר וועלען זיך נאך זעהן אין פיידעזן...

אין ערווארטונג צו דערען פון דיר, פארבלייב איך, דיין דיד הייס ליבענדרעך

ראמען

א ווארימקייט, א פיגלידינימער אגענעהמער געפיהל ראט זיך פאר טפריים אין פעני'ס אלע גלידער ביים ערצאק ווענען איהר אַטיטס'ס ליבע ניו איהר.

מיט ליבע האט זי געקוקט אויף יו יעצטע פאר שררות, אויף זיין נאליען.

זי האט זיך שוין גיט מעהר געדפיהלט ווי באליריגט און פארלאזען. זי האט זיך געפיהלט שטאלץ מיט זיך, שטאליץ!

„ער האט מיר ליב“, — האט פער גי מיט ליבע געטראכט, — און ער וועט מיר אלעמאל ליב האבען. ער איז אויסען געווען מיין טובה ווען ער האט מיר געראטען אהיים געהן. ארימער ראמען מייער! ווילסטו אז מיר זאל קיין זאך גיט-פעהלען. אבער דו, דו פעהלסט מיר דא. וועי צו דעם נאנען: לוקסוס, וואס מ'זינגעלט מיר ארום, ביטו געבען מיר, ווען איך כאפ זיך אויף פון מיין שלאף איי געד פון מיר אין דיינע ארמס! מיין גאט, ווי גליקליך איך וואלט געווען!

אימיציעל, האט פעני געהערט, פריד בירט די טיר פון באטדרום... זי האט צום בריינ אומעטיג א שמיכעל געטאן:

„ווען דו ווייסט, מיין געליבטער, וואו און וואס פאר א פלאץ איז האב דיין בריוו איבערגעלעזען! און ווי איך האב דאס געמווס קעמפען ביז איך האב זיך צו דעם פלאץ דערשלאגען...“

„פעני... פענעלע“, — האט פעני פון זינסערן טיר ריווע'ס ווייבען קול דערזערט, — קומסט באלד ארויס פון יארטען? אפשר דאירפסטו עפעס זעני?“

פעני'ן האט אנגענומען א כעס און א געלעכטער. זי איז געווען זיכער אז יונגע איז צו איהר אליין פון זיך גיט געקומען. אז גיין האט דאס זי אונז שערגעשיקט, און איהר האט זיך פאר ואלט מיט איהם, און אפילו מיט דיר יונג. אודי, אביסעלע א רעיץ טאן: שווייגען... גארנישט ענטפערען אויף יונגע'ס פראגען וואס זי טוט און וואס ו'דארף און אליין, זעהן וואס ס'וועט יערפון ארויסקומען...

„איך וועל האבען ציט צו עפענען זי טיר, — האט צו זיך פעני געזאגט, — ווען זיי וועלען זי האללענען ביים זעלען אויפרייכען“.

און זי האט ריווע'ן אויף איהר גלאפען און איהרע פראגען, טאקע גיט זענטפערט...

צו דער צייט וואס פעני האט זיך מיט איהר געליבטענ'ס בריוו פארר טפארט אין באטהדרום, האט זיך גיין געמאכט און געזארגען פון גרימזארן איבער זיין ביטערען מול. ער האט געדירעלט און געשאלטען די פינסטערע נוהות. וואס האבען גענען איהם ווי געמאכט א פארשווערונג אז זיין לעבן זאל אויף א ברוטאלען אופן צו שטערט ווערען.

„איך רייך דאס גיט אזוי, פון אויס זייניג! איך זאג גיט זאנען גלאט אזוי אין דער וועלט אריין! — האט דיין צו זיך דעמעקטיוו מיט גאל געדטריען, — אט ראט איהר דאס שווארץ אויף ווייס! נאט, לענט עס, זעהט וואס א פריינד שרייבט מיר!

דער דעמעקטיוו האט דעם בריוו גענומען און געלייענט:

„מיין ארימער רייכער פריינד, מר. פיליץ גריין! —

ווי, איהר זעהט בין איך זעהר אויפריכטיג איי מיה פיידשאפט צו אייד. אזוי בין איך: איבערגעדען צו א פריינד און צום אמת מיט דעם זאנצען לעבען!

„מיט באזונדערער אויפריכטיג קייט כאציה איך זיך צו אייד, פריינד מינער, ווייל איך ווייס ווי טטארס איהר גויסיגט זיך אין מיר. אין דער אינפארמאציע וואס איך קען אייד געבען“

„מיין פריינד איך האב פון זיי כערע קוועלע אויסגעפונען אז גען איך ווערען באגאנגען גרויסע אומגערעכטסיגקייטען. איהר זינט א קרבן פון אייער צוטרייען צו מעני טען. זיי נוצען אויס-אייער צו טרווען, זיי מיסברויכען עס. זיי נארען אייד פון קאס ביז די פיס! ווען איהר פרעגט מיר, מיין פריינד, זאג איך אייד אז איהר זאלט בעסער, אזוי גיך ווי איהר קענט, פארלאזען אייער הויז. צופיל אומגעווינשטע, פארדעכטיגטע פאר שווינען דרעהען זיך דארט ארום... (ווייזעשעס מאדיען)

ליידען, ווען דו וואלסט עס, איבער מיר, אויפגעבען.

טייערע, ווייס, אז מיין דארף, מיין נטכה איז מיט דיר, וואו דו זאלסט גיט זיין!

כ'האב וויפיל מאל געטראכט וועגען זעהן דיר. פשיט קומען צו דיר אין הויז פאר... „ביזנעס“, פארשלאגען דיין „באס“ צו מאכען זיין פארטרעט, אדער דיין פארטרעט און ביזנעל. דאס נאך טאן אויך. אבער גיט פרייער ווי... קאפעטער, ווען איך וועל צוריק פון וומער פילצן (צו וועלכען איך פאהר איצט) אין מיין ווילערזש קומען.

יע, טייערע, איך פארלאזן באלד מיין סטודיא און געה צום ברעני ים, וואס געפינט זיך זעהר נאחהגענט פון ניו יארק, דאס איז אין סיגעט, קיני איילאנד, ברוקלין, ניו יארק! אזוי פיל געהנטער ווי בעלמאר, נון דזשוריס, וואו מיר האבען זיך מיט יאהרען צוריק ס'ערשטע מאל באגעגענט... געשונען און פארלארען... פארלארען כדי זיך ווי דער אמאל צו געפינען, פארלירען אין —

און ווידער געפינען... איך גייט מיר אויפצוטאן א סך ארבייט אין סיגעט. מ'האט ריי מיר ראשטעלט בילדער, פארטרעטען. און דאס טאקע איז דער הויז פון א פארמעגליכען פארפאלק. איך וועל ביי זיי האבען א צימער מיט א סך זון, מיט א גרויס סע טעראסע, און וואס גיט!

ווען נאר מיין פ ע נ ס י וואלט נאך דא, גיט ווייט פון מיר געווען! ווען כ'וואלט זי כאטש פון ווייטען אמאל געקענט זעהן!

פעני האט זיך אויף די ווערטער א היבשע צייט אפגעשטעלט און טיף אפגעוויפצט:

„יעס, נוען, ווען, ווען!“ קענסטו, טייערסטע, פילייכט אויסוויקלען ביי דיין מאן, אז ער זאל דיר געבען א געלעגענהייט צו קומען איין... סיגעט? פרוביר דאס ביי איהם פועל'ען.

אבער דו דארפט האנדלען זעהר פארזיכטיג, ער זאל גיט פארדעכטיגען די אורזאכע פון דיין וועלען קומען אהער...

איך קען מיר גיט אפהאלטען פון דערמאנען דא א געוויסע פערזאן... (מרס, „איט“...). זי איז אויף מיר ביוו, זעהר ביוו דערפאר, וואס איך וויל זי גיט קענען... אין זי זוכט מיר שלעכט צו טאן דורך דיר... זי פארדעכטיגט אונז ביידען און זי וויל נענען אונז אונז רייצען דיין מאן, וועלכער, זאגט זי, איז איהרער א גרויסער גוטער פריינד.

איז דאס אז אמת? איך גלויב

— און ווען איך מוז ערגעץ געהן, וועסטו מיר אויך גיט לאזען?—ראט פערני ווי אין גרויס אייגעניש אויסגעדרייען און איך געלאפען צום באדער צימער.

רווע דאט זיך נאך איהר א לאזן געטאן אוי פעני האט געמוזט. לאנג קעמפען בין זי האט זיך געקענט ארויסרייסען פון ריווע'ס הענט, און האט איהר ענדייך בארוהיגט, פארזוכערענדיין איהר אז זי געהט זיך גיט, חלילה, שוסען אין באדערצימער.

ווען שוין אין באדערצימער, האט מעני פרייער אפגעטרימט.

זי האט צוגעשלאסען די טיר, אוי, ווי א דארשטיגער צו א פרישען קוואל, צום בריוועל פון איהר געליבטען צוגעכאפט.

ער האט געשריבען:

מיין טייערע, מיין ליבע, מיין פענסי!

איך באנוץ זיך מיט דער געלער גענהייט דיר איצט צו שרייבען אום דאס גיכער מיט מיין נייעם פריינד, דעם שאופער, דעם כרוועל צו דיר אריבערשיקען.

דארלינג! איך טראכט וועגען דיר זעהר פיל. מיר געהט גיט איין ראט לעבען ביים געדאנק, אז דו האסט מיר, אפשר גיט ריכטיג פארשטאנען, ווען איך האב צו דיר וועגען דער זיכערקייט פון דיין צוריקומפט גערעדט...

איך וויל, ליבע, אז דו זאלסט מיר גלויבען, דאס איך בין אויפגענווען די ז טובה, ווען כ'ראט דיר צוגערערט צוריק צו דיין רייכער חיים צו געדן.

איך ווייס וואס עס מיינט קאמפארט און לוקסוס, ווען מ'איז געדוואונט צו דעם — און כ'בין גענוען זיכער, אז דו וואלטסט צופיל

אמת! ווי קוקט מעני אויף איהר... איצטיגער לאנגע. איך מין, וויל זי דאס האבען, אדער זי וויל עפעס טאן דערצו?

— עפעס טאן דערצו? — האט קוקט — וואס קען זי וועלען טאן? — איהר וויסט וואס, פטור ווערן! דאס נאר? — נא... פארוואס עפעס זאל זי —

— נעווער מאיגד פארוואס! — דאך דאך זי האבען אן אור זאכע —

— זי האסט זי מוז עס האבען... עניוועי, ו ו י ל ז זי פטור ווערען, צי ניט?

— וואלט איהר וועלען אז זי זאל דערפון וועלען פטור ווערען? — האט איהם ריזע שארף אנגעקוקט. (ווייטערעס מארגען)

זי אפ איבעלע זאכען? אזעלכע מיאוס'ע זאכען! — מאוס'ע? — האט איהם ריזע ווי פארוואונדערט אנגעקוקט - איהר זעה ניט —

— איהר זעהט ניט! געוויס זעהט איהר ניט! איר, איך אבער זעה און ווייס אין פארשטעה און פיהל! — שששא... רענט זיך ניט אויף אזוי... — האט ריזע געזאגט — זייט א טאג.

— איך בין א מאן! — שור, שור, האב איך דען געזאגט אז ניט? ... מין גאט, קוקט ניט אויף מיר אזוי... ביז, איהר וועט מיר אזוי איבערשרעקען אז כ'וועל מורא האבען צו איך א וואס איינצוריר דען... וואס ווילט איהר מיר זאגען? — ב'זעה אז איהר ווילט וואס — — כ'ווייל איך עפעס פרעגען, נאר זאגט מיר דעם אמת. דעם ריינעם

שטייט וואו, מיט וועמען, און אויף וויפיל זי האט זיך געגען איהם פאר- ויכריגט!...

האט זיך אפגעטאן ווען זי איז געווען עקסידענט!...

ריזע, אזוי ווי די הארץ וואלט איהר געזאגט אז ס'איז ניט גוט גרין'ען צו לאנג אליין מיט וויינע געדאנקען: איבערזאלען, איז צו איהם צרייני געקומען.

— העכא, ווי פיהלט איהר? — אפשר קען איר וואס טאן פאר איך? — האט ריזע געפרעגט — איך וויל ארייט... כ'קען אזוי, לידי, ניט ויצען, כ'מח עפעס טאן.

גריין האט ריזע'ן מיט פינפטערע בלויען אנגעקוקט:

— איהר קומט איצט פון פעניל? — נו, יעס, פון וועמען דען קום איך אז ניט פון איהר? — איר זענע זאד... — האט ער זעגען רעוואלוער פארישטעלט געזאגט — הא? זי האט עס אייך ניט אפגע- געבען?

— דערוויילע ניט, אבער, זי וועט עס אפגעבען. — ווען? ו ו ע ? ! ? — אינזיכען... געדולד... — אינזיכען? צו וואס האלט זי דאס ביי זיך? פארוואס באהאלט זי דאס? וואס איז דאס פאר א משוגעת? — א קאפריי, קעניט, פון א יונג ווייבעל איז זי אומשטענדען... איך האב געקענט איינע וואס פלעגט זיך אויפכאפען אין מיטען דער גאסט און זיך הייסען קריגען קארשען. איז מיטען ווינסער קארשען! אז אנדערע אין געווען וואס פלעגט וועלען — גרין'ען איז ניט אנגענאנגען וואס איינע אדער צו אנדערע פלעגט וועלען. ער האט געוואלט וויסען: וואס זי, זיין ווייב, וויל, פארוואס טוט

(פארטועלונג פון געכטען)

צו דער צייט האט מעני די מיר האלט אפגעפענט, און ריזע'ן צו זיך, איז באטההרד אריינגעלאזען.

גריין האט צום דעמקסיוו מיט'ן קאפ א מאד געטאן:

— געזעה אז ארייט? איהר קו- וינט האט זי אריינגעלאזען און אונז ערלאזען שטעהן ווי מיר וואלטען גע- יען איבעריגע, ווי, ווי, כ'ווייס אליין ניט וואס! אפילו זיך ניט עקסיוויר פאר אונז, נארישט! יואס טוט מע- איצט?

— ווארטען... — האט דעווייס גע- ווארטען. דא, אויף וואס, אויף וועמען, אויף משיח'ן? ווארטען! נאר איך דארף ווארטען, אויף אלץ און אלע מאל ווארטען!

— איך גלייב, מר, גרין, אז מיר'ן לאנג ניט דארפען ווארטען. די מרס, סיימאן וועט עס ניט דערלאזען, אויס אכטונג צו איך —

— אה, זעט! אויס אכטונג צו מיר, יואס פאר אן אכטונג איינע קען שוין האבען פאר א מאן, וועלכער לאזט זיך פיהרען פאר'ן נאז! די מרס, איימאן וועט נאר דארטען העלפען צו- גראכטען א סקיס ווי אזוי צו פאר- יעלטען א ליגען... זי איז פון א י ה ר, שטאפאכע! "

— זי איז ניט קיין נארישע, מיר, די מרס, סיימאן, — האט דעווייס גע- זאגט, — און, זי דאלט פון אייך זעהר ציל...

— זי האלט פון מיר, הע? פאר- וואס זאל זי פון מיר נ י ט האל- טען, פאר וואס? ווייניג טוכות דאב איך איהר געטאן? איהר מיט נא- אנדערע מעמבערס פון אייך משפחה? זי האלט פון מיר, א גרויסען און א שעהנעם דאנק איהר דערפאר, אין אמת'ן האלט זי ניט אזוי פון מיר ווי פון די זאכען וואס זי קריגט. די צדה דערצו איז נאר דאס, וואס וויפיל אזעלכע קריגען, איז זיי נאר אלץ ווייניג!

— דאס ליגט שוין אין דער מענש- ליכער נאטור, — דאס זיי דעיוויס פארענטמערט.

— נאטור, שטאטור! — האט זיך גרין פארעכטליך א קרים געטאן, — איך בין אזוי א מענש, פארוואס ליגט עס ניט אין מיין נאטור צו נעמען און נעמען, איך גיב, איך גלייך צו גע- בען!

— דאס איז, קען זיין דערפאר וואס איהר האט אזוי פיל, — האט איהם דעיוויס יו מיטגעפיהלט.

— אזוי פיל! וויפיל מינגט איהר, דאב איך דאס אזוי? ס'וויינען ביי אונז פאראן איך אמעריקע גרעסערע גבירים פון מיר, מיליאנערען, מ א ל מ י מיליאנערען, און זיי גיבען נאר גיט, נעבען זאל מען ווי א קרענק. שטיינער האבען ווי אנשטאט הער- צעה, איך אבער גיב, כ'גיב מיט דער מולער האנט, און וואס האב איך פון מיין נעבען, וואס? — האט גרין מיט הארץ איינפערופען.

— איהר קענט זיך משהמא ניט העלפען — וואס איהם זיין דעמקסיוו געזאגט. — ס'איז ביי איך א נאטור פון געבען. דאס מוז אייך, גלויב איר, פארשאפען א געוויסען פארעניגען.

— א, א, א, וואס פאר א פאר- געניגען דאס פארשאפט מיר — האט גרין מיט'ן קאפ געדריעהט. — הארץ וועהמאנ פארשאפט עס מיר, קאפוערע טאג מיט גרוואטע, נא, ס'ליינט זיך ניט צו זיין גוט! ניט צו אזעלכע וואס שטיינען דאס ניט אפ, עניוועי! מיט שלעכטע מ ו ו מען זיין שלעכט. מ'דארף איבער זיי הערשען מיט א שטארקע האנט!

— איך וואלט אייך זעהר וועלען באהולפיג זיין — האט דעיוויס גע- זאגט — ווען כ'ווייס אז מיין ריידען מיט מרס, גרין וועט העלפען...

— ס'וועט ניט העלפען! — דאס גרין א זיפץ געטאן. — מרס, גרין לאזט זיך ניט ריידען. אז זי הויבט נאר ניט אן צו וויסען וואס זי טוט! אז כ'ווייל, קען איך זי ארעסטען פאר האלטען ביי זיך א פישטעל אהן א פערמיט, זי מינט אז ס'איז א שפיל- רעלע!

— ערלייבט מיר, מר, גרין, מיט איהר צו ריידען וועגען דעם. — אלדאט, רעדט צו איהר! — שוין, איצט?

— גומיגעטווענען כאטש די מוויט! נאר מאכט עס קורץ. זאגט איהר אז איך וועל עס כעהר ניט דול- דען איבעלע גאנגען וועלען, איהר טייער קאסטען... איך בין גוט ביז... ביז איך קען. ביז ס'לאזט זיך קליינער ווי כ'בין קען איך שוין ניט זיין, און בעכער אויך ניט!

* * *

מיט גרויס אומגעדולד האט גרין ביי זיך אין שטאט צימער געווארט אויף דעם מיט וואס זיין דעמקסיוו לאזט פון פעניל צימער ארויסקומען: וועט ער ביי פעניל אריינקריגען דעם "מלאך המות", דעם פארדאס טען רעוואלוער. צי ניט?

ס'איז גוט געווען פאר גרין'ען צו נאריען זיך וועגען קלענערע איבעלען. זי וויינען געוועי זי בלייב-אלייטערע געגען די גרעסערע געגען דער הויפט גרויסער ציט וואס האט איהם צוריר-

האבען זיך די צוויי פארשענר אנגעקוקט און טרויערליך צוגעשמיכלעט. — זעהען מיר זיך ווידער... — האט דעוויס געזאגט — און, עפעס אזוי ווי אונטער נאר אנדערע אומגשענרען. פעני האט אויף איהם פאר די לעצטע פאר ווערטער מיט איהרע גרויזע טונקעל - בלויע אויגען ווי איבער ראשט א קוק געטאן. זאל דאס מעגליך זיין אז גרוי האט איהם געזאגט וועגען... איהרע, "אנדערע אומשטענדיגע דען"? — האט זי געטראכט, און דאס האט זיך איהר עפעס מיט געקענט גלויבען.

— וואס מינט איהר? — דאס פעני, דאריבער, געברענגט. — איר מיין — האט דעוויס פארדריסליך געענטפערט — אז דארט, אין האטעל האט איהר אויף מיר געקוקט ווי אויף אייער פריינד און דאס אין דערהיים ביי אייך — (ווייטערעס מארענען)

ווי געצוימט זי מוז דא זיין. טראגע א מאסקע מיט א שמייעל פאר זיינע פריינד און באקאנטע. דאס ווירקט שלעכט אויף איהרע נערווען. זי וויל אין ערגעץ, וואו זי זאל די פריינד גרויס נים זעהן, וויערע "זיכע" רייד דורכ'ן מעלעפאן אפילו נים דארפען הערען. זי וויל צום ים, צום ים! וועגען בריף פון איהר ארטיסט — נים א ווארט!... און אזוי אין ריווע, נאך דעם ווי גרויס, "אינשורענס איידזשענט" האט זי באוויזן, אוועק צו גרוי'ען זעהן וואס זי קען אויפמאן פאר פעני'ן ווערען דער ים-לופט וואס ס'האט זיך איהר מיטאטעל פארוואלט האבען. ריווע'ן האט שוין אויך אביסעל דערעכען צו זיין אייגענשאפט אין דער הויז וואו זי האט געהאט דעם טיטול פון א גאנצער באלעבאסטע, נאך נערווען אין זי א דינסט... פיינט ווי זי האט געהאט דער מירס. פאט, האט זי דאך איהר ארטיסט נים באדארפט טאן. איצט אבער, ביז אז אנדערע אויף מירס. פאט'ס ארט האט געזאגט לוממען, האט זי, ריווע, אויף דער קיד, מיט סעיד'ס דילף, געמוזט אויפפאסען. אין דאס נים געווען אזא גרינגע זאך, און איהר האט זיך געוואלט דעייפון אויף א פיינעס אופ' באפרייען. מיט פעני'ן אין א שעהנעם האטעל ביים ים וואלט טאקע זיין בעסער ווי אין הויז, אויב נאר גרוי מיט פעני'ן זאלען זי וועלען מיטנעהמען.

אזוי גיך ווי ריווע האט פעני'ן מיט דעוויס'ען איבערגעלאזן אליין,

דאס ביים אלטען אויף אז עהרליכען אופן אויספיהרען... פעני האט געקענט איהר ריווע'ן: זי האט זיך ליב געהאט איבערצונעמען דערמיט וואס זי שטעלט זיך איין פאר דעם אמת. זי טראכט נים אויס קיין לעגענט. זי געהט מיט'ן גלייכען וועג, אפואגענדיג זיך פון אפגעבען דעם רעוואלוער, האט זיך פעני צו ריווע'ן א געהט געטאן, אז זי זאל אויספיהרען ביים אלטען, דאס ער זאל זי, פעני'ן, לאזען צום ים. זי פיהלט אז זי וואלט נאך לעבעדיג געווארען, ווען זי וואלט אביסל ים לופט געקענט אינאמטעמען. — אט האסטו דיר! — האט ריווע אויסגערופען — גאר ים אין מיר טון דערינען. וואס אין געקסט? ערנסט, פעני, ווייסט שוין גאר נים וואס אויסצוטראכטען, וואס צו ווערען דער מאן דייער דארף זיין פון אייזען, צו קענען פון דיר מיט אלע ריינע קאפריזען אויסהאלטען. א צייט האט איהר ריווע גע'מוכט'ט פאר איהר לייכטזיניגער האל'טונג, פאר איהר וועלען פון איהר מאן אלץ פון וואס נאר א מויל קען ריידען, און געבען איהם — גארנישט. יענער בעט זיך אז זי זאל אפגעבען די שטיק קאזעריי, ער האט מורא אז ס'זאל עפעס אבער דעם נים געשעהן. און זי — נים פון ארט. דאס וואס ער בעט נים זי איהם נים, און זי בעט נאך אלער לייזונגען. ים "לופט" "אינמיצקע" דרינגען" ים לופט. נאר שלעכטע לופט דא, אויף דער רייכער פארק עוועניו! פעני האט זיך באקלאגט אויף דער רייכער היים. ווי איינג איהר אין דא!

— וואס איז דאס, א סטראשונאק! — נא, מיר, גרוי, בלוין א ווארט גונג. פענעלע האט מורא אז מ'זאל אייך ביי איהר נים קינדעפען... — פענעלע האט מורא זי... וואס רעדט איהר?

— וואס איהר הערט! ריוועלע, האט זי צו מיר געזאגט, כ'האב אזוי מורא אז איהם, דאס הייסט אייך, זאל קיין ביין נים געשעהן!... זי, די קינדעפערס, זאלען זיך פאר מיין אנטלויפען פון זי, מיט איהם נים אפ'רעכענען.

— אזוי האט זי געזאגט? — יעס, מיין פריינד, אזוי האט זי געזאגט. פעני האט א גוט הארץ, א טייערע נשמה. זי איז, אמת, נים פון די וואס ווילען דאס ארויס מיט ווער טער. אבער זי מינט גוט. זי וואלט זאגט זי, זיין א סך ורויגער ערגעץ אנדערשטאן איידער דא. וואו אזוי פיל נייערדיגע האלטען אין איין קליין גען דורכ'ן טעלעפאן כדי אויסצוגע'ניצען וואס אין הויז קומט פאר... זי וויל אוועק פון דער היים, זיין אבי סעל ווייטער פון די גוטע פריינד מיט די באקאנטע, מיט דער רוח ווייסט וועמען!

— אזוי. געווארפען! אן אומ'הן אויף דער היים! — ס'איז נים דאס, מיר, גרוי. ס'האט איהר פשוט דערעסען דער טומע'...

— אזוי. אפשר וויל זי געהן אויף א פארם?

— א פארם? כמעט! זי וואלט וועלען אין א שטיצען פלאץ ביים ברען ים... ארום קוני איילענד... — קוני איילענד! — האט זיך גרוי צוגעבט. דער ריכטיגער פלאץ פאר שטיילקייט!

ריווע האט זיך איהם געלאזען אויסלאזען. און דאן ערקלערט אז ארום קוני איילענד וויינען פאראן פלעך צער וואו ס'איז זע הר שטיל. אט, למשל, בי געיס. אזוי נאהענט צו קוני איילענד און דאך אזוי אפגע'שלאסען פון דעם! אמת'ע פאלאצען זיינען דארט פאראן! מיליאנערסעס היימען! ס'פארנעהמט אן אויג!

ביסאלאווין האט גרוי גענומען איינזעהן, אז דאס וואס ריווע זאגט, איז נים קיין לרומע וואר. אז ביז ער זאל זיך געהמען צייט צו איבערלייגען וועגען מאכען די נסיעה קיין איירא פא איז טאקע בעסער אין דערהיים נים צו זיין, נים דארפען די אייגענע, פריינד און באקאנטע קארמענען מיט פוילע תירוצים וועגען פעני'ס נים פיהלען זיך גוט. ווי און וואס כ'זאל זיך מיט פעני'ס אינמינער לאזען נים אויסלאזען, איז בעסער אז קיינער זאל דערפון דערווייל נים וויסען...

אבער איינזעהנדיג אפילו אז ריווע רעדט צו דער זאך, האט גרוי אין דעם נים געוואלט זיך גאנצעבען. ער האט פריהער געוואלט הערען פון פעני'ן אליין פארוואס איהר האט זיך דאס מיט אמאל פארוואלט ים. ער האט געוואלט, אז זי זאל דאס ביי איהם בעטען, און דערביי צוואגען זאכען וועלכע ער, גרוי, האט דערפאר פון איהר געוואלט האבען.

'ביי איהר וועט עס זיין מעהר צי געלייגט ווען איהר וועט עס שווערער אנקומען', — האט גרוי געטראכט, און שוין מיט אומגעדולד, געווארט אז פעני זאל דאס איהם בעטען און — "וואס איז דאס?" — האט ער זיך צושראקען א כאפ געטאן. — עס שייסט! ס'האט איינסגעשאסען! וואו... וואו?" — און ער האט זיך מיט ריווע'ן געלאזט לויפען אהין וואו פעני מיט'ן דעמקטיוו האבען זיך געפונען.

88.

אזוי גיך ווי די נוראטע, די ניט גוטקייט האט פעני'ן אפגעלאזט, האט זי דערהייבט א שטארקע באגעהר נאך לעבען, נאך אפגעבען זיך מיט גוטע, פאר די נים גוטע מינוטען וואס זי האט ערשט דורכגעלעבט. יעס ארטיסט'ס בריף האט איהר דערגע'ערטונטערט, דער געדאנק אז ער האט זי ליב, אז ער קען אן איהר נים פארגעסען, האט איהר געדאלטען איהם פארגעבען דעם שיקען זי צוריק צו איהר מאן, כדי דעם קרויזס אין קאמפארט, אין לוקסוס אריבערצורוקטען...

און איהר האט זיך פארוואקט צום ים! נים זאגענדיג ריווע'ן וועטען בריף, האט זי געהאט מעהר שאנסען צו געווינען ריווע'ן אויף איהר זייט, דאס הייסט, צו מאכען אזוי אז ריווע זאל אריינפאלען...

(פארטעצונג פון נעכטען)

— געווער מאינר וואס איז וואלט וועלען! וויל זי דאס, צי נים? מיר אין ערשט ארויפגעקומען אויף! געדאנק, אז זי קען דאס וועלען, און אז ערפאר וויל זי מיר נים אפגעבען דעם... מלאך המות! זי וויל דאס פאר זיך, צי פאר מיר, צי פאר... דער רוח ווייסט וועמען!

— מיר, גרוי! מיט ער דאס פעני'ס קווינע אויס' גערופען — בארעכענט זיך פריהער וואס איהר זאגט... וועה, וועה, דער מוח קען זיך דאך איבערערענען, אז מען זאל אזוינעם טראכטען! ווי קור מען דאס צו אייך אזעלכע געדאנק קען? פעני איז א גארמאלע פרוי. זי איז דאך א מאן'ס א ווייב און, ס'איז נים מעהר ווי נאטירליך, אז זי זאל וועלען זיין די מאמע פון'ס קינד וואס זי טראכט אונטער איהר הארצען, אפשר איז דאס ביי אייך נים אזא נייעס. ביי אייך איז עס נים דאס ערשטע קינד. אבער ביי איהר, ביי פענעלע'ן, איז עס דאך ס'ערשטע! ווייסט איהר דאס?

— איך ווייס, ב'ווייס! — האט גרוי אומגערויגט מיט'ן דאנט א מאך געטאן. — זאגט מיר בעסער עפעס וואס איך ווייס נים: פאר וואס זאמט ער זיך אזוי ביי איהר?

— וועה, אייער אינשורענס אייר דושענט?

— יעס, מיין אינשורענס אייר דושענט! וואס זיצט ער דאס אזוי לאנג?

— איהר דארפט עס בעסער וויר סען. איהר האט דאך איהם צו איהר אליין געשיקט...

— איז וואס אז איך האב איהם צו איר אליין געשיקט, דארף ער פאר געסען פון איהר אוועקצוגעהן? — וועה, מפתמא קען ער פון איהר נים ארויסקריגען דאס, נאר וואס ער איז צו איהר געקומען.

— אה, איהר ווייסט נאך וואס ער איז צו איהר געקומען!

— שור ווייס איך!

— ער האט דאס געזאגט?

— אז נים, דארף איך אז ער זאל דאס מיר זאגען? אוי מיר, גרוי, איהר האלט מיר, קענטיג, פאר א גרויסער חכמה — האט ריווע געלאכט — אז איך זאל אליין נים פארשעהן, זאכען צו וועלכע מ'דארף נאר נים האבען קיין צופיל שכל...

— איך האלט אייך דוקא פאר א קלוגע, און פאר א גוטע אויך. נאר איך, ווייזט אויס, האב צו איך קיין מיל... כ'פארשטעה פאר וואס דאס איז אויך. איהר ווייט דאך פון פעני'ס משפחה, נים פון מיינער.

— מרויעריג, וועה טרויעריג וואלט פאר אייך זיין ווען כ'בין פון אייך ער משפחה!... — האט ריווע מיט'ן כאפ צוגעשאקעלט — און איהר ווייסט פארוואס אויך. איך ווייזט אייך מיט פעני'ן צו זיין גלייכליך, אויסלעך בען די יאגערען אין לובע און אין כבוד, ווען אייערע אייגענע וואלטען אויף אייך וועלען זעהן א מפתח און צוליב דעם אליין טאקע, מיר, גרוי, וואלט איך אייך געבען אז עצה א גע'וויסע צייט אייערע מרובים אויסצור מירען. ס'זיינען פאראן נאר פיינע גע'גענען אזוי גוט און אזוי שעהן ווי אייער פארק עוועניו. פאר וואס זאלט איהר נים א פראווי כאן דארטען אבי סעל צו וואוינען?

גרוי האט ריווע'ן פארשענר אבי געקוקט:

— אזוי... מינט איהר, אז ס'איז פאר מיר א ציט, ביז א "געוויסע צייט" בעסער ביי מיר קינדעפער...

מירען?

— יעס, מיר, גרוי — האט איהם ריווע גלייך אין די אויגען אריינגעקוקט — איך מיין אז פאר אייך וועט זיין בעסער אויף א ביסעל צייט די הויז צו פארלאזען.

— האט דאס פעני אייך אונטער געשיקט כדי מיר צו זאגען?...

— פעני? נא! איך בין נים פון די וואס מ'שיקט אונטער... כ'ווייס אליין וואס מ'איז גוט פאר יאידן.

— און פאר פעני'ן, איבערהויפט פא פעני'ן!...

— יעס, פא פעני'ן אויך. פאר אייך ביינען!

— איך האב זיך נים מיט וואס צו באהאלטען... איך קען קוקען מענשען גלייך אין די אויגען... איך בין נים געווען ביי מיין קינדעפער... איהר קענט גאר נים וויסען, אויב איהר וועט אמאל צו זיין נים אריינפאלען...

פליג... מרס. גרוי... פעני... איד בעט—
מיט דער געשווינדקייט פון א קאץ
האט פעני פון דעוויס'עס האנט דעם
דעוואלוער ארויסגעכאפט און מיט
דעם און א זיט אפגעשפרינגען. זי
האט שטיפעריש דעם דעוואלוער געד
גען דעוויס'ען אנגעשמעלט.
— איך שים! וואס איז אייער לעצ
טער וואונש?
— איין פוש פון אייד...
— און דאן?
— דאן בין איך גרויס צו שטאר
בען! ...
— ווי בראון און שעחן! ... איך
שענס אייד דערפאר דאס לעבען
— ווי הויכמוטיג! ווי נאבעל! —
האט זיך דעוויס, מיט'ן נאכט ביים
דארציען גינערדיג פאר איהר געבויען.
— ערלויבט מיר דאס גליק צו קושען
דעם זייד מי אייער קלייד! — האט ער
מעלאדראמאטיש, מיט'ן טאן פון אן
אלטמאדישען אקטיאָר, אייבערשען.
— אויף די קני! — האט פעני געד
קאמאדעוועט.
ער האט זיך געשמעלט פאר איהר
אויף די קני און איהרע פיס מיט
ביידע הענט ארוםגענומען. זינע הייד
סע ליפען האבען דורך די פאמטיגע
דינע נאקען איהר פינגע הויט געד
ברענגט. די באריהרונג האט פניו'ס
קערפער מיט א ליידענשאפטליכען ציי
טער דורכגענומען. זי האט געפיהלט,
אז זי מוז זיך צוואמענעמען, אז ניט
וועט זי צינויפאלען, אראפזויקען,
אבערגעבען זיך אין די ארעמס פון
דעם וואס קנייט זיך פאר איהר. זי
ווערט פארשלונגען פון א שטורמיגען
געפיהל, פון וועלכען זי מוז זיך אויס
היטען. זי מוז עפעס טאן, עפעס וואס
זאל זי מיט אידעם פון דעם שפילען
זיך מיט פיער אפראטעווען, און כמעט
ווי ניט וויסענדיג וואס זי טוט, זאט
זי אריבער דעוויס'עם קאפ, אנטקער
גען דער גרויסער דאל, אויסגעשאמען.
— (זוויכערעס מארגען)

— ווי אזוי האט אידך דאס געד
קענט איהם צוואנען, ניט אנפרענענדיג
פריהער ביי מיר, אויב איך וועל דאס
אייד געבען.
— כ'דאב גענלויבט אז איהר וועט
מיר ניט אפזאנען.
— סארי. ניט באדארפט אין דעם
גלויבען.
— פליז — האט דעוויס מיט
נייער קראפט פעני'ן צו זיך צוגעצוי
נען — פליז, ניט עס מיט גוטען אז
ניט —
— אז ניט?
— אז ניט וועל איך עס פאדערען
מיט ביזנעס...
— אז אז מ'וועט אויף דעם אנד
קומען?
— וועל איך וואנען אז איך ראנ
געל זיך דאס מיט אייד כדי אפצונע
מען דאס. עווער...
— אז איינפאל! — האט פעני
א לאך געטאן — אבער וואו א י
דאס פארוואס מיר ראנגלען זיך.
— טאקע וואו? דאס איז דאך
וואס איך פרען!
— פלוצלונג האט דעוויס אויפגע
כאפט פעני'ס בליקען צו א זימיגען
ווינקעל פון צימער, וואו א גרויסע
דאל איז געשטאנען. ער האט זיך א
לאז געמאן צו דער דאל אין פעני נאך
אידעם.
— דא איז עס! — האט דעוויס
פון אונטער דער דאל'ס ברייטע זרעס
דעם רעוואלוער אנגעזאפט.
פעני, פארוואנדערט און צוטר
מעלט איבער דעם וואס ער האט עס
געפונען. דאס זיין האנט מיט'ן רעד
וואלוער מיט ביידע הענט אנגעכאפט:
— אי וואנט איט! איד וויל דאס.
ניין איד, טו מי!
— נא ווארט, ווארט — האט
איהר דעוויס מיט'ן האנט וואס אהן
דעם רעוואלוער אפגעחאלטען — איך
ווייל בלויז זעהן, אויב דאס איז אנד
געלאדען.
— ס'איז, ס'איז!

— אז, יעס? שיכע, הע?
שיסען? אלטאט. מערעם, לאמיר
זעהן ווי איהר שיסט, אט איז מיין
הארץ, אדער ווילט איהר מיר שיסען
אין קאפ?
— יעס, אין קאפ!
— פארוואס עפעס אין קאפ?
— דערפאר וואס... וואס דאס איז
אייער שוואכסטער פונקט... האט
פעני א לאך געטאן.
— אזוי, איהר קיבעצט מיר, איך
וועל אייד וויזען ווי אזוי מיר צו
קיבעצען! ...
— איך מין, אז ס'שוין גענוג —
האט פעני מיט א קוק צום מיר געד
וואנט. — אימיצער קען נאך אריינג
קומען.
— אלטאט, זאל זיין אז ס'איז
גענוג, ניט מיר אפ דאס. נאך וואס
ב'בין געקומען און כ'נעה אונזען.
— נאך וואס, אייגענמליך, זיט
איהר געקומען?... — האט פעני מיט
געמאכטע נאיוויטעט איהם געפרעגט.
— אז, איהר ווייסט נאך וואס!
— כ'דאב געמיינט, אז איהר דאס
עס שוין פארבעסען...
דעוויס דאס זיך ביי איהר געד
בעטען:
— זיט א גוטע. ניט עס מיר.
אויך האב איהם צוגעוואנט אויף מיין
עהרען — ווארעם דעם פוסטעל ביי איך
ארויסצוגרינגען.

(פארשטענען פון נעכטען)
— יעס, דא —
— ווי אויף זי י פריינד,
מיר גרוי'ס...
— אז, דאס איז וואס איהר מיינט.
וועל, אזוי איך דאס און אזוי, מכתאמ,
מוז דאס זיין...
— עס מוז — האט דעוויס ערנסט
צוגעגעבען — ביז א צייט... איצט ביז
איך צו אייד געקומען מיט א מעסעדורש
פון אייער מאן. איהר שטויבט זיך
געוויס אן וועגען וואס דא האנדעלט
זיך.
— וועגען „טלאך חמות"? —
האט פעני דעם רעוואלוער אנגערופען
מיט'ן נאמען וואס גרוי האט עס
געגעבען.
— יעס'מעס. וועגען דעם. ניט עס
מיר אפ פאר איהם.
— צו וואס דארף ער דאס?
— צו וואס דארפט א י ה ד
דאס?
— איך? כ'האב זיך ליב דער
מיט צו שפילען...
— ראס איז ניט קיין שפילצייג.
— איך ווייס דאס. אבער, מי
ווי וויל איך דאס האבען.
— מ'הוס מ'ר א טובה און
ניט עס מיר. איך האב מיר גרינגע ציי
געוואנט אז איהר וועט עס מיר פאר
איהם זיכער אפגעבען. איך בעט אייד,
ניט עס מיר.
— נא — האט פעני קינדערש
קאפריזען געוואנט — איך גיט עס
קיניעם ניט! דאס איז א גוטע זאך
צל האלטען ביי זיך. כ'מען אכטאל צו
נייז קוכען...
— און אזוי, הייסט עס, זאנט
איהר זיך אפ דאס צו געבען.
— אוההם, כ'זאג זיך אפ!
זאל איך דאס ביי אייד אליין
נעהמען?...
— מ'איז ענד דו איט! ...
— וואו איז דאס?
— אין ערגעץ...
— ביי אייד? ארום אייד...
— כ'וועל ניט אויסוואגען...
— זאל איך דאס אליין זוכען?
— ... ווי איהר ווילט...
: און ווי דאס האט שוין ביי ווי
געטראפען פריהער, אזוי האט זיך אויך
איצט דער שפיל פון ארוםגעקומען זיך
און קושען אנגעהויבען פון א פרע
מעניען אויף עפעס אנדערש... די „ליר
בע מאכעריי" האט זיך ביי זיי געוואנט
און געפונען אז אויסרייד.ג.
מורא האבענדיג אז פעני זאל ביי
איהם ווידער'ן ווי צום ערשטען מאל,
ניט אראפכאפען דאס צונעקלעפטע
בערדעלע און זיך מיט איהם דערגאד
רויזען, ניט וועלען עס אפגעבען. האט
דעוויס דאס בערדעל אליין אראפגע
גומען, און אין וועסט'פאקעט איהר
אייגענעלייגט. אזוי איז דאס געווען
זיכערטע.

אנב האט דעוויס געוואוסט דאס
ער זעהט אויס אהן דער פאלשער בער
דעאלע'ס איינער און שעהנער. פעני
האט דאס איהם איין מאל געוואנט, און
ער האט זיך דעמיט געענענט.
פעני האט דעם שפיל ניט גענומען
ערנסט. א דאנק דעם בריק, וואס זי
האט פון איהר ארטיסט באקומען. האט
זי דעוויס'ען איצט באטראכט ווי א
שטיפערישען אייגען און ניט מעהר.
עס איז איהר אבער אנגענעהם געווען
אין מיטען פון די לעצטע ערנסטע
געשעהענישען אכטעל לייכט א
שמיץ צו טאן, און זי האט איהם,
דעוויס'ען ארויסגערופען, דורך ארע
באוועגונגען, מעהר צו שטיפען.
— דעם רעוואלוער אהער... —
האט דעוויס שטיל געשעפמשט, צו
געהמענדיג פעני'ס האנט פון איהר
קלייד ביים האלז און צוריקגענדיג זיך
דערוויילע צו איהר מיט הייסען ליפען.
— דעם רעוואלוער... שוין... זיכער!
— נא, נא... — האט זיך פעני
שוואך געוועהרט. — איך וועל עס
ניט געבען. נא, נא, געווער!... און זי
האט נאך שטארקער געדריקט די הענט
צו זיך, ווי זי וואלט דורך דעם בא
האלטען אונטער זי דעם רעוואלוער...
— הענדס אפ... — האט דעוויס
ציהענדיג פעני'ס האנט צו זיך אויפ
געדענט געלאכט, און פעני האט געד
ענטפערט מיט א —
— נא, נא, נא...
— אט וועלען מיר זעהן ווער כ'איז
שטארקער.
— יעס, מיר וועלען עס זעהן...
— וואס וועט זיין אז איך וועל
ארויסקומען דער זינער?
— וועל איך שרייען געוואאאאלד...
— וועל איך דיר פארשליסען דאס
מויל... אט די רייטע ליפען...
— גאט... איהר וועט ניט...
כ'ל שרייען דראסטעוויזען —
ער האט איהר ניט געלאזען ענד
דיגען, ער האט אייד מויל פארשלאג
סע, מיט א קוש, מיט קושען...
פעני האט זיך געוועהרט, שוואך
געוועהרט, כמעט ווי געדילדיג געד
ווארט ביז ער וועט זי גענוג אנקושען.
און ער, דעוויס, דערהיילענדיג אז
איהר פראטעסט מיינט נארישט, האט
געהאנגעלט מיט קושען, צעריטליך זי
געדריקט צו זיך און דאן ארויסגעקוקט
אין פעני'ס האלב צוגעמאכטע אויגען:
— נו, ווער איז שטארקער?...
— איך... — האט פעני רויזענדיג
געשמיכעלט. — א יך, תאב די געד
ווער... איך קען נאך שיסען...

גריז האט אויסגעזעהן צו וועלען
עפעס זאגען, נאר ריווע האט איהם
זיט די אויגען געבעטען, אז ער זאל
טוייניגען, זי וועט פאר איהם ענט-
זערען, און זי האט פגענין געענט-
זערט:

— ווער זאגט דען, אז ער דארף
זאגן? ער דארף דאס טאקע ניט, איר
פארזיכער דיר, אז ער וועט דאס ביי
ויר נים האלטען.

— יעס, ער וועט! — האט פעני
זיט מינדערשער איינגעשפארטקייט
געזאגט, — ער וועט, ער וועט!
ריווע האט געהויבען די אקסלען,
ערדענט מיט'ן קאפ, איז צוגומען די
זענט:

— וועלל, איך ווייס שוין גארניט
זאגן צו זאגען! איהר וויס ביידע ווי
גידער, ווי קליינע מינדער וואס וויינען
זייט צו שלאגען זיך איבער א צאצ'
זע! פעני, איר זאגן דיר נאך אמאל,
יב דאס אוועק! אז ניט . . . אז ניט,
יעסטו מיך מער קינסמאל און די
אויגען ניט זאגען, איר קען ניט ווין
אין א הויז וואו גרויסע עקטען ווי
זלייגע, מוחל! מוחל!

דורך דער צייט וואס גריז מיט דיר
ווען האבען ביי פענין געפארערט
אין געבעטען ויר, אז זי זאל זיי דעם
רעוואלוער אפגעבען, האט איהר דער-
וויס דערווייל ניט אפגעלאזט, מ'האט
געקענט זעהן, אז ער ווארן נאר אויפ'ן
באפעהל, אויף א וואונק פון גריז'ען,
צו באנוצן כוח אום דאס געוועהר פון
פענין אפצונעמען, גריז האט עס גע-
זעהן, אבער באניטערט אין ער דער-
פון גיט געווען, דערווייל איז ויר
יענער מיט פענין געשטאנען ארום
גענומען! אמה, ער דאס געטאן ווין
פליכט אלס דעטעקטיוו, אבער . . .

פלוצלינג האט גריז דערוועגן, אז
זי בערדעלע, די צוגעלעשפטע בערדעלע
צוליב עלטעריקייט אין אויסזעהן, איז
ניטא, פארשוואנדען פון זיין דער-
מעקטורשנים!

מיט אויגען פול רציחה, מיט בליי-
קען אויף ווי שפיגען דאס גריז זיין
דעמעטיוו אנטקוקט, ער האט אויס-
אנגעהויבען שטאמלען:

— וואריאריא אירי . . . הא? !
דעיוויס האט, אויפבאפענדיג אויף
זיך גריז'ס שטעפיגע בליקען, גיט
פארשטאנען, וואס ער וויל פון איהם.
ער האט נאר פארשטען, אז ער האט
דאס בערדעלע אין קעשענע אריינגע-
לעגט, כדי דאס זאל אין פעני'ס הענט,
ווי דאן, אויפ'ן באלקאן, גיט אריינ-
פאלען. ער האט גריינען מרענער
אנגעקוקט: . . .

— איהר ווילט עפעס זאגען?
— נאר! — האט גריז ביזן אויט-
געשריען. — איר וויל נאריטניט זאג-
נען! איך וויל נאר, . . .
— דעם פיסטעל, — דאט ריווע
פאר גריז'ען דערוואגט, — דאטמאל
וואס מיר גריז וויל.
מיט אמאל האט ריווע אויך דער-
זעהן וואס דעם אינשורענס איידזשענט
פעהלט און זי האט אויף איהם אויס-
געשטעלט א פאר אויגען. זי האט יוד
געוואונדערט, ער, צי גיט ער? דאכט
זיך, אן פריהער, ווען ער אין געקומען,
האט ער דאס (בערדעלע) געהאט, אז
איצט . . . וואו איז דאס אהינגעקרי-
גען? . . .

ער האט איהר אנגענומען א געלעך-
כער,

צולייגענדיג א פינגער צום מארדע,
האט ריווע צוואנגוואונגען צו פענין:
— זעה נאר, וואו איז דאס? האט
עס אויפ'ם אראפגעשאסן? — און זי
האט פארשטעלט דאס מויל מיט'ן
האנט, שטיקענדיג זיך פון געלעכטער.
פעני האט ערשט דערוועגן וואס דא
מוט זיך. זי האט זיך א וויילע פאר-
לארען, אבער זי האט יוד באלד געפר-
גען:

— דאס האט איר פון איהם ארום
מערגערימען די מאסעל! איר! איר!
מיט מייע פינגער! זי אויגען וועל
איר איהם נאך אויסדראפען,
און צו גריז'ען:

— ווער איז ער, וואס איז ער? איר
וועל איהם שיפען! . . .

און זי האט אנטקענען דעיוויס'ען
אנגעשטעלט דעם רעוואלוער.
ריווע האט ווי גיט מיט איהר קול
א קוויטט געטאן:

— פעני! פעני, טו דאס גוט!
צו דער צייט האט דעיוויס באוויזען
ביי פענין ארויסצובאפען דעם רע-
וואלוער.

ער דאט עס זיגרייך גריז'ען פארווי-
זען.

— איר האב דאס!
פעני האט זיך נאר דעם א ציה גע-
מאן און דעיוויס איז אן א זייט פון
איהר אפגעשפרונגען. ריווע האט גע-
מאכט מיט ביידע הענט, ווי מ'טרייבט
אוועק הינען:

— נעהט, געהט דערמיט פון דא!
נעט! זאלען דאס מייע אויגען מעהר
גיט זעהן!

און צו פענין:

— וואס איז? וואס פאלט זיך
אין! דארפטו עס גוטיג האפען, די
שקיס באזעריי? נאר גיט גענוג דער-
מערדן אנגעמאכט? זעה נאר, קוק
אן דיין דאז, פור דאל! צושאפען
אויף טויט. קאט, פענעלע, זעהסט
אויס אפגעשוואכט. טוט, לעז זיך צו
אביסעל, בארוהיג דייע געווען.

ארוםגעקענדיג פענין ארום טאליע,
האט איהר ריווע צום דיוואן געפירט.
פעני האט זיך געלאזט פיהרען, ווי א
באשראפטע קינד איז זי ריווע'ן נאכ-
געגאנגען. זי האט געזעהן ווי דעיוויס
האט די קוילען פון רעוואלוער ארויס-
גענומען, און געהערט ווי ער האט מיט
אן אויפגעריסענע קול צו גריז'ען גע-
זאגט, אז דאס איז געווען דער שווער-
פסטער דזשאט וואס ער האט ווילן גע-
האט.

(ווייטערעס מאכען)

(פארטעצונג פון נעכטען)

ווען גריז און ריווען וויינען אויפ'ן
טובעל פון רעוואלוער-שטאם אנגעלא-
פען, האבען זיי דערוועגן אזא סצענע:
פעני, שטארק איינגעשלאפען אין
דעיוויס'עם ארעסט, האט איהם מיט
לייכטענדיגע אויגען, מיט איהרע וויי-
סע צייגער אין דאס פון די רויטע ליד
פאלן איינגעשאסן, אין גלייב אריינגע-
לאכט, איהר האנט, איז וועלטער פעני
האט געהאלטען דעם רעוואלוער, האט
זי זיי אין א פארשטייגערטע פאזע
ווייט פון זיך געדאלטען אויסגע-
שטרעקט. דעיוויס האט אויף איהר
געמוקט. מיט פייערדיגע אויגען און
שווער געאמעמט.

— אי גאט זי! (ב'האב דיר, הייסט
עס, געפאסט!) — האט דעיוויס הויט
געזאגט, און פעני האט געדערהט מוט
דער קאפ — גאון, גאון, געווער!

— אויף געט זי! אויף געט אויט!
— טראי ענד געט אויט!

עס איז שווער געווען, אין פלוג, צו
זאגען צי זי קיינען דאס ערנסט וואס
זי זאגען, אדער זיי שפילען זיך, זיי
פלירטווען.

גריז האט א הויב געטאן די האנט,
אזוי ווי ער וואלט וועלען די צוויי מיט
איינ קלאפ פון אויבען-אראפ פאנאך
דערשיידען, ווען ריווע האט איהם
דערפון מיט א פינגער ביי די קליפער
א וואונק געמאל, צו האלטען זיך פון
ווייטען. זי אליין איז צו זיך, און זי
צוויי פעסט-ארוםגענומענע, צוגעמא-
טען:

— קינדערלאר, וואס טוט זיך דא
מיט איר? !

זי „קינדערלאר“ האבען אויסגעציר-
טערט און זיך אומגעקוקט. זיי האבען
דערוועגן גריז'ען, וועלכער אין געל-
ווי וואס מיט פארקוועלטעטע מייסטען
געשטאנען און ווי מיט פארלענעווערטע
אויגען געקוקט אויף זיי.

דעיוויס האט אויסגערופען מיט א
מועפע וואס פאסט פאר א דעמער-
טיוו:

— ווען אפילו זי זאל אין מיר נאך
אמאל אויסשיסען, וועל איר ביי איהר
דעם פיסטעל ארויסקריגען! איר קוק
העט ביי איהר אפגעמען!

און פעני:

— גאון, גאון! איר וועל עס נישט
אפגעבען! וואס פאר א רעכט האט
ער-מיד צו צווינגען, אז איר זאל דאס
איהם געבען? ריווע, חיים איהם, אז
ער זאל מיך אפלאזען. אה, גאד, ער
זייעהט מיר אויס די הענט, ווי אזוי
זאגט ער! מיט וואס פאר א רעכט
קומט ער צו מיך ביי, מיר צו מאטער
דען. ווער האט איהם צו מיר גע-
זאגט? . . .

— איר! — איז גריז פון זיין פאר-
גליינעטער פאזע ארויסגעטראטען. —
איר האב איהם געשיקט דאס געווער
אפצונעמען. איר! ער האט די פולע
רעכט אויף דעם.

ריווע האט זיך פאר פענין אנגענער-
מען:

— מיין גאט, זעהט וואס ער טוט!
ער וועט דאך זי צודריקען! . . . (און
מיט שרעק צו גריז'ען): זייט איהר
הפון זינען אראפ? שווער, מייע
שנאייט, צי חסדי'דע, איהר, איהר
שפלין שיקט אן איינעם וואס זאל זי
אזוי גראב באהאנדלען ווען איהר
וויסט איז וואס פאר אומשטענדען זי
געפינט זיך? ! מיר, גריז, קומט צו
איר! . . .

גריז האט זיט געוואלט קומען צו
איר, ער האט געוואלט, אז פעני זאל
צו זיך קומען, זי זאל אפגעבען דעם
רעוואלוער. זי זאל איהם אויסהערען
צו פארצאפען דאס בלוט מיט איהרע
וויילע גאנגען, וואס פאר א שיקע
זייט איר דאס דא אנגעמאנען! ער וועט
באלד אפדווען די פאליס. ער וועט
שיקען נאך אז א סטובלאנס אין א
משטעטע-הויז און זעהן, אז מ'זאל
איר אנטאן א סטרייט-דזשעקען!

— גיב אהער דעם פיסטעל! — האט
גריז זיך האנט צו פענין אויסגע-
שטרעקט, — און קאפע שוין די רגע!
— פענעלע, — האט זיך ריווע מיט
צווייפגעלייטע הענט, ווי צו א תפילה
גענומען בעמען. — גיב דאס איהם
אונז, דעם אומגליק! ווער פאדור דער-
פון, צו וואס דארמסטו דאס?

— און צו וואס דארף ער דאס? —
האט פעני איר גריינען מיט'ן רעוואל-
וער אנגעוויזען.

איז קיין היים ניש ווען מ'איז אליין. מ'איז ווי א פוסטקע, א מדבר.

— איז פאדערט צו מיט פעני'ן צום ים! — האט ריווע געזאגט. — און אז איהר ווילט, נעמט מיך אויך. . . פער ני'לע איז איצט אין אַזא לאַגע, וואס מ'איז גלייכער פאר איהר, אז זי זאל נעכען זיך האבען א פרוי וואָס איז עלטער פון איהר, זי זאל ניש מיינען, אז זי איז איינע ביי נאט. . . זי זאל האבען פון וועמען וועגען דער זאך צו לערנען.

— לערנען? וואס דארף זי לערנען? זי דארף זיך לערנען ווי צו טראגען? — האט גרין פארקרימט א לאך געטאן.

— יעס, — האט ריווע אויך אונט מערנעלאַכט. — מ'דארף דאָס אויך קענען. אנה, מר, גרין, ווייזט איהר אַזא קומט? איהר קענט ניש, הא? באַלד וועט איהר אַרויסקומען מיט'ן תירוץ, ווא איהר זיט אַ מאַן, דעריבער קענט איהר דאָס ניש. כ'מען אייך מיט אייער סאַרט. איהר דארפט נאָר אנהויבען די כראַבעל, און מיר, שוואר כע באשעפענישען, האבען זיך שוין מיט וואָס צו האַלטען. איהר גיט אונט פלענמי פארוואָס צו ווינען און צו זאָר גען!

די רייד האָבען גרינ'ען אַריינגעבראַכט אין אַ לייכטער שטימונג, און ער האָט באשלאָסען ביזן וואַנען וואָס ווען, ביז ער וועט זיך מיט פעני'ן אויסקלייבען צו מאכען אַ לוסטריוען קען זיין, אַרונט דער וועלט, וועט ער מיט איהר צופאָהרען צום ים. זי וויל ים, זאָל זיין ים!

איהר וועט אויף דעם קיין תרטה ניש האָבען, — האָט איהם ריווע פאָרזיכערט. — איך וועל שוין זעהן, און אייך זאל באַגריינשט שפּהאלען. אייך וועל מיט איהר ריידען. . .

— אז איהר וועט מיט איהר האַל'טען אין ריידען, זאָלט איהר ניש פאָר'נעמען צו זאָנען, אז אויב זי וועט מיר נאכגעבען אין דאָס וואָס איך וויל, וועט זי אויך קיין תרחש ניש האָבען. איך קען זיין גוט, איך זעג איהר קיינ'מאָל ניש אַפּ.

את, איהר זייט אַ דזשענטעל'מאַן! אייך זייט אַ ספּאָרט, מר. גרין! פעני אליין זאָגט עס. . .

— יעס? איז וויבאָרד אז זי אַליין זאָגט עס, זאָל זי גערעכען צו זיין אַ לעדי.

— זי איז אַ לעדי! מר, גרין, זי איז דאָר אַזוי שעהן, אַזוי ביוטיפול ווי אַ מלאַך! קיין ביזן אויב זאָל צו איהר ניש צושטעהן, קיין עזיירהע זאָל איהר ניש שאַרען; כ'מיין פארקערט... וועלל; מ'איז אַלדאָיט'ס זוי איך רייד, אבי איך מיינ נומ! אַלוא, זאָל איך פעני'לען צוגרייטען צו דער ריווע?

— וואָס איז דאָ צוצוגרייטען, וואָס? מ'זעצט זיך אַריין אין אַ מאַשינ און— ס'פּאָהרט זיך!

— אַזויאַ פּאָהרט זיך דאָס ביי אויך! — האָט ריווע געלאַכט, שטאַרק צוגרידענ' דערמיט וואָס ער האָט איינ'געווייליגט צו פּאָהרען. — איהר רעדט טאקע נאר ווי אַ . . . מאן! וואָס דארף אַ מאן? גאָרנישט. אַבער אַ לעדי, — אַ לעדי דארף מיט זיך האָבען וואַ בען.

— מראָנקס מיט זאכען, הא? וועלל, יעס. שאר! זי דארף האָר כען מיט וואָס זיך צו ווייזען פאר לוייט, און זיי זאָלען זעהן וואָס פאָר אַ גוטען מאַן זי האָט! יעדע פרוי געבט זיך איבער דערמיט וואָס איהר מאן איז צו איהר נומ.

(פּאָרטעצויגט מאַרגען)

ציט ביז מ'וועט זיך קענען וועגען אלץ דורכריידען. פעני, האָט ריווע געזאָגט, איז געווארען אַ בינסעל גערווען, דאָס מען דארף זיין פאַרוויכטיג מיט איהר, ניש אויפ'רענען זי.

— נו, און מיר, — האָט גרין פאָרביסען געפרעגט, — מען מען יא אויפ'רענען? איך האב שוין גארנישט קיין גערווען?

— איהר זיט אַ מאַן, — האָט רי ווע געזאָגט. — נאָו?

אז ער איז אַ מאַן, האָט גרין ניש געקענט אָפּלייגענען. אָבער נאָכגעבען ריווע'ן איז דעם, אז דערפאר וואָס ער איז אַ מאַן, דארף ער לייזען מעהר ווי ווען ער וואָלט ניש זיין קיין מאַן, האָט ער ניש געוואָלט. ער האָט דאָס ריווע'ן געזאָגט און ריווע האָט געלאַכט:

— אוי, מר, גרין, מר, גרין! איהר לידעט, הא? איהר לידעט? איהר!

— ניין, איך לייך ניש?

— אַנדאָי ניש! איהר זייט אַ מאַר'ער מענש. איהר ווילט און ווילט אַ זאך, אז דער תיות געהט אייך אויס, און זוי נאָר איהר קרייגט עס, איין, אַזא, איהר ליידיט שוין! וואָס איז מיט אייך? פארוואָס זאָלט איהר עפעס לייך רען? האָט איהר ניש געוואָלט, האָט איהר ניש געלעצט נאָר אַ קינד? האָט איהר ניש גערעדט ווענען דעם צי מיר, צו פענעלעך, צום דאָקטאָר און צו וועמען ניש!? איצט, אז אייער וואונש איין, דאנקען גאָט, ערפילט גען וואַרען, דאָס זיך אויף אייך אַרויפגען גאָן אַ זאָר, אַ טרויער! עפעס אַזוי ווי איהר וואָלט זיך געמוגט ווער'ווייט וואָס אַנטאָי, כרי אַ קינד צו באַיאָר'גען, אן אַנדערער אויף אייער אָרט וואָלט אוועק טאנציען. ער וואָלט זיין גלוקליך, שטאַלץ! און איהר וואָס? איהר לידעט! און ווייסט איהר וואָס זי מראַבעל איז מיט אייך?

— וואָס?

— איהר טראכט צופיל ווענען זיך! איהר זיצט צופיל אין הויז, איינגעלייגט אויף איין אָרט, אַהן געזעל'שאפט, אַהן אַנגענעמע געזעלשאפט! אַהן. . . אַהן אַסילו גענוג פרישע גלופט! פארוואָס פּאָהרט איהר ניש אַרויס אָביסעל? . פענעלע'ן ווילט זיך צום ים. . . נו, פארוואָס זאָלט איהר זיך מיט איהר ניש אריינערכאפען אהין? איך פרעג אייך! — צום ים? פארוואָס וויל זי עפעס דוקא צום ים?

— נאָ דיר אַ נייע פראגע! ווען זי וויל אין די בערג, וואָלט איהר מסתמא פרעגען: „פארוואָס וויל זי עפעס אין זיי בערג? פארוואָס?“

גרין האָט מיט אויסגעקיימטע לייפּען ביטער צוגעשמייכעלט:

— וויל צום ים אליין פּאָהרען, אָדער מיט'ן מאן? . . .

— מיט'ן מאַן, מיט'ן מאַן. מיט אייך! — האָט ריווע מיט'ן קאפּ עטי לויכע מאָל צוגעשאַקעלט. — פארוואָס זאָל זי דאָס עפעס וועלען אַהן אייך צום ים פּאָהרען?

— איך ווייס פארוואָס? דאָס איז אַ זאך וואָס מ'וואָלט איהר באַדארפט פרעגען. . .

— כ'האָב עס שוין ביי איהר גע'פרעגט!

— יע, איז וואָס האָט זי געזאָגט? — זי האָט געזאָגט, אז פאר אייך, ווי פאָר אייך, איז טאקע געהר גווייט אן ענדערונג, אַ טשענדזש, אַזוי'צור זאָגען, אין דעקאראציע, אין פּלאַץ און אַלץ. זי האָט זיך געהר פיל אָפּגע'שטעלט אויף אייער געזונט.

— אַזוי? וואָס איז דער מעהר מיט מיין געזונט, וואָס?

— וואָס, איהר פרעגט וואָס? דאכט זיך, אַן אלע מאַנטאָג און דאנערשטאָג לעבט איהר זיך אַריין אין בעט. יא? וואָס אייך פעג צוקומען צום געזונט... — יע, דאָס איז אַמת. . . איך מיהל טאקע, אן ס'איז ניש דאָס וואָס עס באַדארף צו זיין, ווען זי וואָלט אָבער וועלען, וואָלט עס אַזוי ניש געווען. זי מאכט מיר קראַנק. . .

— מילא, נו, זי מאכט אייך קראַנק און איהר מאכט זי קראַנק, — דאָס ריווע מיט'ן האַנט אויף די רייד אוועק געמאכט. — איהר גארט זיך ניש אייך גען פון אנדערען. דערווייל לייגט זי געבאָר ווי אַ פּריטישמעלעטע און עס קערט איהר אויס מיט גרינער גאָל. זי געבאָר דארף זיך טראַגען מיט'ן פעקעל, ניש איהר. זי וועט עס, מיט מויל דארפּען האָבען און זי וועט עס מווען אויפּפאסען אויף דעם, אַנעכטס מי גאָד, פּר, גרין, איהר זינדיגט. ס'איז אייך צינגוט, ציזוואויל, ווילט איהר דאָס איבערזירען: אַנשטאָט צו פּרעג הען זיך מיט דער ברכה, מיט'ן גהת וואָס איז אַנגעגרייט פאר די עלטערע יאָרען, בינערט אייך זיך און יאָרעט זיך צום טויט. ניש איהר לעבט און ניש איהר לאָזט אנדערע לעבען. איך מיינ

— פארגעניגען האָבע פון לעבען.

— דאָס איז ניש ריכטיג, — האָט גיין פראַטעסטירט. — אייך לעב טאקע ניש, אָבער כ'לאָז אנדערע לעבען.

— באווייזט עס! נו? זיצט, אן איהר ווילט, אין דערהיים און לאָזט פעני'ן צום ים. . . רע?

— גא, דאָס טאקע ניש, זיי היים

(פּאָרטעצויגט פון נעכסטען)

איהר האָט זיך געוואָלט לאַכען. ווי אויסגעצייכענט גוט ער'האָט עס גע'שפּילט זיי דאָלע! און ווי קונציג ער האָט דאָס געמאכט, און גרין זאָל איהם גלויבען וואָס ער זאָגט. אַנשטאָט איהם, דעיוויס'ן, צו באשולדיגען פאר האַלעמען זי, זיין פעני'ן, זיין פּרווואַט אייגענטום, אַזוי שטאַרק אַרומג'גומען, אַנשטאָט אויסרידען איהם פאר לאָזען זיך זעהן ווי ער איין, יונג, אַהן דער צוגעקלעפּטער ציגעבער כערדעל, קומט ער, גרין, עפעס אַזוי, ווי ער וואָלט איהם גאָר דערפאר עפעס וואָס געווען שולדיג.

— ס'איז אַלראַיט, — דרעקט פעני ווי גרין זאָגט צו דעיוויס'ן, — אבי איהר דאָס עס ביי איהר אוועקגענוג מען, און האָלט עס טאקע ביי זיך, איך וויל דאָס מעהר ביי זיך ניש האָר בען. שוין געהאט גענוג דערפאר, פלעגט, צופיל!

ריידענדיג אַזוי דאָס גרין פארלאזען די ווייבער, ריווע'ן מיט פעני'ן, און דעיוויס, וואַרפענדיג אַ בענקעניך בליק אויף צוריק, צי פעני'ן, איז גרינ'לעך, מיט'ן רעוואָלווער אין פאקעט, נאכ'געגאנגען.

ריווע האָט קום דערלעבט די סיי נום, און די מענער זאָלען זי סייס פער ני'ן אליין איבערלאזען, כדי פעני'ן אביסעל מוסר אריינצוגאנען:

— נו, זעהסטו שוין, פענעלעך, וואָס פאָר אַ דזשענטעלמען דיין מאן איז? און זעהסטו שוין, מיערע, וואָס פאר איבעריגע טראַבעל דו האָסט מיט דער שמיס כאַזעריי אַנגעמאכט! האָט זיך דאָס געלויבט? האָסט דאָך דעם אייך שווערעם אייזשענט שיער ניש דער'הרג'עס! פארוואָס? ווייל דו ביזט ווי אַ קינד, אַ צילאָזען, נאכגעביג קינד, וועמען מ'לאָזט כריכען אויפ'ן קאפּ. אן אנדערער אויף זיין אָרט וואָלט זיך מיט זיך אָפּרעכענען, זייד ושע כאַטש איצט נום צו איהם, מרייב איהם ניש פאר דער צייט אין דער ערד אריין, אַזא דזשענטעלמאַן! און דו — דו גלויב, און כ'ווייל ניש זאָגען וואָס!

89

דאָס וואָס פעני ראָט שוין ביי זיך מעהר דעם רעוואָלווער ניש געהאָט האָט גריינ'ס אומרוהיגען געמיט אַביר סעל באַרוהונג, אָבער טאקע בלויז אַביסעל, ווייל פעני, אפילו אַהן דעם רעוואָלווער, איז אויך געווען גיט דאָס וואָס געווען. . . זי איז עפעס ווי גען יוואַרען נאר אן אנדערע, און אַט די אַנדערע דאָס גרינ'ען קיין ריה ניש גענעכען, קיי בייטאָג, קיי ביינאכט, האָט איהם פארפּאלגט דער געדאנק ווענען די „אַנדערע אומשטענדען“, אין וועלכע פעני האָט זיך געפונען. . . ריווע האָט גרינ'ען געזאָגט, אז עס איז געסער פאר פעני'ן און פאר זיינע גערווען אַצזאָווארטען אַ געוויסע

די איינע, אז ער האט באשלאסען אויסצונען די נאָהענמקייט, ער וועט רורכענהן פארביי די שטולען אויף וועלכע זיי ליגען און קוקען אויף איהר, זעטיגען זיין אויג איידער ער קען נאָר אַמאָל זעטיגען זיין האַרץ און נשמה.	„משעמם“, ווי ער האט געקוקט צו איהר און ווי גרין האט עס ניט געדעהן... גרין האט געדריממעלט. גרין האלט אין איין דרעמלען. צייט ווי זיינען געקומען אן דעם האַמעל, שוין דער דריטער טאג, זאָלט גרין אין איין דרעמלען.	וואָס מאַכט איהם שלעמעריג. ריווע זאָגט, אז דאָס איז פאַר איהם זעהר יגעוונט. דאָס באַרוהיגט זיינע געריוען. ס'איז אַלדאָיט, זאָגט ריווע. ער קען זיך, ער מעג זיך פאַרגינגען צו געהמען אַ שטיקעל וועקיישאַן: אויפ'ן ווין. ס'זעט איהם ראַטעווען. ער וועט נאָר אַ גייער מענש ווערען. (ווייטערעס מאַרענען)
--	--	---

פיל פלעישור ניט געהאט. די ערשטע, א ליכטיגען גרעך זאל זי ויך האָר בעי אין געווען ציראַלט, און די צווייטע, זאל וי געהן צו אַרדי רודהות. האט געהאט צופיל קאזוינס. פעני איז אַלדאָיט, ווען, ווען זי זאל נאר האבען שכל ווי אזוי צו זיין מיט מיר. נאר דאָס וועט אויך, מיט דער צייט, קור מען. זי וועט עלטער ווערען, וועט זי קליגער ווערען.

* * *

אויסגעצויגען אויף די באקומע שטולען, זיינען גרין, פעני און ריווע האָלט געלעגען און זיך געוואַרימט אונטער די שטראָלען פון דער זון ביים ברעג ים אין קוני איילאנד. ריווע האט דערפון געקליבען נחת: „מיר האָבען זיך דאָ אויסגעלייגט ווי ביים טאטען אין וויינגארטען. אזא חיות. מיר'ן ויך דאָ אזוי גוט. אַפּ ברענען.“ ס'איז וערר געוונט צו ליגען אזוי אויף דער זון. ס'איז וואַנדער פול!

אַפגעטיילט פון זיי, דורך באַרד וואָס, איז געלעגען רער ים, ער האט לעשיינט ווי מיט בריילאָנטען אונטער דער ווין. ריווע האט אויף דעם גרין'ען און פעני'ן אנגעווייען:

„אזוי שעהן! אזוי ביוטיפול! מען קען אויף דעם קוקען, קוקען אהן א סוף און ס'זאל ניט נמאס ווערען קור קענדיג. ס'פאַרפאַסט די אויג. יעדעס — דאָס זי ויך לייכט אַפגעוופעט — די וועלט איז זעהר אַ שעהנג. ווען נאָר עס זאָלען גוט זיין אַוועלכע מענש שטען וואָס זאָלען זי פאַר'מאָס'ען!“

גרין האָט גרינגשעציק צוגעשמיר

בעלט:

ער ראט שוין געוועהן שעהנערע ימים ווי דער אין קוני איילענד. אט צו געהמען, למשל, דעם ים אין אַט לאַנטיק סיטי.

— אַה, אַי — האָט ריווע געד שמייכלעט — איז אַטלאַנטיק סיטי! מיט וואָס איז דאָס יענער ים שעהנער פון דעם? מיט וואָס? ווייל ער האָט דעם גרויסען יתום צו ליגען אין אַט לאַנטיק סיטי, גוט אין קוני איילענד? ווייל מ'דאַרף אַהין באַזויגס ווי לאַנג פאַהרען? דאָס אַיז, עס מיט אייערע מענער. אז אַ זאָר קומט זיי אָן גינג, האָט זי שוין גוט אזאָ הערטה...

און ריווע האָט גענומען אויסרעדן די מעלות פון דעם ים, דאָ, אין קוני איילענד, אין דעם באַרד וואָס און דעם האַמעל:

— וואָס פאַר אַ ביוטיפול האַמעל! וואָס פאַר אַ שעהנע באַהאַנדלונג! ווי די פענסטער קוקען דאָס אַרויס גלייך צום ים, אַריבער די קעפּ פון די וואָס שפאַצירען ויך אויפ'ן באַרוואַס, און איז אַוועגס, ווען דו, גרויכע ווייסע קוילען "לאַספען" צינדען זיך אָן! אזוי ווי גרויסע איירינגען אויף די אויערען פון די הויכע זיילען! צו צוויי, צו צוויי אויף אַ וייל, אזוי איר בער דער גאָנצער לענג פול'ס באַרד וואָס! ס'איז ביי די פּוּל! דאָטסאָל וואָס איר קען זאָגען! אַ יך פיהל ווי אַ מיליאָ דאָלאַר, אויב גוט מעהר!

פעני האט אויף ריווע'ס ענטוואַפּ טישע רייך צוגעשאַקעלט מיט'ן קאַפּ. אויך איהר איז דער האַמעל, דער ים און אַלץ וואָס מיט דעם (אויסער גרין'ען) געווען געשעלען. מעהר געד פעלען ווי זי דאָט דאָס געוואַלט אַרויסזאָגען, ווייל ער, איהר אַרטיסט, האָט שוין דורכ'ן שאַופער באַקומען צו וויסען, אַז ווי, די גרויס, ווינען שוין דאָ. און ער האָט איהר צוגעשיקט אַ בריוועל, וועלכע זי האָט צווישען די בלעטער פון אַ מאַדע "זשורנאַל" געהאַלטען און דאָ מאַקע, ביי גרין'ס צייט, שוין צום וויפעלטען מאל געד לייענט. אַ וואונדערבארער בריוועל, פול מיט ליבע, פול מיט באַוואונדערונג פאַר איי. פול מיט אַנדיטונגען אויף דער וואונדערליך צוגעבראַכטער גאָדעטער פאַרגאנגענהייט יידיש-און די געגענווארט וואָס אַיז געווען פול מיט צוזאָגונגען אויף נאָר אַ שענערע און כעסערע צוגאנגס.

ער האט געשריבען אז ער איז גליקליך צו האָבען זי דאָ אזוי גאָהענט פאַר

(פאַרטעציג פון נעכטען)

— יעדע פרוי — א הויז מיינער...

דאָס גרין ברונג'לעך געזאָגט — מינע נעמט זיך כלוין איבער מיט זיך.

— סעי, — דאָס צו איהם ריווע

מיט'ן קאַפּ אַ מאַד געטאן, — זי האָט זיך מיט וואָס איבערצוגעמען!... מר. גרין, איר מוז צוגעבען, אז איהר האָט אַ גוטען טעיקס (געשמאַק). פענעלע איז אַ ביוטי! זי איז זאָן אויסערנע וועהנליכע שעהנהייט. ווען זי פאַלט אַרײַן אין האַליוואַד, ווערט זי דאָרט אַ סטאַר, אַ פּוורסט קלעס סטאַר!

— איבער נאָכט, הע? — האָט גרין צייניש באַמערקט.

— געווער מאַינד איבער נאָכט!...

פעני איז אַ קראַסאָוויצע! איינע צווישן שטען טוינענט! און זי איז איינע טעלידזשענט אויך. זי קען זיך האָל טען ווי אַ לעריר, אַז אַמאָל לעריר! דער סוף פון די אַלע רייך אין געד, ווען, אז גרין האָט איינגעוויילט אַ פּרוואַו טאָן דעם ים, דעם ברעג ים און דאָרטען, אויסגעצויגען אויף אַ שטול, אונטער די שטראָלען פון דער זון, אויסאַרבייטען אַ פּלאַן, ווי אזוי צו "געהן אויפ'ן ים" — מאַכען אַ לוסטרידע אויף אַ גרויסע שוף, פּוורסט קלעס, מיט די אַלע זאָכען, וואָס רייכע קענען זיך פאַרגינגען.

און ווי באַלד אַז אויף אַ וויילע, האָט שוין גרין'ען גוט אויסגעמאַכט צו וועלכען ברעג ים פעני ווייל — בעלמאַר, אַדוואַדור, אַטלאַנטיק סיטי, צי אפילו מרינעט, קוני איילאנד.

די הויפטזאך איז אַינעם ביי גרין'ען געווען דאָס אַרויסמאַכען זיך גיכער פון הויז, גיט דערפון ענטפערען די געלעפּאָזיקאַלס, דאָנקען "פאַר נאָכ" פרעגען וואָס ער מאַכט און ווי אַדער וואו איז פעני; אויסמירען אויך אומגעווינשטע געסט, וואָס האָבען געלאָזט וויסען אַז זיי קלייבען זיך צו קומען: פעני'ס טאטע מוט זיין "יונגער ווייבעל" און די קינדער; גרין'ס אייגענע צוויי קינדער, דער זון מיט דער נאָכמער מיט זייערע פאַמיליעס — אין מיטען דערינען האָט זיך ביי זיי פאַרוואַלט זעהן דעם טאטען זייערען!

גרין האָט געקענט זיינע קינדער: גיט אים ליבע צו איהם האָבען זיי דאָס איהם פּלוצלינג פאַרוואַלט זעהן. זיי האָבען געוויס געקראַגען צו וויסען פון משפּחה, אַז זייער רייכער טאטע קרענקט אונטער; אַז עפעס קומט ביי איהם פאַר מיט זיין יונגער ווייבעל, און אז עס איז זעהר ראַטאָם צו מאַכען איהם אַ ווייזס... זייער פליכט! "און — האָט גרין מיט שפּאַט געד טראַכט — זיי קומען דאָס טאָן זייער פליכט! זיי קומען זעהן, ווי זייער אַלטער זעהט אויס, ווי לאַנג ער האָט נאָר צו לעבען..."

„מוחל, מוחל! — האָט גרין צו זיינע קינדער אין געדאַנק געזאָגט — מוחל אייער קומען. איר קען מיר באַגוגענען מיט אייער ליבע פון ווייטעל..."

ווען גרין האָט זיינע קינדער התונה געמאַכט, האָט ער זיי געזאָגט, אויס' דריקליך געזאָגט: „קינדער, גאט איר וואָס איר רעכען אַז איר קומט און לאָזט מיר איבער צו מער געדושען, צו פיהרען מיין אייגענעם לעבען ווי איר וויל. איהר קענט איר זיין גליקליך וואו איהר זינט, און זיך ווענען מיר גיט זארגען. אַז איר וועל אייד דארפּען, וועל איר איר רופען..."

איצט, גיט ער דאָרף זיי, גיט ער רופט זיי, און זיי קומען! גוט, זאָלען זיי קומען! קומען און איהם און דער היים גיט טרעפען! און אויב, האָט גרין נאָכגעקענדיג אַ ביסעל געטראַכט, זיי וועלען אויס' געשינען וואו ער איז, וועט ער מיט זיי מאַכען אַן אַפּאָינטמענט, ער אַלליין, אַהן פעני'ן... עס איז דעכט אַז פעני זאל ויך מיט זיי גיט זעהן. בעסער פאַר איהם, פאַר פעני'ן און... פאַר דאָס, וואָס ס'דאַרף קומען... אויב דאָס וועט קומען!

עפעס האט גרין גיט געקענט גלויבן, בען, אז פעני וועט אירם מאַקע „ברענגען" אַ בעיבי, אין זיין גיט, ווייניג שוין פאַרגעבעלען מוחל האָבען זיך געפלאַנטערט אַ סך אפּשטייט מיט פליכטס און ווערדוויסטס. זי קען זיך דאָס טראַגען און האָבען... פאַר דער צייט; דאָס קען, פלייכט, קומען אויף דער וועלט, אַ קוק טאָן אויף דעם און צוריק אַוועק...

גרין האט זיך אַוויגס גיט געוואונדערט, ניין, צו האָבען בשוהפּות אַ בעיבי מיט פעני'ן, וואָס געמינט אַזוי גוט ווי נאָך אַ קניפּעל אין דעם בונד, וואָס האָט איהם מיט אירר פאַרשכונדען פעני מיט אַ בעיבי איז געד ווען אַ מעהר זיכערע זאָל, ווי פעני און אַ בעיבי; אַ מעהר אַפּהענגיגע פון איהם, אַ ביסעל אַזוי ווי אַ געד בונדענע...

אוי ער האט פעני'ן געוואלט האָבען אַ געבונדענע, אַ צוגעבונדענע צו איהם אויף אַלעמאָל, דוקא צו'לחכעים די, וואָס ווינטען אים שלעכטס און, און צוליב זיין אייגענעם פּיעזשו'ן! „איר, ביי דערצו אינטאַיטעלס" (באַרעכטיגט) — האָט גרין צו זיך געזאָגט. — „איר האבט אין מיין לעבן מיט יענע ווייבער מינע קיין צור

ברידען אהן-דעם. אבי ער זאל איהר	דאס. זי פירלעט אז זי קען נישט געבען
רײַזען צוריק. זי וועט איהם, זאגט זי,	דאס וואס הייסט ליבע, זי קען נישט.
אײַן, א ל י נ נאכגעבען, נאך נישט	(ווייטערעס מאַרגען)

זי מיט איהר אין דער פֿינאנצערקייט פֿון דער נאכט אין אײַגענעם העכער, אויסרעכענענדיק דעם יִובֿל צום לעבען, צו גענוסען פֿון יִעבֿען מיט אַ פֿינעז מאַס אָפּגעבען זיך צו פֿיערטיג, אינגערען זיין ערשטער הויז איהר יונגעס ארײַז באפען יִעבֿען און ליבע פֿאַר דאס פֿייר הערדיגע און אײַז שפּעטער, ווען דער געפֿירל פֿאַר דעם וועט אפּשטארבען. קענען זיך, אַזוי צו זאגן, אפּפּאָפּען מיט גליק, צו קענען ווען עס איז נאָך נען. „איהר בין געײַ ניסליך!“

אום צו קענען זאגן, אז ער איז דאס געײַ, דאָרף ער דאס אײַען זיין. איז געײַ זי דאס, אז ס'זאָגט זיך נישט. ער קומט אײַף פענליך און זיפּעט אין זיך. ער האט אײַף זיך רחמנות ער פֿאַרגלייבט זיך צו אײַנעם יואם שטערט אין ים אין וויל אַ מרובֿה, יוי שטארט ער יואם מיט פענליך וועלען אויספֿירן דעם ווײַן פֿון בעכער פֿון גליק בין צום דעם!

אַבער פענ, ווײַט אײַם, און צײַר

אָבען גרײַט אַרױסגעשאַנען פֿון דעם, פֿאַרײַטענענעם, דײַגען קײַר מײַנען לעבען אַבער, אַרױס האָט זיך אַיַצט אײַדעם פֿון דאָנער, פֿון ים, אײַד נישט געױאַלט געװן. די אױסגעבענע געכט האָבען זיך געקענט אַנדרײַגע, ווער דאָרף זיך, ווער וויל זיך? גרײַט האָט אײַצט געױאַלט, אז ער וויל קײַנעם נישט. ער דאָרף קײַנעם נישט. ער מוז זעװן צו זײַן מײַס זיך אַלײַן און מיט פענליך, אױסוואַרטען די צײַט פֿון אײַר טראַגע און זעװן וואָס זי וועט מיט זיך ברענגען. און נישט בין וואָנען ער יענעם אַלײַן זעװן אײַן יענעם דאס וועט זיך נעװן טען וואָל ער באַשטימט ווײַ אַזוי ווער נען, דעם צו האַנדלען, ווײַ אַזוי זיך מיט דעם פֿאַר דער וועלט צו ווײַזען...

790

ווייט, ווי גרײַ, פעני און רױזע דאָרף זיך פֿון די איבעריגע געכט נאָך יעם גרױסען קונדאָרײַאנדער דאָסער, וואָס אױפֿן באַהרדוואָק געװען צו האַלטען האָט עס נישט געהאַלטען. מען האָט זיך צו זיך, „געקלעפט“ און, ווײַ לענדיג נישט ווײַלענדיג זײַנען זיך צו ביסלאָד מיט נײַטיגע מעשען באַקאָם געװאָרען. אמת, אַ לײַכטע באַקאָנטשאַפט אין דאס געװען, אַן אױבען אױפֿן אײַנע, אַבער דאָר באַקאָנטשאַפט. ס'האָט די פֿרױנדליכע מעשען נישט געקענט פֿאַר בײַגעװען, נישט צוגעבען אַן ס'איז אַ „גאָס דען“, אַן ס'איז שױן גאָס וואָר רױס און אַן די ים־לופֿט אין יואַנדער־פֿול.

גרײַט איז געקומען אין דעם האַטעל, צום באַהרדוואָק, צום ברען ים, צוליב פענליך, צוליב ים־לופֿט, וואָס איהר האָט זיך פֿאַרװאַלט האָבען. און מעװר ווײַ מיט פענליך האָט ער זיך דאָ נישט געװאַלט פֿאַרנעמען, אפֿילו די צײַר טשעפּעניש, רױזע, מיט איהרע באפען שטעלבערען העפּלונג, אין איהרע אײַד, מיטגענויט, געװען איבערײַן. ער האָט געזאָגט, אַן ווענדיג אַלײַן מיט פֿען גרײַט אױף די שטולען, וועט ער זיך מיט איהר געױסליך דורכפֿירען יענע גען, די אַלע זאָכען, וואָס האָבען מיט זיך בײַדען צו טאן. ערשט אַ געכט־גער טאָן! ער האָט גאָר נישט צווען מיט איהר אַלײַן צו פֿאַרײַבען. אױב נישט קײַן ווייטע אַנטיקענישען, אין די אײַגענע צוטשעפּעניש, די רױזע מיט איהר קײַנען געװען פֿון אַלײַן וואָס עס קומט פֿאַר ארױס איהר.

רױזע'ס צופֿרײַדענהײַט מיט דעם ווײַ די האַטעל אַנגעשטעלעט האָבען זיך מיט איהר באַנױסען, ווײַער אפּגעבען איהר ערשע, ווײַער שטענען פֿאַר איהר יי ווואָלט געזען ווער ווײַסע וואָס. דאָס גרײַט קענענט פֿאַרשטענען: אַ פֿענליכע יואם אױף אַלע מאָל געװענט צו באַדױנען אַנדערע, זעהט ווײַ מ'באַר רױס זי, מען זי טאָקע יערפֿון דנאה האָבען, אַבער פענליך —

פענליך, האָט גרײַט געװאַוסט, האָט שױף געװען שטענדיק האַטעלען און קעגנאָס בעסערע מורױנעס ווײַ דאָרף אין זיך פֿונדעסווענען, באַקענט צו דאָרף ווען אױף אַלע וואָס רױזע זאָגט. איהר אױד אין דער פֿלאַץ געװאַלדיג געפֿער לען. זי אױד ווײַס גאָר נישט ווען זי וועט דעם פֿלאַץ וועלען פֿאַרלאָזען, ער, גרײַט, דאָרף זיך גאָר אַ פֿריס טאָן אױף דעם קונד אײַלענדער־ים און ווײַסע לױרעט דעם ים וואָס איז אין אַטאַנטיק סײַל, ווײַ פעני ווערט גאָר אַן אַנדערע. אַזעלכע געהט פֿון איהר יי געװאַלדיק אױס און ס'קומט אױף איהר אַן אַ נײַטיגקייט. איהר געפֿעלט דען ים און גאָר. זי וויל נישט הערען פֿון אַטאַנטיק סײַל!

וואָלט דאָס גרײַטען אױד נישט גען, ווען זי געסט אין האַטעל שטען קען איהר נישט, מיט זײַנע צײַל לײַדעס, אַזוי פֿיל אױסגעקומענע, ווען זי קוקט נישט אין זיין זײַט. אין אַבער גאָר זי קוקט זיך איבער אױס זיין רעכענונג גאָר זי ווײַלען, זעהט ער, טרעפּען וואָס די צײַל לײַדעס, די על־טערע און די יונגע קערען זיך אַן מיט איהר. ווײַל רױזע, זעמען זי באַ טראַכטען, קעגנטיג, פֿאַר זיך ווײַב, האַלט זיך עפעס מיט איהר נישט זי אַ נײַט דאָרף זיך אַיטען. זי האַלט זיך אַן אַ זײַט, מיט אױסדורק פֿון אונטער טעניקייט, מיט אױבערדיקע העפּליכ־קייט. אין די ווײַב, פעני, האַלט זיך אַזוי ווײַ וואָלט מיט זי בײַדען, מיט איהר און רױזע'ן, גאָרנישט געראַט צו טאן.

פענליך איז אײַגענליכע און זיך. זי קומט פֿאַר זיך זי שײַנענדיק שטיל צו זיך און גרײַטען דוכט זיך אַפּט, אַז זי רעדט צו זיך...

זי איז פֿאַר זיך אַלײַן גענוג. — טראַכט ביטערליך גרײַט. זי האָט שױן וועגען וואָס צו טראַכטען... זי דאָט אין זיך איהר סיד...

און גרײַט איז מקנא פענליך וואָס זי איז אַזוי פֿול מיט זיך. וואָס זי האָט עפעס אין זיך מיט וואָס איהר געדאנק, איהר קערפּער אױסגעפֿילט און פֿאַר גומען.

ער פֿירלעט אַ פֿיסטקײט אין זיך. ער איז זיך צופֿיל, ער וואָלט זיך מיט זיך וועלען מיט פענליך טיילען, אײַנזײַקלען

אפּרױסגעװונג פֿון געכטען! גרײַט יאָזט רױזע'ן רױזע. אַ אַר־דענע, קען זי נישט זינען יאָזט און שײַנען. מיטגעװונג מאַכט ער זיך, און ער דרעכטעלט, כדי צי באַפען אַ ווייטען, פֿאַרײַגעטען קופֿ אױף פענליך, אױף די פֿאַרײַגעטען יואם שטענען זיך אַפּ קוקען אױף איהר, ווײַל זי איז אַזוי שטענען זי שײַנט ארױס פֿון דער שורה, פֿיר דער „לײַט“ שטיל ווער, צי רױזע, כאַטש געהט און מאַכט פֿון איהר אַ בײַד גרײַט האַרץ געװעט אױס אין אױס אײַם גאָטאנדערונג פֿאַר די פענליכע שעהנדיקייט, אַבער זי קלאַפט אױד מיט אױסדורק איבער די בליקען וואָס פֿרעם דע וואַרפען אױף איהר, זי מיט איהר שעהנדיקייט, מיט איהר אַלען מיט אַנאָדער באַלאָנגט צו איהר. ער וויל זי מיט קײַנעם נישט טיילען. און זי, די יואם גראַצען אױף איהר די אייגען, און ארױסגעקראַכען זאָלען זיך נאָר ווערען! זי עמען זיך אַזוי מיט זייערע בליקען! *

קוקט גרײַט פֿון דער זײַט אױף זיך פענליך און קען נישט דריקן אײַנציען. איהרס דאָכט זיך, אַן פעני מאַכט פֿון זיך אַן אױסשטעלונג. זי פֿאַרװאַרט אַזוי פֿאַרשײט די ארעסס אױסער־קאפּ, זי קוקט אַזוי פֿאַרײַלעט ארױס אין כּאָדען — מאַנאָז, זי שײַנענדיק פֿאַר זיך אַזוי פֿאַרפֿירערען, אין די פֿיס איהרע, אין די דורכױכטונג, זי פֿאַרװאַנט, ווײַדענע סטאַקונג צי יואם ווײַט זי זי אַזוי פֿיל? גרײַט האָט איהר שרײַן אַ פֿאַר מאַל ציגעװאָנען אַן זי זאָל זיך איהרע פֿיס צוועקען. דעם זי זי צו אױף אַ ווײַלע און רעקט זי ווידער אַפּ.

זי דעקען זיך — זאָגט זי — אַלײַן אַפּ. זי באַמערקט גאָר נישט ווי אַזוי, „אזוי זאָגט זי“

גרײַט גרױבט איהר נישט וואָס זי זאָגט. אַבער ער קען איהר נישט זאָגן, און ער גרױבט איהר נישט, כדי מער אַמט'ען פֿון איהר ארױסצוקריגען, מאַכט ער זיך אַן ער גרױבט איהר אַ ליבע. ער האַלט אין אײַן טראַכטען ווײַ אַזוי אױסגעװענען פֿאַר וואָס עס האָט זיך איהר מיט אַבאָל פֿאַרװאַלט קונד אױף לאַגער זאָס געװאָרט זי פֿון דעם? זי האָט זיך דאָר שטענדיג ווענען קונד אײַלאַנד מיט אַזאָ פֿאַרװאַנט אױסגען — רױס, ייך געקרימט אױף דעם אין אַנערװען „קאָסעס“ זי יעניגע, וואָס זייען געװאָנען אַהער. אַ פֿיל קלײַנעגקייטען האָבען גרױסע אױספֿערקלאַמקייט צו פֿיל גרעסערע זאָכען אפּגעװענען. פענליכע גרױסער סיד וואָס אין איהר, אין אײַנעם געװען אַרױסגעװענט מיט אַנערקע אױסױב־טויקייטען, וואָס גרײַט האָט זיך אױף זיך געװאָנדערט ער זאָל גאָר וועגען זי טראַכטען.

אַבער, ער האָט זיך נישט געקענט העלפּען. ס'זאָגט זיך געטראַכט, פֿון זיך אַלײַן האָט זיך בײַ איהר גען טראַכט, און דאָס געטראַכטע דריבֿן טאָן, דורד דער צײַט וואָס ער איז גען ווען וואָנעריג, דאָס אַנגענומען ווײַדע פֿאַרמען און געשטאַלעטען. בײַנאָכט, אַלע האָט זיך צוגרױפֿענדיקען אין הילפּות, פֿון וועלכע גרײַט האָט זיך גען זאָגט, אַן ס'קען מוטונע ווערען.

גרײַט האָט זיך געקליבען צו פֿרעגען בײַ אַ דאָקטאר ווענען ווײַנע הילפּות, אפּשער האָט עס צו טאן מיט'ן מאַנען מיט'ן בלוט־דרוק, צי וואָס. דערווײַלע האָט ער זיך געװאַרױסט אױפֿ'ן זײַט. ער האָט געפֿירט ווײַ זי זיך שטאַרט אײַם און ווײַ זי טוואַכט אײַם אַפּ.

די זון בײַטאָג און די לבנה בײַר גאָלט, זי פֿרעמדע אומגעװונג, פעני איז די „אנדערע אומשטענדיק“, רױזע מיט איהרע קעלבערען התפּעלוֹת אר־בער אַ יעדער זאָר, און גאָר זאָכען.

יאטעל אַרײַנגעקומען
פעני האט זיך מיט אַ קלאַפּונג אין
האַרצען און זשורנאַל אין האַנט גר-
זיך אין איהר שטול אַראָפּגעלאָזען.
— זעהט נאָר ווער ס'איז דאָ! —
האַט ריווע אויסגערוּפּען—אונזער פאָר-
מאַנראַפּער, איד מײַן, אונזער אַר-
מיסט... מר... ע... וואָס איז דער נאָר-
מען... ווי קומט איהר אַהער?
„ אַ שטחא אויף איהר!“ — האַט
גרין בײַ אַ טראַכט געטאַ. — אַ
גדולת! וועמען זי האַט עס דאָ דער-
זעהן! מ'דאַרף איהם דאָ נײַטיג האָ-
בען!“

דער אַרטיסט האט זיך פאַר גרײַנען,
פעני'ן און ריווע'י העפּליך פאַרברײַגט
און געזאָגט ווי אזוי ער קומט אַהער.
ער האָט גענומען אַ לאַנגען שפּאַציר
אויס'ן באַדורוואַס און איז אַרײַנגעקור-
מען זיך אַביסעל אַפּרוואַנען, אויכרױ-
כעניע אַ סיגאַרעט און צו סעלעקטאני
רען צו אַ פאַרטי —

פעני, האַט גרין געזעהן, האַט זיך
אויפ'ן אַרטיסט גאר אפּילן נײַט גע-
וואַלט אומקוקען, זי איז פאַראַינסגע-
רעמיס געווארען אין איהר זשורנאַל.
ווען זי ריווע וואַלט זיך צו איהם אזוי
ניט צוגעפאַנט, ווען זי וואַלט איהם
אַפּלאַזען, וואַלט ער געקענט צוועקענען
און פעני וואַלט עס אפּילן נײַט באָ-
מערקט. האַט זיך אַבער ריווע גענוי-
מען פאַרצדערייַענען ווענען ביזנעס,
ווי נעמט עס איהם? מאַכט ער עפעס
געלט? און ער, דער „סמאטאָראַפּיש-
טיק“:

— אַ דאָנק פאַר פרעגן, עס געהט
צו ביסלעך. דאָלואי ווײַטער נײַט ער-
נער. מענשען, פאַרמעגליכע, האַבען
בײַ מיר באַשטעלט פאַרטרעטען.

אזוי, פאַרטרעטען! — דאָט דײַ
ווע ענטזײַקט אויסגערוּפּען. דאָס איז
פּייר, זאָגט מיר נאָר, נײַכען ווי כאַטש
אַ נומער פּרױז? לױנט זיך פאַר זײַ
דערמיט צו פאַטשקען?

דער אַרטיסט האט איבערגעזאָגט:
„פאַטשקען?“ און אַ לאַך געטאן. דאָן
זיך מיט אַן ערנסטען אויסדרוק אויף
זײַן אינסעליגענטע, אפּגעזערטן פנים
געווענדעט צו מר. גרין:

„כ'האַב אַפּט געמאַכט וועגען
איד, מר. גרין, זינט איהר זײַט בײַ
מיר געווען. מיר האַט זיך איד גע-
וואַלט פרעגען אויב אירר וואַלט מיר
ערלױבען אייער בילד, כ'מײַן אַ בילד
פאַר איד צו מאַכען.

— כ'האַב שוין גענוג בילדער —
האַט גרין טרוקען אַ זאָג געטאן. —
פּלעכטי, און סאי ווי גלױב איד נײַט
אי: האַנטאַרכײַט. ס'נעמט לאַנג און
ס'קומט נײַט אַרױס דאָס וואָס מ'ווייל,
כ'אָ ביז נײַכענב. אַ פּיענע פּיקטשור
איי גענוג פאַר מיר.

(ווייטערעס מאַרען)

(פאַרטעצונג פון געלטען)
און ריווע פאַרענטפערט איהר:
„ס'איז אזא טראַגעדיע, אַז זי וועט
דעם פעקעל אַייבערקומען, וועט זי
צוריק קריגען דאָס געפיהל פאַר ליבע,
מ'דאַרף איהר געבען צײַט ביז זי וועט
צו דעם דאָזיגען געפיהל מיט דער נאָר-
טור קומען. נײַט צווינגען זי, נײַט מאַר-
כען געווען...“
גרין האַט געפיהלט, אַז ווען ער נײַט
זיך נאָר, וואַלט ער דער ריווע'ן גע-
קענט צורײַסען ווי אַ הערינג. די רייד
איהרע וועגען דעם ווי מ'דאַרף אײַצט
פענעלע'ן „טרויסען“, און איהם שוין
געטראַכען פון האַלץ!
גרין'ען האַט זיך וויפּיל מאל גע-
וואַלט אויסשרײַען צו ריווע'ן „שאַר-
ראַפּ!“ ער האַט זיך גאר אין דעם נײַט
נאָכגעגעבען, ווייל דאָס האַט נײַט גע-
פאַסט פאַר אַ דזשענטלעכקײַט. ער האַט
זיך, אַנג, געהײסען געדענקען וואו ער
געפֿינט זיך, אַז ער איז נײַט בײַ זיך אין
דער היים, ער איז אין אַ האַטעל צוויי-
שען פּרעמדע מענטשען.

נײַט גוט! ווי גרין האַט געפיהלט לײַ-
גענדױג אויפ'ן שטשער, און זעהענדיג
ווי מ'קוקט אויף פעני'ן, וועלכע האַט
געשײַנט ווי די זון, האַט ער נאָר ער-
גער געפיהלט דורך דעם ביסעל צײַט,
וואָס ער איז מיט זײַנע לײַדיס געזען
סען אין האַטעל ווען די טאָניזשױז
האַט געשפּילט און פאַרלאָר האַבען
זיך, האַלטענדיג אַרומגענומען רײַט
מיש, אין טאַקט צו די מוזיק געדרייט.
ער האַט געקענט זעהן, אַז פעני איז
די טאָניזשױז פאַרלאָר מקנא, אַז זי
וואַלט זיך אויך נײַט אפּוואַנען פון טאָר-
צען, ווען זי איז דאָ אליי, ווען ער איז
נײַט דאָ.

ער האַט וועגען דעם געמאַכט אַ כאָ-
מערקונג צו ריווע'ן. און ריווע, די
וועלטליכע דאַמער, וואָס זי איז עס דאָ
געוואָרען, האַט געזאָגט:
— וועלל, מײַן פּרױנד, ס'איז גע-
טראַגעדיע, אַז מענלעך'ן זאָל זיך וועלען
טאָנצען. זי איז דאָר אזוי יונג! מיר,
עלטערע מענטשען, האַבען שוין פאַרגע-
סען פון די זאַכען... אין די אױגען פון
דער עלטער קוקט עס אױס צו זײַן אַ
נאַרשקײַט. אַבער בײַ דער וועגט
הײַבען זיך די פנים. ס'איז אָנגענוג זיך
אזוי אַביסעלע אַ שוועב צו טאָן —
איז די אַרעמס פון עפעס אַ שאַר-
לאַטאָן! — האַט גרין דערשטאַפּט אונ-
טערצוזאָגען.

— וואָס עפעס דוקא אַ שאַרלאָך
טאָ? ס'ווייגן פאַראַן זעהר אַיִשטער-
דיגע מענטשען צווישען די וואָס טאָר
צען. טאָנצען, מר. גרין, איז אַ פאַר-
געניגען, און אַ דורף וואָס אַ פאַרגעני-
גען, און דאָס אַ נומער עקסערסאַז
(איבונג). אַ ש ע ה נ ע ר עקסער-
סאז, אַ מחי'ד'דיגער!
ריווע האַט זיך אפּילן צום לעצטען
וואַרט אזוי קאָמפּליש אַ טרייסעל גע-
טאָן און גרין האַט אויף איהר ווי
פאַרוואַנדערט געקוקט. „זי אויך“ —
האַט זײַן טוק געזאָגט. — „אזוי אַלץ

איינע פון די זאַכען, מיט וועלכע
גרין האַט זיך אײַצט געוואַרען, און
ריווע'ן האַט עס, ווי איהם האַט אויס-
געוויזען, אפּילן נײַט אָנגעוויבען צו
אַרען, איז געווען די פּאָזע אין וועלכער
פעני איז מיט איהר זשורנאַל גענומען
און די בליקען מיט וועלכע מענער האָ-
בען זי דורכגענומען...
פעני איז געזעסען אויף אַ שטול,
אביסעל דערווייטערט פון גרין'ען און
ריווע'ן. זי האַט געהאַלטען אײַן פוס
פאַרלייגט אויף דער צווייטער, אַרױס
געוויזען אזוי איהר פוס ביז איבער'ן
קני, אַ שעהן פאַרמירטען פוס, אַרומ-
געצויגען מיט אַ זעהר דורכזיכטיגען
זאָק און אָנגעטאן אײַן אַן עלטענאַמען
שיכעל. פעני אַלײַן האַט אין איהר
אומגעטליכער פאַרטאָכטיקייט אויס-
געזעהן צוציהענען, רױזענער שעה, שע-
נער פון דעם בילד וואָס אויפ'ן פאַדער-
בלאַט פונ'ם זשורנאַל, וועלכען זי האַט
אויף איהר קני געהאַלטען.

— זאָגט איהר, — האַט גרין משהר
ניט געקענט שווייגען, — אַז זי זאָל
אַרומטערציהען די דרעס. אַלץ קוקען...
ריווע האַט אַ לאַך געטאן:
— עס אַרם איד אַז מ'קוקט?
ס'אַלראַיט, מ'וועט געדרישט נײַט אַפּי-
קוקען...

— ס'איז נײַט שעהן אזוי. ס'איז
וואוּלנאָר! — האַט גרין אויסגערוּפּען
אזוי הויך, אַז פעני האַט עס דערהערט
און זיך אויף איהם אומגעקוקט.
— זאָגסט עפעס צו מיר? — האַט
זי אירם נאָאויז געפרעגט.
— עס... האַט גרין געזאָגט. —
איד מײַן אַז ס'איז שוין צײַט צו געהן
צו זיך.

— איז עס נײַט צו פריה?
— נײַט ווען מ'ווייל פרייה אויפשטיין
כדי צו זײַנען לענגער אויף דער גאָס.
צו דער צײַט איז אַ רייד געקליידער
טער יונגעראַסן צוגעקומען צו ענז'ן
און זיך פאַר אירד העפּליך פאַרניינט:
— זעסט וו אים פאַרשאַפּען די עהרע
מיט איהם צו טאָנצען?

„נאָ... טענען זי“ — האַט פעני
מיט אַ קוק צו ריווע'ן, רױט ווערענדיג
געזאָגט. — „איד טאָנען נײַט...“

דער קאוואַליער האַט זיך דאָן נײַט
געפּוילט צו ריווע'ן און גרין'ען נאָר
הענט צוצוקומען צו בעטען בײַ זיי די
ערלױבניש מיט וויער ס א כ ט ע ר
צו טאָנצען. בלויז אײַן טאָנץ, אַ טעני-
נאָ.

ריווע האַט פּראָגענער אַ קוק געטאן
צו גרין'ען. זי האַט איהם מיט די אוי-
גען געפרעגט וואָס זי זאָל דעם עלער
נאָממען יונגענמאן ענטפערן.
דער עלטענאַמער יונגענמאן איז גע-
שטאַנען און געוואַרט אויף זייער ענט-
פער, אויף וויער געפּעליגסטע צושטיי-
מונג צו טאָנצען מיט וויער. טאָר-
טער“...

גרין'ס פנים האַט זיך מיאום אויס-
געקריכט. דער יונגענמאן איז איהם
געשטאַנען ווי אַ בײַן אין האַלץ, וועלל
כען מ'קען נײַט אַרױסשפּיצען און נײַט
אַרומטערשלינגען. אויפּגעגעבט, מיט אַ
געדווענען קול, האַט זיך גרין פון זײַ
טיפען שטול אויפּגעשטעלט און פאַר-
בייטקענדיג דעם קאוואַליער צו פעני'ן
געזאָגט, אַז ס'איז שוין צײַט צו געהן
אַפּרוּדען, אַז ס'איז דאָ נײַטא צוליב
יואַס לָנגיגע צו ויצען. און פעני, כדי
אויסצומיידען אַ סצענע וואָס זאָל זי
אין די אױגען פון דער וועלט באַקליי-
דיגען, האַט זיך שוין געמאַכט גרױס
גרין'ען נאָכצופאַלגען. ווי דער אַר-
מיסט איהרער איז אין דער מינוט אין

פאַרהאַלטסו זיך מיט מיר ווי איר וואָלט דיר זיין אַ פרעמדער? איר בין דאָך דיין מאן. נעהטס דאד פון מיר האבען אַ קינד!...

ער האט דאָס געזאָגט און איהר דערביי פארשענד אַנגעקוקט. אַבער מעהר ווי אַ פאר גרויסע טונקעלַ בלויע אויגנען, וואָס האָבען אַהן אַ באַשטימ־טען אויסהרוק נעקוקט אויף איהם, האָט ער נים געזעהן.

— מענני, — האָט ער מיט געבעט געזאָגט. — רן באַהאַלטט עפעס פון מיר... זאָג מיר אויס וואָס דאָס איז, אור וויל ייִסענ דעם אמת איר וויל נים ווין קיין דעם פול, אויב רן האָסט געזען מיר געווינדגט, וויל איר דאָס וויסען. אַפּשר האָט מען דיר דערצו געזוואונען, וועל איר דיר מוחל זיין... דו מינס מיר אַבער זאָגען דעם אמת, דעם ריינעם אמת!

— איר האב נים וואָס צו זאָגען, — האָט פעני נאָר אַ קורצען שווייגען שטיל געזאָגט. — איר בין מיר, איר יול שלאָפען

— אַליין?... — האָט גרין אונטער־טעניג געקוקט אויף איהר.

— יעס, אַליין... — פארוואָס? וואָס איז, מיר זיך גען דען ברוגן?... אָן דו ווילסט שטארק, קען איר דיר צוזאָגען צו זיין אַ... א... דזשענטעלסטען. איר וויל נאָר פיהלען, אָן דו ביזט געבען מיר, נים ווייט פון מיר. וואָס זאָנסטו? — פליין...

— וואָס פליין? ווען פליין? — האָט שוין גרין אַנגעהויען אַרויסגעהן פון גערלעך. — וואָס מאַכסטו דא פאר אַן אַנשטעל? וואָס טויגען דיר די ה'דלעך? ווער, מיינסטו, בין איר ריר? דו וואַלטס ויר דארפֿען שצעצן גליקליך דערמיט וואָס איר זאָג דיר נים דאס, וואָס אַן אַנדערער אויף מיין ארט וואַלט דיר זאָגען, און נאָר ווי זאָגען! צופיל אויפ'ן קאפּ דארפסטו מיר נים קריכען. אויף אַלין איז פאַראַן אַ מאַס. דאָס איז די לימיט! פעני, ס'איז די לימיט! ב'וועל דאָס מעהר

ניט דולערען. נאָ מעס, איר בין אַ מאן. דיין פאן, איה יו פלין. קענסט מיר נים אינגאָרן. ביזט מיינע און ב'וועל דיר האָבען געבען זיך, נים געבען דיין קווינע. האָסט מיט מיר הונגה געהאַט, נים מיט איהר! דארפסטו מיר פאלגען וואָס איר וויל. מיר!

10.

לאַנג איז ריווע נים געזעסען אַליין, עס זייגנן אַוועק בלוין אַ פאַר מינוטען ווי דער אַרמיסט אין צו איהר צוגע־קומען:

— מען זיך אַן אַריבער זינדיגער געבען אייד אויף אַ ווילע אַוועק זעצען? — האָט ער מיט אַן אומע־טיגען וויכענע שמיכעל ריווע'ן גע־פרעגט.

ריווע דאָס צושטימיג געפאַכט מיט'ן קאפּ.

— פאזשאלוסטאָ! — האָט זיך ביי איהר די אַינלאָרונג אויף רוסיש אַרויסגערעדט, און זי האָט עס גלייך פארענטפערט דערמיט, וואָס ער, דער אַרטיסט, האָט אין איהר אַרויסגער־פען אַן עראינערונג פון די יונגע יאהר דען, ווען זי איז נאָך געווען אין דער אַלטער חיים' און ווען יונגע ליב, פיונע, אַרנטע ליגענטע יונגע־לייט, פלעגען ליב האָבען מיט איהר צו זיצען שטונדען לאַנג צו פאר־ברענגען.

— איהר האָט אַמאל געמוזט זיין זעהר אַ שטעהנע, — דאָט דער אַר־מיסט אַינקוקענדיג זיך אין איהר מיט אַן ערנסטען מאַן געזאָגט.

— גג, זעהר קיין שעהנע, — האָט ריווע ליבליר אַ שמיכעל געטאָן, נים — בין איר קינמאָל, דאָכט זיך, נים געווען. אַבער קיין הן, סימפאטישקייט, האָט מיר נים געפֿעלט. מען האָט מיר געזאָלטען פאַר זעהר אַ הו'עזוריגע מידעל און נים קיין צאָרישע אויך. — איהר זייט אַ קלונע, מרס. מיר מאן, זעהר אַ קלונע!

— וועל, וואָס מיר פעהלט נאָר צו חכמה —

— אייד פעהלט גארניט. זאָגט עס נים.

— אַלדייט, מר. אַרטיסט! ב'וועל זיך מיט איר איבער דעם נים קריבען, — האָט ריווע געלאַכט. — נאר איר מיין, איר... יאָל איר זאָגען וואָס איר מיין?

— זאָגט, פלין, זאָגט!

— אַלאָ, איר זאָג: איהר זייט צו מיר געוויס נים צוגעקומען כדי צו מאַכען קאמפלימענטען... איהר רעדט צו מיר און איין יונגע האָט איהר... אימיצע אַנדערש...

— איהר מיינט...

— יעס סעך, איר מיין וועמען איהר מיינט!...

— וועלל, איר זייט אייד נים וואָס צו זאָגען...

— איהר דארפט מיר גארנישט זאָגען... ב'פארשטעה שוין אַליין ווי אייד איז אויפ'ן דארצען. אַז אַנשטאט צו דער שעהנער, צו דער יונגער, דארפט איהר דאָ זיצען אין ריווען צו אַן אַל־טער...

...

(ווייטערעס מאַרען)

— וואָס האָט איהר ביי איהם גע־

ווען?

— בילדער! ב'בין דאָך געווען אין ווין סטוריא.

— איר ווייט, אַז איהר זייט געווען אין זיין סטוריא, אַבער וואָס ווייטס איהר וועגען דעם וואָס איהר האָט דאָרט געזעהן?

— וואָס ווייטס איר? וואָס מיינט איהר בין איר, אַ ברמח? איר ווייטט שוין נאָרניט וואָס איר זעה?

— נאָ! איר וועל נים זאָגען, אַז איהר זייט אַ בהמה, ב'מיין נאָר, אַז איהר זייט אַ קנאַפע מבין'מע אויף קונסט. דאָססאָל!

— וועלל, — האָט ריווע פירדליך

געזאָגט, — איר וועל זיך איבער דעם מיט אַייד נים קריגען. זאָל ווין אַז איר בין נים קיין מבין'מע. צום שידוך וועט עס מיר שוין נים שאַטען. ב'ניב צו אַז איהר זייט מערר מבין. און אַז פעני'ן, אַזוי נוטמוסי:

— וואָס זאָנסטו, פעני דער, ווענען

יעס ווי דיין מיסטער האָט עס מיר ערשט אַריינגעזאָגט? זעהט נאָר ווי פאַרטיפט זי איז אין דעם מענעוין! וואָס האָסטו דארטען אַזוי געפונען, וואָס?

— גארנישט, — האָט פעני געלאָר ען דעם זשורנאַל אַוועקגעלייגט און זיך פון שטול אויסגעהיבען. — איר גלויב, אַז איר וועל גערן שלאָפען. איר בין מיר.

— אַלירייט, מיערע, — האָט ריווע פוקערליך געזאָגט. — געה זיך געזונט־טערהייט.

— און דו? — האָט פעני גע־פרעגט.

— איר? איר וועל נאָר דא אַבר מעלע זיצען. ב'וועל קוקען איהר די מעגשען וואָס דרעהען זיך דא אַריבס. איר גלייך צו זעהן ווי ווי דרעהען זיך אַריין אין סדיר און דרעהען זיך אַרויס.

גרין, צופרידען פון דעם וואָס פעני געהט מיט איהם, און וואָס, ריווע שלעפּט זיך נים נאָר, האָט צו ריווע'ן

אין שפּאַס געזאָגט, אַז זי זאָל זיך דא

„באהיווען“, זי זאָל נים פארגעסען, אַז זי איז אַ ווייב פון אַ מאַן און זיך

דעריבער נים לאָזען פארפיהרען.

אַז שטעהט דער פאַצעט, דער פויכטער פראַנט (וואָס איז פריהער צונעקומען געשטן די ערלויבניש׳ מיט פעני'ן צו טאַנצען), און קוקט אויף איהר... זעהט זי ווי ער קוקט?

ריווע האָט צוריק געשפּאַסט:

— ער קען אויף מיר קוקען ביז דו אויגען זאלען איהם קריכען פון קאפּ, וועט ער פון מיר גאַרנישט אַפּקוקען.

און פאר עין הרע האָב איר אויך קיין מורא נים. און פארפיהרען וועל איר זיך נים לאָזען, נים וויל איר האָב אַ מאַן, נאָר וויל ס'לוינט זיך נים אַליין — איז די גשמה ריין, און איהר וועט דאך נים לייענען, מר. גרין, אַז איר האָב אַ גשמה, אַ כשר'ע גשמה דערצו, ווען איר פארשטעה זיך אפילו נים אויף קונסט...

גרין האָט צוגעגעבען, אַז זי האָט אַ גשמה, און אַ נומע גשמה דערצו. און וואָס עס איז שידך קונסט, וועט ער קען זיין מאַרינען אַנשטאָט לאָזען דעם קינסטלער מאַכען זיין פאַרטרעט, באַשטעלען ביי איהם אַ פאַרברעם פאַר איהר, פאַר ריווע'ן, און זאָל זי יויסען וואָס פאַר אַ ספאַרט ער, מר. פיליפּ גרין, איז! הע?

— איר ווייטס דאָס שוין לאַנג, —

האָט ריווע געזאָגט, — אַז מר. פיליפּ

גרין איז אַ ספאַרט. זיין אייגענע ווייב האָט עס מיר געזאָגט... זי אַליין טאָקע מרס. פעני פיליפּ גרין! און אַז אַז אייגענע ווייב זאָגט אַזא זאך, מען

מען דאָס גלויבען!

— גלויבט עס, גלויבט עס!

האָט גרין געזאָגט און איז מיט פעני'ן, איבערלאָזענדיג ריווע'ן אַליין, צו זיך געגאנגען.

געזעהנדיג אַזוי געלאָסטן מיט פעני'ן האָט גרין געזאָגט:

— מ'דאַרף טאָקע זעהן געבען דעם אַריימען מיטפֿעל אַ שאַז צו מאַכען עס ליכע דאלאר. ער דאַרף עס געוויס נויטמיג האָבען. ער זעהט אויס צו זיין

אויף צרות. ווער ווייטס, עס קען זיין, אַז ער האָט נים גענוג צו עסען. נים

אומזויסט שטעהען זיי סינגעל, די

„קינצלער“, זיי האָבען נים מיט וואָס אַ ווייב צו סופאַרטען. האַרען קוים

גענוג פאַר זיך. ווער דאַרף האָבען וויער קונסט, יער? קיינער דאַרף

דאָס נים! און אַזוי אומבעריכט:

— וואַלטסו וועלען אַז ער זאָל ב'אָ

כען פון דיר אַ בילד?

פון מיר? — האָט פעני אַייני

געהאַלטען איבערגעפרעגט. — וואָזי נאָט? איר גלויב, אַז איר וואַלט עס גלייכען צו האָבען...

— וועלל, אַז דו וועסט מיר גוט אַ כעט מאַן...

— ווי גוט?...

— זיי גוט? — איר וועל דיר שוין זאָגען ווי... הע?

פעני האָט געשוויגען.

זיי זיינען ביידע אַריין אין זייערע האַטעל צימערן.

— פעני, — האָט גרין זיין מרייך לענדריגע אַלמע האַנט אויף זיין יונגער ווייב'ס אַקסעל אַרויפגעלייגט—

מענני, וואָס וועט זיין?... ווי לאַנג יענקסטו מיר צו מאַטערן? פאַר וואָס

האָט איר וואָס? — האָט

זיך ריווע צום אַרטיסט אַ קער געמאָן, קומט אונז נעהמען פיקטשורס!

אַד, איר וואַלט זעהר וועלען האָבען עפעס אַזוינס צום אַנדענקען פון דער

ניד־מייס וואָס מיר האָבען, געהאָט אונז אַזוי ווי מיר ליגען אויסגעצויגען

אויף די גשערס און ברענגען זיך אַז

פון דער זון. יעס? סאי נאָר, דאָס

וועט זיין וואונדערפול. אַז איר וועל

אַזעלכע פיקטשורס אַריבערשיקען אין יוראָפּ וועט דאָרט זיין אַזא שמהה,

איהר קענט זיך גאָר נים פאַרשטעלען

וואָס פאַר אַ גרויסע שמהה דאָס וועט

פאַר זיי זיין!

דער אַרטיסט האָט זיך מיט אַ דאָנק העפליך אַ גויג געמאָן: און צוגעזאָגט

„מיינ'ן אַפּאַראַט צוצוקומען, כאַרגאָס אַ וויינלעך אויף עפעס ווי גע־

וואָרט, און זעהענדיג קענסטיג, אַז ער

וועט זיך דא אויף קיין זאך נים דער־ווארטען, געזאָגט, „וועלל, איר דענק,

אַז איר דאַרף שוין געהן“. און איז גאָר אַ „גור ב'א אַלל!“ טאָקע אַוועק.

גלייך טור געווארען פון איהם—

האָט גרין צופרידען אַ מראַכט געמאָן, ער האָט דא לאַנג נים גענודיעט“,

ער איז זעהר אַ נומער אַרטיסט,

— האָט ריווע נאָכגעקנדיג איהם צו גרין'ען געזאָגט, — זעהר אַ טאַלאַנט פּונקט!

— יעס? — האָט גרין מיט אַ גרימאסע אַ טיך געמאָן. — זיכט ווען

זייט איר'ן דאָס געוואָרען אַ מבין אויף קונסט?

— זיכט ווען? — איז ריווע רויט געווארען.

— יעס, זיכט ווען? פון וואַנען

ווייטסט איהר, אַז ער האָט טאַלאַנט?

— פון וואַנעם? איר פארשטעה דאָס פון דעם וואָס ביי איהם געזעהן.

וועט איר לייט טאן וואס זי קען אייד

ניט זעהן. איר גלויב, אז זי האט אייד זעהר גערן.

— און דאָר, דאָר ווילט איהר אונז ניט העלפּען...

— ווי אזוי קען איך? איך פרעג אייך!

— פרובירט, די הארץ זאגט מיר, אז זי שלאָפּט ניט, פֿלוי, ווייט אזוי גוט ווי איהר זייט קלוג. איך וועל דא וואַר־טע. בלויז נאָר איינמאל אויף איהר אַ קוק טאן און כאַטש אַ פאַר ווערטער מיט איהר אויסריידען!

— אייערע פאַר ווערטער!

איך פאַרזיכער אייד. איך שווער! וועלל—?

— מ'דאַרף זיין שטארקער פון איי־זען אייך אפּצוזאָנען — דאָס ריווע צום אַרטיסט ווייך צוגעשמיכעלט — וועלל, ב'וועל זעהן וואָס ב'קען דא טאן. אייזער זאָלט צו מיר גארנישט האָבן, אויב זי וועט צו אייך ניט אַרויס־קומען. כ'מוז זיין פאַרזיכטוג מיט אייזם... פון איהרטווענען...! זי איז אייזם, ווייסט איהר, אין פאַז לאַנגע, וואָס פאַרערט באַזונדערע אויפּמעק־זאמקייט. אַריב זי קומט ניט אַרויס, זאָלט איהר וויסען, אז זי קען ניט, און זאָלט צו מיר גאַרנישט האַבען, יעס?

— יעס, מרס. סימאן — האָט זיך דער אַרטיסט פאַר ריווע'ן גענויגט, אוי, דריקענדיג שטאַרק איהר האַנט, וועלכע זי ראַט מעשה. לעדי דער־לאַנגט, האָט ער זי ביז צום אַנדערען זייט טיר פון גרויסען האַטעל־זאָל העפֿי לייך אַרויסבאַגלייט.

**

מיט שטילע, פאַרויכטיגע טריט איז ריווע אַריין אין איהר האַטעל־צימער און זיך געהייסען געפֿינען אַ מיטעל אויף צוציהען פעני'ס אויפּפֿערקואַמי קייט אויף דעם, אז זי איז דא, ווען זי האָט דערהערט ווי זי, גרין מיט פֿעי־ני', ריידען דאַרט צווישען זיך.

ריווע האָט זיך געהענטער צוגערוקט צום טיר וואָס האָט צו פעני'ס צימער געפֿירט אין (זי האָט זיך פאַר זיך אַליין געהויסען שלעמען...) איהר אויער צום שילסעל־לאַך צוגעלעגט.

„וועל, דאָס טעטעלס איט!“ — האָט ריווע געהערט גרין'ס קול — „דאָס איז מיין לעצטער וואָרט, אַחין אדער אדער! איין וועג אדער אז אַני דערער. מעהר וועל איך זיך ביי דער נאז ניט לאָזען פֿירען. איך בין קור־געס'ס נאָר, און ב'ווייל דו זאָלטסט עס וויסען!“

ריווע האָט געוואַרט צו הערען וואָס פעני וועט איצט זאָגען, אָבער פעני האָט געשוויגען און גרין האָט ווייטער גע'רעדט:

„(ווייסערעס מאַרגען)

(פֿארטועצונג פון נעכטען)
שלאָפּט נאָך ניט... איך וועל דא וואַר־טען ביז... ביז זי וועט אַהער אַרויסקער מען. דער אַלטער מיז שוין געוויס שלאָפען.

— און וואָס וועל איך מיט איהם טאן, אז ער וועט זיך אינמיטען דרינען אויפּבאַפען און פרעגען: „וואו איז פעני?“

— וואָס, איהר וועט אַרויסגעהן זעהן וואו זי איז... דאָס הייסט, אייזער וועט איהם זאָגען, אז איהר געהט זעהן וואו זי איז. אַלרײַט?
נאָו, דאָס טוויג ניט. ער וועט זיך באַפען, אז ב'ווייס וואו זי איז און וועט פאַרלידען צו מיר דעם צונטרויען. ב'האָב מורא צו ריווקירען.

— פרובירט... — האָט דער אַר־טיסט מיט זיינע אַרטיסטישע פויגלעך ריווע'ס האַנט אנגערייט — טוט עס פאַר מיר און פאַר פעני'ן.
— ווען דער אַלטער ווויס דאָס, אז איהר רופּט זי פעני!

— ער דאַרף דאָס ניט וויסען... איהר וועט עס דאָר איהם געוויס ניט זאָגען. וועט איהר?

— כ'מאָר א וועט, אז ניט. ער קען דאָס אָבער אַליין דערישמעקען. ער פאַרדעכטיגט פאַרדראָט אפֿילו דא וואו דאָס איז ניטאָ. איהר ווייסט ווי די אַיטע דזשעלאַסניקעס זיינען...
— יעס, ב'ווייס, און, ס'טוט מיר ליידי...

ריווע האָט געקאָנט זעהן, אז ס'טוט איהם ליידי, דעם בלאַסען, ה'נ'עורדיגען אַרטיסט אוי ס'איז איהר גטווען אויף איהם אַ גרויס רחמנות. זי האָט פאַר־שטאנען, אז די כיספּאַטיע צווישען איהם מיט פעני'ן איז אַ סך אַ שטאַר־קערע ווי זי דאָט עס פֿריהער גערעך בענט. צו טראַכטען ווענען דעם, אז פעני דאָט איהס, פֿריהער ווי אַלעמען, געזאָגט וועגען דעם וואָס זי טראַגט. איהר, ריווע'ן, האָט זי, פעני, געלאָזט וואַרטען ביז דער פּראַפּעסאָר וועט עס פאַר גרינ'ען אויסגעזיגען, און איהם דעם אַרטיסט האָט זי יאָס געזאָגט!

— אויב דאָס איז פאַר. אייך אַ טרייסט — האָט ריווע צום אַרטיסט מיטפֿילענדיג צוגעשמיכעלט — קען אייך אייד זאָגען, אז איהר, פעני'ן,

— גאָ... בלויז צו אַן עלטערער און... אַ פֿלוגער.

— די, וועמען מיר מיינען איז, הייסט עס, ניט קיין קלוגע?...

— נאָ, איך האָב עס ניט געזאָגט. זי איז נאָר אָבער צו יונג צו זיין אזוי קלוג און ערפֿאהרען ווי איהר זייט. און זי איז אַביסעל, ווי זאָל איך דאָס זאָגען, קאפּיריזנע.

— ניט אַביסעל קאפּיריזנע, גאָר אַ סך. און מיר דאָבען זיך פֿון איהר איבער־דעם גענוג אויסצושטערן. אויב דאָס איז ניט איין זאָר, איז דאָס אַן אַנדער זאָר. אָבער זי ניט אונז גענוג די וועלט צו זעהן. זי פֿיהרט אונז נישטשה פֿאַר'ן נאָו.

— אייך אויך? — האָט דער אַר־טיסט שטייכלענדיג געפרעגט.
— יעס, מיך אויך. איהם, דעם אַלטען, נאָטירליך, מערר ווי מיר. יועלעך, מיר נאָרן זיך פון איהר ביידע ניט.

— איז זי אַלעמאַל געווען אזוי?
— גנאָ, איבעריגענס קען איך דאָס ניט זאָגען. איך ווייס ווי דאָס איז איצעט, און איר מאַך נאָר, אז דאָס וועט איבערגעהן.
— איהר מיינט, אז נאָר דעם ווי זי וועט אַריבערקומען דעם קרויז'ס וועט אַלץ זיין צוריק ווי געיווען?
ריווע האָט איהם פאַרוואונדערט אנגעקוקט.

— דעם קרויז'ס? פון וואָס פאַר אַ קרויז'ס. ווייסט... כ'מיי, דערט איהר?

דער אַרטיסט ראָט זיך געכאַפּט, אז ער האָט אַרויסגעזאָגט סעהר ווי מען דאַרף און האָט פאַרכיסען די לִיען. ער האָט אַ ווילע פון אויסען אַרויף געקוקט צו ריווע'ן און פֿאַרלעגען, אזוי ווי שולדיג, געשמיכעלט.

— זאָל אייך ניט וואונדערען, מרס. סימאן, — האָט ער זיך ביי ריווע'ן ווי געבעטען, — וואָס איך ווייס ווער געז דעם איז וואָס פאַר אַ לאַנגע פעני, מרס. גרין, געפינט זיך.

— זי האָט עס אייך מסתמא גע־זאָגט...

— יעס, מרס. סימאן, זי ראָט עס מיר געזאָגט.

— ווען האָט זי דאָס אייד געזאָגט? — האָט ריווע געפרעגט.

— ווען? איך געדענק ניט אויף ריכטיג...

— זי האָט עס אייד געמוזט זאָגן דארטען, אין ראַטעל...

— יעס.. יעס...

— ווייל... שפעטער האָט זי דאָס אייך ניט געקענט זאָגען. איהר האָט זי דאָר פון דאָן אָן ניט געזעהן.

— גאָ, נאָ.

— דאָס איז מאַרגען...

— וואָס איז מאַרגען, מרס. סימאן,

וואָס?

— גארנישט... איך האָב דאָס גע־זאָגט צו זיך, — האָט ריווע אַ שטויב בעל געמאַן. — גארנישט... איך פאַר־שטעה איצט בעסטער פאַרוואָס איהר האָט איהר דאָן צוגערעדט וואָס גיכער פון האַטעל אַהיים צו געהן...

— האָב איך ניט ריכטיג געחאַנ־דעלט?

— ריכטיג, זעהר ריכטיג. אַ פֿרוי'ס פֿלאַץ איז געבען איהר מאָו. ס'איז גרינג צו צוברעכען אַ היים, אָבער עס איז זי זעהר שווער גאַנץ צו מאַכען. דער אַרטיסט ראָט זיך אויפֿריכטיג צוגעהערט צו וואָס ריווע האָט גע'רעדט און ריווע האָט זיך ריידענדיג פאַר־טראַכט.

— וועגען וואָס טראַכט איהר, מרס. סימאן? — האָט איהר דער אַרטיסט ווי בסוד געפֿרעגט.

— דאָס, — האָט ריווע געזאָגט, —

איז מיר שווער צו זאָגען... איך האָב נאָר מורא, אז איך האָב כאַנגאָגען אַ גארשקייט מיט דעם וואָס איך האָב געבראַכט דערצו, אז איהר זאָלט אונז מאַרגען קומען פּאָסאָגאַטירען. דער אַלטער וועט מיר פאַר דעם קיין דאָנק ניט געבען... ער איז זעהר איינפֿערויכ־טיג, און פעני איז אזוי ניט פאַר־זיכטיג מיט דעם וואָס זי זאָגט און ווי זי קוקט... איהר פאַרשטערט?...

— איך פאַרשטעה, מרס. סימאן, און איך, איך בין גרייט צו האַנדלען ווי איהר וועט זאָגען. אז איהר דענקט, דאָס ס'איז בעסער אז כ'זאָל ניט קר־מען, וועל איך ניט קומען... אָבער, דאָס וועט אויסזעהן ווי אַ באַליידיגונג פֿאַר... מרס. גרין... דענקט איהר ניט אזוי? אַ באַליידיגונג איז, פֿילייכט, אַן ערענדיש... ניט אזוי, מרס. מיר מאַן?

— איך דעם עסק בין איך ניט קליי־גער פֿין... אייד. אסור מיר, אויב איך ווייס דאָ וואָס צו טאן.

— איהר קענט מיר פאַר פעני'ן פאַרענטפֿערען... איהר וועט איהר מאַרגען זאָגען פאַרוואָס איך וויל־ניט קומען...

— יעס? און זי זאָל זאָגען, אז זי האָט עס מיר צו פאַרדאַנקע? אז איך האָב דאָס אייד פֿון דעם אָפּפֿער רעדט? נאָ, טזענקיז! כ'וועל דאָס איהר ניט זאָגען.

איז גיט מיר אַ מעגליכקייט דאָס איהר אַליין צו זאָגען.

— ווי אזוי ווען?

— ווען? באלד, זי, קען זיין,

געזאגט, אז ווען מ'לאזט דיר וואלסטו נאך געזעסען. און געזעסען. דארטען, נאטידליך, אין טאגן זאל, נישט דא, מיט דיין מאן. שלאפען! אַלראַיט, לויג ויך שלאפען. ווער לאזט דיר נישט. גלויב מיר, אז דו ביזט בעסער ווען דו שלאפסט ווי ווען דו שלאפסט נישט... .

„גוד נאכט, טהען.“
גוד נאכט, גורנאט! נו, פארוואס טהוסטו זיך נישט אויס, ווילסט שלאפען אין אלעמען?

„נא, איך דארף נאך... ארויסגעהן.“
„וואוהין? נאך וואס?“
„אה, גאט!“

„וואס איז, כ'טאר נישט פרעגען?“
„איך וויל זעהן ריוועל!“,
„ריוועל? וועסט איהר זעהן? טאר גען. זי זיצט נאך דארט אוראי און מיינט אז זי איז א לעדי נאר איינע ביי גאט אין קאני איילענד! פסס... עפעס א קליינעקייט ווער ס'ח'דעלט זיך צו איהר? א סמאטאגראפטישק, א קינצלער. הע, הע. דאס מוז זיין א משפחה פעהלער. סט'געהערט. צו פארגעסען אן מ'האט א מאן, א הייס, א נאכט, דער נאר שטופט צו טאן — ריוועל האט זיך „פאנאדערגע“ הוסט...“ אינמיטען פון איהר הוסטען האט זי דערהערט א קלאפען אין מיר, איז די צוויי מירען, איז איין טיר וואס האט געפירט פון האטעל־האל צום ציר מער און איז דער צווייטער, וואס האט געפירט צו פעני'ס צימער. זי איז אזוי צומטעלט געווארען, אז זי האט נישט געוואוסט, וועלכע טיר פריהער צו עפענען.

ביידע טרען זיינען געווען צונעץ מאכט, אבער נישט צוגעשלאסען. ביי ריוועל האט זיך, אויס אלטער גע וואוינהייט, אויסגערופען הויך: „קאס איז!“

ביידע טרען ראכען זיך גלייכצייטיג געעפענט, און צוויי פאר פאלק זיינען איז די ביידע טרען ערשינען. איז איין טיר גרין מיט פעני'ן און איז דער צווייטער—פעני'ס טאטע מיט זיין נייע ווייב, מרס. פאט!

ווי צווישען צוויי פייערען איז ריוועל צווישען די צוויי מירען מיט צוויי פאאר פאלקס געשטאנען און געקוקט און געווארט צו זעהן וואס דא וועט זיין.

די אומגעריכטע, אומגעבעטענע געסט האבען זיך ווי פארוואונדערט, איבערגעקוקט און פעני'ס טאטע איז ארויסגעקומען מיט שפראך:

—וואסס די מעדע? וואסס איז, איך דערקענט אונז נישט?... דאס זיינען מיר איז אונזערע ריכטיגע גע שטאלטען. אייגענע מענשען, דאכט זיך, נאָהענטע, זעהר נאָהענטע.

—ווי קומט איהר אהער?—דאט גרין שטרענג געפרעגט און פעני'ס טאטע האט איהם געענטפערט:

—אזוי זיי אלע קומען אהער, אונז קומען מיר, קאני איילענד איז אַפּען פאר אַלעמען!...
קרען: פאט קאט זיך פאר איהר מאן ווי פאָרענטפערט.

—ער איז מיט מיר אזוי געגאנגען וואקען, און מיר האבען זיך אפגע שטעלט א 'קוק' טאן זיי ס'זעהט אז דער אַקשענ־סערי, דא אונטען, איז דער קונסט כּטאר. ערשט ער האט דערוועגן דעם שוואַרצען, דעם שאופער, און זיך מיט איהם ארומגעכאפט ווי מיט אן אייגענעם. נו, נאטידליך, האט ער נאכגעפרעגט וואס ס'מאכען דעם שאר פער'ס באַלעבאטיס, און אזוי דער הערט, אז זיי זיינען דא! האט זיך איהם פארוואלט זעהן זיין טאכטער, וואס איז די עולה. טאר א טאטע נישט וועלען זעהן זיין קינד?

די סענה איז געווען א גערעכטע. דאס האבען אלע, די טאכטער, איהר מאן, איהר קוזינע און דער טאטע אליין געכוזט צוגעבען.

—זיעט,—האט שוין גרין צו זיין שווער און שוויגער געזאגט און נאכ דענקענד געפרעגט, ווי ס'גערט זיי, ווי איז די פארם.

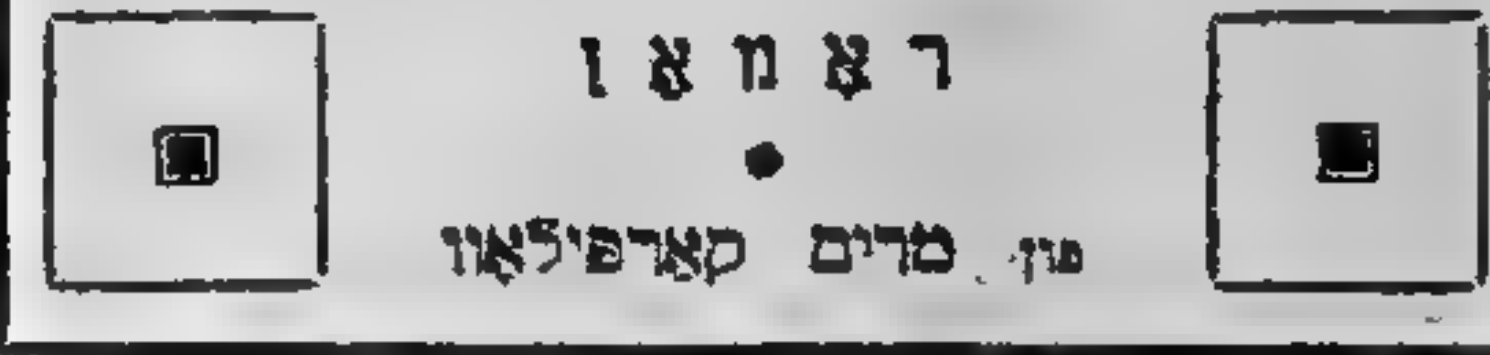
דאס זיינען געווען גאר אנדערע ווערטער. וויבאלד אז אזוי, האט זיך פעני'ס טאטע, מיט זיין ווייב פאר מאל אוועקגעזעצט און אנגעהויבען אָפּגעבען א רעכנונג פון דעם ווי זיי זיינען, ווי די פארם איז און אלץ:

זיי זיינען אַלראַיט. דערווייז האבען זיי קיין חרטה נישט אויף דעם וואס זיי האבען ביידע אָפּגעטאן... (כיינענדיג דערמיט זייער התונה האבען) און די פאָרם איז אויך אַלראַיט. ס'איז—אַלץ נישט צו פארוינדיגען, נאר וואס אז אמת, ס'ציהט זיי ביידען צו דער שטאָרט, ווי די וועלך צום וואָלד!
— דער שוהה—האט מרס. פאט גע וואנט,—איז וויליג ארויסצוצאהלען דעם חלק וויפיל ס'מירעפט און, מיט פרא צענט.

—און,—האט פעני'ס טאטע צונעץ געבען,—מיר קוקען דא אז א ביזנעס. טאקע איז קאני איילענד. א רעסטאראן גאר אז אַנטיק, אלץ איז דארטען אייני געריכט נאך דער לעצטער מאדע נאך סוועל!

—„סוועל!“—האט זיך פעני פאר עכטליך א קיים געטאן.
(זייטערעס מארגען)

וואו איז פעני?

מען, ביזום גאָרנישט מיט גאָרנישט. אט אפילו די יונגע סמאדקאטשעס, די לאפאצאנעס און שמיגענעס, וואס זיך מען זיך צו דיר צוצושאדען, ווייל דו ביזט א רייכען מאנ'ס א ווייב, וועלען זיך פון דיר צולויפען אזוי ניד ווי איר זאל דיר נאר פארלאזען! ווייסטו דאס? שור, אויף יענעמ'ס גוטס, אויף אלעס פארמינען, איז א יעדערער א בעל פארוואס נישט א שפיל טאן זיך מיט א מאנ'ס א ווייב און זי דערנאך אוועקווארפען? אט די אלע נידערטרעב-מינע באשעפענישען, די סוואלאטשעס די קידנעפערס, בוטלענערס, סמאטאגראפטישעקס און דער רוה ווייס וואס, צי ווער, קומען דאך נאר ארויס אויף אזעלכע צאצאקעדיגע מאדאטעלאר ווי דו ביזום! זיי קענען שוין זייערע קאסטיסערס. זיי זעהען וועמען נאט האט געשטראפט דורך אָפּגעמען דעם שכל"...

ריוועל האט כאלר אויך געהערט ווי גרין האט וועגען איהר גערעדט:

„מילא, ווען אזא אידענע ווי דיין קוזינע ריוועל ווערט פארנאפט ווען א סמאטאגראפטישטיק טוט זיך פאר איהר א בויג און א בויג, איז דאס נאך פארשטענדליך. איהר דאכט זיך גע וויס אויס, אז זי איז א נאנעץ לעדי.

אז — קיין טרומער איז צו איהר נישט גלייך: אבער דו, מרס. פיליפ גרין! זיי קומט עס צו דיר, אז דו זאלסט זיך אויף אזעלכע זאכען אומקוקען. וואס פאר א גרויסער גליק איז דאס פאר די ר צו לאזען זיך נעמען פיר טשורס אויף א טשער איז קוני איר לאנד! אזא יחוס! ס'רהכל וואלט איך זיך גאר געשעמט, אז'מיינע זאלען וויסען וואו מיר געפינען זיך איצט.

זיי וואלטען פון מיר לאכען איז די הויפּענס. פיליפ גרין מיט זיין ווייב איז קוני! זיי וואלטען געזאגט, אז כ'בין געווארען א פריש. נישט אנדערש ווי א פריש, א באשעפעניש וואס מען ניינט דא, אין קוני איילאנד, פאר א נוסעל, צי א דאס, אַנצוקוקען!“

ווייטער האט זיך גרין, מיט א כּרר פּענדיגען פון אויפגענונג קהל, גענומען פעני'ן אויסרעכענען וואס פאר א צרות ער האט פון איהר:

„האלסטו זיך עפעס און? ווי כ'וואלט זיך נישט געווען דיין מאן? גאר וורעפעס א בלוניג-נישט וואס! אז ס'קומט צום קוקען, קוקסטו אומעטונג, אויף אלץ מיט אלעמען, דאך נישט איין ווייט. פאר אלעמען איז פאראן א פרייע מינע, א שמיבעל, נאך נישט פאָר'ן אייגענעם מאן. א מאן בין איין דיר? א גאר נישט בין איך דיר! בלוין איז רע דושיטעריכוד זיינען מיר פארשריבען מר, און מרס. פיליפ גרין. דא אבער, דא שלאפען מיר איז באוונדערע בער טער, איז סעפרעט רומס! וואס? בין איך נישט ענטאיעטעלט, צו האבען מיין ווייב ביי מיין זיט? הא? איך פרעג דיך, בין איך אדער בין איך נישט?“

„איך בין מיר“, האט פעני מיט א מידען קול געזאגט. „וואס ווילסטו פון מיר? איך וויל שלאפען. קען איך נישט שלאפען ווען איך וויל?“
גרין האט זיך שפאטיש צולאכט:
„שלאפען. ווילסטו? ערשט האסטו

(פארטוענונג פון נעכטען)
„איך מוז איצט טאן עפעס ברי אויסצומירען אייגענע פריינד און באקאנטע. איך קען זיי נישט פעיסען. נישט מיט דיר אין דער לאגע דיינער, וואלסט אליין אויך באדארפט וועלען פון אלעמען אנטלויפען. נישט נעבען די געלענעהייט אויף דיר צו ריידען. נישט פארשעמען, נישט שערדיגען מיין גוטען נאמען. אבער דו ווייסט נישט וואס דו ווילסט און וואס דו טוהסט. ביזט פאר קיין זאך נישט רעספאנסיבל. ווען איך בין נישט דיין מאן, ווען דו ביזט נישט ס'יין ווייב, ארמ. עס מיר נישט. אזוי אבער ווי איך בין יע דיין מאן, וויל איך האנדלען זיך איך פארשטעה! איך בין פאר דיר רעספאנסיבל, איך!“

פעני, האט ריוועל דערהערט, פרעגט: „און איך, איך האב שוין איבער זיך גארניט צו זאגען?“

„נא!“ — האט גרין אויסגעשריען: „דו דארפסט זיך דורכאויס צוהערן צו דאס וואס איך זאג. דיין פליכט איז מיר צו פאלגען. פאר דיין איינער געד טובה וועגען אויך. סעי, אז איך בין א דזשענטעלמען און וויל דיר מיט דעמען, דארפסטו זיך דערמיט פרעהען. דארפסט מיר נאכלויפען!“

„נאכלויפען!“
„יעס, יעס, נאכלויפען! אהן מיר, אהן די אלע זאכען וואס איך גיב דיר, אהן מיין פראטעקשאן, אהן מיין נאך

טראכט און ריווע'ן אין די ארבעט
אריינגעקוקט.
— ימען איך איך עפעס בעטען?
וועט איהן מיר נישט אפזאגן?
— בעט, איך וועל פרייע דערען
וואס—
— ס'איז א קליינע געפערליכקייט.
איך וועל אנשרייבען צו איהר עטליכע
ווערטער—
— און איך זאל דאס איהר איבער-
געבען?
— יעס, איך בעט אייך!
— וועל, ברודער, כ'ווייס נישט ווי
אוי—
— איהר וועט שוין געפינען א
וועג—
— ווען דער אלטער זאל דאס כא-
פּען—
— נין, נין, ער וועט דערפון נאך
נישט וויסען. בלויז עטליכע ווערטער.
כ'מוז עס אנשרייבען. כ'ווייל אויף
דעם האבען אן ענטפער מארגען, ווען
כ'וועל גרענע פאטאגראפירען. איך
מ'ז!
— נה, נה, כ'ווען וואס כ'קען
ווענען דעם טאג — האט איהם ריווע
ענדליך נאכגעגעבן.
דער ארטיסט דאס אריינגעכאפט
ריווע'ס דאגט און אויף איהר א היר
סען קוש אפגעדרוקט. ריווע האט, רויט
ווערענדיג ווי א יונג מידעל, איהר
האנט פון איהם אוועקגענומען און זיך
מ'ז!
— נה, נה, כ'ווען וואס כ'קען
ווענען דעם טאג — האט איהם ריווע
ענדליך נאכגעגעבן.
דער ארטיסט דאס אריינגעכאפט
ריווע'ס דאגט און אויף איהר א היר
סען קוש אפגעדרוקט. ריווע האט, רויט
ווערענדיג ווי א יונג מידעל, איהר
האנט פון איהם אוועקגענומען און זיך
מ'ז!
— נה, נה, כ'ווען וואס כ'קען
ווענען דעם טאג — האט איהם ריווע
ענדליך נאכגעגעבן.
דער ארטיסט דאס אריינגעכאפט
ריווע'ס דאגט און אויף איהר א היר
סען קוש אפגעדרוקט. ריווע האט, רויט
ווערענדיג ווי א יונג מידעל, איהר
האנט פון איהם אוועקגענומען און זיך
מ'ז!

(פארטועצינג פון נעכטען)
— וואס איז?—האט איהר טאטע
געפרעגט, ס'איז עפעס נישט קיין אר-
טענדיגע ביזנעס? און ס'דערו א
ביזנעס וואס ברענגט א סך פראפיט.
מענטשן עמען.
— ווי עפען נישט, האט מרס, פאט
א לאך געטאן—ווי פרעסען!
נישט האט צו ריווע'ן און פעני'ן
פארשענדיקעמאט.
— ס'איז נאר נישט אזא קומע זאך—
האט גיין געזאגט. נאך אלעמען
ריווע האט בלויז א ציה געטאן מיט
די אקסלען און געקוקט צום טיר. זי
האט געקלערט וועגען ארטיסט, ווי ער
ווארט דארטען, געבאך, אימיסט, זי
וועט איהם בעסער געןן זאגען, און ער
האט נישט וואס צו ווארטען. פעני קען
צו איהם בשום אופן נישט ארויסקומען.
ער וועט זיך שוין מוזען טרייסטען
דערמיט וואס ער וועט זי זעהן מארגען,
ביים פאטאגראפירען ווי אלעמען און
צו זי, קען זיין, נאך א פאר, די צו-
קינסטיגע רעסטאראטארס פון קאני-
אילענד.
92.
בין שפעט איז דער נאכט האט די
ווע געזעהט ווי גיין דאס צו פעני'ן
גערעדט, און ריווע האט פעני'ן שטארק
בארויערט:
„אריבער גענעלע“ דער אקטער נר-
דיעט איהר, געבער, אויס די נשמה,
זאל איהר נאט געבען כוח אויסצו-
האלטען פון איהם. און דער אר-
טיסט—
אויך דעם ארטיסט האט ריווע בא-
רויערט:
„אזא פייער, אזא איידעלעך, און
ער האט זי (פעני'ן) אזוי ליב! געבען
געמוט פון האטעל-אוועקגען מיט
גארנישט. נישט געקענט אויף איהר
אפילו כאטש נאך איין קוס געבען!
נאר איין ווארט מיט איהר נישט גע-
קענט אויסזיידען!“
ריווע האט זיך ביים ארטיסט ווי
געבעטען:
— פאלגט מיר און געט אהיים.
זי וועט שוין היינט מוזען פארבלייבען
געבען אירם. ער איז אזוי דושעלאס
ער ווערט משוגע פון דושעלאסי. ער
געטרייט איהר נישט פון דאנען אהין.
קיין אנדער זאך געדט אירם נישט אן
די יועלט מען זיך פונדזיגעטווענען
אונטערגעהן, אבי וי, זיין פעני, זאל
געבען גויהם גלייכען.
— און זי, פעני, ווי פידלט זי ווע-
נען דעם?
— ווי א איהר פרעגט ווי? פרעגט
בעסער נישט! איהר וועל נישט קיין היי-
טעראווענדיגער אירד קענט דאך די
וועלט — האט ריווע געזאגט — מוזס
איר טוי פארשטעהן ווי זי פיהלט.
געוויס וואלט זי איצט בעסער וועלען
זיצען דא און רידען מיט אייך. נישט
דארטען מיט איהם. זי איז דאך, נע-
כער, אזוי יונג, אזוי פריש, און ער
ער איז אזוי אלט און פארזעהלעט. א
צוטידיגנאוועטער בוים אן ערשט
פאנאדעריגעבליכער בלום!
ריווע האט געזיכט געזיכטען האט
איר דער ארטיסט און, אפזיגענדיק
זיך, האבען זיי באשיטעטען אן מ'זאל
בעסער שווייגען איידער רידען. מ'זאל
נישט מאכען זאכען ענדער ווי זיי זיי
נען. די צייט וועט מסתמא טאג דאס
איהרדינגען. קיין זאך האלט נישט א-
אויבן, צו אלץ קומט א סוף. דאך
מען האבען געדולד און ווארטען,
ווארטען ביז בעסערע צייטען וועלען
קומען.
— איהר זייט א מיעדע — האט
דער ארטיסט צו ריווע'ן פאר זיי
אועקגען פון האטעל ווארים גע-
זאגט. — ס'איז אייך גוט צו דאבען
פאר א פרייער. איך פיהל צו אייך אזוי
גאטענע, ווי איהר וואלט מיר זיין א
שוועסטער!
— דאס פרעהט מיר זעהר צו
הערען — האט ריווע צו איהם שוועס-
טערליך געשמיכלעט. — כ'וואלט נישט
האבען דאנענען צו האבען אזא כרד-
דער.
— באטראכט מיר אלס א ברודער!
— אלראים — האט ריווע מיט'ן
קאפ צוגעשטאקלט. — איך וועל אייך
באטראכטען אלס א ברודער אין איי-
ך מיר אלס א שוועסטער. אן עלטערע
שינעסטער, וועלכע מ'זאל דאך פא-
גען וואס זי זאגט... איצט זאגט די
שינעסטער איערע — געהט אהיים
פארלירט נישט קיין צייט אויף אומ-
זיסטען ווארטען. קומט מארגען און
פארזיכט, ברודער. פארזיכט ווי
איהר קומט אויף איהר ווען איהר
פאטאגראפירט אונז... אויב אפילו
איהר דאס וואס צו זאגען, וואלט איהר
איר שווייגען. ווארים אייך איר
ברודער ווארט פון אייך, און ס'וועלען
זיין צוריק.
דער ארטיסט האט א וויילע גע-

דער ארטיסט האט זיך איצט ווי גע-
איילט אפגעגעגעבן און איך אונזע.
ריווע דאס אירם א ווייזע נאכער
קוקט און געטראכט ווי גלייך פעני
וואלט עס געקענט זיין ווען זי איז
איצט פריי פריי און רייך! וואס פאר
א לעבען דאס וואלט געווען מיט אזא
שעהנעם, אזא יונגע און גוטען אר-
טיסט! און ווער ווייט! אפשר איז
די צייט נישט ווייט ביז דער גליק וועט
קומען. אויב דאס איז באשערט, וועט
עס זיין.
א צייט לאנג האט זיך ריווע גע-
שלאגען מיט דער קעה, אויב זי זאל
פעני'ן איבערגעבען דעם בריוועלע פון
ארטיסט, נישט האבענדיג דאס פרייער
אליין, איבערגעלייגעט. ווער ווייט וואס
דארטען שטעהט געשריבען. אפשר
רופט ער זי, און זי זאל מיט איהם פון
דעם אלטען מאן איהרען אנטלויפען.
ענדליך האט ריווע באשלאסן, און
זי וועט עס אפגעבען פעני'ן אזוי ווי
דאס איז און פרענען וואס ער שרייבט
איהר זי וועט איהר באשווערע צו
זאגען דעם אמת, דעם רייענס אמת,
ווייל זי וועט זיך קיינמאל נישט מוהל
זיין, אויב זי, ריווע, וועט ברענגען
דערצו, און פני זאל זיך לאזען איהר
לעבען, איהר צוקונפט אויף אלע מאל
רואנירען.
ווענען אפגעבען פעני'ן דאס בריי-
וועל דעם אזוינעם, די נאכט, דאס קיין
רייך נישט געקענט זיין. נאך שוין
געווען דערצו, און פעני זאל איהם
שוין מער אליין נישט איבערלאזען. ער
האט ראשיאסען זיך פאר איהר גוט
אויסצוגיידען, און ריווע האט דעם
ארטיסט'ס בריוועל אן, איהר געל-
בייטעל אריינגעלייגט.
מיט א פינליך — אנגעזעהען גע-
פיהל האט ריווע איהר פון ארטיסט
געקומען האנט צום פנים צוגעלייגט
און ליכט געזיכט איהר די יאחרען,
די יונגע יאכרען וואס זיינען פאר-
שוואנדען.
זי האט זיך פרובירט פארשטעלען,
וואס ס'וואלט איצט מיט איהר געווען,
ווי אזוי דער ארטיסט וואלט זיך צו
איהר געקערט, ווען זי איז נאך יונג,
זווי יונג, ווי פעני, די ארטיסטישע
קווינע איהרע, וועמען דער אלטער מאן
האלט אין איין גרויען.
ריווע דאס קום צייט געהאט אייב-
צושלאפען, ווי דער ארטיסט איז איהר
געקומען צו הלום. ער האט איהרע
ביידע הענט אין זיינע אריינגענומען,
זיי הייסט געמושט און זי צו זיך גע-
צויגען.
„מ'וועט דערזעהן!“ — האט ריווע
צו איהם שטייל איין הלום געמרמעלט.
און ער האט געענטפערט:
„זאל מען, מיר ארם נישט, כ'האב
איר ליב!“
„מ'זיך ליב? מיר?..
„איר, יעס, איר“..
און מאנען, זי האט זיך צו איהם, אין
הלום, געדרוקט און גלייך געשפיר-
כעלט. זי דאס זיך דערפיהלט יונג,
יונג ווי פעני און פריי, אזוי
פריי! זי האט פארגעסען און זי איז
א מאנעס א ווייב, אן אנשטענדיגע
פריי, זי האט נאר געזעהט אן זי
האט געלאזט אפען די טיר, אן איינ-
צער קען נאך אנגימען אויף דעם ווי
זיי ביינע געהטען זיך ארום און
קיינעם זי „מיר מיר, די טיר“ — זאגט
ריינע — מ'זאל זעהן די טיר צו
מאכען אזוי אן
„ס'איז צינעמאט“..
„צונעמאט! מ'זאל דאך עס ציטלי-
כען“..
„צושיסען? צו וואס—
און ריווע הערט געבען זיך א שטיי-
לען געלעכטער.
(ווייטערעס מארגען)

דער ארטיסט האט זיך איצט ווי גע-
איילט אפגעגעגעבן און איך אונזע.
ריווע דאס אירם א ווייזע נאכער
קוקט און געטראכט ווי גלייך פעני
וואלט עס געקענט זיין ווען זי איז
איצט פריי פריי און רייך! וואס פאר
א לעבען דאס וואלט געווען מיט אזא
שעהנעם, אזא יונגע און גוטען אר-
טיסט! און ווער ווייט! אפשר איז
די צייט נישט ווייט ביז דער גליק וועט
קומען. אויב דאס איז באשערט, וועט
עס זיין.
א צייט לאנג האט זיך ריווע גע-
שלאגען מיט דער קעה, אויב זי זאל
פעני'ן איבערגעבען דעם בריוועלע פון
ארטיסט, נישט האבענדיג דאס פרייער
אליין, איבערגעלייגעט. ווער ווייט וואס
דארטען שטעהט געשריבען. אפשר
רופט ער זי, און זי זאל מיט איהם פון
דעם אלטען מאן איהרען אנטלויפען.
ענדליך האט ריווע באשלאסן, און
זי וועט עס אפגעבען פעני'ן אזוי ווי
דאס איז און פרענען וואס ער שרייבט
איהר זי וועט איהר באשווערע צו
זאגען דעם אמת, דעם רייענס אמת,
ווייל זי וועט זיך קיינמאל נישט מוהל
זיין, אויב זי, ריווע, וועט ברענגען
דערצו, און פני זאל זיך לאזען איהר
לעבען, איהר צוקונפט אויף אלע מאל
רואנירען.
ווענען אפגעבען פעני'ן דאס בריי-
וועל דעם אזוינעם, די נאכט, דאס קיין
רייך נישט געקענט זיין. נאך שוין
געווען דערצו, און פעני זאל איהם
שוין מער אליין נישט איבערלאזען. ער
האט ראשיאסען זיך פאר איהר גוט
אויסצוגיידען, און ריווע האט דעם
ארטיסט'ס בריוועל אן, איהר געל-
בייטעל אריינגעלייגט.
מיט א פינליך — אנגעזעהען גע-
פיהל האט ריווע איהר פון ארטיסט
געקומען האנט צום פנים צוגעלייגט
און ליכט געזיכט איהר די יאחרען,
די יונגע יאכרען וואס זיינען פאר-
שוואנדען.
זי האט זיך פרובירט פארשטעלען,
וואס ס'וואלט איצט מיט איהר געווען,
ווי אזוי דער ארטיסט וואלט זיך צו
איהר געקערט, ווען זי איז נאך יונג,
זווי יונג, ווי פעני, די ארטיסטישע
קווינע איהרע, וועמען דער אלטער מאן
האלט אין איין גרויען.
ריווע דאס קום צייט געהאט אייב-
צושלאפען, ווי דער ארטיסט איז איהר
געקומען צו הלום. ער האט איהרע
ביידע הענט אין זיינע אריינגענומען,
זיי הייסט געמושט און זי צו זיך גע-
צויגען.
„מ'וועט דערזעהן!“ — האט ריווע
צו איהם שטייל איין הלום געמרמעלט.
און ער האט געענטפערט:
„זאל מען, מיר ארם נישט, כ'האב
איר ליב!“
„מ'זיך ליב? מיר?..
„איר, יעס, איר“..
און מאנען, זי האט זיך צו איהם, אין
הלום, געדרוקט און גלייך געשפיר-
כעלט. זי דאס זיך דערפיהלט יונג,
יונג ווי פעני און פריי, אזוי
פריי! זי האט פארגעסען און זי איז
א מאנעס א ווייב, אן אנשטענדיגע
פריי, זי האט נאר געזעהט אן זי
האט געלאזט אפען די טיר, אן איינ-
צער קען נאך אנגימען אויף דעם ווי
זיי ביינע געהטען זיך ארום און
קיינעם זי „מיר מיר, די טיר“ — זאגט
ריינע — מ'זאל זעהן די טיר צו
מאכען אזוי אן
„ס'איז צינעמאט“..
„צונעמאט! מ'זאל דאך עס ציטלי-
כען“..
„צושיסען? צו וואס—
און ריווע הערט געבען זיך א שטיי-
לען געלעכטער.
(ווייטערעס מארגען)

דער ארטיסט האט זיך איצט ווי גע-
איילט אפגעגעגעבן און איך אונזע.
ריווע דאס אירם א ווייזע נאכער
קוקט און געטראכט ווי גלייך פעני
וואלט עס געקענט זיין ווען זי איז
איצט פריי פריי און רייך! וואס פאר
א לעבען דאס וואלט געווען מיט אזא
שעהנעם, אזא יונגע און גוטען אר-
טיסט! און ווער ווייט! אפשר איז
די צייט נישט ווייט ביז דער גליק וועט
קומען. אויב דאס איז באשערט, וועט
עס זיין.
א צייט לאנג האט זיך ריווע גע-
שלאגען מיט דער קעה, אויב זי זאל
פעני'ן איבערגעבען דעם בריוועלע פון
ארטיסט, נישט האבענדיג דאס פרייער
אליין, איבערגעלייגעט. ווער ווייט וואס
דארטען שטעהט געשריבען. אפשר
רופט ער זי, און זי זאל מיט איהם פון
דעם אלטען מאן איהרען אנטלויפען.
ענדליך האט ריווע באשלאסן, און
זי וועט עס אפגעבען פעני'ן אזוי ווי
דאס איז און פרענען וואס ער שרייבט
איהר זי וועט איהר באשווערע צו
זאגען דעם אמת, דעם רייענס אמת,
ווייל זי וועט זיך קיינמאל נישט מוהל
זיין, אויב זי, ריווע, וועט ברענגען
דערצו, און פני זאל זיך לאזען איהר
לעבען, איהר צוקונפט אויף אלע מאל
רואנירען.
ווענען אפגעבען פעני'ן דאס בריי-
וועל דעם אזוינעם, די נאכט, דאס קיין
רייך נישט געקענט זיין. נאך שוין
געווען דערצו, און פעני זאל איהם
שוין מער אליין נישט איבערלאזען. ער
האט ראשיאסען זיך פאר איהר גוט
אויסצוגיידען, און ריווע האט דעם
ארטיסט'ס בריוועל אן, איהר געל-
בייטעל אריינגעלייגט.
מיט א פינליך — אנגעזעהען גע-
פיהל האט ריווע איהר פון ארטיסט
געקומען האנט צום פנים צוגעלייגט
און ליכט געזיכט איהר די יאחרען,
די יונגע יאכרען וואס זיינען פאר-
שוואנדען.
זי האט זיך פרובירט פארשטעלען,
וואס ס'וואלט איצט מיט איהר געווען,
ווי אזוי דער ארטיסט וואלט זיך צו
איהר געקערט, ווען זי איז נאך יונג,
זווי יונג, ווי פעני, די ארטיסטישע
קווינע איהרע, וועמען דער אלטער מאן
האלט אין איין גרויען.
ריווע דאס קום צייט געהאט אייב-
צושלאפען, ווי דער ארטיסט איז איהר
געקומען צו הלום. ער האט איהרע
ביידע הענט אין זיינע אריינגענומען,
זיי הייסט געמושט און זי צו זיך גע-
צויגען.
„מ'וועט דערזעהן!“ — האט ריווע
צו איהם שטייל איין הלום געמרמעלט.
און ער האט געענטפערט:
„זאל מען, מיר ארם נישט, כ'האב
איר ליב!“
„מ'זיך ליב? מיר?..
„איר, יעס, איר“..
און מאנען, זי האט זיך צו איהם, אין
הלום, געדרוקט און גלייך געשפיר-
כעלט. זי דאס זיך דערפיהלט יונג,
יונג ווי פעני און פריי, אזוי
פריי! זי האט פארגעסען און זי איז
א מאנעס א ווייב, אן אנשטענדיגע
פריי, זי האט נאר געזעהט אן זי
האט געלאזט אפען די טיר, אן איינ-
צער קען נאך אנגימען אויף דעם ווי
זיי ביינע געהטען זיך ארום און
קיינעם זי „מיר מיר, די טיר“ — זאגט
ריינע — מ'זאל זעהן די טיר צו
מאכען אזוי אן
„ס'איז צינעמאט“..
„צונעמאט! מ'זאל דאך עס ציטלי-
כען“..
„צושיסען? צו וואס—
און ריווע הערט געבען זיך א שטיי-
לען געלעכטער.
(ווייטערעס מארגען)

האט ביזנעס־מעסיג געמאָן זיין אַר־
בייט. ערנסט, ווי באַזאָרנט איבער
דעם, אַז עס זאָל זיך עפעס וואָס ניט
איבערפּיהרען, אַז אַלע בילדער זאלען
אַרויסקומען גוט. ער האָט געמיינט
ביזנעס.
פעני האָט אויסגעדריקט אַ פאַר־
לאַנג, אַז די בילדער זאלען וואָס ניכער
פאַרטיג ווערען. זי האָט געוואָלט צו
טיילען און פאַנאַדערשיקען בילדער
צו אַלעמען, מיט וועמען זי וועט זיך
קוין צייט ניט קענען געמען אויף צום
זענענען. גרין האָט איהר דעם פאַר־
לאַנג נאָכגעגעבען. אַלרייט, זאָל זי צו
טיילען און צושיקען בילדער, אַז זי
ווייל, און ער האָט געהייסען דעם פאַר־
טאָגראַפּער זיי וואָס גיכער פאַרטיג מאַ־
כען.
— מיר שמעהען אויפֿן וועג, —
האָט גרין צום אַרטיסט געזאָגט, —
מיר פאַהרען פאַר אַ טריפּ קיין יוראָפּ.
אונזער ערשטער סטאָפּ איז פאַרזין.
דאַרטען וועלען מיר שוין זעהן וואָס
מיר האָבען צו טאָן. מיין פּרוי און
איך גוויינען זיך אין אַביסעל צו
שטרויאָנג, אין אַ טישענדרוש און מיר
נערי, יו נאָ. אַלס אַן אַרטיסט מוזט
איהר וויסען ווי ס'איז אַמאָל גווייניג
צו בייטען די דעקאָרעישאַן...
דער אַרטיסט האָט אויף אַלץ, וואָס
גרין האָט געזאָגט, צוגעשאַקעלט איינע
שטימיג מיט'ן קאַפּ, פאַרשאַרענדיג
דערביי מיט די פינגער זיינע האַר, וואָס
איז אין אַרטיסטישער אָומאַרדנונג
איבער זיין שעהנעם שטערען געפאַ־
לען. ער האָט זיך געאייילט צו געהן
ניכער אויסצואַרבייטען די בילדער.
געזאָגט אַלעמען פאַר אַמאָל אַ גורבאָי
און, איז אַוועק.
גרין איז געווען צופּרידען: איבער־
געקומען דעם עסס מיט די פיקטשורס.
אומויסט האָט ער זיך מיט פעני'ן אי־
בער דעם אַזוי פיל געדונגען, ניט גע־
וואָלט נאָכגעבען. ס'איז טאַקע ווי דיר
ווע האָט געזאָגט, האָט גרין אַ טראַכט
געטאָן. ס'איז ניט די זאַך, וואָס מען
טוט, נאָר דאָס רעדען אַ סך וועגען
דעם, וואָס מאַכט זי גרויס און וויי־
טיג, צווייטיג. ווען מ'זאָל בעסער
אַ קלייניגקייט נאָכגעבען, וועט זיין
פאַרשפאַרט אַזוי פיל אַרבייט, וואָס
פאַדערט זיך צום אַפּזאָגען.
א קלוגע פּרוי, די ריווע, אַ פּרוי מיט
אַ געבאָרענעם שכל!
גרין האָט אויף זיך אויפגעכאַפט דיר
ווע'ס קוק נאָכדעם ווי דער פאַטאַגראַ־
פער איז אַוועק, און ביי איהר גע־
פרענט, שמיכלענדיג, וואָס אַזוינס וי
האָט אויף איהם דערזעהן.
— איהר דאַרפט אַ שעיין, מר.
גרין! — האָט איהם ריווע געזאָגט, —
דער האַטעל האָט אַ גרויסאַרטיגען
באַרבער־שאַפּ, פאַרוואָס זאָלט איהר
זיך דאָ אַביסעל ניט צוטרימען און קו־
מען מיט אונז, לעידים, אין שטאַט
א...
— קראַסאוועץ?
— אוהו, כאַפט עס דאָ אַרײַן, אין
שטאַט וועט פאַר דעם, קען זיין, קיין
צייט ניט זיין.
— און וואָס וועט איהר דאָ, מינע
לעידים, אַהן מיר טאָן ביז איך וועל
זיך צוטרימען?
— וואָס? מיר וועלען שוין צעפּינען
וואָס צו טאָן! א יך וויל אַרײַנגעהן
דאָ צום אָקישען־סעיל. איך וויל עפעס
וואָס קויפען פאַר איך מיט פענעלען
אין ווען צום אנדענקען...
(ווייטערעס מאַרענען)

וועט אונז העלפען אונטער א וועל־
כען ניט אין אויסרייך צו בלייבען
אַ וויילע אַלליין. אַ בריוועל פון דיר
וועט זי מיר געוויס קענען איבער־
געבען.
זיי געזונט און שטאַרק, מיין...
פענס! און, דענק גוטעס ווענען
דיין — ר א מ א.
פעני האָט מיט פאַר'הלום'טע אוי־
גען געקוקט אויפֿן בריוועל. די האַרץ
האָט איהר געזאָגט, אַז זי וועט פון
איהם נאָר'ן זעהן זיך, עפעס הערען.
זי האָט ריוועל'ן מקנא געווען איהר
גענען אַזוי פריי פון איהר גרינען
מיט'ן וויסען פאַר פאַלץ, איהר טאַטע
מיט דער מרס. פאַט, אוועקגעהן. איצט
איז זי ריוועל'ן געווען דאַנקבאַר. און זי
האָט די דאַנקבאַרקייט אויסגעדריקט
מיט דעם וואָס זי האָט ריוועל'ן שטאַרק
אַרומגענומען, געקושט און געגלעט.
— וואָס וויל ער פון דיר דאָ איז
בריוועל? — האָט איהר ריווע גע־
פרענט — זאָלסט מיט איהם אַנטלוי־
פען?
— נאָ, נאָ — האָט פעני געלאַכט
— ער וויל בלויז אַז כ'זאָל פון איהם
ניט אַוועקלויפען. ער איז אַ טייערע־
אה, זעה וואָס ער שרייבט ווענען דיר:
"דיין קווינע, וואָס איז מיר טייער
און ליב ווי אַ שוועסטער, וועט אונז
העלפען אונטער אַ זועלכען ניט איז
אויסרייך צו בלייבען אַ וויילע אַלליין.
אַ בריוועל פון דיר וועט זי מיר געוויס
קענען איבערגעבען."
— ער איז אַביסעל צו זיכער מיט
מיר... — האָט ריווע געזאָגט — וואָס
מיינט ער, כ'בין זיין טאַטע'ס משרת?
נאָ, כ'וועל ניט...
— אַה, ריווע, צו וואָס דערסטי
אַזוי. דו וועסט דאָן, דו וועסט! סאָ
ווי וועט עס דאָר זיין בלויז היינט.
איך פאַהר דאָר אַוועק.
— פאַהרסט טאַקע?
— יעס. איך פאַהר. צוליב מיין
"באָס" און צוליב דעם וואָס ס'דאַרף
קומען. פאַהר איך.
— אַזוי. אפילו ווען ער זאָל מיר
ניט מיטנעהמען.
— אפילו אַזוי, ס'איז אַפּשן בער
מער, ריווע דיער, אַז דו זאָלסט פאַר־
בלייבען אַכטונג צו געבען אויף מיין
היים מיט די זאכען, וואָס כ'האָב דיר
געגעבען האַלטען. טאַמער זאָל, ווי דו
זאָגסט, די ביינע שעה ניט וויל, אַז
עפעס זאָל צו מיר, חלילה, וואָס גע־
שעהן, קענסטו דערמיט טאָן וואָס דו
וויילסט. פאַרשטאַנען?
— אַה, רייד ניט קיין נאַרישקייטען!
וואָס קען מיט דיר אַזוי געשעהן?
— טאַקע וואָס? די גרעסטע ספּע־
ציאַליסטען זאָגט מיין באָס מיר צו
ווען איך וועל דאַרפען... ה א ב ע ו.
דעם בעסטען האַפּטיטאַל, דעם רייכ־
סטען האַטעל. מען וועט דאַרטען מיר
גען, אַז איך בין אַ. מולטי־מיליאָנער
קע און, נאַטירליך, טריבען מיר...
אַקאַדרינגלי! גאַנץ פאַרזין וועט לינען
צו מיינע פיס!
— האַלב פאַרזין, — האָט ריווע אַ
לאַך געטאָן, — וועט דיר אויך זיין גע־
נוג, גיין?
— פלענטי!
ווי צוויי שוועסטער פון זעלבען על־
טער האָבען זיי אַ צייט אַזוי גערעדט.
גערעדט ביז עס האָט זיך דערהערט
גרינ'ס קול: "פעני? וואו ביזטו?"
"דא", האָט פעני געזאָגט, "איך קום
גלייך", און דאַמאַלס פון ריווע'ן צו־
ריק צו איהר "באָס" אַריבערגעגאַנגען.
אַלץ איז פאַר'ן אַפּפּאהרען פון קוני
איילאַנד צוגעגאַנגען אַזוי ווי ס'איז
צווישען גרינען מיט זיין פעני'ן די
נאַכט בעפאַר געווארען אַפּגערעדט...
זיי זיינען אויפגעשטאַנען ניט צו־
פריה. געגעסען אַ גוטען אַכטיגען ביי
זיך, אין האַטעל־צימער, אַרויס פאַר אַ
קורצען שפּאַציר, געזעסען אויף דער
ווען, זיך געלאָזט פאַטאַגראַפירען אין
אַזוי פיל פּאַנעס וויפיל דער אַרטיסט
האָט עס געוואָלט.
דער אַרטיסט האָט זיך געהאַלטען
זעהר קאַרעקט. גרין האָט געגען זיין
האַלטען זיך גאַרנישט געקענט איינס
זענען. אפילו קיין איין שמיכעל האָט
איהם גרין ניט געזעהן געבען. קיין
איין קאַמפּלימענט האָט איהם גרין צו
די ליטירס ניט געהערט מאַכען. ער

(פאַרט עצונג מאַרגען)
זי כאַפט זיך אויף. דער געלעכטער,
שטיל ווי ער איז, פילט אַן איהרע
אויסערען און רייסט אויף איהרע אוי־
גען. עס פאַרשווינדט דעם אַרטיסט'ס
געשטאַלט. זי דערזעהט פאַר זיך
פעני'ן.
— ריווע — לאַכט פעני — וואָס
איז דער מער?
ריווע ווי אַ גנב וואָס מ'כאַפט ביי
דער האַנט, פאַרלירט זיך און פרענט
וואָס זי, פעני, מיינט, ווי קומט זי
אַהער.
— זאָג דעם אמת, ריוועלע — זאָגט
פעני — ווער האָט זיך דיר גע־
חלום'ט? ניט דיין מאָן, הע? האַסט
מיר אַזוי שטאַרק אַרומגענומען! ווער,
האַסטו זיך געמיינט בין איך?
פעני'ס לאַכען, פעני'ס ווערטער
האַבען שוין ריוועל'ן אינגאַנצען פון
שלאָפּ אַרויסגעשלאָגען. זי בייזערט
זיך. זי רעדט אויס פעני'ן פאַרוואָס
זי האָט איהר שלאָפּ געשטערט. נאָר
וואָס איז זי צו איהר איצט, אינמיטען
דער נאַכט געקומען?
— נאָר אַז עצה — זאָגט פעני —
גיב מיר אַן עצה וואָס כ'זאָל טאָן.
דער מיסטער, דער "באָס", וויל מיט
מיר מאַכען אַ לוסט־ליינע. ער זאָגט
מיר צו אַלערליי גליקען, אַבי נאָר
כ'זאָל מיט איהם פון דאַנען אַוועק
פאַהרען! כ'האָב זיך ביי איהם אַפֿ
געבעטען אויף מאַרגען פריה צו גע־
כען דעם ענטפער, און כ'בין, דאַרזי
בער, צו דיר איצט געקומען. איך וויל,
אַז אויב יע פאַהרען, זאָלסטו אויך
מיטפאַהרען, אַבער ער וויל דאָס ניט.
וואָס זאָגסטו ווענען דעם?
— איך — זאָגט ריווע — האָב ווענען
דעם גאַרנישט צו זאָגען. אַוועלכע זאָ־
כען דאַרפסטו אַלליין באַשליסען. און
וואָס ער וויל מיר ניט... פאַרוואָס וויל
ער ניט אַז איך זאָל מיטפאַהרען?
— ער זאָגט ניט פאַרוואָס. ער וויל
ניט און נאָר.
— גו, איז אַז ער וויל ניט, דאַרף
מען ניט.
— אַבער איך וויל דיר! כ'האָב
מיר שוין צו דיר אַזוי צוגעוואוינט!
— וועסט זיך אַפּגעוואוינען. כ'וועל
דיר מיט פעהלען.
— וועסט מיר יע פעהלען! אַה,
ריווע, טייערע, רייד דו מאַרגען מיט
איהם ווענען דעם! און נאָר אַ זאָר,
גיב איהם צו פאַרשטעהן, אַז מיר קע־
נען פון דאַנען מאַרגען מיט, אַ לאַמ־
טערנע פאַרטאָג" ניט אַוועקלויפען.
מיר האָבען אַפּגעמאַכט מיט'ן אַרטיסט
צו געהמען פון אונז בילדער, און מיר
דאַרפען איהם ניט דיסאַפּאַינטען...
— דאָס דערמאַנהט מיר — זאָגט
ריווע און שטרעקט אויס איהר האַנט
צום פאַקעטבוך — כ'האָב עפעס פאַר
דיר.
— פאַר מיר! פון... איהם! ?
— ... יעס פון א י ה ס...
זאָגט ריווע מיט אַ זיפּן — פון איהם.
מיט הונגער־ווע אויגען האָט פעני
פאַר'ן האַלב "דונקעלען שוין פון
דאַזליכען עלעקטריק לעמפעל איהר
געליבטעם בריף געלייענט:
טייערסטע!
איך האָב אויף דיר געוואַרט אין
לאַבי פון האַטעל אַ לאַנגע צייט.
איך בין גרייט פאַר דיר צו וואַר־
טען מיין גאַנצען לעבען.
איך מוז דיר זעהן. איך האָב
דיר פיל וואָס צו זאָגען און פרע־
גען.
איך וויל אַז דו זאָלסט וויסען,
דאָס כ'בין גרייט אויף אַלעס פאַר
דיר, פאַר ברענגען דיר אַלס...
קרוב פון אומשטענדען...
איך וויל מיר איצט מאַכען רייד
פון ריינטווענען, ווען כ'דיר זעהן
וועל איך דיר זאָגען ווי אַזוי כ'קען
דאָס באַווייזען. מיר איז דאָס שווער
אויפֿן פאַפּיר אַרויסצוגעבען.
דיין קווינע, וועלכע איז מיר
טייער און ליב ווי אַ שוועסטער,

האָט גרין צו איהר, זיין ווייב, געוואלט זיין אַ מאן. אָבער זי האָט איהם צו זיך נאָהענט נישט צוגעלאזען. זי וויל קיינעם נישט, — האָט זי געזאָגט, — און זי דאַרף קיינעם נישט. זי וויל זיין מיט זיך אליין און מיט דעם, וואָס איז אין איהר... זי האָט געלייענט, האָט זי איהם דערזעהלט, אין אַ וויסענשאַפֿטליכען בוך, אַז צו פאַרהאַלטען זיך אינמיטן מיט אַ מאַן דורך דער צייט, וואָס מען טראָגט, איז אַזוי ווי מען זאָל נעמען און שפּיעלן דעם קינר אין פנים... וויל זי דאָס נישט. זי וויל זיין אליין. זי וויל זעהן שעהנע זאַכען, ליינענע גור טע ביכער, זיין רוהיג און טראַכטען. זעהר שטאַרק האָט זיך איהם געקוינט זי מיט זיך פאַר אַ לוסט־רייזע צו נעמען! — האָט גרין ביזן געטראַכט. — אַזוי זיין וואָלט זי דאָר געקענט ערגעץ־וואו אויף אַ פאַרם, ער געץ־וואו אין די בערג. געקענט איינשפּאַרען אַזוי פיל געלט און קאַפּידרע־העניש.

ער־האָט זיך, זייענדיג שוין אין פאַר־רין, אַרויסגעשלאָגען פון די כוחות אַרומלויפֿענדיג מיט איהר אַנקוקען די שטאָט, די היסטאָרישע פּלעצער, די מוזעאומס, לייברעריס און קונסט־גאַלעריס. צו זיין איין מאָל איז אַ פּלאַץ אין איהר נישט גענוג געווען. זי האָט עס גאָר און נאָכאַמאל געוואָלט זעהן. „ס'איז נישט פאַר מיין כוחות“ האָט זיך גרין געזאָגט. אָבער ער האָט איהר פון זיך נישט געוואָלט אָפּלאָזען. אמת, איז פאַרויז האָט די מגפה פון קינדעפֿען נישט אַזוי ווי אין ניו יאָרק, ווי אין נאַנץ אַמעריקע, געבושעוועט. פונדעסטוועגן, פונדעסטוועגן האָט ער מורא געהאַט זי אליין מיט אַ געדונגענעם גאָר לאַזען געהן. פשוט מורא געהאַט, אַז ווען זי וועט אַוועק, וועט זי צוריק נישט קומען.

אמת, איהר „פעקעל“ איז געווען אַ גאַראַנטירט, אַז זי וועט פון איהם נישט אַוועקגעהן. ווייניג ווי דאָס האָט זיך אויף איהר אַנגעזעהן, איז זי דאָר נישט מעהר אַזוי לייכט געווען אויף די פיס ווי פריער. קריכענדיג אויף טרעפֿע האָט איהר אָפּט אויסגעפֿעהלט אַטעם. איינ־מיטען אַרומגעגאָר האָט זי אָפּטער געדונכט אַ פּלאַץ וואו צו זעצען זיך אַביסל אַפֿרוהען.

גרין'ען איז געווען שווער פאַנאַטיש דערצוקלייכען זיך אין די געפֿיהלען און געדאַנקען, וואָס האָבען איהם באַהערשט. ווען ער האָט געקוקט אויף דער נייער פעני'ן, מיט אומגעדולד האָט ער געוואַרט ביז דער קרויזס וועט אַריבער, ביז זי וועט עס אויסטראַגען און אַפהאַבען.

דאָס וואַרטען אויף שפּעטער, כּדי צו זעהן וואָס עס וועט דערפֿון אַרויס־קומען, האָט איהם אַפּגעהאַלטען פון רעדען איבעריגע רייד מיט פעני'ן איצט, ווען ער האָט געמוזט זיין זעהר פאַרזיכטיג מיט דעם, וואָס ער האָט איהר געקענט זאָגען. ער האָט איהר נישט געוואָלט אויפֿרעגען. איהרע אָפּט טע זיפּצען און קרעכצען, איהרע אוי־מעטיגע בליקען אין דער וועלט אַריין, איהר נישט אַרויסווייזען קיין אינטערעס צו זייטיגע מענשען, האָט גרין'ען געזויזען. אַז זי איז אַזוי אַ לאַנג, ביי וועל־כּער עס פאַדערט זיך, אַז מען זאָל זי לאַזען צורוק.

גאָר אַט איז זי שוין אַריבערגעקור מען „דעם פעקעל“, זיך באַפֿרייט פון דער משא, וואָס זי האָט אין זיך געטראַגען, און —

און גרין האָט ערשט נאָכדעם נישט געוואוסט פון וועלכען זייט צו איהר, צו זיין יונגער ווייבעל, צוצוטרעטען, כּדי זי ווידער פאַר זיך צו האָבען. ווי הינטער אַ שירעם האָט זי זיך פון איהם באַהאַלטען הינטער דער בייבי. און דאָס האָט זיך גרין געזאָגט, איז נישט געווען אַזוי אויס ליבע צום קינד, ווי אויס פיינדשאַפֿט, אויס גלייכנילטיג־קייט צו איהם. און אַפּשר —

אַפּשר, האָט גרין מיט אייפֿערוואַכט געטראַכט, איז זי אַזוי קאָלט צו איהם, ווייל זי האָט ליב אַן אַנדערען? און ער האָט אין אַלץ, אין אַלעמען, ווי אויך אין פעני'ס ווערטער און אין איהר שווייגען געזוכט דעם אַנדערען. געזוכט און נישט געקענט געפֿינען... די פאַרזיכט פריינד, ריכטיגער, אַמעריקאַנער נייע באַקאַנטע, וועלכע האָבען זיך געפונען אין פאַרין, האָבען זיך ביי איהם נישט געקענט איינבעטען, אַז ער זאָל פעני'ן מיט זי לאַזען און ערגעץ־וואו „אויסגעהן“ אָדער „אויס־פאַהרען“.

„זי איז בעסער אַפּ“, — האָט זיי גרין געזאָגט. — „אַז זי געפֿינט זיך געבען איהר מאַן. מיר זיינען זיך שוין גענוג אַנגעזאָגען און אַנגעפּאַהרען. מיר וועלען גאָר פליהען אויך. אָבער נישט איצט און נישט באַזונדער. מיר האָבען מעהר פּלעזשור פון זעהן זאַכען, ווען מיר זעהען דאָס ביינע־אינאוינעם“.

(נויטערעס מאַרנען)

וואו איז פעני?

ר א מ א

מ מרים קארפילאוו

(פארטזעצונג פון נעכטען)

גרין האָט זיך איינגעקוקט אין פעני'ן. זי איז מיט אַ מינע פון אַן אומ־שולדיגער מיידעלע געזעסען און געוואַרט צו הערען וואָס ער האָט צו זאָגען.

— דו, — האָט גרין צו פעני'ן געזאָגט, — ווילסט דאָרט אויך וואָס קויר פען?

— וועל, ווען כ'האב די קעש.

— קעש? אָקע! קענסט האָבען קעש. האָמאַש? וויפיל?!

— אה, וויפיל נישט איין...

— אַלרײַט, גוירלי! קענסט האָבען פלענטי. און טאָמער וועט דאָס נישט זיין גענוג, איז גאָר נישט מיינ קערדע, — האָט איהר גרין אַ היבשען פעקעלע פופציג און צוואַנציג דאָלאַר בילס געגעבן.

— נא, קויר זיך וואָס דו ווילסט, וואָס דיין האַרץ גלוקס!

— טהענס!

— יוד וועלקאם!

ריווע האָט אַנגעקוואַלען.

— איהר זייט אַ ספּאַרט, מר. גרין, אַ פויסט קלעם ספּאַרט.

— יו סער איט! — האָט גרין צו פרידען געלאַכט און ערנסטער צוגעגען בען:

— זעהט גאָר, מייןע לעידס, נישט צו פאַרגעסען צוליב די באַרגענס, אַז איך בין דא און וואַרט פאַר אייך, איך זאָל אייך נישט דאַרפֿען שיקען רופֿען אָדער זוכען!

— מיר'ן דאָס נישט פאַרגעסען, — האָט ריווע געזאָגט, — איהר מענט זיך שוין אויף אונז פאַרלאָזען!

געפאַקט מיט מענשען ווי די אַנטיק־סטאַר איז געווען, האָט פעני איהר אַר טויסט באַלד, ביים אַריינקומען אַהין, דערזעהן.

ווי דאָס איז שוין ביי זיי פון פריי־הער, דורך אַ פאַר ווערטער געווען אַפּגעטרעט, האָבען זיי זיך אין אַ ווירטוגען ווינקעל, פאַרשטעלט פונ'ם גרוי־סען עולם, אַוועקגעשטעלט און אויף גיך, אין דער שטיל, גענומען רעדען.

ריווע האָט מיט אַ קלאָפונג אין האַרצען געקוקט צום טיר און אויפ'ן עולם. עס זאלען זיך גאָר נישט דערזעהן קיין באַקאַנטע...

ריווע האָט זיך דערמאַנט אַז דעם חלום און זיך געשעמט דעם אַרטיסט גלייך אין די אויגען אַריינקוקען: אַז מיט איהר און איהם זאָל גאָר אַזוינס אפילו אין חלום קענען פאַר־קומען!...

וואַרפֿענדיג זייטיגע בליקען אויפ'ן יונגען פאַרעל האָט ריווע געזעהן ווי פאַרשלונגען זיי, די פאַרליבטע, זיינען מיט זיך געווען. און זי האָט שוין גרין'ען אין די געדאַנקען גערעכט געגעבן פאַר צונעמען פעני'ן פון אַמע־ריקע גנב, וואו מען רייסט זי ביי איהם פון די הענט.

פעני, האָט ריווע באַמערקט, האָט דעם אַרטיסט צוגערעדט, אַז ער זאָל פון איהר עפעס נעמען. ער האָט זיך דאָס אַפּגעזאָגט צו טאן ביי... פעני איז געוואַרען ביי און ער האָט שוין איינגעוויילגט.

פעני, — האָט ריווע געטראַכט, — נעמט נישט קיין. נא פאַר אַן ענטפֿער. פעני אַז זי וויל עפעס, מוז זי דאָס אויספֿיהרען. זי איז אַלרײַט, פֿעני. זי קריגט וואָס זי וויל...

93

גאָר דעם ווי די גרינס זיינען צוריק, פון זייער לוסט־רייזע אין אייראָפּע, קיין אַמעריקע געקומען, האָבען זיי גאָר אַ נייעם סאַרט לעבען אַנגעהויבען פֿירען.

דאָס נייע לעבען איז, אייגענטליך, געווען צו פאַרדאַנקען דעם נייעם מיט־גלייך פון דער פאַמיליע, די בייבי, וואָס פעני האָט אין פאַרין, מיט דער הילף פון די גרעסטע ספּעציאַליסטען, גע־באַרען.

א שעהנע בייבי, א גוטע בייבי, א בייבי־באָי מיט וועלכען יעדע טאטע־מאמע מענען זיך פרעהען.

ווי עס האָט אָבער דערווייל אויס־געזעהן, האָט זיך די בייבי געפרעהט מעהר מיט די גרינס, ווי די גרינס מיט דער בייבי...

א געזונטע, לעבענס־לוקסטיגע, שטיל־פערשישע בייבי, צופרידען מיט יעדער זאך, וואָס גאָר דאָס האָט אין די הענט לאָר אַריינגעכאַפּט. און האָט עס וואָס נישט איז אַריינגעכאַפּט, האָט עס נישט געוואָלט פון די הענט אַרויסלאָזען.

„דאָס יאָגט זיך גאָר אַלץ, ווי גאָר אַ ירושה...“ האָט גרין וועגען דער בייבי איינמאַל מיט שלעכט־באַהאַלטענער ביטערקייט געזאָגט. און ריווע, וועלכע האָט דאָס געהערט, האָט אונטערנעלאָכט:

„און דאָס וועט טאָקע, אימירציע־שעם, ביז הונדערט מיט צוואַנציג יאָהר אַרום, האָבען וואָס צו ירש'ענען.“

אויף וואָס גרין האָט שוין מיט אָפּט גער אומצופרידענקייט געזאָגט, אַז „אויב גאָר די מאַמע, די גרויסע פֿיר־לאַנטראַפּקע מיינע, וואָס זי איז דאָס מיט אַמאַל געוואָרען, וועט נישט אויס־ברענגען דעם פאַרמעגען אויף פעני'ס טינגס, מיט פּיקטשור גאַלעריעס, מיט קונסט פון אַלע סאַרטען און אויף קינסטלער, האַלאַדראַנצעס, וועלכע האָבען נישט מיט וואָס אַ טאָג איבער־צוקומען.“

— עס מאַכט נישט, — האָט איהם ריווע געטרייסט, — וויפיל זי, פעני, זאָל אויף די אָדער וועלכע נישט איז זיך בען נישט צוטיילען, וועט פאַר איהר גאָר אַלץ מעהר בלייבען. איך האָב גאָר נישט געזעהן אַזעלכע, וואָס ווערען אַרעם פון געבען צדקה. און פעני איז נישט קיין פאַגאָדערגעוואַרפענע. זי איז נישט קיין אויסברענגערקע אויף זאַכען וואָס מען דאַרף נישט. זי איז דוקא אַן איינ־געהאַלטענע און אַן אויסגערעכענטע. זי ווייסט וואו איין און וואו אויס. איהר קענט זיך שוין אויף איהר פאַר־לאָזען.

גרין האָט אויף די אַלע רייד און גאָר רייד צו די, אַוועקגעמאַכט מיט'ן האַנט. ער האָט זיך דאָס שוין גענוג אַנגעהערט. ס'איז איהם שוין געקראָכען פון האַלץ. ס'איז גאָר געווען אַ גליק, וואָס נישט אַלע האָבען געוואוסט פון די געפֿיהלען וואָס ער האָט געזוכט אין זיך צו דערשטיקען. די געפֿיהלען פון צווייפֿעל, פון אייפֿערוואַכט, פון מורא פאַר'ן טויט און גאָר מעהר פאַר דעם לעבען, נישט וויסענדיג אויף וואָס פאַר אַ וועלט ער איז, נישט באַגריפֿענדיג די ענדערונגען, וואָס זיינען כּסדר מיט פעני'ן פאַרגעקומען.

פון דעם טאָג אַן, וואָס ער האָט זיך מיט פעני'ן אויפ'ן שיר אַרויפגעזעצט, ביז דעם טאָג, וואָס ער איז מיט איהר צוריק אַהיימגעקומען, האָט זי זיך גע־האַלטען אין איין ענדערען. אַלע וויי־לע האָט ער פאַר זיך דערזעהן אַן אַנדער פעני. וואָס ווייטער, אַ מעהר שטאַרקע, אַ זעלבסטשטענדיגערע, אַן אַנטשלאַסענע אויסצופֿיהרען דאָס, וואָס זי וויל.

פון אַנהויב האָט ער איהר נישט גע־קענט אין קיין זאך אַפּזאָגען, און נאָכ־דעם האָט ער איהר געמוזט נאָכגעבען. און אַזוי האָט זי ביסלעכווייז זיין אויך גענעם ווילען אינגאַנצען אַפּגענומען. זי איז צו איהם נישט געווען שלעכט, צייטענווייז, האָט גרין געמוזט צונע־בען, אפילו נישט, זעהר גוט. אָבער דאָס איז נישט געווען די גוטסקייט פון אַ ווייב צו אַ מאַן, גאָר ווי פון אַ טאָכטער צו אַ טאָטען אָדער ווי פון אַן איי־ניקעל צו אַ זיידען...

גרין האָט אַזאַ גוטסקייט נישט גע־וואָלט. ער האָט געגען דעם אפילו פראַטעסטירט:

„לאַז מיר צורוק“, האָט ער געזאָגט, „מיט דיין נאָכפֿרענען זיך ווי איך פיהל און זארגען זיך פאַר דעם, אַז איך זאָל זיך נישט צוקיהלען, כאַפּען אַן איבערי־גען ביסען צו וואָס“.

„איך בין נישט קיין בייבי“, האָט ער איהר גאָר און ווידער אַמאַל געזאָגט. „איך ווייס אויף באַשטימט וואָס איך וויל און וואָס ס'איז גוט פאַר מיר!“

ווען אַליין מיט איהר אויפ'ן שיר,

טעלעפאנירט צו פרעגן וועגן קינד, וואס דאס מאכט. און פון דעם מאל'א האבען זיך אנגעהויבען איהרע, ווי גרוי האט עס אנגערופען, „עקספּוּזירט שטאַם“, איהר ביזנעס מיט „קונץ“ און שטאָריס. געווארען א קהל'ישע קליאָמקע, האָוועט און שטאָיעט פאר אלע דרוהות, איבערלאזערדיג אויף הפקר אַ הויב מיט אַ מאָן, מיט אַ מינד, מיט אלץ מיט אַנאָדער.

ריווע, פאַר וועמען גרוי האט זיך אראפּגערעדט פון האַרצען, האט איהם געזוכט אויפצואווייזען די מעלות, וואס פעני פארמאגט: שעה! און יונג און- קלוג און ענטוויקעלט, ווי אן אמת'ע אַרױספּאַרטאָסקע פון די הויכע פעכטער. געזעהן איהר פיקטשור איי

אינער פון די גרעסטע פעיווערס? ס'ב'יוסיפּוילן און מיט וועמען שטעהט זי דארטען? זייט ביי זייט? מיט אזעלכע וואָזנשטע דאָמען, מיליאָנערקעס, יו- מרס, פיליפ גרוי, פון פאָקס עיועניו, איינע פון די גרינדער'נס פון דער קונסט'שולע פאַר אַרױסע מיידלעך! "סאָם קלעט" איז דאָס ניט?

—עס, ס'איז, שור, געוויס!—האט

גרוי געברושטעט און געטראכט, אַן עס איז בעסער מיט דער און מיט קיינע אנדערע פון פעני'ס. שטאַר

פאכע" וועגן פעני'ס גרויסקייט גיט

צו רעדען, אָ דאָס, וואָס ביי זיי קומט אויס צו זיין אַ גרויסער יחוס, איז פאַר איהם גאָרישט.

אַ שאַנדע, קלערט גרוי, און אַ וועג! טאָג, אַ טיפּ ער וועהטאָן איז דאָס פאַר איהם וואָס ער האט פון איהר, גיט קיין ווייב איז זי איהם. נאָר אַן אַנשטעל, אַ שטאַריטי לעדיי פאַר אַני דערע. זי זאָגט זיך דאָס פאַר אַנדערע, נאָר איהר פאן פאַרנעמט זי, וואָס גיט זי גיט וואָס איהם קומט. צו איהם ער איז אַלס מאָן, אַלס געזעצליכער פאן איהרער. באַדעכטיגט דערעז.

מיט מאַדנע גינער'יקייט כאַפּט זיך אַפּט גרוי קומען אויפ'ן קינד, וואָסנדיג ערליכקייט צו זיך. אויב גיט אַין ערליכעזן איז כאַטש אַין באַראַקטער, וואָס געפינט ער עפעס וואָס גיט אַיז, וואָס עס דוכט איהם, אָז „דאָס איז דאָס“, הויבט ער העכער אויף זיין קאפּ און איז גרייט אויסצולאָבען זיך פון די, וואָס לאָבען אַיך די הויפּעס, שטיי לעדיהייט, פון איהם: ס'איז זיינס, ואָנט ער זיך, זיין קינד. ער קען עס זעהן פון אַיזן זאָר אַדער אַן אַנדערע:

ער גיט רעם קינד אַ פינגער, איין פינגער, און דאָס קינד טוט זיך מיט אלע פינגער'לעך אַ יאָג אַרייַנצואַפּען זיין גאָנצע האַנט!

און ווי ער, האט דאָס קינד ליב צו

שלאָפען. און אַ דאָס וויל עפעס, עס

עס מרינען. אַז גיט, שרייט עס, עס

מוואָלדעוועט און ס'גרויעט.

ביי אַזאַ סאַטעט, צו וועלכען פעני

האט גרינען געכאַפט מיט גלויבען אַן

דעם, אַז ס'איז זיין קינד, און זי האט

זיך, ווי געווענליך, געזאָגט מיינן

קינד, מיינן ביבי, האט איהר גרוי

געמאַכט דאָ באַמערקונג.

—וואָס עפעס מיינן, מיינן?

פאַרוואָס גיט אַנווערט, אַנווערט קינד,

אָנווערט ביבי?

האט איהם פעני מיט איהרע שעה

נע, טונקעל'ליכע אוינע אַ רגע ווי

פאַרוואונדערט אַנעקוקט און נאכרעני

שעה, געלאָטען געזאָגט:

—אָבער זי ער בייבי...

און אַויפּדערעהערדיג זיך אויף הויז

כען, פראַצווייזשען קנאַפּעל, האט פער

ני אין זיך אַ לאָר געטאָ, איבערדע

דערדיג ביי צוויי ווערטער, „אָנווערט

ביבי!"

44

אוי האבען זיך צווישען גרינען

מיט פעני'ן אייגענשטעלט באַציהונגען

אויף קורצע ווערטער, האַלבע וועל-

טער, אָפּט אומפאַרשטענדליכע (פאַר

גרינ'ען) און זייער פאַרזיטונג.

אָפּט האט גרוי געזאָגט ריוועל'ן דאָס,

וואָס ער האט גיט געקענט זאָגען פער

ניי. אָבער ריווע האָט זיינע דריד מיט

דער האַנט אַוועקגעמאַכט, זי איז

אַרױסגעקומען מיט איהרע ווערטלאָך:

„ס'כעסער שוויינען, ווייער דערנען",

„שוויינען איז גאָלד...", „אז מ'קען גיט

אַרױבער, קרובט מען אַרונטער", „זיי

מ'זאָל גיט ליינען, דעם קראַנקע, טוט

איהם אַלץ וועה!"

און טאמער איז איהר געווען ווייניג

צו זאָגען ווערטלאָך אין אידיש, איז

זי איהם אַרױטגעפאַהרען מיט לישון

קורט:

החיים והמות ביד הלשון, דאָס

הויכט, דאָס לעבען און טויט איז „אין

די הענט" ביי דעם צונג. איז בעסער,

אז מען האַלט טאָקע דעם צונג צוויי

שען די ציינער...

און גרוי האט געהאַלטען דעם צונג

צווישען די ציינער, בייסענדיג זיין

צונג, פאַרבייסענדיג די ליפּען און זי

כען צו געפינען עפעס אַ פלאַן ווי אַזוי

די גויע פעני וינע אומצוקערען

צוריק צום אַלטען.

אינמיטען פון אַזעלכע געדאַנקען

האט איהם מרס. גאָלד אַפּגערופּען צו

פרעגען וואָס מ'סאכט, האט ער זיך

שוין אויסגעדוהט פון ווע? שוין

איינגעדענט זיך צוריק אין דער

„האָנט טוויט האָנט"?

אז גרוי האט איהר געזאָגט אַ דאָנק

פאַר נאכפּרענען, און אַז אַלעס איז אַל-

רייט, האט זי געזאָגט „פיה, דהענטס

פיה!" און געפּדענט אויב זי מעג

אַרױסקוקען געבען אַ קוק אויף דער

בייבי. זי האט געהערט, אַז ס'איז

זעהר אַ געדאַטענע ביבי. איז דאָס

גיט?

גרוי האט צוגעגעבען, אַז דאָס

איז. און אַז דערווייל געמען זיי נאָר

גיט אויף קיין געסט. מרס. גרוי איז

נאָר אַלץ ביי מיט מאַכען ענדערונגען

אין דער באַלעבאָמישקייט. זי האט

אַנגעקויפט אין פאַרזי אַ וועלט מיט

זאכען, וואָס „מעטשען" גיט צו די זאָ

כע. וואָס מ'האט פון פריהער. זוכט זי

איצט אויף צום מעטשען — אַנדערע.

האט מרס. גאָלד געזאָגט, אַז זי פאַר

שטעהט שוין ווין ביזי מרס. גרוי איז.

אָבער האט זי גיט ווער עס זאָל איהר

אין דעם העלפּען? וואו איז דער אַר-

טיסט?

—דער אַרטיסט? וועלכער אַר-

טיסט?

—וועלכער אַרטיסט?! איז

דעם פאַראן מעהר ווי אַויז אַר-

טיסט?... דער אַרטיסט, וואָס מיר קען

נען. דער, יואם איז מיט אייך געפאַהר

רען אין פאַרזי...

—געפאַהרען אין פאַרזי, מיט...

אונז?

—מיטער גרוי! איהר וועט

דאָך מיר גיט זאָגען, אַז... אַז איהר

האט איהם דאָרט גיט געזעהן! איז

דאָס מעגליך, אַז ער איז צו אייך

קיין אייז מאל גיט געקומען? סעי

דאָס איז יעדער גיט שוין געווען פון

איהם. דענקט איהר גיט אַזוי? איהר

האט איהם אין זיין קאַריערע אַלס אַן

אַרטיסט וועהר פיה, מיט אַויז ע-

געלט, אַרױסגעפאַלפּען ער האט אייך

כאַטש פאַר רעם געמענט געבען אַ

דאָנק. מיר גאָר, ווי אומדאַקקאָר

מאכט מענטשען זיינען! גיט צום באַ

גרינען!

(ווייטערס מאַדנע)

פאַרפאַ. אַ סך וועט ער צו מאַטעריאַל

מע זיין צוגעברנדען, ווען ער וועט אַזוי

וואַססען!

איצט, קענענדיג אויפ'ן קינד, אַרם

שוין גיט גרינ'ען וואָס ער האט פעני'ן

נאכגעגעבען, אַז זיי זאָלען אַנגעבען

דאָס קינד פאַר זייערם, פאַר זיינע און

פעני'ס... ער האט געוואלט ברענגען

דאָס קינד אַהויב אַלס אַן אַדאַפּטיר

טע, בינע צינגער זאָלען גיט האבען

וואָס צו זאָגען, אָבער פעני האט איהם

דערלאָנגט דערפאַר אַ נאכ, אַז ער האט

געהאַט וואָס צו גערענקען.

—ס'איז מיינן ביבי, —האט

זיך פעני אַנטקענען איהם, ווי אַ ווילך

דע קאין, אַוועקגעשטעלט, —און איך

וויל עס האבען מיט זיך אַלס מיינע

נע!

און גרוי האט דאָן מיט אויסגע

קרויפּטע ליפּען געזאָגט:

—שור, די קענסט, זאָגען, אַז זי'ס

איז די גע. אָבער איך... פון וואָ

נען ווייט איך...

און עס"האט איהם באַלד באַנג נען

כאן וואָס ער האט דאָס געזאָגט. פעני

איז אַרױסגעקומען מיט רייד, מיט אַ

האַנדעל ווערטער, וואָס האבען

איהם, ווי שטיינער, גלייך אין קאפּ אין

ער ווייטס גיט, אַז ס'איז ויינע? גיט

ער, הויסט עס, צו, אַז ער אַליוו האט

גיט געגלויבט אין דעם, וואָס ער האט

איהר געזאָגט, אַז זי וועט ביי איהם

האבען אַ קינד. און מיינט ער, אַז עס

איז פאַר איהם אַ כבוד, ווען ער וואַרפט

אויף איהר בלאַטע? אויף איהר און

אויפ'ן קינד? מיינט ער, אַפּשער, אַז זי

וועט דאָס יעדען מאל, ווען דאָס וועט

זיך איהם פאַרוועלען זאָגען, געדולדיג

אויסדערען? זאָל ער דאָס גיט מיינען,

אויב ער מיינט איהר צו דערנעהן די

יאהרען, אויב ער מיינט איהר אַזוי

שטענדיג צו באַליידיגען, וועט זי פון

איהם אַוועקנעהן.

„אזוי!" —האט גרוי שפּאַמיש

אויסגערופּען, —אָוועקנעהן! מיט

אדער אַזוי דעם קינד?"

אויף וואָס פעני האט געענטפערט,

אַז מיט אַדער אַהו, וועט עס איהם

מאכטען מיינערע ווי ווען זי איז דאָ,

מיט איהם. און אַז ער וועט האַרדינען

אַ סך קלינגער, ווען ער וועט זיך גיט

זאכען צום נאָר. זי איז וויליג צו זיין

מיט איהם, אויב ער וועט זיך צו איהר

באנעמען ווי אַ דושענטעלפאַן, זי וועט

גיט פאַרשטינען ויין נאָמען, גיט פאַר

געסען (מיט אַ ליכטער אידאָנע), אַז

זי איז מרס. פיליפ גרוי, אויב אָבער ער

וועט אַנהויבען זיינע נאָנגען, וועט זי

אנהויבען איהרע... זי וועט גיט קומען

אויף דעם, וואָס לויט וועלען זאָגען,

זי וועט טאן אַלץ וואָס איהר געפּעלט!

דאָס אַלץ אַפּגעזאָגט, איז פעני אַ

פאַרפּאָטע אַוועק פון הויז, זיך גען

זאכט שעה'ן לענג און בלויז אייז מאל

צוואוילדעוועטע ווייבעל איינצאמען איז שפּאַן פון פאַסיליערלעכען, ווען ער וועט מיט איהר צוריק צו זיך אַהויסקומען. ס'זאָל זיין אַ סוף צו דער חוצפה, מיט וועלכער זי האט זיך איך דער אַויסגעלאָסענער שטאַט אַנגענדר מען, זי זאָל וויסען אויף ווייטער בעסער ווי זיך צו פיהרען.

און אַט איז שוין גרוי דאָ, ביי זיך, אין זיין אַמערוקע, אין דער הויט מיט זיין פעני'ן מיט דער בייבי און — און ער קען זיך נאָך אַלץ גיט איינער אַרענען אַזוי ווי ער האט דאָס גען וואָלט, פעני לאָזט גיט. פעני האט זיך אַנגעשיטעט אין פאַרזי מיט מאַך דערנעקייט, מיט קונסט, מיט געזעל-שאַפּטלויכקייט און ער קען דאָס פון איהר גיט אַוועקנעהען.

אפילו צוליב דער בייבי קען איהר גרוי אין הויז גיט איינהאַלטען. זי פאַרלאָזט זיך מיט דעם אויף דער גיורס און אויף דער מעיד, די צובאַ געוועטע מעיד, וועלכע האט שוין זינס זייער טרופּ אין יוראַפּ באַוויזען חתונה צו האָבען מיט איהר סעם הוט און זיך צענעהן מיט איהם. צופיל, זאָגט זי, שילט ער די קאַפּיטאַליסטען, די באַסעס. בעסער וואָלט ער אַנשטאט שילטען זיי אַליוו עפעס געטאָ. כיי זיך אויף עפעס וואָס גיט אַז אַרױפּ צווארכייטען. איז גיט ער ויצט אַדער ער געלט אַרױס ליידיג, העלפט טאָכען דעמאָנסטראַציעס, שילט אַלעסען און ליינט איין אַ וועלט.

סעדיי איז משוגע פאַר דער בייבי, זי ווייסט נאָר גיט וואָס צו טאן מיט מען זאָל מיר גלויבען און גיט היטען ווי אַ גיט.

ווער ווייסט וויפיל מאל זי איז אַר-

אוועק, האט גרוי מיט גאָל געזאָגט.

און פעני האט איהר דעם דרוהיג גען

ענטפערט, אַז ווען זי און ער, וואָלט זי

דאָס גיט זאָגען, איך וויל, אַז

לעכטער. און צו קיין צווייטען טעלע
פאן קאל פון איהר אין ווייטער ניש
נעקומען. פעני האָט אָנגעזאָגט די הויז
זינע, אָ ווער ס'וועט אַפּרופּען, זאָל
אָנגעבען דעם פּולען נאָמען, און אז
ס'וועט זיך צווישען די אָנגעגעבענע
נעמען געפינען אזא נאָמען ווי מרס.
נאָלד אָדער מרס. האָל, אַל מען איהר
זאָגען, אַז... קינער און אין דערהיים
ניטאָ.

יעדע אויפּרעגונג האָט גרינ'ען אַפּ-
געשוואַכט און ער האָט זיך געמוזט
היטען נישט אויפצורענען. האָט ער האָ-
ריבער זאָכען וואָס ער האָט פעני'ן גע-
האָט צו זאָגען, שאַרפע זאָכען, אויף
שפּעטער אָפּגעלייגט, ווען ער וועט פיהר
לען בעסער, ווען ער וועט שטאַרקע
ווערען. דערווייַל אין צו איהם פעני
געווען גוט. אמת, נישט אזוי גוט ווי
ווייב, אַ ליבענדע ווייב דאַרף זיין
אָבער נישט אזוי שלעכט אויך. ס'וואָלט
נעקענט זיין ערנער, ווייל נאָך אלע
מען אין ער, ווי פעני האָט איהם איינ-
מאל אָפּען געזאָגט, נישט דער פאַסענ-
דער מאַן פאַר איהר. זי האָט איהם
ליב ווי אַ פריינד, ווי אַ גרויסען כּוּד
דער, ווי אַן אייגענעם און זי שטעט
איהם. זי, אַפּרישיאט" אַלץ וואָס ער
האָט האָט געטאָן פאַר איהר, טוט און
וועט טאָ... פאַר איהר מיט'ן קינד.
גרינ' האָט זיך צוגעוואונען צום קינד
און צוגלייך שוין אויך צום געדאַנק,
אז דאָס קינד אין זיינס, פעני'ס און
זיינס, און ווען קינער אין דערביי נישט
געווען, האָט ער אין קינד'ס אויסזעהן,
אין קינד'ס זיטען געזוכט די ענגליש-
קייט וואָס דאָס קינד האָט צו איהם
באַדאַרפט האָבען.

פעני'ס טאטע האָט אינ'ם קינד זעהר
פיל ענליכקייט צו גרינ'ען געפונען און
פון דעם שטאַרק אָנגעקוואלען. דער
דייכער אידים אין צו איהם געווען גוט.
אליין פון זיך האָט ער איהם מיט זיין
מיסים פאַר'ן טריפּ קיין יוראָפּ דער-
לאַנגט אַ פעטען טשעקעל, כּדי ער זאָל
ניכער, בעפאַר דער פאַרטנער וועט
איהם זיין העלפט פאַר'ן פאַרם קענען
אויסצאָהלען, דעם באַרגען, דעם גרוי-
סען דעסטאראן קענען איבערנעהמען.
דער דעסטאראן אין געווען אַ גוטע
ביוזנעס. זי האָבען זיך מיט דעם נישט
גענאָרט. מרס. פאַט האָט, אמת, שווער
געאַרבייט, כּדי צו מאַכען די ביוזנעס
אַ סוקסעס. אָבער זי האָט געשאַרט
גלעט ווי שפּענער.

מרס. פאַט, ווען זי איז צו די גרינ'ס
נעקומען, האָט מיט זיך אלע מאל אַנ-
אָנגעבראכט אַלערליי טאַרטען, לעקאַד
מיט קוקוס, וואָס זי האָט אליין אויסגע-
באַקען. זי פלעגט זיך אויך אריינכאַפּען
אין קיך צו העלפען און ווייזען דער
קעכין ווי צו מאַכען געוויסע מאַכליכס.
וועלכע די קעכין האָט נישט געוואוסט
„מיט וואָס מ'עסט דאָס.“ זי האָט גע-
רעדט פריינדליך צו פעני'ן און צו רי-
ווע'ן און זי האָבען איהר מיט פריינד-
ליכע רייד געענטפערט.

גרינ' האָט דאָס געזעהן און איז דער-
פון געווען צופרידען. אַלץ איז צוגע-
גאַנגען גוט און גלאַט מיט אלעמען.
יעס, האָט ער אין זיך געזיפּצט, מיט
אַלעמען, אָבער נישט מיט איהם. ער
האָט זיך געשטיקט מיט'ן צווייפּעל,
מיט פאַרדאַכטען, מיט אייפערזוכט און
מיט דער עלטער...
ווען די געדאַנקען, די גרויע, זיינען
גרינ'ען באַפאַלען צו דער צייט וואָס
ער האָט זיך מיט'ן קינד געקענט אַ
שפּיל טאָן, האָט ער זיי, ווי נישט אין,
געקענט אביסעל צוטרעייבען. ער האָט
צום קינד געבעטע ווי אַ בעיבי און
געשמאַטשקעט מיט די ליפּען, געלאכט
און גע'נו'קעט און ס'איז געווען אַל-
ראַט.

שלעכט איז אָבער געווען, אז די
בייזע געדאַנקען זיינען איהם באַפאַלען
ביינאַכט, ווען ער האָט נישט געקענט
אוינשלאָפּען, אָדער ווען ער איז אומ-
רוהיג געשלאָפּען און געזעהן בייזע
חלומות.

די חלומות האָבען ביי איהם מיט
דער צייט אָנגענומען אַ נייע פאַרמע
פון ווירקליכקייט. צוגעבענדיג זיי באַר-
דייטונג, האָט גרינ' געזוכט צו ענטשניי-
דען וואָס זיי מיינען. ער האָט זיך איינ-
געהאַנדעלט אַ ביכעל, אין וועלכען די
באדייטונג פון אַלערליי חלומות און
אויפגעקלערט געווארען און אין דעם
אויפמערקזאם אריינגעקוקט.

ס'האָט זיך, צום ביישפּיל, גע-
חלומ'ט, אַז ער מיט פעני'ן האָבען זיך
געפונען „אַנגעטאָן“ ווי ארם און חוה
אין נז ערז. און, אריינקוקענדיג אין
געוויסען ביכעל, האָט ער געפונען, אַז
אַזא חלום מיינט אַ פריציטיגער גע-
בורט אין דער פאַמיליע.

ער האָט גע'חלומ'ט, אַז ער איז איינ-
געשלאָפּען אין זיין אַרם טישער, ווען ער
איז גאָר געלענען אין בעט.

אין דעם געוויסען ביכעל איז געווען
געזאָגט, אַז גרויס כּוּד קומט, וועט
קומען צו דעם, וואָס חלומ'ט, אַז ער
איז איינגעשלאָפּען אין אַן ארם-טישער.
(שלום מאַרען)

קללות, האָט גרינ'ען דעם צאָרן אַבי-
סעל ווי אָפּגעצויגען. ער האָט זיך אַנ-
געהויבען צו באַרוהיגען, קוקען אויף
דער מרס. גאָלד מיט ריווע'ס אויגען.
ער האָט געפונען אַ סך אמת אין דעם,
וואָס ריווע האָט אויף דער פרוי גע-
זאָגט. האָט זי איהם נישט געפּראוואָט
וועמפּען? ווען ער זאָל נאָר וועלען,
קען ער זי האָבען... נאָ, זי איז נישט
קיין פינגער פרוי... אמת, מען קען זי נישט
צו שטאַרק באַשולדיגען, דערפאַר וואָס
זי איז אַלט און וויל זיך מאַכען יונג.
אָבער דאָס אויך דאַרף זיין געטאָן מיט
אַ מאַס, ביז אַ גרענעץ. אַט וויל ער
אויך זיין אינגער ווי ער איז, אין וואָס
טוט ער צו דעם? גארנישט... זי אָבער,
די גאָלדיכע, זוכט צו שיטען אַנדערע
זאָכס אין די אויגען. זי עקט ווי אַ
פּלעפּערקע און איז טאַקע אַ גרויסע
פּלעפּערקע. ס'זוכט כּסדר זינער אויף
אַנדערע, די גרויסע צדקניות וואָס זי
איז!

— אביסעל, — האָט גרינ' ריווע'ן
צוגעגעבען, — ווייט איהר גערעכט ווער
נען דאָס, וואָס איהר זאָגט אויף דער
פרוי: זי איז טאַקע —

— אביסעל! — האָט איהם שוין
ריווע ווייטער נישט געלאָזט ריידען, — א-
סך! וואָס ווייטט איהר וואָס זי
איז. איהר טהוט ביי איהם אַ פרעג,
ביי איהר לאַיער, ביי דעם מר. סאַקס!
ער האָט זיך מיט איהר פלעגט ארומ'ן
געפירט, און איז זי נישט פאַרכאַפט גע-
וואָרען פאַר אייער אינשורענס אויף
דזשענט? און וואָס איז געווען מיט
אויך? האָ? דאמאלס, צו דער גרוי-
סער פאַרטי, ווען זי איז געבען אויך
ביים טיש געזעסען און איז זיך גענאָץ
סען ווי אַ סאַלדאט און גערעדט ווער-
טער פון וועלכע אפילו אַ קאָזאַק וואָלט
געקענט רויט ווערען!

ביז פעני איז, פון איהרע „עקספּויר-
שאַנס“ איבער די קונסט גאָלדעריס,
איהם נעקומען, איז שוין כמעט דער
גאַנצער פּולווער פון גרינ'ען געווען
אויסגעשאַסען און ס'איז אין איהם
פאַרבלעבען בלוין אזוי פיל ברעז-מאַ-
טעריאַל, וויפיל ס'איז געווען נויטיג
כדי פעני'ן אויף איהר'ן אַ גלעט אַפּ-
צוגענטפערען.

יע, פעני איז צו איהם צוגעקומען
און מיט איהר ווייכער הענטעל איבער
גרינ'ס שטערען אַ גלעט געטאָן, זאָ-
גענדיג:

— וואָס מאַכט די גרויסע בעיבי?
אַלדאָיט? כ'האַב ערשט געזעהן די
קליינע בעיבי. ס'איז אַ דאַרלינג!
און צו ריווע'ן, אַנווייזענדיג מיט די
אויגען אויף גרינ'ען:

— קוקט ער נישט אויס פויז? — און
נאָר אַ גלעט, שוין אין באַק.
— וואָנדרעפול! — האָט ריווע צוגע-
געבען, — אַ חוץ זיין שאַרען אויף מיר
געזאָגט געוואָרען. ווען נאָר „גוטע
פריינד“ זאָלען נישט באַדערען אזוי פיל
מיט'ן טעלעפאָן.

— אַה, ווער ווידער? — האָט פעני
מיט אַ שמייעל געפרעגט.
ריווע האָט איהר געזאָגט ווער
און אַ טייל דערפון וואָס.

— פּוּד דעויל! (ארימער טיפּעל) —
האָט פעני אַ לאַך געטאָן, — זי איז
משוגע. שי איז טעריבעל! כ'בין פאַר
פאַר איהר. זי איז אַן אמת'ע טראַגעדי-
דיע אויף צוויי פיס. נישט קענענדיג
מעהר אליין זינדיגען, זוכט זי זינער
אויף אַנדערע.

און צו גרינ'ען מיט לייכטען שפּאַס:
„מ'דאַרף זי איינלאָדען אַהער.
ס'וועט זיין פאַן. זי וועט מאַכען ליבע
צו דיר. זי וועט מיר קענען ווייזען אַז
ווען זי זאָל נאָר וועלען, נעמט זי ביי
מיר אַפּ מיין מאַן.“

מסתמא דערפאַר — האָט גרינ' צו איר
מיט אַנזעהערעניש אויפ'ן ארטיסט גע-
זאָגט, — וואָס דו האַסט ביי איהר אַפּ-
געוואָנען אַ געלירטען “

— איך ביי איהר! — האָט זיך פּע-
ני צולאָכט, סעי, פיליפּ גרינ', באַליר
דינ נישט דין... מרס. פיליפּ גרינ'!
ריווע האָט אויך געלאַכט. די גוירס
האָט אריינגעטראָגען די בעיבי אויף
צו זאָגען „באדיבא“, און די בעיבי
האָט אויך געלאַכט. אזוי איז דער
גאַנצער אינצידענט מיט'ן טעלעפאָן
צו מרס. גאָלד מיט „טויטע, פינסטערע“

(פאַרשטעלונג פון נעכטען)
גרינ' האָט געפיהלט אַז ס'איז איהם
פינסטער געוואָרען פאַר די אויגען.
דאָס טעלעפאָן-טרייבעל האָט אין זיין
האַנט געציטערט און געהאַלטען ביים
אַרויספאַלען. ער האָט שוין נישט גע-
הערט וואָס די מרס. גאָלד האָט גע-
רעדט. זיין מות האָט זיך אָנגעפילט
מיט אַ ווילדען זשומען אזוי ווי אַ בינ-
שטאַק בינען וואָלטען זיך אַהין אַריינ-
געריסען.

ס'איז געווען אַ גליק וואָס ריווע איז
צו דער צייט אָנגעקומען און, דערנע-
הערנדיג ווי גרינ' זעהט אויס, איהם אַ
גלאַ וואָסער צוגעטראָגען.
גרינ' האָט נאָך ביים גרויס אַנשטערענ-
גונג אריינגעכאַפט זאָגען מרס. גאָלד.
אַז עס טוט איהר לייד, אימיצער איז
געקומען און ער קען דעריבער מעהר
נישט רעדען. זאָל עס זיין אויף אַז אַנ-
דערש מאל...

געמיינט האָט גרינ' ווענען דעם, וואָס
מרס. גאָלד האָט איהם געזאָגט צו
שווייגען ביז ער וועט די זאך אזוי הייב
טער אַרום, אויסגעפינען און זי י
פאַקען מיט די גורם! ווען אָבער ריווע
האָט ביי איהם מיט איהרע ווייכע, נר-
טע ריידערלעך גענומען דערגעהן מיט
וועמען ער האָט גערעדט, וואָס עס איז
איהם פון די רייד אזוי נישט גוט געוואָ-
רען, האָט ער אַרויסגעפלאַצט:

— מיט אַ מענשען, וואָס ווייטט
אַלץ, אַ ל'ץ וואָס מיינ טיערינקע
ווייבעלע האָט מיר אָפּגעטאָן דאַרטען,
איז פאַריי, מיט... מיט כ'ווייס שוין
וועמען! כ'האַב די נאַנע צייט גע-
וואוסט, אַז זי איז מיר דאַרטען געווען
פאַלש, נאָר כ'האַב נישט געוואוסט מיט
וועמען. איצט ווייס איך. כ'ווייס שוין
און איך וועל דאָס נישט שווייגען. זאָל
זיין וואָס עס וויל. איך וועל דעם אמת
ווי בויעלע אויפ'ן וואָסער פאַר דער
גאַנצער וועלט אַרויפברענגען!

אַרויפברענגענדיג פון גרינ'ען דעם
נאָמען גונם „פאַרשוין“, וואָס האָט
איהם אָפּגערופּען, כדי מיאוסע זאָכען
אויף פעני'ן אָנצורעדען, האָט ריווע
געזאָגט, אַז ווען זי איז ער, וואָלט זי
אַרויסגעקראָגען פון קאָרט אַ סאַמאַנס
אום די פאַסקורדסטווע, די מרס. גאָלד,
צו אַרעסטען. אַנלערנען איהר פאַר זיך
קען צו צושטערען אַ רוהיגען, אַנ-
שטענדיגען לעבען. און אויב ער וויל
דאָס נישט טאָן, וועט זי דאָס טאָן, זי.

ריווע. זאָל ער זיך די שטיק כאַליערע,
די מכשפה, איינלאָדען אַהער אין הויז
און ער וועט שוין זעהן וואָס זי, ריווע,
וועט דאָ פון איהר מאַכען. און פעני'ן
וואָלט זי, ווען זי איז ער (גרינ'), ווענען
דעם, וואָס די זאָראַזע האָט געזאָגט,
אפילו וואָרט נישט זאָגען. וואָרט ווי
פיל ליבע פעני האָט נאָך פאַר איהם,
וועט זי דאָס אינגאַנצען, צוזאַמען מיט
דעם רעספּעקט צו איהם, פאַרלירען.
זאָל ער בעסער נישט שלעפּען אין בלאַך
טע פעני'ן, דאָס קינד און זיך מיט
זייער גוטע נאָמען. ס'איז דאָס, וואָס
די אָנעבליאַקעוועמע אַלטע קאץ וויל
דערפאַר, וואָס דער אַרטיסט וויל זיך
אויף איהר אפילו נישט אומקוקען.

— און דעם אַרטיסט, — האָט גרינ'
צורייצט אויף ריווע'ן מיט זיינע טרע-
רענדיגע אויגען געשאַסען, — וואָס
זאָל איך איהם טאָן? אַ גלעט טאָן אין
בעקעלע און בעסען איהם, אַז ער זאָל
מיר מיט מיינ ווייב ווייטער נאָרען?

— דעם אַרטיסט, — האָט ריווע גע-
לאָסען געזאָגט, — לאָזט אויס פון דער
שאַן. דער אַרטיסט איז אַ דזשענטעל-
מאַן. ער איז אַ פינער, אַנשטענדיגער
מאַן. ער איז צופיל פאַרנומען מיט
זיין אַרטיסטישער אַרבייט, צו פיהרען
ראַמאַנען מיט פרעמדע ווייבלאָד. אַט
דערפאַר טאַקע, וואָס ער וויל אויף
די זאָכען קיין איבעריגע מיניט
נישט אויסברענגען, ברענט זי דאָס אויף
איהם, די פאַרשווע מאַדאם, מיט אַ
העלישען פייער. זי איז דזשעלאַם אויף

אַלע פרויען, וואָס זיינען אינגער און
שעהנער פון איהר, די פאַטצעצע וואָס
זי איז. זי וואָלט זיי אַלעמען וועלען
אויפ'ן פייער אַרויפברענגען. אַז ברע-
נען זאָל זי ליכטיג!

ריווע'ס כעס, ריווע'ס שילטען די
מרס. גאָלד מיט „טויטע, פינסטערע“